

# Jaarstukken 2025

Gemeente Apeldoorn



# Aanbieding

Wij leggen met genoegen de Jaarstukken 2025 aan u voor. In het jaarverslag geven we aan wat wij het afgelopen jaar voor Apeldoorn hebben betekend, welke inspanningen we hebben verricht en de resultaten die we daarbij hebben behaald. Ook leggen we verantwoording af over de financiën. Jaarverslag en -rekening als ultiem verantwoordingsdocument stellen ons in de gelegenheid om met de gemeenteraad stil te staan bij de vraag of we nog het goede doen. Zeker in een tijd waarin maatschappelijke opgaven en onvoorziene ontwikkelingen elkaar snel opvolgen, vinden wij het belangrijk terug te kijken naar hetgeen het afgelopen jaar tot stand is gebracht.

Wij blijven in de jaarstukken streven naar verbetering van de leesbaarheid en het beperken van de omvang. We kunnen echter niet voorkomen dat de jaarstukken een lijvig boekwerk vormen. Enerzijds omdat we gehouden zijn aan wettelijke eisen ten aanzien van het jaarverslag en anderzijds omdat we de besteding van ruim € 840 miljoen aan gemeenschapsgeld verantwoorden.

De jaarstukken beginnen met verantwoording over de vier programma's en de paragrafen. De programmatoelichting is beleidsmatig van aard en vormt de basis van de jaarstukken. Per programma worden de voorgenomen prestaties uit de MPB verantwoord. We doen dat zo kort en helder mogelijk, zonder herhalingen van teksten uit de MPB.

Link naar [raadsvoorstel](#).

# Inhoudsopgave

<b>Beleidsresultaat</b>	<b>6</b>
<b>Financieel resultaat</b>	<b>7</b>
<b>Financiële ratio's</b>	<b>9</b>
<b>Jaarverslag 2025</b>	<b>10</b>
<b>Programmaverantwoording 2025</b>	<b>11</b>
<b>Samenleving</b>	<b>12</b>
Doelen & prestaties	13
Effectindicatoren	37
Risico's	38
Financiën	41
Verbonden partijen	62
<b>Leefomgeving</b>	<b>63</b>
Doelen & prestaties	64
Effectindicatoren	79
Risico's	80
Financiën	82
Verbonden partijen	95
<b>Economie en inkomen</b>	<b>101</b>
Doelen & prestaties	102
Effectindicatoren	114
Risico's	115
Verbonden partijen	117
Financiën	121
<b>Bestuur, inwoners en financiën</b>	<b>127</b>
Doelen & prestaties	128
Effectindicatoren	136
Risico's	137
Financiën	138
Verbonden partijen	146
<b>Brede Welvaart</b>	<b>151</b>
<b>Paragrafen</b>	<b>154</b>
<b>Weerstandsvermogen en risicobeheersing</b>	<b>155</b>
Inleiding	155
Financiële positie in vogelvlucht	155
Kader risicobeheersing en risico's	159
Risico's	159
Beschikbare weerstandscapaciteit	168
Weerstandsvermogen	169
<b>Onderhoud kapitaalgoederen</b>	<b>171</b>

<b>Financiering</b>	<b>173</b>
Algemene ontwikkelingen	173
Risicobeheer	174
Gemeentefinanciering	176
Netto schuldquote en houdbaarheid financiën	179
Rentetoerekening	180
<b>Verbonden partijen</b>	<b>182</b>
Inleiding	182
Overzicht van verbonden partijen	183
<b>Grondbeleid</b>	<b>203</b>
Algemeen	203
De uitvoering van het grondbeleid	203
Het grondbedrijf	204
Vermogenspositie van het grondbedrijf	206
Productiecijfers van het grondbedrijf	208
<b>Lokale heffingen</b>	<b>210</b>
Inleiding	210
Beleidsuitgangspunten	210
Geraamde en werkelijke opbrengsten	211
Kwijtscheldingsbeleid	219
<b>Bedrijfsvoering</b>	<b>220</b>
Doelen & prestaties	221
Toprisico's	227
Financiën	228
Algemene Indicatoren	230
Nadere toelichting rechtmatigheidsverantwoording	232
<b>Openbaarheidsparagraaf</b>	<b>237</b>
<b><i>Bijzondere paragrafen</i></b>	<b>239</b>
<b>Investeringsen</b>	<b>240</b>
<b>Vastgoed</b>	<b>243</b>
<b><i>Jaarrekening 2025</i></b>	<b>250</b>
<b>Waarderingsgrondslagen</b>	<b>251</b>
Algemeen	251
Grondslagen voor resultaatbepaling	251
Waarderingsgrondslagen	251
Grondslagen voor de Rechtmatigheidsverantwoording	256
<b>Balans</b>	<b>258</b>
Algemeen	258
Balans per 31 december	259
<b>Toelichting op de balans</b>	<b>262</b>
Immateriële vaste activa	263

Materiële vaste activa _____	264
Financiële vaste activa _____	267
Vorraden _____	268
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar _____	270
Liquide middelen _____	272
Overlopende activa _____	273
Eigen vermogen _____	275
Vorzieningen _____	279
Schulden met een rentetypische looptijd >1 jaar _____	282
Schulden met een rentetypische looptijd <1 jaar _____	284
Overlopende passiva _____	285
Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen _____	288
<b>Overzicht van baten en lasten (programmarekening) _____</b>	<b>289</b>
<b>Wet Normering Topinkomens (WNT) _____</b>	<b>294</b>
<b>Incidentele lasten en baten _____</b>	<b>296</b>
<b>Rechtmatigheidsverantwoording _____</b>	<b>302</b>
<b><i>Bijlagen</i> _____</b>	<b>304</b>
<b>Staat van reserves en voorzieningen _____</b>	<b>305</b>
Staat van reserves _____	305
Staat van voorzieningen _____	308
<b>Specificatie Apeldoorn Ontwikkelt Fonds (AOF) _____</b>	<b>310</b>
<b>Specificatie Algemene reserve _____</b>	<b>314</b>
<b>Specificatie reserve overlopende projecten _____</b>	<b>315</b>
<b>SiSa bijlage _____</b>	<b>326</b>
<b>Treasury _____</b>	<b>375</b>
Overzicht swaps _____	375
Overzicht opgenomen leningen _____	377
<b>EMU _____</b>	<b>378</b>
<b>Overzicht lasten en baten per taakveld _____</b>	<b>379</b>
<b>BBV Indicatoren _____</b>	<b>388</b>
<b>Opvolging van aanbevelingen _____</b>	<b>389</b>
<b>Controleverklaring van de onafhankelijke accountant _____</b>	<b>401</b>

## Beleidsresultaat

In onderstaande tabel treft u de prestatieafspraken per programma aan. We hebben een groot deel van de prestaties gerealiseerd binnen de kaders die in de begroting zijn gesteld. De afwijkingen doen zich vooral voor op de planningen en op de inhoud. Belangrijke verklaringen daarvoor zijn de beperkt beschikbare capaciteit en de afhankelijkheid van externe factoren. In de MPB en in de Jaarrekening 2025 zijn in totaal 212 prestaties opgenomen. Als sprake is van afwijking in negatieve zin dan lichten we dat in de programmaverantwoording toe.

Programma	Totaal prestaties	Afwijkingen Inhoud	Afwijkingen Financiën	Afwijkingen Planning	Afwijkingen Risico
		✘	✘	✘	✘
Bedrijfsvoering	17	0	1	6	1
Programma 1 - Samenleving	76	11	4	11	2
Programma 2 - Leefomgeving	75	2	2	9	1
Programma 3 - Economie en inkomen	27	4	1	8	0
Programma 4 - Bestuur, inwoners en financiën	17	2	0	1	0
<b>Totaal</b>	<b>212</b>	<b>19</b>	<b>8</b>	<b>35</b>	<b>4</b>

✘ = prestatie wijkt in negatieve zin af van de begroting cq het beoogde doel

Bovenstaande tabel is een samenvatting van het dashboard dat we in de programmaverantwoording gebruiken. Van de 212 prestaties zijn 156 volledig geleverd. Op 56 prestaties zijn er afwijkingen waarbij enkele prestaties op meerdere onderdelen afwijken.

# Financieel resultaat

De Jaarrekening 2025 kent een positief resultaat van afgerond € 20,7 miljoen. Conform wettelijke bepalingen wordt dit overschot toegevoegd aan de algemene reserve. Het resultaat 2025 wijkt af van het resultaat 2024 met een overschot van € 3,2 miljoen en van 2023 met een overschot van € 52,6 miljoen. De vier belangrijke oorzaken voor het resultaat zijn:

- Een hogere algemene uitkering uit het Gemeentefonds;
- Hogere kosten binnen het sociaal domein. Dit komt door hogere tarieven en hogere uitvoeringskosten op onderdelen beschermd wonen en jeugdzorg;
- Lagere externe rentelasten;
- Diverse projectvertragingen en meevallers binnen de programma's leefomgeving en economie en inkomen.

In de Tussentijdse rapportage 2025, die met de raad is besproken in de PMA van 9 oktober 2025, is een prognose van het resultaat van € 82.000 positief gemeld. Dat het resultaat nu ruim € 20 miljoen hoger uitvalt, komt vooral doordat de tekorten binnen het sociaal domein meevallen ten opzichte van het beeld uit de Tussentijdse rapportage. In de Tussenrapportage werd uitgegaan van een nadeel van € 24,5 miljoen op het programma Samenleving. In de jaarrekening is dit nadeel afgenomen naar € 8,7 miljoen. Dit komt voornamelijk door een aanvullende rijksvergoeding voor jeugdzorg, de effecten van het maatregelenpakket om de tekorten jeugdzorg terug te dringen en lagere lasten op de lokale Wmo. In de rapportage grote verschillen (brief nr. 6032983) is deze ontwikkeling al gemeld. Op programmaniveau doen zich de volgende afwijkingen voor:

<b>Bedragen x € 1 miljoen</b>	<b>Begroting 2025</b>	<b>Jaarrekening 2025</b>	<b>Afwijking</b>
Paragraaf bedrijfsvoering	-84,6	-82,2	2,4
Programma 1 Samenleving	-327,2	-335,9	-8,7
Programma 2 Leefomgeving	-97,3	-89,5	7,8
Programma 3 Economie en inkomen	-74,7	-72,4	2,3
Programma 4 Bestuur, inwoners en financiën	583,9	600,8	16,9
<b>Resultaat</b>		<b>20,7</b>	

*De bedragen in deze tabel zijn afgerond. Hierdoor kan er een klein verschil ontstaan.*

Er is sprake van een rekeningresultaat van afgerond € 20,7 miljoen ten opzichte van de begrotingsomvang van € 840 miljoen en dit wordt veroorzaakt door tientallen afwijkingen. In de begrotingsprogramma's en in de paragraaf Bedrijfsvoering worden de verschillen tussen begroting en realisatie uitgebreid toegelicht. Hieronder resumeren wij de belangrijkste verschillen:

## Bedrijfsvoering

Op dit programma zijn diverse voordelen en nadelen verwerkt optellend tot een voordeel van € 2,4 miljoen. Voorbeelden hiervan zijn, diverse voor- en nadelen op ICT en personeel gerelateerde kosten.

## Programma 1 Samenleving

De grootste afwijkingen op dit programma zijn de overschrijdingen van € 5,4 miljoen op beschermd wonen WMO en € 4,5 miljoen op jeugdzorg. Dit komt voornamelijk door hogere tarieven en hogere uitvoeringskosten. Hier staan voordelen tegenover van € 1,6 miljoen op hulpmiddelen WMO (door overgang van een koopmodel naar een huurmodel voor rolstoelen en scootmobielen) en van € 0,8 miljoen op begeleiding en dagbesteding WMO (door de prijsontwikkeling en anderzijds door de volumeontwikkeling).

## Programma 2 Leefomgeving

Het voordeel op dit programma bestaat voornamelijk uit een voordeel op grondexploitaties 'niet-bedrijventerreinen' (€ 1,2 miljoen), diverse meevallers en vertragingen op openbaar groen (€ 1,5 miljoen), een meevaller op het tegengaan van energiearmoede (€ 0,6 miljoen), een meevaller op de netwerkkosten van Liander (€ 0,5 miljoen), een meevaller op het project Veldhuis (€ 0,5 miljoen),

vertraging in de realisatie en oplevering van verkeerssystemen en investeringen in het wegennet (€ 0,3 miljoen), een voordeel als gevolg van overdracht Parkeren Apeldoorn West (€ 0,3 miljoen) en hogere parkeerinkomsten (€ 0,3 miljoen).

### **Programma 3 Economie en inkomen**

Het voordeel van € 2,3 miljoen bestaat voornamelijk uit een voordeel op de BUIG van € 1,4 miljoen door een hogere rijksbijdrage en hogere loon- en prijscompensatie en een voordeel op de grondexploitatie bedrijventerreinen van € 1 miljoen.

### **Programma 4 Bestuur, inwoners en financiën**

De grootste afwijking op dit programma bestaat uit een voordeel op de algemene uitkering van € 16,8 miljoen. Dit komt door een wijziging van het accres en de uitkeringsbasis, toevoegingen die niet leiden tot hogere uitgaven, verhoging van het cluster jeugdzorg (rapport commissie Van Ark) en nacalculaties over de jaren 2022, 2023 en 2024. Op dit programma is ook een nadeel van € 2,3 miljoen ontstaan door een verplichte aanvulling van de voorziening Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers (APPA) en een voordeel van € 2 miljoen op de loonkosten als gevolg van de CAO gemeenten 2025-2027. Er is een rentevoordeel op de externe rentelasten van ruim € 3,5 miljoen. Dit externe rentevoordeel is, via een verlaging van de renteomslag van 1,3% naar 0,7%, terecht gekomen op alle taakvelden met kapitaallasten inclusief het grondbedrijf.

### **Rechtmatigheidsverantwoording**

De rechtmatigheidsverantwoording is onderdeel van de jaarrekening. Met ingang van 2023 is het verplicht om deze op te nemen conform een voorgeschreven format. De afwijkingen die de verantwoordingsgrens overschrijden worden in de rechtmatigheidsverantwoording opgenomen. De rapportagegrens voor financiële afwijkingen is door de raad op € 300.000 gesteld. In de paragraaf Bedrijfsvoering treft u een nadere toelichting op onze rechtmatigheidsverantwoording aan.

# Financiële ratio's

De gemeente staat er op 31 december 2025 financieel gezien goed voor. We hebben de solvabiliteit, de netto schuldquote en de andere kengetallen bij het opstellen van deze jaarrekening opnieuw berekend. De uitkomsten zijn positiever dan begroot en dat hebben we in de afgelopen jaren vaker gezien. Het is lastig om hiervoor een eenduidige verklaring te vinden. Het komt onder meer door planningsoptimisme bij projecten, overschatte uitvoeringskracht en incidentele compensaties vanuit het Rijk. Belangrijk aandachtspunt is of er sprake is van een structureel effect, omdat sommige kengetallen normerend zijn voor het aangaan van nieuwe investeringen en daarmee ook invloed kunnen hebben op keuzes voor de toekomst. Dit speelt met name bij de solvabiliteit waarvan in de MPB 2026-2029 is aangegeven dat deze onder de norm van 20% gaat dalen in de toekomst. Voor de zomer van 2026 zal een notitie aan de raad worden aangeboden waarin dieper wordt ingegaan op de solvabiliteit en de bijbehorende norm en hoe we hier in de toekomst mee om willen gaan. Hieronder lichten wij de belangrijkste ratio's toe.

## Solvabiliteit en eigen vermogen

De solvabiliteit geeft de verhouding aan van het eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen (waarin het vreemd vermogen is opgenomen). Bij een lage solvabiliteit staat er relatief veel schuld tegenover het bezit van de gemeente. Een hoge solvabiliteit is beter voor de financiële positie van de gemeente omdat schulden gepaard gaan met rente en aflossingen. We koersen op een norm van 20% voor de solvabiliteitsratio. In deze jaarrekening 2025 bedraagt de solvabiliteit 34,3% (was in 2024 34,2%). In de begroting 2025 was deze geprognoseerd op 27,8%. Dit verschil komt onder andere doordat de reserve overlopende projecten met € 18,9 miljoen eind 2025 hoger is dan voorzien. Deze reserve maakt onderdeel uit van het eigen vermogen. In de tweede plaats is de Algemene Reserve circa € 5 miljoen hoger dan begroot, door verschuiving van een onttrekking van 2025 naar 2026. Beide effecten zijn daarmee in eerste instantie niet structureel en hebben te maken met vertragingen in de uitgaven. Een derde oorzaak is het rekeningresultaat van € 20,7 miljoen waar in de begroting geen rekening mee was gehouden. Zoals in de MPB 2026-2029 geschetst, zal met de bestedingen van reserves (zoals bijvoorbeeld het AOF) en nieuwe investeringen in de komende jaren de verhouding tussen dat deel wat met eigen geld is betaald en het totale bezit fors lager worden.

Het eigen vermogen bedraagt eind 2025 € 241,4 miljoen, waarvan € 105 miljoen is opgenomen in de algemene reserve. Daar komt nog het rekeningresultaat 2025 van € 20,7 miljoen bij. Tegelijk met de Jaarrekening 2025 kan het college een bestemmingsvoorstel voor het rekeningresultaat aan de raad voorleggen. Via een begrotingswijziging 2026 komen eventuele bestemmingen weer ten laste van de algemene reserve.

## Netto schuldquote

De schuldpositie willen we zo klein mogelijk houden. De gecorrigeerde netto schuldquote geeft een waarde aan voor onze liquiditeitspositie. Voor een financieel gezonde situatie moet de schuldquote lager zijn dan 90%. Onze gecorrigeerde netto schuldquote bedraagt op 31 december 2025 42,5%. In 2024 was dat 44,0%.

## Weerstandsratio

We hebben in beeld gebracht welke risico's we als gemeente lopen en deze tellen op tot € 56 miljoen waarvan € 15,5 miljoen grondexploitatie. De weerstandsratio geeft aan in hoeverre we dit risicobedrag kunnen opvangen binnen onze algemene reserve mochten die risico's zich voordoen. Deze ratio komt eind 2025 uit op 2,21. Daarbij zijn de risico's van het grondbedrijf met een weerstandsratio van 1 meegerekend. Deze systematiek is vastgesteld bij de MPB 2026-2029. De weerstandsratio moet minimaal 1,4 zijn.

De ratio's geven aan dat wij op 31 december 2025 een gezonde schuldpositie hebben en beschikken over een prima weerstandsvermogen om de gekwantificeerde risico's op te vangen. In deze jaarstukken zijn alle risico's geactualiseerd. In de paragraaf Weerstandsvermogen en risico's kunt u doorklikken naar de risico's. In dezelfde paragraaf is onder 'Financiële positie in vogelvlucht' ook een uitgebreid overzicht opgenomen van de financiële indicatoren. Voor de geïnteresseerde lezer verwijzen wij daar naar.

# Jaarverslag 2025

# Programmaverantwoording 2025

# Samenleving

## Portefeuillehouders

1. [T. Heerts](#)
2. [P. Messerschmidt](#)
3. [H. van den Berge](#)
4. [S. Biharie](#)
5. [A. Prins](#)
6. [M. Wenzkowski](#)

## **Doelen & prestaties**

### **1. Subjectief welzijn - Meer inwoners, en mensen die in Apeldoorn verblijven, zijn betrokken, doen mee, doen ertoe en voelen zich veilig en gelukkig**

#### *Wat hebben we bereikt in 2025?*

- De gemeente Apeldoorn heeft aanzienlijke stappen gezet op het gebied van het verbeteren van veiligheid, met een sterke focus op een veiliger centrum, de aanpak van overlast en de integrale veiligheid in de woonomgeving. Samenhangende maatregelen zoals de inzet van tijdelijk cameratoezicht, extra beveiligingsmedewerkers in combinatie met (intensivering van) buurtpreventie en/ of het toepassen van bestuursrechtelijke maatregelen zoals het opleggen van gebiedsontzeggingen dragen zichtbaar en daadwerkelijk bij aan de toenemende veiligheid(-sgevoel).
- Het recht op demonstreren is een groot goed en bijeenkomsten met een risico op verstoring van de openbare orde worden in overleg met de organisatoren en in samenwerking met politie en het openbaar ministerie gefaciliteerd, zodanig dat er nauwelijks sprake is op verstoring van de openbare orde.
- De Buurtwijzer is definitief uitgerold als online platform om onze sociale voorzieningen beter vindbaar te maken voor inwoners en professionals. We werken actief met vrijwilligersorganisaties om de transitie naar deze nieuwe online omgeving goed vorm te geven, en te ondersteunen waar nodig.
- Vanuit het Cliëntervaringsonderzoek Wmo zien we hoge tevredenheid onder inwoners over het contact met de toegang en de deskundigheid van de toegang (87%) en de manier waarop er naar de inwoner geluisterd is (88%).
- Samen met de inwoners en partnerorganisaties zijn in 2025 de vitaliteitsagenda's van het Componistenkwartier, Welgelegen, De Hoeven, De Sprengen en Klarenbeek opgesteld en door het college vastgesteld. Het totaal aantal vitaliteitsagenda's in uitvoering kwam daarmee op 31 (van de 39 buurten, wijken en dorpen). De uitvoering van de vitaliteitsagenda's wordt ondersteund door het zogeheten 'Impulsbudget voor de uitvoering van het gebiedsgerichte werken'. Dit budget is ingezet voor allerlei activiteiten en projecten die de vitaliteit van de gebieden versterken.
- Onze initiatievenmakelaars hebben met plezier honderden initiatieven kunnen ondersteunen die Apeldoorn beter en leuker maken. Daarbij gaat het deels om zogeheten 'structurele participanten' die zich jaar in jaar uit voor Apeldoorn inzetten. En deels om inwoners die voor het eerst een initiatief nemen of zich richten op een nieuw initiatief of een verbindend initiatief hebben voor de vuurwerkvlrije viering van de jaarwisseling. De campagne 'Een goed idee? Doe er iets mee!' heeft geholpen bij het toeleiden van inwoners die hun idee in een initiatief wilden omzetten.
- Het eind 2024 gelanceerde online Makelpunt voor maatschappelijk vastgoed heeft zich in 2025 gevuld met aanbod van honderden locaties en is nu volledig operationeel.
- De Asset Based Community Development (ABCD)-pilot in De Horsten is in 2025 positief geëvalueerd door het Verweij-Jonker instituut en voortgezet.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Behalen we onze doelen?			
		Inhoud	Financiën	Planning	Risico's
Doel 1.1 Apeldoorn is een veilige gemeente (en dat willen we zo houden)	1.1.1 Het rapportcijfer 'veiligheid in de buurt' is gelijk of hoger dan 7,6 (in 2022:7,5), het percentage inwoners dat zich veilig voelt (60% in 2022) is gelijk of gestegen, het aantal incidenten (23.555 in 2022) en misdrijven is gelijk of afgenomen.	✗	✓	✓	✓
	1.1.2 Ten aanzien van het IVP thema gedigitaliseerde criminaliteit wordt niet meer dan 6% slachtofferschap ervaren en het aantal geregistreerde misdrijven gedigitaliseerde criminaliteit blijft gelijk of verminderd	✓	✓	✓	✓
	1.1.3 Ten aanzien van IVP-thema sociale kwaliteit ervaart niet meer dan 9% van de inwoners sociale overlast en het aantal incidenten sociale kwaliteit in 2024 is verminderd ten opzichte van 2023	✓	✓	✓	✓
	1.1.4 Ten aanzien van het IVP-thema ondermijning en georganiseerde criminaliteit zetten we in op het signaleren en het integraal voorkomen, verstoren en verminderen van georganiseerde/ ondermijnende criminaliteit.	✓	✓	✓	✓
	1.1.5 Ten aanzien van het IVP-thema jeugdcriminaliteit en individuele probleemjongeren vermindert het strafbaar gedrag van jongeren in 2025 tov 2024.	✓	✓	✓	✓
	1.1.6 De in- en externe bewustwording ten aanzien van ondermijning en georganiseerde criminaliteit wordt vergroot.	✓	✓	✓	✓
	1.1.7 We gaan informatie gestuurd werken door het verder doorontwikkelingen van het gemeentelijk informatieknoppunt (GIK)	✓	✓	✓	✓
	1.1.8 Meer zicht op de preventieve en repressieve aanpak van zorgfraude en het verbeteren van sturing op de samenhang in die aanpak.	✓	✓	✓	✓
	1.1.9 Zorg en veiligheid verbeteren de samenwerking op complexe maatschappelijke problemen en dat doen zij op een doelmatige en doeltreffende manier.	✓	✓	✓	✓

1.2 Voorkomen, beperken en bestrijden van incidenten, rampen en crises	1.2.1 Op basis van een sterke informatiepositie van de veiligheidsregio Noord en Oost Gelderland worden in 2025 meer mensen geleerd gevaar te voorkomen en wordt hulp verleend wanneer mensen dat nodig hebben bij een brand, ongeval of crisis	✓	✓	✓	✓
	1.2.2 We bereiden ons preventief voor op natuurbrandbestrijding in verband met de te verwachte toename van onbeheersbare natuurbranden.	✓	✓	✓	✓
1.3 Meer inwoners ontvangen toegankelijke, passende en samenhangende hulp dichtbij, die aansluit bij de eigen leefomgeving.	1.3.1 In 2025 ervaart 80% van de huishoudens het plan als een 'eigen plan' waarin hij/zij goed heeft meegedacht.	✓	✓	✓	✓
	1.3.2 Eind 2025 heeft 90% van de inwoners die om hulp vragen 1 contactpersoon gehad vanuit Samen055	✗	✓	✓	✓
	1.3.3 Eind 2025 is 80% van de inwoners tevreden over de manier waarop hij/zij is benaderd of in contact is gekomen met het wijkteam;	✓	✓	✓	✓
	1.3.4 Eind 2025 ervaart 80% van de huishoudens zich gehoord, geholpen en gesteund door Samen055.	✓	✓	✓	✓
	1.3.5 Eind 2025 is bij 20 kinderen, die gebruik maken van het aangepast vervoer, de inzet van aangepast vervoer niet meer nodig.	✓	✓	✓	✓

	1.3.6 In 2025 kunnen 20 koppels met thuiswonende kinderen tot 18 jaar die willen scheiden of relatieproblemen hebben, gratis relatietherapie volgen.	✓	✓	✓	✓
1.4 Meer inwoners kijken naar elkaar om en voelen zich thuis in de wijk.	1.4.1 In 2025 is actief ingezet op het promoten van de bekendheid van de Digitale Sociale Kaart waarbij er aandacht is voor speciale doelgroepen zoals jongeren.	✓	✓	✓	✓
	1.4.2 In 2025 zijn inwoners bevraagd over hun behoeften en tevredenheid wat betreft de activiteiten en het ondersteuningsaanbod in de buurt via het cliëntervaringsonderzoek Wmo en de Buurtbelever.	✓	✓	✓	✓
1.5 Meer inwoners zijn betrokken bij hun straat, buurt, dorp of stad	1.5.1 In 2025 zijn er vitale(re) buurten, wijken en dorpen	✓	✓	✓	✓
	1.5.2 In 2025 zijn er meer initiatieven vanuit een steeds bredere groep inwoners	✓	✓	✓	✓
	1.5.3 In 2025 is de samenwerking met onze inwoners verder vergroot.	✓	✓	✓	✓
	1.5.4 In 2025 is de ABCD - pilot in de Horsten na evaluatie voortgezet	✓	✓	✓	✓
1.6 Alle inwoners van de gemeente Apeldoorn worden in gelijke mate behandeld en kunnen gelijkwaardig meedoen in een inclusieve en toegankelijke omgeving	1.6.1 Het activiteitenoverzicht inclusie voor het jaar 2025 wordt samen met inwoners en het inclusienetwerk uitgevoerd en voorbereid voor 2026.	✓	✓	✓	✓

	1.6.2 We verbeteren de toegankelijkheid van openbare gebouwen en het openbaar gebied.	✓	✓	✓	✓
1.7 We voelen ons samen sterker, inclusie van, voor en door Apeldoorners	1.7.1. Door onze blijvende ondersteuning en aanjagende rol worden activiteiten uitgebreid en het cultuursensitief werken gestimuleerd.	✓	✓	✓	✓

### **Toelichting**

1.1.1. Op basis van de uitkomsten van een 2 jaarlijks onderzoek is de vorige keer aangegeven dat veiligheid in de buurt is afgenomen evenals het percentage inwoners dat zich veilig voelt. Dat onderzoek heeft nog niet opnieuw plaatsgevonden, dus die indicatoren blijven hetzelfde. Het aantal misdrijven én het aantal incidenten is (conform de prestatie) gedaald. In 2026 werken we, naast een intensieve aanpak van overlast in de binnenstad, ook in de wijken en dorpen door middel van de persoonsgerichte aanpak en samen met ketenpartners aan de veiligheidsproblematiek.

1.3.2 In de afgelopen 2 jaar hebben we een sterke stijging gezien van het gebruik van regievoering. Van ruwweg 30% eind 2024 naar 81% eind 2025. Hiermee is de doelstelling van 90% helaas niet gehaald. Wel zien we een sterk stijgende lijn die we hopelijk in 2026 door kunnen zetten, om zo boven de 90% uit te komen. Er wordt in 2026 geïnvesteerd in de versterking van casusregie voor jeugdigen en hun gezinnen door o.a. uitbreiding van de beschikbare capaciteit.

## **2. Sociaal Kapitaal - Al onze inwoners en bezoekers een vitale, sociale, gezonde en inspirerende leefomgeving bieden, door te zorgen voor een optimale infrastructuur op het gebied van sport, cultuur en erfgoed.**

Sport, Cultuur & Erfgoed zijn belangrijk voor inwoners en bezoekers en bepalen in grote mate de identiteit van Apeldoorn, de stad, de dorpen en het buitengebied. Participeren in Sport, Cultuur & Erfgoed houdt mensen mentaal en fysiek gezond en geven uitdrukking aan waar we vandaan komen, wie we willen zijn en wat we kunnen worden. Het zorgt voor een gezonde balans, verrijking, verdieping, inspiratie, ontspanning en ontmoeting. Kortom: het brengt leven in de brouwerij! Als gemeente hebben we de taak ervoor te zorgen dat er een goede infrastructuur staat, dat het aanbod toegankelijk is en dat onze inwoners kunnen meedenken en vooral -doen! Iedere inwoner van Apeldoorn moet zich op sportief, cultureel en erfgoedgebied kunnen ontplooiën.

### **Wat hebben we bereikt in 2025?**

Zowel vanuit sport als cultuur en erfgoed is gewerkt aan een verbeterde infrastructuur. Hiermee is ons aanbod toegankelijker geworden voor onze inwoners en kunnen zij nog meer en beter meedenken en vooral meedoen in het sportieve, culturele of erfgoedleven van Apeldoorn.

### **Sportinfrastructuur**

Er is gestart met het renoveren en verduurzamen van Sporthal Matenpark. Via de regeling voor sportinfrastructuur is subsidie verstrekt om sportaccommodaties duurzamer te maken. De locatiekeuze voor de vervangende sporthal Zuiderpark en een nieuwe Turnhal is gemaakt. Op het derde veld van Apeldoornse Boys wordt een nieuwe sport- en turnhal gerealiseerd. Daartoe is een externe partij geselecteerd met de opdracht: Begeleiding programma van eisen en aanbesteding Design & Build Sport en Turnhal zuid.

Hypercube heeft haar onderzoeksresultaten van het onderzoek naar de noodzakelijke aanpassingen en/of investeringen, om Omnisport Apeldoorn als (internationale) topsportaccommodatie te behouden, aan de portefeuillehouder(s) opgeleverd. Vervolgonderzoek en nadere uitwerking van de onderzoeksresultaten vindt in 2026 plaats.

### **Sport- en Bewegakkoord Apeldoorn**

In verschillende werkgroepen van de zes thema's is uitvoering gegeven aan de ambities van het Sport- en Bewegakkoord Apeldoorn (SBA): Inclusie en Diversiteit, Ruimte voor Sport en Bewegen, Vitale Sport- en Beweegaanbieders, Vaardig in Bewegen, Sociaal Veilige Sport en de Maatschappelijke Waarde van Topsport. In 2025 zijn drie sportcafés over deze thema's georganiseerd. Op de sportcafés komen vertegenwoordigers van sportverenigingen, sport- en beweegprofessionals, maatschappelijke partners en betrokken inwoners bij elkaar. Tijdens deze bijeenkomsten zijn de nieuwste ontwikkelingen binnen de thema's van het SBA besproken en kennis, ervaring, uitdagingen en ambities met elkaar gedeeld. De sportcafés bieden ruimte om elkaar te inspireren en samen te werken aan een sportief en gezond Apeldoorn. Het SBA heeft 20 initiatieven met subsidie kunnen ondersteunen vanuit de Subsidieregeling Stimuleringsbudget initiatieven Sport- en Bewegakkoord Apeldoorn. Deze initiatieven dragen bij aan de realisatie van de ambities van de verschillende thema's en versterken het Apeldoorns sport- en beweegveld.

### **Sportservice Apeldoorn (onderdeel van Accres)**

In 2025 is de nieuwe dienstverleningsovereenkomst (DVO) met Accres Apeldoorn afgerond. Voor het pakket 'Sportservice: sporten en bewegen' is de opdracht aangescherpt, zodat de sport- en beweeginterventies beter kunnen aansluiten op de behoefte van inwoners. De focus in de gemaakte afspraken ligt op inwoners voor wie de drempel tot sporten en bewegen het hoogst is, vooral in wijken en buurten met kwetsbare inwoners. Aan de hand van deze aanpak, ondersteund met data, willen we de impact van Sportservice verhogen. Vooruitlopend hierop is in 2025 al een start gemaakt met deze manier van werken. Naast de reguliere activiteiten heeft Sportservice in 2025 gewerkt aan de samenwerking, met een privaat-publiek karakter, met Univé Stad & Land, met onder andere als opbrengst de uitbreiding van de inzet van de Beweegmakelaar en de start van Only Friends Apeldoorn. Only Friends is een sportclub voor kinderen en jongeren met een beperking, waarvoor deelname aan (aangepast) sportaanbod bij een reguliere club niet haalbaar is. De initiatieven en samenwerkingen (zowel lokaal als regionaal) van Sportservice dragen duurzaam bij aan het verhogen van de sport- en beweegdeelname van onze inwoners.

### **Samenwerking**

Ook in 2025 is de betrokkenheid van sport- en beweegorganisaties en maatschappelijke partners cruciaal gebleken voor het behalen van sportdoelen. Naast het belangrijke samenwerkingsplatform Sport- en Bewegakkoord Apeldoorn en de bijbehorende activiteiten, zijn er ook door de Sportraad en Verenigingsadviseurs diverse bijeenkomsten georganiseerd om kennis en ervaringen uit te wisselen. De matchmaker Urban Sport en Cultuur heeft in 2025 de Urban Scene verder versterkt, onder andere met het Urban APD festival tijdens De Opening van het culturele seizoen in Apeldoorn.

### **Topsport**

Net als in de jaren daarvoor zijn in 2025 diverse topsportevenementen in de Apeldoornse kernsporten in Apeldoorn georganiseerd. Naast relatief kleinere events zoals de eredivisie beachvolleybalcompetitie, de NK's baanwielrennen en NK's indooratletiek, organiseerde Libéma Profcyling, in nauwe samenwerking met provincie Gelderland en gemeente Apeldoorn, zeer succesvol het WK baanwielrennen voor junioren. Daarnaast zorgden de Nederlandse volleybaldames met hun Volleybal Nations League (VNL) wedstrijden een week lang voor een uitverkocht Omnisport Apeldoorn. Het grootste evenement in

2025 was het EK Indoor atletiek waaraan zelfs Koning Willem-Alexander een bezoek bracht. Een maatschappelijk activatieprogramma maakte onderdeel uit van de evenementen. In 2025 werd door de Wereld Volleybalbond FIVB het WK beachvolleybal 2027 aan Nederland toegekend. Dit betekent dat in 2027 Apeldoorn, naast Amsterdam, Rotterdam en Den Haag, één van de speelsteden van dit WK zal zijn.

### **Cultuur & Erfgoed**

2025 was het eerste uitvoeringsjaar van de Cultuur- en Erfgoednota 'Fundament voor Buitengewoon Talent, 2025-2030'. Daarbij is gewerkt aan het versterken van onze culturele en erfgoed infrastructuur (het fundament), aan talentontwikkeling en aan buitenbeleving. Enkele voorbeelden volgen hieronder.

#### *Fundament*

Conform de nota is het aantal cultuur- en erfgoedpartijen waarmee een meerjarige subsidierelatie bestaat uitgebreid. Naast de bestaande cultuur- en erfgoedpartners ACEC, CODA, Gigant, Orpheus, Orkest de Ereprijs, NJON, Maaiveld en het Erfgoedplatform Apeldoorn, zitten nu ook de volgende organisaties in de basis: Het Apeldoornsche Bosch, Stichting Wilhelminaring, Apeldoorn Photo, Internationale Masterclasses, Muziektent Oranjepark en de Culturele Pleinmarkt.

Orpheus en Gigant hadden het afgelopen jaar feest, want bestonden respectievelijk 60 en 50 jaar. Gigant is daarnaast geholpen met een kleine interne verbouwing, om beter als klein en midden poppodium te kunnen fungeren. Voor een eventuele grotere popfaciliteit is een onderzoek uitgevoerd. In 2026 gaan we hiermee verder. Ook zullen we in 2026 de actualisatie van de subsidieregelingen afronden; voor de culturele projectenregeling en de regeling amateurkunst is dat reeds gebeurd, het erfgoedfonds volgt hierna.

#### *Talentontwikkeling*

Op het gebied van talentontwikkeling zijn vooral onze organisaties aan zet. Ze worden gemotiveerd meer de dorpen en wijken in te trekken en ook om talentontwikkeling van elke generatie aan te wakkeren. Hierbij zetten we niet alleen in op klassieke muziek via NJON, Orkest de Ereprijs en de Internationale Masterclasses, maar ook op pop (Grasstalenten via Gigant of het Poppunt Stedendriehoek), urban (via de stadsrapper en de impuls jongerencultuur) en gemixt (denk aan Show Apeldoorn in Orpheus en het programma Orpheus Jong). Ook beeldende en toegepaste kunst wordt gestimuleerd, zowel laagdrempelig (via cursussen in Gigant en in het CODA Experientielab) als voor gevestigde kunstenaars (via ACEC, CODA Apeldoorn Art en de Wilhelminaring). Daarnaast krijgt fotografie een groter podium en zetten we daarbij met name Apeldoorn Photo meer in hun kracht.

Het gaat goed met het onderzoek naar een HBO erfgoedopleiding. De behoefte voor een dergelijke opleiding is in beeld gebracht, verder onderzoek volgt in 2026.

#### *Buitenbeleving*

Het grootste buitenbelevingsmoment was onmiskenbaar DE OPENING van het landelijke culturele seizoen het afgelopen jaar in Apeldoorn. Hiermee hebben we niet alleen het evenement gehost, maar ook onze gemeente en het rijke culturele (amateur)leven stevig op de kaart gezet. Met grote podiumproducties, programma's van instellingen, straattheater, urban- en korenfestivals, buitententoonstellingen en live kunstenaarsactiviteiten bruiste de stad. In totaal trokken we 75.000 bezoekers (buiten Koningsdag het drukste weekend in jaren) en hing er een fantastische sfeer.

Maar dat is niet het enige dat is gebeurd. Met Het grote verhaal van Apeldoorn als vehikel zijn weer nieuwe verbeeldingen gerealiseerd. Denk bijvoorbeeld aan de Pumtrackbaan Orden die verwijst naar de Middeleeuwse ijzerindustrie van Apeldoorn. Maar ook vanwege 80 jaar bevrijding zijn er nieuwe monumenten verschenen of bestaande monumenten opgeknapt of bijgewerkt. Bijzonder was de oplevering van de verbouwing van het Apeldoornsche Bosch en de speciale openstellingen van de bunker Seys Inquart. In het theehuis hebben weer twee nieuwe tentoonstellingen gedraaid die in totaal 10.000 bezoekers hebben gezien.

Het was daarnaast een rijk jaar voor kunst in de openbare ruimte. Zo levert Museum voor KOR een nieuwe app op waarbij buitenkunst zelf te ontdekken is. Ook worden er nieuwe kunstwerken geplaatst. Zoals in het kader van DE OPENING twee murals in de binnenstad en een douchende aap in de Boschvijver. Er waren drie streetart-projecten (bij basisschool het Schrijvertje, bij Halte Immenberg en bij Halte Assel) en de Tuinvazen van Ineke Hans in het Amaliapark worden opgeleverd. Renovaties en herplaatsingen waren er ook: Het Adelaarsnest van Etienne Bagchus, De Sok van Lex Quartel en de Brug van Tirza Verrips.

Wat willen we bereiken? Doel	Wat gaan we daarvoor doen? Prestatie	Behalen we onze doelen?			
		Inhoud	Financiën	Planning	Risico's
2.1 Een functionele en toekomstbestendige sportinfrastructuur	2.1.1 Het gemeentelijk sportvastgoed wordt verduurzaamd conform de routekaart verduurzaming gemeentelijk Vastgoed Apeldoorn 2.0	✓	✓	✓	✓
	2.1.2 In de eerste helft van 2025 zijn er door de gemeenteraad kaders voor sportaccommodaties vastgesteld	✗	✓	✗	✓
	2.1.3 Het onderzoek naar de revitalisering van Omnisport om deze ook in de toekomst als topsportaccommodatie te behouden, is afgerond.	✓	✓	✓	✓
2.2. Een verhoogde vitaliteit van inwoners en een versterkte sociale binding door sport, bewegen en urban sports & arts	2.2.1 Het aantal initiatieven van Accres Sportservice dat zich richt op wijken en buurten met kwetsbare inwoners, voor wie de drempel tot sporten en bewegen het hoogst is, neemt toe.	✓	✓	✓	✓
	2.2.2 In 2025 is de pilot sportpark- en verenigingsmanagement geëvalueerd	✓	✓	✗	✓
	2.2.3 In 2025 realiseren wij een 0-meting basiseisen sociale veiligheid onder sportaanbieders	✓	✓	✓	✓
	2.2.4 We blijven investeren in topsportevenementen die door de inzet van side-events als vliegwiel fungeren om sportparticipatie te verhogen en mensen met verschillende achtergronden en mogelijkheden bij elkaar brengen.	✓	✓	✓	✓
	2.2.5 Urban sports & arts activiteiten worden structureel aangeboden op 'urban spots' in de openbare ruimte en in het basis- en voortgezet onderwijs	✓	✓	✓	✓

2.3 De infrastructuur van Cultuur en Erfgoed in Apeldoorn is vitaal en gericht op de toekomst (Fundament)	2.3.1 In 2025 starten we een onderzoek naar de mogelijkheden voor een aanvullende popzaal voor Apeldoorn dat een groter bereik kan hebben.	✓	✓	✓	✓
	2.3.2 Het grote verhaal van Apeldoorn is in het schooljaar 2025/2026 opgenomen in het aanbod voor scholen, als onderdeel van de Cultuur en Erfgoededucatie.	✓	✓	✗	✓
	2.3.3 Iedere organisatie met meerjarige subsidie heeft in 2025 minimaal één activiteit in wijken of dorpen uitgevoerd	✓	✓	✓	✓
	2.3.4 Met geactualiseerde subsidieregelingen op het gebied van cultuur- en erfgoed, hebben we ervoor gezorgd dat vraag en aanbod beter op elkaar aansluiten.	✓	✓	✗	✓
	2.3.5 In 2025 hebben we de mogelijkheden voor de herbestemming van het Oude Raadhuis en van het Hertzbergerpand onderzocht.	✓	✓	✓	✓
	2.3.6 Bij elke ruimtelijke ontwikkeling hebben we voor cultuurhistorische inspiratiekaders voor initiatiefnemers en ontwikkelaars gezorgd.	✓	✓	✓	✓
2.4 Iedereen kan zijn of haar talent ontwikkelen (Talentontwikkeling)	2.4.1 We hebben in 2025 drie pilots uitgevoerd om kinderen dicht bij huis uit te dagen actief te worden op het gebied van Cultuur en Erfgoed.	✗	✓	✓	✓
	2.4.2 We hebben in 2025 fotografie meer zichtbaarheid gegeven. Onder meer door het instellen van een talentenprijs op het gebied van fotografie.	✓	✓	✗	✓
	2.4.3 We hebben in 2025 onderzocht wat de mogelijkheden zijn tot samenwerken met het MBO- en HBO-onderwijs op het gebied van erfgoedopleidingen.	✓	✓	✓	✓

2.5 Apeldoorn wordt het grootste buitenpodium van Nederland (buitenbeleving)	2.5.1. We zorgen in 2025 voor een jaarrond programmering in de buitenlucht, waarbij minimaal eens per maand een programmering plaats vindt.	✓	✓	✓	✓
	2.5.2 Er komen in 2025 minimaal 12 verwijzingen naar het grote verhaal van Apeldoorn in onze buitenruimte bij.	✓	✓	✓	✓
	2.5.3 We realiseren in 2025 minimaal 4 kunstwerken in de openbare ruimte	✓	✓	✓	✓

### **Toelichting**

2.1.2 Het opstellen en ter besluitvorming voorleggen van kaders voor het sportaccommodatiebeleid aan de raad bleek een omvangrijke opgave. Dit werd veroorzaakt door het diverse speelveld binnen Apeldoorn en de huidige financiële omstandigheden, die het proces extra complex maakten. Om die reden is de oorspronkelijke planning niet gehaald. Het college heeft vervolgens eind 2025 succesvol een startnotitie (uitgangspunten) voor de sportaccommodaties ter consultatie aan de raad aangeboden.

2.2.2 Zoals gemeld in de Turap 2025 zijn de pilots bij Robur et Velocitas en op Sportpark Orderbos later gestart dan voorzien. Hierdoor lopen ook de evaluaties vertraging op en vinden plaats in 2026.

2.3.2 Aan het educatiepakket wordt nog gewerkt; bij de Turap is al gemeld dat de planning hiervoor is aangepast. De aangepaste planning is nu dat dit in het schooljaar 2026-2027 wordt aangeboden aan scholen als onderdeel van Cultuur & Erfgoed educatie.

2.3.4 De Regeling Amateurkunst en de Projectenregeling Cultuur zijn geactualiseerd. Met de actualisatie van het Erfgoedfonds is begonnen, dit wordt het eerste halfjaar van 2026 afgerond.

2.3.5 De mogelijkheden voor herbesteding van het Oude Raadhuis en van het Hertzbergerpand zijn in 2025 onderzocht, maar het onderzoek is nog niet afgerond. Dit zal in 2026 worden vervolgd.

2.4.1 De wijze waarop kinderen dicht bij huis uitgedaagd zijn actief te worden op het gebied van Cultuur en Erfgoed is gaandeweg het project gewijzigd. Er zijn geen pilots gedraaid, maar organisaties zijn wel gestimuleerd meer in de wijken te trekken. Denk aan Orpheus Speelt Buiten. Maar ook bijvoorbeeld aan Muziekvereniging DAP die afgelopen jaar een project is gestart om muzieklessen op verschillende basisscholen te laten verzorgen. En aan Don Bosco dat het Stitches & Dreams project uitgevoerd heeft, dat is een creatief streetwearproject waarin jongeren uit Apeldoorn de ruimte kregen om hun verhalen, talenten en ambities vorm te geven.

2.4.2 Met dank aan gemeentelijke subsidie heeft Apeldoorn Photo het 2-jaarlijkse fotofestival goed neer kunnen zetten in 2025 met meer deelnemende fotografen en meer bezoekers dan in eerdere edities. Dit kwam onder meer door extra reclame door de "borden langs de weg". Ook de 1e editie van de Urban

Photo Race en de diverse Fotocafe's in CODA waren succesvol en dragen bij aan de zichtbaarheid. Apeldoorn Photo is verder actief op zoek naar samenwerking met diverse Apeldoornse partijen om zo draagvlak en zichtbaarheid te vergroten. De samenwerking met Stichting Ateliers Apeldoorn in de Oranjerie is hier een mooi voorbeeld van. De oprichting van een talentenprijs voor fotografie is niet in 2025 uitgevoerd, maar staat voor dit jaar op het programma.

### ***3. Onderwijs & Opleiding - Versterkte kansengelijkheid doordat jeugdigen kansen krijgen in het onderwijs.***

Elk kind en iedere jongere verdient gelijke kansen. Zijn of haar achtergrond, het opleidingsniveau van ouders of hun financiële situatie mag geen invloed hebben op de schoolprestaties van een kind. In Apeldoorn willen we onze jongeren een fijne jeugd bieden door een omgeving te creëren die uitnodigt om te groeien, te leren en te ontwikkelen. Dit doen we samen met verschillende partners, waaronder kinderopvang en onderwijs. Om te zorgen dat Apeldoornse jeugdigen kansen krijgen in het onderwijs wordt gewerkt aan vier subdoelstellingen. Als eerste gaat er aandacht uit naar het behalen van een startkwalificatie of een passende vervolgstap, hierbij zetten we in op het voorkomen van schooluitval. Daarnaast moet een betere verbinding tussen thuis, school en zorg bijdragen aan het voorkomen van problemen en het geven van betere ondersteuning zodat kinderen (thuisnabij) naar school kunnen blijven gaan. Onze partners uit kinderopvang en onderwijs zien steeds meer jonge kinderen met (een risico op) ontwikkelingsachterstanden. Inzet op het signaleren en bieden van extra ondersteuning van jonge kinderen draagt bij aan meer kansen in het onderwijs en het latere leven. Tot slot is het van belang dat onze schoolgebouwen van goede kwaliteit zijn, zodat zij optimaal bijdragen aan kansen van jeugdigen in het onderwijs.

#### ***Wat hebben we bereikt in 2025?***

Samen met onze onderwijspartners willen we dat onze jeugdigen worden uitgenodigd om te groeien, te leren en te ontwikkelen. Dit doen we in lijn met de aangekondigde koerswijziging voor jeugd. We zorgen voor een complementair aanbod van onderwijs en zorg, zodat iedere jeugdige passend bij zijn talent, vermogen, ambitie en achtergrond optimale kansen krijgt om zich te ontwikkelen tot zijn eigen unieke persoon. Het schoolsucces van jeugdigen wordt behalve door de input van de school beïnvloed door verschillende factoren, zoals de sociaaleconomische positie van ouders, de sociale steun waar leerlingen een beroep op kunnen doen en de taalvaardigheid van ouders. Van gelijke kansen is sprake als de achtergrond van leerlingen geen rol speelt in het schoolsucces dat zij kunnen behalen. Om te zorgen dat Apeldoornse jeugdigen kansen krijgen in het onderwijs is gewerkt aan verschillende doelen en prestaties.

De gemeente heeft in 2025 samen met onderwijskoepels en maatschappelijke partners een coalitie gevormd en gezamenlijk de Rijkssubsidie 'School en Omgeving' toegekend gekregen. Met deze subsidie kan er naschools aanbod worden georganiseerd op onder andere het gebied van sport, cultuur en sociaal-emotionele ontwikkeling, voor leerlingen in het PO en VO. Het heeft als doel kansengelijkheid te versterken. In de aanpak richten we het naschools aanbod wijkgericht in, in plaats van schoolgericht. Hiermee is er aanbod dat passend is bij dat wat speelt in de wijk en beschikbaar is voor alle kinderen. Eind 2025 is een projectorganisatie opgestart om dit vorm te geven.

We zijn, samen met het onderwijs, de kinderopvang, het CJG, Stimenz, MEE en Don Bosco, gestart met de ontwikkeling van een strategische agenda voor de jeugd, inclusief een passende overlegstructuur. Onder begeleiding van een procesbegeleider hebben we gewerkt aan visievorming en een eerste stap gezet richting een uitvoeringsagenda. Met de strategische agenda jeugd willen we gezamenlijk inzetten op wat het meest nodig is om jeugdigen kansrijk te laten opgroeien en kansengelijkheid te versterken. In de komende jaren bouwen we dit verder uit.

*Ketenaanpak kansrijke start*

Spiegelgesprekken met ouders waar professionals meeluisteren zijn waardevol. Dit heeft het inzicht gegeven dat een gespreksleider, die is opgeleid in deze methodiek, helpend is en ondersteunt bij het aanboren van de juiste kanalen om ouders te motiveren.

Wat willen we bereiken? Doel	Wat gaan we daarvoor doen? Prestatie	Behalen we onze doelen?			
		Inhoud	Financiën	Planning	Risico's
3.1 Jeugdigen krijgen meer kansen in het onderwijs, gericht op een startkwalificatie, en waar niet haalbaar, op een voor hen passende vervolgstap	3.1.1 In 2025 hebben we het schoolverzuim t.o.v. 2024 verminderd en zijn we samen met onze partners gestart met een meerjarige ontwikkeling om toekomstig verzuim te voorkomen.	✗	✓	✓	✓
	3.1.2 Op onderwijsachterstandsscholen in twee wijken is in 2025 het aanbod van cultuur- en sportactiviteiten na school uitgebreid en de mogelijkheid voor inzet op één VMBO-school is onderzocht.	✓	✓	✓	✓
	3.1.3 15 jeugdigen waarvoor het behalen van een startkwalificatie niet mogelijk is, zijn in 2025 via Apeldoorn Werkt Mee begeleid naar een passende werkplek.	✓	✓	✗	✓
3.2 Er is meer verbinding tussen thuis, school en zorg rondom de jeugdige	3.2.1 In 2025 hebben we de verbinding tussen thuis, school en zorg op alle basisscholen zonder achterstanden verbeterd, bijvoorbeeld door inzet van School Maatschappelijk Werk	✓	✓	✓	✓
	3.2.2 In 2025 is het onderwijs-zorglandschap van Apeldoorn in beeld en werken we toe naar passende onderwijszorgarrangementen, waardoor het aantal thuiszitters afneemt	✗	✓	✗	✗
3.3 Verspreid over de stad en de dorpen hebben we meer kwalitatief goede schoolgebouwen.	3.3.1. De vernieuwde uitvoeringsagenda van het Integraal Huisvestingsplan (IHP) met een looptijd van vier jaar (en doorkijk naar de volgende twaalf jaar) is conform planning uitgevoerd	✗	✓	✗	✓
	3.3.2 In 2025 is een project van het voorgaande IHP opgeleverd.	✓	✓	✓	✓

	3.3.3 In 2025 zijn de projecten conform het IHP gestart en uitgevoerd.				
3.4 Meer jonge kinderen met een risico op ontwikkelachterstanden hebben de kans op een goede start in het basisonderwijs door passende ondersteuning.	3.4.1 100% van de kinderen op de voorscholen laat in 2025 een groei zien waardoor hun achterstanden worden verkleind				
	3.4.2 In 2025 maken 90 kinderen, van ouders met inkomen tot 130% van het sociaal minimum, met ondersteuning van de gemeente gebruik van kinderopvang				

### **Toelichting**

3.1.1 Het schoolverzuim is nagenoeg gelijk gebleven. We werken samen met onze partners aan het versterken van onze aanpak, zodat we toekomstig verzuim kunnen voorkomen. Leerplicht zet in op voorlichting en spreekuren op scholen om schoolverzuim vroegtijdig te kunnen signaleren. Bij (ongeoorloofd) verzuim onderzoeken en monitoren leerplichtambtenaren de situatie en begeleiden zij leerling en ouders naar schooldeelname. Daarnaast evalueren en herijken we het thuiszittersprotocol, waarin de stappen staan beschreven voor de aanpak bij thuiszittende leerlingen.

3.1.3 Structurele openstelling van Apeldoorn Werkt Mee zal pas in 2026 plaatsvinden voor 16-17 jarigen door prioritering op meerdere projecten.

3.2.2 Het bestaande onderwijszorglandschap is in beeld gebracht. De verdere uitwerking en doorontwikkeling van onderwijs zorgarrangementen hebben niet plaatsgevonden, omdat werd gewacht op de besluitvorming over de maatregelen Jeugd, die in september 2025 is genomen. In deze maatregelen was onder meer de cofinanciering van zorg door onderwijs opgenomen. De uitvoering van de maatregel wordt nu opgepakt binnen het project Jeugd.

3.3.1 De uitvoeringsagenda is bewust vertraagd vanwege vernieuwde inzichten op de (fysieke) inrichting van het onderwijs in Apeldoorn. Voor uitwerking van de nieuwe inzichten zijn voor het primair onderwijs en het voortgezet onderwijs respectievelijk de trajecten Stip op de Horizon en Brederwijs gestart.

3.3.3 Niet alle op de planning staande projecten zijn gestart. Zie ook de toelichting bij 3.3.1.

3.4.2 Op basis van de Subsidieregeling kosten peuteropvang is voor 88 kindplaatsen van 8 uur per week subsidie aangevraagd. Deze plaatsen zijn opengesteld voor peuters uit alle gezinnen, ongeacht inkomen. Toch zijn niet alle plaatsen in de praktijk (volledig) bezet.

De kosten voor deze gesubsidieerde peuterplekken zijn voor een deel geboekt op het Actieplan en voor het overige op het budget voorschoolse voorziening peuters.

Het overschot is ingezet voor gezinnen zonder recht op kinderopvangtoeslag die vanwege sociaal medische problematiek tijdelijk niet volledig zelf voor hun kinderen kunnen zorgen (SMI, zie 6.2).

#### **4. Gezondheid - De gezondheid van alle inwoners is toegenomen.**

We streven ernaar dat de algehele gezondheid van Apeldoorn verbetert, zowel fysiek als mentaal. Hiervoor nemen we maatregelen om ziekte en aandoeningen te voorkomen. 'Gezond leven' staat niet op zichzelf en heeft betrekking op veel verschillende aspecten die van invloed zijn op welzijn en gezondheid (van sociaal netwerk tot passende huisvesting). Er komt steeds meer aandacht voor leefstijl en dat is ook nodig omdat de cijfers laten zien dat roken en alcoholgebruik weer licht toenemen, met name onder jongeren. Het aantal inwoners met overgewicht blijft groot en neemt licht toe.

##### *Wat hebben we bereikt in 2025?*

###### **Inwoners leven langer in goede gezondheid**

In 2025 is er ingezet op de gezondheid van inwoners, met als doel een gezonde generatie 2040. Er is urgentie om in te zetten op een gezonde leefstijl om de beweging te maken van zorg naar preventie, zodat we ondanks de vergrijzing en de krapte op de arbeidsmarkt de zorg beschikbaar kunnen houden voor inwoners die dat nodig hebben. Overkoepelend kunnen we zeggen dat we in 2025 meer inwoners bereikt hebben met onze inzet en dat er een groei is in het aantal partners die zich samen met ons inzetten op gezondheid. Hieronder volgt een aantal successen.

Samenwerking tussen zorgpartners, sociaal domein en gezondheidspreventie zien we terug in zowel het leefstijlloket, de beweegmakelaar en de ontmoetingsplekken. Met 210 aanmeldingen in 2025 en een gemiddelde waardering van 8,3 voor de doorverwijzingen, blijkt het leefstijlloket een waardevolle schakel in het bevorderen van een gezonde leefstijl in Apeldoorn. In 2025 zijn Accres, Gemeente Apeldoorn en Univé een samenwerking aangegaan waarbij Univé uitbreiding van de beweegmakelaar financiert.

Op het gebied van een gezonde leefomgeving zien we dat er verschillende beweegroutes zijn aangelegd en is het aantal drinkwatertappunten uitgebreid (o.a. bij de grotere speeltuinen). Ook is in 2025 de samenwerking gestart om met het ruimtelijk domein en de GGD samen te werken aan de gezonde leefomgeving.

In 2025 is er ingezet op een gezonde jeugd, waarbij we o.a. inzetten op gezond eten en drinken. Met de interventies Aparentrots (31 scholen), Drinkwater (25 scholen), Ik weet Gezond (12 scholen) en Fit Leven, Slim Leren (4 scholen) hebben rond de 6.000 scholieren (basis en middelbaar onderwijs) meegedaan, met positieve resultaten. Tevens is er ingezet op de peuters/kleuters met o.a. de babygroentetas waarmee we 750 gezinnen bereikt hebben, en het stimuleren van bewegen. In 2025 deden er 1000 peuters mee aan de Peuter4Daagse. Van 2011 tot nu zien we een dalende trendlijn in het overgewicht/obesitas van kleuters in Apeldoorn. Voor die kinderen die overgewicht hebben is de keten Kind naar Gezonder Gewicht opgericht, waar in 2025 meer dan 100 gezinnen aan deelnamen.

De ketenaanpak valpreventie is een samenwerking tussen gemeente Apeldoorn, thuiszorg, huisartsen, apotheek, Stimenz, De Kap, Accres Sportservice en fysiotherapeuten. Met als doel om inwoners hun valrisico te verkleinen, door middel van screening en training. Deze samenwerking heeft ervoor gezorgd dat

meer dan 700 ouderen meegedaan hebben met een training (verschillende soorten) en er bewustwording is gecreëerd over dit thema bij een groot publiek via o.a. apotheken, welzijn, fysiotherapeuten en het succesvolle evenement in Apeldoorn 'Krachtig Ouder Worden', waarbij ook de staatsecretaris aanwezig was.

In 2025 zijn twee plannen ontwikkeld, samen met partijen in de medische zorg en het sociaal domein, en vervolgens goedgekeurd (inclusief bijbehorende financiering) vanuit de landelijke Transformatiemiddelen Integraal Zorg Akkoord (IZA):


#### **Welzijn op recept – samenwerking tussen eerstelijns en welzijn**

In 2026 gaat het van start. Hiermee kunnen alle huisartsen in gemeente Apeldoorn en paramedici (o.a. fysiotherapeuten) mensen met psychosociale problematiek, waarbij medische zorg niet passend is, doorverwijzen naar welzijnscoaches. Zij kijken met de inwoner naar passend aanbod of daginvulling in de wijk, met de focus op het voorliggend veld en informele zorg.

#### **Mentale gezondheid**

Ook dit plan gaat in 2026 echt van start. Het hoofddoel is domeinoverstijgend samenwerken bij mensen met psychologische klachten. Hierdoor is er niet altijd een indicatie van GGZ nodig, maar kunnen mensen ook in het sociaal domein en laagdrempelig ondersteuning vinden en hun eigen regie over het leven (her)vinden. Ook wordt er extra geïnvesteerd in het versterken van mentale veerkracht van inwoners en het versterken van de toegankelijkheid van laagdrempelige steunpunten.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Behalen we onze doelen?			
		Inhoud	Financiën	Planning	Risico's
Doel	Prestatie				
4.1 Zowel kinderen als volwassenen hebben een gezonde leefstijl	4.1.1 In 2025 zijn er vijf locaties bijgekomen waar inwoners kunnen deelnemen aan bewegingsactiviteiten opzichte van 2024.	✓	✓	✓	✓
	4.1.2 In 2025 zijn er minimaal 250 inwoners via een beweegmakelaar toegeleid naar sport- en beweegaanbod	✓	✓	✓	✓
	4.1.3 In 2025 zijn er nieuwe interventies ingezet om een gezonde leefstijl voor het jonge kind (0-4) te bevorderen	✓	✓	✓	✓
	4.1.4 In 2025 is er een ketenaanpak overgewicht en obesitas voor kinderen, inclusief monitoring en evaluatie op resultaten.	✓	✓	✓	✓
	4.1.5 In 2025 heeft Apeldoorn een leefstijlloket waardoor zorg en preventie/welzijn elkaar goed weten te vinden en er beter gebruik wordt gemaakt van het preventieve aanbod.	✓	✗	✓	✓
4.2 Er zijn minder gezondheidsachterstanden en meer gelijke kansen op het gebied van gezondheid voor alle inwoners van Apeldoorn.	4.2.1 Aanvullend op andere beweegregelingen, zoals het beweegaanbod in Regelrecht, maken in 2025 meer dan 100 en maximaal 250 inwoners met een laag inkomen gebruik van de sport en beweegregeling bij Malkander.	✓	✓	✓	✓
	4.2.2 In 2025 hebben tien OAB, Reg+ en Speciaal onderwijsscholen extra ondersteuning gehad op een gezonde leefstijl	✓	✓	✓	✓
	4.2.3 In 2025 hebben we met 15 tot 20 ouders gesproken om een verbeterd inzicht te krijgen in de behoeften van kwetsbare ouders ter versterking van de Ketenaanpak Kansrijke start.	✗	✗	✓	✓

4.2.4 In 2025 hebben we 75 inwoners en 50 professionals met acties vanuit Kansrijke Start bereikt.	
--	---



### ***Toelichting***

4.1.5 Met 210 aanmeldingen en een gemiddelde waardering van 8,3 voor de doorverwijzingen, blijkt het leefstijlloket een waardevolle schakel in het bevorderen van een gezonde leefstijl in Apeldoorn. In 2025 was er één leefstijlmakelaar werkzaam, in 2026 komt er een tweede leefstijlmakelaar bij, waardoor er meer specialismen vanuit het ziekenhuis naar het leefstijlloket kunnen verwijzen en meer inwoners geholpen kunnen worden met leefstijlgerelateerde hulpvragen. De borging van het leefstijlloket is onderdeel van de integrale afweging vanuit gezondheidsbudgetten, waaronder middelen vanuit AZWA. Daar krijgen we in de loop van 2026 meer helderheid over.

4.2.3 In 2025 hebben we met 15 tot 20 ouders gesproken om een verbeterd inzicht te krijgen in de behoeften van kwetsbare ouders ter versterking van de Ketenaanpak Kansrijke start. 11 ouders hebben in 2 zogenaamde spiegelgesprekken hun ervaringen gedeeld. Professionals hebben geluisterd. Enkele ouders konden op het laatste moment niet komen.

### ***5. Gezondheid - Een stevig vangnet met verbinding naar de sociale basis voor alle inwoners die dat nodig hebben***

Pas als inwoners geen eigen oplossingen kunnen vinden en de algemene voorzieningen niet passend zijn, zetten we maatwerkvoorzieningen in. Door te werken aan goede voorzieningen in de buurt spannen we ons in om het beroep op het gemeentelijke maatwerkvoorzieningen zo klein mogelijk te houden. De noodzakelijke maatwerk ondersteuning sluit zoveel mogelijk aan bij de identiteit en de levenswijze van deze inwoner en kent verschillende vormen. Zo verstrekken we hulpmiddelen die bijdragen aan de zelfstandigheid, individuele begeleiding gericht op herstel of bestendiging. Vaak gaat het om een combinatie van verschillende voorzieningen, waarbij altijd eerst wordt gekeken naar wat iemand zelf kan, al dan niet met behulp van het sociale netwerk en de inzet van algemene voorzieningen. We zorgen ervoor dat inwoners zo lang mogelijk in de eigen woonomgeving kunnen blijven. Als thuis wonen niet mogelijk is, zorgen we voor opvang, verblijf of een beschermde woonplek.

#### ***Wat hebben we bereikt in 2025?***

##### **WMO**

###### ***Huishoudelijke hulp***

In 2025 is de lokale aanbesteding voor huishoudelijke hulp succesvol doorlopen en afgerond. Met deze aanbesteding is ingezet op een overzichtelijk zorglandschap en een versterkte samenwerking op basis van strategisch partnerschap. Het aantal gecontracteerde aanbieders is teruggebracht van 29 naar 16 per 1 januari 2026.

De implementatie van de nieuwe contracten is eind 2025 afgerond. Hiermee is de continuïteit van de huishoudelijke hulp voor inwoners geborgd, bij de bestaande aanbieder, bij een andere aanbieder of via onderaannemerschap. Daarnaast zijn eind 2025 de eerste gezamenlijke bijeenkomsten met alle gecontracteerde aanbieders gestart. In deze bijeenkomsten is het strategisch partnerschap verder vormgegeven en worden gezamenlijke opgaven verder uitgewerkt, zoals wijkgericht samenwerken, het terugdringen van wachtlijsten en de doorontwikkeling van kwaliteit en doelmatigheid van de huishoudelijke hulp.

#### *Overige maatwerkvoorzieningen Wmo*

Naast huishoudelijke hulp zijn onder de vlag van de ZorgRegio Midden IJssel Oost Veluwe ook de zorgproducten Begeleiding Individueel, Begeleiding Groep, Apeldoorn Werkt Mee en de productcombinatie Maatschappelijke Opvang/Beschermd Wonen aanbesteed. Door de gemeente werden voor het eerst specifieke eisen aan de aanbieders van Begeleiding Individueel en Begeleiding Groep gehanteerd. Dit vanwege de wens van de gemeente om tot een meer intensieve samenwerking te komen met zorgaanbieders, de gemeente en het voorliggend veld. De eisen betreffen die van respectievelijk het voldoen aan een omzet-eis en een locatie-eis. Dit was een succesvol aanbestedingstraject met als uitkomst dat een nagenoeg dekkend zorglandschap is gecontracteerd. Nieuwe aanbieders kunnen jaarlijks worden toegelaten vanwege de eerder gekozen open house constructie.

#### *Aanbesteding trapliften*

Medio 2025 is de regionale aanbesteding voor trapliften afgerond. Per 1 juni 2025 is een nieuw contract afgesloten met één leverancier voor de levering en het onderhoud van trapliften voor inwoners met een Wmo-indicatie. Met dit contract beschikt de gemeente over een rechtmatige en toekomstbestendige voorziening, waarmee inwoners blijvend ondersteund kunnen worden bij een hulpvraag waarvoor een traplift een passende oplossing is.

#### **Jeugd**

In 2025 hebben wij verschillende stappen gezet in de lokale transformatie van de jeugdhulp om deze inhoudelijk en financieel te verbeteren. Het college en de raad streven naar een fundamentele koerswijziging binnen de jeugdzorg en het bredere sociaal domein. De nadruk verschuift van zorgen naar versterken: het bevorderen van eigen regie, het normaliseren in plaats van problematiseren, en het beperken van onnodige zorginzet. Tegelijkertijd hebben we uitvoering gegeven aan de ambities uit de Hervormingsagenda Jeugd en hebben we ons voorbereid op de verplichtingen die voortkomen uit het wetsvoorstel verbetering beschikbaarheid jeugdzorg.

#### *Formalisering samenwerking Jeugdregio+ Mij/OV*

De samenwerking binnen Jeugdregio Mij/OV is verder uitgewerkt met de keuze voor een bedrijfsvoeringsorganisatie als invulling voor de verplichte gemeenschappelijke regeling. Deze keuze sluit aan bij de ambitie om regionaal efficiënter te werken, terwijl de lokale autonomie behouden blijft. De raad heeft toestemming gegeven voor het treffen van de GR Jeugdregio+ Mij/OV en daarbij via een amendement vastgelegd dat de BVO slechts terughoudend gebruik mag maken van aanvullende dienstverlening. Door gezamenlijke inkoop van specialistische jeugdzorg binnen de GR ontstaat meer beschikbaarheid en minder versnippering.

#### *Inkoop en doorontwikkeling van individuele voorzieningen Jeugd*

Per 1 januari 2026 zijn de nieuwe contracten met jeugdhulpaanbieders ingegaan. De inkoop (inclusief herstelacties voor specifieke zorgvormen) heeft geleid tot een nieuw zorglandschap met ruimte voor innovatie en flexibiliteit. Hiermee is voor jeugdigen die zorg en ondersteuning nodig hebben voldoende passend aanbod gerealiseerd.

Tegelijkertijd wordt ook gewerkt aan de uitvoering van de bijbehorende Innovatieagenda om de kwaliteit en uitvoerbaarheid van een aantal zorgvormen zoals wonen en verblijf en behandeling te verbeteren in lijn met de uitgangspunten van de transformatie.

### *Multiproject*

Het Multiproject Jeugd is van start gegaan. Het project kent een dubbele focus. Enerzijds het bouwen aan een toekomstbestendig jeugdstelsel dat inhoudelijk beter werkt, en anderzijds het direct terugbrengen van de uitgaven op de korte termijn door met urgentie aan de slag te gaan met de maatregelpakketten en het Actieplan preventie Jeugdzorg en Onderwijs.

### *Vernieuwing verordening Jeugdhulp*

In lijn met de transformatie die we willen bewerkstelligen zijn stappen gezet om een nieuwe verordening op te stellen. Uitgangspunt hiervoor is: ouders zijn als eerste verantwoordelijk voor het opgroeien en opvoeden van hun kinderen samen met hun sociale netwerk, vanuit hun eigen kracht. In de verordening werken we beter uit wat we hier als gemeente onder verstaan, zodat de toegangsmedewerkers meer houvast hebben. We hebben de modelverordening van de VNG als basis gebruikt waarin de jurisprudentie is verwerkt. Ook de inkoop jeugd is in de nieuwe verordening verwerkt. In februari 2026 is de gemeenteraad hierover geïnformeerd.

### *Toepassen Bibob screening binnen de inkoop Wmo en Jeugdwet*

Binnen de aanpak zorgfraude is de preventieve screening bij de nieuwe inkooptrajecten (ingående 1 januari 2026) door middel van de wet Bibob ingezet. De Bibob screening is toegepast bij de lokale inkoop voor huishoudelijke ondersteuning en wordt momenteel toegepast voor de regionale inkoop van Wmo ondersteuning en jeugdhulp. Hiermee wil het college preventief risico's op zorgfraude signaleren en hierop acteren.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Behalen we onze doelen?			
		Inhoud	Financiën	Planning	Risico's
Doel	Prestatie				
5.1 De houdbaarheid, toegankelijkheid en passendheid van WMO- en Jeugdvoorzieningen zijn verbeterd.	5.1.1. In lijn met de opgave vanuit de Hervormingsagenda maken er in 2025 minimaal 90 jeugdigen minder gebruik van begeleiding individueel ten opzichte van 2023 (1652 jeugdigen in 2023)	✓	✗	✗	✗
	5.1.2. In 2025 wordt de samenwerking die in 2024 is aangegaan met de tien gecontracteerde aanbieders voor Beschermd Thuis verder structureel vormgegeven.	✓	✓	✓	✓
	5.1.3 In Apeldoorn streven we ernaar om 100 inwoners met een beschermd wonen indicatie succesvol te begeleiden vanuit een beschermd wonen setting naar een thuissituatie met passende begeleiding in de periode van 1 januari tot en met 31 december 2025	✓	✓	✓	✓
	5.1.4 Eind 2025 zijn de voorbereidingen voor de inkomens- en vermogensafhankelijke eigen bijdrage Wmo (ivb) afgerond en gereed zodat deze per 1 januari 2026 kan worden ingevoerd.	✓	✓	✗	✓
	5.1.5. In 2025 hebben we de lokale inkoop van de Wmo-maatwerkvoorziening Huishoudelijke Hulp succesvol afgerond zodat de toegang deze voorziening kan blijven indiceren	✓	✓	✓	✓
	5.1.6 In 2025 hebben we de regionale inkoop van de Wmo-maatwerkvoorzieningen: Begeleiding Groep, Werkt Mee en Begeleiding Individueel succesvol afgerond zodat de toegang deze voorzieningen kan blijven indiceren.	✓	✓	✓	✓

	5.1.7 We hebben de regionale inkoop van de Jeugdhulpvoorzieningen succesvol afgerond in 2025 zodat de toegangen deze voorzieningen kunnen blijven indiceren.	✓	✓	✓	✓
	5.1.8 Het aantal unieke jeugdigen in kleinschalige woonvormen van 3 milieu verblijf en Jeugdzorgplus stijgt met 67% in 2025 ten opzichte van 2024	✗	✓	✓	✓
	5.1.9 Het aantal doorplaatsingen van een jeugdige in 3 milieu verblijf en jeugdzorgplus daalt op peildatum 1 oktober 2025 met 75% ten opzichte van 2024.	✗	✓	✓	✓
5.2 De positie van kwetsbare groepen is verbeterd	5.2.1. We zien in 2025 een daling van het aantal ondertoezichtstellingen en het aantal herhaalde meldingen bij Veilig Thuis.	✓	✓	✓	✓
	5.2.2 In 2025 is er een daling van het aantal herhaalde meldingen bij Veilig Thuis met in 2029 een daling van 25% t.o.v. 2024.	✓	✓	✓	✓

### Toelichting

5.1.1 In 2025 hebben meer jeugdigen individuele begeleiding ontvangen dan in 2023 (1.749). In 2025 is een nieuwe verordening opgesteld. De verwachting is dat vanaf 1 maart 2026 deze verordening geïmplementeerd kan worden, waardoor meer gestuurd kan worden op gebruikelijke hulp. De verwachting is dat dit o.a. een effect op indicaties individuele begeleiding gaat hebben. Vanuit het Multiproject jeugd werken we aan het verbeteren van de jeugdhulp en beperken van de kosten door o.a. versterking van casusregie. In lijn met de Hervormingsagenda en het maatregelenpakket jeugdzorg zullen vormen van lichte jeugdhulp op een andere manier ingericht worden (maatregel 9). Voorbereiding hiervan start in 2026.

5.1.4 De invoering van de inkomens- en vermogensafhankelijke eigen bijdrage is uitgesteld vanwege de val van het kabinet; waarna het nog aan te nemen wetsvoorstel controversieel verklaard is. Op dit moment is onduidelijk wanneer de regeling ingevoerd gaat worden en is het wetsvoorstel nog niet behandeld in de tweede en eerste kamer.

5.1.8 Volgens de Hervormingsagenda jeugd dienen de verblijfsvormen getransformeerd te worden naar zo thuis als mogelijk en kleinschalig. Een kleinschalige woonvorm bestaat uit een groep met minder dan 6 jeugdigen. In 2024 verbleven 26 jeugdigen op een kleinschalige groep en 20 jeugdigen op

een reguliere groep. In 2025 verblijven meer jeugdigen op een kleinschalige groep, namelijk 33 (+27%) en 12 jeugdigen op een reguliere groep. Het aantal jeugdigen in een reguliere groep is met 40% gedaald ten opzichte van 2024. Voor de nieuwe inkoop 2026 worden de producten wonen & verblijf geactualiseerd. De kleinschalige woonvormen zijn een onderdeel van de actualisatie. Hiervoor is een regionale koers wonen & verblijf ontwikkeld. Deze koers komt overeen met de zeven bouwstenen uit het rapport 'Naar nieuw jeugdbeleid'. Naar aanleiding van de koers zijn de producten wonen & verblijf beschreven en worden reële tarieven vastgesteld. Nadat de aanbieders zijn ingeschreven, de planning is 1 juli 2026, is duidelijk of er voldoende aanbieders zich hebben ingeschreven en of er een passend zorglandschap is. Wegens andere prioriteiten van de aanbieder, het op orde brengen van de financiën, is de kleinschalige woonvorm nog niet in gebruik genomen. Met de aanbieder van de kleinschalige woonvorm worden de mogelijkheden voor in gebruik name besproken.

5.1.9 De essentiële functies is de hoog specialistische jeugdzorg, zoals 3 milieuvoorzieningen en Jeugdzorgplus. Het uitgangspunt van deze essentiële functies jeugdzorg is dat er géén jeugdigen meer worden doorgeplaatst naar een ander aanbieder. De behandelaren van de SGGZ, LVB en verslavingszorg komen juist naar de jeugdige toe en zorgen dat tijdens verblijf de behandeling plaatsvindt. Uit analyse van de jeugdigen die verblijven in voorziening van de essentiële functies blijkt dat in 2024 3 jeugdigen bij verblijf 3 milieu en Jeugdzorgplus werden doorgeplaatst en in 2025 waren er 2 jeugdigen die verbleven bij de essentiële functies doorgeplaatst. Het aantal doorgeplaatste jeugdigen is gedaald, maar met minder dan 75%.

## ***Effectindicatoren***

Via deze [link](#) kunt u het dashboard bekijken op [apeldoorn.incijfers.nl](http://apeldoorn.incijfers.nl). U kunt via deze link doorklikken naar de indicatoren van de vier Brede Welvaarts onderdelen van programma 1 Samenleving.

Via onderstaande links kunt u de dashboards in pdf-formaat bekijken.

- [Gezondheid](#)
- [Onderwijs en opleiding](#)
- [Sociaal kapitaal](#)
- [Subjectief welzijn](#)

## Risico's

Nr	Risico omschrijving	Kans	Bedrag	Effect	I/S	Indicatie top-risico	
						Financieel	niet-financieel
474	<u>Haalbaarheid besparingspotentieel Hervormingsagenda Jeugd</u>	50%	€ 3.000.000	€ 2.625.000	S	★	
<p>Risicogebeurtenis: De Hervormingsagenda Jeugd bevat een pakket aan maatregelen dat moet leiden tot een verminderd beroep op de Wet op de Jeugdzorg. Landelijk wordt het besparingspotentieel geraamd op ruim € 1 miljard. Voor Apeldoorn betekent dit, uitgaande van een aandeel van circa 1%, een potentiële besparing van € 10 miljoen. In de MPB 2025-2028 resteert nog een structurele inverdietaakstelling van € 7,5 miljoen (€ 8 miljoen in 2026). Het Rijk corrigeert dit bedrag op de extra rijksbijdrage voor jeugdzorg die de gemeenten na arbitrage ontvingen. Of deze besparingen daadwerkelijk volledig gerealiseerd worden, is onzeker. Daarmee vormt dit risico een aanvulling op het bestaande risico rond volume- en prijsontwikkelingen in de jeugdzorg. Op advies van de commissie van Ark ontvangen gemeenten in de jaren 2025 tot en met 2027 een incidentele compensatie voor tekorten in de jeugdzorg. Ondanks deze tijdelijke tegemoetkoming en het gedeeltelijk afboeken van de inverdietaakstelling via de Voorjaarsnota 2025, resteert in 2026 en verder een inverdietaakstelling van € 3 miljoen. Een tweede advies van de commissie Van Ark wordt verwacht in het eerste kwartaal van 2027. De uitkomsten daarvan kunnen mogelijk gevolgen hebben voor de structurele financiering van jeugdzorg en het bijbehorende risicoprofiel voor gemeenten.</p> <p><u>Beheersmaatregelen</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>* Besparingsmaatregelen volgend uit de hervormingsagenda</li> <li>* Uitvoeren van het actieplan preventie Jeugdzorg &amp; onderwijs</li> <li>* Voortzetten acties die zijn geïmplementeerd n.a.v. KPMG onderzoek zoals verbinding Jeugdzorg &amp; Onderwijs en CJG4Kracht</li> <li>* Extra maatregelenpakket Apeldoorn vastgesteld in september 2025</li> </ul>							
641	<u>Volume- en prijsontwikkeling Jeugdhulp</u>	25%	€ 2.500.000	€ 1.093.750	S	★	
<p>Risicogebeurtenis: De Jeugdwet kent het karakter van een openeinderegeling vanwege de zorgplicht die gemeenten hebben. In de praktijk betekent dit dat de uitgaven lastig te beheersen zijn. Een aanzienlijk deel van de Apeldoornse jeugdigen wordt buiten de gemeente om – via andere toegangsroutes dan Samen055 – naar jeugdzorg geleid. Daarnaast spelen meerdere risicofactoren een rol, zoals: Toenemende intensiteit van geleverde zorg, Groeiend aantal cliënten, Langere behandeltrajecten en Aanhoudende wachtlijsten die leiden tot extra inzet van overbruggingszorg. De besparingsvoorstellen zijn intern op- en vastgesteld. De uitvoering vindt grotendeels plaats bij externe (contract) partijen. Het kan zijn dat deze partijen onvoldoende in staat zijn om de maatregelen ook daadwerkelijk te kunnen uitvoeren. Aandachtspunten hierbij zijn: Beheersbaarheid van en grip op markt- cq. contractpartijen die de Jeugdzorg uitvoeren kan leiden tot hogere kosten. Anderzijds nemen de overheadkosten hierdoor toe t.o.v. de directe middelen die ter beschikking staan voor de inhoudelijk uitvoering van de Jeugdzorg. En de mate van een dekkend zorglandschap en eventuele buitencontractuele afspraken (BCA's). Op dit moment gaan we ervanuit dat we voor 2026 komen tot een dekkend zorglandschap. Onze invloed hierop is echter beperkt. We streven ernaar het aantal BCA's zo veel mogelijk te voorkomen en, indien deze zich voordoen, de tariefstijging zo beperkt mogelijk te houden. De bovengenoemde ontwikkelingen maken het voor gemeenten zeer moeilijk – en op sommige onderdelen zelfs onmogelijk – om grip te houden op de uitgaven. Het gevolg is een jaarlijkse kostenstijging. Bij de jaarrekening 2024 is het financiële risico geactualiseerd naar € 9 miljoen, gebaseerd op het tekort Jeugdzorg van 2024. De tekorten Jeugdzorg hebben we betrokken bij de Voorjaarsnota 2025, resulterend in de actualisatie van het financiële risico in de MPB 2026-2029. Om de (financiële) houdbaarheid van het jeugdzorgstelsel te verbeteren, zijn diverse maatregelen getroffen. De verwachte financiële effecten van deze besparingsmaatregelen zijn meegenomen in de MPB 2026–2029. In deze MPB wordt rekening gehouden met een risico waarbij de maatregelen niet het gewenste effect hebben en de volumeontwikkeling uitkomt op 10% in plaats van de beoogde 5%. De kans dat dit zich voordoet is ingeschat op 25%.</p> <p><u>Beheersmaatregelen</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>* Het uitvoeren van de kortetermijnmaatregelen Jeugdzorg</li> <li>* Actieve aansluiting op de landelijke Hervormingsagenda Jeugd</li> <li>* Afspraken maken voor het indiceren van passende zorg met huisartsen waarbij we sturen op kostenbewustzijn bij verwijzers, dus op doelmatige en duurzame zorg.</li> <li>* Het implementeren van maatregelen volgend uit het AEF-onderzoek na besluitvorming van de Raad medio maart 2025</li> </ul>							

	<ul style="list-style-type: none"> <li>* Uitvoering geven aan het lange termijn spoor (spoor 3) om de oorzaken van de Jeugdzorg aan te pakken</li> <li>* Het actief borgen van de ingevoerde ombuigingsmaatregelen en het implementeren van nieuwe maatregelen zoals opgenomen in het actieplan preventie Jeugdzorg &amp; Onderwijs</li> <li>* Het uitvoeren van het extra maatregelenpakket na besluitvorming van de Raad in september 2025</li> </ul>						
761	<u>Oplopende kosten (volume- en prijsontwikkeling) Wmo</u>	50%	€ 4.000.000	€ 3.500.000	S	★	
	<p>Risicogebeurtenis: Er is een risico op hogere Wmo-kosten door het mogelijk uitblijven van een dempende werking van het abonnementstarief. In de MPB 2026-2029 is het 'midden'-scenario opgenomen, waarin rekening wordt gehouden met enige demping van de instroom. De uiteindelijke impact hangt af van het rijksbesluit over de eigen bijdrage en inkomensgrenzen. Daarnaast is er sprake van verwachte volumegroei vanaf 2026 die niet is verwerkt in de onontkoombare voorstellen. Hoewel beheersmaatregelen naar verwachting de groei stabiliseren, blijft er onzekerheid over het daadwerkelijke verloop.</p> <p><u>Beheersmaatregelen</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>* Actieve bestuurlijke en ambtelijke lobby gericht op een toereikende rijksvergoeding en/of bijsturing op het abonnementstarief voor het zorgdomein. Lobby via VNG en G32 richting het rijk. Actieve samenwerking met andere gemeenten en zowel de lokale als regionale belangen zo duidelijk mogelijk naar voren brengen.</li> <li>* Effectieve en efficiënte (samenwerkings)afspraken maken met regiogemeenten op het vlak van inkoop, informatievoorziening, monitoring en verantwoording. Hier versterken wij onze rol als opdrachtgever en kunnen wij met zorgaanbieders een zo goed mogelijke prijs-kwaliteit verhouding overeenkomen. We zetten in op toezicht en handhaving bij instellingen om misbruik van middelen te voorkomen.</li> </ul>						
1441	<u>Nieuw verdeelmodel rijksbijdrage Beschermd Wonen</u>	50%	€ 10.000.000	€ 5.000.000	I	★	★
	<p>Risicogebeurtenis: Op dit moment ontvangen de centrumgemeenten middelen voor beschermd wonen op basis van een historisch verdeelmodel. Dit gaat echter veranderen. De middelen gaan verdeeld worden op basis van een nieuw, objectief verdeelmodel en worden niet meer aan de centrumgemeenten maar aan alle gemeenten uitgekeerd. Dit model is gebaseerd op een aantal feitelijke kenmerken van gemeenten. De invoering van dit model is al meerdere keren uitgesteld. De verwachting is dat de implementatie per 1 januari 2027 zal plaatsvinden, waarbij een ingroeipad van 10 jaar wordt gehanteerd. Op basis van dit nieuwe verdeelmodel schatten wij in dat we jaarlijks € 2 miljoen minder zullen ontvangen. Dit komt neer op een cumulatief bedrag van € 20 miljoen over een periode van tien jaar. Omdat de invoeringsdatum van 1 januari 2027 nog niet vaststaat en er onzekerheid bestaat over de aanpassing van de rijksbijdrage voor beschermd wonen, nemen wij dit geschatte lagere bedrag aan rijksbijdragen op als een risico. Waarbij het risico is dat we onze kosten moeten aanpassen aan die lagere rijksbijdrage en als dat niet lukt de kosten ten laste van de algemene middelen komen.</p> <p><u>Beheersmaatregelen</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>* Actieve ambtelijke en bestuurlijke lobby vanuit de samenwerkende gemeenten, in samenwerking met de VNG, richting het ministerie. Deze lobby is gericht op een nieuw verdeelmodel dat recht doet aan regio's met historisch veel zorginstellingen en de feitelijke zorgvraag.</li> <li>* Er ligt een forse opgave in de beschikbaarheid van passende woonruimte in verband met de afbouw van Beschermd Wonen. De gemeente zet actief in op het versnellen van uitstroom door regie te voeren op de woonopgave Beschermd Thuis. Daarbij sturen we zowel op reguliere huisvesting (afspraken met woningcorporaties) als op tussenvormen van wonen. We denken actief mee bij ruimtelijke initiatieven en vervullen hierin een verbindende rol richting initiatiefnemers, zodat plannen haalbaar en uitvoerbaar worden binnen de bestaande kaders.</li> <li>* Lopende nieuwe aanbesteding waarin wordt toegewerkt naar een strategisch partnerschap met 10 aanbieders en een nieuwe productstructuur. Vanuit Beschermd Thuis wordt de komende jaren gewerkt aan een afbouw van het aantal intramurale plekken Beschermd wonen en wordt tegelijkertijd ingezet op een opbouw van tussenvormen van Beschermd wonen; een Beschermd Thuis in de wijk. Deze maatregelen staan beschreven in het Ontwerp Beschermd Thuis 2030 dat medio 2021 in de zes gemeenteraden is vastgesteld.</li> <li>* In de afgelopen jaren zijn overschotten op het regionale MO/BW budget benut voor het opbouwen van reserves. Deze reserve wordt ingezet voor: Investerings in de transitie naar Beschermd Thuis, gericht op het versnellen van uitstroom uit intramuraal verblijf en het toekomstbestendig maken van het stelsel.</li> </ul>						
<b>Totaal</b>				<b>€ 12.218.750</b>			

\* Als het risico structureel is, wordt het financieel gevolg vermenigvuldigd met 1,75 (zie toelichting opgenomen in de paragraaf 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing', onderdeel Risico's)

\* I/S : Incidenteel / Structureel



# Financiën

Financieel overzicht 2025

bedragen x € 1.000,-

Taakvelden	Begroting			Realisatie			Afwijking		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
<b>Programma 1 Samenleving</b>									
<b>Gezondheid</b>									
6.60 Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	11.399	325	-11.074	9.160	432	-8.728	-2.239	107	2.346
6.711 Huishoudelijke hulp WMO	17.400	744	-16.656	18.048	733	-17.315	648	-11	-659
6.712 Begeleiding WMO	30.046	0	-30.046	27.090	95	-26.995	-2.956	95	3.051
6.713 Dagbesteding WMO	0	0	0	2.224	0	-2.224	2.224	0	-2.224
6.714 Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	60	0	-60	61	0	-61	1	0	-1
6.751 Jeugdhulp ambulantly lokaal	1.095	0	-1.095	1.186	0	-1.186	91	0	-91
6.752 Jeugdhulp ambulantly regionaal	48.832	0	-48.832	48.152	149	-48.003	-680	149	829
6.753 Jeugdhulp ambulantly landelijk	636	0	-636	772	0	-772	136	0	-136
6.761 Jeugdhulp met verblijf lokaal	0	0	0	3	0	-3	3	0	-3
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	22.012	0	-22.012	26.547	157	-26.390	4.535	157	-4.378
6.763 Jeugdhulp met verblijf landelijk	2.116	0	-2.116	2.010	0	-2.010	-106	0	106
6.791 PGB Wmo	1.267	0	-1.267	1.216	0	-1.216	-51	0	51
6.792 PGB Jeugd	707	0	-707	684	0	-684	-23	0	23
6.811 Beschermd wonen (Wmo)	37.060	800	-36.260	42.415	1.013	-41.402	5.355	213	-5.142
6.812 Maatschappelijke en vrouwenopvang (Wmo)	15.804	1.825	-13.979	12.018	1.945	-10.073	-3.786	120	3.906
6.821 Jeugdbescherming	4.017	0	-4.017	4.755	43	-4.712	738	43	-695
6.822 Jeugdreclassering	429	0	-429	608	0	-608	179	0	-179
6.91 Coördinatie en beleid Wmo	1.075	0	-1.075	1.075	0	-1.075	0	0	0
7.1 Volksgezondheid	12.129	3.982	-8.147	11.913	4.264	-7.649	-216	282	498
<b>Subtotaal</b>	<b>206.084</b>	<b>7.676</b>	<b>-198.408</b>	<b>209.937</b>	<b>8.831</b>	<b>-201.106</b>	<b>3.853</b>	<b>1.155</b>	<b>-2.698</b>
<b>Onderwijs en opleiding</b>									
4.2 Onderwijshuisvesting	20.944	1.027	-19.917	19.730	2.681	-17.049	-1.214	1.654	2.868
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	18.501	10.945	-7.556	19.133	11.954	-7.179	632	1.009	377
<b>Subtotaal</b>	<b>39.445</b>	<b>11.972</b>	<b>-27.473</b>	<b>38.863</b>	<b>14.635</b>	<b>-24.228</b>	<b>-582</b>	<b>2.663</b>	<b>3.245</b>
<b>Sociaal kapitaal</b>									
5.1 Sportbeleid en activering	3.815	659	-3.156	4.128	886	-3.242	313	227	-86
5.2 Sportaccommodaties	15.820	5.616	-10.204	16.149	5.696	-10.453	329	80	-249
5.3 Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	15.384	3.601	-11.783	16.049	4.041	-12.008	665	440	-225
5.4 Musea	2.487	1.321	-1.166	2.481	1.359	-1.122	-6	38	44
5.5 Cultureel erfgoed	2.934	125	-2.809	2.782	127	-2.655	-152	2	154
5.6 Media	7.436	146	-7.290	7.436	146	-7.290	0	0	0
<b>Subtotaal</b>	<b>47.876</b>	<b>11.468</b>	<b>-36.408</b>	<b>49.025</b>	<b>12.255</b>	<b>-36.770</b>	<b>1.149</b>	<b>787</b>	<b>-362</b>
<b>Subjectief welzijn</b>									
1.1 Crisisbeheer en brandweer	14.561	93	-14.468	14.078	0	-14.078	-483	-93	390
1.2 Openbare orde en veiligheid	13.748	1.222	-12.526	10.685	1.274	-9.411	-3.063	52	3.115
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	33.748	8.720	-25.028	50.812	26.545	-24.267	17.064	17.825	761
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	59	0	-59	102	0	-102	43	0	-43
6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	9.788	0	-9.788	9.981	230	-9.751	193	230	37
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	14.824	667	-14.157	15.014	947	-14.067	190	280	90
6.91 Coördinatie en beleid Wmo	5.208	165	-5.043	5.237	0	-5.237	29	-165	-194
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd	3.425	110	-3.315	3.575	0	-3.575	150	-110	-260
<b>Subtotaal</b>	<b>95.361</b>	<b>10.977</b>	<b>-84.384</b>	<b>109.484</b>	<b>28.996</b>	<b>-80.488</b>	<b>14.123</b>	<b>18.019</b>	<b>3.896</b>

<b>Saldo van baten en lasten voor bestemming</b>	<b>388.766</b>	<b>42.093</b>	<b>-346.673</b>	<b>407.309</b>	<b>64.717</b>	<b>-342.592</b>	<b>18.543</b>	<b>22.624</b>	<b>4.081</b>
<b>0.10 Mutaties reserves</b>									
Gezondheid	0	14.764	14.764	4.405	14.765	10.360	4.405	1	-4.404
Onderwijs en opleiding	533	1.826	1.293	3.613	366	-3.247	3.080	-1.460	-4.540
Sociaal kapitaal	6	995	989	62	1.295	1.233	56	300	244
Subjectief welzijn	0	2.411	2.411	4.105	2.411	-1.694	4.105	0	-4.105
<i>Subtotaal</i>	<i>539</i>	<i>19.996</i>	<i>19.457</i>	<i>12.185</i>	<i>18.837</i>	<i>6.652</i>	<i>11.646</i>	<i>-1.159</i>	<i>-12.805</i>
<b>Saldo van baten en lasten na bestemming</b>	<b>389.305</b>	<b>62.089</b>	<b>-327.216</b>	<b>419.494</b>	<b>83.554</b>	<b>-335.940</b>	<b>30.189</b>	<b>21.465</b>	<b>-8.724</b>

### 6.60 Hulpmiddelen en diensten (Wmo)

<b>Afwijking realisatie t.o.v. begroting (bedragen x € 1.000)</b>	<b>Lasten</b>	<b>Baten</b>	<b>Saldo</b>
6.60 Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	2.239 V	107 V	2.346 V

#### Toelichting op afwijking(en)

##### Lasten

##### Woonvoorzieningen, scootmobielen en rolstoelen (€ 1,6 miljoen V – I)

Bij de Wmo onderdelen woonvoorzieningen, scootmobielen en rolstoelen is sprake van een voordeel van € 1,6 miljoen. Dit positieve resultaat wordt voornamelijk veroorzaakt door lagere uitgaven voor scootmobielen en rolstoelen als gevolg van de overgang van een koopmodel naar een huurmodel. Door deze wijziging verschuiven de kosten van eenmalige investeringen naar periodieke huurlasten, die structureel lager uitvallen dan vooraf geraamd.

##### Collectief vervoer WMO (€ 628.000 V – I)

Dit voordeel heeft voornamelijk betrekking op het verschil tussen de begroting van PlusOV en de begroting van de gemeente Apeldoorn, waarbij wij in onze eigen begroting rekening hebben gehouden met een hoger vervoersvolume dan geraamd door PlusOV. Daarnaast is er sprake van minder Vraag Afhankelijk Vervoer (VAV) en is er sprake van een voordeel bij de bedrijfsvoering van PlusOV (o.a. vanwege het gebruik van een volledig automatische planner).

##### Overige verschillen (€ 11.000 V – I)

##### Baten

Geen afwijking boven de rapportagegrens.

### 6.711 Huishoudelijke hulp WMO

<b>Afwijking realisatie t.o.v. begroting (bedragen x € 1.000)</b>	<b>Lasten</b>	<b>Baten</b>	<b>Saldo</b>
6.711 Huishoudelijke hulp WMO	-648 N	-10 N	-658 N

#### Toelichting op afwijking(en)

##### Lasten

##### Huishoudelijke hulp (€ 648.000 N – I)

Bij huishoudelijke hulp is sprake van een nadeel van € 648.000. In de MPB was een bedrag van € 17,4 miljoen opgenomen, terwijl de gerealiseerde uitgaven € 18 miljoen bedragen. Een stijging van 6,21%. Dit wordt enerzijds verklaard door de prijsontwikkeling en anderzijds door de volumeontwikkeling.

### Prijsontwikkeling

De gewogen prijsstijging in 2025 bedraagt 3,94%, iets lager dan de in de begroting opgenomen 4,2%.

### Volumeontwikkeling

Na correctie voor de prijsstijging resteert een volumestijging van 2,27%, ruim lager dan de in de begroting opgenomen 4,2%. De totale uitgaven liggen desondanks boven begroting, mede doordat de feitelijke inzet per cliënt intensiever is dan geraamd.

De ontwikkeling in het aantal betaalde cliënten laat nauwelijks groei zien:

- Eind 2024: 4.850 cliënten
- Eind 2025: 4.866 cliënten

De volumestijging wordt daarom vooral verklaard door meer uren per cliënt, complexere ondersteuning of langere looptijden van indicaties.

### Baten

Geen afwijking boven de rapportagegrens.

### 6.712 Begeleiding WMO

Afwijking realisatie t.o.v. begroting (bedragen x € 1.000)	Lasten	Baten	Saldo
6.712 Begeleiding WMO	2.955 V	95 V	3.050 V

### Toelichting op afwijking(en)

#### Lasten

#### Begeleiding en dagbesteding Wmo (€ 756.000 V – I) (Saldo van de taakvelden 6.712 en 6.713)

Op taakveld 6.712 begeleiding Wmo rapporteren we begeleiding Individueel en dagbesteding Wmo (Begeleiding Groep). Dit betreft het totaal van de taakvelden 6.712 en 6.713.

Bij Begeleiding Wmo en Dagbesteding Wmo is sprake van een voordeel van € 731.000. In de MPB was een bedrag van € 30,0 miljoen opgenomen, terwijl de gerealiseerde uitgaven € 29,2 miljoen bedragen. Een stijging van 15,4% ten opzichte van 2024. Dit wordt enerzijds verklaard door de prijsontwikkeling en anderzijds door de volumeontwikkeling.

### Prijsontwikkeling

De gewogen prijsstijging in 2025 bedraagt 14,8%, iets hoger dan de in de begroting opgenomen 13,6%.

### Volumeontwikkeling

Na correctie voor de prijsstijging resteert voor 2025 een volumestijging van 0,7%, duidelijk lager dan de begrote 3%. Het totaal aantal (betaalde) cliënten is in 2025 nagenoeg stabiel ten opzichte van 2024, met een daling bij Begeleiding Individueel en een stijging bij Begeleiding Groep.

- Eind 2024: Individueel 2.813, Groep 661
- Eind 2025: Individueel 2.735, Groep 674

### Overige verschillen (€ 24.000 N – I)

### Baten

Geen afwijking boven de rapportagegrens.

### 6.713 Dagbesteding WMO

Afwijking realisatie t.o.v. begroting (bedragen x € 1.000)	Lasten	Baten	Saldo
6.713 Dagbesteding WMO	-2.224 N	0 V	-2.224 N

#### *Toelichting op afwijking(en)*

Zie voor toelichting taakveld 6.712 Begeleiding Wmo

#### *6.714 Overige maatwerkarrangementen (Wmo)*

Afwijking realisatie t.o.v. begroting (bedragen x € 1.000)	Lasten	Baten	Saldo
6.714 Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	-1 N	0 V	-1 N

#### *Toelichting op afwijking(en)*

##### *Lasten*

Geen afwijking boven de rapportagegrens.

##### *Baten*

Geen afwijking boven de rapportagegrens.

#### *6.751 Jeugdhulp ambulant lokaal*

Afwijking realisatie t.o.v. begroting (bedragen x € 1.000)	Lasten	Baten	Saldo
6.751 Jeugdhulp ambulant lokaal	-91 N	0 V	-91 N

#### *Toelichting op afwijking(en)*

Zie voor toelichting taakveld 6.752.

#### *6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal*

Afwijking realisatie t.o.v. begroting (bedragen x € 1.000)	Lasten	Baten	Saldo
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	680 V	149 V	829 V

#### *Toelichting op afwijking(en)*

#### **Jeugd ZiN (€ 4,5 miljoen nadeel - I) (Saldo van de taakvelden 6.751 t/m 6.763, 6.792 en 6.821 t/m 6.822)**

Op taakveld 6.752 rapporteren we over het Jeugd Zorg in Natura (ZiN) budget (incl. PGB en Jeugdwetvervoer). Dit betreft het totaal van de taakvelden 6.751 t/m 6.763, 6.792 en 6.821 t/m 6.822.

De totale kosten in 2025 voor Jeugd ZiN (incl. PGB en Jeugdwetvervoer) bedragen € 84,4 miljoen. Dat is een overschrijding van € 4,5 miljoen op het budget van € 79,9 miljoen. Hiermee vallen de kosten, in positieve zin, buiten de afgegeven bandbreedte bij de MPB en de Turap. Na het opstellen van de Turap bleek al dat de kosten over 2025 minder hoog zouden uitkomen dan bij de MPB en de Turap gedacht. Dit is ook in de raadsbrief Grote Verschillen gemeld.

## Compensatie Rijk

Naar aanleiding van de Voorjaarsnota 2025 van het Rijk worden gemeenten met ingang van 2025 voor een deel structureel gecompenseerd voor de 'tekorten voor rekening van het rijk'. Voor onze gemeente gaat het voor 2025 om een bedrag van ongeveer € 4,3 miljoen. Dit bedrag is via een begrotingswijziging verwerkt in het budget van 2025 (ophoging budget) en heeft een dempend effect op het tekort van 2025.

## Realisatie, prognose en bandbreedte 2025

In onderstaande tabel wordt de ontwikkeling van de prognose en de bandbreedte in 2025 weergegeven. De laatste regel geeft de realisatie bij de jaarrekening 2025 weer.

	Budget	Prognose / Realisatie	Bandbreedte	Verwacht / Gerealiseerd tekort	Opmerking
MPB 2025-2028	€ 75,6 mln		€ 13 - € 17 mln		Conform raadsbrief maart 2025
Turap 2025	€ 75,6 mln	€ 91,9 mln	€ 14,3 - € 19,3 mln	€ 16,3 mln	
Turap 2025 na compensatie Rijk	€ 79,9 mln	€ 91,9 mln	€ 10 - € 15 mln	€ 12 mln	Rekening houdend met compensatie Rijk van € 4,3 miljoen
RGV 2025 na compensatie Rijk*)	€ 79,9 mln	€ 89,3 mln	€ 10 - € 15 mln	€ 9,4 mln	Positieve afwijking op eerder afgegeven bandbreedte
Jaarrekening 2025	€ 79,9 mln	€ 84,4 mln		€ 4,5 mln	

## Ontwikkeling Jeugdzorg 2025

In de raadsbrief van maart 2025 is de raad enerzijds geïnformeerd over het tekort op de geïndiceerde jeugdzorg in 2024 en anderzijds is het signaal afgegeven dat het budget voor 2025 ontoereikend zal zijn, mede omdat dit lager ligt dan de werkelijke kosten in 2024 en de overschrijding in 2024 niet was verwerkt in de MBP 2025-2028. Gedurende 2025 bleek de overschrijding op het beschikbare budget in de begroting minder hoog uit te komen dan eerder verwacht.

Terwijl in 2024 de kostenstijging grotendeels werd veroorzaakt door zorgverzwaring (zoals langere behandelduur en complexere zorgvragen), zien we in 2025 dat de toename van de totale jeugdzorgkosten ten opzichte van 2024 voornamelijk het gevolg is van prijsindexatie en minder van volumeontwikkeling. Uit de cijfers over 2025 blijkt dat het gemiddeld aantal unieke jeugdigen met jeugdzorg per maand nagenoeg gelijk (met een lichte daling) is aan 2024. Dit betekent dat de ontwikkeling van de totale jeugdzorgkosten niet primair wordt verklaard door een afname van het aantal jeugdigen, maar door een kortere behandelduur en/of een lagere gemiddelde zorgzwaarte.

De huidige kostenontwikkeling is bemoedigend en lijkt op een trendbreuk te wijzen. Tegelijkertijd kunnen we nog niet vaststellen in hoeverre dit direct het gevolg is van de ingezette koerswijziging. De cijfers laten zien wat er financieel gebeurt, maar nog niet waarom. Om dat goed te kunnen duiden, is een sterkere informatiebasis nodig, zodat het gesprek steeds meer kan gaan over inhoud, kwaliteit en resultaten.

## Maatregelen

In 2025 is gestart met uitvoering te geven aan een divers maatregelenpakket om op korte termijn zowel inhoudelijk als financieel een bijdrage te leveren aan de houdbaarheid van het jeugdzorgstelsel. De tekorten binnen de Jeugdzorg en de verwachte besparingseffecten van de maatregelen hebben we betrokken bij de MPB 2026-2029.

Hoewel dit pakket naar verwachting een belangrijke bijdrage zal leveren, is dit op zichzelf niet voldoende voor de lange termijn. Vanaf 1 oktober 2025 is gestart met een projectorganisatie Jeugd. De opdracht van de projectorganisatie is om, naast de uitvoering van de korte termijn maatregelen, ook een inhoudelijke transformatie te bewerkstelligen. In de PMA van 12 februari 2026 is de raad geïnformeerd over de stand van zaken.

## 6.753 Jeugdhulp ambulant landelijk

Afwijking realisatie t.o.v. begroting (bedragen x € 1.000)	Lasten	Baten	Saldo
6.753 Jeugdhulp ambuland landelijk	-135 N	0 V	-135 N

*Toelichting op afwijking(en)*

Zie voor toelichting taakveld 6.752.

*6.761 Jeugdhulp met verblijf lokaal*

Afwijking realisatie t.o.v. begroting (bedragen x € 1.000)	Lasten	Baten	Saldo
6.761 Jeugdhulp met verblijf lokaal	-3 N	0 V	-3 N

*Toelichting op afwijking(en)*

Zie voor toelichting taakveld 6.752.

*6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal*

Afwijking realisatie t.o.v. begroting (bedragen x € 1.000)	Lasten	Baten	Saldo
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	-4.535 N	157 V	-4.378 N

*Toelichting op afwijking(en)*

Zie voor toelichting taakveld 6.752.

*6.763 Jeugdhulp met verblijf landelijk*

Afwijking realisatie t.o.v. begroting (bedragen x € 1.000)	Lasten	Baten	Saldo
6.763 Jeugdhulp met verblijf landelijk	106 V	0 V	106 V

*Toelichting op afwijking(en)*

Zie voor toelichting taakveld 6.752.

*6.791 PGB Wmo*

Afwijking realisatie t.o.v. begroting (bedragen x € 1.000)	Lasten	Baten	Saldo
6.791 PGB Wmo	50 V	0 V	50 V

*Toelichting op afwijking(en)*

*Lasten*

Geen afwijking boven de rapportagegrens.

*Baten*

Geen afwijking boven de rapportagegrens.

### 6.792 PGB Jeugd

Afwijking realisatie t.o.v. begroting (bedragen x € 1.000)	Lasten	Baten	Saldo
6.792 PGB Jeugd	23 V	0 V	23 V

#### Toelichting op afwijking(en)

Zie voor toelichting taakveld 6.752.

### 6.811 Beschermd wonen (Wmo)

Afwijking realisatie t.o.v. begroting (bedragen x € 1.000)	Lasten	Baten	Saldo
6.811 Beschermd wonen (Wmo)	-5.354 N	213 V	-5.141 N

#### Toelichting op afwijking(en)

##### Lasten

#### Beschermd Wonen (€ 5,4 miljoen N – I)

In 2025 zijn de kosten voor maatwerkvoorzieningen Beschermd Wonen fors toegenomen. Deze ontwikkeling kent meerdere samenhangende oorzaken, namelijk:

- Indexering en cao-loonstijgingen
- De uitgaven stijgen als gevolg van indexatie en cao-loonstijgingen bij zorgaanbieders. Deze kostenontwikkeling is niet beïnvloedbaar, omdat deze voortvloeit uit contractuele afspraken en landelijke loonontwikkelingen.
- Tarieven en productstructuur
- Wij constateren dat een deel van de inwoners verblijft in een intramurale setting (Herstelgericht Verblijf), terwijl zij in principe de stap naar zelfstandiger wonen zouden kunnen maken. Intramuraal verblijf kent een hoog etmaaltarief, passend bij een voorziening met 24/7 fysieke aanwezigheid en volledige omgevingszorg. Dit maakt het een relatief kostbare vorm van ondersteuning.
- Wanneer de feitelijke ondersteuningsbehoefte lichter is dan deze zware productdefinitie, ontstaat spanning tussen de geboden zorg, de verblijfsduur en de daarmee samenhangende kosten. In voorzieningen waar cliënten (gedeeltelijk) zelfstandig kunnen wonen met ambulante ondersteuning liggen de kosten aanzienlijk lager, waardoor tijdige doorstroom niet alleen inhoudelijk passend is, maar ook substantieel financieel voordeliger.
- Achterblijvende uitstroom in combinatie met stabiele instroom
- De instroom in Beschermd Wonen blijft ongeveer gelijk. Tegelijkertijd zien wij dat de uitstroom naar zelfstandig wonen achterblijft vanwege het tekort aan passende en betaalbare woningen. Dit leidt tot hogere kosten, omdat intramurale plekken duurder zijn dan zelfstandig wonen met ambulante ondersteuning. Indicatoren wijzen daarnaast op een toenemende complexiteit van problematiek in de keten, wat de druk op intramurale voorzieningen vergroot. De beïnvloedbaarheid hiervan is beperkt, omdat deze samenhangt met bredere maatschappelijke ontwikkelingen en spanning in de zorg- en woningmarkt. Versnelling van uitstroom is hierdoor zowel inhoudelijk als financieel noodzakelijk: het biedt inwoners een passendere woonvorm én ontlast de duurdere intramurale plekken. Tegelijkertijd moeten we realistisch zijn dat sneller extra besparen lastig is zolang de beschikbaarheid van betaalbare woningen beperkt is. In 2025 zijn prestatieafspraken gemaakt over woningreservering voor aandachtsgroepen en zijn, samen met

aanbieders, geclusterde woonvormen en tussenvormen ontwikkeld. Zorgaanbieders zetten in op de transformatie richting scheiden van wonen en zorg. Tegelijkertijd is de beschikbaarheid van betaalbare woningen in de huidige woningmarkt op korte termijn slechts beperkt beïnvloedbaar en vraagt dit nadrukkelijke samenwerking met corporaties en binnen de regionale woonafspraken.

### Baten

Geen afwijking boven de rapportagegrens.

### 6.812 Maatschappelijke en vrouwenopvang (Wmo)

Afwijking realisatie t.o.v. begroting (bedragen x € 1.000)	Lasten	Baten	Saldo
6.812 Maatschappelijke en vrouwenopvang (Wmo)	3.786 V	120 V	3.906 V

### Toelichting op afwijking(en)

#### Lasten

#### Maatschappelijke opvang (€ 530.000 N – I)

In 2025 is sprake van een zichtbare toename van het beroep op de Maatschappelijke Opvang, zowel binnen de reguliere opvang als binnen de winteropvang voor dak- en thuislozen. De opvangvoorzieningen zijn gedurende het jaar structureel hoog bezet. Dit heeft geleid tot hogere uitgaven aan maatwerkvoorzieningen en aan subsidies voor regionale opvangvoorzieningen. In 2025 heeft de Raad besloten de temperatuurnorm voor het activeren van de winteropvang naar beneden bij te stellen. Door deze aanpassing is de winterregeling verruimd, waardoor de opvang gedurende een langere periode moest worden ingezet. Deze verruiming heeft in 2025 geleid tot extra kosten.

In eerdere jaren konden deze kosten worden gedekt met incidentele middelen en bleef de impact beperkt door relatief milde winters. Deze incidentele middelen waren in 2025 echter niet meer beschikbaar, waardoor de volledige kosten voor de winteropvang eenmalig ten laste zijn gekomen van het regionale MO/BW budget.

#### Omnizorg tijdelijke huisvesting (€ 4,4 miljoen V – I)

In de MPB 2023–2026 is € 1.200.000 beschikbaar gesteld voor de tijdelijke huisvesting van Omnizorg. Het restant van € 976.297 is eind 2024 via de reserve overlopende projecten (ROP) doorgeschoven naar 2025 en in dat jaar volledig besteed. In april 2025 heeft de Raad aanvullend € 4.650.000 toegekend uit de bestemmingsreserve MO/BW voor de voorbereiding, realisatie, het gebruik en de verwijdering van de tijdelijke huisvesting aan de Noorderlaan 61. De realisatie vindt plaats in de jaren 2025–2027. Het benodigde budget in 2026-2027 bedraagt € 4,4 miljoen. Voorgesteld wordt om dit bedrag middels een ROP over te hevelen naar 2026.

#### Overige verschillen (€ 84.000 N – I)

### Baten

Geen afwijking boven de rapportagegrens.

### 6.821 Jeugdbescherming

Afwijking realisatie t.o.v. begroting (bedragen x € 1.000)	Lasten	Baten	Saldo
6.821 Jeugdbescherming	-738 N	43 V	-695 N

### Toelichting op afwijking(en)

Zie voor toelichting taakveld 6.752.

#### 6.822 Jeugdreclassering

Afwijking realisatie t.o.v. begroting (bedragen x € 1.000)	Lasten	Baten	Saldo
6.822 Jeugdreclassering	-178 N	0 V	-178 N

#### Toelichting op afwijking(en)

Zie voor toelichting taakveld 6.752.

#### 6.91 Coördinatie en beleid Wmo

Afwijking realisatie t.o.v. begroting (bedragen x € 1.000)	Lasten	Baten	Saldo
6.91 Coördinatie en beleid Wmo	0 N	0 V	0 N

#### Toelichting op afwijking(en)

##### Lasten

Geen afwijking boven de rapportagegrens.

##### Baten

Geen afwijking boven de rapportagegrens.

#### 7.1 Volksgezondheid

Afwijking realisatie t.o.v. begroting (bedragen x € 1.000)	Lasten	Baten	Saldo
7.1 Volksgezondheid	216 V	283 V	499 V

#### Toelichting op afwijking(en)

##### Lasten

Geen afwijking boven de rapportagegrens.

##### Baten

Geen afwijking boven de rapportagegrens.

#### 4.2 Onderwijshuisvesting

Afwijking realisatie t.o.v. begroting (bedragen x € 1.000)	Lasten	Baten	Saldo
4.2 Onderwijshuisvesting	1.214 V	1.653 V	2.867 V

#### Toelichting op afwijking(en)

Bij Onderwijshuisvesting is sprake van een voordeel van € 2,8 miljoen. Dit voordeel wordt met name veroorzaakt door een rentevoordeel bij de kapitaallasten door de herberekening van het omslagrentepercentage (zie ook Taakveld 0.5 Programma 4), een incidentele rijksbijdrage en een voordeel bij de overige uitgaven als gevolg van uitgestelde projecten.

Het rentevoordeel en het eigen risico van de brandschade in Ugchelen komen ten gunste resp. ten laste van het rekeningresultaat; de andere afwijkingen zijn, conform beleidslijn, verrekend met de reserve Onderwijshuisvesting. Per saldo is in 2025 een bedrag van € 2,2 miljoen gestort in de reserve. Hieronder worden de verschillende afwijkingen bij de lasten en baten toegelicht.

## *Lasten*

### **Brand Ugchelen (€ 750.000 N - I)**

In maart 2025 heeft een brand plaatsgevonden in een leegstaand schoolgebouw in Ugchelen, voorheen gebruikt als crisisopvang door het COA. De schade overstijgt het eigen risico van € 750.000. De betaling van het eigen risico komt direct ten laste van het rekeningresultaat.

### **Lagere afschrijvingslasten door uitgestelde investeringen (€ 575.000 V - I)**

Door vertraging in investeringsprojecten vallen de afschrijvingskosten lager uit. Deze lasten verschuiven naar latere jaren.

### **Lasten leegstand en verbouwingen MFC's (€ 250.000 N - I)**

Betreffen extra kosten door leegstand en verbouwingen van MFC's.

### **Lagere uitgaven eerste inrichting en verhuiskosten (€ 550.000 V - I)**

Het budget voor eerste inrichting en verhuiskosten is nauwelijks benut als gevolg van vertraging in de investeringsprojecten.

### **Extra onderhoud gymnastieklokalen (€ 350.000 N - I)**

Voor 2025 zijn de onderhoudskosten hoger uitgekomen, omdat een inhaalslag heeft plaatsgevonden. In eerdere jaren is minder onderhoud uitgevoerd.

### **Incidentele kosten UDO/UGO en herstel Gentiaan College (budgetneutraal - I)**

Op basis van het collegebesluit is € 999.000 beschikbaar gesteld aan de Veluwe Onderwijsgroep voor gemaakte kosten. Daarnaast zijn constructiefouten aan de gevel van het Gentiaancollege hersteld. Deze kosten worden niet geactiveerd en direct ten laste van de reserve Onderwijshuisvesting gebracht.

### **Lagere uitgaven schade en incidentele kosten (€ 400.000 V - I)**

In 2025 zijn minimale kosten gemaakt voor schade en incidentele zaken.

### **Onvoorziene onderhoudskosten (€ 400.000 N - I)**

Voor 2025 zijn de onderhoudskosten voor overige accommodaties hoger uitgekomen. Dit betreft o.a. herstel houtrot en schilderwerk waar veel meer op uitgegeven is dan begroot en ook niet eerder in het jaar zichtbaar is geweest.

### **Rentefoordeel kapitaallasten (€ 1,4 miljoen V - I)**

Er is een rentefoordeel bij de kapitaallasten ontstaan door de herberekening van het omslagrentepercentage (zie ook Taakveld 0.5 Programma 4).

### **Overige verschillen (€ 40.000 V - I)**

## *Baten*

### **Rijksbijdrage nieuwkomersonderwijs (OHBA-regeling) (€ 975.000 V - I)**

Er is een incidentele bijdrage ontvangen voor huisvestingskosten van nieuwkomersonderwijs. Deze bijdrage is bestemd voor huisvestingskosten van nieuwkomersonderwijs over een periode van 20 jaar. Deze wordt volledig toegevoegd aan de reserve Onderwijshuisvesting, aangezien er in 2025 geen extra lasten tegenover staan.

### Huuropbrengsten en afrekening exploitatiekosten (€ 500.000 V - I)

Dit betreft een combinatie van nabetalingen uit de afrekening van exploitatiekosten over voorgaande jaren bij het basisonderwijs en de kinderopvang, alsmede hogere huuropbrengsten. Conform het vastgestelde huurbeleid is voor ruimten die worden verhuurd ten behoeve van buitenschoolse opvang en kinderopvang een vergoeding verschuldigd per kindplaats en per locatie. Dit wordt achteraf verrekend.

### Overige baten (€ 178.000 V - I)

### 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken

Afwijking realisatie t.o.v. begroting (bedragen x € 1.000)	Lasten	Baten	Saldo
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-631 N	1.009 V	377 V

### Toelichting op afwijking(en)

#### Lasten

#### Ontwikkeling Lokaal Onderwijsbeleid (€ 336.000 N – I)

Per saldo rapporteren we op het Actieplan Jeugdzorg & Onderwijs een voordeel van ongeveer € 200.000. De belangrijkste reden voor deze onderbesteding is het niet volledig uitnuttend van de budgetten voor de acties 'Aanbod buiten schooltijd (verrijkte schooldag)' en 'M@ZL'.

Voor beide acties geldt dat er inhoudelijk acties plaatsvinden welke deels zijn bekostigd uit andere middelen. Vanuit het actieplan is er een uitbreiding gekomen van het aantal scholen en leerlingen die meedoen aan de verrijkte schooldag. Ook het naschoolse programma is uitgebreid met nieuw ontwikkeld aanbod. Er is een bijdrage gedaan aan 7 PO-scholen. Hiermee krijgen ongeveer 200 leerlingen van scholen waar kansengelijkheid onder druk staat een buitenschools programma met sport, gezondheid, cultuur en natuuractiviteiten aangeboden. De verder beoogde uitbreiding van de verrijkte schooldag zal gedaan worden door de onlangs toegekende subsidie School en Omgeving. De subsidie is aangevraagd door een coalitie van schoolbesturen, gemeente en maatschappelijke partners en toegekend aan 10 scholen uit het PO en 3 scholen uit het VO. De subsidie zal wijkgericht worden ingezet zodat nog veel meer kinderen zullen profiteren van toekomstbestendig verrijkt aanbod na schooltijd. De opstart en implementatie van het programma wordt (deels) vanuit het actieplan bekostigd en zal na opzet worden belegd bij de schoolbesturen.

Ten aanzien van M@ZL (meer aandacht voor ziekgemelde leerlingen) is de methodiek op alle scholen geïmplementeerd. De gemeente financiert extra inzet van jeugdverpleegkundigen en jeugdartsen op basis van deze werkwijze. Deze inzet is passend en voldoende, extra inzet van financiële middelen van de gemeente is niet nodig. Inzet van mentor- en begeleidingsuren op school wordt door het onderwijs bekostigd. Inhoudelijk zijn er tevreden reacties van aangesloten scholen, maar zien we dat er op een aantal scholen nog extra aandacht kan worden besteed aan de werkwijze. Deze ontwikkeling blijft aandacht krijgen.

#### Onderwijsachterstandenbeleid (€ 409.000 V – I)

De werkdruk onder medewerkers in de kinderopvang is hoog, waardoor het niet mogelijk was om extra activiteiten te ontwikkelen. Daarnaast is bij één aanbieder de uitbreiding met een extra VE-groep niet gerealiseerd, omdat niet werd voldaan aan de eisen met betrekking tot huisvesting. Hierdoor is een deel van de middelen niet besteed.

In 2025 is vanuit onze gemeente ruim € 4,6 miljoen ingezet voor het onderwijsachterstandenbeleid. De definitieve subsidietoekenning vanuit het Rijk (€ 5,290 miljoen) is hoger dan in de begroting opgenomen (€ 5,018 miljoen). Doordat deze beschikking pas eind oktober bekend werd, kon dit extra bedrag niet meer in 2025 besteed worden. Het resterende bedrag wordt, samen met het restant van voorgaande jaren, toegevoegd aan het besteedbaar budget voor 2026. Na 2026 volgt een eindafrekening met het Rijk.

#### Regio Meld- en Coördinatiepunt (€ 346.000 N – I)

De gerealiseerde lasten en baten van het Regio Meld- en Coördinatiepunt zijn hoger dan begroot. De daadwerkelijke toekenningsbeschikking viel hoger uit dan waar in de begroting rekening mee is gehouden. Daarnaast is in november een extra, niet-begroot subsidiebedrag van € 113.000 ontvangen. De hogere lasten worden veroorzaakt doordat diverse RMC-subsidies pas in het vierde kwartaal zijn vastgesteld en uitbetaald. Tot dat moment was de exacte hoogte van de subsidies nog niet bekend en is de begroting niet aangepast.

Per saldo rapporteren we een voordeel van € 126.000. Dit dient als aanvullende dekking voor de medewerkers die zich inzetten voor de doorstroomfunctie (RMC).

#### **Voorschoolse Voorzieningen Peuters (€ 201.000 V – I)**

Bij de opstelling van de Regeling tegemoetkoming kosten peuteropvang is uitgegaan van deelname van circa 90 peuters binnen het door het Rijk beschikbaar gestelde budget. Uit de ingediende aanvragen blijkt dat voor 88 peuters subsidie is aangevraagd om een kindplaats van 8 uur per week te realiseren. De inkomsten uit ouderbijdragen zijn echter hoger uitgevallen dan waarmee de gemeente rekening had gehouden.

In 2025 zijn de lasten van het VVP circa € 200.000 lager dan geraamd. Dit wordt deels verklaard doordat een deel van de activiteiten kon worden gefinancierd vanuit het incidentele budget van het Actieplan Jeugdzorg en Onderwijs. Dit budget is als eerste ingezet, waardoor een hoger saldo resteert op het VVP-budget.

De aanname dat alle circa 340 peuters die geen gebruik maken van peuteropvang hiervan gebruik zouden gaan maken bij een lagere ouderbijdrage, blijkt in de praktijk niet te kloppen. Als gevolg hiervan zijn de lasten van het VVP in 2025 lager uitgevallen dan begroot.

#### **VSV-project (€ 200.000 N – I)**

In 2025 zijn zowel de baten als de lasten van het VSV-project (vroegtijdig schoolverlaters) € 200.000 hoger uitgekomen dan begroot (begroting € 519.000, realisatie € 719.000)

In de begroting was geen rekening gehouden met een positief saldo van € 267.000 uit 2024. Conform de oorspronkelijke afspraken zouden de niet-benutte middelen uit de periode 2020-2025 aan het einde van 2025 worden afgerekend. Vanwege de overgangsregeling mag het restant van deze middelen alsnog worden doorgeschoven naar 2026 (eventuele afrekening vindt plaats na 2026). Van het totale saldo van € 267.000 is € 67.000 direct meegenomen naar 2026; het resterende bedrag van € 200.000 is in 2025 ingezet.

#### **Informatiepunten Digitale Overheid (IDO) (€ 162.000 N – I)**

De beschikking voor IDO was nog niet in de begroting verwerkt. Per saldo leidt dit tot een kostenneutraal effect (€ 0), waarbij zowel de baten als de lasten € 162.000 hoger uitvallen. Voor 2026 zal de beschikking wel in de begroting zijn opgenomen.

#### **Overige verschillen (€ 197.000 N – I)**

##### *Baten*

#### **Ontwikkeling Lokaal Onderwijsbeleid (€ 536.000 V – I)**

Zie toelichting bij de lasten.

#### **Onderwijsachterstandenbeleid (€ 409.000 N – I)**

Zie toelichting bij de lasten.

#### **Regio Meld- en Coördinatiepunt (€ 473.000 V – I)**

Zie toelichting bij de lasten.

#### **VSV-project (€ 200.000 V – I)**

Zie toelichting bij de lasten.

#### **Informatiepunten Digitale Overheid (IDO) (€ 162.000 V – I)**

Zie toelichting bij de lasten.

Overige verschillen (€ 47.000 V – I)

### 5.1 Sportbeleid en activering

Afwijking realisatie t.o.v. begroting (bedragen x € 1.000)	Lasten	Baten	Saldo
5.1 Sportbeleid en activering	-313 N	227 V	-86 N

*Toelichting op afwijking(en)*

#### Lasten

#### Topsportevenementen (€ 322.000 N – I)

Dit jaar waren er twee grote sportevenementen in Apeldoorn: het EK Atletiek en het WK baanwielrennen junioren. De totale kosten bedroegen € 643.000, € 322.000 meer dan het beschikbare budget. De hogere kosten worden gedekt door een onttrekking aan de reserve Topsportevenementen.

Overige verschillen (€ 9.000 V – I)

#### Baten

Geen afwijking boven de rapportagegrens.

### 5.2 Sportaccommodaties

Afwijking realisatie t.o.v. begroting (bedragen x € 1.000)	Lasten	Baten	Saldo
5.2 Sportaccommodaties	-329 N	80 V	-249 N

*Toelichting op afwijking(en)*

#### Lasten

#### Kunstgras met een natuurlijke infill (€ 229.000 N – I)

Drie verenigingen hebben een subsidie ontvangen voor het vervangen van kunstgras door een veld met natuurlijke infill. De kosten worden gedekt uit een onttrekking aan de daarvoor ingestelde bestemmingsreserve kunstgrasvelden.

Het budget voor het reguliere kunstgrasfonds van € 71.000, dat bedoeld is voor nieuwe kunstgrasvelden, wordt niet aangewend en komt, als ombuiging, vanaf volgend jaar te vervallen.

#### Kapitaallasten Atletiekbaan Orderbos (€ 133.000 N – I)

In de administratie is door een fout vanaf 2022 niet meer afgeschreven op de atletiekbaan en waren de bijbehorende kapitaallasten niet opgenomen in de begroting. Dit jaar herstellen we dat, waardoor een nadeel ontstaat van in totaal € 133.000. De structurele gevolgen ad € 47.000 hebben wij in de MPB 2026-2029 verwerkt met de 1e begrotingswijziging.

#### Terugvordering SPUK Meerkosten energie zwembaden (€ 150.000 N – I)

Uit de vaststelling van de Specifieke Uitkering meerkosten energie openbare zwembaden blijkt dat een deel van de kosten niet voor vergoeding in aanmerking kwam. De over 2023 teveel ontvangen rijksbijdrage hebben wij terug betaald.

#### Onderzoek en locatiekosten zwembad noord (€ 143.000 V – I)

Een deel van de werkzaamheden op de locatie voor de bouw van het nieuwe zwembad vindt in 2026 plaats. Voorgesteld wordt om dit bedrag middels de reserve overlopende projecten over te hevelen naar 2026.

### **Omnisport maatregelen brandveiligheid (€ 143.000 N – I)**

De brandveiligheid vormt een belangrijk aandachtspunt binnen het gebouwenbeheer. Voor Omnisport is opdracht verleend voor de vervanging van zowel de Brandmeldinstallatie (BMI) als de Ontruimingsalarminstallatie (OAI). De uitvoeringswerkzaamheden zijn gestart en lopen door tot in 2026. Daarna wordt voldaan aan de geldende veiligheidseisen. Omdat de ingebruikname van de nieuwe installaties later én gefaseerd plaatsvindt, is de inzet van een brandwacht langer noodzakelijk.

**Overige verschillen (€ 183.000 V – I)**

#### *Baten*

Geen afwijking boven de rapportagegrens.

### **5.3 Cultuurpresentatie, -productie en -participatie**

<b>Afwijking realisatie t.o.v. begroting (bedragen x € 1.000)</b>	<b>Lasten</b>	<b>Baten</b>	<b>Saldo</b>
5.3 Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	-665 N	441 V	-224 N

#### *Toelichting op afwijking(en)*

#### *Lasten*

### **Impuls Jongerencultuur (€ 388.000 N – I)**

De animo om met gerichte culturele activiteiten de jongerencultuur te versterken was groot. De rijksbijdrage die wij ontvingen is nagenoeg volledig besteed. Tegenover het nadeel op de uitgaven staat een evenzo groot voordeel aan inkomsten.

### **Culturele activiteiten en evenementen (€ 246.000 N – I)**

Het uitvoeringsbudget en het budget voor projectsubsidies zijn dit jaar, in het kader van de ombuigingen nieuw voor oud, gehalveerd. In voorgaande jaren hadden we te maken met ruime overschotten op deze budgetten. In 2024 was er onder andere een voordeel van € 150.000 als gevolg van het doorschuiven van de landelijke Opening van het culturele seizoen in Apeldoorn van 2024 naar 2025.

De Opening heeft in 2025 veel culturele activiteiten en evenementen aangejaagd, waarvan wij het belangrijk vonden om die te steunen. Dat heeft tot € 147.000 aan extra uitgaven geleid. Verder hebben we geen rekening gehouden met bijdragen in co-financiering voor het regioproject 'Samenleven is geen kunst' en de versterking van de bibliotheekfunctie, totaal € 99.000.

**Overige verschillen (€ 31.000 N – I)**

#### *Baten*

### **Rijksvergoeding SPUK Jongerencultuur (€ 388.000 V – I)**

Wij hebben de ontvangen rijksvergoeding, evenals de uitgaven, niet opgenomen in de begroting. Tegenover de extra inkomsten staan uitgaven voor hetzelfde bedrag.

**Overige verschillen (€ 53.000 V – I)**

### **5.4 Musea**

<b>Afwijking realisatie t.o.v. begroting (bedragen x € 1.000)</b>	<b>Lasten</b>	<b>Baten</b>	<b>Saldo</b>
5.4 Musea	6 V	38 V	44 V

#### *Toelichting op afwijking(en)*

### *Lasten*

Geen afwijking boven de rapportagegrens.

### *Baten*

Geen afwijking boven de rapportagegrens.

### *5.5 Cultureel erfgoed*

<b>Afwijking realisatie t.o.v. begroting (bedragen x € 1.000)</b>	<b>Lasten</b>	<b>Baten</b>	<b>Saldo</b>
5.5 Cultureel erfgoed	152 V	2 V	154 V

### *Toelichting op afwijking(en)*

### *Lasten*

Geen afwijking boven de rapportagegrens.

### *Baten*

Geen afwijking boven de rapportagegrens.

### *5.6 Media*

<b>Afwijking realisatie t.o.v. begroting (bedragen x € 1.000)</b>	<b>Lasten</b>	<b>Baten</b>	<b>Saldo</b>
5.6 Media	0 N	0 N	0 N

### *Toelichting op afwijking(en)*

### *Lasten*

Geen afwijking boven de rapportagegrens.

### *Baten*

Geen afwijking boven de rapportagegrens.

### *1.1 Crisisbeheer en brandweer*

<b>Afwijking realisatie t.o.v. begroting (bedragen x € 1.000)</b>	<b>Lasten</b>	<b>Baten</b>	<b>Saldo</b>
1.1 Crisisbeheer en brandweer	483 V	-93 N	390 V

### *Toelichting op afwijking(en)*

### *Lasten*

#### **Bijdrage VNOG (€ 394.000 V – I)**

Met ingang van 2024 zijn er nieuwe afspraken gemaakt met betrekking tot de kostenverdeling van de brandweerkazernes (wie betaalt wat?). Dit leidt er toe dat de bijdrage van de gemeente Apeldoorn aan

de VNOG daalt met ongeveer € 450.000. Deze aanpassing kon niet meer in de begroting 2025 worden verwerkt.

Aan de andere kant is Apeldoorn voor de kosten van functioneel leeftijdsontslag circa € 75.000 meer kwijt dan in de begroting was opgenomen.

#### Overige verschillen (€ 89.000 V – I)

##### *Baten*

Geen afwijking boven de rapportagegrens.

#### 1.2 Openbare orde en veiligheid

Afwijking realisatie t.o.v. begroting (bedragen x € 1.000)	Lasten	Baten	Saldo
1.2 Openbare orde en veiligheid	3.063 V	52 V	3.115 V

##### *Toelichting op afwijking(en)*

##### *Lasten*

#### Stad van veiligheid (€ 3,28 mln. V – I)

Het gevolg van de uitspraak van de Raad van State van december 2024 omtrent stikstof is dat er voor de bouw van het Veiligheidscentrum een milieuvergunning is vereist. Hierdoor loopt de sloop van het oude gebouw en daarmee de extra afschrijving vertraging op, waardoor de gereserveerde incidentele middelen (€ 3,2 miljoen) voor het Veiligheidscentrum niet in 2025 zijn besteed. Er is voorgesteld om deze middelen via de Reserve Overlopende Projecten over te hevelen naar 2026.

#### Overige verschillen (€ 217.000 N – I)

##### *Baten*

Geen afwijking boven de rapportagegrens.

#### 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie

Afwijking realisatie t.o.v. begroting (bedragen x € 1.000)	Lasten	Baten	Saldo
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-17.064 N	17.826 V	762 V

##### *Toelichting op afwijking(en)*

##### *Lasten*

#### Opvang Oekraïense ontheemden (€ 18,5 miljoen N – I; per saldo € 0)

In 2025 bedragen de totale kosten voor de opvang van Oekraïense ontheemden € 18,5 miljoen. Dit betreft onder meer kosten voor de opvanglocaties, uitvoeringskosten, leefgeld en verbouwingen. Hiertegenover staat een gelijke rijksvergoeding, waardoor het financiële resultaat per saldo € 0 bedraagt.

Voor 2025 heeft de gemeente van het Rijk een vergoeding ontvangen die is gebaseerd op een normbedrag van € 44 per beschikbare opvangplek per dag; uitgaande van 1.097 opvangplekken. Deze rijksbijdrage is bedoeld ter dekking van de kosten van de gemeentelijke opvanglocaties en de uitvoeringskosten. Ondanks dat deze rijksbijdrage in 2025 lager is dan in voorgaande jaren, zijn de totale kosten eveneens afgenomen, waardoor volledige dekking kon worden gerealiseerd.

Sinds 2024 int de gemeente daarnaast eigen bijdragen van werkende Oekraïense ontheemden die in een gemeentelijke opvanglocatie verblijven. Deze bijdragen blijven bij de gemeente, maar worden door het Rijk verrekend met de rijksvergoeding.

#### **Inburgeringsvoorzieningen (€ 1,5 miljoen V – I)**

In 2025 hebben we een rijksvergoeding van € 3,4 miljoen ontvangen, terwijl de totale kosten voor de uitvoering van de Wet Inburgering € 1,9 miljoen bedroegen. De lasten hebben onder meer betrekking op inburgeringstrajecten, maatschappelijke begeleiding en tolkkosten.

De ontvangen rijksvergoeding die in een jaar niet besteed wordt, mag onder voorwaarden doorgeschoven worden naar volgende jaren. In overeenstemming met de regelgeving is de totale rijksvergoeding voor 2025 doorgeschoven naar 2026. Vanuit 2024 was er nog € 2,9 miljoen beschikbaar. Van de rijksvergoeding uit 2024 zal in totaal € 1,0 miljoen worden terugbetaald aan het Rijk. Dit leidt niet tot een financieel resultaat, omdat dit bedrag ook niet is besteed aan inburgeringsvoorzieningen.

#### **Faciliteitenbesluit/ Hotel- en accommodatieregeling (HAR) (€ 871.000 V – I)**

In 2024 hebben wij via de reserve overlopende projecten (ROP) een budget van € 823.000 overgeheveld naar 2025. Hiervan is € 500.000 niet besteed in 2025. De redenen hiervoor zijn dat vanwege ondercapaciteit projecten niet opgepakt konden worden, we er niet in zijn geslaagd om (een) nieuwe locatie(s) te vinden voor opvang van nareizigers en woningbouwcorporaties nog terughoudend waren in het beschikbaar stellen van zogenoemde doorstroom woningen voor statushouders.

Daarnaast hebben we in 2025 een aanzienlijk hoger bedrag aan Faciliteitenbesluit ontvangen dan we hadden voorzien. Verder zijn er hogere baten ontvangen, o.a. vergoedingen van het COA voor het plaatsen van mensen in de twee HAR voorzieningen. Totaal € 232.000. We stellen voor om een bedrag van € 500.000 via de reserve overlopende projecten over te hevelen naar 2026 om tot oplossingen te komen voor het wegwerken van de achterstand huisvesting statushouders en omdat we verwachten een grotere groep nareizigers eerder te moeten begeleiden bij hun (voor)inburgering i.v.m. het wegwerken van achterstanden door de IND.

#### **Mantelzorgwaardering (€ 330.000 V – I)**

Op het budget voor de mantelzorgwaardering is sprake van een voordeel van € 330.000.

Wij hebben de uitvoerende organisatie verzocht de regeling zo ruim mogelijk toe te passen, zodat mantelzorgers die hiervoor in aanmerking komen goed worden bereikt. Hiervoor zijn ook extra acties uitgezet, zoals de voorstellingen in Orpheus. Ondanks deze inzet is het beschikbare budget in 2025 niet volledig benut.

#### **Kinderopvang (€ 165.000 N – S)**

De sociaal-medische indicatie (SMI) is een gemeentelijke vangnetregeling voor gezinnen zonder recht op kinderopvangtoeslag die vanwege sociaal-medische problematiek tijdelijk niet volledig zelf voor hun kinderen kunnen zorgen. De kosten in 2025 zijn sterk gestegen door meer toekenningen (62 gezinnen in 2023 naar 102 in 2025), langduriger problematiek en hogere kinderopvangkosten. Uit evaluatie blijkt dat de regeling uit 2013 niet meer aansluit bij beleidsdoelen en begroting; in meer dan 80% van de gevallen is de hardheidsclausule toegepast. Het betreft een structurele overschrijding, terwijl dit voor een aanzienlijk deel gefinancierd wordt met incidenteel beschikbaar gestelde middelen.

#### **Inclusie (€ 150.000 V – S)**

In 2025 was een budget beschikbaar van € 430.000, bestaande uit het reguliere budget van € 260.000 en een overheveling uit 2024 via de reserve overlopende projecten (ROP) van € 170.000. In 2025 is sprake van een voordeel van € 150.000; deze is structureel en komt ten gunste van het rekeningresultaat.

Er is €280.000 uitgegeven aan de volgende activiteiten.

- In samenwerking met het Inclusienetwerk is een inclusiecampagne ontwikkeld en uitgerold, gericht op bewustwording, ontmoeting en gelijkwaardige deelname;
- Samen met culturele partners is ingezet op het inrichten van een structurele samenwerking om, in verbinding met de gemeenschap, gezamenlijk aandacht te geven aan vieren van vrijheid en herdenken van het slavernijverleden;
- Met maatschappelijke partners is een structuur in ontwikkeling om inclusie te internaliseren binnen werkwijzen, samenwerking en uitvoering;

- Er is verder ingezet op cultuur sensitief werken en het versterken van sociale stabiliteit binnen wijken en voorzieningen en;
- Er is gewerkt aan het verbeteren van de toegankelijkheid van het gemeentelijke gebouw, zodat inwoners en medewerkers het gebouw beter en gelijkwaardiger kunnen gebruiken.

#### **Regeling Uitstapprogramma Prostituees (RUP) (€ 410.000 N – I)**

Dit betreft met name extra kosten voor de bestrijding van huiselijk geweld. Deze overschrijding is gedekt uit het gereserveerde overschot uit voorgaande jaren van de voor het uitstapprogramma prostituees beschikbare middelen. Dit restant kon ook worden ingezet ten behoeve van de bestrijding van huiselijk geweld.

#### **Sociaal culturele accommodaties (€ 279.000 V – I)**

In de MPB 2025-2028 is rekening gehouden met extra middelen voor onderhoudskosten Dok Zuid, extra kosten in verband met CAO en schoonmaak. In werkelijkheid zijn de kosten lager uitgekomen, waardoor dit voordeel is ontstaan.

#### **Vitaliteitsagenda (€ 264.000 V – I)**

Vanaf 2026 worden alleen voor gebieden waar de veerkracht onder druk staat nieuwe vitaliteitsagenda's opgesteld, dat maakt een structurele besparing mogelijk. Voor 2025 is eenmalig extra budget beschikbaar gesteld om een versnelling van de vitaliteitsagenda's mogelijk te maken, zodat voor alle 39 gebieden een vitaliteitsagenda is vastgesteld. Voor een aantal gebieden is het niet gelukt om voor eind 2025 een vitaliteitsagenda op te stellen. Wij stellen voor om het bedrag dat voor de uitvoering in 2026 nodig is via de reserve overlopende projecten beschikbaar te houden. Verder was er eenmalig budget beschikbaar voor de extra inzet van projectleiding. Door omstandigheden waren we genoodzaakt om die rol binnen de bestaande capaciteit op te vangen, wat heeft geleid tot een budgettair voordeel.

#### **(Nieuwe) initiatieven algemene voorzieningen (€ 324.000 V – I)**

Uit dit budget worden gedurende het jaar incidentele subsidies gefinancierd en als er n.a.v. bezwaar en beroep toch een subsidie moet worden betaald. Echter, in 2025 zijn er minder beslissingen op bezwaar en beroepsprocedures geweest en hebben we ook minder ad hoc incidentele subsidies verstrekt.

#### **Voorziening Vorderingen / zaken onder de rechter (€ 1,85 miljoen N – I)**

In 2025 is een bedrag van € 1,85 miljoen toegevoegd aan de voorziening.

#### **Overige verschillen (€ 143.000 V – I)**

#### *Baten*

#### **Rijksvergoeding opvang Oekraïense ontheemden (€ 18,5 miljoen V – I)**

Zie de toelichting bij de lasten.

#### **Inburgeringsvoorzieningen (SPUK) (€ 1,5 miljoen N – I)**

Zie de toelichting bij de lasten.

#### **Faciliteitenbesluit Hotel- en accommodatieregeling (€ 232.000 V – I)**

In 2025 hebben we een aanzienlijk hoger bedrag aan Faciliteitenbesluit ontvangen dan we hadden voorzien. Verder zijn er hogere baten ontvangen, o.a. vergoedingen van het COA voor het plaatsen van mensen in de twee HAR voorzieningen.

#### **Rijksvergoeding Uitstapprogramma prostituees (SPUK) (€ 410.000 V – I)**

Vanuit voorgaande jaren was nog een bedrag van € 500.000 beschikbaar. Aangezien de middelen ten behoeve van dit programma meestal niet volledig werden besteed, is besloten om een deel hiervan in te zetten voor de bestrijding van huiselijk geweld.

#### **Overige verschillen (€ 184.000 V – I)**

### *6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO*

Afwijking realisatie t.o.v. begroting (bedragen x € 1.000)	Lasten	Baten	Saldo
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	-42 N	0 V	-42 N

*Toelichting op afwijking(en)*

*Lasten*

Geen afwijking boven de rapportagegrens.

*Baten*

Geen afwijking boven de rapportagegrens.

*6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd*

Afwijking realisatie t.o.v. begroting (bedragen x € 1.000)	Lasten	Baten	Saldo
6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	-193 N	230 V	38 V

*Toelichting op afwijking(en)*

*Lasten*

Geen afwijking boven de rapportagegrens.

*Baten*

Geen afwijking boven de rapportagegrens.

*6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal*

Afwijking realisatie t.o.v. begroting (bedragen x € 1.000)	Lasten	Baten	Saldo
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	-189 N	280 V	90 V

*Toelichting op afwijking(en)*

*Lasten*

Geen afwijking boven de rapportagegrens.

**Stedelijke expertiseteams (€ 271.000 V – S)**

Het in dienst nemen van interim personeel heeft geleid tot een structurele onderschrijding van het budget, waarmee kennisbehoud is geborgd. Er is voorgesteld om dit bedrag via de Reserve Overlopende Projecten over te hevelen naar 2026 om de doorontwikkeling van Samen055 verder vorm te geven.

*Baten*

Geen afwijking boven de rapportagegrens.

*6.91 Coördinatie en beleid Wmo*

Afwijking realisatie t.o.v. begroting (bedragen x € 1.000)	Lasten	Baten	Saldo
6.91 Coördinatie en beleid Wmo	-29 N	-165 N	-195 N

*Toelichting op afwijking(en)*

*Lasten*

Geen afwijking boven de rapportagegrens.

*Baten*

Geen afwijking boven de rapportagegrens.

*6.92 Coördinatie en beleid Jeugd*

Afwijking realisatie t.o.v. begroting (bedragen x € 1.000)	Lasten	Baten	Saldo
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd	-150 N	-110 N	-260 N

*Toelichting op afwijking(en)*

*Lasten*

Geen afwijking boven de rapportagegrens.

*Baten*

Geen afwijking boven de rapportagegrens.

*0.10 Mutaties reserves Gezondheid*

Afwijking realisatie t.o.v. begroting (bedragen x € 1.000)	Lasten	Baten	Saldo
0.10 Mutaties reserves	-4.405 N	1 V	-4.404 N

*Toelichting op afwijking(en)*

*Lasten*

**Tijdelijke huisvesting Omnizorg (€ 4,4 miljoen N – I)**

We stellen voor om de benodigde middelen voor de voorbereiding, realisatie, het gebruik en de verwijdering van de tijdelijke huisvesting over te hevelen naar 2026. De realisatie vindt plaats in de jaren 2025–2027. Het benodigde budget in 2026-2027 bedraagt € 4,4 miljoen. Voorgesteld wordt om dit bedrag middels de reserve overlopende projecten (ROP) over te hevelen naar 2026.

*Baten*

Geen afwijking boven de rapportagegrens.

*0.10 Mutaties reserves Onderwijs en opleiding*

Afwijking realisatie t.o.v. begroting	Lasten	Baten	Saldo
---------------------------------------	--------	-------	-------

<b>(bedragen x € 1.000)</b>			
0.10 Mutaties reserves	-3.079 N	-1.460 N	-4.539 N

*Toelichting op afwijking(en)*

*Lasten*

**Reserve Onderwijshuisvesting (€ 3,1 miljoen N – I)**

De mutatie op de reserve Onderwijshuisvesting betreft in 2025 per saldo € 4,5 miljoen. Dit wordt veroorzaakt door de aanzienlijke onderbesteding binnen taakveld 4.2 Onderwijshuisvesting, in combinatie met de verwerking van indexeringscorrecties en het niet volledig benutten van de begrote onttrekkingen.

*Baten*

**Reserve Onderwijshuisvesting (€ 1,5 miljoen N – I)**

Zie toelichting bij de lasten.

*0.10 Mutaties reserves Sociaal kapitaal*

<b>Afwijking realisatie t.o.v. begroting (bedragen x € 1.000)</b>	<b>Lasten</b>	<b>Baten</b>	<b>Saldo</b>
0.10 Mutaties reserves	-56 N	300 V	244 V

*Toelichting op afwijking(en)*

*Lasten*

Geen afwijking boven de rapportagegrens.

*Baten*

Geen afwijking boven de rapportagegrens.

*0.10 Mutaties reserves Subjectief welzijn*

<b>Afwijking realisatie t.o.v. begroting (bedragen x € 1.000)</b>	<b>Lasten</b>	<b>Baten</b>	<b>Saldo</b>
0.10 Mutaties reserves	-4.105 N	0 V	-4.105 N

*Toelichting op afwijking(en)*

*Lasten*

**Reserve Overlopende Projecten (ROP) (€ 4,1 miljoen N – I)**

We stellen bij verschillende budgetten voor om een bedrag over te hevelen naar 2026. Zie voor de toelichting de betreffende taakvelden. Het gaat hierbij om de volgende budgetten:

• Stad en veiligheid	€ 3.200.000
• Organisatiekosten stedelijke expertiseteams	€ 271.000
• Huisvesting huisartsen	€ 69.000
• Versnelling vitaliteitsagenda's	€ 65.000
• Faciliteitenbesluiten/ HAR	<u>€ 500.000</u>
<b>Totaal</b>	<b>€ 4.105.000</b>

## *Baten*

Geen afwijking boven de rapportagegrens.

## ***Verbonden partijen***

Accres Holding BV

GGD Noord- en Oost-Gelderland

NV Orpheus theater/congrescentrum

PlusOV

Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland/GHOR

Voor een volledig overzicht van de Verbonden Partijen verwijzen wij u naar de [Paragraaf Verbonden Partijen](#).

# Leefomgeving

## Portefeuillehouders

1. [T. Heerts](#)
2. [P. Messerschmidt](#)
3. [D. Huizer](#)
4. [H. van den Berge](#)
5. [M. Wenzkowski](#)

## ***Doelen & prestaties***

### ***1. We werken aan een leefbare stad en omgeving, waarin de verschillende ruimtelijke functies zoals wonen, werken, recreëren, voorzieningen en mobiliteit evenwichtig en in samenhang op elkaar zijn afgestemd en worden ontwikkeld.***

Apeldoorn groeit door naar minimaal 180 duizend inwoners in 2040. Dit vraagt een schaa sprong in de duurzame doorontwikkeling van stad, dorpen en buitengebied. Zodat iedereen hier goed kan wonen, er voldoende werk is, de voorzieningen op orde zijn, de stad bereikbaar is en er volop mogelijkheden voor recreatie zijn.

#### ***Wat hebben we bereikt in 2025?***

In 2025 is de ingezette koers voortgezet. Het omgevingsbeleid is verder geactualiseerd, waaronder de Hoogbouwnota en een partiële herziening van de Omgevingsvisie. Met diverse ontwikkelaars zijn bindende afspraken gemaakt en voor meerdere projecten (7) zijn de (wijzigingen van) de omgevingsplannen ter visie gelegd. Daarnaast zijn de eerste projecten gerealiseerd of (bijna) in aanbouw gegaan, zoals de Wilhelmina Druckerstraat, de Korenpassage, het park Grote Markthof, het nieuwe zwembad Aquadoorn en sociale woningbouw aan de Molenstraat. Het tenderdocument voor Hostcity is opgesteld, waarmee de basis is gelegd voor de eerst woningbouw in de Zuidrand. Ook zijn de eerste stappen gezet voor de ontwikkeling van het Amaliakwartier, waar de Hertzberger onderdeel van uitmaakt. In 2025 zijn de Binnenstad, Stationszone en Kanaalzone aangewezen als Grootchalige Woningbouwlocatie. Deze aanwijzing betekent dat er extra geld en aandacht is vanuit het rijk voor dit ontwikkelgebied in Apeldoorn. In 2025 is gebiedsbudget toegewezen aan BSK, bedoeld om te investeren in warmtetransitie, stikstofproblematiek en vergroening.

De regels voor kamerverhuur zijn gemoderniseerd en vastgesteld. Er zijn regels vastgesteld voor het splitsen van woningen. De verhuurverordening voor verhuur aan arbeidsmigranten is vastgesteld, waarmee de gemeente meer grip krijgt op waar er verhuurd wordt en op de kwaliteit van de woonruimte voor arbeidsmigranten.

In de regio werken we met alle gemeenten, de waterschappen en de provincies Gelderland en Overijssel samen met het Rijk aan het ontwikkelperspectief 'Verstedelijking in balans'. In 2025 zijn voor dit ontwikkelperspectief een gebiedsbiografie (tijdsvensters), een afwegingskader regionale Brede Welvaart en een Variantenstudie gemaakt. Het afwegingskader is in november 2025 aan de raad voorgelegd met de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen. De raad besloot om geen zienswijze in te dienen. De variantenstudie is in december 2025 (door de regio) aan de raad verstuurd.

Wat willen we bereiken? Doel	Wat gaan we daarvoor doen? Prestatie	Behalen we onze doelen?			
		Inhoud	Financiën	Planning	Risico's
1.1 Stadmaken op de Veluwe	1.1.01 Onderzoeken t.b.v. Ruimtelijke Ontwikkelingen	✓	✓	✓	✓
	1.1.02 Uitvoeren MER-strategie	✓	✓	✓	✓
	1.1.03 Mobiliteitshubs Kanaalzone en Spoorzone	✓	✓	✓	✓
	1.1.04 Mobiliteitsaanpassingen	✓	✓	✓	✓
	1.1.05 Omgevingsplan Binnenstad	✓	✓	✗	✓
	1.1.06 Verblijfskwaliteit pleinen binnenstad	✓	✗	✓	✓
	1.1.07 Ontwikkelkader station Apeldoorn	✓	✓	✗	✓
	1.1.08 Campusontwikkeling Veldhuis	✓	✓	✓	✓
	1.1.09 Transformatie HTS Kayersmolen	✓	✓	✓	✓
	1.1.10 Ontwikkelplan Zwitsal	✓	✓	✓	✓
	1.1.11 Partiële herziening Omgevingsvisie	✓	✓	✓	✓
	1.1.12 Ontwikkelkader Zuidrand	✓	✓	✗	✓
	1.1.13 300 vaste kern woningen en 200 host-kavels Host City	✓	✓	✓	✓
1.2 Voldoende woningen voor iedereen in elke levensfase, die betaalbaar, beschikbaar, bereikbaar en duurzaam zijn in vitale wijken en dorpen.	1.2.1 Toevoegen woningen, gedifferentieerd naar gebied, type, prijs en segment conform het Volkshuisvestingskader 2023-2030 en de regionale Woondeal.	✓	✓	✓	✓

1.2.2 We werken het woningmarktinstrumentarium van de gemeente Apeldoorn verder uit en voeren dat in.	✓	✓	✓	✓
1.2.3 Doorstroom van senioren op de woningmarkt stimuleren.	✓	✓	✓	✓
1.2.4 We nemen verantwoordelijkheid om arbeidsmigranten op een goede manier op te vangen in onze lokale gemeenschap	✓	✓	✓	✓
1.2.5 beleidskader voor CPO ontwikkelen	✓	✓	✓	✓
1.2.6 Nieuwe wetten en regelgeving	✓	✓	✓	✓
1.2.7 We werken in gezamenlijkheid met de gemeenten in de regio Stedendriehoek de mogelijkheden voor verstedelijking uit, zoals benoemd in de Nota Ruimte.	✓	✓	✓	✓

1.3 Bereikbare, leefbare stad en omgeving waarin de verschillende vervoerswijzen verkeersveilig, duurzaam, innovatief en slim zijn.	1.3.01 We faciliteren en stimuleren deelmobiliteit, hubs, vraagafhankelijk vervoer en andere stedelijke mobiliteitsoplossingen				
	1.3.02 We verbeteren de doorstroming op de Ring en de verbindingen met de snelwegen				
	1.3.03 We verminderen het doorgaand verkeer in Zevenhuizen Zuidbroek				
	1.3.04 We werken samen met andere overheden en belangengroepen aan de verbetering van de verkeersveiligheid en leefbaarheid in de corridor Eerbeek-Loenen				
	1.3.05 We lobbyen voor landelijke en regionale bereikbaarheid van Apeldoorn (weg en spoor)				
	1.3.06 We werken aan een structurele parkeeroplossing voor Apeldoorn West				

	1.3.07 We werken aan de herschikking en toegankelijkheid van het parkeren met diverse projecten uit de Parkeervisie en de Visie op Mobiliteit in het Stadspark van Apeldoorn	✓	✓	✓	✓
	1.3.08 We verbeteren de voorzieningen voor de fiets: verkeersveilige (regionale) fietsroutes en stallingsvoorzieningen	✓	✓	✓	✓
	1.3.09 We verbeteren de verkeersveiligheid door fysieke maatregelen en door gedragsbeïnvloeding	✓	✓	✓	✓
	1.3.10 We verkennen manieren waarop de binnenstad goed bereikbaar blijft waarbij de ambities van het Stadspark worden gerealiseerd	✓	✓	✓	✓
	1.3.11 We stimuleren en faciliteren de transitie naar schone mobiliteit door laadinfrastructuur, zero emissie stadslogistiek en tankpunten voor schone brandstoffen	✓	✓	✓	✓
	1.3.12 We lobbyen samen met andere partijen tegen laagvliegroutes over de Veluwe die voortkomen uit de Luchtvaartherziening	✓	✓	✓	✓
1.4 De gemeente draagt via haar publiekrechtelijke rol bij aan de ruimtelijke ontwikkeling van Apeldoorn	1.4.1 Vergunningaanvragen worden binnen de wettelijke termijn behandeld.	✓	✓	✓	✓

	1.4.2 Beoordelen van initiatieven en plannen zodanig dat het proces en de termijnen helder zijn voor de initiatiefnemer. En dat binnen de afgesproken termijn het initiatief of plan beoordeeld is.	✓	✓	✓	✓
	1.4.3 Beoordeling van plannen en initiatieven per 1 januari 2024 conform de Omgevingswet en de Wet Kwaliteitsborging.	✓	✓	✓	✓
	1.4.4 Preventie, toezicht en handhaving per 1 januari 2024 conform de Omgevingswet en de Wet Kwaliteitsborging	✓	✓	✓	✓

### **Toelichting**

1.1.05 Als gevolg van capaciteitsgebrek en softwareontwikkelingen is het niet gelukt om het omgevingsplan in procedure te brengen. In 2025 is de nota van uitgangspunten opgesteld. De planning wordt geactualiseerd, waarbij de wettelijke termijnen voor de actualiseringsplannen in acht worden genomen.

1.1.06 Om deze prestatie te realiseren zijn diverse projecten in uitvoer, zoals het Griffpark, de Parkstraat en de Grote Markthof. Zoals in de brief grote verschillen gemeld heeft het project de Grote Markthof een budgetoverschrijding die veroorzaakt wordt door tegenvallers bij de sloop van het pand Hoofdstaat 80/82.

1.1.07 Ambtelijk gezien kijkt het project af van de planning, omdat het in het voorjaar van 2024 is stilgevallen. Na overleg met onze partners heeft het project in oktober 2024 een herstart gekregen. In 2025 is in opdracht van de samenwerkende partijen (NS, Provincie Gelderland, Prorail, gemeente Apeldoorn) gewerkt aan het opstellen van een Programma van Eisen (PvE) voor het stationsgebied. Dat PvE wordt in 2026 uitgewerkt naar een Ruimtelijke Visie, dat zal dienen als een ontwikkelkader voor toekomstige projecten in het gebied.

1.1.12 De planvorming is in de tweede helft van 2025 opgestart met de opdrachtverlening van diverse onderzoeken, die in 2026 worden gebruikt om het masterplan/ontwikkelkader op te stellen.

1.3.03 Eind 2024 is stikstofruimte aangekocht en kon de voorbereiding voor de verkeersmaatregelen weer opgepakt worden. Aangezien de verkeersmaatregelen bijna 10 jaar geleden zijn ontwikkeld en de ruimtelijke- en verkeersontwikkelingen nadien niet hebben stilgestaan (denk aan vaststelling Omgevingsvisie met o.a. 12.500 woningen), is het gewenst om de maatregelen nog eens goed te beoordelen op hun impact, in samenhang met de verdubbeling van de Laan van Zevenhuizen en andere ontwikkelingen in deze omgeving. Daaraan wordt momenteel gewerkt.

## ***2. We respecteren, beheren en ontwikkelen ons natuurlijk kapitaal, zoals water, bodem, klimaat en natuur op een duurzame manier en we maken de overstap naar het gebruik van hernieuwbare energie.***

De verdere ontwikkeling van Apeldoorn mag niet ten koste gaan van onze schaarse natuurlijke hulpbronnen, want die zijn eindig. Natuur, bodem, water, daar zijn we zuinig op en zorgen we goed voor. Ons natuurlijk kapitaal onderhouden we goed en ontwikkelen we duurzaam verder waar nodig.

### *Wat hebben we bereikt in 2025?*

#### 2.1 Energieneutraal en aardgasvrij voor 2050

De energiemonitor geeft de prestaties t/m 2023 weer (zie ook de Raadsbrief 'Voortgang Energieambitie: energiemonitor 2025' d.d. 9 september 2025). De prognose was om in 2023 voor 14,0% energieneutraal te zijn. In werkelijkheid hebben we 8,7% gehaald. Belangrijkste oorzaken van het achterblijven bij de prognose zijn dat het bruto energiegebruik in de mobiliteit en in de industrie nauwelijks is gedaald en tegelijkertijd de opwek van elektriciteit uit zonneparken achterblijft. Het gerealiseerde cijfer over 2022 was 8,4%. Dit betekent wel een positieve beweging in een jaar tijd, maar minder dan nodig was om de beoogde lijn omhoog te volgen. Positieve ontwikkelingen zijn een sterke afname van het energiegebruik in de gebouwde omgeving en de groei van de opwek van elektriciteit met zonnepanelen op daken van zowel woningen als bedrijven. In 2025 is een definitief investeringsbesluit genomen voor de aanleg van een warmtenet in de wijk Kerschoten en zijn voorkeursoplossingen bepaald voor De Maten en Loenen. Met betrekking tot woningisolatie zijn 689 subsidies verstrekt en zijn 500 energiehulptrajecten gestart. Als gemeente hebben we een belangrijke rol om onze inwoners, bedrijven, instellingen en verenigingen in beweging te brengen. Want dat is noodzakelijk om onze doelen te realiseren. Daarbij houden we rekening met de diversiteit van onze inwoners. De energietransitie is geen lineaire weg van A naar B. Er doen zich obstakels voor (zoals de netcongestie, stikstof, natuurwetgeving), maar er doen zich ook kansen voor. Dit vraagt van ons dat we wendbaar en flexibel zijn om mee te bewegen op de ontwikkelingen die zich voordoen en koers te houden in dit bewegend speelveld. We leren nog steeds van elk project en weten steeds beter wat de verschillende doelgroepen nodig hebben. Dat wat goed werkt, zetten we voort en we maken gebruik van innovaties. Het werven van goed personeel om de nieuwe vraagstukken op te pakken is een groot aandachtspunt. Hierdoor lopen processen uit in de planning. In het Actieplan 2026 anticiperen we op de ontwikkelingen die zich voordoen.

#### 2.2 Een royale en veerkrachtige groen-blauwe omgeving voor mens, dier en natuur

In 2025 zijn diverse initiatieven, maatregelen en projecten uitgevoerd, die een bijdrage leveren aan een groene, biodiverse en waterbestendige leefomgeving.

De kadernota Groenblauwe hoofdstructuur (als opvolger van de Groene Mal) is opgesteld en aangeboden aan het college. De besluitvorming door college en raad is doorgeschoven naar 2026. 2025 was het tweede jaar voor de uitvoering van de Agenda Klimaatadaptatie & Natuur 2024-2027.

We hebben 4,2 ha verhard oppervlak afgekoppeld oa Wilhelminadruckerstraat en de GP Durlinglaan, De doelstelling van 6 ha per jaar is niet bereikt. De afgelopen 10 jaar hebben we gemiddeld deze doelstelling wel gehaald. De prognose is dat dit ook weer lukt voor 2026 en we langjarig gemiddeld nog steeds aan doelstelling van 6 ha per jaar voldoen. 0,6 ha is gerealiseerd door particulieren via de subsidieregeling afkoppelen en groene daken. In 2025 zijn 89 aanvragen toegekend. Bijzonder is de toename van de aanvragen voor groene daken (58) en de samenwerking daarin met deA. De stresstesten voor wateroverlast, hitte en droogte zijn geactualiseerd op basis van de nieuwe KNMI klimaatscenario's uit 2023. Voor de nieuwe drinkwaterwinning Apeldoorn Noord is de stap gezet naar het opstellen van het schetsontwerp samen met de inwoners en belangenorganisaties uit het gebied. Er is aandacht geweest voor drinkwaterbesparing door een pilot met onze waterpartners. En 20 scholen hebben meegedaan aan de Waterrace. Een wedstrijd waarbij gewerkt wordt aan het waterbewustzijn van scholieren (en hun ouders).

Er is een start gemaakt met twee nieuwe koelteplekken in de binnenstad door de sloop van de voormalige winkel Dier en Tuin aan de Beekstraat en het voormalige Penninckhof-pand aan de Hoofdstraat. Hier worden in 2026 een koelteplek aangelegd en de Markthof wordt uitgebreid. De vergroening van de Wilhelmina Drukkerstraat is gerealiseerd. De voorbereiding van de vergroening van de Sprengenweg is afgerond. In de winterperiode van 2025/2026 zijn/worden circa 500 bomen aangeplant. Daarbij gaat het bij circa 2/3 gaat om herplant door kap. De overige bomen zijn geplant op nieuwbouwlocaties of verspreid over de stad als solitaire of groepjes bomen. Er zijn 44 groeninitiatieven toegekend en inmiddels uitgevoerd of in uitvoering. Via de actie Tuinrangers zijn 122 tuinadviezen aangevraagd, waarvan 82 adviezen gegeven. De actie 'Boompje erbij' was met de uitgifte van circa 534 (kleine) bomen in 2025 voor particulieren weer een groot succes. De actie loopt door in begin 2026. Tot nu toe zijn er 1190 bomen uitgedeeld. In totaal zal de uitgifte uitkomen op circa 2000 bomen. Ook zijn er weer tuinen vergroend door participatie van onze inwoners via de actie Tegelwippen en onze ophaalservice (de Tegeltaxi) bij 283 adressen door heel Apeldoorn.

De vistrap in de Ugchelsebeek Zuid ter hoogte van de Hamermolen is gerealiseerd evenals het herstel van de zuidelijke sprengkoppen van de Driehuizerspreng. Beekherstel projecten van de Steenbeek, een vislift in de Ugchelsebeek Zuid en diverse onderdelen van de Kayersbeek/Zwaanspreng zijn voorbereid en gaan in 2026 in uitvoering. In Wenum Wiesel is voor de realisatie van de Groenblauwe hoofdstructuur 17,5 ha landbouwgrond aangekocht voor natuurontwikkeling en als ruilgrond. De aankoop van 23 ha voor de GBHS in het buitengebied is in voorbereiding.

Voor het Soortenmanagementplan gebouwbewonende soorten zijn 85 aanvragen ingediend en behandeld. Er is gewerkt aan een monitoringsplan voor indicatorsoorten en basiscondities voor de biodiversiteit in Apeldoorn. Hier gaan we in 2026 mee verder. Er is gewerkt aan het versterken van de biodiversiteit door het opschonen van poelen, toevoegen van struiken en kruidenrijk gras en het plaatsen van diverse faunavoorzieningen.

Vanuit water, groen en ecologie is geadviseerd in de vele ruimtelijke ontwikkelingen van Apeldoorn en zijn plannen getoetst aan richtlijnen en wettelijke eisen en kaders. waaronder soortenbescherming en stikstofadvisering vanuit de natuurwetgeving.

Waar we kansen zien maken we Apeldoorn stapje voor stapje klimaatadaptiever en zetten we in op een meer natuurlijke leefomgeving.

#### 2.5 De vitale Veluwe: samen werken aan een vitaal en aantrekkelijk landelijk gebied

Samen met onze partners hebben we ons binnen het Programma Veluwe ingezet voor een vitaal en aantrekkelijk landelijk gebied waar de focus ligt op de samenhang tussen natuur & water, landbouw en recreatie & toerisme. Intern werken we programmatisch aan deze opgaven. Goede samenwerking met externe partners en intern tussen betrokken afdelingen en portefeuillehouders heeft geleid tot mooie resultaten in de uitvoering.

De voortgang in 2025 laat zien dat het Programma Veluwe op koers ligt. Enkele mijlpalen van dit jaar:

#### Gebiedsplan GEUS

Het gebiedsplan GEUS is vastgesteld en de samenwerking tussen de betrokken overheden is bekrachtigd. Agrariërs hebben de Stichting Proeftuin Landbouw GEUS opgericht en twee gebiedsregisseurs aangesteld, waardoor de uitvoeringskracht in het gebied is versterkt.

#### Verbinding Veluwe-IJssel

De kadernota Groenblauwe Hoofdstructuur 2025–2040 is afgerond en in februari 2026 besproken met de raad. Daarnaast is 17,5 hectare grond verworven voor natuurontwikkeling en is gestart met de voorbereidingen voor de inrichting. In Wenum Wiesel is het gebiedsproces verder gebracht en in het Brongebied

Grote Wetering zijn omvangrijke erfbeplantingen uitgevoerd. De mogelijke drinkwaterwinning in Apeldoorn Noord is doorontwikkeld naar de schetsontwerpfase met participatie vanuit het gebied.

#### Bestemmingsmanagement

Het Masterplan Bestemmingsmanagement met uitvoeringsagenda is in de raad besproken. In Loenen is de Loenense uitkijktoren gerealiseerd en feestelijk geopend en het Toeristisch Informatiepunt 2.0 is in gebruik genomen. De Toeristisch Overstappunten Woudhuizen en de Loenense Waterval staan aan de vooravond van uitvoering.

#### Toekomstbestendige landbouw

Meer dan 55 hectare gemeentelijke grond is natuurinclusief verpacht, waarmee agrariërs een mooie stap zetten richting een duurzamere landbouwsector.

#### Vitale vakantieparken

Actief relatiemanagement parken versterkt met focus op Beekbergen. Daarnaast samen met Vitale Vakantieparken Veluwe praktisch ingezet op verduurzaming en verbetering van de brandveiligheid op de vakantieparken.

Wat willen we bereiken? Doel	Wat gaan we daarvoor doen? Prestatie	Behalen we onze doelen?			
		Inhoud	Financiën	Planning	Risico's
2.1 Energieneutraal en aardgasvrij voor 2050	2.1.1 In 2030 is 30% besparing t.o.v. 2014 in energiegebruik gerealiseerd.	✓	✓	✗	✓
	2.1.2 Inwoners in een financieel kwetsbare situatie worden extra ondersteund om energiemaatregelen te nemen en worden ontzorgd bij het verduurzamen van de eigen woning.	✓	✓	✓	✓
	2.1.3 In 2030 is in totaal 3.600 TJ opgewekt.	✗	✓	✗	✓
	2.1.4 We werken aan het energiesysteem van de toekomst.	✓	✓	✓	✓
	2.1.5 We werken samen met partners aan vernieuwingen in infrastructuur voor warmte en elektriciteit om energiezekerheid te waarborgen.	✓	✓	✓	✓
	2.1.6 We hebben een definitief investeringsbesluit genomen en maken de eerste stappen naar een aardgasvrij Kerschoten.	✓	✓	✓	✓
	2.1.7 We werken toe naar wijkuitvoeringsplannen voor De Maten, Loenen en De Parken.	✓	✓	✓	✓
2.2 Een royale en veerkrachtige groen-blauwe omgeving voor mens, dier en natuur	2.2.1 Aanpakken hittestress	✓	✓	✗	✓
	2.2.2 Herstellen natuurlijk watersysteem	✓	✓	✓	✓
	2.2.3 Doorontwikkelen groen blauw casco	✓	✓	✓	✓
	2.2.4 Natuurinclusief ontwikkelen	✓	✗	✗	✓

	2.2.5 Aanleggen Stadspark van Apeldoorn	✓	✓	✓	✓
	2.2.6 Behoud en versterken biodiversiteit	✓	✓	✓	✓
	2.2.7 Verbeteren Dierenwelzijn	✓	✓	✗	✓
2.3 Het opnieuw gebruiken van grondstoffen en het borgen van een gezonde fysieke leefomgeving	2.3.1 De totale hoeveelheid afval (totaal van fijn restafval, grof restafval en grondstofstromen) per inwoner is in 2025 lager dan in 2023	✓	✓	✓	✓
	2.3.2 In 2025 wordt minimaal 55% van het huishoudelijk afval gerecycled	✓	✓	✓	✓
	2.3.3 We ontwikkelen kennis en kunde op het thema van de circulaire economie, van lokaal tot Europees niveau.	✓	✓	✓	✓
	2.3.4 Inzet van onze Omgevingsdienst bij het uitvoeren (wettelijke) milieutaken en planadvisering	✓	✓	✓	✓
2.4 Realiseren en beheren van een openbare ruimte die veilig, toegankelijk, klimaatbestendig,	2.4.01 We houden de basis op orde; Dit betekent dat de kwaliteit van de wegen, paden en pleinen volgens bewonerspanel gewaardeerd op 7.0 of hoger	✓	✓	✓	✓

toekomstbestendig, uitnodigend en gezond is	2.4.02 We voorkomen onderhoudsachterstanden; Minimaal 80% van de openbare ruimte heeft een redelijke (technische) kwaliteit of beter				
	2.4.03 We zorgen voor een biodivers fundamenteel; We vermeerderen het aandeel bloemrijk grasland en gaan gefaseerd maaien				
	2.4.04 We kiezen voor bomen; We voegen bomen toe en verbeteren de groeiplaatsen van bestaande en nieuwe bomen. Zo neemt het kroonvolume toe.				
	2.4.05 We verminderen het gebruik van grondstoffen; Circulariteit is het uitgangspunt in ons eigen werk en bij in aanbestedingen				
	2.4.06 We geven bij circulariteit het goede voorbeeld; Het werfterrein in Zuid wordt omgevormd tot circulair terrein				
	2.4.07 We houden onze speel- en beweegtoestellen op orde; Via goed onderhoud en vervangingen wanneer dat technisch nodig is				

2.4.08 We realiseren nieuwe speel- en beweeglocaties; We maken een uitvoeringsplan met een profilering waaraan nieuwe speel- en beweeglocaties moeten voldoen.	✓	✓	✓	✓
2.4.09 We zorgen voor voldoende aanbod voor begraven en cremieren in Apeldoorn	✓	✓	✓	✓
2.4.10 We realiseren een natuurbegraafplaats, mogelijk in combinatie met herinneringsbos	✓	✓	✓	✓
2.4.11 We beheren 7 rijwielstallingen en 5 parkeergarages	✓	✓	✓	✓
2.4.12 We hebben een storingsdienst die 24/7 op acute knelpunten in de openbare ruimte reageert	✓	✓	✓	✓
2.4.13 We zorgen 24/7 voor gestrooide wegen binnen 400 meter van elke woning	✓	✓	✓	✓

	2.4.14 We bieden minimaal 100 collega's vanuit de Participatiewet of (oude) Sociale Werkvoorziening werk in de openbare ruimte	✓	✓	✓	✓
	2.4.15 We bieden werkleerlijnen en BBL plekken aan om mensen nieuwe stappen op de arbeidsmarkt te laten zetten	✓	✓	✓	✓
2.5 De vitale Veluwe: samen werken aan een vitaal en aantrekkelijk landelijk gebied	2.5.1 Herstellen van het natuurlijk watersysteem	✓	✓	✓	✓
	2.5.2 Verbinden van de Veluwe en de IJssel door het ontwikkelen van klimaatrobuuste natuur	✓	✓	✓	✓
	2.5.3 Stimuleren van de transitie naar een toekomstbestendige landbouw	✓	✓	✓	✓
	2.5.4 Realiseren van optimaal bestemmingsmanagement op de Veluwe	✓	✓	✓	✓
	2.5.5 Versterken en ontwikkelen van vakantieparken in Apeldoorn	✓	✓	✓	✓
	2.5.6 Versterken van de leefbaarheid en vitaliteit van Uddel/GEUS	✓	✓	✓	✓

### **Toelichting**

2.1.1 De realisatie loopt één à twee jaar achter op het schema om in 2030 de doelstelling van 30% ten opzichte van 2014 te behalen. Een belangrijke oorzaak van de achterblijvende reductie in energieverbruik is de groei van het aantal inwoners, woningen, bedrijven en voertuigen. Hierover is de Raad geïnformeerd via de Raadsbrief Energiemonitor in september.

2.1.3 Vanwege het ontbreken van windturbines en de achterblijvende groei van de oppervlakte van zonnevelden (vanwege netcongestie, de aangescherpte regelgeving vanuit de Provincie Gelderland voor zon op land én de negatieve businesscase voor investeerders in zon op land) blijft de opwek van duurzame energie 3 jaar achter. Bij onvoldoende voortgang in het oplossen van de knelpunten kan de groei ten opzichte van de prognoses verder achter gaan lopen. Inhoudelijk zijn aanvullende oplossingen benodigd. Te denken valt aan het realiseren en/of stimuleren van meer agri-pv\* op landbouwgrond, het stimuleren van de realisatie van erfmolens, het versneld inzetten op de realisatie van windturbines waar dit mogelijk is (realisatie is wel pas > 2030). Ook de ontwikkelingen van elektriciteitsopslag bij energie-opwekprojecten kunnen het knelpunt 'niet aansluitbaar' op het net deels verhelpen. Daarnaast biedt het versneld inzetten op het oogsten van omgevingsenergie, zoals ondiepe geothermie, mogelijkheden voor het niet verder laten oplopen van de achterstand van duurzame opwek op de prognose. Hierover is de Raad geïnformeerd via de Raadsbrief Energiemonitor in september.

\*Agri-PV is een vorm van meervoudig grondgebruik waardoor de grond zowel voor landbouwdoeleinden (voedselproductie of begrazing) als voor het opwekken van zonne-energie wordt gebruikt.

2.2.1 Vanuit de klimaatagenda is de inzet om ieder jaar een extra koelteplek te realiseren. De realisatie van twee koelteplekken is gestart met de sloop van de winkel Dier en Tuin in de Beekstraat en het voormalig Penninckhof pand in de Hoofdstraat. De koelteplekken worden aangelegd in 2026. We constateren dat het moeilijk is om ruimte of locaties te vinden en beschikbaar te krijgen voor nieuwe koelteplekken in versteende gebieden. We zijn bezig de strategie bij te stellen door inzet op meerdere kleinere groene plekken in de openbare ruimte. We zien hiervoor kansen in de wijken, en bij winkelcentra.

2.2.4 De bestedingen van de subsidies voor natuurinclusief en klimaatadaptief bouwen (NIKA) zijn afhankelijk van de voortgang van de ruimtelijke ontwikkelingen met name in de BSK. In 2025 is één subsidieaanvraag van € 0,7 mln gehonoreerd. De daadwerkelijk uitkering volgt na realisatie. Er is verder zicht op twee concrete aanvragen in 2026 en zijn andere ontwikkelingen in beeld die naar verwachting leiden tot de besteding van het volledige subsidiebedrag van € 5 mln in de komende jaren.

2.2.7 Door uitval van capaciteit zijn in 2025 minder nieuwe acties opgepakt dan gepland. De capaciteit is inmiddels weer op orde en de activiteiten worden in 2026 alsnog opgepakt.

2.4.02 Veel assets lopen tegen het eind van hun levensduur. Momenteel (schouw 2025) ligt 69% van de wegen er nog goed bij. In 2023 was dit 76%. De omvangrijke naoorlogse groei van Apeldoorn leidt 60 tot 80 jaar later tot een grote vervangingsopgave en er zijn meer vervangingen en investeringen nodig om de bestaande openbare ruimte op peil te houden. Via de kaders van het SAMP en de implementatie van assetmanagement willen we de komende jaren weer richting de afgesproken 80% gaan.

2.4.07 Uit inspecties door de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) blijkt dat we niet geheel voldoen aan wettelijke voorschriften voor speeltoestellen. Enerzijds hanteren we in bepaalde gevallen andere inspectiefrequenties dan voorgeschreven door leveranciers. Anderzijds beschikken we, met name van oudere speeltoestellen, niet over alle noodzakelijke documentatie. We weten voor welke speeltoestellen dit geldt en treffen maatregelen. Wij achten de speeltoestellen echter veilig en technisch op orde.

## ***Effectindicatoren***

Via deze [link](#) komt u op het dashboard van de indicatoren inclusief toelichting van programma 2 bekijken via [apeldoorn.incijfers.nl](http://apeldoorn.incijfers.nl). U kunt via deze link doorklikken naar de indicatoren van de twee Brede Welvaarts onderdelen van programma 2 Leefomgeving.

Via onderstaande links kunt u de dashboards in pdf-formaat bekijken.

- [Natuurlijk kapitaal](#)
- [Ruimtelijke samenhang en kwaliteit](#)

## Risico's

Nr	Risico omschrijving	Kans	Bedrag	Effect	I/S	Indicatie top-risico	
						Financieel	niet-financieel
1841	<u>Herontwikkeling Oranjerie</u>	25%	€ 4.000.000	€ 1.000.000	I	★	★
	<p>De Oranjerie komt niet tot ontwikkeling.</p> <p><u>Beheersmaatregelen</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>* In het aangevraagde krediet is een post onvoorzien opgenomen.</li> <li>* In de planning is ruimte opgenomen om tegenvallers op te vangen.</li> </ul>						
1861	<u>Nadeel op de legesinkomsten kan niet meer worden opgevangen door de voorziening leges omgevingsvergunning.</u>	50%	€ 2.000.000	€ 1.000.000	I	★	★
	<p>Risicogebeurtenis: legesopbrengsten zijn zodanig lager dan begroot, dat de voorziening onvoldoende ruimte biedt om dit nadeel op te kunnen vangen. Voor het verstrekken van omgevingsvergunningen worden leges geheven. Uitgangspunt is dat de kosten die voor de vergunningverlening worden gemaakt volledig (100%) worden gedekt uit de legesopbrengsten. Fluctuaties in de opbrengsten moeten kunnen worden opgevangen door de ingestelde voorziening leges omgevingsvergunning. Jaarlijks kunnen opbrengsten echter sterk fluctueren. Onze uitgaven kunnen hierop binnen een bandbreedte meebewegen omdat we werken met een flexibele schil. We zien dat de laatste drie jaren een fors beroep op de voorziening (&gt; € 2 miljoen) is gedaan omdat de opbrengsten van met name grote projecten achterbleven bij de raming. De voorziening bedraagt eind 2023 circa € 200.000. Het risico bestaat dat de voorziening niet meer toereikend is om fluctuaties op te vangen.</p> <p><u>Beheersmaatregelen</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>* Het aanbesteden en verlening van de contracten spreiden in de tijd zodat capaciteit flexibeler kan worden op- of afgeschaald. De werkzaamheden voor bouwvergunningen zijn gespreid over de periode van aanvraag tot beschikking, maar ook daarna voor toezicht tijdens de bouw. De inzet van de flexibele schil c.q. inhuur van externe capaciteit kent een naijffect (opbrengst leges wordt ontvangen na afgeven vergunning; werkzaamheden toezicht vinden in periode daarna plaats tijdens bouw. Dus opbrengst en kosten vallen lang niet altijd in hetzelfde boekjaar). Door middel van het spreiden van contracten kunnen we beter inspelen op de behoefte.</li> <li>* Periodiek worden de verwachte opbrengsten uit grote bouw- en woningbouw projecten geïnventariseerd, geactualiseerd en gemonitord. Hiermee wordt getracht een actueel beeld te houden op de opbrengsten om daar zo goed mogelijk met de inzet van de flexibele schil op in te spelen.</li> <li>*</li> <li>* Hoewel we geen invloed hebben op economische en juridische ontwikkelingen onderzoeken we mogelijkheden om de exploitatie van de bouwleges te verbeteren. We werken de alternatieven voor u uit en komen met voorstellen.</li> </ul>						
1882	<u>Grondbedrijf niet-bedrijventerreinen</u>	75%	€ 8.193.000	€ 6.144.750	I	★	
	<p>Risicogebeurtenis: Kostenstijgingen, verkopen onder vastgestelde grondprijs, vertragingen in verkoopproces, scope aanpassingen om gebied te kunnen verkopen. De kosten vallen hoger uit dan voorzien doordat het onderzoeksgebied bijvoorbeeld net niet de verontreiniging of archeologische vondst beslaat. Door planuitwerking en/of planwijzigingen moeten ramingen worden bijgesteld. Er moet meer natuur worden gecompenseerd dan voorzien, waardoor de kosten van bijvoorbeeld grondverwerving stijgen. Het programma moet worden bijgesteld.</p> <p><u>Beheersmaatregelen</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>* Projectorganisatie conform het Apeldoorns Projectmatig Werken zodat een continue stroom van informatie ontstaat, waarop geacteerd kan worden.</li> <li>* Continue aandacht voor de relatie tussen ruimtelijke plannen en grondexploitatie.</li> </ul>						
2081	<u>Hertzbergerpark</u>	50%	€ 12.200.000	€ 6.100.000	I	★	★
	<p>Voor het gehele plangebied ( HP1, HP2 en HP3) zal een gemeentelijke grondexploitatie worden gevoerd. Bij het openen van de gemeentelijke grondexploitatie worden de risico's in kaart gebracht die hiermee samenhangen. Het openen van een grondexploitatie vraagt een apart raadsbesluit. Dit risico heeft betrekking op de aankoop van Hertzbergerpark die in december 2024 plaats vond.</p> <p><u>Beheersmaatregelen</u></p>						

	* Alle planologische onderzoeken uitvoeren die nodig zijn om duidelijkheid te krijgen over de woningbouw en ontwikkeling van HP2 (de Rots). Daarnaast zal op korte termijn gestart worden met de asbestsanering, waardoor eventuele tegenvallers op dit terrein zichtbaar zullen worden.						
2181	<u>Warmtenet Kerschoten: Gevoeligheidsanalyse businesscase</u>	25%	€ 4.600.000	€ 1.150.000	I	★	★
	<p>Risicogebeurtenis: De exploitatie en investeringen vanuit het Warmtebedrijf Warmte voor de Wijk wijken af van de opgestelde businesscase.</p> <p><u>Beheersmaatregelen</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>* Passendheid aanbestedingsresultaat warmteproductiecentrale en warmtenet binnen de raming van de businesscase is voorwaarde in de aanbesteding</li> <li>* Risico's uit de gevoeligheidsanalyse van businesscase vertalen in benodigde risico-opslag op de benodigde rendementseis.</li> </ul>						
2182	<u>Warmtenet Kerschoten: Draagvlakrisico</u>	25%	€ 7.200.000	€ 1.800.000	I	★	★
	<p>Risicogebeurtenis: Een breed draagvlak en een hoge participatiegraad in de verschillende deelgebieden zorgt voor schaalvoordelen. Hierdoor nemen de kosten per huishouden af. Tegelijkertijd is voldoende deelname per deelgebied essentieel om de businesscase te kunnen verwezenlijken. Voldoende deelname en de verwachte schaalvoordelen blijken pas gaandeweg.</p> <p><u>Beheersmaatregelen</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>* Van deelgebied 1 een groot succes maken waar de deelnemers zeer tevreden zijn over de geleverde diensten van Warmte voor de Wijk. Een goede trackrecord opbouwen als bedrijf zijnde.</li> <li>* Continu zoeken naar nieuwe deelgebieden die kunnen worden verkend, geënthousiasmeerd en aangesloten .</li> <li>* Een aantrekkelijk aanbod doen voor de volgende deelgebieden.</li> </ul>						
2184	<u>Warmtenet Kerschoten: Benodigde overheidsgarantie</u>	15%	€ 23.500.000	€ 3.525.000	I	★	
	<p>Risicogebeurtenis: In de businesscase wordt uitgegaan van financiering met vreemd vermogen met een overheidsgarantie. De uitwerking van de nationale garantieregeling heeft vertraging opgelopen. Hierdoor zijn de exacte voorwaarden waaronder het Rijk garant wil staan voor het aan te trekken vreemd vermogen nog niet bekend. De niet-openbare Toelichting financiering Warmte voor de Wijk gaat nader in op de Nationale Garantieregeling Warmtenetten (GRW) i.r.t.de benodigde omvang van de overheidsgarantie. Aan de hand van de reeds bekende contouren, kunnen we een voorlopige inschatting van het risico dat de aandeelhouders worden aangesproken op de door hun verstrekte (semi)overheidsgarantstelling voor het geval dat niet volledig gebruik gemaakt kan worden van de nationale garantieregeling.</p> <p><u>Beheersmaatregelen</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>*</li> </ul>						
<b>Totaal</b>				<b>€ 20.719.750</b>			

\* Als het risico structureel is, wordt het financieel gevolg vermenigvuldigd met 1,75 (zie toelichting opgenomen in de paragraaf 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing', onderdeel Risico's)

\* I/S : Incidenteel / Structureel

## Financiën

Financieel overzicht 2025

bedragen x € 1.000,-

Taakvelden	Begroting			Realisatie			Afwijking		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
<b>Programma 2 Leefomgeving</b>									
<b>Natuurlijk kapitaal</b>									
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	33.147	1.716	-31.431	26.334	2.725	-23.609	-6.813	1.009	7.822
7.2 Riolering	10.432	14.186	3.754	10.606	14.390	3.784	174	204	30
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	1.510	2.202	692	1.513	2.134	621	3	-68	-71
<i>Subtotaal</i>	45.089	18.104	-26.985	38.453	19.249	-19.204	-6.636	1.145	7.781
<b>Ruimtelijke samenhang en kwaliteit</b>									
0.63 Parkeerbelasting	0	4.371	4.371	11	4.698	4.687	11	327	316
1.2 Openbare orde en veiligheid	378	0	-378	271	0	-271	-107	0	107
2.1 Verkeer en vervoer	24.740	2.263	-22.477	23.677	2.814	-20.863	-1.063	551	1.614
2.2 Parkeren	6.509	0	-6.509	8.657	2.340	-6.317	2.148	2.340	192
2.5 Openbaar vervoer	112	0	-112	56	0	-56	-56	0	56
7.3 Afval	22.419	27.648	5.229	23.326	28.706	5.380	907	1.058	151
7.4 Milieubeheer	13.758	8.680	-5.078	15.397	13.863	-1.534	1.639	5.183	3.544
8.1 Ruimte en leefomgeving	20.963	517	-20.446	23.085	3.906	-19.179	2.122	3.389	1.267
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	13.758	12.100	-1.658	9.931	9.445	-486	-3.827	-2.655	1.172
8.3 Wonen en bouwen	9.940	5.544	-4.396	9.149	6.956	-2.193	-791	1.412	2.203
<i>Subtotaal</i>	112.577	61.123	-51.454	113.560	72.728	-40.832	983	11.605	10.622
<b>Saldo van baten en lasten voor bestemming</b>	<b>157.666</b>	<b>79.227</b>	<b>-78.439</b>	<b>152.013</b>	<b>91.977</b>	<b>-60.036</b>	<b>-5.653</b>	<b>12.750</b>	<b>18.403</b>
<b>0.10 Mutaties reserves</b>									
Natuurlijk kapitaal	0	7.436	7.436	6.173	7.385	1.212	6.173	-51	-6.224
Ruimtelijke samenhang en kwaliteit	64.923	38.602	-26.321	67.870	37.208	-30.662	2.947	-1.394	-4.341
<i>Subtotaal</i>	64.923	46.038	-18.885	74.043	44.593	-29.450	9.120	-1.445	-10.565
<b>Saldo van baten en lasten na bestemming</b>	<b>222.589</b>	<b>125.265</b>	<b>-97.324</b>	<b>226.056</b>	<b>136.570</b>	<b>-89.486</b>	<b>3.467</b>	<b>11.305</b>	<b>7.838</b>

### 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie

Afwijking realisatie t.o.v. begroting (bedragen x € 1.000)	Lasten	Baten	Saldo
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	6.813 V	1.009 V	7.822 V

### Toelichting op afwijking(en)

#### Lasten

#### Natuurinclusief en klimaatadaptatief bouwen (NIKA) (€ 5 miljoen V - I)

Bij de MPB 2024–2027 is besloten een exploitatiebudget beschikbaar te stellen voor het inrichten van een subsidieregeling ten behoeve van NIKA (natuurinclusief en klimaatadaptatief bouwen) bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen. Hiervoor is een bedrag van € 5 miljoen beschikbaar gesteld. Na bestuurlijke besluitvorming medio 2024 is de subsidieregeling van start gegaan.

Er is één subsidieaanvraag van € 0,7 miljoen in beeld en er is zicht op twee concrete aanvragen.

Daarnaast zijn er andere ontwikkelingen in beeld die naar verwachting leiden tot de besteding van het volledige subsidiebedrag van € 5 mln in de komende jaren.

#### Kapitaallasten (€ 616.000 V – I)

De kapitaallasten vallen lager uit dan begroot, doordat het uitleveren van bedrijfsauto's vertraging heeft opgelopen. Verder is minder geïnvesteerd in vergroening van schoolpleinen.

De kapitaallasten voor de renovatie van de boerderij Woldhuis 13 starten met ingang van 2026 vanwege afronding van het project in 2025. De begrote kapitaallasten 2025 voor dit object vallen daarmee grotendeels vrij.

Daarnaast heeft eind 2025 op grond van de BBV een verlaging van de kapitaallastenrente moeten plaatsvinden. De (kapitaallasten)rente is verlaagd in 2025 van 1,3% naar 0,7%. Daar tegenover staat een nadeel op taakveld 0.8 Treasury.

#### **Exploitatie De Marshoeve (€ 597.000 N - I)**

De overschrijding komt door langer benodigde 24/7 toezichtinzet op De Marshoeve (veiligheid) en hogere tegemoetkomingen na rechtbankuitspraken. Daarnaast zijn verblijfskosten gemaakt voor de tijdelijke huisvesting op De Bosgraaf van een beperkte groep bewoners in afwachting van definitieve huisvesting. Tot slot leidde de langere doorlooptijd tot extra ambtelijke inzet.

#### **Aanpak hittestress (€ 317.000 V - I)**

Voor de afwaardering en sloop van Beekstraat 18 (de voormalige winkel Dier en Tuin) ten behoeve van de realisatie van een koelteplek is budget uit 2024 doorgeschoven naar 2025. De afwaardering is inmiddels uitgevoerd. De sloop wordt echter niet volledig afgerond voor het einde van het jaar. Dit leidt in 2025 tot een voordelig resultaat van €72.000 en wordt middels de reserve overlopende projecten door geschoven naar 2026.

In de praktijk zien we dat de realisatie van nieuwe koelteplekken om verschillende redenen lastig is. De focus ligt vooral op de ontwikkeling van grotere koelteplekken, die een langere voorbereidingstijd vragen. Hierdoor ontstaat een aanvullende onderbesteding van € 245.000.

Om in de toekomst meer realisatiekracht te creëren, is de scope verbreed: naast grotere koelteplekken onderzoeken we nu ook locaties voor kleinere koelteplekken. Dit maakt het mogelijk sneller te realiseren en meer locaties tot uitvoering te brengen.

#### **Stroppenpot (risicoreserve voor o.a. tegengaan ziekten en plagen) (€ 300.000 V – I)**

In 2025 zijn de bestaande budgetten afdoende geweest om de ziekten en plagen zoals de eikenprocessierups en de Japanse duizendknoop te bestrijden. De stroppenpot is hierdoor niet aangesproken.

#### **Programma Veluwe (€ 198.000 V – I)**

Voor het programma zijn gedurende de periode 2023-2026 middelen beschikbaar gesteld, aanvullend wordt het programma bekostigd uit provinciale subsidies en bijdragen van de andere deelnemende organisaties. Ten opzichte van het beschikbare budget in de jaarschijf 2025 is er een voordeel. De uitvoering van een aantal projecten binnen het programma Veluwe loopt door naar 2026. Het college heeft zich in regionaal verband tot een bijdrage verplicht. Het gaat dan om o.a. de uitvoering van het gebiedsplan GEUS (Garderen, Elspeet, Uddel en Speuld), de Europese subsidieprojecten LEADER IJsselvallei en GEUS en het bestemmingsmanagement. Op de baten is er eveneens een voordeel door ontvangen subsidies en bijdragen van betrokken partijen. Voorgesteld wordt om deze middelen via de Reserve Overlopende Projecten over te hevelen naar 2026. In jaarrekening is, bij taakveld 0.10, de reservering in de Reserve Overlopende Projecten als prognose opgenomen.

#### **Dierenwelzijn (€ 174.000 V - I)**

In 2025 is er minder uitgegeven aan dierenwelzijn dan voorzien. Door uitval van capaciteit zijn minder nieuwe acties opgepakt dan oorspronkelijk de bedoeling was. Zo is het contract voor dieren noodhulp nog niet herzien en zijn de geplande acties op het gebied van communicatie en educatie nog niet uitgevoerd. Deze activiteiten worden in 2026 alsnog opgepakt.

Daarnaast is de eenmalige actie voor hygiëne in de openbare ruimte in eigen beheer uitgevoerd, in plaats van extern uit te zetten. Hierdoor zijn lagere kosten gerealiseerd. Samen leidt dit in 2025 tot een voordeel binnen dierenwelzijn.

#### **Subsidie SPUK natuur-onderhoud bossen (€ 164.000 V – I)**

De kosten die in het kader van de SPUK subsidie in 2025 gemaakt zouden worden zijn vanwege het plantseizoen doorgeschoven naar begin 2026 voor een bedrag van 72.000 euro. Zie hiervoor ook de toelichting bij de baten. Het voordeel van 92.000 euro is ontstaan doordat de onderhoudskosten lager zijn uitgevallen.

### **Impulsgelden ten behoeve van de openbare ruimte (€ 112.000 V – I)**

Vanuit de impulsgelden worden bewonersinitiatieven in de openbare ruimte mogelijk gemaakt. Om tot uitvoer te komen moeten we materialen bestellen (zoals bijvoorbeeld speeltoestellen) en aannemers inhuren om de werkzaamheden uit te voeren. Deze initiatieven zijn inmiddels toegezegd, maar de levering van producten en de beschikbaarheid van de aannemers zorgen ervoor dat de werkzaamheden pas begin 2026 in uitvoer komen. Wij stellen voor om deze middelen via ROP mee te nemen naar 2026. Voorbeelden van deze initiatieven zijn: speeltoestel 't Schip , voetbaldoeltjes Lange Grafte, speeltoestel Neptunesstraat, herinrichting De Korenaar Beemte Broekland, speelweide Ugchelen Buiten. Dit voordeel wordt verrekend met Taakveld 0.10

### **Biodiversiteit (€ 87.000 V - I)**

Diverse werkzaamheden zijn in 2025 achtergebleven, waardoor de kosten lager zijn dan begroot. Deze werkzaamheden zullen in 2026 alsnog plaatsvinden.

### **Bomenonderhoud (€ 73.000 V – I)**

Door capaciteitsproblemen bij de (onderhouds-) aannemer en doordat we het onderhoud opnieuw hebben moeten aanbesteden is er in 2025 73.000 euro minder uitgegeven dan begroot.

### **Doorontwikkeling Groen-Blauw Casco (€ 65.000 V - I)**

De nieuwe kadernota Groen-Blauwe Hoofdstructuur heeft vertraging opgelopen, waardoor in 2025 niet is toegekomen aan de verdere doorwerking en uitwerking van de nota in realisatie. Hierdoor is minder gebruikgemaakt van ingehuurde capaciteit dan gepland, wat in 2025 heeft geleid tot een incidenteel voordeel van € 65.000.

### **Overige verschillen (€ 269.000 V– I)**

#### *Baten*

### **Programma Veluwe (€ 767.000 V – I)**

De subsidies en bijdragen van de provincie en de betrokken regionale organisaties hebben we niet geraamd. Namens de deelnemende partijen is de gemeente Apeldoorn 'gastheer' voor de uitvoering van de regionale projecten. De uitvoering van een aantal projecten binnen het programma Veluwe loopt door naar 2026 en 2027. Het college heeft zich in regionaal verband tot een bijdrage verplicht. Het gaat dan om o.a. de uitvoering van het gebiedsplan GEUS (Garderen, Elspeet, Uddel en Speuld), de Europese subsidieprojecten LEADER IJsselvallei en GEUS en het bestemmingsmanagement. Voorgesteld wordt om het saldo van het voordeel (€ 734.000) via de Reserve Overlopende Projecten over te hevelen naar 2026. In jaarrekening is, bij taakveld 0.10, de reservering in de Reserve Overlopende Projecten opgenomen.

### **Snippergroen (€ 148.000 V – I)**

Gedurende het jaar zijn er meer snippergroengronden verkocht dan jaarlijks geraamd.

### **Subsidie SPUK natuur (€ 72.000 N – I)**

Wij hebben een SPUK subsidie toezegging (2023-2025) voor onze bossen. Vanwege het plantseizoen hebben wij verlenging aangevraagd. De verlenging is gehonoreerd waardoor het project doorloopt tot medio 2026. Wij ontvangen dit laatste deel van de subsidie na vaststelling.

### **Overige verschillen (€ 166.000 V – I)**

#### *7.2 Riolering*

<b>Afwijking realisatie t.o.v. begroting (bedragen x € 1.000)</b>	<b>Lasten</b>	<b>Baten</b>	<b>Saldo</b>
7.2 Riolering	-174 N	205 V	31 V

#### *Toelichting op afwijking(en)*

Geen afwijking boven de rapportagegrens.

Er zijn kleine positieve en negatieve verschillen die per saldo onder de rapportagegrens liggen. Eventuele afwijkingen worden verrekend met de egalisatievoorziening en hebben geen invloed op het resultaat.

### 7.5 Begraafplaatsen en crematoria

Afwijking realisatie t.o.v. begroting (bedragen x € 1.000)	Lasten	Baten	Saldo
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	-3 N	-68 N	-70 N

#### Toelichting op afwijking(en)

Geen afwijkingen boven de rapportagegrens.

### 0.63 Parkeerbelasting

Afwijking realisatie t.o.v. begroting (bedragen x € 1.000)	Lasten	Baten	Saldo
0.63 Parkeerbelasting	-11 N	326 V	315 V

#### Toelichting op afwijking(en)

##### Baten

##### Opbrengst parkeerbelasting (€ 326.000 V – I)

De opbrengst parkeergelden is in 2025 € 326.000 hoger dan geraamd. In 2024 was er een vergelijkbaar voordeel. Wij hebben nog geen goed inzicht in de oorzaken en werken aan een goede analyse van de toename van het gebruik van betaalde parkeervoorzieningen.

De ramingen zijn mogelijk behoudender dan de werkelijke realisatie. Het effect van de verlaging van de tarieven hadden wij bijvoorbeeld ingeschat op € 350.000 minder opbrengst, in werkelijkheid is de opbrengst ten opzichte van 2024 gedaald met € 159.000. Als uit de analyse blijkt dat er sprake is van een structureel effect, dan passen wij dit aan in de MPB2027-2030.

### 1.2 Openbare orde en veiligheid

Afwijking realisatie t.o.v. begroting (bedragen x € 1.000)	Lasten	Baten	Saldo
1.2 Openbare orde en veiligheid	108 V	0 V	108 V

#### Toelichting op afwijking(en)

Geen afwijkingen boven de rapportagegrens.

### 2.1 Verkeer en vervoer

Afwijking realisatie t.o.v. begroting (bedragen x € 1.000)	Lasten	Baten	Saldo
2.1 Verkeer en vervoer	1.062 V	551 V	1.613 V

#### Toelichting op afwijking(en)

## Lasten

### **Veldhuis (€ 450.000 V – I)**

In de MPB 2022-2025 is vooruitlopend op de aanvraag WBI subsidie een bedrag van € 450.000 structureel vanaf 2025 beschikbaar gesteld aan kapitaallasten voor cofinanciering Kayersmolen Noord en Veldhuis. Dit bedrag is geraamd op taakveld 2.1. Vanaf de MPB 2023-2026 heeft uw raad investeringsruimte beschikbaar gesteld, onder andere voor het programma Stadmaken op de Veluwe. Op dat moment was er meer duidelijkheid over de WBI subsidie en is de benodigde cofinanciering als reservering in de investeringsruimte opgenomen. Dat betekent dat deze post op taakveld 2.1 kan vrijvallen. In de MPB 2026-2029 is al rekening gehouden met dit voordeel.

### **Liander netwerkkosten (€ 518.000 V – I)**

Onze netwerkbeheerder heeft bij een na/herberekening geconstateerd dat zij de gemeente Apeldoorn over de jaren 2018 tot en met 2024 teveel in rekening heeft gebracht. De correctie leidt tot een éénmalig voordeel.

### **Zero emissie zones (€ 128.000 N – I)**

De invoering van de zero emissie zoning wordt samen met een extern adviesbureau voorbereid. De kosten worden gedekt uit een rijksvergoeding, op de baten is er een voordeel voor hetzelfde bedrag.

### **Duurzame mobiliteitsinfrastructuur (DMI) (€ 278.000 N – I)**

De gemeente Apeldoorn is één van de zeven koplopergemeenten voor innovatieve maatregelen voor een veilig, slim, doelmatig en duurzaam gebruik van de mobiliteitsinfrastructuur. De looptijd van het project loopt tot en met 2027 en de kosten hebben wij niet geraamd in de begroting. Tegenover het nadeel aan kosten staat een voordeel uit een rijksvergoeding (SPUK).

### **Kapitaallasten (€ 326.000 V – I)**

Door vertraging in de realisatie en oplevering van verkeerssystemen en investeringen in het wegennet op grond van de verkeersvisie zijn de kapitaallasten in 2025 lager dan begroot.

### **Recognities ProRail (€ 114.000 V – I)**

Wij zijn met ProRail in gesprek over afrekeningen rondom het onderhoud bij spoorovergangen. uit deze gesprekken is een correctie op de afrekening voortgekomen. De correctie leidt op dit moment tot een voordeel. Het lijkt erop dat de Gemeente Apeldoorn ook over voorgaande jaren nog geld terug gaat krijgen. In het eerste kwartaal van 2026 horen wij hier meer over.

### **Overige verschillen (€ 60.000 V – I)**

## Baten

### **Zero emissie zones (€ 128.000 V – I)**

De kosten en de rijksvergoeding die te maken hebben met de voorbereiding op de invoering van een zero emissie zone in de binnenstad hebben we niet geraamd. Tegenover het voordeel aan baten is er een even zo groot nadeel op de lasten.

### **Duurzame Mobiliteitsinfrastructuur (€ 278.000 V – I)**

De kosten en de inkomsten uit een rijksvergoeding (SPUK) die te maken innovatieve maatregelen voor een duurzaam gebruik van de mobiliteitsinfrastructuur hebben wij niet geraamd. Tegenover het voordeel aan baten is er een even zo groot nadeel aan lasten.

### **Afdracht reclames openbare ruimte (€ 126.000 V – S)**

De opbrengsten voor reclames in de openbare ruimte zijn door een nieuw contract hoger dan begroot. Het structurele effect is reeds in de MPB 2026-2029 verwerkt.

### **Overige verschillen (€ 19.000 V – I)**

## 2.2 Parkeren

Afwijking realisatie t.o.v. begroting (bedragen x € 1.000)	Lasten	Baten	Saldo
2.2 Parkeren	-2.149 N	2.340 V	192 V

### *Toelichting op afwijking(en)*

#### *Lasten*

##### **Parkeren Apeldoorn West (€ 672.000 N – I)**

Tot en met 2025 had de gemeente de zorgplicht om aanvullend te voorzien in het parkeren voor bezoekers van de Apenheul op piekdagen. Het aantal piekdagen is niet (meer) gelimiteerd, waardoor we meer inzet van parkeerregelaars hebben gehad. De extra kosten waren € 134.000. Verder waren de kosten van extern advies en de interne projectorganisatie € 35.000 hoger dan ingecalculeerd. De exploitatie van het parkeerterrein en het overloopterrein langs de JC Wilsaan is eind 2025 overgedragen aan de Apenheul. De helft van de kosten van de overdrachtsbelasting (€ 396.000) komt voor rekening van de gemeente Apeldoorn. De overname van een aantal goederen van Accres ad € 107.000 komt via de gemeente voor rekening van de Apenheul en is begrepen in de vergoeding voor de overdracht van de exploitatie (zie toelichting baten).

##### **Afwaardering boekwaarde appartementen Paslaan (€ 1.269.000 N – I)**

De verkoop van de appartementen aan de Paslaan aan de woningbouwcorporatie heeft in 2025 plaatsgevonden. Deze verkoop leidt op dit taakveld tot een incidentele baat € 1.269.000 en gelijktijdig een last van € 1.269.000 zijnde de boekwaarde van deze appartementen.

##### **Inhuur bemensing fietsenstallingen (€ 362.000 N – I)**

Vanwege de overgang naar een nieuwe fietsenstalling en doordat we een aantal langdurig zieke collega's hebben, is er extra capaciteit ingehuurd.

##### **Overige verschillen (€ 154.000 V – I)**

#### *Baten*

##### **Parkeren Apeldoorn West (€ 990.000 V – I)**

Met de Apenheul is een oplossing bereikt voor het vraagstuk parkeren Apeldoorn West. De Apenheul neemt de exploitatie van het parkeerterrein en het overloopterrein langs de JC Wilsaan over van de gemeente. Daar betaalt de Apenheul een vergoeding voor van € 883.000. Verder betaalt de Apenheul € 107.000 voor de boekwaarde van een aantal goederen die zij, via de gemeente, overneemt van Accres. Bij het opstellen van de tussentijdse rapportages waren de financiële gevolgen, de afwikkeling en de financiële verwerking van de overeenkomst nog niet bekend. Omdat de overeenkomst is gesloten en de overdracht in 2025 heeft plaats gevonden komt de vergoeding ten gunste van het rekeningresultaat 2025. Daar staan nadelen van lasten, onder andere kosten van overdrachtsbelasting en een vergoeding van de boekwaarde van goederen aan Accres tegenover.

##### **Verkoop appartementen Paslaan (€ 1.269.000 V – I)**

De verkoop van de appartementen aan de Paslaan aan de woningbouwcorporatie heeft in 2025 plaatsgevonden. Deze verkoop leidt op dit taakveld tot een incidentele baat € 1.269.000 en gelijktijdig een last van € 1.269.000 zijnde de boekwaarde van deze appartementen. Het verkoopresultaat van deze verkoop (de opbrengst boven de boekwaarde) bedraagt € 631.000 en wordt verantwoord onder de verkooptaakstelling Vastgoedbedrijf (programma 4 - taakveld 0.3 'beheer overige gebouwen en gronden').

##### **Overige verschillen (€ 81.000 V – I)**

### *2.5 Openbaar vervoer*

Afwijking realisatie t.o.v. begroting (bedragen x € 1.000)	Lasten	Baten	Saldo
---	--------	-------	-------

2.5 Openbaar vervoer	56 V	0 V	56 V
----------------------	------	-----	------

### *Toelichting op afwijking(en)*

Geen afwijkingen boven de rapportagegrens.

### *7.3 Afval*

Afwijking realisatie t.o.v. begroting (bedragen x € 1.000)	Lasten	Baten	Saldo
7.3 Afval	-907 N	1.059 V	151 V

### *Toelichting op afwijking(en)*

#### *Lasten*

#### **Exploitatie afval (€ 150.000 V – I)**

Er is € 150.000 minder uitgegeven dan begroot. Dit bestaat uit een aantal plussen en minnen, maar is voor het grootste deel veroorzaakt door een lagere besteding van het gemeentelijke bedrijfsvoeringsbudget.

#### **Europese projecten (€ 350.000 N – I)**

In 2025 is gewerkt aan een tweetal Europese projecten te weten Clear Cities en E6. Dit bracht extra lasten met zich mee die konden worden gedekt door bijdragen door bijdragen uit deze subsidies (zie verantwoording baten).

#### **Verrekening met de voorziening afvalstoffenheffing (€ 702.000 N – I)**

Het saldo van lasten en baten van € 702.000 wordt gestort in de voorziening afvalstoffenheffing en is een last op dit taakveld.

#### **Overige verschillen (€ 5.000 N – I)**

#### *Baten*

#### **Exploitatie afval (€ 770.000 V – I)**

In Nederland zijn diverse maatregelen voortkomend uit de Europese "Single Use Plastic Directive (SUP-richtlijn) in werking getreden. Daaronder valt ook de verantwoordelijkheid voor het vergoeden van de kosten voor opruimen, transport en verwerking verpakkingen met een plastic component in het afval. Apeldoorn heeft hiervoor pas in 2025 de bijdragen uit 2023 en 2024 van het afval producerend bedrijfsleven (Verpact) ontvangen. De definitieve toekenning en hoogte van de bijdragen waren zeer onzeker en zijn pas eind 2025 uitgekeerd. De beslissing tot uitkering aan de gemeenten had een relatie met moeizame en lange onderhandelingen tussen het bedrijfsleven (Verpact) en de belanghebbende gemeenten (VNG) over de vergoeding van de PMD inzameling. Dit leverde een onverwacht eenmalig voordeel in 2025 op. Met de toekomstige bijdragen uit de SUP-middelen is met ingang van 2026 rekening gehouden in de afvalexploitatie en de MPB.

#### **Europese projecten (€ 365.000 V – I)**

Voor de uitvoering van recycle projecten zijn bijdragen van het verpakkende bedrijfsleven (Verpact) ontvangen en werden kosten gedekt uit Europese subsidies. (zie verantwoording lasten).

#### **Overige verschillen (€ 76.000 N – I)**

### *7.4 Milieubeheer*

Afwijking realisatie t.o.v. begroting (bedragen x € 1.000)	Lasten	Baten	Saldo
---	--------	-------	-------

## *Toelichting op afwijking(en)*

### *Lasten*

#### **Energietransitie (€ 2,9 miljoen N – I)**

Het programma Energietransitie sluit in 2025 met € 2,9 miljoen nadeel aan lasten en € 4,9 miljoen voordeel aan baten. Per saldo ontstaat een voordeel van € 2 miljoen, dat wordt toegevoegd aan het AOF. Dit voordeel wordt veroorzaakt doordat binnen de verhoogde CDOKE-subsidie meer personele lasten konden worden toegerekend dan geraamd waardoor een verwachte onttrekking vanuit de AOF-reserve in 2025 niet nodig was. Op taakveld 0.10 mutaties reserves en voorzieningen leidt dit tevens tot een nadeel van eveneens € 2 miljoen vanwege de mutatie in het AOF. Het verschil aan de lasten en batenkant wordt veroorzaakt doordat er vanuit het Rijk meerdere aanvullende subsidies worden ingezet, waaronder subsidie voor aardgasvrije wijken (PAW), het Nationaal Isolatieprogramma (NIP) en SPUK Energiearmoede. Deze activiteiten geven een afwijking op de begroting, maar zijn per saldo budgetneutraal.

Vanuit het Rijk is in 2025 € 6 miljoen aan CDOKE middelen beschikbaar gesteld, waarvan door VNG wordt bevestigd dat € 5,7 miljoen als structurele meerjarige inkomsten mogen worden beschouwd. De definitieve beschikking vanuit het Rijk liet lang op zich wachten waardoor de beschikbaar gestelde middelen niet effectief konden worden ingezet in 2025. De energietransitie kent een lange doorlooptijd. Het uitvoeringstempo wordt beïnvloed door fasering, afhankelijkheden bij inwoners en partners, netcongestie en vertraagde wetgeving. Extra uitgaven in 2025 verhogen het tempo echter niet. Om de doelen voor 2050 te halen, moeten in de komende jaren meer wijkaanpakken gelijktijdig starten—dit vraagt extra uitvoeringskracht en hogere budgetten. In 2025 niet-benutte middelen worden gestort in het AOF, zodat toekomstige intensiveringen kunnen worden gedekt.

#### **Energiearmoede (€ 607.000 V - I)**

De gemeente Apeldoorn heeft in 2023 een aanvullend budget van € 3 miljoen beschikbaar gesteld bovenop de ontvangen rijksbijdrage voor het tegengaan van energiearmoede. Dit budget is bedoeld om huishoudens in een kwetsbare positie, als gevolg van de gestegen energielasten, te ondersteunen bij het nemen van energiebesparende maatregelen.

Omdat het Rijk de uitvoeringstermijn meerdere malen heeft verlengd en wij constateren dat het bereiken van de doelgroep uitdagend is, is een bedrag van € 883.000 via een ROP meegenomen naar 2025 voor verdere uitvoering. In de uitvoering is er bewust voor gekozen om eerst de rijksmiddelen aan te spreken. De rijksbijdrage was voor 2025 voldoende om de geplande activiteiten te financieren, waardoor de gemeentelijke middelen niet volledig hoefden te worden ingezet. Het verlies dat is ontstaan door het faillissement van Groupcard kon niet worden gedekt vanuit de rijksbijdrage en komt daarom ten laste van de gemeentelijke middelen. Het resterende bedrag van circa € 607.000 valt daarmee vrij in het resultaat van de jaarrekening.

Toelichting: Energiearmoede is een gevolg van bredere armoedeproblematiek.

#### **Omgevingsdienst (€ 320.000 V – I)**

De lasten voor de Omgevingsdienst vielen lager uit dan geraamd. Onder anderen omdat de Omgevingsdienst Veluwe (ODV) geen beroep hoefde te doen op de in de MPB beschikbaar gestelde middelen van € 125.000 voor taken die in het kader van de Omgevingswet zijn overgeheveld van de provincies naar de gemeenten. Met ingang van 2026 doet de ODV dat overigens wel. Verder heeft de ODV meer inzet geleverd op werkzaamheden voor andere taakvelden. Hierdoor komt € 65.000 meer ten laste van andere taakvelden ten gunste van dit taakveld 7.4 Milieubeheer. Daarnaast was sprake van een lagere bijdrage van € 130.000 aan de Omgevingsdienst voor 2024 vanwege een voordelig saldo op de exploitatie en minder lasten voor projecten dan begroot.

#### **Eikenprocessierups (€ 300.000 V – I/S)**

In 2025 hebben wij te maken gehad met een kleine plaagdruk van de eikenprocessierups. De kosten voor het voorkomen en bestrijden van de rups zijn hierdoor fors lager dan begroot.

#### **Overige verschillen (€ 34.000 V – I)**

## Baten

### Energietransitie (€ 4,9 miljoen V – I)

Het verschil wordt verklaard bij de toelichting onder de lasten.

### Hogere baten door dwangsommen en opbrengsten voor Anterieure contracten (€ 230.000 V – I)

Dit jaar zijn als gevolg van milieuovertredingen dwangsommen aan bedrijven opgelegd. De verbeurde dwangsommen hebben een omvang van € 190.000. Daarnaast zijn Milieuadviezen verstrekt voor anterieure contracten en particuliere projecten. De opbrengsten voor deze advieskosten bedroegen € 40.000

### Intensivering toezicht/handhaving (€ 80.000 V – I)

Het vierjarig project van energiecontroles bij bedrijven, waarvoor een provinciale cofinancieringssubsidie beschikbaar was, is in 2025 afgerond. De definitieve afrekening van het project leverde in 2025 een baat op van € 80.000.

### Overige verschillen (€ 27.000 N – I)

## 8.1 Ruimte en leefomgeving

Afwijking realisatie t.o.v. begroting (bedragen x € 1.000)	Lasten	Baten	Saldo
8.1 Ruimte en leefomgeving	-2.122 N	3.388 V	1.267 V

## Toelichting op afwijking(en)

### Lasten

#### Particuliere ontwikkeling (€ 2,9 miljoen N – I)

Voor particuliere ontwikkelingen brengt de gemeente kosten in rekening bij ontwikkelaars. De in rekening gebrachte kosten dienen de gemeentelijke kosten van de particuliere projecten af te dekken. De lasten waren € 2,9 miljoen hoger dan begroot. Deze lasten werden gedekt door hogere baten (zie verantwoording baten).

#### Anterieure contracten en Particuliere initiatieven (€ 300.000 N – I)

De lasten waren € 300.000 hoger dan begroot. Hiertegenover staan op dit taakveld hogere baten dan geraamd.

#### Overheadvergoeding voor gerealiseerde projecturen (€ 330.000 V – I)

De overheadvergoeding voor gerealiseerde projecturen was hoger dan begroot.

#### Omgevingswet (€ 990.000 V – I)

We hebben € 990.000 minder uitgegeven op het budget voor de Omgevingswet dan begroot. Van dit restantbudget is € 908.000 betrokken bij de integrale afweging van de MPB 2025-2028 bij de claim voor onontkoombaar beleid invoering van de Omgevingswet. De raad heeft met het vaststellen van de MPB 2025 besloten om dit budget vast te houden ter dekking van de tekorten in 2026 en 2027 en de middelen door middel van de reserve overlopende projecten (ROP) mee te nemen naar volgende jaren, waardoor dit budget gefaseerd wordt ingezet in 2026 en 2027. De storting in de reserve vindt plaats op taakveld 0.10 mutaties reserves en voorzieningen.

#### Programma Veluwe (€ 231.000 N – I)

Ten opzichte van het beschikbare budget is er een nadeel. Het betreft hier het aandeel van de gemeente Apeldoorn in de kosten van projecten die ten laste van het programmabudget komen. Het nadeel verrekenen wij met het voordeel op taakveld 5.7, dat per saldo wordt toegevoegd aan de Reserve Overlopende Projecten om over te hevelen naar 2026.

#### Programma Stadmaken op de Veluwe (€ 151.000 V - I)

Zoals bij de prestaties gemeld, lopen een aantal projecten achter op planning. Hierdoor zijn niet alle middelen in 2025 besteed. De besteding zal plaats vinden in 2026. Het verschil wordt verrekend met het AOF.

#### Overige verschillen (€ 162.000 N – I)

##### *Baten*

#### Particuliere ontwikkelingsprojecten (€ 2,9 miljoen V – I)

Voor particuliere ontwikkelingsprojecten werden de hogere lasten goedge maakt door hogere baten (zie verantwoording lasten).

#### Anterieure contracten en Particuliere initiatieven (€ 267.000 V – I)

De baten waren € 267.00 hoger dan geraamd en dienen als dekking voor de hogere lasten die voor deze initiatieven zijn gemaakt.

#### Kostenverhaal bovenwijkse voorzieningen (neutraal)

De ontvangen vergoedingen van derden worden toegevoegd aan de voorziening Bovenwijks ter dekking van kosten van de realisatie van voorzieningen in de toekomst.

#### Overige verschillen (€ 221.000 V – I)

### 8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)

Afwijking realisatie t.o.v. begroting (bedragen x € 1.000)	Lasten	Baten	Saldo
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	3.827 V	-2.655 N	1.172 V

#### *Toelichting op afwijking(en)*

##### *Lasten/baten*

#### Grondexploitatie niet-bedrijventerreinen (€ 1,2 miljoen V - I)

Het resultaat van het grondbedrijf is over 2025 in totaal € 2,5 miljoen voordeel (I). Dit wordt als geheel toegelicht in het Meerjarenperspectief Grondexploitaties 2026. Het resultaat is verdeeld over taakvelden 0.3 strategische grondvoorraden (€ 317.000 voordeel), 3.2 bedrijventerreinen (€ 959.000 voordeel) en 8.2 niet-bedrijventerreinen (€ 1,2 miljoen voordeel).

Binnen het grondbedrijf worden de grondexploitaties jaarlijks herzien. Aanpassingen in onder meer het kostenniveau, opbrengsten, fasering en parameters leiden tot een aanpassing van de verliesvoorzieningen bij verlieslatende grondexploitaties en winstnemingen bij winstgevendende grondexploitaties.

Er is voor € 1,0 miljoen aan lagere winst, terwijl er voor € 2,2 miljoen een vrijval vanuit de verliesvoorziening kan plaatsvinden.

De lagere winst is o.a. het gevolg van het afsluiten van Grondexploitatie WC Kerschoten in 2025. Hierdoor moeten de verschillende boekwaardes rondom deze grondexploitatie worden afgeboekt. Dit resulteert in een negatieve winstneming van € 608.000. Daarnaast is bij de Kwekerijlocatie een in het verleden genomen winst teruggedraaid (€ 262.000) conform POC-methode.

Zuidbroek kent een vrijval van de aanwezige verliesvoorziening van € 1,9 miljoen, door positieve bijstelling van de grondopbrengsten. Haven Centrum kent een vrijval van de verliesvoorziening (€ 471.000), met name door bijstelling van de verwachte kosten. Tegelijkertijd zijn de verliesvoorzieningen bij Zuidrand woningbouw fase I (€ 352.000) en Prinses Beatrixlaan 301 (€ 315.000) verhoogd, vanwege prijspeilcorrecties en nieuwe kostenramingen. Van de afgesloten grondexploitatie WC Kerschoten valt de aanwezige verliesvoorziening volledig vrij (€ 645.000).

In de Tussentijdse Rapportage en de Rapportage Grote Verschillen zijn deze ontwikkelingen eerder gemeld.

### 8.3 Wonen en bouwen

Afwijking realisatie t.o.v. begroting (bedragen x € 1.000)	Lasten	Baten	Saldo
8.3 Wonen en bouwen	791 V	1.411 V	2.202 V

#### Toelichting op afwijking(en)

##### Lasten

##### Onrendabele top woonwagendstandplaatsen (€ 840.000 V – I)

In 2024 is het besluit genomen om een onderzoek te starten naar uitbreiding van woonwagendstandplaatsen bij De Haere. Hiervoor was een projectleider nodig die niet snel voorhanden was, maar inmiddels wel gevonden is. Hierdoor loopt het hele project een vertraging op van minimaal een half jaar. In de tweede helft van 2025 is gestart met het onderzoek. De grondexploitatie wordt waarschijnlijk in 2026 geopend. Hieruit volgt een eventuele afstorting ter hoogte van de onrendabele top. Het budget wordt middels een ROP meegenomen naar 2026. De storting in de reserve vindt plaats op taakveld 0.10.

##### Overige verschillen (€ 49.000 N – I)

##### Baten

##### Realisatiestimulans (€ 1.589.000 V - I)

Het rijk heeft de realisatiestimulans ingevoerd om gemeenten te ondersteunen bij de woningbouwopgave. Deze regeling loopt van 2025 tot een 2029. De rijksbijdrage in de vorm van realisatiestimulans wordt bepaald op basis van het aantal woningen waarvan in dat betreffende jaar de bouw is gestart. Woningen waarvoor reeds een WBI-subsidie is ontvangen zijn uitgesloten van deze regeling. In 2025 gaat om 227 woningen wat leidt tot een verwachte bate van € 1,6 miljoen. De inzet hiervan kan betrokken worden bij de integrale afweging bij de Meerjarenprogrammabegroting.

##### Overige verschillen (€ 178.000 N - I)

#### 0.10 Mutaties reserves Natuurlijk kapitaal

Afwijking realisatie t.o.v. begroting (bedragen x € 1.000)	Lasten	Baten	Saldo
0.10 Mutaties reserves	-6.173 N	-50 N	-6.223 N

#### Toelichting op afwijking(en)

##### Lasten

##### Reserve overlopende projecten (€ 5.918.000 N – I)

- Impulsgelden ten behoeve van de openbare ruimte € 112.000 nadeel.

Voor een inhoudelijke toelichting zie taakveld 5.7

- Programma Veluwe € 734.000 nadeel.

De gemeenteraad heeft in totaal € 5,7 miljoen beschikbaar gesteld uit de algemene reserve voor het programma Veluwe. De uitvoering van een aantal projecten binnen het programma Veluwe loopt door naar 2026. Op het totale budget voor de jaarschijf 2025 is er een voordeel van € 734.000. Voorgesteld wordt om deze middelen via de Reserve Overlopende Projecten over te hevelen naar en beschikbaar te houden voor de uitvoering in 2026.

- Nika € 5 miljoen nadeel. Voor inhoudelijke toelichting zie taakveld 5.7 of specificatie overlopende reserves.

- Hittestress €72.000 nadeel. Voor inhoudelijke toelichting zie taakveld 5.7 of specificatie overlopende reserves.

#### **Reservering compensatie bomenbestand (€ 255.000 N – I)**

Bij de ontwikkeling van de woonwijk Ugchelen Buiten is besloten om een fietspad aan te leggen tussen de woonwijk en Ugchelen. De investeringskosten hiervoor zijn inmiddels gedekt.

De compensatie van 54 bomen die voor de aanleg gekapt moeten worden, gaat via een storting in de reserve bomenbestand. Dit bedrag kan echter niet ten laste van de investering worden gebracht – een storting in een reserve mag conform de verantwoordingsvoorschriften niet geactiveerd worden. In het raadsvoorstel en -besluit (november 2021) over de aanleg en het beschikbaar stellen van het krediet is daar wel van uitgegaan.

De storting komt ten laste van de exploitatie 2025.

#### *Baten*

Geen afwijking boven de rapportagegrens.

#### *0.10 Mutaties reserves Ruimtelijke samenhang en kwaliteit*

Afwijking realisatie t.o.v. begroting (bedragen x € 1.000)	Lasten	Baten	Saldo
0.10 Mutaties reserves	-2.947 N	-1.394 N	-4.341 N

#### *Toelichting op afwijking(en)*

#### *Lasten*

#### **Reserve overlopende projecten (€ 1,8 miljoen N – I)**

- Onrendabele top woonwagenstandplaatsen, € 840.000 nadeel. Voor inhoudelijke toelichting zie taakveld 8.3.
- Extra Reinigingswerkzaamheden, circa € 53.000 nadeel. Voor inhoudelijke toelichting zie bijlage ROP.
- Omgevingswet: in de MPB 2025 -2028 is besloten om het resterende budget van € 908.000 via deze reserve vast te houden ter dekking van de tekorten in 2026 en 2027 (zie taakveld 8.1).

#### **Reserve Apeldoorn Ontwikkel Fonds (AOF) (€ 1,2 miljoen N - I)**

- **Energietransitie (€ 1,2 miljoen N – I)**
- Voor de volledige toelichting wordt verwezen naar taakveld 7.4. Er was geen dotatie geraamd maar een onttrekking, dit leidt tot een nadeel van 1,2 miljoen naast het nadeel aan de batenkant.

#### **Overige mutaties (€ 50.000 V – I)**

#### *Baten*

#### **Reserve Apeldoorn Ontwikkel Fonds (AOF) (€ 1,2 miljoen N - I)**

- Energietransitie (€ 800.000 N – I)
- Voor de volledige toelichting wordt verwezen naar taakveld 7.4. Er stond een onttrekking geraamd maar deze was niet nodig vanwege het positieve resultaat, daarom een nadeel.
- Programma Stadmaken op de Veluwe (€ 151.000 N – I)
- Doordat een aantal projecten achter loopt op planning is er minder onttrokken uit het AOF,
- zie ook de toelichting op taakveld 8.1
- Overige mutaties ( € 275.000 N - I )

**Hoogspanning de Maten (€ 121.000 N – I)**

De omgevingsplan procedure heeft vertraging opgelopen als gevolg van stikstofproblematiek. Hierdoor zijn minder kosten gemaakt dan vooraf begroot en wordt minder uit de bestemmingsreserve onttrokken.

**Overige mutaties (€ 47.000 N – I)**

## Verbonden partijen

### Circulus BV

#### Algemeen

Bijdrage aan doelstelling	Circulus BV is de overheids-bv van 13 gemeenten die specifiek is aangewezen voor de inzameling van het afval. Afvalbeheer en advisering over vermindering van restafval hoort ook tot haar taken.
Betrokken partijen	Gemeenten Apeldoorn, Deventer, Zutphen, Voorst, Epe, Brummen, Lochem, Bronckhorst, Doesburg, Duiven, Westervoort, Rheden en Rozendaal.
Bestuurlijk belang/stemverhouding	Gemeente Apeldoorn had in 2024 een belang van 34,1%. In 2025 is dit 31,6% vanwege de toetreding van Duiven en Westervoort. Vanaf 2026 wordt dit 28,9% vanwege de toetreding van Rheden en Rozendaal.
Portefeuillehouder(s)	H. van den Berge (aandeelhouder), D.S. Huizer (opdrachtgever)
Link naar jaarstukken	<a href="#">Jaarstukken 2024</a>
Link naar kaderstelling	

#### Prestatie afspraken

Ieder jaar wordt er een Dienstverleningsovereenkomst (DVO) afgesloten met Circulus B.V. Deze overeenkomst is in 2025 conform afspraken uitgevoerd.

#### Risico's

Het financiële risico is beperkt tot het ingelegde aandelenkapitaal.

#### Ontwikkelingen beleid

In 2025 is het beleidsplan "Recycleservice 2025" geëvalueerd en in januari 2026 is deze evaluatie ter vaststelling aangeboden aan het College.

#### Financiële gegevens

Financiële bijdrage/subsidie	€ 23.431.013
Aandelenbelang	31,6% aandelen

	2023	2024	2025
Rekeningresultaat	€ 1.400.193	€ 857.198	n.n.b.
Eigen vermogen	€ 17.058.935	€ 17.439.208	n.n.b.
Vreemd vermogen	€ 40.642.060	€ 48.611.800	n.n.b.

### NV Luchthaven Teuge

#### Algemeen

Bijdrage aan doelstelling	Luchthaven Teuge biedt voorzieningen voor General Aviation (kleine luchtvaart) en draagt bij aan de recreatieve, educatieve en economische doelstellingen van de gemeente. De luchthaven zet zich in voor de ontwikkeling van duurzaam vliegverkeer en verduurzaming van de luchthaven.
Betrokken partijen	De gemeenten Apeldoorn, Deventer, Voorst en Zutphen.
Bestuurlijk belang/stemverhouding	De gemeente Apeldoorn heeft een belang van 54,62%.

Portefeuillehouder(s) H. van den Berge  
Link naar jaarstukken [Jaarrekening 2024](#)  
Link naar kaderstelling

### Prestatie afspraken

n.v.t.

### Risico's

Besluiten die het Nederlandse vliegverkeer raken, hebben effect op vliegveld Teuge.

### Ontwikkelingen beleid

Het Rijk heeft Teuge op het oog als vertrekpunt voor een vijfde traumahelikopter in Nederland.

### Financiële gegevens

Financiële bijdrage/subsidie Niet van toepassing

Aandelenbelang 54,61% aandelen

	2023	2024	2025
Rekeningresultaat	€ 461.973	€ 38.096	n.n.b.
Eigen vermogen	€ 1.904.624	€ 1.942.720	n.n.b.
Vreemd vermogen	€ 429.524	€ 353.754	n.n.b.

### Omgevingsdienst Veluwe (ODVeluwe)

#### Algemeen

Bijdrage aan doelstelling Borgen van een gezonde veilige fysieke leefomgeving (o.a. schoner, stiller en duurzamer) creëren door regulering op basis van vergunningverlening, milieutoezicht, handhaving en milieuadviesing.

Betrokken partijen De gemeenten Apeldoorn, Brummen, Voorst, Harderwijk, Heerde, Hattem, Ermelo, Elburg, Oldebroek, Nunspeet, Putten en Epe en provincie Gelderland.

Bestuurlijk belang/stemverhouding Het bestuur bestaat uit een algemeen bestuur van 13 leden en een dagelijks bestuur van 5 leden. Wethouder D.S. Huizer vertegenwoordigt de gemeente Apeldoorn in beide besturen. Elk algemeen bestuur lid heeft 1 stem en besluiten worden genomen met gewone meerderheid van uitgebrachte stemmen. Indien 3 leden van het algemeen bestuur van opvatting zijn dat een besluit tot ongewenste en onrechtvaardige gevolgen leidt voor de deelnemers die zij vertegenwoordigen, kunnen zij een herstemming aanvragen. Bij een herstemming geldt het principe van gewogen stemmen, het aantal stemmen per deelnemer wordt dan vastgesteld op basis van het aandeel in de begroting.

Portefeuillehouder(s) D.S. Huizer  
Link naar jaarstukken [Jaarstukken 2024](#)  
Link naar kaderstelling

### Prestatie afspraken

Vastgelegd in de Samenwerkingsovereenkomst en het uitvoeringsprogramma 2025

### Risico's

In de begroting en jaarrekening van de ODVeluwe staan interne risico's. Die kan ODVeluwe zelf opvangen binnen haar eigen begroting. Er wordt nog steeds een stijgende lijn in het aantal adviesproducten geconstateerd. Met name op het gebied van ruimtelijke ordening (RO), stikstof, energietransitie en bodemgerelateerde adviezen. Deze stijging kon nog worden opgevangen binnen de begroting. Dit staat wel onder druk vanwege de toenemende inzet die van de ODVeluwe wordt gevraagd bij onze ontwikkelopgaves voor de stad. Voor extra taken onder de Omgevingswet op het gebied van onder meer bodem en geluid die bij de ODVeluwe terecht zijn gekomen is in 2026 extra budget toegekend.

### Ontwikkelingen beleid

In 2025 is verder gewerkt aan een robuuste omgevingsdienst die een bijdrage levert aan onze doelstelling van een gezonde en veilige fysieke leefomgeving en mee kan werken aan onze ontwikkelopgaven.

### Financiële gegevens

Financiële bijdrage/subsidie	€ 5.642.016		
Aandelenbelang	DB en AB lid		
		<b>2023</b>	<b>2024</b>
Rekeningresultaat	€ 239.928 -/-	€ 462.678	n.n.b.
Eigen vermogen	€ 239.928 -/-	€ 584.178	n.n.b.
Vreemd vermogen	€ 870.726	€ 1.543.898	n.n.b.

### Kanaalzone Zuid (Schatkamer van Zuid)

#### Algemeen

Bijdrage aan doelstelling	Herontwikkeling plangebied volgens ontwikkelingskader Kanaalzone Zuid.
Betrokken partijen	Woningbouwcorporaties De Woonmensen en Ons Huis.
Bestuurlijk belang/stemverhouding	Wij zijn lid van de projectgroep. Het gaat hier om een publiek-private samenwerking. Wij doen hierin mee voor 50%.
Portefeuillehouder(s)	P.C.J. Messerschmidt
Link naar jaarstukken	
Link naar kaderstelling	

#### Prestatie afspraken

Het zuidelijk deel van de Schatkamer (fase 1 en fase2) is volledig woonrijp opgeleverd waarmee het grootste deel van de ontwikkeling is afgerond. De laatste twee deelgebieden, de Koldewijnlocatie en het Dorpdeel, zijn opgepakt, waarbij de verkoop van 17 kavels ten behoeve van de vrije sector in het Dorpdeel in 2024 is gestart. Met de toekenning van de impuls-gelden in het kader van de WBI voor Kayersmolen Noord zijn de mogelijkheden voor de ontwikkeling van de Koldewijnlocatie groter geworden. In de grondexploitatie zijn op deze locatie 24 sociale huurwoningen opgenomen. De omgevingsplanprocedure is eind 2024 gestart omdat dat van Kayersmolen Noord inmiddels was vastgesteld. Vanuit die locatie was sprake van een hindercirkel die nu is weggenomen. Als de procedure is doorlopen kan worden gestart met bouwrijp maken, de bouw van de woningen waarna het gebied woonrijp kan worden opgeleverd.

#### Risico's

Het belangrijkste risico zijn eventuele tegenvallers in het civieltechnische werk, zoals bodemsaneringen en verrassingen tijdens het bouw- en woonrijp maken. In de exploitatie is een post onvoorzien als buffer tegen risico's. Daarnaast is er een afhankelijkheid voor wat betreft de Koldewijnlocatie met de ontwikkeling Kayersmolen Noord, die door private partijen wordt opgepakt.

## Ontwikkelingen beleid

### Financiële gegevens

Financiële bijdrage/subsidie Niet van toepassing  
Aandelenbelang 50% deelname

	2023	2024	2025
Rekeningresultaat	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Eigen vermogen	€ 0	€ 0	€ 0
Vreemd vermogen	-/- € 5.824.000	-/- € 1.913.000	-/- € 1.913.000

## Wegener

### Algemeen

Bijdrage aan doelstelling De PPS Wegener is oorspronkelijk bedoeld voor de realisatie van kantoren en enkele kavels voor vrijstaande woningen.

Betrokken partijen Wieap Beheer BV (W. Goudkuil) en de VOF Apeldoornse Vastgoedcombinatie I, een samenwerking tussen 3 vennootschappen van de familie Roeterdink, de heer Van Berlo en de heer Van Riggelen.

Bestuurlijk belang/stemverhouding Wij zijn lid van de projectgroep. Het gaat hier om een publiek-private samenwerking. Wij doen hierin mee voor 33 1/3 %.

Portefeuillehouder(s) P.C.J. Messerschmidt

Link naar jaarstukken [Jaarstukken 2024](#)

Link naar kaderstelling

### Prestatie afspraken

Voor de ontwikkeling van de locatie Wegener is de gemeente Apeldoorn een PPS aangegaan met twee projectontwikkelaars. Dit project is een Publiek-Private Samenwerking waarin de gemeente één van de partijen is. Op 2 juli 2020 is een raadsbesluit genomen waarin het Masterplan Wegener Campus is vastgesteld. Na verwerking van de moties bestaat het masterplan uit 14 grondgebonden woningen en 425 appartementen. Het project Wegener Campus is gelegen in de zone van het "Vorbereidingsbesluit stikstof-emissiearme zone".

### Risico's

Van het project Wegener valt een derde toe aan de gemeente. Voor een mogelijk verlies op de gemeentelijke grondexploitatie is een verliesvoorziening getroffen. De deelname aan de PPS en de bijbehorende risico's zijn afgedekt binnen de Algemene Reserve.

## Ontwikkelingen beleid

Er is jarenlang gezocht naar een uitvoerbaar pad binnen de beschikbare stikstofkaders. De gemeente heeft het afgelopen jaar veel inspanningen verricht om weer perspectief te krijgen voor dit project. Dit bijvoorbeeld door de deelname aan het pilotproject stikstofarme woonwijken van de provincie Gelderland. Deze pilot is inmiddels afgerond en heeft niet tot een gewenst resultaat geleid. De provincie Gelderland heeft recent het voorbereidingsbesluit voor de stroken (zones) van maximaal 500 meter rondom stikstofgevoelige natuur in de Natura 2000-gebieden Veluwe genomen. Op basis hiervan blijkt dat realisatie van het project op dit moment niet mogelijk/haalbaar is in het licht van stikstof en Natura 2000. De gemeente gaat over de actuele situatie en de bijbehorende financiële gevolgen in het voorjaar van 2026 in gesprek met de PPS-partijen.

### Financiële gegevens

Financiële bijdrage/subsidie Niet van toepassing

Aandelenbelang	33 1/3% deelname		
	<b>2023</b>	<b>2024</b>	<b>2025</b>
Rekeningresultaat	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Eigen vermogen	€ 0	€ 0	€ 0
Vreemd vermogen	€ 10.552.000	€ 11.013.000	€ 11.183.000

## BV Ontwikkelingsmaatschappij Vitale Vakantieparken

### Algemeen

Bijdrage aan doelstelling	Bijdrage aan toeristische recreatieve versterking van vakantieparken
Betrokken partijen	Provincie Gelderland en de gemeenten Putten, Barneveld, Ermelo, Ede, Elburg, Epe en Apeldoorn.
Bestuurlijk belang/stemverhouding	Actieve invulling geven aan de strategische doelstelling van een Vitale Veluwe: samen werken aan een vitaal en aantrekkelijk landelijk gebied. Daarbij consistent handelen in lijn met het bestuursakkoord 'De samenwerking geborgd' en de regionale visie over de transformatie van parken met een beperkt toekomstperspectief. De stemverhouding is overeenkomstig de aandelenverhouding.
Portefeuillehouder(s)	H. van den Berge (aandeelhouder), M. Wenzkowski
Link naar jaarstukken	<a href="#">Jaarstukken 2024</a>
Link naar kaderstelling	n.v.t.

### Prestatie afspraken

### Risico's

Risico's bij opheffing en risico's bij revolverendheid.

### Ontwikkelingen beleid

### Financiële gegevens

Financiële bijdrage/subsidie	€ 30.000		
Aandelenbelang	13,5% aandelen		
	<b>2023</b>	<b>2024</b>	<b>2025</b>
Rekeningresultaat	- € 224.064	- € 220.486	n.n.b.
Eigen vermogen	€ 6.738.822	€ 6.518.336	n.n.b.
Vreemd vermogen	€ 16.046	€ 13.925	n.n.b.

## Zonnepark Brinkenweg Exploitatie B.V.

### Algemeen

Bijdrage aan doelstelling	De B.V. exploiteert een park met zonnepanelen. De opwek van zonne-energie draagt bij aan energieneutraliteit in 2050
Betrokken partijen	Gemeente Apeldoorn; energiecoöperatie De A
Bestuurlijk belang/stemverhouding	Aandelenverhouding 50% gemeente Apeldoorn en 50% De A
Portefeuillehouder(s)	H. van den Berge (aandeelhouder), M. Wenzkowski
Link naar jaarstukken	<a href="#">Jaarstukken 2024</a>

[Link naar kaderstelling](#)

## Prestatie afspraken

## Risico's

Reguliere exploitatierisico's

## Ontwikkelingen beleid

## Financiële gegevens

Financiële bijdrage/subsidie Niet van toepassing

Aandelenbelang 50% aandelen

	2023	2024	2025
Rekeningresultaat	€ 700	€ - 33.000	n.n.b.
Eigen vermogen	€ 217.000	€ 183.000	n.n.b.
Vreemd vermogen	€ 2.096.000	€ 1.877.000	n.n.b.

# Economie en inkomen

## Portefeuillehouders

1. [N. Derks](#)
2. [D. Huizer](#)
3. [S. Biharie](#)
4. [A. Prins](#)
5. [S. M. Wenzkowski](#)

## Doelen & prestaties

### 1. Een groene en innovatieve economie die bouwt aan de brede welvaart van Apeldoorn

De Economische Koers 2040\* is gestoeld op een glashelder uitgangspunt: Apeldoorn kiest voor brede welvaart. We zetten in op een economie die uitgaat van groene groei en innovatie. Groen in de breedste zin van het woord: als hoofdstad van de Veluwe omarmen we ons groene karakter. We investeren in (opschaling van) groene initiatieven en benutten de economische kansen die hieruit voortkomen. Innovatief in de manier waarop we samenwerken en innovaties toepassen in de praktijk. We stimuleren de ontwikkeling en uitwisseling van kennis, R&D en de toepassingen in producten en diensten. Met specifieke aandacht voor innovatieve ecosystemen rondom de thema's (digitale) veiligheid, energietransitie en zorg. Daarvoor creëren we ruimte: fysiek, maar ook in de wet- en regelgeving en samenwerking. Zo kunnen we in Apeldoorn experimenteren, innoveren en technologische vernieuwing creëren.

*\*onder voorbehoud van besluitvorming van de gemeenteraad. De Economische Koers 2040 en het Programma Werklocaties worden in oktober voorgelegd.*

#### *Wat hebben we bereikt in 2025?*

In 2025 hebben we verdere stappen gezet in de uitvoering van de Economische Koers 2040 en het Programma Werklocaties. De Economische Koers 2040 richt zich op vier strategische pijlers: Aantrekkelijk Apeldoorn, Ruimte voor werk, Ondernemersklimaat en Economische Vernieuwing & Missiegedreven clusters (Veiligheid & Digitalisering, Energietransitie & Techniek en Zorg & Welzijn). Het Programma Werklocaties vertaalt deze koers naar concrete plannen voor de (her)ontwikkeling van bedrijventerreinen, waarmee we economische groei stimuleren, banen behouden en ruimte creëren voor verduurzaming. In samenhang met partners uit bedrijfsleven, onderwijs en maatschappij is in 2025 gewerkt aan het versterken van een toekomstbestendige economie met oog voor brede welvaart.

#### **Aantrekkelijk Apeldoorn**

##### *Binnenstad*

Binnen de pijler Aantrekkelijk Apeldoorn zijn de afgelopen periode met name de inhoudelijke kaders en uitvoeringsstructuren versterkt. Naast het verschaffen van duidelijkheid aan horeca ondernemers over de mogelijkheden voor hun terras door middel van een nieuw vastgesteld terrassenbeleid, hebben we voor de binnenstad vijftien functieprofielen vastgesteld. Deze geven richting aan een compactere en meer veelzijdige binnenstad, met ruimte voor wonen, cultuur, horeca, groen en ontmoeting. Op basis daarvan zijn gesprekken geweest met vastgoedeigenaren en ondernemers over transformatie en functiewijzigingen. Ook is ingezet op het terugdringen van leegstand door transformatie van incurant vastgoed en het aantrekken van nieuwe winkels voor de leegstaande panden. Daarnaast zien we ook de binnenstad weer aan aantrekkelijkheid wint, iets wat ook te zien is in de stijging van het aantal passanten in de binnenstad.

##### *Evenementen*

Het jaar 2025 was als evenementenjaar was ongekend in omvang, diversiteit én betekenis. Van internationale sportwedstrijden tot cultureel-maatschappelijke hoogtepunten, Apeldoorn bewees dat kwaliteit, samenwerking en identiteit hand in hand kunnen gaan

##### *Een uitzonderlijk evenementenjaar*

In 2025 kende Apeldoorn een ongekend rijk en gevarieerd programma. Naast aansluiting bij landelijke evenementen realiseerden we evenementen op nationaal én internationaal niveau. We mochten trots gastheer zijn van het WK Tweespan, 80 jaar Vrijheid met door het hele jaar verspreide herdenkings- en

viering evenementen, de Indoor Atletiek Pupillen, het NK Indoor Atletiek, het EK Atletiek Indoor, het Royal Light Festival (regionaal verankerd en landelijk bekend), het Eredivisie Beachvolleybal, het NK BMX, Drakenboot in Concert (regionaal publiekstrekker), de Volleybal Nations League, het WK Junioren Baanwielrennen, NK Autocross én DE OPENING, de feestelijke start van het culturele seizoen!

Deze brede waaier aan evenementen toont de kracht van Apeldoorn: van topsport tot cultuur, van lokale tradities tot internationale allure. De evenementen trokken samen honderdduizenden bezoekers, kregen landelijke media-aandacht en versterkten de trots van inwoners.

#### *Samenwerking, kwaliteit en identiteit*

Het succes van dit jaar is te danken aan de hechte samenwerking tussen gemeente, organisatoren, vrijwilligers, ondernemers en inwoners. Vanuit onze gemeentelijke visie op evenementen stimuleren wij duurzame groei, innovatie en draagvlak. Onze evenementen zijn niet alleen goed georganiseerd, maar ook diep geworteld in de gemeenschap, met oog voor inclusie, veiligheid, duurzaamheid en beleving.

#### *Citymarketing*

In 2025 heeft de citymarketing van Apeldoorn in het teken gestaan van imagoversterking, gecombineerd met een inhoudelijke reflectie op de rol en effectiviteit van citymarketing binnen de gemeentelijke opgaven.

Apeldoorn Partners heeft zich in 2025, in opdracht van de gemeente, ingezet voor het laden en versterken van het merk Apeldoorn als groene en royale hoofdstad van de Veluwe onder de doelgroepen bewoners, bezoekers, talent en congressen. Doel hiervan is het bijdragen aan duurzame economische ontwikkeling, het verhogen van bestedingen en het ondersteunen van een aantrekkelijk leef-, werk- en vestigingsklimaat.

#### *Uitvoering en resultaten*

In 2025 zijn onder meer de volgende activiteiten uitgevoerd:

- Nationale marketingcampagnes (voor- en najaar) met gezamenlijk ruim 26 miljoen contactmomenten.
- Evenementenactivatie, waaronder zichtbaarheid van het merk Apeldoorn tijdens (inter)nationale (top)sportevenementen en grote publieksmomenten zoals De Opening (circa 75.000 bezoekers, breed mediabereik).
- Congresacquisitie en economische positionering, in samenwerking met het bedrijfsleven, gericht op imagoversterkende congressen en zakelijke evenementen.
- Content en digitale kanalen, met groei op sociale media (o.a. LinkedIn +19,6%, Instagram +34%) en verdere ontwikkeling van inapeldoorn.nl.
- Samenwerking en ambassadeurschap, waarbij steeds meer bedrijven, onderwijsinstellingen en maatschappelijke organisaties het merk Apeldoorn actief uitdragen.

#### *Ruimte voor werk*

In 2025 is de gebiedsaanpak voor de bedrijventerreinen in Apeldoorn-Zuid gestart. Dit is een gezamenlijke aanpak van gemeente, ondernemers en partners om de drie deelgebieden Malkenschoten, Kuipersveld en Kayersmolen Zuid toekomstbestendig te maken. De gebiedsaanpak richt zich onder andere op slimmer gebruik van de ruimte, verduurzaming, betere samenwerking en organisatie, en het versterken van een aantrekkelijk en veilig vestigingsklimaat. Hiervoor is een samenwerking opgezet met relevante stakeholders en projecten, waaronder Bedrijvenkring Apeldoorn en Werklandschappen van de Toekomst, aangevuld met diverse RegioDeal-projecten. Gezamenlijk wordt gewerkt aan een communicatiecampagne en aan participatie rondom het toekomstplan en de bijbehorende projecten. In dit kader zijn gesprekken gevoerd met circa 50 bedrijven. Alle opbrengsten uit deze trajecten komen samen in het toekomstplan voor bedrijventerrein Apeldoorn-Zuid,

Het Regionaal Programma Werklocaties (RPW) is in 2025 bestuurlijk voorbereid en vastgesteld. Dit programma vormt het regionale afsprakenkader voor de (door)ontwikkeling van bedrijventerreinen. De besluitvorming heeft in 2025 plaatsgevonden binnen de regio Stedendriehoek en bij Gedeputeerde Staten van Gelderland. Daarnaast zijn in 2025 de voorbereidingen voor de realisatie van bedrijventerrein Ecofactorij II opgepakt.

Ook is het onderzoek Werk in de Wijk van start gegaan. Dit onderzoek richt zich op een inventarisatie van binnenstedelijke werklocaties binnen de gemeente Apeldoorn. Daarbij wordt in kaart gebracht waar deze locaties zich bevinden, om welke bedrijven het gaat en hoe we in de toekomst met deze locaties willen omgaan.

In 2025 is tevens de kantorennota opgesteld. Op dit moment ligt er een conceptvisie. De definitieve vaststelling van deze visie staat gepland voor begin 2026.

### **Ondernemersklimaat**

Het Ondernemershuis Regio Stedendriehoek heeft in 2025 met het programma Krachtig MKB meer dan 200 gesprekken gevoerd met midden- en kleinbedrijven in Apeldoorn. Ongeveer de helft van deze ondernemers is actief doorverbonden naar partijen die ondersteuning bieden bij vraagstukken op het gebied van personeel, digitalisering, duurzaamheid en ondernemerschap.

Daarnaast hebben we als gemeente in 2025 verschillende samenwerkingen gefaciliteerd, gefinancierd of aangejaagd om de instroom van personeel te bevorderen. Voorbeelden hiervan zijn de programmaliijn Leven Lang Ontwikkelen (LLO) van het Centrum voor Veiligheid en Digitalisering, het Transitiehuis Stedendriehoek, het NewTechFestival, de diverse onderwijsprogramma's binnen het NewTechPark en de activiteiten die partners van Regiotafel Human Capital Zorg en Welzijn hebben uitgevoerd

Het Strategisch Netwerk Apeldoorn is in 2025 een officiële stichting geworden. Met deze stap beschikt het netwerk over een bestuur en een juridische entiteit, waardoor het Strategisch Netwerk Apeldoorn haar rol met meer dan 50 bedrijven, maatschappelijke -, culturele organisaties, onderwijs- en overheidssamentelling als samenwerkingspartner van de gemeente verder heeft kunnen professionaliseren en versterken.

### **Economische vernieuwing & Missiegedreven clusters**

In 2025 hebben we als gemeente verschillende samenwerkingen gefaciliteerd, gefinancierd of aangejaagd die bijdragen aan de versterking van de missiegedreven clusters Veiligheid & Digitalisering, Energietransitie & Techniek en Zorg & Welzijn.

Dit betreft onder andere initiatieven binnen het Centrum voor Veiligheid en Digitalisering, zoals de innovatiehub, de AI Factory, Cyber Alarm Centrale en de Digitale Werkplaats. Ook de learning communities van het NewTechPark en de samenwerking met de energiekoplopers Epe-Apeldoorn dragen bij aan economische vernieuwing binnen de missiegedreven clusters

In 2025 is het aantal PSO-gecertificeerde bedrijven in Apeldoorn (inclusief de dorpen) verder toegenomen tot 26. Daarmee is de doelstelling voor het stimuleren van sociaal ondernemerschap ruimschoots behaald.

In datzelfde jaar telde Apeldoorn 321 (regionale) inkoopcontracten met een SROI-verplichting. De bijbehorende SROI-opbrengst bedroeg circa 15 miljoen euro. Deze opbrengst is gerealiseerd door een combinatie van SROI-inspanningen op het gebied van arbeidsparticipatie, sociale inkoop en andere vormen van sociale impact. De lagere opbrengst hangt samen met onder andere een afname van (Europese) inkoop- en aanbestedingstrajecten en het aflopen van bestaande contracten.



Wat willen we bereiken? Doel	Wat gaan we daarvoor doen? Prestatie	Behalen we onze doelen?			
		Inhoud	Financiën	Planning	Risico's
1.1 Apeldoorn is een aantrekkelijke werk en (be)leefstad voor bedrijven, talenten, inwoners en bezoekers	1.1.1 Apeldoorn heeft een sterk groen en royaal profiel	✓	✓	✓	✓
	1.1.2 In 2025 hebben we de citymarketing visie geactualiseerd	✓	✓	✗	✓
	1.1.3 In 2025 hebben we de Nota Geluid en de locatieprofielen voor onze evenementen geactualiseerd	✓	✓	✗	✓
	1.1.4 In 2025 worden er in de binnenstad 75 gesprekken met eigenaren/of ondernemers gevoerd en zijn er tenminste 5 transformaties en 5 verplaatsingen in gang gezet	✓	✓	✗	✓
	1.1.5 In 2025 bestendigen we de acquisitie die we plegen om nieuwe winkels en winkelconcepten naar de binnenstad te trekken	✓	✓	✓	✓
1.2 Ruimte voor werk	1.2.1 In 2025 realiseren we een gedragen Plan van Aanpak voor een gebiedsgerichte aanpak Zuid en starten we met de uitvoering hiervan	✓	✓	✗	✓
	1.2.2 In 2025 hebben we een keuze gemaakt hoe we het gemeentebrede parkmanagement duurzaam kunnen inrichten en starten we met de uitrol	✓	✓	✗	✓

	1.2.3 In 2025 realiseren we een uitgifteprotocol voor nieuwe bedrijventerreinen	✓	✓	✗	✓
	1.2.4 In 2025 stellen wij een kantorennota op	✓	✓	✗	✓
1.3 Een sterk ondernemersklimaat met volop ruimte voor ondernemen, groeien en innoveren	1.3.1 Voor het einde van 2025 worden minimaal 100 midden- en kleinbedrijven proactief benadert met een ondersteuningsvraag	✓	✓	✓	✓
	1.3.2 In 2025 ondersteunen we minimaal vijf samenwerkingen, projecten en activiteiten die de instroom stimuleren voor kansrijke sectoren	✓	✓	✓	✓
	1.3.3 In 2025 realiseren we een nieuw speelautomatenhallenbeleid	✓	✓	✗	✓
	1.3.4 In 2025 hebben we het Strategisch Netwerk Apeldoorn geprofessionaliseerd	✓	✓	✓	✓
1.4 Impactvolle economische vernieuwing en sterke missiegedreven clusters	1.4.1 In 2025 is het aantal PSO-gecertificeerde bedrijven in Apeldoorn met 10% toegenomen ten opzichte van 2024	✓	✓	✓	✓
	1.4.2 In 2025 realiseren we een toename van 15% van de gerealiseerde opbrengst van de SROI-waarde (peildatum 31-12-2024)	✗	✓	✓	✓
	1.4.3 In 2025 ondersteunen we minimaal vijf samenwerkingen, projecten en activiteiten tussen bedrijven, inwoners, onderwijsinstellingen en overheid die bijdragen aan de missie gedreven clusters	✓	✓	✓	✓

### **Toelichting**

1.1.2 Er is een start gemaakt om in kaart te brengen wat er nodig is voor een eerste gemeentelijke visie op citymarketing. Daarbij is geconcludeerd dat citymarketing het beste tot zijn recht komt als het wordt ingezet als strategisch instrument. Eind januari 2026 is de handreiking 'Proces opstellen lange termijn

visies 2026–2029' opgeleverd door de driehoek van burgemeester, griffier en gemeentesecretaris, deze beschrijft een aanpak voor de herijking en ontwikkeling van drie samenhangende lange termijn visies: Apeldoorn 2050, Visie Veerkrachtige en Weerbare Samenleving, Omgevingsvisie. De planning is nu afgestemd op de koers richting een ambitiesdocument Apeldoorn 2050. Door deze inhoudelijke aansluiting te maken, wordt geborgd dat citymarketing geen losstaand uitvoeringsinstrument is. De gewijzigde planning heeft geen directe financiële consequenties voor het boekjaar waarop deze jaarrekening betrekking heeft. De inzet van middelen voor citymarketing vindt in 2026 plaats binnen de bestaande kaders en op basis van eerder vastgesteld beleid.

1.1.3 De actualisatie van de locatieprofielen was aanvankelijk gepland voor 2025. Gedurende het jaar is besloten deze werkzaamheden te verplaatsen naar 2026. Deze keuze is gemaakt om de actualisatie zorgvuldig te laten aansluiten op bredere beleidsontwikkelingen en bestuurlijke prioritering, en om te zorgen voor een integrale en toekomstbestendige actualisatie van de profielen.

1.1.4 We zijn in september gestopt met de transformatiemanager. Reden daarvoor was dat het aantal transformaties en verplaatsingen achterbleven bij de verwachtingen en er sprake was van een accentwijziging naar actieve acquisitie/ matchmaking. Dat was ook een (beperkt) onderdeel van de transformatiemanager, maar dit zal in 2026 meer vorm krijgen.

1.2.1 Er is een start gemaakt met het Plan van Aanpak. Het opstellen kost meer tijd dan verwacht omdat verschillende externe partijen meegenomen worden.

1.2.2 De keuze voor de duurzame inrichting van parkmanagement is afhankelijk van input uit de gesprekken die voor de gebiedsgerichte aanpak Zuid worden gevoerd. De planning voor de gebiedsgerichte aanpak loopt uit en daarmee ook de planning voor het Parkmanagement.

1.2.3 Het uitwerken van een uitgifteprotocol voor bedrijventerreinen vraagt om meer tijd en afstemming met de Regio Stedendriehoek. In het Regionaal Programma Werklocaties (RPW) 2025-2028 van de regio Stedendriehoek is afgesproken dat we een afweegkader regionale meerwaarde maken en deze onderdeel laten uitmaken van het lokale gronduitgifteprotocol. Het RPW is eind mei 2025 vastgesteld door de regio en begin september door het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland. Dit zorgt voor vertraging in de planning, waardoor 2025 niet realistisch is. Dit zorgt niet voor een risico, aangezien de eerste uitgifte op bedrijventerrein Ecofactorij II pas is voorzien in 2029/2030.

1.2.4 De conceptvisie is klaar. Begin 2026 zal de kantorenvisie worden vastgesteld.

1.3.3 De wijziging van het beleid vraagt een zorgvuldige onderbouwing van de overgangstermijn en van de nieuwe vergunningduur. Dit onderzoek is in het najaar van 2025 opgeleverd. In het kader van een zorgvuldige participatie is er voor gekozen om besluitvorming in 2026 plaats te laten vinden, omdat de APV gewijzigd moet worden zijn er slechts twee besluitmomenten.

1.4.2 De SROI-opbrengst in 2025 blijft achter doordat het aantal inkoop- en aanbestedingscontracten met een SROI-verplichting aanzienlijk is gedaald. Het aantal SROI-contracten nam met 31% af (van 472 naar 322), voornamelijk als gevolg van minder (Europese) aanbestedingen en het aflopen van bestaande contracten, ontwikkelingen waarop wij geen directe invloed hebben. Hierdoor was er minder totaal contractvolume beschikbaar om SROI uit te realiseren, wat resulteerde in een daling van de totale SROI-opbrengst met 21% (van €19 mln naar ruim €15 mln).

Opvallend is dat de opbrengst minder sterk is gedaald dan het aantal contracten. Hierdoor is de gemiddelde SROI-waarde per contract met circa 16% gestegen. Dit laat zien dat het SROI-beleid in 2025 volledig, consequent en effectief is toegepast en dat per contract in relatieve zin beter is gepresteerd dan in 2024, ondanks het lagere totale volume.

## **2. Inclusieve samenleving: Iedereen doet mee!**

### *Wat hebben we bereikt in 2025?*

In het kader van het Actieplan Armoede gingen in 2025 de armoede-aanpakkers van deur naar deur om inwoners te spreken. Samen met de inwoners zijn zij op zoek gegaan naar ondersteuning waar dat nodig was. Vanaf medio 2023 bezochten de armoede-aanpakkers ruim 21.000 huishoudens. Dit leidde in 48% van de gevallen tot contact. Voor onze Eropaf-aanpak om armoede tegen te gaan was ook landelijk veel belangstelling, zoals een finaleplaats bij Gemeentedelers van de VNG, waar innovatieve aanpakken voor worden genomineerd. Onze aanpak heeft andere gemeenten geïnspireerd.

Het aantal Stadspassen dat wij verstrekten in 2025 is toegenomen tot meer dan 15.050, terwijl de doelgroep tot 130% volgens CBS-berekeningen iets was gedaald (15.300 personen). We bereikten dus een zeer groot deel van de financieel kwetsbare inwoners. We verstrekten aan ruim 3.000 kinderen de Stadspas en het Kidstegoed. Het CBS gaat ervan uit dat 2.700 kinderen in Apeldoorn leven in gezinnen met een inkomen tot 130% van de bijstandsnorm. Echter in de berekeningen van het CBS worden niet alle financieel kwetsbare huishoudens meegeteld zoals onder andere inwoners met problematische schulden. Deze huishoudens hebben ook een zeer laag besteedbaar inkomen. Daarom verstrekten we in 2025 de minimaregelingen automatisch aan hen, zodra er een schuldhulpverleningstraject was gestart.

Ultimo 2025 werden 3684 bijstandsuitkeringen verstrekt. Dit was een stijging van 72 uitkeringen, oftewel bijna 2% t.o.v. de eindstand 2024. De toename van het aantal bijstandsuitkeringen onder de referentiegemeenten (een groep van 22 gemeenten en samenwerkingsverbanden) was in 2025 gemiddeld 0,44% t.o.v. van eind 2024.

Ultimo 2025 werden 365 uitkeringen verstrekt aan statushouders. Dat was bijna 9,9% van het totale aantal verstrekte bijstandsuitkeringen. Eind december 2024 waren dat er nog 331 (9,2%). De groei van het totale bijstandsvolume in 2025 kwam voor ongeveer de helft (48%) door een toename van het aantal statushouders. Procentueel bedroeg de groei binnen deze doelgroep 10,3%, terwijl onder niet-statushouders de groei beperkt bleef tot 1,2%.

In 2025 zijn 292 uitkeringen beëindigd omdat de inwoners uitstroonden naar betaald werk en werden 90 inwoners door Lucrato naar parttime werk begeleid. Van de uitkeringen die beëindigd werden vanwege werkaanvaarding, betrof dit 33 keer een uitkering gekoppeld aan statushouders. Van de totale uitstroom van statushouders (67 in heel 2025), stroomde 49,3% uit naar betaald werk. Onder niet-statushouders bedroeg het aandeel uitstroom naar werk, 18,6% van de totale uitstroom. We kunnen dus stellen dat de resultaten van de Aanpak voor Statushouders, die we samen met Lucrato uitvoeren, zijn vruchten afwierp.

De arbeidsmarktregio Veluwe Stedendriehoek, en in het bijzonder het Werkcentrum, heeft het afgelopen jaar een mooie ontwikkeling doorgemaakt. Het doel is om inwoners en werkgevers in deze regio te ondersteunen met het vinden van werk of werknemers, loopbaancoaching, opleidingen, et cetera. Dit vanuit een netwerksamenwerking van gemeenten, UWV, SBB, onderwijs, vakbonden, VNO-NCW, e.a. De gemeenteraad is op 25 november 2025 schriftelijk geïnformeerde over al deze ontwikkelingen met de brief 'Doorontwikkeling Regionaal Werkcentrum Arbeidsmarktregio Veluwe/ Stedendriehoek' (kenmerk 5980706). In deze brief staat naast een vooruitblik op de verdere doorontwikkeling in 2026, ook een verwijzing naar het Jaarverslag 2024 van het Werkcentrum. Hiermee wordt een uitgebreid overzicht geboden van alles wat er binnen het Werkcentrum en de Arbeidsmarktregio Veluwe Stedendriehoek gebeurt. Het Jaarverslag 2025 wordt in de eerste helft van 2026 verwacht en is t.z.t. terug te vinden op de website van het Werkcentrum (<https://werkcentrum-veluwe-stedendriehoek.nl/>).

In 2025 hebben we uitvoering gegeven aan het collegebesluit (

[https://apeldoorn.parlaeus.nl/vji/public/councildocument/action=showdoc/gd=022aa0888a0aa88002a2022ae0b2324e/Raadsbrief\\_BKRregistratie\\_naar\\_6\\_maanden.pdf](https://apeldoorn.parlaeus.nl/vji/public/councildocument/action=showdoc/gd=022aa0888a0aa88002a2022ae0b2324e/Raadsbrief_BKRregistratie_naar_6_maanden.pdf) ).

om de BKR-registratie van bijna inwoners te verwijderen als deze registratie langer dan 6 maanden stond. We deden dit in 1100 gevallen. Dit geeft inwoners de ruimte om eerder een frisse start te maken na een traject Schuldhulpverlening. Vanaf juni 2025 werken we structureel met een termijn van 6 maanden, waarna de BKR-registratie wordt verwijderd.

Het uitvoeringsplan Lokale schulden is in samenwerking met de vrijwilligersorganisaties De Kap, Humanitas en Schuldhulpmaatje tot stand gekomen. Dit

uitvoeringsplan versterkt en bevordert de samenwerking tussen vrijwilligersorganisaties en gemeente. In 2026 wordt het plan tot uitvoering gebracht (

[https://apeldoorn.parlaeus.nl/vji/public/councildocument/action=showdoc/gd=82a2002a08a022a802a22a884b64b901/Raadsbrief\\_Uitvoeringsplan\\_Lokale\\_Schuldenketen.pdf](https://apeldoorn.parlaeus.nl/vji/public/councildocument/action=showdoc/gd=82a2002a08a022a802a22a884b64b901/Raadsbrief_Uitvoeringsplan_Lokale_Schuldenketen.pdf) ).

Het nieuwe ICT-systeem is bij team beschermingsbewind geïmplementeerd. Hierdoor kunnen we inwoners op een efficiëntere manier helpen en verloopt digitale communicatie met de Rechtbank soepeler. Daarnaast is er ingezet op een effectieve communicatietraining binnen het proces Schuldhulpverlening. De methode om op een stress-sensitieve wijze met onze inwoners samen te werken, wordt in 2026 verder geïmplementeerd.

Wat willen we bereiken? Doel	Wat gaan we daarvoor doen? Prestatie	Behalen we onze doelen?			
		Inhoud	Financiën	Planning	Risico's
2.1 Meer inwoners doen naar vermogen mee door werk, scholing of zijn anderszins maatschappelijk actief	2.1.1 In 2026 stroomt 80% van de inwoners die binnen 12 maanden bemiddelbaar zijn naar betaalde (deeltijd) arbeid, door of uit naar een duurzame betaalde (deeltijd) arbeidsmarktplaats.	✘	✔	✔	✔
	2.1.2 In 2025 heeft 90% van de inwoners die ontwikkelbaar zijn naar trede 3 t/m 6 van de participatieladder een plan van aanpak gericht op het zetten van stappen op het gebied van participatie en/of zorg.	✘	✔	✔	✔
	2.1.3 In 2025 hebben de asielstatushouders een Persoonlijk Inburgeringsplan (PIP) met daarin een duaal traject gericht op participatie en/of werk.	✔	✔	✔	✔
2.2 Meer inwoners komen uit met hun inkomsten	2.2.1 We verminderen armoede en vergroten bestaanszekerheid voor een grote groep inwoners (15.400 inwoners) door de regelingen voor mensen met een laag inkomen voort te zetten.	✔	✘	✔	✔
	2.2.2 Wij stimuleren de maatschappelijke deelname van inwoners met een laag inkomen via de Stadspas. Door ruime bestedingsmogelijkheden en inwoners actief te benaderen streven we er naar dat minimaal 80% van de tegoeden op de passen wordt gebruikt.	✔	✔	✔	✔
	2.2.3 We informeren via onze armoede-aanpakkers inwoners over de regelingen waar zij recht op hebben. Waar mogelijk vullen zij samen met de inwoner de digitale tool Berekenuwrechtplus in.	✔	✔	✔	✔
2.3 Minder inwoners hebben problematische schulden, hen bieden we ondersteuning aan om weer regie te krijgen op	2.3.1 We doen iedereen een hulpaanbod die via vroegsignalering wordt aangedragen. Ons doel is om in ten minste 55% van de meldingen persoonlijk contact te krijgen om een maatwerk advies te maken met , waar nodig, een aanvullend hulpaanbod.	✘	✔	✔	✔

hun financiële zelfredzaamheid.	2.3.2 We zetten in op het voorkomen van problematische schulden bij jongvolwassenen tot 27 jaar. We ontwikkelen een aanpak, inclusief meetinstrumenten, passend bij de ontwikkelingsfase, die uiterlijk in 2026 breed ingezet kan worden.	✓	✓	✓	✓
2.4 De samenwerking met onze partners in de regionale arbeidsmarkt versterkt de arbeidsmarkt in Apeldoorn.	2.4.1 In 2026 is het regionaal werkcentrum actief en toegankelijk voor alle werkgevers en inwoners. Hierbij is de dienstverlening van de andere netwerkpartners ontsloten en beschikbaar (no wrong door).	✓	✓	✓	✓
	2.4.2 In 2025 stellen we een regionale meerjaren-arbeidsmarktagenda op die de sociale, economische en onderwijsagenda verbindt. Alle regionale en bovenregionale arbeidsmarktprojecten waaraan Apeldoorn deelneemt zijn terug te vinden in de jaarlijkse u	✓	✓	✓	✓
2.5 Meer inwoners hebben voldoende basisvaardigheden om deel te kunnen nemen aan de samenleving.	2.5.1 In 2025 is het aantal inwoners dat deelneemt aan een formeel educatieprogramma (Wet educatie beroepsonderwijs) of aan een non-formeel taalaanbod, met 10% gestegen ten opzichte van 2024.	✓	✓	✓	✓

## Toelichting

2.1.1 In 2026 stroomt 80% van de inwoners die binnen 12 maanden bemiddelbaar zijn naar betaalde (deeltijd) arbeid, door of uit naar een duurzame betaalde (deeltijd) arbeidsmarktplaats.

We zagen dat inwoners die een bijstandsuitkering hadden, minder mogelijkheden hebben om naar werk uit te stromen omdat zij een grotere afstand tot de arbeidsmarkt hebben. Directe plaatsing op beschikbare vacatures kostte meer inspanning en innovatie van de re-integratie aanpak. De interventies die we willen ontwikkelen, o.a. op basis van het advies van Bureau Berenschot, vertalen zich in het project Methodisch Werken. Dit is tijdens de PMA Plus van 15 mei 2025. toegelicht. Ondanks de inzet om de prestatie te verbeteren, zagen we dat het steeds moeilijker was geworden om de verwachte resultaten te halen. We haalden de doelstelling in 2026 niet.

2.1.2 In 2025 heeft 90% van de inwoners die ontwikkelbaar zijn naar trede 3 t/m 6 van de participatieladder een plan van aanpak gericht op het zetten van stappen op het gebied van participatie en/of zorg.

We hebben steeds beter de mogelijkheden en onmogelijkheden van inwoners in beeld. Het is een blijvend proces om een actueel beeld te houden. Daarnaast zagen we ook dat een belangrijk deel van inwoners te maken had met gezondheidsproblematiek, zowel fysieke- als psychische vraagstukken. We hebben wel inwoners in beeld en streven naar een aanpak op maat, maar realiseerden niet voor alle inwoners een plan van aanpak.

2.2.1 We verminderen armoede en vergroten bestaanszekerheid voor een grote groep inwoners (15.400 inwoners) door de regelingen voor mensen met een laag inkomen voort te zetten.

In 2025 bereikten we meer inwoners met de minima regelingen. We verstrekten ruim 15.000 Stadspassen, waarvan ruim 3.000 aan kinderen. Het aantal vergoedingen voor het eigen risico van de zorgverzekering steeg van 5.800 naar ruim 7.000. Deze en andere algemene regelingen uit het Sociaal Vangnet helpen inwoners om financieel rond te komen en voorkomen dat zij een beroep moeten doen op maatwerk oplossingen. Toch bieden de algemene voorzieningen niet in alle individuele situaties voldoende soelaas. Dan kan een vergoeding zoals Bijzondere Bijstand noodzakelijk zijn. Het aantal verstrekkingen uit de Bijzondere Bijstand voor noodzakelijke kosten steeg in 2025 licht van 3.000 naar ruim 3.150. We zagen ook dat het bij de toekenningen om hogere bedragen ging omdat inwoners de noodzakelijke kosten zelf financieel niet konden dragen. Het toegenomen gebruik van de regelingen uit het Sociaal Vangnet, waaronder vooral de Bijzondere Bijstand, heeft geleid tot een overschrijding van het budget. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de financiële paragraaf.

2.3.1 We doen iedereen een hulpaanbod die via Vroegsignalering wordt aangedragen. Ons doel is om in ten minste 55% van de meldingen persoonlijk contact te krijgen om een maatwerk advies te maken met , waar nodig, een aanvullend hulpaanbod  
Het ambitieuze doel van 55% voor Vroegsignalering is niet bereikt. De formatie bij Vroegsignalering lag in 2025 onder druk, waardoor we keuzes in de dienstverlening hebben moeten maken. Alle inwoners waar we in het kader van Vroegsignalering een melding van de vastelastenpartners over kregen, zijn wel 100% benaderd. Dit gebeurde in ieder geval met een brief of een e-mail. In crisisgevallen en indien er sprake was van huurachterstanden van 2 maanden of langer, benaderden we de inwoners altijd actief. Met actief bedoelen we dat we telefonisch of via een huisbezoek in contact proberen te komen.

In 2025 ontvingen we in totaal over 5111 unieke inwoners een melding in het kader van Vroegsignalering, waarbij soms meerdere meldingen over één inwoner zijn ontvangen. Het is vervolgens aan de inwoner om zelf het besluit te nemen om in te gaan op ons aanbod. Een inwoner kan zich bij diverse ondersteuners melden voor hulp, waaronder de gemeentelijke Schuldhulpverlening via Samen055. In 18% (920) van het aantal meldingen, is er vanuit Vroegsignalering contact met de inwoner bereikt. Uiteindelijk heeft hiervan 24% (221) van de inwoners de hulp van Vroegsignalering geaccepteerd. Het landelijk percentage voor het bereik van inwoners lag in 2024 op 20% (recentere data zijn nog niet bekend). In juni 2025 heeft de wetsevaluatie Vroegsignalering plaatsgevonden. Hieruit zijn bestuurlijke afspraken voortgekomen waaronder een verdubbeling van het bereik naar 40%, waarschijnlijk te bereiken in 2029.

## ***Effectindicatoren***

Via deze [link](#) kunt u het dashboard bekijken op [apeldoorn.incijfers.nl](http://apeldoorn.incijfers.nl). U kunt via deze link doorklikken naar de indicatoren van de twee Brede Welvaarts onderdelen van 3 Economie en inkomen.

Via onderstaande links kunt u de dashboards in pdf-formaat bekijken.

- [Economisch kapitaal](#)
- [Consumptie en inkomen](#)

## Risico's

Nr	Risico omschrijving	Kans	Bedrag	Effect	I/S	Indicatie top-risico	
						Financieel	niet-financieel
244	<u>Het definitieve Rijksbudget BUIG is lager dan waar we in de begroting rekening mee houden of de uitgaven zijn hoger dan begroot, waardoor we meer dan nu begroot niet met deze Rijksmiddelen uitkomen.</u>	50%	€ 1.000.000	€ 875.000	S	★	
<p>Risicogebeurtenis: Ieder begrotingsjaar kennen we bij het opstellen van de begroting het definitieve Rijksbudget voor de BUIG nog niet. Het definitieve budget wordt pas in het najaar van het lopende begrotingsjaar bekend gemaakt door het Rijk. Bij het opstellen van de begroting maken we gebruik van het op dat moment bekende Rijksbudget, het zogeheten nader voorlopig Rijksbudget BUIG. In de Meerjarenbegroting hebben we voor 2026-2029 als dekking voor de kosten van de bijstandsuitkeringen (BUIG) het nader voorlopig Rijksbudget BUIG opgenomen (publicatie mei 2025). Dit budget is echter nog onderhevig aan wijzigingen onder andere als gevolg van de landelijke volumeontwikkeling in 2025 of wijzigingen in het Rijksbeleid die financiële consequenties hebben. Vanwege deze onzekerheid lopen we het risico dat het Rijksbudget lager uitkomt dan waarmee we in de begroting rekening houden. Voor de verwachte kosten van de bijstandsuitkeringen hanteren we in beginsel de volumeontwikkeling zoals die door het CPB in de Meicirculaire 2025 is gepubliceerd. Het CPB gaat voor 2026 uit van een volumestijging. Deze voorspelde volumeontwikkeling is onzeker en kan in de realisatie anders (voordeliger maar ook nadeliger) uitvallen dan waar we nu in de Meerjarenbegroting rekening mee houden. Aangezien zowel de geraamde lasten als baten onzeker zijn bestaat het risico dat we met het definitieve Rijksbudget minder dan nu geraamd de kosten van de verstrekte bijstandsuitkeringen kunnen dekken.</p> <p><u>Beheersmaatregelen</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>* We werken samen met onze partners in de arbeidsmarktregio in het RWC Veluwe Stedendriehoek. Het RWC stelt een regionale meerjaren agenda op, waarin concrete acties staan die bijdragen aan het naar werk of scholing begeleiden van inwoners.</li> <li>* We gebruiken, zowel ambtelijk als bestuurlijk, onze lobby kanalen (VNG, G40, Divosa) om aanpassingen in de Participatiewet voor elkaar te krijgen en daar hoort ook een passende financiering door het Rijk bij.</li> <li>* Lucrato biedt dienstverlening aan werkzoekenden vanuit de Participatiewet. Zij heeft de opdracht inwoners zo goed als mogelijk naar werk te begeleiden op bestaande vacatures en in de kansrijke sectoren. De arbeidsmarkt is krap en dat biedt kansen voor werkzoekenden. Inwoners die desondanks nu toch nog werkloos zijn hebben vaak een grote afstand tot de arbeidsmarkt of kunnen geheel niet meer naar werk worden begeleid. Als inwoners een grotere afstand tot de arbeidsmarkt hebben, is meer begeleiding en ontwikkeling nodig. Lucrato heeft de samenwerking met de werkgevers en het onderwijs versterkt, waarmee een kwalificatie en het re-integratie traject gekoppeld worden aan een baangarantie.</li> <li>* Samen met partners in onze gemeente begeleiden we via het Programma "Apeldoorn Werkt Mee" inwoners naar participatie, waarbij we ook bekijken of inwoners een volgende stap kunnen maken naar werk. We bereiken daarmee dat de stappen die inwoners zetten in hun participatie- of re-integratietraject beter op elkaar aansluiten.</li> </ul>							
1881	<u>Grondbedrijf bedrijventerreinen</u>	62%	€ 15.109.000	€ 9.367.580	I	★	
<p>Risicogebeurtenis: Kostenstijgingen, verkopen onder vastgestelde grondprijs, vertragingen in verkoopproces, scope aanpassingen om gebied te kunnen verkopen. Er moet meer natuur worden gecompenseerd dan voorzien. Hierdoor stijgen de kosten van bijvoorbeeld grondverwerving. Door planuitwerking en/of planwijzigingen kunnen ramingen moeten worden bijgesteld. De werkelijke kosten vallen hoger uit dan voorzien doordat het onderzoeksgebied bijvoorbeeld net niet de verontreiniging of de archeologische vondst beslaat. Het programma moet worden bijgesteld.</p> <p><u>Beheersmaatregelen</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>* Projectorganisatie conform het Apeldoorns Projectmatig Werken zodat een continue stroom van informatie ontstaat, waarop geacteerd kan worden.</li> <li>* Continue aandacht voor de relatie tussen ruimtelijke plannen en grondexploitatie.</li> </ul>							
1941	<u>Onze bijdrage in het financiële resultaat van Lucrato is hoger dan waar wij in onze begroting rekening mee houden</u>	30%	€ 1.000.000	€ 525.000	S	★	

We zijn volgens de Gemeenschappelijke Regeling verplicht om te zorgen dat Lucrato aan haar betalingsverplichtingen kan voldoen. Dat betekent dat bij tekorten de deelnemende gemeenten bijdragen in het tekort van Lucrato. Vanaf 2025 is er in onze begroting geen bedrag voor de bijdrage opgenomen. Lucrato heeft in de begroting 2026 een bijdrage van Apeldoorn opgenomen van € 604.000. De ervaring leert echter dat het daadwerkelijke tekort van Lucrato en daarmee onze bijdrage lager uitvallen dan begroot. Dit maakt het moeilijk inschatten wat onze werkelijke bijdrage in het tekort zal zijn, en hiervoor nemen we dit risico op.

Beheersmaatregelen

- \* Lucrato probeert minimaal de bedrijfsvoering volgens begroting te laten verlopen. Zij zal kosten besparen en extra inkomsten genereren waar mogelijk.
- \* Maandelijks spreken we zowel ambtelijk als bestuurlijk over de voortgang van het bedrijfsresultaat van Lucrato. Wethouder Biharie van Apeldoorn is voorzitter van het bestuur van Lucrato.

<b>Totaal</b>	<b>€ 10.767.580</b>
---------------	---------------------

\* Als het risico structureel is, wordt het financieel gevolg vermenigvuldigd met 1,75 (zie toelichting opgenomen in de paragraaf 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing', onderdeel Risico's)

\* I/S : Incidenteel / Structureel

## Verbonden partijen

### Leisurelands (RGV)

#### Algemeen

Bijdrage aan doelstelling	Samenwerking
Betrokken partijen	De (31) deelnemende gemeenten.
Bestuurlijk belang/stemverhouding	Het (laten) exploiteren van voorzieningen voor dagrecreatie voor een breed publiek. Apeldoorn heeft 16,2% van de aandelen. Voor Apeldoorn is het belangrijk dat de voorzieningen (zoals Bussloo) laagdrempelig en goed onderhouden blijven. We kunnen hierop in hoofdlijnen invloed uitoefenen.
Portefeuillehouder(s)	H. van den Berge
Link naar jaarstukken	<a href="#">Jaarverslag 2024</a>
Link naar kaderstelling	n.v.t.

#### Prestatie afspraken

#### Risico's

De kans is klein dat er bij ontbinding van de BV verplichtingen zijn die we nu niet kennen.

#### Ontwikkelingen beleid

#### Financiële gegevens

Financiële bijdrage/subsidie Niet van toepassing

Aandelenbelang 16,23%

	2023	2024	2025
Rekeningresultaat	€3.841 mln na belastingen	€ 3.489.000	n.n.b.
Eigen vermogen	€81,273 miljoen	€ 84.762.000	n.n.b.
Vreemd vermogen	€16,6 mln	€ 17.409.000	n.n.b.

### Werkleerbedrijf Lucrato

#### Algemeen

Bijdrage aan doelstelling	Lucrato bedient drie doelgroepen. Ten eerste is zij werkgever voor inwoners met een indicatie Wsw. In dit kader begeleidt Lucrato mensen naar een werkplek, zoveel mogelijk bij een reguliere werkgever. Daarnaast is Lucrato ook werkgever voor inwoners die in het kader van Beschut Werk een werkplek nodig hebben. De derde groep inwoners die Lucrato bedient, zijn inwoners die naar verwachting vanuit de Participatiewet binnen een jaar aan het werk kunnen gaan. Tevens kan Lucrato tijdelijke dienstverbanden aanbieden aan inwoners die onder de doelgroep van het Doelgroepregister vallen (zogenoemde ADS-banen).
Betrokken partijen	De Gemeenschappelijke Regeling Lucrato is een verbonden partij tussen de gemeenten Apeldoorn, Epe en Heerde.
Bestuurlijk belang/stemverhouding	Het bestuur van Werkbedrijf Lucrato bestaat uit drie leden, waaronder de voorzitter. Gemeente Apeldoorn levert de voorzitter en deze heeft

bij het staken der stemmen de doorslaggevende stem. Het lid van de gemeente Apeldoorn heeft twee stemmen. Het lid van de gemeente Epe en het lid van de gemeente Heerde hebben ieder één stem. Een besluit van het bestuur is genomen als dit meer dan de helft van het aantal uitgebrachte stemmen heeft verkregen.

Portefeuillehouder(s)	S. Biharie
Link naar jaarstukken	<a href="#">Jaarstukken 2024</a>
Link naar kaderstelling	<a href="#">Gemeenschappelijke Regeling Lucrato</a>

### Prestatie afspraken

Jaarlijks worden door het college prestatieafspraken met het bestuur van Lucrato overeengekomen. Lucrato legt verantwoording af over de Prestatieafspraken 2025 in het voorjaar van 2026. Voor het jaar 2026 stellen we opnieuw prestatieafspraken vast met Lucrato en deze zenden we ter kennisneming aan de Raad.

### Risico's

Sinds 2020 heeft Lucrato tekorten begroot op het bedrijfsresultaat welke zij niet meer uit eigen middelen kan dekken. Lucrato heeft in de begroting 2026-2029 een aanvullende bijdrage van Apeldoorn opgenomen van € 604.000. Vanaf 2025 is in onze begroting geen bijdrage opgenomen, maar hebben we hier in de paragraaf weerstandsvermogen een risico voor opgenomen. Gelukkig hebben we de afgelopen jaren gezien dat de daadwerkelijke bedrijfsresultaten van Lucrato beter waren dan begroot. De verwachting is dat Lucrato in 2025 een positief exploitatieresultaat heeft behaald, waardoor de gemeente in 2025 geen aanvullende bijdragen hoeft te doen.

### Ontwikkelingen beleid

De wetwijzigingen "Participatiewet in Balans" en "Van School naar Werk" zijn deels per 1 januari 2026 inwerking getreden. Het andere deel wordt per 1 januari 2027 ingevoerd. 2026 is een overgangsjaar, waarin o.a. de verordening en beleidsregels worden vastgesteld. De wetwijzigingen werkten we in 2025 uit in samenhang met de aanbevelingen die het bureau Berenschot had uitgebracht over de samenwerking tussen Lucrato en de gemeente, alsmede het project Vertrouwen Werkt.

### Financiële gegevens

Financiële bijdrage/subsidie	€ 25.291.000		
Aandelenbelang	Voorzitter van het bestuur		
		<b>2023</b>	<b>2024</b>
Rekeningresultaat	€ 267.000	€ 1.144.000	n.n.b.
Eigen vermogen	€ 3.034.000	€ 4.131.000	n.n.b.
Vreemd vermogen	€ 5.041.000	€ 4.531.000	n.n.b.

## Centrum voor Veiligheid en Digitalisering

### Algemeen

Bijdrage aan doelstelling	Het Centrum voor Veiligheid en Digitalisering stimuleert innovatie bij Apeldoornse bedrijven en zorgt voor een Leven Lang Ontwikkeling voor medewerkers.
Betrokken partijen	Hogeschool Saxion, Universiteit Twente, Politieacademie, gemeente Apeldoorn en vanaf september 2022 ook het Nederlands Instituut Publieke Veiligheid (NIPV) en ROC Aventus
Bestuurlijk belang/stemverhouding	Met de komst van een Centrum voor Veiligheid en Digitalisering wordt de kennisinfrastructuur van de arbeidsmarkt sterker in Apeldoorn en zijn bedrijven en organisatie beter in staat gekwalificeerd personeel te

vinden. De gemeente heeft een belang bij het slagen van dit initiatief en is convenantpartner. De kennisinstellingen nemen zitting in het bestuur.

Portefeuillehouder(s)

A.J.M. Heerts

Link naar jaarstukken

[Jaarstukken 2024](#)

Link naar kaderstelling

### Prestatie afspraken

- Ontwikkelen van een volwaardige en doorlopende leerlijn van mbo, hbo tot wo - Het ontwikkelen van een Leven Lang Ontwikkel programma voor werkende van Apeldoornse bedrijven- Het ontwikkelen van hoogwaardige kennis, waar mogelijk met- en voor het Apeldoornse bedrijfsleven, in onderzoeksprogramma's- Het stimuleren van ondernemerschap van startende ondernemers en het ondersteunen van bedrijven (scale-ups) met innovatieopgaven onder andere samen met MKB Stedendriehoek en Novelt.- Ontwikkelen van een volwaardige en doorlopende leerlijn van mbo, hbo tot wo - Het ontwikkelen van een Leven Lang Ontwikkel programma voor werkende van Apeldoornse bedrijven- Het ontwikkelen van hoogwaardige kennis, waar mogelijk met- en voor het Apeldoornse bedrijfsleven, in onderzoeksprogramma's- Het stimuleren van ondernemerschap van startende ondernemers en het ondersteunen van bedrijven (scale-ups) met innovatieopgaven onder andere samen met MKB Stedendriehoek en Novelt.- het ontwikkelen van een volwaardige en doorlopende leerlijn van mbo, hbo tot wo - het ontwikkelen van een Leven Lang Ontwikkel programma voor werkende van Apeldoornse bedrijven- het ontwikkelen van hoogwaardige kennis, waar mogelijk met- en voor het Apeldoornse bedrijfsleven, in onderzoeksprogramma's- het stimuleren van ondernemerschap van startende ondernemers en het ondersteunen van bedrijven (scale-ups) met innovatieopgaven onder andere samen met MKB Stedendriehoek en Novelt.

### Risico's

Risico's komen voort uit het doel van dit project. Het hoofddoel is om samen met de kennisinstellingen en het Apeldoornse bedrijfsleven te werken aan een gezond en aantrekkelijk kennis-ecosysteem in Apeldoorn en daarmee de grote vraag naar kennisspecialisten op de arbeidsmarkt op te lossen. Het risico is dat de doelstellingen niet- of onvoldoende gehaald worden aangezien er geen verplichtingen aan deze samenwerking zijn verbonden.

### Ontwikkelingen beleid

In 2026 wordt er een volwaardige doorlopende leerlijn ontwikkeld van mbo-niveau 2 t/m 4, daarvoor wordt onder andere een RIF subsidie door Aventus aangevraagd om het veiligheidsonderwijs te vernieuwen en te verbreden.

- met de Belastingdienst, Achmea en het Kadaster wordt gewerkt aan bij- en omscholing voor werknemers. Alweer voor het vijfde jaar op rij.
- ook met Defensie zijn gesprekken gaande over samenwerking die in 2026 in een convenant worden vastgelegd. Vooral Aventus en Saxion zullen in dit convenant activiteiten ontwikkelen ism de Koninklijke Marechaussee en het OOCL.
- met de Regiodealgelden die in februari 2025 zijn toegekend, wordt ook in 2026 gewerkt aan een groot aantal opgaven waaronder het stimuleren van ondernemerschap van start- en scale-ups en het vergroten van het veiligheidsonderzoek.
- ook de provincie Gelderland heeft bijgedragen toegekend voor de doorontwikkeling van het programma van het CVD. Er is een programma gestart om het MKB cyber bewust te maken en te helpen middels cyberscans om digitaal veiliger te worden. Dit programma loopt succesvol voor het tweede jaar.

### Financiële gegevens

Financiële bijdrage/subsidie € 164.000

Aandelenbelang Voorzitter RvT

	2023	2024	2025
Rekeningresultaat	0	€ 89.764	n.n.b.

Eigen vermogen	0	0	n.n.b.
Vreemd vermogen	€ 3,0 mln	€ 3,1 mln	n.n.b.

## Financiën

Financieel overzicht 2025

bedragen x € 1.000,-

Taakvelden	Begroting			Realisatie			Afwijking		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
<b>Programma 3 Economie en inkomen</b>									
<b>Consumptie en inkomen</b>									
6.3 Inkomensregelingen	96.676	68.975	-27.701	97.714	71.690	-26.024	1.038	2.715	1.677
6.4 WSW en beschut werk	23.252	0	-23.252	22.697	0	-22.697	-555	0	555
6.5 Arbeidsparticipatie	10.605	20	-10.585	12.970	2.442	-10.528	2.365	2.422	57
<i>Subtotaal</i>	130.533	68.995	-61.538	133.381	74.132	-59.249	2.848	5.137	2.289
<b>Economisch kapitaal</b>									
3.1 Economische ontwikkeling	6.567	0	-6.567	4.625	65	-4.560	-1.942	65	2.007
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	9.930	9.930	0	5.684	6.643	959	-4.246	-3.287	959
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	889	479	-410	872	331	-541	-17	-148	-131
3.4 Economische promotie	3.288	0	-3.288	2.654	4	-2.650	-634	4	638
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	643	0	-643	561	27	-534	-82	27	109
<i>Subtotaal</i>	21.317	10.409	-10.908	14.396	7.070	-7.326	-6.921	-3.339	3.582
<b>Saldo van baten en lasten voor bestemming</b>	<b>151.850</b>	<b>79.404</b>	<b>-72.446</b>	<b>147.777</b>	<b>81.202</b>	<b>-66.575</b>	<b>-4.073</b>	<b>1.798</b>	<b>5.871</b>
<b>0.10 Mutaties reserves</b>									
Economisch kapitaal	5.850	2.849	-3.001	7.350	1.464	-5.886	1.500	-1.385	-2.885
Consumptie en inkomen	0	706	706	632	706	74	632	0	-632
<i>Subtotaal</i>	5.850	3.555	-2.295	7.982	2.170	-5.812	2.132	-1.385	-3.517
<b>Saldo van baten en lasten na bestemming</b>	<b>157.700</b>	<b>82.959</b>	<b>-74.741</b>	<b>155.759</b>	<b>83.372</b>	<b>-72.387</b>	<b>-1.941</b>	<b>413</b>	<b>2.354</b>

### 3.1 Economische ontwikkeling

Afwijking realisatie t.o.v. begroting (bedragen x € 1.000)	Lasten	Baten	Saldo
3.1 Economische ontwikkeling	1.941 V	65 V	2.006 V

#### Toelichting op afwijking(en)

##### Lasten

##### Programma werklocaties (€ 1.120.000 V – I)

Dit jaar hebben wij, afgezien van personele inzet, nog geen kosten gemaakt. De organisatiekosten zijn opgenomen in het personeelsbudget. De daadwerkelijke uitvoering start in 2026. Tegenover het voordeel staat een nadeel door een lagere onttrekking aan de reserve Apeldoorn Ontwikkel Fonds (AOF). Via de reserve AOF blijven de middelen beschikbaar voor de uitvoering in 2026 en de jaren daarna.

##### Subsidieregeling Transformatie Binnenstad (€ 275.000 V – I)

De subsidieregeling Transformatie Binnenstad staat twee jaar open voor aanvragen, in 2025 en in 2026. De aanvragen blijven ten opzichte van de beschikbare € 300.000 achter. In de jaarrekening hebben we een voorstel voor een reservering overlopend projecten opgenomen zodat de middelen tot het subsidieplafond beschikbaar blijven.

##### Actieplan Binnenstad (€ 500.000 V – I)

Het eenmalige budget voor het Actieplan binnenstad is nog niet besteed. De acties die wel uitgevoerd zijn, zijn bekostigd uit regulier beschikbare budgetten en uit investeringskredieten. Het college heeft

begin 2026 het actieplan vastgesteld met een concrete bestedingsplanning. Wij stellen voor om de middelen via een reservering overlopend projecten beschikbaar te houden voor uitvoering in 2026 en in 2027.

#### Overige verschillen (€ 46.000 V - I)

#### Baten

Geen afwijking boven de rapportagegrens.

### 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur

Afwijking realisatie t.o.v. begroting (bedragen x € 1.000)	Lasten	Baten	Saldo
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	4.246 V	-3.287 N	959 V

#### Toelichting op afwijking(en)

#### Lasten/baten

#### Grondexploitatie bedrijventerreinen (€959.000 V - I)

Het resultaat van het grondbedrijf is over 2025 in totaal € 2,5 miljoen voordeel (I). Dit wordt als geheel toegelicht in het Meerjarenperspectief Grondexploitaties 2026. Dit is verdeeld over de taakvelden 0.3 strategische grondvoorraden (€ 317.000 voordeel), 3.2 bedrijventerreinen (€ 959.000 voordeel) en 8.2 niet-bedrijventerreinen (€ 1,2 miljoen voordeel).

Binnen het grondbedrijf worden de grondexploitaties jaarlijks herzien. Aanpassingen in onder meer het kostenniveau, opbrengsten, fasering en parameters leiden tot een aanpassing van de verliesvoorzieningen bij verlieslatende grondexploitaties en winstnemingen bij winstgevende grondexploitaties.

Er is voor € 1,3 miljoen aan in het verleden genomen winsten teruggedraaid, terwijl er voor € 2,3 miljoen een vrijval vanuit de verliesvoorziening kan plaatsvinden.

De terugdraaiing van de in het verleden genomen winsten heeft voor een groot deel betrekking op De Voorwaarts (€ 1,7 miljoen), wat komt door de extra kosten voor de aanleg van de parkeerplaats P6. Daarnaast zijn winstgevende grondexploitaties afgesloten, waardoor winst genomen wordt. Dit gaat om Malkander/Malkenschoten en ZuidWest Poort Norel.

Ecofactorij II kent een vrijval van de aanwezige verliesvoorziening van € 3,6 miljoen. Dit wordt veroorzaakt door hogere gronduitgifteprijsen, waar gedeeltelijk hogere kosten voor bouw- en woonrijp maken tegenover staan. Daarnaast heeft een stikstofrisico zich voorgedaan. Hierdoor hebben we de betreffende verliesvoorziening met € 1,8 miljoen gedoteerd. De gemeenteraad is hier separaat over geïnformeerd.

In de Tussentijdse Rapportage en de Rapportage Grote Verschillen zijn deze ontwikkelingen eerder gemeld.

### 3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen

Afwijking realisatie t.o.v. begroting (bedragen x € 1.000)	Lasten	Baten	Saldo
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	17 V	-148 N	-131 N

#### Toelichting op afwijking(en)

Geen afwijking boven de rapportagegrens.

### 3.4 Economische promotie

Afwijking realisatie t.o.v. begroting (bedragen x € 1.000)	Lasten	Baten	Saldo
3.4 Economische promotie	634 V	4 V	638 V

#### *Toelichting op afwijking(en)*

##### *Lasten*

##### **Evenementenfonds (€ 725.000 V – I)**

Het eenmalige budget voor het evenementenfonds van € 1 miljoen is niet volledig benut. Wij hebben in 2025 bijgedragen in aanpassingen van het evenemententerrein in Beekbergen en in de realisatie van de ApeldoornCup. In 2026 stellen wij locatieprofielen voor onze evenemententerreinen op en onderzoeken we alternatieve locaties. Verder verwachten wij bij te kunnen dragen aan verbeteringen van het terrein op de Zwitsallocatie en voorzieningen op het Marktplein.

##### **Overige verschillen (€ 91.000 N – I)**

##### *Baten*

Geen afwijking boven de rapportagegrens.

### 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie

Afwijking realisatie t.o.v. begroting (bedragen x € 1.000)	Lasten	Baten	Saldo
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	82 V	27 V	109 V

#### *Toelichting op afwijking(en)*

Geen afwijking boven de rapportagegrens.

### 6.3 Inkomensregelingen

Afwijking realisatie t.o.v. begroting (bedragen x € 1.000)	Lasten	Baten	Saldo
6.3 Inkomensregelingen	-1.038 N	2.715 V	1.677 V

#### *Toelichting op afwijking(en)*

##### *Lasten*

##### **BUIG (€ 1,8 miljoen N – I)**

Ten opzichte van de begroting hebben wij € 1,8 miljoen meer uitgegeven, deels het gevolg van de toename van het stijgende aantal bijstandsuitkeringen. Ondanks dat wij, in vergelijking met voorgaande jaren, een lage instroom in de bijstand hebben, blijft echter ook de uitstroom op een laag niveau; voornamelijk de uitstroom naar werk blijft hierbij achter. Daarnaast zien wij het effect van een hogere prijsindexatie van de uitkering; deze is hoger dan waar wij in de begroting rekening mee hebben gehouden.

##### **Schuldhelpverlening (€ 519.000 V – I)**

In 2025 is sober ingezet op de inhuur van personeel (voordeel ad € 75.000) en inkoop van materialen (voordeel ad € 44.000). De in 2025 geplande investering ad € 400.000 voor implementatie van een nieuw ICT landschap is door vertraging in de aanbesteding opgeschoven naar 2026. Er wordt voorgesteld om dit bedrag van € 400.000 via de Reserve Overlopende Projecten over te hevelen naar 2026.

#### **Regiodienstverlening (€ 134.000 N – I)**

Er is meer personele inzet gevraagd voor 'opvang Oekraïners', 'alleenverdieners problematiek' en 'budgetbeheer schuldhulpverlening'. Deze extra inzet (meerwerk) is in rekening gebracht bij de regiogemeenten; dit leidt tot hogere baten.

#### **Sociaal vangnet (€ 340.000 V – I)**

In het Sociaal Vangnet komen diverse regelingen samen, zoals de bijzondere bijstand, de gemeentelijke minimaregelingen (het zogenoemde regulier sociaal vangnet) en het actieplan armoede. Op deze onderdelen tezamen is sprake van een overschrijding van € 340.000 op een totaalbudget van € 11 miljoen. Zonder het inzetten van incidentele middelen zou het resultaat substantieel nadelig zijn. In het kader van het actieplan armoede gingen in 2025 de armoede-aanpakkers deur aan deur langs om inwoners te spreken. Samen met de inwoners zijn zij op zoek gegaan naar ondersteuning waar dat nodig was. In 2025 hebben we meer inwoners bereikt met de minimaregelingen. Daarnaast was er sprake van hogere gemiddelde kosten per aanvraag. De overschrijding financiert deels de afboeking van oninbare debiteuren voor leenbijstand (zie toelichting bij de baten). Voorgesteld wordt om € 229.000 via de reserve Overlopende projecten over te hevelen naar 2026 voor de alleenverdienersproblematiek.

#### **Overige verschillen (€ 37.000 V – I)**

##### *Baten*

#### **BUIG (€ 3,2 miljoen V – I)**

Wij hebben € 3,2 miljoen meer ontvangen door met name een hogere loon- en prijscompensatie van het Rijk (€ 2,4 miljoen). Ook hebben we meer rijksbijdrage ontvangen voor beschut werk (€ 600.000). Daarnaast hebben we ook meer terugvorderingen (€ 200.000) ontvangen.

#### **Schuldhulpverlening (€ 105.000 N – S)**

In 2025 is landelijk overgegaan op een andere werkwijze voor 'kredietverstrekking' en 'schuldregeling', waardoor er meer dan 100 kredieten zijn afgeboekt. Dit heeft geleid tot structureel minder rentebaten voor beide activiteiten. Tegenover dit nadeel staat een voordeel op de lasten ad € 119.000.

#### **Regiodienstverlening (€ 15.000 V – I)**

Er zijn een drietal aspecten met een nadelig effect op het resultaat. In 2025 is een dubbele factuur uit 2023 gecorrigeerd (nadeel van € 43.000), is de eindafrekening 2025 op verzoek van gemeente Heerde al verrekend (nadeel van € 14.000) en zijn de baten voor inburgering 2025, vanwege een groot gebrek aan voldoende geschikte woningen, substantieel lager uitgevallen (nadeel van € 130.000).

Er zijn een tweetal aspecten met een voordelig effect op het resultaat. Extra opbrengsten (meerwerk voor de regiogemeenten) als gevolg van extra inzet voor 'opvang Oekraïners', 'Alleenverdieners problematiek' en 'budgetbeheer schuldhulpverlening' (voordeel van € 130.000) en zoals gebruikelijk de jaarlijkse afrekening van de dienstverlening van het voorgaande jaar met de regiogemeenten (voordeel van € 69.000).

#### **Sociaal vangnet (€ 240.000 N – S)**

In 2025 heeft er een afboeking plaatsgevonden van oninbare debiteuren voor leenbijstand. Dekking van dit nadeel komt uit het actieplan armoede (zie voor toelichting bij de lasten).

#### **Overige verschillen (€ 155.000 N – I)**

### *6.4 WSW en beschut werk*

Afwijking realisatie t.o.v. begroting	Lasten	Baten	Saldo
---------------------------------------	--------	-------	-------

<b>(bedragen x € 1.000)</b>			
6.4 WSW en beschut werk	555 V	0 V	555 V

### *Toelichting op afwijking(en)*

#### *Lasten*

##### **Begeleiding beschut werk (€ 546.000 V – I)**

In 2025 hebben wij meer middelen voor beschut werk ontvangen dan wij hebben besteed aan de realisatie van beschutte werkplekken. Hoewel het aantal beschutte werkplekken landelijk blijft groeien, ontwikkelt de instroom zich lokaal minder snel dan het beschikbare budget. Hierdoor is in 2025 een financieel voordeel ontstaan binnen dit taakveld. De landelijke maatregelen en extra investeringen die de komende jaren worden doorgevoerd, moeten bijdragen aan verdere groei en een betere benutting van de beschikbare middelen.

##### **Overige verschillen (€ 9.000 V – I)**

#### *Baten*

Geen afwijking boven de rapportagegrens.

### *6.5 Arbeidsparticipatie*

<b>Afwijking realisatie t.o.v. begroting (bedragen x € 1.000)</b>	<b>Lasten</b>	<b>Baten</b>	<b>Saldo</b>
6.5 Arbeidsparticipatie	-2.365 N	2.422 V	57 V

### *Toelichting op afwijking(en)*

#### *Lasten*

##### **Werkcentrum Veluwe Stedendriehoek (€ 520.000 N – I)**

Het Werkcentrum Veluwe Stedendriehoek (WVS) is een samenwerking tussen overheid, onderwijs en bedrijfsleven. De baten en de lasten van alle werkzaamheden in het afgelopen jaar voor deze samenwerkingsorganisatie worden geadmistreerd bij de gemeente Apeldoorn op een gemeenschappelijke rekening. Het negatieve resultaat op de lasten van € 520.000 wordt gecompenseerd door een positief resultaat op de baten van € 540.000. Het positieve saldo van € 20.000 komt ten gunste van 2026.

##### **Europees Sociaal Fonds (ESF) (€ 1,8 miljoen N – I)**

In de begroting was geen rekening gehouden met de ontvangen subsidie en bijbehorende kosten. Gemeente Apeldoorn is aanvrager van de subsidie. De kosten worden geheel gedekt uit de ontvangen subsidie.

In 2025 is een subsidie ontvangen van € 1,8 miljoen, die is ingezet voor meerdere projecten waar regiogemeenten en scholen aan hebben mee gedaan.

##### **Overige verschillen (€ 45.000 N – I)**

#### *Baten*

##### **Werkcentrum Veluwe Stedendriehoek (€ 540.000 V – I)**

Zie de toelichting bij de lasten.

##### **Europees Sociaal Fonds (ESF) (€ 1,8 miljoen V – I)**

Zie de toelichting bij de lasten.

**Overige verschillen (€ 82.000 V – I)**

*0.10 Mutaties reserves Economisch kapitaal*

<b>Afwijking realisatie t.o.v. begroting (bedragen x € 1.000)</b>	<b>Lasten</b>	<b>Baten</b>	<b>Saldo</b>
0.10 Mutaties reserves	-1.500 N	-1.384 N	-2.884 N

*Toelichting op afwijking(en)*

*Lasten*

**Reserve overlopende projecten (€ 1,5 miljoen N – I)**

We stellen bij verschillende budgetten voor om een bedrag over te hevelen naar 2026. Zie voor de toelichting de betreffende taakvelden. Het gaat hierbij om de volgende budgetten:

- Evenementenfonds (taakveld 3.4) € 725.000
- Actieplan Binnenstad (taakveld 3.1) € 500.000
- Subsidieregeling Transformatie Binnenstad (taakveld 3.1) € 275.000

*Baten*

**Apeldoorn Ontwikkelfonds, programma werklocaties (€ 1,3 miljoen N – I)**

In 2025 hadden we alleen te maken met organisatiekosten en nog geen kosten van uitvoering. De uitvoering start in 2026. Op taakveld 3.1 is er sprake van een voordeel.

**Overige verschillen (€ 84.000 N – I)**

*0.10 Mutaties reserves Consumptie en inkomen*

<b>Afwijking realisatie t.o.v. begroting (bedragen x € 1.000)</b>	<b>Lasten</b>	<b>Baten</b>	<b>Saldo</b>
0.10 Mutaties reserves	-632 N	0 V	-632 N

*Toelichting op afwijking(en)*

*Lasten*

**Reserve overlopende projecten (€ 629.000 N – I)**

We stellen bij verschillende budgetten voor om een bedrag over te hevelen naar 2026. Zie voor de toelichting de betreffende taakvelden. Het gaat hierbij om de volgende budgetten:

- Schuldhulpverlening (taakveld 6.3) € 400.000
- Sociaal vangnet (taakveld 6.3 - problematiek van alleenverdieners) € 229.000

**Overige verschillen (€ 3.000 N – I)**

*Baten*

Geen afwijking boven de rapportagegrens.

# Bestuur, inwoners en financiën

## Portefeuillehouders

1. [T. Heerts](#)
2. [N. Derks](#)
3. [P. Messerschmidt](#)
4. [D. Huizer](#)
5. [H. van den Berge](#)
6. [S. Biharie](#)
7. [A. Prins](#)
8. [M. Wenzkowski](#)

## ***Doelen & prestaties***

### ***1. De gemeenteraad geeft een sterke invulling aan zijn rol binnen het lokale bestuur***

#### ***Wat hebben we bereikt in 2025?***

De strategische agenda van de raad is uitgevoerd. In 2025 hebben er ook themamanda plaatsgevonden op de strategische thema's: wonen, veiligheid en energietransitie. Juist op de strategisch thema's heeft de raad extra ingezet op beeldvorming om te komen tot een goede oordeelsvorming en besluitvorming. De raad heeft besloten haar agendering te baseren op stukken met een bestuurlijke status en het moment van agendering gericht te koppelen aan de impact. Hiermee pakt de raad meer regie op haar eigen agendering. Met de aanname van de participatie-adviseur bij de griffie is draagvlak voor de democratie een speerpunt geworden. Er zijn ontmoetingen, een succesvolle cursus politiek actief. Draagvlak voor democratie is leidend geweest voor de strategisch agenda van de raad.

Daarnaast staat de P&C cyclus centraal voor de gemeenteraad. De gemeenteraad heeft besluiten moeten nemen om bezuinigingen en ombuigingen mogelijk te maken om te sturen op een gezond financieel perspectief. Tenslotte zijn er 2 raadsadviescommissies bij 2 gemeenschappelijke regelingen waarin raadsleden zitting hebben. Een stuurgroep vanuit de raad bereidt de inbreng in de commissies voor.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Behalen we onze doelen?			
Doel	Prestatie	Inhoud	Financiën	Planning	Risico's
1.1 We vergroten het draagvlak voor de democratie en versterken de gemeenteraad in zijn volksvertegenwoordigende, kaderstellende en controlerende rol.	1.1.1 We geven uitvoering aan de door de raad vastgestelde strategische werkagenda.	✓	✓	✓	✓
	1.1.2 We zetten in op het vergroten van het draagvlak voor democratie	✓	✓	✓	✓
	1.1.3 We sturen mee op een financieel gezond perspectief.	✓	✓	✓	✓
	1.1.4 We houden grip op de regionale samenwerking. We werken daarin conform de inhoud van onze zienswijzen op de gemeenschappelijke regelingen.	✓	✓	✓	✓

### ***Toelichting***

#### ***2. Alles wat we doen draagt bij aan Brede Welvaart***

Met de introductie van Brede Welvaart hebben we een heldere koers voor Apeldoorn uitgezet, met oog voor de huidige inwoners en onze samenleving van de toekomst. Het is ons vertrekpunt voor hoe we ons verhouden tot de wereld om ons heen, van lokale tot nationale ontwikkelingen. Alles wat we als gemeente

doen, draagt bij aan het bevorderen van Brede Welvaart. We zijn hierin transparant en navolgbaar. Onze besluitvorming ademt Brede Welvaart en door middel van een jaarlijkse openbare monitor brengen we de Apeldoornse ontwikkeling in kaart.

### *Wat hebben we bereikt in 2025?*

Brede Welvaart krijgt binnen de organisatie een steeds prominentere plek. In 2025 zijn hiervoor een informatiepagina en het datavenster Brede Welvaart ontwikkeld. De informatiepagina biedt een eerste kennismaking met het concept en laat zien hoe de gemeente Apeldoorn hiermee aan de slag gaat.

Het datavenster op Apeldoorn in Cijfers bundelt gegevens uit verschillende bronnen en toont de drie dimensies van Brede Welvaart. Het bevat cijfers over onder andere gezondheid, werk, wonen en leefomgeving, met specifieke aandacht voor de situatie in Apeldoorn. Verdere toelichting op Brede Welvaart in Apeldoorn en op deze producten is te vinden op de algemene pagina Brede Welvaart van dit jaarverslag.

Ook in de regio krijgt Brede Welvaart een stevige plek binnen het Afwegingskader Regionale Brede Welvaart Ontwikkelperspectief 2050. Daar wordt Brede Welvaart ingezet als denkkader en hulpmiddel bij het maken van keuzes tussen verschillende ontwikkelvarianten.

Wat willen we bereiken? Doel	Wat gaan we daarvoor doen? Prestatie	Behalen we onze doelen?			
		Inhoud	Financiën	Planning	Risico's
2.1 We zijn transparant, betrouwbaar en navolgbaar.	2.1.1 We ontwikkelen een Trendanalyse die helpt om prioriteiten inzichtelijk te maken.	✗	✓	✗	✓
	2.1.2 We zijn als hele organisatie betrokken bij de benadering rond Brede Welvaart. Brede Welvaart maakt zichtbaar deel uit van collegebesluiten.	✓	✓	✓	✓
	2.1.3 We voeren de voor 2025 geplande informatiecategorieën van de Wet Open Overheid in.	✓	✓	✓	✓
	2.1.4 We hebben een werkwijze ingevoerd die duidelijk maakt wat de ethische kant van onze afwegingen is.	✓	✓	✓	✓

### **Toelichting**

2.1.1 Gelet op de in de Voorjaarsnota 2025 genoemde bredere ontwikkelingen, waaronder een herziening van de grotere visies zoals de Kadernota Maatschappelijke Ontwikkeling, bekijken we op welke manier we trends richting het Apeldoorn van 2040 en 2050 een centrale plek kunnen geven in de visies zelf, in plaats van in een losse Trendanalyse. Deze prestatie komt daarmee te vervallen in de MPB 2026-2029.

2.1.2 Dit is een continu proces waarin voortdurend wordt gewerkt aan verbetering. Op basis van het onderzoek en advies van de Rekenkamer is duidelijk geworden dat er verschillende perspectieven bestaan op de betekenis en toepassing van Brede Welvaart. Dit onderstreept de behoefte aan een gezamenlijk gesprek om het concept verder te doorleven. Naar aanleiding van het onderzoek is een raads werkgroep ingesteld. Het doel hiervan is om de kaders voor Brede Welvaart zo goed mogelijk te concretiseren, zodat de nieuwe gemeenteraad hierop kan voortbouwen. Dit gebeurt in nauwe samenspraak en samenwerking met het college en de organisatie. Het college heeft op basis van de opgedane ervaringen een aanzet gegeven om dit gesprek gezamenlijk te voeren. De opbrengsten uit de werkgroep worden benut om verdere stappen te zetten.

### **3. We wenden regionale, provinciale en landelijke samenwerkingen aan om impact te maken voor onze ambities**

Veel van onze ambities kunnen we niet alleen voor elkaar krijgen. We hebben anderen nodig. Soms gaat het dan om partnerorganisaties, instellingen, ondernemers, onderwijsinstellingen en ook inwoners in de stad en de omliggende dorpen. Maar soms gaat het ook om beleidsmakers en bestuurders in Den Haag, Brussel of bij het provinciehuis in Arnhem of Zwolle. Omdat er keuzes over beleid, regels of geld worden gemaakt. Dit betekent dat we naast zelf een duidelijk beeld en een heldere focus ook inzicht willen hebben wat er op die plekken gebeurt. Het betekent dat wij hen en hun agenda's willen kennen en vice versa. Alleen op die manier kunnen we onze ambities waarmaken.

*Wat hebben we bereikt in 2025?*

Veel van onze ambities kunnen we niet alleen voor elkaar krijgen. We hebben anderen nodig. Soms gaat het dan om partnerorganisaties, instellingen, ondernemers, onderwijsinstellingen en ook inwoners in de stad en de omliggende dorpen. Maar soms gaat het ook om beleidsmakers en bestuurders in Den Haag, Brussel of bij het provinciehuis in Arnhem of Zwolle. Omdat er keuzes over beleid, regels of geld worden gemaakt. Dit betekent dat we naast zelf een duidelijk beeld en een heldere focus ook inzicht willen hebben wat er op die plekken gebeurt. Het betekent dat wij hen en hun agenda's willen kennen en vice versa. Alleen op die manier kunnen we onze ambities waarmaken.

Wat willen we bereiken? Doel	Wat gaan we daarvoor doen? Prestatie	Behalen we onze doelen?			
		Inhoud	Financiën	Planning	Risico's
3.1 We zijn in Apeldoorn bekend en erkend in Arnhem, Den Haag en Brussel.	3.1.1 We werken samen in de regio.	✓	✓	✓	✓
	3.1.2 We zorgen er voor dat onze opgaven en belangen bekend zijn bij bestuurders en beslissers.	✓	✓	✓	✓

### *Toelichting*

#### **4. We houden onze organisatie en financiële positie, ook op de lange termijn, gezond.**

We werken aan belangrijke ambities en leggen de lat hoog. Tegelijkertijd hebben we niet alleen onze financiële positie gezond te houden, maar ook onze organisatie. Uitvoeringskracht – in staat zijn om de ambities te realiseren – en goed werkgeverschap gaan hierbij hand in hand. We versterken de integrale bedrijfsvoering, investeren in systemen en versterken de strategische posities.

#### *Wat hebben we bereikt in 2025?*

Het opstellen van de Voorjaarsnota 2025 en de MPB 2026-2029 stond in het teken van de vier ombuigingssporen die nodig waren om in 2026 en 2027 tot een sluitende begroting te komen zoals met de raad was afgesproken. Na de bezuinigingen in kader van nieuw voor oud in 2024 heeft dit opnieuw een groot beslag op de organisatie en op het bestuur gelegd. Met vaststelling van de MPB 2026-2029 heeft de raad ingestemd met de ombuigingen die oplopen van € 8 miljoen in 2026 naar € 13,1 miljoen structureel. Ombuigingsspoor 2 heeft betrekking op de organisatie (takendiscussie) en draagt ruim € 10 miljoen bij aan de noodzakelijke bezuinigingen.. De ombuigingen leiden tot het verlies van banen waarbij o.a. natuurlijk verloop er voor zorgt dat er geen gedwongen ontslagen vallen. Daarnaast heeft de raad ingestemd met verschillende onontkoombare ontwikkelingen die bijdragen aan onze ambities. De provinciaal toezichthouder heeft ingestemd met onze MPB 2026-2029, waardoor Apeldoorn opnieuw onder de lichtste vorm van toezicht valt. Binnen de afdeling Financiën en Control is de strategisch financiële functie versterkt zoals we in de begroting hebben aangekondigd.

Wat willen we bereiken? Doel	Wat gaan we daarvoor doen? Prestatie	Behalen we onze doelen?			
		Inhoud	Financiën	Planning	Risico's
4.1 We hebben voldoende eigen vermogen om risico's te kunnen opvangen	4.1.1 We hebben een weerstandsratio van minimaal 1,4	✓	✓	✓	✓
	4.1.2 We hebben een solvabiliteitsratio met een minimale waarde van 20%	✓	✓	✓	✓
4.2 We hebben een schuldenlast die in verhouding tot onze inkomsten niet te hoog is	4.2.1 We hebben een netto schuldquote van < 90%	✓	✓	✓	✓
4.3 We hebben een meerjarenbegroting die minimaal in het eerste jaar sluitend is.	4.3.1 We maken afspraken met de raad over de (bandbreedte van) eventuele tekorten in de latere jaren	✓	✓	✓	✓
	4.3.2 We verhogen de OZB alleen voor inflatie	✓	✓	✓	✓
4.4 We zetten risicomanagement in om de realisatie van onze doelen te monitoren	4.4.1 We maken een actueel beleidskader als basis voor risico management en monitoring van het behalen van onze doelen	✓	✓	✓	✓
	4.4.2 We hebben ten minste jaarlijks een risicodialoog met bestuur over voortgang van onze ambities en de hoofddoelen MPB	✗	✓	✓	✓

### **Toelichting**

4.4.2 Begin 2025 heeft de raad de kadernota risicomanagement 2025-2028 vastgesteld. Het voeren van een jaarlijkse risicodialoog is daarin niet opgenomen en een dergelijke dialoog heeft niet plaatsgevonden. In de MPB 2026-2029 is deze prestatie niet meer opgenomen. Uiteraard is er wel aandacht voor risicomanagement geweest met het vaststellen van de kadernota en de bijbehorende uitvoeringsnota. Ook is op 9 oktober een PMA+ georganiseerd over risicomanagement waarbij onder andere werd ingegaan op de Monte Carlo analyse.

## ***Effectindicatoren***

Via deze [link](#) komt u op het dashboard van de indicatoren inclusief toelichting van programma 4 bekijken via [apeldoorn.incijfers.nl](http://apeldoorn.incijfers.nl). U kunt via deze link doorklikken naar de indicatoren van het vier Brede Welvaarts onderdeel van programma 4 Bestuur, inwoners en financiën.

Via onderstaande link kunt u het dashboard in pdf-formaat bekijken.

- [Bestuur, inwoners en financiën](#)

## Risico's

Nr	Risico omschrijving	Kans	Bedrag	Effect	I/S	Indicatie top-risico	
						Financieel	niet-financieel
264	<u>Financiering en rente risico's</u>	25%	€ 1.100.000	€ 481.250	S	★	
<p>Risicogebeurtenis: 1. Een hogere stijging van de rente, dan waarmee in de begroting rekening is gehouden. 2. Een afwijking in de liquiditeitsplanning kan leiden tot extra financieringsbehoefte of overfinanciering en dus extra rentekosten.</p> <p><u>Beheersmaatregelen</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>* bewaken marktontwikkelingen</li> <li>* (Continu) opleiden personeel</li> <li>* Treasurycommissie als besluitvormend orgaan</li> <li>* Achtervang functie op peil houden</li> <li>* Continu monitoren van liquiditeitsprognose</li> <li>* Netwerk opbouwen met andere gemeenten voor kennisuitwisseling</li> <li>* Het toepassen van de kaders wet FIDO</li> <li>* Werkprocessen en treasurystatuut actueel houden</li> </ul>							
427	<u>Afwaardering vastgoed en gronden</u>	25%	€ 4.000.000	€ 1.000.000	I	★	
<p>Risicogebeurtenis: De functie van vastgoed wijzigt van maatschappelijk in bedrijfseconomisch en/of duurzame intentie tot het in eigendom behouden van maatschappelijk vastgoed wijzigt. De huidige boekwaarde van de strategische aankopen is hoger dan de actuele marktwaarde. De waardering op toekomstige bestemming voor "warme gronden" moet bijgesteld worden naar waardering op huidige bestemming.</p> <p><u>Beheersmaatregelen</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>* Jaarlijkse waardering van de strategische voorraadgronden op basis van goed onderbouwde taxaties als uitgangspunt van de vigerende bestemming gebouwd en ongebouwd. Zo kan de samenhang tussen boekwaarde en marktwaarde worden getoetst en bepaald worden of extra afwaardering noodzakelijk is.</li> <li>* Op basis van expliciete verkoopbesluiten van het vastgoed is eventuele afwaardering aan de orde. Gemeente kan zelf regie voeren op het te nemen besluit. Vertrekpunt zijn de door de raad in juni 2014 vastgestelde uitgangspunten waardering vastgoed Vastgoedbedrijf en het toekomstperspectief zoals sinds 2015 opgenomen in het jaarlijks terugkerende Meerjaren Perspectief Vastgoed (MPV). Op dit moment wordt het meest recent MPV 2023 aangehouden als vertrekpunt.</li> </ul>							
1641	<u>Stelposten hogere rijksvergoeding jeugdzorg</u>	25%	€ 12.700.000	€ 5.556.250	S	★	
<p>Op basis van de MPB 2026-2029 is sprake van begrotingstekorten in 2028 en in 2029. Deze tekorten zijn beperkt vanwege het inboeken van stelposten hogere rijksvergoeding voor jeugdzorg. Voor 2028 en verder bedragen deze stelposten opgeteld € 12,7 miljoen. Een nieuw landelijk onderzoek in 2027 door een deskundigencommissie zal duidelijkheid geven in hoeverre gemeenten recht hebben op aanvullende middelen. Voor de MPB 2027-2030 maken we opnieuw de stand van zaken op.</p> <p><u>Beheersmaatregelen</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>* In de volgende bestuursperiode aanvullende ombuigingsmaatregelen nemen</li> <li>* Borgen dat tekort door andere ontwikkelingen niet verder toeneemt</li> <li>* Tijdig onderzoeken van mogelijke ombuigingen</li> </ul>							
<b>Totaal</b>				<b>€ 7.037.500</b>			

\* Als het risico structureel is, wordt het financieel gevolg vermenigvuldigd met 1,75 (zie toelichting opgenomen in de paragraaf 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing', onderdeel Risico's)

\* I/S : Incidenteel / Structureel

# Financiën

Financieel overzicht 2025

bedragen x € 1.000,-

Taakvelden	Begroting			Realisatie			Afwijking		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
<b>Programma 4 Bestuur, inwoners en financiën</b>									
<b>Bestuur, inwoners en financiën</b>									
0.1 Bestuur	12.697	165	-12.532	14.880	209	-14.671	2.183	44	-2.139
0.2 Burgerzaken	6.600	3.999	-2.601	6.305	3.873	-2.432	-295	-126	169
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	14.735	1.682	-13.053	6.907	4.695	-2.212	-7.828	3.013	10.841
0.5 Treasury	9.589	11.293	1.704	5.981	7.125	1.144	-3.608	-4.168	-560
0.61 OZB Woningen	2.333	30.405	28.072	2.343	30.367	28.024	10	-38	-48
0.62 OZB niet-woningen	347	32.129	31.782	347	32.879	32.532	0	750	750
0.64 Belastingen overig	60	1.791	1.731	43	1.937	1.894	-17	146	163
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds	0	484.653	484.653	0	501.439	501.439	0	16.786	16.786
0.8 Overige baten en lasten	-2.838	413	3.251	7.563	11.281	3.718	10.401	10.868	467
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	0	189	0	-189	189	0	-189
3.4 Economische promotie	6	2.639	2.633	6	2.452	2.446	0	-187	-187
<b>Subtotaal</b>	<b>43.529</b>	<b>569.169</b>	<b>525.640</b>	<b>44.564</b>	<b>596.257</b>	<b>551.693</b>	<b>1.035</b>	<b>27.088</b>	<b>26.053</b>
<b>Saldo van baten en lasten voor bestemming</b>	<b>43.529</b>	<b>569.169</b>	<b>525.640</b>	<b>44.564</b>	<b>596.257</b>	<b>551.693</b>	<b>1.035</b>	<b>27.088</b>	<b>26.053</b>
<b>0.10 Mutaties reserves</b>									
Bestuur, inwoners en financiën	1.300	59.589	58.289	2.924	51.984	49.060	1.624	-7.605	-9.229
<b>Subtotaal</b>	<b>1.300</b>	<b>59.589</b>	<b>58.289</b>	<b>2.924</b>	<b>51.984</b>	<b>49.060</b>	<b>1.624</b>	<b>-7.605</b>	<b>-9.229</b>
<b>Saldo van baten en lasten na bestemming</b>	<b>44.829</b>	<b>628.758</b>	<b>583.929</b>	<b>47.488</b>	<b>648.241</b>	<b>600.753</b>	<b>2.659</b>	<b>19.483</b>	<b>16.824</b>

## 0.1 Bestuur

Afwijking realisatie t.o.v. begroting (bedragen x € 1.000)	Lasten	Baten	Saldo
0.1 Bestuur	-2.183 N	44 V	-2.139 N

### Toelichting op afwijking(en)

#### Lasten

##### Voorziening APPA (€ 2.386.000 N - I)

De gemeente is verantwoordelijk voor de uitvoering van de wet APPA (Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers) en moet een voorziening treffen voor de (toekomstige) pensioenverplichtingen van (oud-) bestuurders. In 2025 heeft er, in opdracht van het Ministerie van BZK, een onderzoek plaatsgevonden naar de benodigde waarden voor pensioen reserveringen. De uitkomsten daarvan heeft de gemeente in december 2025 ontvangen. Op basis van dit onderzoek en het advies van de commissie BBV over de APPA reserveringen is er ruim € 2,3 miljoen bijgestort in de voorziening. Hierbij is rekening gehouden met de verwachting dat, vanwege de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel, het opgebouwde pensioenvermogen per 1-1-2028 moet worden overgedragen aan het ABP.

##### Overige verschillen (€ 203.000 V – I)

#### Baten

Geen afwijking boven de rapportagegrens.

## 0.2 Burgerzaken

Afwijking realisatie t.o.v. begroting (bedragen x € 1.000)	Lasten	Baten	Saldo
0.2 Burgerzaken	296 V	-126 N	170 V

### Toelichting op afwijking(en)

#### Lasten

Geen afwijking boven de rapportagegrens.

#### Baten

Geen afwijking boven de rapportagegrens.

## 0.3 Beheer overige gebouwen en gronden

Afwijking realisatie t.o.v. begroting (bedragen x € 1.000)	Lasten	Baten	Saldo
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	7.828 V	3.014 V	10.842 V

### Toelichting op afwijking(en)

#### Lasten

##### Erfpacht Ecofactorij (€ 1.545.000 N – I)

De afkoop van de erfpachtcanon leidt tot een incidentele baat van € 1,5 miljoen en tegelijk een incidentele last van € 1,5 miljoen vanwege afboeking van de boekwaarde.

##### Verduurzaming vastgoed 2.0 (€ 189.000 V – I)

De uitvoering van de verduurzamingsprojecten heeft een lichte vertraging opgelopen. Deze vertraging wordt veroorzaakt door de beperkte interne capaciteit die momenteel beschikbaar is voor de realisatie van de werkzaamheden. Hierdoor vallen de algemene kosten voor verduurzaming van de panden in 2025 lager uit.

##### Kanaalzone Noord: Locatie Fuite (€ 9.000.000 V – I)

De geraamde verplaatsingsvergoeding van € 9 miljoen aan Bakkerij Fuite is in 2025 niet besteed. In de overeenkomst is afgesproken dat de eerste betaling zal plaatsvinden bij het in werking treden van de anterieure overeenkomst. Deze anterieure overeenkomst is nog niet overeengekomen in 2025, maar wordt naar verwachting in het voorjaar 2026 ondertekend. De transactie schuift hierdoor een jaar door. In de eerste begrotingswijziging van 2026 zal de € 9,0 miljoen euro opnieuw worden begroot.

##### Overige verschillen (€ 184.000 V – I)

Geen afwijking boven de rapportagegrens.

#### Baten

##### Erfpacht Ecofactorij (€ 1.545.000 V – I)

De afkoop van de erfpachtcanon in 2025 leidt tot een incidentele baat van € 1,5 miljoen en tegelijk een incidentele last van € 1,5 miljoen vanwege afboeking van de boekwaarde.

##### Grondruil strategische voorraad Grondbedrijf (€ 445.000 V - I)

In 2025 heeft een grondruil plaatsgevonden in Zuidbroek. Hiervoor heeft de gemeente € 445.000 aan incidentele baten ontvangen die niet waren begroot.

### Verkoop appartementen Paslaan (€ 381.000 V – I)

Met name de verkoopopbrengst van € 631.000 boven de boekwaarde van de appartementen Paslaan heeft de begrote verkooptaakstelling van € 250.000 ruimschoots doen overschrijden.

### Verhuur en kleine grondverkoppen (€ 643.000 V – I/S)

De verhuur- en (erf)pachtopbrengsten en kleine grondverkoppen vallen circa € 0,6 miljoen hoger uit dan begroot. Dit wordt voor € 373.000 veroorzaakt door hoger uitgevallen tijdelijke verhuringen, afrekeningen van variabele erfpachtcanons en de afrekening met terugwerkende kracht van het erfpachtcontract voor flexwoningen aan de Dubbelbeek. Ook zijn er meer kleinere grondverkoppen (aan bijvoorbeeld NUTS-bedrijven) geweest dan dat we jaarlijks begroten (voordeel € 269.000). Een deel van het structurele voordeel is betrokken bij de MPB 2026-2029.

### Overige verschillen (€ nihil)

Geen afwijking boven de rapportagegrens.

## 0.5 Treasury

Afwijking realisatie t.o.v. begroting (bedragen x € 1.000)	Lasten	Baten	Saldo
0.5 Treasury	3.607 V	-4.168 N	-561 N

### Toelichting op afwijking(en)

#### Lasten

#### Lagere rentelasten (€ 3,6 miljoen V – I)

Als gevolg van een vertraging van de investeringen zijn de uitgaande kasstromen lager geweest dan begroot. Dat heeft ertoe geleid dat er geen nieuwe leningen zijn aangetrokken in 2025, terwijl in de begroting werd uitgegaan van € 70 miljoen aan nieuwe, lange leningen (tegen 3,5%) en een kleiner bedrag aan korte financiering. De lasten op lange leningen waren hierdoor € 2.450.000 lager en de rente op korte financiering ruim € 1,1 miljoen. Waar in de begroting nog werd uitgegaan van een externe rentelast van € 9,6 miljoen, is dat in werkelijkheid net onder de € 6,0 miljoen uitgekomen. Dit alles dient wel in het juiste perspectief te worden gezien. De voornaamste baten voor Treasury bestaan uit de toegerekende rente aan de diverse onderdelen binnen Apeldoorn. Waar de onderdelen minder betalen, ontvangt Treasury minder en omgekeerd. Omdat de netto rentelasten fors lager waren dan begroot, is het omslagrentepercentage ook fors verlaagd. Van 1,30% naar 0,70%. Treasury ontvangt de omslagrente over de totale activawaarde. Bij een omslagrente van 1,30% zou de opbrengst voor Treasury € 8.435.000 bedragen. Met een omslagrentepercentage van 0,70% is de toegerekende rente "slechts" € 4.542.000.

#### Baten

#### Verlaging rente-omslagpercentage (€ 4,2 miljoen N – I)

De baten in het taakveld Treasury zijn lager, doordat het rente-omslagpercentage is verlaagd van 1,30% naar 0,70%. Daarnaast waren er extra rentebaten op tijdelijke overliquiditeit die gedurende enkele perioden rentedragend op de rekening courant bij de schatkist heeft gestaan.

## 0.61 OZB Woningen

Afwijking realisatie t.o.v. begroting (bedragen x € 1.000)	Lasten	Baten	Saldo
0.61 OZB Woningen	-10 N	-38 N	-48 N

### Toelichting op afwijking(en)

#### Lasten

Geen afwijking boven de rapportagegrens.

### *Baten*

Geen afwijking boven de rapportagegrens.

### *0.62 OZB niet-woningen*

Afwijking realisatie t.o.v. begroting (bedragen x € 1.000)	Lasten	Baten	Saldo
0.62 OZB niet-woningen	0 V	749 V	749 V

### *Toelichting op afwijking(en)*

#### *Lasten*

Geen afwijking boven de rapportagegrens.

#### *Baten*

### **OZB opbrengst niet- woningen (€ 0,7 miljoen V, waarvan € 0,2 miljoen V – I en € 0,5 miljoen V – S)**

De opbrengst van de OZB niet woningen is in 2025 € 0,7 miljoen hoger uitgevallen dan geraamd. De meeropbrengst is hoofdzakelijk het gevolg van een aanpassing in het uitvoeringsbeleid van Tribuut met betrekking tot leegstandscontroles en meer volume bij de niet-woningen (€ 0,2 miljoen ). Door bij een vermoeden van gebruik direct de eigenaar aan te slaan en de informatieplicht nadrukkelijk bij de eigenaar neer te leggen, konden meer gebruikers van niet-woningen in de heffing worden betrokken (€ 0,4 miljoen).

Verder hebben wij een meeropbrengst (€ 0,1 miljoen) ten opzichte van de initiële begroting. Aangezien het hier een nieuwe ingevoerde werkwijze betreft en voor het eerst gewaardeerde niet-woningen gaat kon het effect vooraf niet kon worden ingeschat en heeft Tribuut geen melding kunnen maken bij het opstellen van de tussenrapportages.

### *0.64 Belastingen overig*

Afwijking realisatie t.o.v. begroting (bedragen x € 1.000)	Lasten	Baten	Saldo
0.64 Belastingen overig	17 V	146 V	163 V

### *Toelichting op afwijking(en)*

#### *Lasten*

Geen afwijking boven de rapportagegrens.

#### *Baten*

Geen afwijking boven de rapportagegrens.

### *0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds*

Afwijking realisatie t.o.v. begroting (bedragen x € 1.000)	Lasten	Baten	Saldo
---	--------	-------	-------

0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds	0 V	16.786 V	16.786 V
---	-----	----------	----------

### *Toelichting op afwijking(en)*

#### *Baten*

##### **Algemene Uitkering (€ 16,8 miljoen V - I)**

De algemene uitkering Gemeentefonds is met ca. € 500 miljoen onze belangrijkste inkomstenbron en is voor 2025 gebaseerd op de meicirculaire 2024. Daarna hebben de circulaire van september 2024, mei 2025 en september 2025 geleid tot een hogere vergoeding en/of gewijzigde taken. Deze aanpassingen zijn verwerkt in door de raad vastgestelde begrotingswijzigingen. Zoals in de Tussentijdse rapportage(s) gemeld ontvangen we in 2025 een hogere algemene uitkering dan is begroot en dat leidt tot een voordeel van afgerond € 16,8 miljoen. De volgende factoren liggen hieraan ten grondslag:

- wijziging van het accres (groei Gemeentefonds) en van de uitkeringsbasis;
- toevoegingen aan het fonds die niet leiden tot hogere uitgaven;
- verhoging van het cluster jeugdzorg op basis van het rapport van de commissie Van Ark;
- nacalculaties over vorige jaren (2022, 2023 en 2024).

##### Ad a.

De omvang van het Gemeentefonds wordt bepaald door het prijs- en volumedeel van het bruto binnenlands product. Vervolgens wordt het fonds verdeeld over alle gemeenten via een groot aantal maatstaven, zoals het aantal inwoners, aantal ouderen en aantal wooneenheden. Deze parameters worden door het Rijk regelmatig geactualiseerd wat leidt tot aanpassing van de algemene uitkering.

##### Ad b.

Als de tussentijds ontvangen hogere bijdragen niet leiden tot hogere uitgaven dan ontstaat een voordeel in de jaarrekening. Dit is aan de orde bij bijvoorbeeld de gevolgen van de december-circulaire die tijdsmatig niet meer in een begrotingswijziging kan worden verwerkt.

##### Ad c.

Rijk en gemeenten verschillen al jaren van mening over de noodzakelijke vergoeding voor jeugdzorg in de algemene uitkering. Een 'taken en middelendiscussie' die ook aan de orde is bij de Wmo. In 2024 heeft de commissie Van Ark een advies uitgebracht over de haalbaarheid van de besparingsmaatregelen van de Hervormingsagenda jeugdzorg. Na een langdurige lobby van gemeenten en de VNG heeft dit in 2025 geleid tot een besluit van het kabinet om gemeenten in de periode 2025-2027 te compenseren voor hun hogere uitgaven. In 2025 ontvingen wij o.a. een compensatie van € 7,5 miljoen voor de tekorten op de jeugdzorg in 2023 en 2024.

##### Ad d.

Het duurt enkele jaren voordat een algemene uitkeringsjaar definitief door Het Rijk wordt vastgesteld. In de tussentijd worden de verdeelmaatstaven geactualiseerd en dat leidt tot nacalculaties. Deze waren in 2025 per saldo beperkt behalve een nabetaling over 2023 van € 607.000 die als balanspost (nog te ontvangen) in deze jaarrekening is verwerkt. De structurele gevolgen van de hierboven genoemde circulaire hebben wij in de MPB 2026-2029 verwerkt. Het voordeel van € 16,8 miljoen in 2025 is dan ook incidenteel.

### *0.8 Overige baten en lasten*

Afwijking realisatie t.o.v. begroting (bedragen x € 1.000)	Lasten	Baten	Saldo
0.8 Overige baten en lasten	-10.401 N	10.867 V	466 V

### *Toelichting op afwijking(en)*

#### *Lasten*

### **Regiodeal 3D (€ 5,4 miljoen N – I)**

De gemeente Apeldoorn is kassier voor deze regiodeal en beheert de bijdragen van het rijk aan de projecten van deze deal. Deze lasten betreffen de bijdragen die Apeldoorn in 2025 aan deze projecten heeft uitgekeerd. Deze lasten hadden we niet begroot en tegenover deze lasten staat ook een extra baat.

### **Regiodeal Cleantechregio (€ 441.000 N - I)**

De gemeente Apeldoorn is kassier voor deze regiodeal en beheert de bijdragen van het Rijk en de provincie Gelderland aan de projecten van deze deal. Deze lasten betreffen de bijdragen die Apeldoorn in 2025 aan deze projecten heeft uitgekeerd. Deze lasten hadden we niet begroot en tegenover deze lasten staat ook een extra baat.

### **Stikstofrisico gebiedsontwikkelingen (€ 3,3 miljoen N – I)**

Zoals gemeld in de paragraaf weerstandsvormen van de Jaarrekening 2024 werd destijds een stikstofrisico voorzien. Op grond van nader onderzoek hierop nemen we dit risico als verlies in deze jaarrekening, gesaldeerd € 3,1 miljoen.

### **CAO gemeenten (€ 2,7 miljoen V – I)**

Begin juni is de nieuwe CAO gemeenten definitief geworden. De doorlooptijd is twee jaar. De opgenomen loonstijging in het onderhandelingsresultaat is lager dan waar wij in de begroting 2025 rekening mee hebben gehouden. Voor 2025 bedraagt het voordeel € 2,7 miljoen.

### **Risico uren (€ 1,2 miljoen N – I)**

Risico-uren hebben betrekking op salaris- en overheadkosten die niet op voorhand zijn gedekt in de begroting. Deze kosten moeten worden 'inverdiend'. Dit wil zeggen dat deze kosten gedurende het jaar worden toegerekend aan taakvelden of daaraan gerelateerde projecten. Omdat deze inzet en daarmee de dekking op voorhand niet bekend is, worden dit risico-uren genoemd.

In 2025 is er een nadeel van € 1,2 mln op de risico-uren. Dit bestaat uit:

- Een nadeel van € 800.000, omdat meer uren zijn verantwoord op werkzaamheden voor de algemene dienst dan begroot. De sturing op risico uren wordt verder verbeterd op zowel proces als prioritering.
- Een nadeel van € 300.000 doordat inhuurkosten 2024 in 2025 zijn geboekt, terwijl de bijbehorende opbrengsten (uren ) in 2024 zijn verantwoord.
- Een nadeel op de taakstelling op de overheadkosten behorende bij de risico-uren van € 100.000. Dit nadeel is ontstaan doordat minder uren konden worden toegerekend aan grondexploitatie projecten en investeringen. Alleen in deze situaties worden uren inclusief overhead doorbelast.

Rekening houdend met het nadeel dat betrekking heeft op 2024 bedraagt het nadeel over 2025 voor de risico uren € 0,9 miljoen. Daarnaast was het in 2025 mogelijk om meer overheadkosten aan PPI projecten toe te rekenen, het voordeel bedraagt € 0,3 miljoen. Dit voordeel is -vanwege BBV voorschriften- verantwoord op taakveld 8.1 in programma 2.

### **Saldo kostenplaatsen (€ 2,4 miljoen N - I)**

Het voordeel op de personeelskostenplaats bedraagt per saldo € 2,4 miljoen. Dit wordt veroorzaakt doordat vacatures moeilijk in te vullen zijn. Voor slechts een deel van de vacatures wordt ingehuurd. Het nadeel bij deze lasten moet in combinatie worden gezien met het voordeel bij de baten.

### **Overige verschillen (€ 360.000 N – I)**

Dit betreft een aantal afwijkingen onder de rapportagegrens.

## *Baten*

### **Regiodeal 3D (€ 5,4 miljoen V - I)**

De gemeente Apeldoorn is kassier voor deze regiodeal en beheert de bijdragen van het rijk aan de projecten van deze deal. Deze baten betreffen de vergoeding van het rijk voor de bedragen die Apeldoorn in 2025 ten behoeve van deze projecten heeft uitgekeerd.

### Regiodeal Cleantechregio (€ 441.000 V - I)

De gemeente Apeldoorn is kassier voor deze regiodeal en beheert de bijdragen van het rijk en de provincie Gelderland aan de projecten van deze deal. Deze baten betreffen de vergoeding van het rijk en de provincie voor de bedragen die Apeldoorn in 2025 ten behoeve van deze projecten heeft uitgekeerd.

### Saldo kostenplaatsen (€ 4,8 miljoen V - I)

Zie de toelichting saldi kostenplaatsen onder het kopje lasten.

### Overige verschillen (€ 226.000 V - I)

Dit betreft een aantal afwijkingen onder de rapportagegrens.

### 0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)

Afwijking realisatie t.o.v. begroting (bedragen x € 1.000)	Lasten	Baten	Saldo
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	-189 N	0 V	-189 N

#### Toelichting op afwijking(en)

##### Lasten

Geen afwijking boven de rapportagegrens.

##### Baten

Geen afwijking boven de rapportagegrens.

### 3.4 Economische promotie

Afwijking realisatie t.o.v. begroting (bedragen x € 1.000)	Lasten	Baten	Saldo
3.4 Economische promotie	0 N	-187 N	-187 N

#### Toelichting op afwijking(en)

##### Lasten

Geen afwijking boven de rapportagegrens.

##### Baten

Geen afwijking boven de rapportagegrens.

### 0.10 Mutaties reserves Bestuur, inwoners en financiën

Afwijking realisatie t.o.v. begroting (bedragen x € 1.000)	Lasten	Baten	Saldo
0.10 Mutaties reserves	-1.624 N	-7.605 N	-9.229 N

#### Toelichting op afwijking(en)

##### Lasten

**Bedrijfsvoeringsreserve (€ 1,6 miljoen N – I)**

De storting van € 1,6 miljoen storting betreft een gedeelte van het voordelig saldo personeelskosten plaatsen dat zoals gebruikelijk wordt gestort in de bedrijfsvoeringsreserve.

*Baten***Kanaalzone Noord: Locatie Fuite (€ 9 miljoen N – I)**

De geraamde verplaatsingsvergoeding van € 9 miljoen aan Bakkerij Fuite is in 2025 niet besteed. In de overeenkomst is afgesproken dat de eerste betaling zal plaatsvinden bij het in werking treden van de anterieure overeenkomst. Deze anterieure overeenkomst is nog niet overeengekomen in 2025, maar wordt naar verwachting in het voorjaar 2026 ondertekend. De transactie schuift hierdoor een jaar door. In de eerste begrotingswijziging van 2026 zal de € 9,0 miljoen euro opnieuw worden begroot. De dekking van deze transactie was voorzien uit reserves. Dit schuift eveneens door.

**Bedrijfsvoeringsreserve ( € 1,4 miljoen V - I)**

De bedrijfsvoeringsreserve mag maximaal € 2,0 miljoen bedragen. Door de gebruikelijke storting is het maximum met € 1,4 miljoen overschreden. De regels schrijven voor dat deze € 1,4 miljoen wordt onttrokken ten gunste van het jaarrekeningresultaat.

## Verbonden partijen

### Alliander NV

#### Algemeen

Bijdrage aan doelstelling	Alliander is het energienetwerkbedrijf dat verantwoordelijk is voor de levering van gas en electriciteit naar inwoners en bedrijven in onze gemeente. Alliander is het netwerkbedrijf van het vroegere Nuon. Het is in 2009 afgesplitst van Nuon. Alliander heeft alleen publieke aandeelhouders.
Betrokken partijen	Apeldoorn heeft 0,043% van het aandelenkapitaal van Alliander.
Bestuurlijk belang/stemverhouding	Over 2024 heeft Alliander een bedrijfsresultaat gerealiseerd van € 976 mln. Dit is voor een belangrijk deel toe te schrijven aan het positieve effect van de verkoop van Kenter. Van dit bedrag is € 148,8 mln aan dividend uitgekeerd, waarvan € 53 miljoen al als interim-dividend in april 2024 als gevolg van de verkoop van Kenter is uitgekeerd. Apeldoorn heeft een aandeel van 0,043% en heeft aanvullend nog € 41.194 aan dividend ontvangen.
Portefeuillehouder(s)	H. van den Berge
Link naar jaarstukken	<a href="#">Jaarstukken 2024</a>

Link naar kaderstelling

#### Prestatie afspraken

#### Risico's

N.v.t.

#### Ontwikkelingen beleid

#### Financiële gegevens

Financiële bijdrage/subsidie	Niet van toepassing		
Aandelenbelang	0,043% aandelen		
	<b>2023</b>	<b>2024</b>	<b>2025</b>
Rekeningresultaat	€ 267 mln	€ 975 mln	n.n.b.
Eigen vermogen	€ 4.749 mln	€ 6.038 mln	n.n.b.
Vreemd vermogen	€ 6.877 mln	€ 6.908 mln	n.n.b.

### Bank Nederlandse Gemeenten

#### Algemeen

Bijdrage aan doelstelling	De BNG bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor maatschappelijk belang. Via financiële dienstverlening draagt de BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.
Betrokken partijen	De Staat heeft de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een waterschap.
Bestuurlijk belang/stemverhouding	De gemeente Apeldoorn bezit 0,24% van de aandelen

Portefeuillehouder(s) H. van den Berge  
Link naar jaarstukken [Jaarstukken 2024](#)  
Link naar kaderstelling

### Prestatie afspraken

### Risico's

Het dividend kan tegenvallen, als de winst van de BNG tegenvalt of als de BNG minder dividend over de winst betaalt. Daarnaast kunnen toezichthouders beperkingen opleggen ten aanzien van dividenduitkeringen.

### Ontwikkelingen beleid

### Financiële gegevens

Financiële bijdrage/subsidie Niet van toepassing  
Aandelenbelang 0,24% aandelen

	2023	2024	2025
Rekeningresultaat	€ 254 miljoen	€ 294 miljoen	n.n.b.
Eigen vermogen	€ 4,7 miljard	€ 4,8 miljard	n.n.b.
Vreemd vermogen	€ 112,1 miljard	€ 123,6 miljard	n.n.b.

### Vitens

#### Algemeen

Bijdrage aan doelstelling Vitens is het grootste drinkwaterbedrijf in Nederland. Het verzorgt ook de drinkwatervoorziening in onze gemeente. Vitens is in de afgelopen jaren ontstaan door fusies van lokale en regionale drinkwaterbedrijven. Wij hebben sinds 2007 een belang in Vitens.

Betrokken partijen

Bestuurlijk belang/stemverhouding De gemeente Apeldoorn heeft 1 aandeel.

Portefeuillehouder(s) H. van den Berge

Link naar jaarstukken [Jaarstukken 2024](#)

Link naar kaderstelling

### Prestatie afspraken

### Risico's

Er zijn geen risico's.

### Ontwikkelingen beleid

### Financiële gegevens

Financiële bijdrage/subsidie Niet van toepassing  
Aandelenbelang 1 aandeel

	2023	2024	2025
Rekeningresultaat	€ 27,2 mln	€ 34,5 mln	n.n.b.

Eigen vermogen	€ 677,7 mln	€ 713,6 mln	n.n.b.
Vreemd vermogen	€ 1.560 mln	€ 1.684,8 mln	n.n.b.

## Regio Stedendriehoek

### Algemeen

Bijdrage aan doelstelling	Regio Stedendriehoek draagt bij aan onze ambities uit programma 2 en 3 door belangenbehartiging op het gebied van duurzaamheid, ruimtelijke ordening (waaronder milieu en mobiliteit) en economische zaken.
Betrokken partijen	De gemeenten Apeldoorn, Brummen, Deventer, Epe, Lochem, Voorst, Heerde en Zutphen.
Bestuurlijk belang/stemverhouding	Het bestuur bestaat uit een regioraad van 16 leden en het dagelijks bestuur uit 8 vaste leden (de gemeenten) en 2 agendaleden (provincie Gelderland en Overijssel).
Portefeuillehouder(s)	N. Derks (DB); P.C.J. Messerschmidt (AB)
Link naar jaarstukken	<a href="#">Jaarstukken 2024</a>
Link naar kaderstelling	

### Prestatie afspraken

### Risico's

Het weerstandsvermogen van de Regio Stedendriehoek is zeer beperkt. Bij deze WGR 'light' is de afspraak gemaakt dat de Stedendriehoek geen eigen vermogen opbouwt. Indien de Regio Stedendriehoek op enig moment onverhoopt niet meer aan haar verplichtingen kan voldoen moet teruggevallen worden op de deelnemende gemeenten.

### Ontwikkelingen beleid

### Financiële gegevens

Financiële bijdrage/subsidie	€ 1.529.740		
Aandelenbelang	DB lid en AB lid		
		<b>2023</b>	<b>2024</b>
Rekeningresultaat	€ 261.138	€ 666.986	n.n.b.
Eigen vermogen	€ 261.138	€ 757.252	n.n.b.
Vreemd vermogen	€ 713.679	€ 2.424.089	n.n.b.

## Tribuut

### Algemeen

Bijdrage aan doelstelling	Met ingang van 1 januari 2016 voert Tribuut voor de gemeente Apeldoorn de belastingtaak uit. Naast de uitkeringen van de rijksoverheid vormen de gemeentelijke belastingen een belangrijke bron van inkomsten.
Betrokken partijen	Tribuut is een samenwerkingsverband van de gemeenten Apeldoorn, Epe, Lochem, Voorst, Brummen en Zutphen.
Bestuurlijk belang/stemverhouding	Het bestuur van Tribuut bestaat uit 6 leden, onder wie de voorzitter. Iedere deelnemende gemeente levert 1 bestuurslid. Voor de gemeente Apeldoorn is dit wethouder van den Berge. Elk lid heeft 1

stem en besluiten worden genomen met gewone meerderheid van uitgebrachte stemmen. In geval van herstemming heeft Apeldoorn als enige meer stemmen en wordt besloten met ten minste twee derde meerderheid van de uitgebrachte stemmen.

Portefeuillehouder(s)

H. van den Berge

Link naar jaarstukken

[Jaarstukken 2024](#)

Link naar kaderstelling

[Gemeenschappelijke regeling Tribuut.](#)

De GR is gewijzigd.

De financiële stukken zijn [hier](#) te raadplegen.

## Prestatie afspraken

## Risico's

De risico's zijn opgenomen in het ontwerp toekomstplan en begroting 2026-2029 (pagina 20).

## Ontwikkelingen beleid

## Financiële gegevens

Financiële bijdrage/subsidie € 4.057.000

Aandelenbelang Bestuurslid

	2023	2024	2025
Rekeningresultaat	€ 621.503	€ 562.720	n.n.b.
Eigen vermogen	€ 714.099	€ 673.214	n.n.b.
Vreemd vermogen	€ 1.006.436	€ 1.243.721	n.n.b.

## Stichting Apeldoorns Archief

### Algemeen

Bijdrage aan doelstelling Krachtens de Archiefwet 1995 zijn archieven van de overheid van 20 jaar e.o. openbaar. Samen met archieven en documentaire collecties van private instellingen, bedrijven en personen wordt bijgedragen aan versterking van de informatiepositie van inwoners die hiermee kennis kunnen nemen van een zo breed mogelijk gedocumenteerd verleden, cultureel erfgoed, van de Apeldoornse samenleving (Raadsbesluit 28-02-2002 en 01-04-2020). De doelstelling van de stichting is het bewaren, beheren en beschikbaar stellen van archieven en collecties zoals die zijn opgenomen in de archiefbewaarplaats van de gemeente Apeldoorn.

Betrokken partijen

Geen andere partijen

Bestuurlijk belang/stemverhouding

Het college is bevoegd gezag (is formeel raad van toezicht).

Portefeuillehouder(s)

P.C.J. Messerschmidt

Link naar jaarstukken

[Jaarstukken 2024](#)

Link naar kaderstelling

## Prestatie afspraken

Jaarlijks worden de prestatieafspraken vastgesteld en per kwartaal met CODA besproken over de voortgang ervan.

## Risico's

Het risico dat de gemeente o.g.v. het aanbestedingsrecht wordt gedwongen de taak zelf uit te voeren of aan te besteden is gemitigeerd met de in 2020 genomen maatregel tot quasi inbesteding door de archieftaak op te dragen aan de Stichting Apeldoorns Archief, waarover het college volledige zeggenschap heeft. De SAA heeft een samenwerkingsovereenkomst met CODA om de archieftaak zoveel mogelijk integraal met de museum- en bibliotheektaken van CODA uit te voeren.

## Ontwikkelingen beleid

### Financiële gegevens

Financiële bijdrage/subsidie € 996.820

Aandelenbelang Raad van Toezicht (via college)

	2023	2024	2025
Rekeningresultaat	€ 0	€ 0	€ 0
Eigen vermogen	€ 0	€ 0	€ 0
Vreemd vermogen	€ 0	€ 0	€ 0

# Brede Welvaart

## Brede Welvaart in Apeldoorn

Brede Welvaart is een manier van denken en werken waarbij we verder kijken dan alleen economische groei of inkomen. Het gaat om alles wat inwoners belangrijk vinden voor een goed leven — nu én later. Denk aan gezondheid, leefomgeving, sociale samenhang en duurzaamheid. Het is een brede, integrale benadering van welvaart en welzijn, waarin we oog hebben voor de samenhang tussen verschillende thema's in de samenleving.

We gebruiken Brede Welvaart als een denkkader om met een brede blik naar maatschappelijke vraagstukken te kijken. Het helpt ons om verbanden te leggen tussen bijvoorbeeld economie, gezondheid, mobiliteit en leefkwaliteit. In Apeldoorn sluiten we aan bij het CBS-concept, maar geven we er ook een eigen invulling aan via drie programma's: samenleving, economie & inkomen, en leefomgeving. Zo werken we domeinoverstijgend, met oog voor het grotere geheel en de lange termijn.

We gebruiken in Apeldoorn meerdere instrumenten om de ontwikkeling van de Brede Welvaart te volgen. We bespreken deze instrumenten hieronder.

## Datavenster Brede Welvaart

Het datavenster is het startpunt voor het datagedreven werken aan Brede Welvaart in Apeldoorn. Het is een overzicht waarin data worden gecombineerd om inzicht te geven in Brede Welvaart. Het toont de hoofdlijnen en de samenhang tussen verschillende thema's. In het venster staan indicatoren uit meerdere bestaande dataproducten, die representatief zijn voor onderdelen van Brede Welvaart, met daarbij accenten die specifiek zijn voor Apeldoorn. Door deze informatie op één informatieportaal te bundelen, ontstaat een helder startpunt voor het ontwikkelen van beleid. Het venster is opgebouwd uit diverse dataproducten en verwijst naar onderliggende bronnen en monitors voor verdere verdieping. Zo maakt het de samenhang tussen het fysieke en sociale domein zichtbaar en vormt het een basis voor het gesprek hierover. Het datavenster staat sinds de zomer van 2025 op Apeldoorn in cijfers:

[Venster Brede Welvaart - Apeldoorn](#).

## Dashboard voor effectindicatoren Jaarrekening en MPB

Dit dashboard bestaat uit de vier begrotingsprogramma's, elk opgedeeld in bijbehorende taakvelden van Brede Welvaart. Ook de beleidsindicatoren BBV staan op dit dashboard.

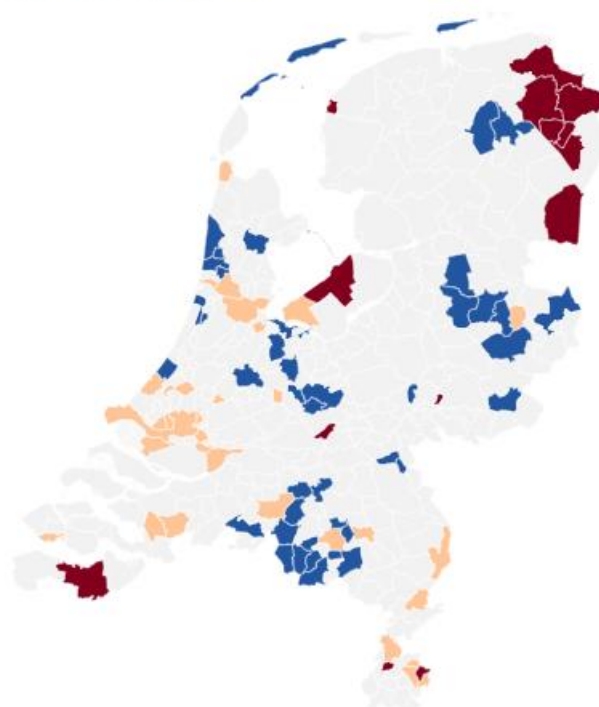
Door te klikken op de knoppen kom je terecht bij gerichte informatie over de indicatoren. Men vindt er tabellen en grafieken met uitleg en duiding over de indicatoren. Juist deze tekstuele aanvullingen maakt dit dashboard anders dan de andere instrumenten.

Je vindt het dashboard op Apeldoorn in cijfers: [Jaarrekening & MPB - MPB](#).

## Regionale monitor CBS

Deze CBS-monitor bestaat al zes jaar en is daarom geschikt om trends te volgen. Ook kunnen we hier Apeldoorn vergelijken met andere gemeenten, provincies en COROP-regio's. In deze monitor worden 43 indicatoren gebruikt om de Brede Welvaart 'hier en nu' en 'later' in kaart te brengen. De monitor laat zien dat Apeldoorn gelijkmatig scoort op Brede Welvaart in vergelijking met andere gemeenten, zoals op onderstaande kaart is te zien. Er zijn evenveel indicatoren (7) waarop Apeldoorn bij het bovenste kwart van de ranglijst van gemeenten behoort als dat er indicatoren zijn waarbij Apeldoorn bij het onderste kwart behoort. Dit levelt uit naar een gelijkmatige ontwikkeling van Brede Welvaart.

## Gemeenten met hoge en lage brede welvaart

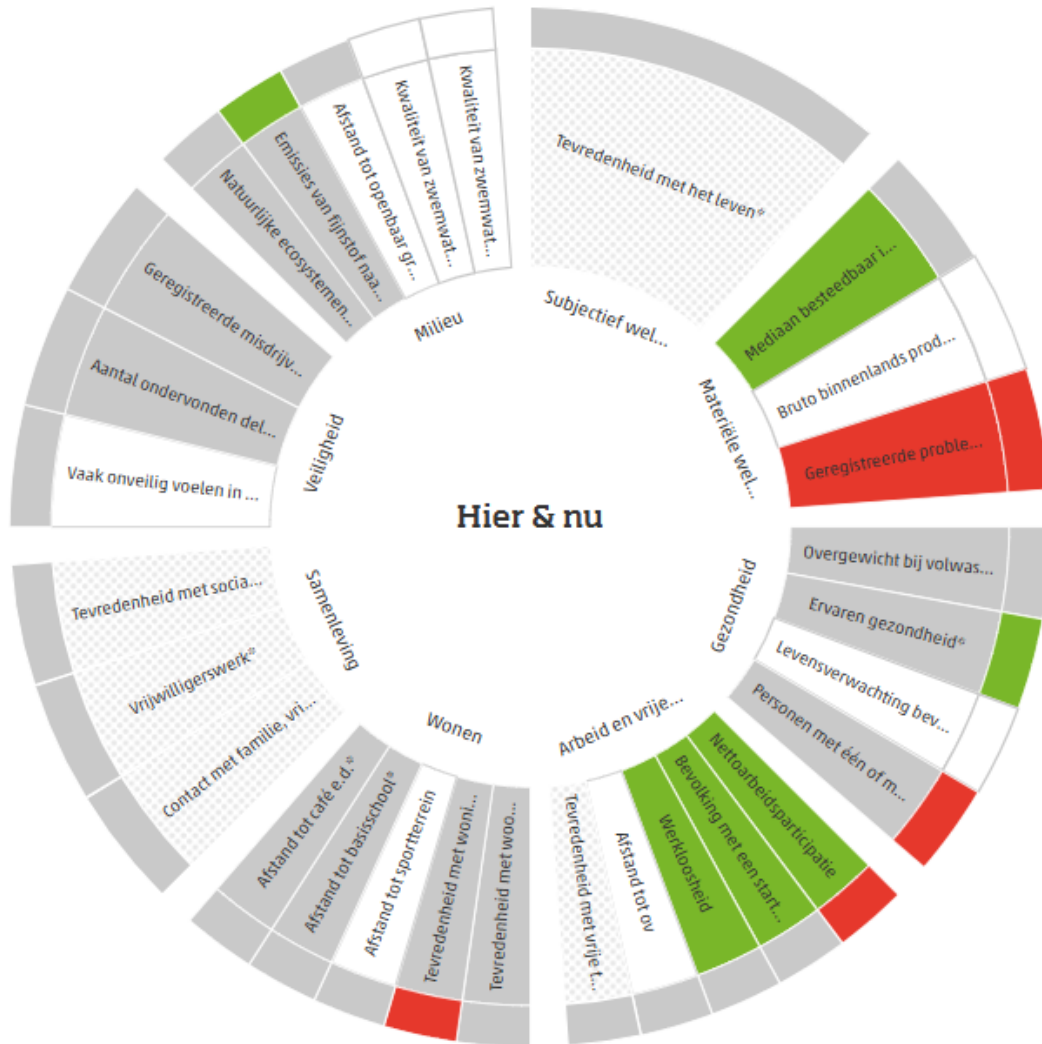


Bron: CBS, regionale Monitor Brede Welvaart 2025

- (Zeer) sterk verstedelijkt, lage brede welvaart
- Hoge brede welvaart
- Geen hoge of lage brede welvaart
- Niet, matig of weinig verstedelijkt, lage brede welvaart

In de regionale monitor is een “wiel” te zien. De kleuren geven aan of de ontwikkeling van een indicator leidt tot een stijging (groen) of daling (rood) van Brede Welvaart of dat het gelijk is gebleven (grijs). De binnenste ring van het wiel toont de trendmatige ontwikkeling in de jaren 2017-2024. De buitenste ring geeft de meest recente verandering van jaar op jaar weer.

## Hier & nu, Apeldoorn



Op de interactieve [website van de Regionale monitor](#) zijn nog veel meer vergelijkende kaarten te vinden, en is ook het wiel voor 'later' te raadplegen.

# Paragrafen

# Weerstandsvermogen en risicobeheersing

## *Inleiding*

In deze paragraaf gaan we in op onze risico's en hoe we daarmee omgaan. Dit doen we door een weergave te geven van de risico's die we lopen bij het realiseren van onze doelstellingen en de maatregelen die we nemen om die te beheersen. Ook brengen wij in beeld welke buffer (weerstandscapaciteit) aanwezig is om financiële risico's op te vangen mochten die zich onverhoopt toch voordoen.

We starten de paragraaf met een weergave van onze financiële positie. Dat vormt immers een belangrijke context om de impact van risico's te duiden: hoe gevoelig zijn we daarvoor? Het financiële beeld duiden we aan de hand van de verplichte financiële kengetallen en ijkpunten, aangevuld met een aantal aanvullende indicatoren. Vervolgens beschrijven we ons systeem van risicomanagement, de geïnventariseerde risico's en daarbij getroffen beheersmaatregelen.

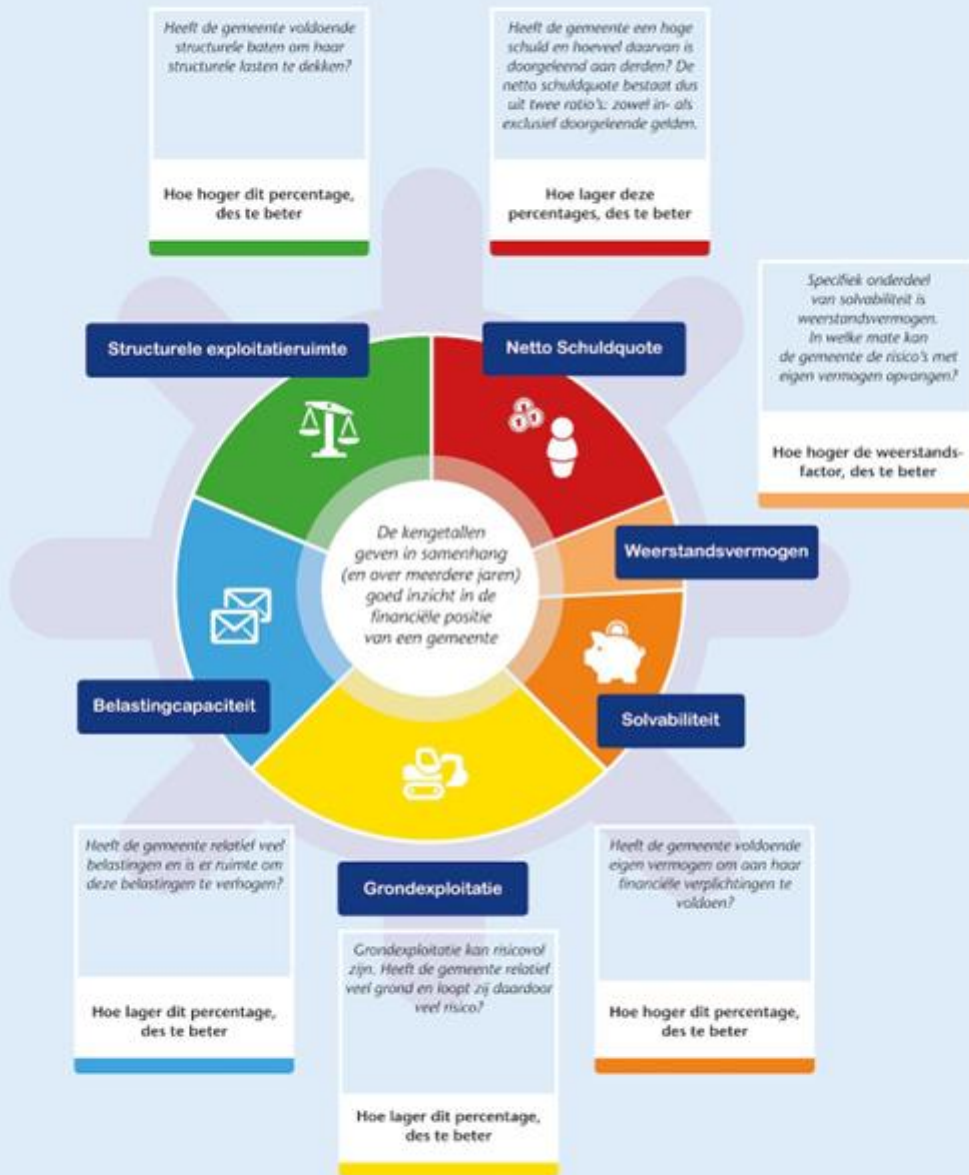
## *Financiële positie in vogelvlucht*

De gemeente staat er met deze jaarrekening eind 2025 financieel goed voor. We hebben de financiële kengetallen hieronder over 2025 opnieuw berekend. Het Eigen Vermogen bedraagt € 262,1 miljoen, waarvan € 105 miljoen in de Algemene Reserve zit. Bovenop de Algemene Reserve is een positief rekeningresultaat van € 20,7 miljoen gerealiseerd. Voor een doorkijk naar de verwachtingen in komende jaren verwijzen we naar de lopende MPB 2026-2029.

De onderstaande figuur geeft uitleg over de belangrijkste financiële kengetallen die we als gemeente gebruiken om inzichtelijk te maken hoe we er financieel voor staan.

# Sturen met financiële kengetallen

## Financiële situatie gemeente



Bij de vaststelling van de Kadernota Reserves en Voorzieningen in mei 2023 is ook onderstaande normtabel vastgesteld. De tabel geeft een waardering aan de belangrijkste kengetallen die daaronder zijn uitgewerkt.

NORMEN	CATEGORIE A Minst risicovol	CATEGORIE B Gemiddeld risicovol	CATEGORIE C Meest risicovol
	Goed	Voldoende	Onvoldoende
1a Netto schuld quote	< 90%	90% - 130%	> 130%
1b Netto schuld quote excl. leningen	< 90%	90% - 130%	> 130%
2 Solvabiliteitsratio	>50%	20% - 50%	< 20%
3 Grondexploitatie	<20%	20% - 35%	> 35%
4 Structurele exploitatieruimte	>0%	0%	<0%
5 Belastingcapaciteit	<95%	95% - 105%	>105%

Onderstaande tabel bevat de berekende kengetallen die horen bij bovenstaande tabel, plus nog drie andere kengetallen. Voor de drie additionele kengetallen geldt dat voor de weerstandsratio ook een norm is vastgesteld in de nota reserves en voorzieningen. Bij de vaststelling van de MPB 2025-2028 is deze weerstandsratio verlaagd naar 1,4. Bij de vaststelling van de MPB 2026-2029 is vervolgens vastgesteld dat de grondbedrijfrisico's van deze ratio worden uitgesloten (of met een ratio van 1 meetellen, dat komt op hetzelfde neer). Voor het vergelijk zijn daarom beide weerstandsratio's opgenomen. De andere twee kengetallen kennen geen normering. Onder de tabel volgt verdere uitleg bij de verschillende kengetallen.

Indicator / kengetal (Peildatum/ verwerkt in P&C product)	31-12-2023 Rekening 2023	1-9-2024 Begroting 2025	31-12-2024 Rekening 2024	1-9-2025 Begroting 2026	31-12-2025 Rekening 2025	Norm
1a Netto schuld quote	48,67%	64,26%	47,37%	70,64%	45,72%	<90%
1b Netto schuld excl. leningen	44,23%	60,62%	44,03%	67,40%	42,49%	<90%
2 Solvabiliteitsratio	33,35%	27,81%	34,22%	22,68%	34,30%	>20%
3 Grondexploitatie	0,18%	1,95%	0,55%	3,28%	0,05%	
4 Structurele exploitatieruimte	1,97%	0,46%	1,44%	2,19%	1,20%	
5 Belastingcapaciteit	90,36%	98,49%	98,49%	95,35%	95,35%	
6a Weerstandsratio	2,73	1,66	2,04	1,35	1,88	>1,4
6b Weerstandsratio (excl. grondbedrijf)	3,13	1,83	2,34	1,56	2,21	>1,4
7 Eigen vermogen incl. resultaat x miljoen	€ 257,63	€ 218,76	€ 262,26	€ 196,45	€ 262,09	
8 Kapitaallastenratio	3,62%	4,86%	3,70%	4,37%	3,68%	

#### Netto schuldquote

Voor een financieel gezonde situatie moet deze netto schuldquote lager zijn dan 90%. De gerealiseerde schuldquote bevindt zich hier ruim onder.

De gerealiseerde schuldquote is al een aantal jaren achter elkaar lager dan de begrote schuldquote. Dit komt enerzijds doordat het totale schuldenbedrag lager uitvalt dan begroot en anderzijds doordat de totale baten hoger uitvallen dan begroot. Voor dit kengetal worden de netto schulden gedeeld door de totale baten, dus beide bewegingen leiden tot een lagere schuldquote. In de afgelopen jaren zijn de bestedingen van reserves minder snel gegaan dan begroot en schoven uitgaven van het grondbedrijf naar achter met lagere schulden tot gevolg. De hogere baten werden voornamelijk veroorzaakt door de hogere Algemene Uitkering en de hogere bijdrage voor de opvang van Oekraïners.

#### Solvabiliteit (eigen vermogen / totale passiva)

Onze solvabiliteit is met de jaarrekening 2025 op een prima niveau van ruim 34% uitgekomen. Dat is hoger dan begroot in de MPB 2025-2028. Dit komt onder andere doordat de reserve overlopende projecten met € 18,9 miljoen eind 2025 behoorlijk hoog is. Deze reserve maakt onderdeel uit van het eigen vermogen. In de tweede plaats is de Algemene Reserve circa € 5 miljoen hoger dan begroot, doordat de verplaatsingsvergoeding aan Fuite die vanuit deze reserve werd gedekt van 2025 naar 2026 is verschoven. Beide effecten zijn daarmee niet structureel. Een derde oorzaak is het rekeningresultaat van € 20,7 miljoen waar in de begroting geen rekening mee was gehouden. Zoals in de MPB 2026-2029 geschetst, zal met de bestedingen van reserves en nieuwe investeringen in de komende jaren de verhouding tussen dat deel wat met eigen geld is betaald en het totale bezit fors lager worden. Voor de zomer van 2026 zal hierover een notitie aan de raad worden aangeboden.

### **Grondexploitatie**

Met de vaststelling van de Nota Grond- en vastgoedbeleid Apeldoorn in 2021 kiezen we voor situationeel grondbeleid waarbij we per gebied of ambitie een rol kunnen kiezen die het beste past bij de gewenste ruimtelijke ontwikkelingen. Voor het bepalen van de gemeentelijke rol maken we gebruik van een duidelijk en transparant afwegingskader zoals beschreven in die kadernota. Daarbij kijken we heel goed naar de middelen die we in kunnen zetten en naar de veiligheidskleppen (zoals het treffen van een verliesvoorziening en het toepassen van het voorzichtigheidsbeginsel op winstnemingen) die we kunnen inbouwen om risico's goed beheersbaar te hebben en houden. Het grondbeleid krijgt zo een stimulerende rol en biedt daarbij een handelingsperspectief dat helderheid geeft aan partijen over de insteek die Apeldoorn kiest bij gebiedsontwikkelingen.

### **Structurele exploitatieruimte**

De structurele exploitatieruimte was afgelopen jaar licht positief. De structurele baten zijn net wat hoger dan de structurele lasten wanneer gekeken wordt naar de realisaties van het jaar 2025.

### **Belastingcapaciteit**

Onze belastingcapaciteit is de verhouding tussen lokale woonlasten meerpersoonshuishoudens (peiljaar 2025) ten opzichte van de landelijk gemiddelde woonlasten (peiljaar 2025). Deze zijn gebaseerd op berekeningen van Coelo. In de berekening van Coelo zijn de woonlasten in Apeldoorn in 2025 wat lager dan de gemiddelde woonlasten en komt het percentage uit op 95,35%.

### **Weerstandratio**

Voor de berekening van de weerstandratio wordt de beschikbare weerstandscapaciteit gedeeld door de benodigde weerstandscapaciteit. Er zijn twee weerstandratio's berekend: één waarbij de grondbedrijfrisico's meedoen en één waarbij deze risico's zijn uitgezonderd (met een ratio van 1 meetellen). De eerste komt eind 2025 uit op 1,88. Vanaf de MPB-2026-2029 werken we met een weerstandratio exclusief grondbedrijf. Deze komt eind 2025 uit op 2,21. Dat betekent dat er 2,21 keer zoveel geld beschikbaar is in de Algemene Reserve als het berekende risicobedrag (exclusief grondbedrijfrisico's) waar we tegen aan zouden kunnen lopen. Hier wordt verderop in deze paragraaf nader op ingegaan. In de Kadernota Reserves en Voorzieningen 2023-2026 was vastgesteld dat de weerstandratio minimaal 1,7 moet zijn. Bij het vaststellen van de MPB 2025-2028 is deze minimale waarde verlaagd naar 1,4.

### **Eigen vermogen**

Bij het opmaken van de jaarrekening concluderen wij dat ons Eigen Vermogen (inclusief rekeningresultaat) met € 262,1 miljoen nagenoeg gelijk is gebleven ten opzichte van de stand van 31-12-2024.

### **Kapitaallastenratio**

De kapitaallastenratio wordt berekend door het totaal van rente- en afschrijvingslasten met betrekking tot investeringen af te zetten tegen de totale lasten (excl. storting aan reserves). De kapitaallastenratio zegt iets over de mate van flexibiliteit van de begroting. Investeringsdrukken door de kapitaallasten als last op de begroting, waardoor de flexibiliteit van de begroting afneemt. Er geldt geen wettelijke of andere norm voor deze ratio. De informatiewaarde zit vooral in de ontwikkeling van de kapitaallastenratio over de tijd. In 2025 is de kapitaallastenratio lager uitgevallen dan begroot. Dit komt voornamelijk doordat de gehanteerde rente lager was dan aanvankelijk begroot. Bij een lagere rente zijn de kapitaallasten lager. Voor het inzicht in de onderliggende kapitaallasten zie de staat van activa bij de toelichting op de balans bij Materiële Vaste Activa.

## ***Kader risicobeheersing en risico's***

Op 16 april 2025 heeft de raad de [kadernota risicomangement 2025-2028](#) vastgesteld. Deze bevat de kaders en het voorgenomen beleid rondom risicomangement. Het college heeft daarna nog een uitvoeringsnota risicomangement vastgesteld met o.a. ontwikkelpunten die meer gericht zijn op de uitvoering van het risicomangement.

### ***Risico's***

Risicobeheersing is een continu proces welke vertrekt vanuit de doelstellingen die we als gemeente op de diverse beleidsvelden nastreven. De vraag staat centraal welke onzekerheden, kansen en risico's het behalen van deze doelstellingen kunnen beïnvloeden en hoe we daarmee omgaan. Het gesprek hierover leidt onder andere tot een overzicht van financiële en niet-financiële risico's met eventuele maatregelen. Dit overzicht actualiseren wij periodiek. Zoals afgesproken nemen we vervolgens de TOP-risico's uit dat overzicht in deze paragraaf op. Ook in de programma's zijn deze risico's te vinden. Het gaat dan om risico's met een groot financieel gevolg (€ 1 miljoen of meer) en/ of met forse invloed op het imago of het halen van onze doelstellingen. De kans van optreden is minimaal 25%. Ook wordt een risico als TOP-risico gezien als het netto effect van het risico € 2,5 miljoen of hoger is;

Hiermee leggen we direct het verband met de doelen die wij nastreven en de onzekerheden die daar invloed op hebben.

Bij het inventariseren van risico's kijken we naar:

- de kans, dat een gebeurtenis zich voordoet;
- de invloed op de prestaties en het imago van de gemeente;
- de eventuele financiële gevolgen van een gebeurtenis.

Die gevolgen kunnen eenmalig voorkomen of zijn (deels) structureel. Bij de bepaling van de grootte van financiële risico's gaan we ervan uit, dat structurele risico's in vier jaar worden gedekt door ombuigingen binnen de begroting, aanpassing van beleid of beheersmaatregelen. Deze systematiek leidt tot een vermenigvuldiging van de financiële gevolgen met 1,75. Het 1e jaar zijn de gevolgen 100%, het 2e jaar 50%, het 3e jaar 25% en het 4e jaar 0%.

### ***Risico's grondexploitaties***

Bij de vaststelling van de Nota Reserves en Voorzieningen in mei 2023 is de Algemene Reserve Grondbedrijf opgeheven. Het benodigd weerstandsvermogen voor de risico's van grondexploitaties maakt vanaf toen onderdeel uit van het gemeentebrede weerstandsvermogen. Deze risico's worden meegenomen in de TOP-risico's.

In mei 2026 is het Meerjaren Perspectief Grondexploitaties 2026 vastgesteld. In 'Deel B' is ingegaan op de risico's en het benodigd weerstandsvermogen. Hier lichten we dit op hoofdlijnen toe.

In deze paragraaf wordt een aantal keer gesproken over een bruto risicobedrag. Het bruto risicobedrag is het totale bedrag aan risico's dat voortkomt uit de analyses van alle afzonderlijke grondexploitaties. Dit bedrag is het maximale financiële risico. Bij elke grondexploitatie zijn er echter ook al middelen beschikbaar die eventuele (kleinere) tegenvallers kunnen opvangen. Denk aan een gereserveerde post 'onvoorzien'. Deze worden van het bruto bedrag afgetrokken. Wat dan overblijft, noemen we het netto risicobedrag: het bedrag waarvoor op totaalniveau van de grondexploitaties de buffer nodig is in het gemeentebrede weerstandsvermogen.

In de risicobeschrijvingen van de programmabegroting is dit netto risicobedrag terug te vinden. Het betreft de optelling van de risico's van de grondexploitaties bedrijventerreinen (onder programma Economie) en de niet-bedrijventerreinen (onder programma Leefomgeving). Dit onderscheid moeten we vanwege BBV-voorschriften maken.

### Projectoverstijgende risico's

Dit zijn risico's waar de gemeente geen of zeer beperkt invloed op heeft. Bijvoorbeeld inflatie, rente, uitgiftevertraging en opbrengstenstijging. Op basis van statistische analyse is een bruto risicobedrag van € 4,3 miljoen bepaald, wat € 1,8 miljoen lager is dan bij jaarrekening 2024. Deze ontwikkeling wordt met name veroorzaakt door de berekening over verbeterde resultaten van de grondexploitaties, wat ook leidt tot een positief effect op de projectoverstijgende risico's.

### Projectspecifieke risico's

Dit zijn, soms unieke, risico's die zich kunnen voordoen binnen de projecten. Bijvoorbeeld mee- of tegenvallers op de civiele ramingen, stikstofrisico's, prijzen van nog te verkopen kavels, kosten voor planschade bij bestemmingswijzigingen, tegenvallende saneringskosten en natuurcompensatie. Op basis van statistische analyse is een bruto risicobedrag van € 17,1 miljoen bepaald, wat € 5,9 miljoen hoger is dan bij jaarrekening 2024. Deze ontwikkeling wordt met name veroorzaakt door de opening van grondexploitatie Zuidrand woningbouw en risico-actualisaties voor Ecofactorij II en Zuidbroek.

### Systematiek tussentijdse winstneming

Binnen grondexploitaties bestaat het realisatieprincipe voor winstneming. De gemeenteraad heeft besloten hier een voorzichtigheidsbeginsel op in te voeren: zolang grondexploitaties actief zijn, nemen we tegenover de tussentijdse winstneming een risico op in de algemene reserve. Dit vanuit de gedachte dat je de winsten mogelijk moet terugdraaien in de tijd door externaliteiten of tegenvallers binnen de grondexploitatie. Zodra een grondexploitatie afgesloten wordt, valt dat opgenomen risico vrij en wordt daarmee de definitieve winst genomen in het rekeningresultaat. Het risico op winstneming is bepaald op € 1,9 miljoen wat € 430.000 lager is dan bij de jaarrekening 2024.

### Specifieke gebeurtenissen

Deze gebeurtenissen hebben betrekking op aspecten die feitelijk niet begroot zijn. Bij deze jaarrekening is het eerder opgenomen stikstofrisico van € 3,2 miljoen komen te vervallen, omdat deze zich heeft voorgedaan. De gemeenteraad is hier separaat over geïnformeerd.

### Bijdrage in het gemeentebrede weerstandsvermogen

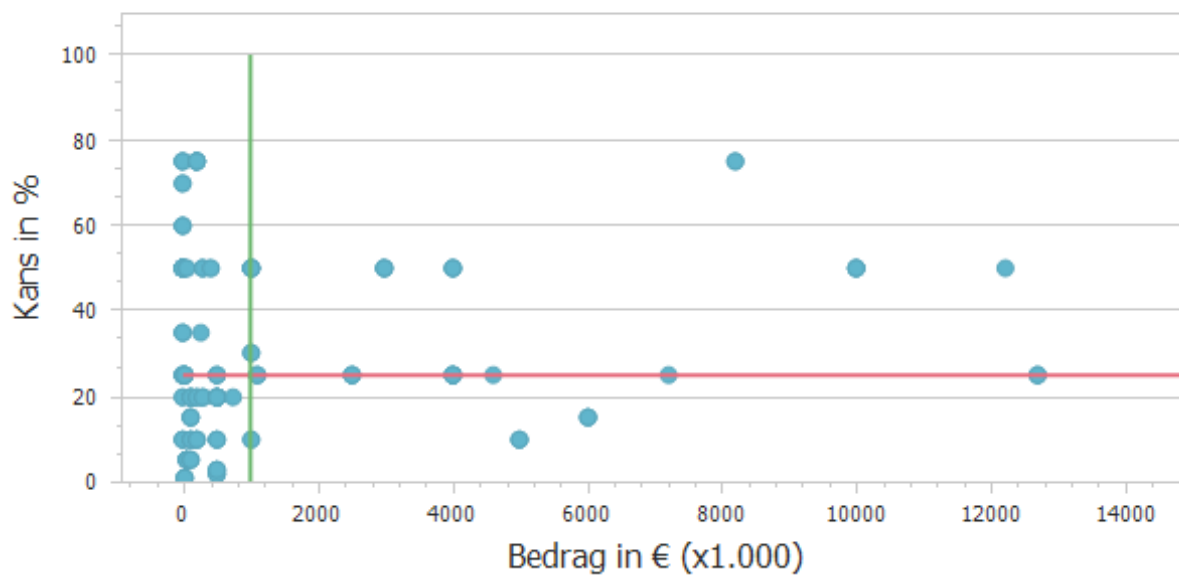
Alle grondexploitaties samen vormen een totaal van € 23,3 miljoen aan bruto risico's. Wanneer de bruto risico's met de projectreserveringen worden verminderd, resteert er een netto risico dat moet worden opgenomen in het gemeentebrede weerstandsvermogen van € 15,6 miljoen, wat € 730.000 lager is dan bij jaarrekening 2024. Deze ontwikkeling wordt veroorzaakt door de stijging van de projectspecifieke risico's (- € 4,0 miljoen), het vervallen van het stikstofrisico (+ € 3,2 miljoen), verlaging van de projectoverstijgende risico's (+ € 1,1 miljoen) en verlaging van het risico op winstneming (+ € 430.000).

In de Tussentijdse Rapportage 2025 is een prognose afgegeven van € 24,2 miljoen aan risicoreservering in het weerstandsvermogen. Dat is € 8,6 miljoen hoger dan nu het geval is. Deze ontwikkeling wordt veroorzaakt door het vervallen van stikstofrisico's (+ € 4,1 miljoen). Daarnaast is voor Host City een subsidie toegekend, maar de beschikking nog niet ontvangen. Dit is meegenomen als kans in de risicoanalyse (+ € 2,9 miljoen). Tot slot is voor Zuidbroek een kans opgenomen dat de resterende kosten lager uitvallen dan begroot (+ € 1,5 miljoen). Overige verschillen zijn € 100.000.

## **Risicoprofielen**

Het risicobestand bestaat uit een groot aantal risico's die verschillen in omvang en kans van optreden. Om het risicoprofiel goed te kunnen duiden, is het interessant om in beeld te hebben hoe de verdeling van de risico's naar omvang / kans eruit ziet. Dit is grafisch onderstaand weergegeven. Elke punt in de grafiek verwijst naar een risico waarop geklikt kan worden om een uitgebreide beschrijving en de bij het risico horende beheersmaatregelen te lezen.

## Financiële risico's



Nr.	Afdeling	Risico	Bedrag	Kans	I/S	Netto financieel gevolg weerstandsvermogen	Impact op de doelstelling	Impact op het imago	Totaal
<b>Paragraaf</b>									
1741	Afdeling concern zaken	Geslaagde hackaanval (bv. ransomware)	4.000.000	25%	I	1.000.000	3	3	6
<b>Programma 1</b>									
641	Afdeling Keten en accountmanagement	Volume- en prijsontwikkeling Jeugdhulp	2.500.000	25%	S	1.093.750	2	1	3
1441	Afdeling beleid maatschappelijke ontwikkeling	Nieuw verdeelmodel rijksbijdrage Beschermd Wonen	10.000.000	50%	I	5.000.000	3	2	5
761	Afdeling loket sociaal	Oplopende kosten (volume- en prijsontwikkeling) Wmo	4.000.000	50%	S	3.500.000	2	1	3
474	Afdeling Keten en accountmanagement	Haalbaarheid besparingspotentieel Hervormingsagenda Jeugd	3.000.000	50%	S	2.625.000	2	1	3
<b>Programma 2</b>									
1841	Afdeling PPIM	Herontwikkeling Oranjerie	4.000.000	25%	I	1.000.000	3	1	4
1882	Afdeling vastgoed en grond	Grondbedrijf niet-bedrijventerreinen	8.193.000	75%	I	6.144.750	1	1	2
2181	Afdeling omgevingsbeleid	Warmtenet Kerschoten: Gevoeligheidsanalyse businesscase	4.600.000	25%	I	1.150.000	3	2	5
2182	Afdeling omgevingsbeleid	Warmtenet Kerschoten: Draagvlakrisico	7.200.000	25%	I	1.800.000	3	2	5
2081	Afdeling PPIM	Hertzbergerpark	12.200.000	50%	I	6.100.000	2	3	5
1861	Afdeling omgevingsrecht en vergunningen	Nadeel op de legesinkomsten kan niet meer worden opgevangen door de voorziening leges omgevingsvergunning.	2.000.000	50%	I	1.000.000	3	1	4
2184	Afdeling omgevingsbeleid	Warmtenet Kerschoten: Benodigde overheidsgarantie	23.500.000	15%	I	3.525.000	3	3	6
<b>Programma 3</b>									
244	Afdeling loket sociaal	Het definitieve Rijksbudget BUIG is lager dan waar we in de begroting rekening mee houden of de uitgaven zijn hoger dan begroot, waardoor we meer dan nu begroot niet met deze Rijksmiddelen uitkomen.	1.000.000	50%	S	875.000	2	1	3

1941	Afdeling loket sociaal	Onze bijdrage in het financiële resultaat van Lucrato is hoger dan waar wij in onze begroting rekening mee houden	1.000.000	30%	S	525.000	2	1	3
1881	Afdeling vastgoed en grond	Grondbedrijf bedrijventerreinen	15.109.000	62%	I	9.367.580	1	1	2
<b>Programma 4</b>									
1641	Afdeling financiën en control	Stelposten hogere rijksvergoeding jeugdzorg	12.700.000	25%	S	5.556.250	2	1	3
427	Afdeling vastgoed en grond	Afwaardering vastgoed en gronden	4.000.000	25%	I	1.000.000	1	1	2
264	Afdeling financiën en control	Financiering en rente risico's	1.100.000	25%	S	481.250	2	1	3
Overige risicos						4.215.375			
<b>Totaal</b>						<b>55.958.955</b>			

Naast bovengenoemde TOP-risico's zijn er diverse overige risico's. Dit zijn risico's met een kleiner financieel effect die gezamenlijk optellen tot ruim € 4,2 miljoen. Deze risico's zijn opgenomen in de grafiek waarin elke punt een risico weergeeft. Door op een punt te klikken kan meer informatie over het betreffende risico worden verkregen.

### Wijzigingen:

Ten opzichte van de financiële TOP-risico's in de MPB 2026-2029 heeft een aantal wijzigingen plaatsgevonden die tot gevolg hebben dat het totale risicobedrag € 8,7 miljoen lager is geworden. De verlaging wordt voornamelijk veroorzaakt door de twee risico's met betrekking tot de grondexploitaties. Zoals eerder in deze paragraaf bij de risico's grondexploitaties is toegelicht zijn deze twee risico's (1881 grondbedrijf bedrijventerreinen en 1882 grondbedrijf niet-bedrijventerreinen) met circa € 8,6 miljoen verlaagd.

Ook voor het warmtenet Kerschoten is er wat gewijzigd. In de MPB 2026-2029 was dit nog één risico met een netto financieel gevolg van € 6 miljoen. Nu is dat risico gesplitst in drie afzonderlijke risico's die bij elkaar optellen tot een netto financieel gevolg van bijna € 6,5 miljoen. De stijging wordt veroorzaakt doordat de gemeente Apeldoorn garant staat voor een deel van het te lenen bedrag voor dit warmtenet.

Tot slot is het risico 'Geen dekking voor de huurpenningen van gemeentelijke opvanglocaties ten behoeve van Oekraïners' van € 0,55 miljoen niet meer aan de orde.

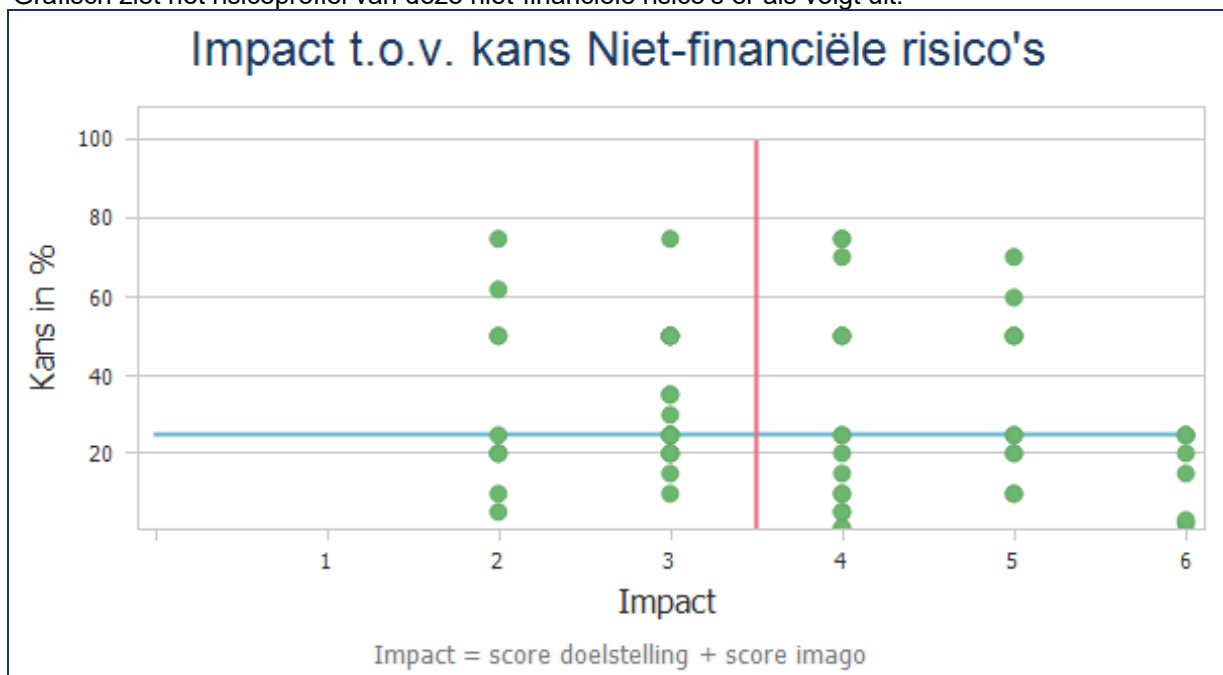
### Niet-financiële risico's

Niet ieder risico heeft een financieel gevolg, maar ze kunnen er wel voor zorgen dat wij doelstellingen niet halen en/of dat imago geschaad wordt. Ook die risico's zijn belangrijk om te beheersen en worden apart in beeld gebracht. Voor de niet-financiële risico's geldt dat zij als TOP-risico worden aangemerkt als zij een kans > 25% en een score van 4 tot en met 6 waarbij de score als onderstaand wordt bepaald:

De scores betreffen:

- Doelstelling wordt toch gehaald (1), de doelstelling wordt later gehaald (2), de doelstelling wordt niet gehaald (3);
- Imagoschade: geringe schade (1), ernstige schade (2), zeer ernstige schade (3).

Grafisch ziet het risicoprofiel van deze niet-financiële risico's er als volgt uit:



Het risicoprofiel laat zien dat er 18 niet-financiële TOP-risico's zijn, waarvan er 7 tevens een financieel TOP-risico zijn.

TOP-risico's Algemene dienst						
Nr.	Eenheid	Risico	Kans	Impact op de doelstelling	Impact op het imago	Totaal
<b>Paragraaf</b>						
1741	Afdeling concern zaken	Geslaagde hackaanval (bv. ransomware)	25%	Doelstelling wordt niet gehaald	Zeer ernstige schade (land.pers>6)	6
861	Afdeling concern zaken	Niet voldoen aan de AVG, inclusief datalekken	25%	Doelstelling wordt niet gehaald	Zeer ernstige schade (land.pers>6)	6
<b>Programma 1</b>						
1681	Afdeling Vitaal ondernemend Apeldoorn	Zwembad Noord Oost	50%	Doelstelling wordt niet gehaald	Schade (plaatselijke pers 0-3)	4
1441	Afdeling beleid maatschappelijke ontwikkeling	Nieuw verdeelmodel rijksbijdrage Beschermd Wonen	50%	Doelstelling wordt niet gehaald	Ernstige schade (regionale pers 4-6)	5
<b>Programma 2</b>						
1421	Afdeling beheer en onderhoud	Overlastgevende soorten	75%	Doelstelling wordt niet gehaald	Schade (plaatselijke pers 0-3)	4
1841	Afdeling PPIM	Herontwikkeling Oranjerie	25%	Doelstelling wordt niet gehaald	Schade (plaatselijke pers 0-3)	4
1501	Afdeling omgevingsbeleid	Gevolgen en aanpak verplichtingen uit diverse natuur-, water-, en klimaatdoelstellingen	50%	Doelstelling wordt later gehaald	Ernstige schade (regionale pers 4-6)	4
302	Afdeling beheer en onderhoud	Ongeval medewerkers of derden bij uitvoerend werk	25%	Doelstelling is gehaald	Zeer ernstige schade (land.pers>6)	4
1802	Afdeling omgevingsbeleid	Wijzigingen in Rijks- en provinciaal beleid t.a.v. energietransitie	50%	Doelstelling wordt niet gehaald	Ernstige schade (regionale pers 4-6)	5
1801	Afdeling omgevingsbeleid	Uitvoering energietransitie blijft achter (arbeidskrapte, mogelijkheden opwek energie, onvoldoende draagvlak bij bewoners, vertraagde wet- en regelgeving, vertraging tempo samenwerkingen), waardoor doelen niet worden gehaald	60%	Doelstelling wordt niet gehaald	Ernstige schade (regionale pers 4-6)	5
1381	Afdeling beheer en onderhoud	Gevolgen klimaatschade	75%	Doelstelling wordt niet gehaald	Schade (plaatselijke pers 0-3)	4
2101	Afdeling omgevingsbeleid	Ontbreken provinciaal beleid rond soortenmanagementplannen (SMP), voor Apeldoorn van belang dorpen en buitengebied	70%	Doelstelling wordt niet gehaald	Schade (plaatselijke pers 0-3)	4
2181	Afdeling omgevingsbeleid	Warmtenet Kerschoten: Gevoeligheidsanalyse businesscase	25%	Doelstelling wordt niet gehaald	Ernstige schade (regionale pers 4-6)	5
2182	Afdeling omgevingsbeleid	Warmtenet Kerschoten: Draagvlakrisico	25%	Doelstelling wordt niet gehaald	Ernstige schade (regionale pers 4-6)	5

2081	Afdeling PPIM	Hertzbergerpark	50%	Doelstelling wordt later gehaald	Zeer ernstige schade (land.pers>6)	5
1861	Afdeling omgevingsrecht en vergunningen	Nadeel op de legesinkomsten kan niet meer worden opgevangen door de voorziening leges omgevingsvergunning.	50%	Doelstelling wordt niet gehaald	Schade (plaatselijke pers 0-3)	4
2183	Afdeling omgevingsbeleid	Warmtenet Kerschoten: Afbreukrisico	25%	Doelstelling wordt niet gehaald	Zeer ernstige schade (land.pers>6)	6
2021	Afdeling omgevingsbeleid	Oplossen netcongestie duurt te lang, waardoor doelen niet worden gehaald	70%	Doelstelling wordt niet gehaald	Ernstige schade (regionale pers 4-6)	5

Ten opzichte van de MPB 2026-2029 zijn er drie nieuwe niet-financiële TOP-risico's ontstaan en is er één afgefallen. De drie nieuwe risico's betreffen de drie risico's met betrekking tot het warmtenet Kerschoten. Hiervan zijn er twee ook al opgenomen bij de financiële TOP-risico's. Risico 2183 'Warmtenet Kerschoten: Afbreukrisico' is alleen niet-financieel en hier nieuw.

### **Benodigde weerstandscapaciteit**

Onderstaande tabel geeft weer wat het berekende risicobedrag was op verschillende momenten in de tijd. Dit moet vervolgens worden vermenigvuldigd met de minimale weerstandsratio om te bepalen wat de benodigde weerstandscapaciteit is. Die minimale weerstandsratio gold tot en met de jaarrekening 2024 voor het totale risicobedrag. Vanaf de MPB 2026-2029 is besloten dat de minimale weerstandsratio alleen voor de overige risico's geldt en niet meer voor de grondbedrijfrisico's. De grondbedrijfrisico's tellen dan mee met een weerstandsratio van 1. Voor de vergelijkbaarheid in de tijd is daarom een uitsplitsing gemaakt naar de risico's die samenhangen met het grondbedrijf en de overige risico's. In de Kadernota Reserves en Voorzieningen is opgenomen dat we een minimale weerstandsratio van 1,7 willen hebben en bij het vaststellen van de MPB 2025-2028 is deze verlaagd naar 1,4. Dat betekent dat we minimaal een buffer willen hebben ter grootte van 1,4 maal het ingeschatte en berekende risicobedrag.

Omschrijving (Peildatum/ verwerkt in P&C product)	31-12-2023 Rekening 2023	1-9-2024 Begroting 2025	31-12-2024 Rekening 2024	1-9-2025 Begroting 2026	31-12-2025 Rekening 2025
Risicobedrag	48,2	60,7	73,2	64,6	56,0
waarvan grondbedrijf	9,1	12,1	16,2	24,1	15,5
waarvan overig	39,1	48,5	57,0	40,5	40,4
Minimale weerstandsratio	1,7	1,4	1,4		
Minimale weerstandsratio (excl grondbedrijf)				1,4	1,4
<b>Benodigde weerstandscapaciteit</b>	<b>82,0</b>	<b>85,0</b>	<b>102,5</b>	<b>80,8</b>	<b>72,1</b>

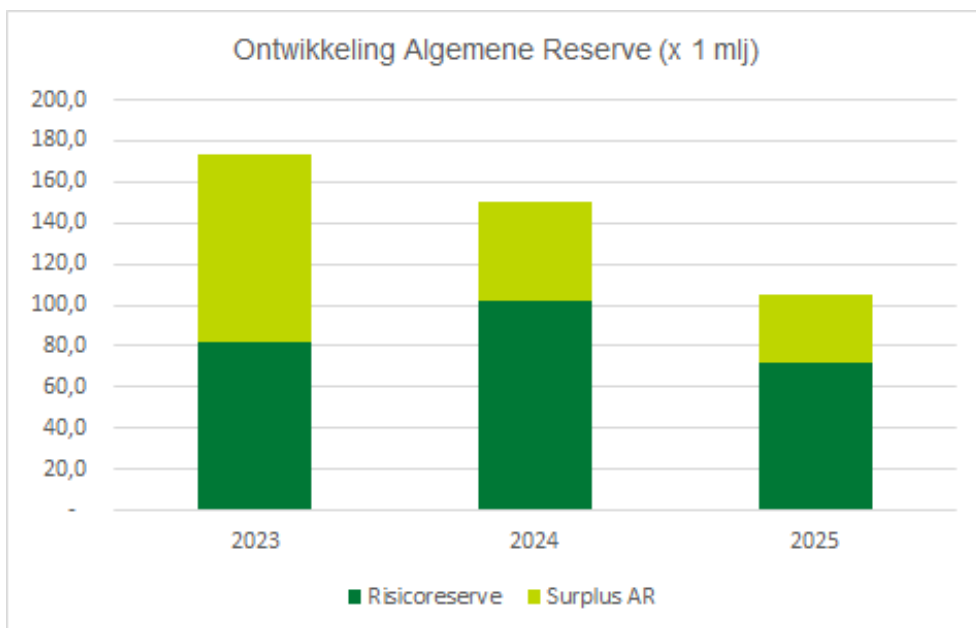
De meest actuele omvang van de financiële risico's van de gemeente als geheel is berekend op € 56 miljoen en is daarmee gedaald ten opzichte van het berekende bedrag van € 64,6 miljoen bij de MPB 2026-2029.

Met een minimale weerstandsratio van 1,4 voor de overige risico's resulteert dat in een benodigde weerstandscapaciteit van € 72,1 miljoen. Of dit bedrag ook beschikbaar is wordt in het volgende onderdeel 'beschikbare weerstandscapaciteit' verder uitgewerkt.

### **Beschikbare weerstandscapaciteit**

Onderstaande tabel toont opnieuw de benodigde weerstandscapaciteit, maar geeft daarna ook weer wat de beschikbare weerstandscapaciteit is. Deze wordt gevormd door de totale Algemene Reserve. Eind 2025 bevatte de Algemene Reserve € 105,0 miljoen. Het verschil tussen de benodigde weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit was € 32,9 miljoen. Er is dus voldoende buffer om de geïnventariseerde risico's op te kunnen vangen.

Ontwikkeling Algemene reserve (x €1 mlj)	2023	2024	2025
Benodigde weerstandscapaciteit	82,0	102,5	72,1
Beschikbare weerstandscapaciteit	131,5	149,8	105,0
Surplus AR	49,5	47,3	32,9

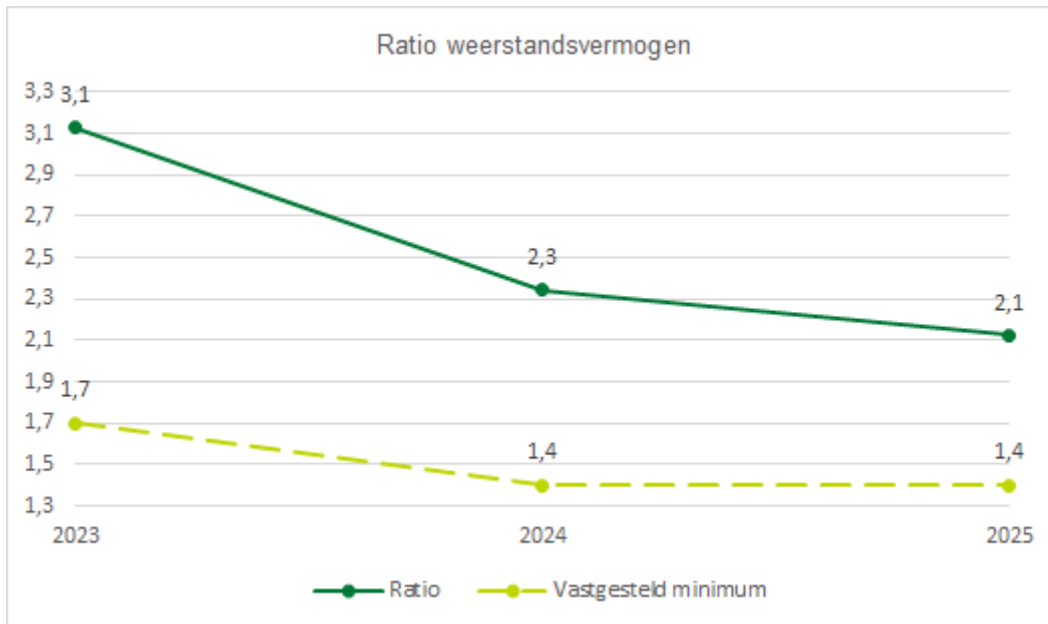


## Weerstandsvermogen

Onderstaande tabel geeft weer wat de ratio weerstandsvermogen is in de afgelopen jaren. Vanaf de MPB 2026-2029 wordt hierbij anders omgegaan met de risico's van het grondbedrijf. Deze risico's worden sindsdien voor 100% gekoppeld aan de beschikbare weerstandscapaciteit. Voor de vergelijkbaarheid tussen de jaren zijn daarom twee ratio's weerstandsvermogen berekend. Bij de eerste wordt de beschikbare weerstandscapaciteit (de algemene reserve) gedeeld door het totale risicobedrag. Bij de tweede wordt eerst het risicobedrag van het grondbedrijf van de beschikbare weerstandscapaciteit afgehaald en het restant wordt gedeeld door het risicobedrag van de overige risico's.

Omschrijving	2023	2024	2025
Risicobedrag (x €1 mlj))	48,2	73,2	56,0
waarvan grondbedrijf (x €1 mlj))	9,1	16,2	15,5
waarvan overig (x €1 mlj))	39,1	57,0	40,4
Beschikbare weerstandscapaciteit (x €1 mlj)	131,5	149,8	105,0
Ratio weerstandsvermogen	2,73	2,04	1,88
Ratio weerstandsvermogen excl. grondbedrijf	3,13	2,34	2,21

De weerstandsratio kwam eind 2025 uit op 2,21 volgens de nieuwe methodiek en op 1,88 volgens de oude methodiek. Deze is daarmee ruim boven het afgesproken minimum van 1,4 gebleven.



# Onderhoud kapitaalgoederen

<i>(bedragen x € 1.000)</i>				
Omschrijving	Beleidsnota	Vaststelling	Budget	Realisatie
1.a. Groen	Agenda klimaatadaptatie en natuur (2022-2026), Beheerprogramma (2024) en Strategisch Asset Management Plan (SAMP- 2023).		4.218.000	3.518.000
1.b. Wegen	SAMP	2023	3.078.000	2.597.000
2. Openbare verlichting	Handboek openbare verlichting en SAMP	2023	749.000	589.000
3. Bruggen	SAMP	2023	99.000	87.000
4. Begraafplaatsen	Beleidsactualisatie begraafplaatsen (2022)	2022	142.000	154.000
5. Water & riolering	Water en rioleringsplan (2022-2026)	2021	1.829.000	2.068.000
6. Verkeersapparatuur	Verkeersvisie	2016	417.000	515.000
7. Parkeren	Beleidsregels parkeren (2024)	2024	1.342.000	1.305.000
8. Gemeentelijk vastgoed (gebouwen en sportvelden)	Vastgoednota Apeldoorn (2010) en Uitvoeringskader Meerjaren Perspectief Vastgoed (2013 & 2017)	2017	6.259.000	6.931.000

## Wat hebben we gedaan in 2025

### Groot onderhoud en vervanging van wegen / kunstwerken

- 2,1 ha aan asfalt fietspaden vervangen/onderhouden;
- 0,9 ha aan asfalt fietspaden omgevormd naar beton fietspaden;
- 2,0 ha aan elementenverharding vervangen (voornamelijk revitaliseringsprojecten);
- 1,5 ha betonverharding omgevormd naar gebakken klinker (in wijk De Parken);
- 9,5 ha asfalt rijbanen vervangen/onderhouden;
- Groot onderhoud Deventerstraatbrug.

In 2025 is een nieuwe weginspectie uitgevoerd ca. 69% van de wegen heeft minimaal een redelijke kwaliteit (volgens de NEN2767 systematiek)

### Riolering

- Persleiding HDPE Ø710 mm Terwoldseweg vervangen, ca. 250 m;
- Vrijvervalriool diverse afmetingen relinen/repareren/renovatie/vervangen, ca. 1.500 m;
- Aansluitleidingen vervangen (gres naar kunststof), ca. 400 m. vooral i.c.m. andere werken
- Gemaal Wormen gerenoveerd.

### Openbare Verlichting / Verkeerregelinstantaties

In het kader van verduurzaming van onze kapitaalgoederen is in 2025 opnieuw fors ingezet op energiebesparing en modernisering van de openbare verlichting:

- ca.1.400 armaturen zijn vervangen door dimbare LED-armaturen:
- ca. 440 armaturen zijn omgebouwd naar dimbare LED-armaturen, waaronder Zutphensestraat en Omnisport.
- ca. 310 verouderde lichtmasten zijn vervangen:
- Op 3 grote kruisingen op de ring is de VRI op onderdelen vervangen.

Er is ca. 1 km aan glasvezelbinding aangelegd langs de Jachtlaan tussen kruising met De Naald en Soerenseweg

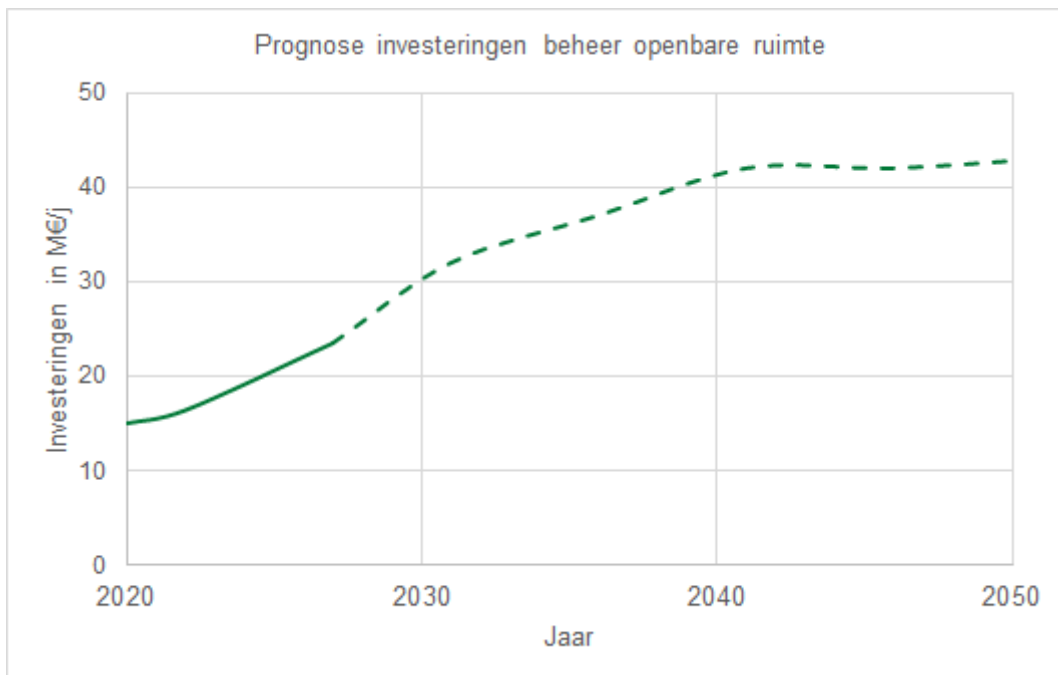
## Groen

- ca. 400 bomen zijn geplant in het kader van vervanging van bomen met beperkte rest levensduur.
- ca. 150 bomen extra aangeplant als aandeel in projecten vanuit de agenda Klimaatadaptatie en Natuur.
- Ruim 150 groeiplaatsen van bestaande bomen zijn verbeterd.
- In het kader van ecologische beheer is een start gemaakt met het omvormen van bestaande heestervakken naar beplanting met een hogere biodiversiteitswaarde.
- Diverse bermen zijn verrijkt met biologische bloembollen, wat waardevol is als voedselbron voor veel vroege insecten.

## Afgeronde projecten

Hieronder een aantal projecten die in 2025 zijn afgerond (niet uitputtend):

- GP Duuringlaan – herinrichting en groot onderhoud;
- Wilhelmina Drückerstraat – herinrichting, samenwerking met gebiedsontwikkeling BSK;
- Laan van Mensenrechten – groot onderhoud;
- Pottenbakkersdonk – grote opknopbeurt en optimalisatie van de inrichting;
- Groot onderhoud van aantal straten zoals aantal wegen in het buitengebied Klarenbeek, Lieren, Beekbergen;
- Aanrijroute Ares (deels onderhoud, deels vernieuwing en oplossing knelpunt);
- Skatebaan Matenpark.



Voor gemeentelijk vastgoed wordt zoals gebruikelijk in dit verband verwezen naar de [paragraaf Vastgoed](#).

# Financiering

## Algemene ontwikkelingen

### Samenvatting

Er waren geen nieuwe langlopende leningen en korte lopende leningen nodig in 2025. Daarmee is de langlopende leningenportefeuille met € 35 miljoen afgenomen. De middelen in de Schatkist zijn van € 7 miljoen naar € 0 gedaald. De Rekening-courant staat per eind van het jaar € 15 miljoen negatief. De gecorrigeerde netto schuldquote is ten opzichte van de begroting behoorlijk lager uit gekomen en wel op 42,49%. De korte rente is gedaald naar 2,026%. De rente voor langlopende leningen is uitgekomen op circa 2,9%.

### Algemeen

Twee keer heeft de Europese Centrale Bank (ECB) in de 1ste helft van het jaar de rente naar beneden bijgesteld, daarbij in de veronderstelling dat de inflatie op middellange termijn beneden of dichtbij het gewenste niveau van 2% zal uit komen. Hiermee is het beleid minder restrictief. De economie wordt minder afgeremd. Marktpartijen denken dat de rente in 2026 redelijk stabiel zal blijven, hoewel geopolitieke ontwikkelingen voor de nodige onzekerheid kunnen zorgen.

### Korte rente

De korte depositorente is in 2025 door de Europese Centrale Bank (ECB) in de eerste helft van het jaar nog twee keer verlaagd naar nu 2,0%. Wij hielden rekening met een bandbreedte van 3,5 % tot 2,5% in het afgelopen jaar. Het gevolg was dat als partijen geld wilden stallen bij de ECB, zij steeds een lagere rentevergoeding ontvingen. Dit was ook van invloed op de vergoeding voor de middelen die er tijdelijk in Rijks Schatkist waren gestald. Waar er in de eerste helft van het jaar nog circa 2,5% ontvingen werd, liep deze terug naar een niveau van 1,9% eind van het jaar. In de begroting was overigens niet de verwachting dat er nog middelen in de Schatkist zouden worden aangehouden, dus de alle daaruit voortvloeiende rentebaten zijn een meevaller. Daartegenover staat dat de 3-maands Euribor ook is gedaald, op 31 december 2025 stond deze op +2,026%. In de begroting was gerekend met 3,5% voor leningen met een korte looptijd. De liquiditeitspositie was in 2025 dusdanig gunstig dat er geen leningen met korte looptijd zijn aangetrokken om in de financieringsbehoefte te kunnen voorzien. Voor een verdere toelichting hierover verwijzen wij naar het onderdeel Schatkistbankieren over deze ontwikkelingen.

De huidige marktverwachting is dat de 3-maands Euriborrente in de loop van 2026 redelijk stabiel zal blijven, afgezien van grote geopolitieke onrust. Nu de Europese inflatie onder controle lijkt te komen is de verwachting van de markt dat de ECB in 2026 de korte rente stabiel zal houden. De ECB blijft echter voorzichtig met haar uitspraken ten aanzien van de werkelijk te nemen stappen. Geopolitieke onzekerheid blijft een gegeven.

### Lange rente

Wij hadden bij het opstellen van de begroting een inschatting gemaakt met een bandbreedte tussen 2,3% en 2,8% voor de lange rente (basis is 10-jaars swaprente) en rekenden in de begroting met 3,5% inclusief 0,4% liquiditeitsopslag. In werkelijkheid is de lange rente tot in maart redelijk stabiel gebleven rond een niveau van 2,36% om daarna redelijk snel met 0,3% procent op te lopen en daarna verder te stijgen naar 2,94% eind van het jaar. De liquiditeitsopslag is beweeglijk en heeft de 0,5% aangetikt en beweegt nu rond de 0,4%. Per saldo zou een 10-jaars lening voor ons aan het eind van het jaar circa 3,3% hebben gedaan. Wij hebben in 2025 in het geheel geen nieuwe lange leningen aangetrokken, dus geen "last" gehad van de hogere liquiditeitsopslag op de basisrente. De inverse rente structuur aan het begin van het jaar is verdwenen. Leningen met een korte looptijd zijn nu duidelijk goedkoper dan leningen met een langere looptijd. We spreken van een normale rentestructuur. Voor een verdere toelichting hierover verwijzen wij naar het onderdeel financiering verderop in deze paragraaf.

Er is een bedrag in de paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing voor risico's berekend, waarvan het feit dat de rente anders kan verlopen dan vooraf ingeschat, onderdeel uitmaakt, dit is sinds de begroting (2025-2028) een top risico vanwege het hogere financieringsvolume de komende jaren. Het risico heeft zich in 2025 niet voor gedaan. Uit de alinea (3.2.1.) over renterisicobeheer blijkt dat een eventuele rente stijging gedempt wordt door een grotere spreiding van de leningenportefeuille

dan de wettelijk kaders voorschrijven. Dit neemt het risico van een rentestijging of daling overigens niet weg.

### Schatkistbankieren

Met betrekking tot de Wet schatkistbankieren kunnen wij melden dat er gedurende het jaar regelmatig geld was gestald in Rijks Schatkist, aan het eind van het jaar was de Schatkist leeg. Bij aanvang van het jaar stond er nog € 7 miljoen in Rijks Schatkist. Door het goed monitoren van onze banksaldi zijn wij ruimschoots binnen de toegestane drempelwaarden van de wet gebleven. De belangrijkste redenen voor het verdwijnen van dit saldo in de Schatkist zijn aflossingen van bestaande leningen, ontvangsten van belegde gelden uit het verre verleden, investeringen en (grond)aankopen enerzijds en het jaarrekeningresultaat anderzijds. De middelen in de Schatkist hebben bijna € 0,3 miljoen extra rentebaten opgeleverd. Dit is verdisconteerd in het bijgestelde renteomslagpercentage.

Voor de berekening van het drempelbedrag verwijzen wij u naar de [tabel Schatkistbankieren](#) in de toelichting op de balans.

De Wet Hof (Houdbare overheidsfinanciën) speelt een belangrijke rol met betrekking tot de investeringsruimte (grof vertaald meer kasuitgaven dan inkomsten) voor de decentrale overheden en het Rijk. Uiteindelijk is besloten om ook voor 2024 een landelijke EMU-tekortnorm van 0,34% van het bbp voor alle gemeenten gezamenlijk te hanteren. Dit hele criterium heeft afgelopen jaar nauwelijks aandacht geleverd, gezien het positieve verloop van onze liquiditeitspositie. De norm kwam nooit in beeld. De vooraf bepaalde referentiewaarde was -/- € 36,1 miljoen. In werkelijkheid zijn wij uitgekomen op -/- € 12,1 miljoen.

Wij hanteren in ons Treasurystatuut een ondergrens van AA-rating. Vanuit spreiding in de financieringsvormen ligt de voorkeur bij nieuwe financieringen niet op de eerste plaats bij de inzet van rente-instrumenten. In de prijzen van de nieuwe leningen houden we rekening met een opslag, de zogenaamde liquiditeitstoeslag. Deze bewoog de afgelopen periode op het niveau van circa 0,40% bij een 10-jaars lening. We verwachten dat deze opslag in 2026 op een vergelijkbaar of iets hoger niveau zal liggen.

De administratieve organisatie van de Treasuryfunctie is georganiseerd conform het door ons in 2014 vastgestelde Treasurystatuut. In 2020 heeft er kleine aanpassing op het statuut plaatsgevonden, hierdoor konden operationele activiteiten eenvoudiger worden uitgevoerd. Het Treasurystatuut wordt in 2026 geactualiseerd.

## Risicobeheer

### Renterisicobeheer

#### Renterisico over de vlottende schuld

De kasgeldlimiet wordt conform de Wet FiDO berekend naar een vast percentage (8,5%) van het begrotingstotaal per 1 januari. Voor 2025 was de kasgeldlimiet berekend op € 68,4 miljoen. Uitgangspunt is, zolang de rente voor korte leningen lager is dan de rente voor leningen met langere looptijden dat de kasgeldlimiet optimaal wordt benut. Bij bijzondere situaties is het mogelijk dat er eerder wordt besloten om kortlopende leningen om te zetten in lang lopende leningen. Dit was in 2025 niet aan de orde. In 2025 is de kasgeldlimiet in het geheel niet overschreden. Bij het onderdeel Gemeentefinanciering in deze paragraaf gaan wij uitgebreider in op de liquiditeitsontwikkeling en schuldontwikkeling.

Kasgeldlimiet (bedragen x € 1 mln)	kwartaal 1	kwartaal 2	kwartaal 3	kwartaal 4
Netto vlottende schuld (+)/vlottende middelen	2,3	-0,7	-29,6	-20,6
Kasgeldlimiet	68,4	68,4	68,4	68,4
<b>Ruimte onder limiet</b>	<b>66,1</b>	<b>69,1</b>	<b>98,0</b>	<b>89,0</b>

### Renterisico over de vaste schuld

Voor het renterisico over het begrotingstotaal geldt een norm van maximaal 20% per jaar. Dit houdt in dat wij in enig jaar niet meer dan een bedrag ter grootte van 20% van het begrotingstotaal aan herfinanciering dan wel renteherziening mogen hebben. Dat maximum percentage is door het Rijk ingesteld om een enigszins stabiele rentelast over de jaren te bewerkstelligen.

In onderstaand overzicht is de renterisiconorm voor onze gemeente weergegeven voor de komende 5 jaren. Hieruit blijkt dat de renterisiconorm in 2025 niet is overschreden.

Het beleidsvoornemen ten opzichte van het risicobeheer van de financieringsportefeuille is erop gericht om de nieuw aan te trekken leningen met een zodanig looptijd aan te gaan dat de renterisiconorm ook in de verdere jaren niet overschreden gaat worden.

Renterisiconorm (bedragen x € 1 mln)	Begroot 2025	Realisatie 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029
- Maximaal renterisico op vaste schuld	35,0	0,0	55,0	25,0	40,0	35,0
- Renterisiconorm	156,0	161,0	162,3	162,3	162,3	162,3
<b>Ruimte onder de limiet</b>	<b>121,0</b>	<b>161,0</b>	<b>107,3</b>	<b>137,3</b>	<b>122,3</b>	<b>127,3</b>

### Kredietrisico's op beleggingen

Kredietrisico op beleggingen (bedragen x € 1 mln)	Restant vordering 1-1-2025	% van totaal 01-01-2025	Waarvan met aanvullende zekerheid 1-1-2025	Restant vordering 31-12-2025	% van totaal 31-12-2025	Waarvan met aanvullende zekerheid 31-12-2025
- Woningbouwcorporaties met garantie WSW	7,9	29,8%		7,9	28,1%	
- Semi-overheidsinstanties	14,9	56,2%		15,2	54,1%	
- Energiefonds Apeldoorn	0,2	0,8%		0,1	0,4%	
- Overige instellingen	3,5	13,2%	0,4	4,9	17,4%	0,5
<b>Totaal</b>	<b>26,5</b>	<b>100,0%</b>		<b>28,1</b>	<b>100,0%</b>	

De beleggingen zijn oplopend gerangschikt naar risico, waarbij alle beleggingen binnen de toegestane kredietrisico's vallen. In de categorie Overig instellingen een vordering opgenomen die is ontstaan op stichting Apenheul. De grond waarop parkeerplaats Berg en Bos gevestigd is, is in erfpacht uitgegeven aan Apenheul. Ook de exploitatie van de parkeerplaatsen zelf is daarbij overgedragen aan Apenheul. Bij deze overdracht is een waardebeoordeling voor het exploiteren van de parkeerplaatsen gemaakt door een onafhankelijke partij. De waarde bestaat uit een jaarlijkse canon en de aflossing van de contant gemaakte waarde van de exploitatie. Deze waarde van de exploitatie wordt in 10 jaar afgelost en is als langlopende vordering op Apenheul opgenomen in onze administratie.

### Risico's op gemeentegaranties

De gemeenteraad heeft vooral in het verleden garanties verstrekt voor leningen die onder meer door lokale woningbouwverenigingen, verzorgingstehuizen, sportverenigingen en dergelijke zijn aangegaan. Tegenwoordig zijn er waarborgfondsen voor onder andere woningbouw, zorg en sport. Hiermee wordt een rechtstreeks beroep op de gemeente om garant te staan voor leningen, aangegaan door deze instanties, steeds kleiner. Bij leningen verstrekt aan woningbouwcorporaties is de gemeente nog steeds verplicht om als 'achtervang' garant te staan. In 2025 is nog een directe garantie verleend aan Parc Spelderholt, ten gunste van de Rabobank, voor een deel van de door Rabobank verstrekte lening,

Een schuldrestant van € 193 miljoen (stand 31-12-2025) betreft een garantie op hypothecaire leningen aan particulieren in het kader van woningbouw en/of woningverbetering. Het risico over deze categorie leningen wordt als latent beschouwd en als PM post aangemerkt. Het betreft leningen die tussen 1995 t/m 2010 via het Waarborgfonds Eigen Woningen (WEW), via de Nationale Hypotheek Garantie (NHG), aan inwoners van onze gemeente zijn verstrekt. Het rijk en de gemeenten vervullen de achtervangfunctie; zij kunnen ieder voor 50% worden aangesproken op financiële tekorten van dit waarborgfonds, voor zover het leningen betreft die t/m 2010 onder deze garantie zijn verstrekt. Met ingang van 2011 staat het Rijk zelfstandig volledig garant voor alle vanaf dan verstrekte leningen. Op basis van informatie van de Nationale Hypotheek Garantie blijkt al jaren dat zij geen beroep verwachten te doen en nooit gedaan hebben op de achtervangers. Er is een behoorlijk eigen vermogen beschikbaar. Dit beeld is ongewijzigd.

Risico op gemeentegaranties (bedragen x € 1 mln)	Restant bedrag 1-1-2025	% van totaal 01-01-2025	Restant bedrag 31-12-2025	% van totaal 31-12-2025
- Rechtstreekse garantstelling	8,0	1,2%	7,4	1,2%
- Als achtervang met WSW-garantie	427,7	66,3%	431,5	68,3%
- Als achtervang NHG (tot 2011)	209,0	32,4%	193,0	30,5%
<b>Totaal</b>	<b>644,7</b>	<b>100,0%</b>	<b>631,9</b>	<b>100,0%</b>

## Gemeentefinanciering

### Financieringspositie

In 2025 hadden wij rekening gehouden met een financieringsbehoefte van € 70 miljoen. Dit was gebaseerd op de investeringsopgave en het feit dat er € 35 miljoen werd afgelost op de lange leningen. In werkelijkheid hebben wij in 2025 geen nieuwe lange leningen aangetrokken. De belangrijkste oorzaken voor deze lagere behoefte zijn:

- Investeringsuitgaven bleven achter bij wat initieel begroot was.
- Geraamde uitgaven van het grondbedrijf bleven achter.
- Er zijn meer vooruit ontvangen (subsidie)geldten binnen gekomen.
- Er is meer geld via de Algemene Uitkering ontvangen dan begroot.

Om de totale schuldontwikkeling te beschouwen moeten we de liquide middelen, de opgenomen korte leningen en de lange leningen en de middelen in Rijks Schatkist bij elkaar nemen en afzetten tegen de stand begin 2025. Hieruit blijkt dat de totale schuld met circa € 11 miljoen is afgenomen.

Mutaties leningenportefeuille	Begroting 2025 Bedrag (x € 1 mln)	Begroting 2025 Gemiddelde rente	Rekening 2025 Bedrag (x € 1 mln)	Rekening 2025 Gemiddelde rente
Stand per 1 januari	288,6	1,45%	288,6	1,45%
- Nieuwe leningen	70,0	3,50%	0,0	0,00%
- Reguliere aflossing	-35,0	0,76%	-35,0	0,76%
- Vervroegde aflossing	n.v.t.		n.v.t.	
- Renteherziening oud	n.v.t.		n.v.t.	
- Renteherziening nieuw	n.v.t.		n.v.t.	
<b>Stand per 31 december</b>	<b>323,6</b>	<b>1,97%</b>	<b>253,6</b>	<b>1,55%</b>

We zien een behoorlijke afname van onze lange schulden. In de begroting hielden wij rekening met een toenemende lange schuld. De liquiditeitspositie ontwikkelde zich dusdanig positief dat er geen

nieuwe lange leningen nodig waren. De belangrijkste redenen voor deze afwijking staan hier boven genoemd. De gemiddelde rente is per eind 2025 licht opgelopen ten opzichte van begin 2025 maar minder hard dan bij de begroting verwacht. De toename van de rentevoet komt door aflossing op relatief goedkope leningen, waar de toename van het tarief dat werd begroot met name ontstond door de verwachte opname van fors duurdere leningen.

Leningen kunnen een zogenaamde marktwaarde krijgen, doordat de rente in de markt steeds verschillend is. De marktwaarde ontstaat als de actuele rente afwijkt van de rente van een langlopende lening die we eerder hebben afgesloten. Is de actuele marktrente lager dan heeft de lening voor ons een negatieve marktwaarde, is de marktrente hoger dan heeft de lening voor ons een positieve marktwaarde. De marktwaarde berekenen we als volgt. We trekken de rente van de 'oude' lening af van de actuele rente. Het verschil 'vermenigvuldigen' we met de hoofdsom van de lening. De uitkomst daarvan vermenigvuldigen we met de resterende looptijd van de lening. Op het eind van de looptijd van de lening is de resterende looptijd nul. Er is dan dus geen verschil meer en de marktwaarde is dan dus nul.

Wij ontvingen een opgave van de marktwaarde van de derivaten van de BNG. Deze bedraagt € 5,2 miljoen positief. Dit betekent dat, wanneer wij de derivaten op 31 december zouden willen ontbinden, wij dan een bedrag ontvingen van € 5,2 miljoen. De stijging van de marktrente heeft ervoor gezorgd dat de waarde zich in 2025 positief heeft ontwikkeld. De marktwaarde van de leningen is ook positief (de marktrente is hoger dan de gemiddelde rente op de leningenportefeuille). Deze waarde bedraagt € 1,6 miljoen. Per saldo is er een positieve marktwaarde op de portefeuille van € 6,9 miljoen.

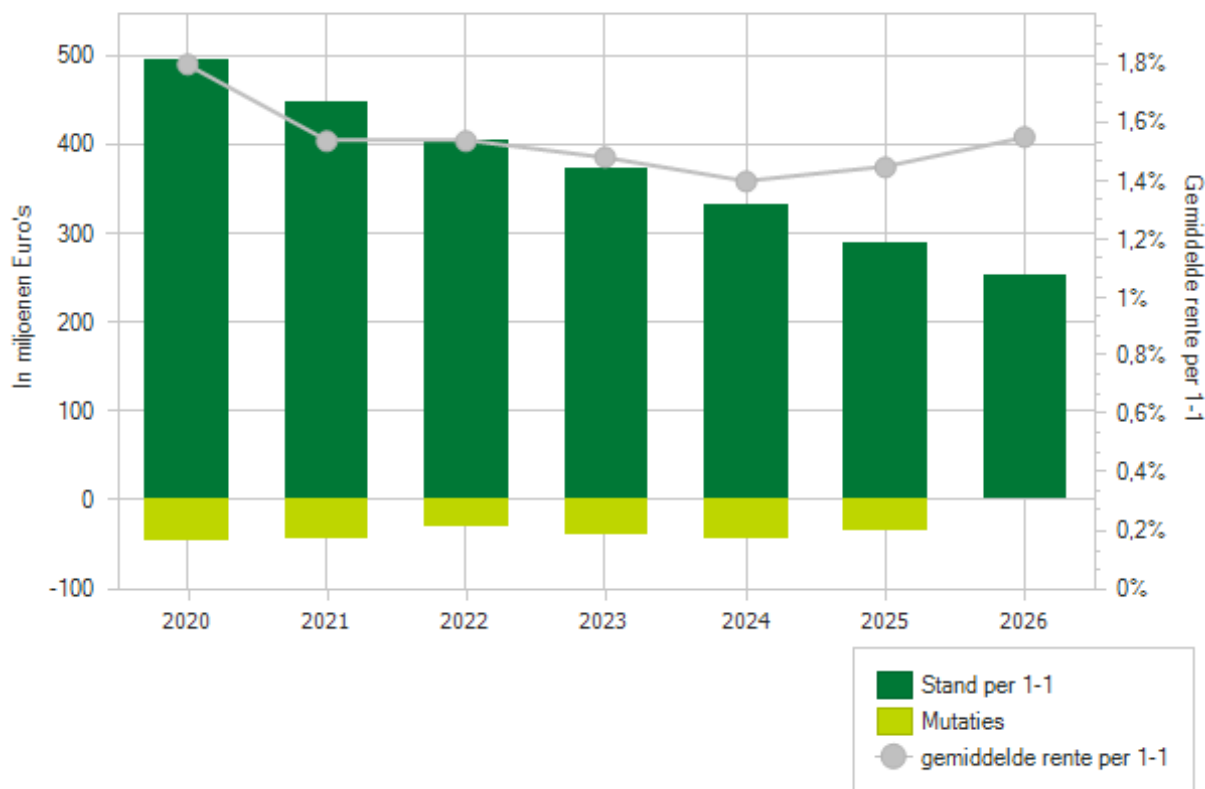
### ***Leningportefeuille opgenomen gelden***

De portefeuille opgenomen leningen is afgelopen jaar opnieuw afgenomen. De belangrijkste oorzaken zijn toegelicht bij het onderdeel financieringspositie. Vooruit ontvangen subsidies duiden op een toekomstige investeringsopgave, met bijpassende financieringsbehoefte. Verwachting is dan ook dat de schuld de komende jaren weer zal toenemen, waarbij de gemiddelde rentevoet eveneens hoger zal zijn. Wij zullen bij de nieuwe MPB dat beeld actualiseren.

Wat betreft het beeld van het gemiddelde rentepercentage van de portefeuille met lange leningen zien wij een licht gestegen niveau afgelopen jaar, doordat reguliere aflossingen hebben plaatsgevonden op relatief goedkope leningen. Er zijn geen mogelijkheden om oude "hoogrentende" schulden goedkoop te herfinancieren. Zichtbaar is dat de liquiditeitsopslag op lange leningen is toegenomen ten opzichte van enkele jaren terug. De tarieven voor het aantrekken van een lening zijn dan ook harder toegenomen dan het prijsverschil op renteswaps voor vergelijkbare looptijden in diezelfde periode.

Hieronder ziet u het verloop van de leningenportefeuille vanaf 2020, waarbij de dalende trend van het leenvolume duidelijk zichtbaar is, maar waar we wel een kanteling zien van het rentepercentage, dat gedurende de beschouwde jaren ook steeds dalend was.

## Verloop leningportefeuille



### Leningportefeuille uitgezette gelden

Tot deze portefeuille behoren vooral leningen die conform uw besluiten zijn verstrekt aan een woningbouwvereniging, Gigant, sportverenigingen, en dergelijke. Tevens zijn de gelden die voor de diverse stimuleringsleningen in een revolverend fonds via de stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederland (SVN) zijn verstrekt hier opgenomen. Aan die portefeuille is een bedrag toegevoegd in 2025. Ook de verstrekte leningen vanuit Energiefonds Apeldoorn zijn hier opgenomen.

Mutaties beleggingsportefeuille	Begroting 2025 Bedrag (x € 1 mln)	Begroting 2025 Gemiddelde rente	Rekening 2025 Bedrag (x € 1 mln)	Rekening 2025 Gemiddelde rente
Stand per 1 januari	29,5	3,25%	26,5	3,61%
- Nieuwe leningen	0,0	0,00%	1,8	2,75%
- Reguliere aflossing	0,5	0,43%	0,2	0,93%
- Vervroegde aflossing	n.v.t.		n.v.t.	
- Renteherziening oud	n.v.t.		n.v.t.	
- Renteherziening nieuw	n.v.t.		n.v.t.	
<b>Stand per 31 december</b>	<b>29,0</b>	<b>3,30%</b>	<b>28,1</b>	<b>3,58%</b>

Er is rente bijgeboekt op de diverse stimuleringsregelingen die via stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederland (SVN) zijn verstrekt. Tevens heeft een aanvulling van het fonds plaatsgevonden om weer nieuwe leningen te kunnen verstrekken. Er zijn in 2025 geen additionele leningen vanuit het Energiefonds Apeldoorn verstrekt. Via het kunstgrasfonds zijn er geen nieuwe leningen verstrekt, maar hebben wel stortingen plaatsgevonden op bestaande leningen, op basis van

bestaande contractuele afspraken. Daarnaast is er een langlopende vordering op Apenheul ontstaan bij het aangaan van de erfpacht constructie voor het parkeren aldaar.

## **Netto schuldquote en houdbaarheid financiën**

### **Netto schuldquote**

De schuld(quote) is één van de kengetallen waarop wordt gestuurd en waar met uw raad een maximum over is afgesproken.

Voor de definitie van onze schuld gebruiken wij dezelfde definitie als het BBV gebruikt. De wetgever heeft bepaald dat de berekening van de netto schuldquote volgens die definitie één van de financiële kengetallen voor gemeenten is. Daarbij moeten we zowel terug- als vooruitkijken. Wij hebben in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing alle kengetallen opgenomen. Waaronder die voor de (gecorrigeerde) netto schuldquote.

De definitie van de gecorrigeerde nettoschuldquote is:

(onderhandse leningen + overige vast schuld + kortlopende schuld + overlopende passiva - langlopende uitzettingen - overige beleggingen - kortlopende (debiteuren)vorderingen en uitzettingen - liquide middelen - overlopende activa)/totaal van de inkomsten op de exploitatiebegroting.

Het doel is gedurende deze collegeperiode om onze netto schuldquote beneden de 90% te houden. Met het opstellen van deze jaarrekening kunnen wij concluderen dat het ons gelukt is om afgelopen jaar de netto schuldquote ruim beneden de 90% te houden.

Ook dit jaar zien we een verbetering van de netto schuldquote. De schulden zijn per saldo met € 11 miljoen gedaald. Dat bestaat voor € 35 miljoen uit aflossing op de lange leningen, een afname van de liquide middelen met € 17 miljoen en een afname van het saldo bij de schatkist met € 7 miljoen. De oorzaak van de betere schuldpositie dan begroot wordt elders in de jaarrekening toegelicht.

De laatste jaren blijken er vaker hogere inkomsten te zijn dan wij verwachtten. Met name de Algemene Uitkering en additionele subsidies zijn grotere posten. De verwachte bestedingen van reserves gaat meestal minder snel dan begroot. Ook uitgaven door het grondbedrijf lopen door diverse redenen nogal eens vertraging op.

In de volgende tabel wordt de gecorrigeerde netto schuldquote volgens de begroting en volgens de jaarrekening getoond.

<b>Jaar</b>	<b>Begroting</b>	<b>Rekening</b>	<b>Waarde</b>	<b>Provincie Begroting</b>	<b>Provincie Rekening</b>
2021	87,55%	55,99%	Goed	A	A
2022	78,86%	46,23%	Goed	A	A
2023	66,79%	44,23%	Goed	A	A
2024	62,81%	44,03%	Goed	A	A
2025	60,62%	42,49%	Goed	A	A

### **Houdbaarheid financiën**

Onder houdbare gemeentefinanciën wordt verstaan:

- De gemeente kan aan haar verplichtingen voldoen.
- De gemeente kan haar financiën ook bij economisch slecht weer beheersbaar houden zonder hulp van buitenaf.

In algemene zin kunnen we stellen dat de stabiliteit van de solvabiliteit, in combinatie met de positieve ontwikkeling van de netto schuldquote, de houdbaarheid van onze financiën beter maakt.

## EMU-saldo

Ook de ontwikkeling van het EMU-saldo laat zien of onze schulden afnemen of juist iets oplopen. Zoals eerder gezegd, het jaarrekeningoverschot voor reservemutaties is bepalend voor het actuele EMU-saldo.

De Schuldquote bevindt zich op een goed niveau, stel dat we de schuldquote nog verder willen verlagen en het EMU saldo positief beïnvloeden wat kunnen we dan nog doen?

- Indien we de inkomsten uit exploitatie kunnen opvoeren heeft dat een positief effect. Als die inkomsten worden toegevoegd aan de reserves kan er schuld worden afgelost. Dan ontstaat een extra positief effect op de netto schuldquote;
- Wij verkopen al meerdere jaren delen van de voorraad oneigenlijk bezit. Met de opbrengst kan op de schuld worden afgelost;
- Indien de grondverkoop de investeringen overstijgen dan heeft dat een positief effect op de Schuldquote en op het EMU-saldo.

Al deze mogelijkheden hebben (politiek bestuurlijke) consequenties, die verder gaan dan alleen een verlaging van de Netto Schuldquote.

Overigens is de verwachting dat de netto schuldquote in de komende jaren omhoog zal gegaan gezien de ambities in de MPB 2026-2029.

In de volgende tabel wordt het verloop van het EMU-saldo gedurende de laatste 4 jaren getoond.

Jaar	Referentiewaarde EMU-tekort	Begroting EMU-Saldo	Werkelijk EMU-Saldo
2022	€ 22,0 mln	-/- € 16,029 mln	+ € 63,242 mln
2023	€ 24,9 mln	-/- € 16,117 mln	-/- € 14,680 mln
2024	€ 36,1 mln	-/- € 42,838 mln	+ € 26,881 mln
2025	€ 38,3 mln	-/- € 54,642 mln	-/- € 10,478 mln

## Rentetoerekening

### Kapitaallasten concernbreed fors lager

De rentekosten van de leningen worden via de interne rekenrente doorberekend aan de afdelingen met investeringen in economisch en/of maatschappelijk nut of grond. Voor de berekening van de Interne rente worden de rentekosten omgeslagen over de activa die integraal zijn gefinancierd. De omslagrente was voor 2025 nog steeds aan de veilige kant vastgesteld, maar gedurende het jaar werd al duidelijk dat dit percentage behoorlijk zou dalen. Waar een externe rentelast van ruim € 7,5 miljoen werd begroot, is deze uiteindelijk slechts € 4,0 miljoen geworden. Dat had grote gevolgen voor de omslagrente. Die is voor 2025 bepaald op 0,70%, bijna 50% lager dan begroot.

Belangrijkste redenen waren dat de liquiditeitspositie zich fors positieve heeft ontwikkeld dan in de begrotingsperiode werd verwacht. En de begrote leningen waren doorgerekend tegen 3,5%, terwijl er geen leningen zijn aangetrokken. Dat resulteert in een groot voordeel in de uiteindelijke rentekosten. Daarnaast is er nog een bedrag aan rente ontvangen op de momenten dat sprake was van overliquiditeit. Deze werd aangehouden op de rekening courant bij de schatkist. Hoewel het te ontvangen rentepercentage een stuk lager was dan een jaar ervoor, heeft dit toch geleid tot rente-inkomsten die de totale rentelasten hebben gedrukt. Het lagere renteomslagpercentage heeft voor nagenoeg alle onderdelen binnen de gemeente een positief gevolg. In onderstaand renteschema zijn de verschillen op detailniveau zichtbaar.

Renteschema	Begroting 2025 (Bedrag x € 1.000)	Rekening 2025 (Bedrag x € 1.000)
a - De externe rentelasten over de korte en lange financiering	7.561	4.027

b - De externe rentebaten (idem)	-1.138	-1.421
<b>c - Saldo rentelasten en rentebaten</b>	<b>6.423</b>	<b>2.606</b>
c1 - De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-1.290	-717
c2 - De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-322	-322
c3 - De rentebaar van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (=projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	322	322
<b>Aan taakvelden toe te rekenen externe rente (subtotaal: c+c1+c2+c3)</b>	<b>5.133</b>	<b>1.890</b>
d1 - Rente over eigen vermogen (+/+)	0	0
d2 - Rente over voorzieningen (+/+)	2.147	1.894
<b>Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente (subtotaal+d1+d2)</b>	<b>7.280</b>	<b>3.784</b>
e - De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag) (-/-)	8.435	4.542
<b>f - Renteresultaat op taakveld treasury</b>	<b>1.155</b>	<b>759</b>

De rente over de voorzieningen hebben slechts betrekking op de grondexploitatie. Hier is conform de wetgeving 2% rente over berekend. Over het eigen vermogen is geen rente berekend.

Als gevolg van een vertraging van de investeringen zijn de uitgaande kasstromen lager geweest dan begroot. Dat heeft ertoe geleid dat er geen nieuwe financiering nodig was in 2025. Overliquiditeit leverde daarnaast een extra bedrag aan rentebaten op. Door de lagere netto rentelasten kon de omslagrente voor 2025 worden verlaagd van 1,30% naar 0,70%.

# Verbonden partijen

## *Inleiding*

Verbonden partijen zijn derde rechtspersonen waarmee de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. Onder bestuurlijk belang wordt verstaan een zetel in het bestuur van een rechtspersoon of het hebben van stemrecht. Financieel belang is er, als de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld en die kwijt is in geval van faillissement van de verbonden partij of als financiële problemen bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op de gemeente. Wij hebben bestuurlijke en financiële belangen in gemeenschappelijke regelingen, vennootschappen, publiek-private samenwerkingsconstructies (pps) en stichtingen. Afhankelijk van onze mate van verbondenheid zijn wij in staat om invloed op het beleid van de betreffende verbonden partij uit te oefenen.

Op 16 april 2025 heeft uw raad de [Kadernota verbonden partijen 2025-2028](#) vastgesteld. Hierin wordt onder meer ingegaan op de keuze om een verbonden partij in te stellen, de sturing op onze deelnemingen en de rol van de raad daarin. De kadernota bevat daarmee de kaders en het voorgenomen beleid rondom verbonden partijen. In deze paragraaf wordt dat niet allemaal herhaald, maar wordt volstaan met het geven van inzicht in de belangrijkste gegevens en ontwikkelingen per verbonden partij.

Ook de Commissie BBV heeft in 2025 een [notitie](#) uitgebracht over verbonden partijen. Deze notitie bevat o.a. informatie over definities, instrumentarium en rechtmatigheid. Ook is een hoofdstuk opgenomen speciaal voor raadsleden.

In 2025 zijn voorbereidende werkzaamheden uitgevoerd die kunnen leiden tot de oprichting van of deelname aan nieuwe verbonden partijen in 2026. Het betreft onder andere de mogelijke oprichting van een GR Jeugdzorg, een BV voor het warmtenet en een Risicobeheerfonds.

## Overzicht van verbonden partijen

In de programma's gaan wij in op de bijdrage van de verbonden partijen aan de doelstellingen van de gemeente en de risico's. Via een link kunt u inzoomen op het uitgebreide format dat per verbonden partij is gemaakt. In deze paragraaf beperken wij ons daarom tot een resumé van alle verbonden partijen.

Prg.	Verbonden partij	Wat	Bestuurlijk belang of aandelen belang	Financiële bijdrage/subsidie	Portefeuillehouder(s)
1	Accres Holding BV	DLN	100% aandelen	€ 19.659.752	H. van den Berge (aandeelhouder), M. Wenzkowski (opdrachtgever)
1	GGD Noord- en Oost-Gelderland	GR	DB lid (voorzitter)	€ 1.751.000	A.J. Prins
1	NV Orpheus theater/congrescentrum	DLN	72,7% aandelen	€ 5.138.489	H. van den Berge (aandeelhouder), P.C.J. Messerschmidt (cultuur)
1	PlusOV	GR	DB lid	€ 2.969.000	A.J. Prins
1	Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland/GHOR	GR	DB en AB lid	€ 13.693.000	A.J.M. Heerts
2	BV Ontwikkelingsmaatschappij Vitale Vakantieparken	DLN	13,5% aandelen	€ 30.000	H. van den Berge (aandeelhouder), M. Wenzkowski
2	Circulus BV	DLN	31,6% aandelen	€ 23.431.013	H. van den Berge (aandeelhouder), D.S. Huizer (opdrachtgever)
2	Kanaalzone Zuid (Schatkamer van Zuid)	PPS	50% deelname	n.v.t.	P.C.J. Messerschmidt
2	NV Luchthaven Teuge	DLN	54,61% aandelen	n.v.t.	H. van den Berge
2	Omgevingsdienst Veluwe (ODVeluwe)	GR	DB en AB lid	€ 5.642.016	D.S. Huizer
2	Wegener	PPS	33 1/3% deelname	n.v.t.	P.C.J. Messerschmidt
2	Zonnepark Brinkenweg Exploitatie B.V.	DLN	50% aandelen	n.v.t.	H. van den Berge (aandeelhouder), M. Wenzkowski
3	Centrum voor Veiligheid en Digitalisering	ST	Voorzitter RvT	€ 164.000	A.J.M. Heerts
3	Leisurelands (RGV)	DLN	16,23%	n.v.t.	H. van den Berge
3	Werkleerbedrijf Lucrato	GR	Voorzitter van het bestuur	€ 25.291.000	S. Biharie
4	Alliander NV	DLN	0,043% aandelen	n.v.t.	H. van den Berge
4	Bank Nederlandse Gemeenten	DLN	0,24% aandelen	n.v.t.	H. van den Berge
4	Regio Stedendriehoek	GR	DB lid en AB lid	€ 1.529.740	N. Derks (DB); P.C.J. Messerschmidt (AB)
4	Stichting Apeldoorns Archief	ST	Raad van Toezicht (via college)	€ 996.820	P.C.J. Messerschmidt
4	Tribuut	GR	Bestuurslid	€ 4.057.000	H. van den Berge
4	Vitens	DLN	1 aandeel	n.v.t.	H. van den Berge

\* DLN=deelneming, GR=gemeenschappelijke regeling, PPS=publiek private samenwerking, ST=stichting

## Gemeenschappelijke regelingen

### Werkleerbedrijf Lucrato

#### Algemeen

Bijdrage aan doelstelling	Lucrato bedient drie doelgroepen. Ten eerste is zij werkgever voor inwoners met een indicatie Wsw. In dit kader begeleidt Lucrato mensen naar een werkplek, zoveel mogelijk bij een reguliere werkgever. Daarnaast is Lucrato ook werkgever voor inwoners die in het kader van Beschut Werk een werkplek nodig hebben. De derde groep inwoners die Lucrato bedient, zijn inwoners die naar verwachting vanuit de Participatiewet binnen een jaar aan het werk kunnen gaan. Tevens kan Lucrato tijdelijke dienstverbanden aanbieden aan inwoners die onder de doelgroep van het Doelgroepregister vallen (zogenoemde ADS-banen).
Betrokken partijen	De Gemeenschappelijke Regeling Lucrato is een verbonden partij tussen de gemeenten Apeldoorn, Epe en Heerde.
Bestuurlijk belang/stemverhouding	Het bestuur van Werkbedrijf Lucrato bestaat uit drie leden, waaronder de voorzitter. Gemeente Apeldoorn levert de voorzitter en deze heeft bij het staken der stemmen de doorslaggevende stem. Het lid van de gemeente Apeldoorn heeft twee stemmen. Het lid van de gemeente Epe en het lid van de gemeente Heerde hebben ieder één stem. Een besluit van het bestuur is genomen als dit meer dan de helft van het aantal uitgebrachte stemmen heeft verkregen.
Portefeuillehouder(s)	S. Biharie
Link naar jaarstukken	<a href="#">Jaarstukken 2024</a>
Link naar kaderstelling	<a href="#">Gemeenschappelijke Regeling Lucrato</a>

#### Prestatie afspraken

Jaarlijks worden door het college prestatieafspraken met het bestuur van Lucrato overeengekomen. Lucrato legt verantwoording af over de Prestatieafspraken 2025 in het voorjaar van 2026. Voor het jaar 2026 stellen we opnieuw prestatieafspraken vast met Lucrato en deze zenden we ter kennisneming aan de Raad.

#### Risico's

Sinds 2020 heeft Lucrato tekorten begroot op het bedrijfsresultaat welke zij niet meer uit eigen middelen kan dekken. Lucrato heeft in de begroting 2026-2029 een aanvullende bijdrage van Apeldoorn opgenomen van € 604.000. Vanaf 2025 is in onze begroting geen bijdrage opgenomen, maar hebben we hier in de paragraaf weerstandsv Vermogen een risico voor opgenomen. Gelukkig hebben we de afgelopen jaren gezien dat de daadwerkelijke bedrijfsresultaten van Lucrato beter waren dan begroot. De verwachting is dat Lucrato in 2025 een positief exploitatieresultaat heeft behaald, waardoor de gemeente in 2025 geen aanvullende bijdragen hoeft te doen.

#### Ontwikkelingen beleid

De wetswijzigingen "Participatiewet in Balans" en "Van School naar Werk" zijn deels per 1 januari 2026 in werking getreden. Het andere deel wordt per 1 januari 2027 ingevoerd. 2026 is een overgangsjaar, waarin o.a. de verordening en beleidsregels worden vastgesteld. De wetswijzigingen werkten we in 2025 uit in samenhang met de aanbevelingen die het bureau Berenschot had uitgebracht over de samenwerking tussen Lucrato en de gemeente, alsmede het project Vertrouwen Werkt.

#### Financiële gegevens

Financiële bijdrage/subsidie	€ 25.291.000
Aandelenbelang	Voorzitter van het bestuur

	2023	2024	2025
Rekeningresultaat	€ 267.000	€ 1.144.000	n.n.b.
Eigen vermogen	€ 3.034.000	€ 4.131.000	n.n.b.
Vreemd vermogen	€ 5.041.000	€ 4.531.000	n.n.b.

## GGD Noord- en Oost-Gelderland

### Algemeen

Bijdrage aan doelstelling	Burgers leven zo veel mogelijk in veiligheid en gezondheid. Doel en openbaar belang: het bewaken, beschermen en verbeteren van de gezondheid van de inwoners. De taken op het gebied van de jeugdgezondheidszorg zijn per 2017 overgedragen aan het CJG.
Betrokken partijen	22 gemeenten in de regio Noord- en Oost-Gelderland
Bestuurlijk belang/stemverhouding	De stemverhouding in het algemeen bestuur is gebaseerd op het aantal inwoners per gemeente. Apeldoorn heeft 20% van het aantal stemmen in het bestuur.
Portefeuillehouder(s)	A.J. Prins
Link naar jaarstukken	<a href="#">Jaarstukken 2024</a>
Link naar kaderstelling	

### Prestatie afspraken

N.v.t.

### Risico's

Het kunnen aantrekken van voldoende personeel (ook in het geval van crisissituaties)

### Ontwikkelingen beleid

De positie van de GGD in de publieke (veiligheid)infrastructuur en een robuuste organisatie

### Financiële gegevens

Financiële bijdrage/subsidie	€ 1.751.000
Aandelenbelang	DB lid (voorzitter)

	2023	2024	2025
Rekeningresultaat	€ 525.000	- € 1.220.000	n.n.b.
Eigen vermogen	€ 3.182.000	€ 1.920.000	n.n.b.
Vreemd vermogen	€ 13.266.000	€ 11.330.000	n.n.b.

## Omgevingsdienst Veluwe (ODVeluwe)

### Algemeen

Bijdrage aan doelstelling	Borgen van een gezonde veilige fysieke leefomgeving (o.a. schoner, stiller en duurzamer) creëren door regulering op basis van vergunningverlening, milieutoezicht, handhaving en milieuadviesing.
Betrokken partijen	De gemeenten Apeldoorn, Brummen, Voorst, Harderwijk, Heerde, Hatterm, Ermelo, Elburg, Oldebroek, Nunspeet, Putten en Epe en provincie Gelderland.
Bestuurlijk belang/stemverhouding	Het bestuur bestaat uit een algemeen bestuur van 13 leden en een dagelijks bestuur van 5 leden. Wethouder D.S. Huizer

vertegenwoordigt de gemeente Apeldoorn in beide besturen. Elk algemeen bestuur lid heeft 1 stem en besluiten worden genomen met gewone meerderheid van uitgebrachte stemmen. Indien 3 leden van het algemeen bestuur van opvatting zijn dat een besluit tot ongewenste en onrechtvaardige gevolgen leidt voor de deelnemers die zij vertegenwoordigen, kunnen zij een herstemming aanvragen. Bij een herstemming geldt het principe van gewogen stemmen, het aantal stemmen per deelnemer wordt dan vastgesteld op basis van het aandeel in de begroting.

Portefeuillehouder(s) D.S. Huizer  
 Link naar jaarstukken [Jaarstukken 2024](#)  
 Link naar kaderstelling

### Prestatie afspraken

Vastgelegd in de Samenwerkingsovereenkomst en het uitvoeringsprogramma 2025

### Risico's

In de begroting en jaarrekening van de ODVeluwe staan interne risico's. Die kan ODVeluwe zelf opvangen binnen haar eigen begroting. Er wordt nog steeds een stijgende lijn in het aantal adviesproducten geconstateerd. Met name op het gebied van ruimtelijke ordening (RO), stikstof, energietransitie en bodemgerelateerde adviezen. Deze stijging kon nog worden opgevangen binnen de begroting. Dit staat wel onder druk vanwege de toenemende inzet die van de ODVeluwe wordt gevraagd bij onze ontwikkelopgaves voor de stad. Voor extra taken onder de Omgevingswet op het gebied van onder meer bodem en geluid die bij de ODVeluwe terecht zijn gekomen is in 2026 extra budget toegekend.

### Ontwikkelingen beleid

In 2025 is verder gewerkt aan een robuuste omgevingsdienst die een bijdrage levert aan onze doelstelling van een gezonde en veilige fysieke leefomgeving en mee kan werken aan onze ontwikkelopgaven.

### Financiële gegevens

Financiële bijdrage/subsidie € 5.642.016  
 Aandelenbelang DB en AB lid

	2023	2024	2025
Rekeningresultaat	€ 239.928 -/-	€ 462.678	n.n.b.
Eigen vermogen	€ 239.928 -/-	€ 584.178	n.n.b.
Vreemd vermogen	€ 870.726	€ 1.543.898	n.n.b.

### Regio Stedendriehoek

#### Algemeen

Bijdrage aan doelstelling Regio Stedendriehoek draagt bij aan onze ambities uit programma 2 en 3 door belangenbehartiging op het gebied van duurzaamheid, ruimtelijke ordening (waaronder milieu en mobiliteit) en economische zaken.

Betrokken partijen De gemeenten Apeldoorn, Brummen, Deventer, Epe, Lochem, Voorst, Heerde en Zutphen.

Bestuurlijk belang/stemverhouding Het bestuur bestaat uit een regionaad van 16 leden en het dagelijks bestuur uit 8 vaste leden (de gemeenten) en 2 agendaleden (provincie Gelderland en Overijssel).

Portefeuillehouder(s) N. Derks (DB); P.C.J. Messerschmidt (AB)

Link naar jaarstukken [Jaarstukken 2024](#)

Link naar kaderstelling

## Prestatie afspraken

## Risico's

Het weerstandsvermogen van de Regio Stedendriehoek is zeer beperkt. Bij deze WGR 'light' is de afspraak gemaakt dat de Stedendriehoek geen eigen vermogen opbouwt. Indien de Regio Stedendriehoek op enig moment onverhoopt niet meer aan haar verplichtingen kan voldoen moet teruggevallen worden op de deelnemende gemeenten.

## Ontwikkelingen beleid

## Financiële gegevens

Financiële bijdrage/subsidie € 1.529.740

Aandelenbelang DB lid en AB lid

	2023	2024	2025
Rekeningresultaat	€ 261.138	€ 666.986	n.n.b.
Eigen vermogen	€ 261.138	€ 757.252	n.n.b.
Vreemd vermogen	€ 713.679	€ 2.424.089	n.n.b.

## Tribuut

### Algemeen

Bijdrage aan doelstelling Met ingang van 1 januari 2016 voert Tribuut voor de gemeente Apeldoorn de belastingtaak uit. Naast de uitkeringen van de rijksoverheid vormen de gemeentelijke belastingen een belangrijke bron van inkomsten.

Betrokken partijen Tribuut is een samenwerkingsverband van de gemeenten Apeldoorn, Epe, Lochem, Voorst, Brummen en Zutphen.

Bestuurlijk belang/stemverhouding Het bestuur van Tribuut bestaat uit 6 leden, onder wie de voorzitter. Iedere deelnemende gemeente levert 1 bestuurslid. Voor de gemeente Apeldoorn is dit wethouder van den Berge. Elk lid heeft 1 stem en besluiten worden genomen met gewone meerderheid van uitgebrachte stemmen. In geval van herstemming heeft Apeldoorn als enige meer stemmen en wordt besloten met ten minste twee derde meerderheid van de uitgebrachte stemmen.

Portefeuillehouder(s) H. van den Berge

Link naar jaarstukken [Jaarstukken 2024](#)

Link naar kaderstelling [Gemeenschappelijke regeling Tribuut.](#)

De GR is gewijzigd.

De financiële stukken zijn [hier](#) te raadplegen.

## Prestatie afspraken

## Risico's

De risico's zijn opgenomen in het ontwerp toekomstplan en begroting 2026-2029 (pagina 20).

## Ontwikkelingen beleid

### Financiële gegevens

Financiële bijdrage/subsidie € 4.057.000

Aandelenbelang Bestuurslid

	2023	2024	2025
Rekeningresultaat	€ 621.503	€ 562.720	n.n.b.
Eigen vermogen	€ 714.099	€ 673.214	n.n.b.
Vreemd vermogen	€ 1.006.436	€ 1.243.721	n.n.b.

## Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland/GHOR

### Algemeen

**Bijdrage aan doelstelling** De Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland voert de regionale taken uit op het terrein van de brandweezorg, rampenbestrijding, crisisbeheersing en geneeskundige hulpverlening. De Veiligheidsregio doet dat ook op lokaal niveau zoals dat is aangegeven in de Wet Veiligheidsregio's. Daarmee draagt de VNOG bij aan het behouden en verbeteren van de objectieve en subjectieve veiligheid van de Apeldoornse burgers, bedrijven en instellingen.

**Betrokken partijen** De VNOG is een gemeenschappelijke regeling (GR) en bestaat uit 22 gemeenten in Noord- en Oost- Gelderland.

**Bestuurlijk belang/stemverhouding** De VNOG heeft een algemeen bestuur en een dagelijks bestuur. De gemeente Apeldoorn levert de voorzitter van deze besturen. Op grond van de Wet Veiligheidsregio's is dit de burgemeester. De gemeente Apeldoorn heeft 6 van de totaal 50 stemmen.

**Portefeuillehouder(s)** A.J.M. Heerts

**Link naar jaarstukken** [Jaarstukken 2024](#)

**Link naar kaderstelling** Regionaal Risicoprofiel en Beleidsplan

### Prestatie afspraken

N.v.t.

### Risico's

Onvoldoende financiële middelen voor toekomstige crises alsmede verontreiniging van grond/bodem kazernes en oefenpleinen door PFAS.

## Ontwikkelingen beleid

Hoe kan de VNOG inspelen op ontwikkelingen als (nieuwe) dreigingen, klimaatverandering, cybercriminaliteit, (geopolitieke) instabiliteit en hybride oorlogsvoering.

### Financiële gegevens

Financiële bijdrage/subsidie € 13.693.000

Aandelenbelang DB en AB lid

	2023	2024	2025
Rekeningresultaat	€ 2.831.788	€ 1.792.945	n.n.b.
Eigen vermogen	€ 19.874.060	€ 22.717.000	n.n.b.
Vreemd vermogen	€ 25.423.595	€ 30.501.190	n.n.b.

**Algemeen**

Bijdrage aan doelstelling	1. Subjectief welzijn - Meer inwoners, en mensen die in Apeldoorn verblijven, zijn betrokken, doen mee, doen ertoe en voelen zich veilig en gelukkig. 4. Gezondheid - De gezondheid van alle inwoners is toegenomen.
Betrokken partijen	Apeldoorn, Brummen, Deventer, Epe, Hattem, Heerde, Lochem, Voorst en Zutphen
Bestuurlijk belang/stemverhouding	Het bestuur van de Vervoercentrale Stedendriehoek bestaat uit 9 leden, onder wie de voorzitter. Iedere deelnemende gemeente levert 1 bestuurslid. Voor de gemeente Apeldoorn is dit wethouder Prins. Bij stemmingen heeft elk lid 1 stem. Voor een besluit is een gewone meerderheid van de uitgebrachte stemmen nodig. Voor een aantal besluiten is een meerderheid van ten minste twee derde van de uitgebrachte stemmen nodig is. In het geval van herstemming geldt het principe van gewogen stemmen op basis van het aantal inwoners per gemeente.
Portefeuillehouder(s)	A.J. Prins
Link naar jaarstukken	<a href="#">Jaarstukken 2024</a>
Link naar kaderstelling	De Gemeenschappelijke Regeling Vervoerscentrale Stedendriehoek (PlusOV)

**Prestatie afspraken**

N.v.t.

**Risico's**

Het belangrijkste risico is het uittreden van een of meer deelnemende gemeenten. Dit zal consequenties hebben voor de resterende gemeenten, specifiek wat betreft de overheadkosten per gemeente.

**Ontwikkelingen beleid**

De verbetering van de ketensamenwerking tussen reizigers, gemeenten, vervoerders en PlusOV

**Financiële gegevens**

Financiële bijdrage/subsidie	€ 2.969.000
Aandelenbelang	DB lid

	<b>2023</b>	<b>2024</b>	<b>2025</b>
Rekeningresultaat	€ 951	€ 0	n.n.b.
Eigen vermogen	€ 439.809	€ 89.809	n.n.b.
Vreemd vermogen	€ 1.934.294	€ 1.753.580	n.n.b.

## Deelnemingen

### Accres Holding BV

#### Algemeen

Bijdrage aan doelstelling	Accres Apeldoorn BV is een dochter van Accres Holding BV. Accres Apeldoorn BV beheert en exploiteert voor de gemeente maatschappelijk vastgoed en verleent diensten op het gebied van natuur, onderwijs, welzijn, educatie, recreatie en sport. Daarmee draagt zij bij aan diverse doelstellingen van onze gemeente met name uit het hoofdstuk Samenleving.
Betrokken partijen	Gemeente Apeldoorn is de enige eigenaar van Accres Holding BV. De holding heeft drie dochters: Accres Apeldoorn BV, Accres Shared Services BV en Accres Deelnemingen BV. Gemeente Apeldoorn heeft een dienstverleningsovereenkomst met Accres Apeldoorn BV. Accres Shared Services BV ondersteunt Accres Apeldoorn BV, de holding en de andere dochters.
Bestuurlijk belang/stemverhouding	Apeldoorn bezit 100% van de aandelen van Accres Holding BV, 1% van de aandelen van Accres Apeldoorn BV en 1% van de aandelen van Accres Shared Services BV.
Portefeuillehouder(s)	H. van den Berge (aandeelhouder), M. Wenzkowski (opdrachtgever)
Link naar jaarstukken	<a href="#">Jaarstukken 2024</a>

Link naar kaderstelling

#### Prestatie afspraken

In 2025 is in overleg met Accres gewerkt aan een DVO 2026-2037 die eind 2025 is vastgesteld.

#### Risico's

Het financiële risico van de gemeente als eigenaar van Accres is in principe beperkt tot de waarde van het aandelenbezit. Maar Accres draagt als opdrachtnemer ook bij aan verschillende begrotingsprogramma's. Als Accres de afgesproken prestaties niet of niet goed genoeg levert, kan dat gevolgen hebben voor de inwoners van Apeldoorn en omgeving. Die zouden de gemeente als opdrachtgever hierop kunnen aanspreken. Als een dochteronderneming van Accres verlies lijdt, kan dit voor Apeldoorn als 100% eigenaar van het moederbedrijf tot imagoschade leiden. We hebben hier invloed op door als aandeelhouder periodiek met de directie van Accres de ontwikkeling van het bedrijf te bespreken. Daarnaast beschikt Accres over een governancestructuur die inzicht biedt in toezicht en verantwoordelijkheden.

#### Ontwikkelingen beleid

Vanaf 2026 zal Accres niet meer verantwoordelijk zijn voor het eigenaren onderhoud, parkeren Berg & Bos en groenonderhoud.

#### Financiële gegevens

Financiële bijdrage/subsidie	€ 19.659.752
Aandelenbelang	100% aandelen

	2023	2024	2025
Rekeningresultaat	€ 295.025	€ 684.315	n.n.b.
Eigen vermogen	€ 3.920.590	€ 4.543.274	n.n.b.
Vreemd vermogen	€ 7.285.895	€ 4.240.768	n.n.b.

## Alliander NV

### Algemeen

Bijdrage aan doelstelling	Alliander is het energienetwerkbedrijf dat verantwoordelijk is voor de levering van gas en electriciteit naar inwoners en bedrijven in onze gemeente. Alliander is het netwerkbedrijf van het vroegere Nuon. Het is in 2009 afgesplitst van Nuon. Alliander heeft alleen publieke aandeelhouders.
Betrokken partijen	Apeldoorn heeft 0,043% van het aandelenkapitaal van Alliander.
Bestuurlijk belang/stemverhouding	Over 2024 heeft Alliander een bedrijfsresultaat gerealiseerd van € 976 mln. Dit is voor een belangrijk deel toe te schrijven aan het positieve effect van de verkoop van Kenter. Van dit bedrag is € 148,8 mln aan dividend uitgekeerd, waarvan € 53 miljoen al als interim-dividend in april 2024 als gevolg van de verkoop van Kenter is uitgekeerd. Apeldoorn heeft een aandeel van 0,043% en heeft aanvullend nog € 41.194 aan dividend ontvangen.
Portefuillehouder(s)	H. van den Berge
Link naar jaarstukken	<a href="#">Jaarstukken 2024</a>

Link naar kaderstelling

### Prestatie afspraken

### Risico's

N.v.t.

### Ontwikkelingen beleid

### Financiële gegevens

Financiële bijdrage/subsidie	Niet van toepassing
Aandelenbelang	0,043% aandelen

	2023	2024	2025
Rekeningresultaat	€ 267 mln	€ 975 mln	n.n.b.
Eigen vermogen	€ 4.749 mln	€ 6.038 mln	n.n.b.
Vreemd vermogen	€ 6.877 mln	€ 6.908 mln	n.n.b.

## Bank Nederlandse Gemeenten

### Algemeen

Bijdrage aan doelstelling	De BNG bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor maatschappelijk belang. Via financiële dienstverlening draagt de BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.
Betrokken partijen	De Staat heeft de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een waterschap.
Bestuurlijk belang/stemverhouding	De gemeente Apeldoorn bezit 0,24% van de aandelen
Portefuillehouder(s)	H. van den Berge
Link naar jaarstukken	<a href="#">Jaarstukken 2024</a>

[Link naar kaderstelling](#)

## Prestatie afspraken

## Risico's

Het dividend kan tegenvallen, als de winst van de BNG tegenvalt of als de BNG minder dividend over de winst betaalt. Daarnaast kunnen toezichthouders beperkingen opleggen ten aanzien van dividenduitkeringen.

## Ontwikkelingen beleid

## Financiële gegevens

Financiële bijdrage/subsidie Niet van toepassing

Aandelenbelang 0,24% aandelen

	2023	2024	2025
Rekeningresultaat	€ 254 miljoen	€ 294 miljoen	n.n.b.
Eigen vermogen	€ 4,7 miljard	€ 4,8 miljard	n.n.b.
Vreemd vermogen	€ 112,1 miljard	€ 123,6 miljard	n.n.b.

## Circulus BV

### Algemeen

**Bijdrage aan doelstelling** Circulus BV is de overheids-bv van 13 gemeenten die specifiek is aangewezen voor de inzameling van het afval. Afvalbeheer en advisering over vermindering van restafval hoort ook tot haar taken.

**Betrokken partijen** Gemeenten Apeldoorn, Deventer, Zutphen, Voorst, Epe, Brummen, Lochem, Bronckhorst, Doesburg, Duiven, Westervoort, Rheden en Rozendaal.

**Bestuurlijk belang/stemverhouding** Gemeente Apeldoorn had in 2024 een belang van 34,1%. In 2025 is dit 31,6% vanwege de toetreding van Duiven en Westervoort. Vanaf 2026 wordt dit 28,9% vanwege de toetreding van Rheden en Rozendaal.

**Portefeuillehouder(s)** H. van den Berge (aandeelhouder), D.S. Huizer (opdrachtgever)

**Link naar jaarstukken** [Jaarstukken 2024](#)

**Link naar kaderstelling**

## Prestatie afspraken

Ieder jaar wordt er een Dienstverleningsovereenkomst (DVO) afgesloten met Circulus B.V. Deze overeenkomst is in 2025 conform afspraken uitgevoerd.

## Risico's

Het financiële risico is beperkt tot het ingelegde aandelenkapitaal.

## Ontwikkelingen beleid

In 2025 is het beleidsplan "Recycleservice 2025" geëvalueerd en in januari 2026 is deze evaluatie ter vaststelling aangeboden aan het College.

## Financiële gegevens

Financiële bijdrage/subsidie € 23.431.013

Aandelenbelang	31,6% aandelen		
	<b>2023</b>	<b>2024</b>	<b>2025</b>
Rekeningresultaat	€ 1.400.193	€ 857.198	n.n.b.
Eigen vermogen	€ 17.058.935	€ 17.439.208	n.n.b.
Vreemd vermogen	€ 40.642.060	€ 48.611.800	n.n.b.

## Leisurelands (RGV)

### Algemeen

Bijdrage aan doelstelling	Samenwerking
Betrokken partijen	De (31) deelnemende gemeenten.
Bestuurlijk belang/stemverhouding	Het (laten) exploiteren van voorzieningen voor dagrecreatie voor een breed publiek. Apeldoorn heeft 16,2% van de aandelen. Voor Apeldoorn is het belangrijk dat de voorzieningen (zoals Bussloo) laagdrempelig en goed onderhouden blijven. We kunnen hierop in hoofdlijnen invloed uitoefenen.
Portefeuillehouder(s)	H. van den Berge
Link naar jaarstukken	<a href="#">Jaarverslag 2024</a>
Link naar kaderstelling	n.v.t.

### Prestatie afspraken

### Risico's

De kans is klein dat er bij ontbinding van de BV verplichtingen zijn die we nu niet kennen.

### Ontwikkelingen beleid

### Financiële gegevens

Financiële bijdrage/subsidie	Niet van toepassing		
Aandelenbelang	16,23%		
	<b>2023</b>	<b>2024</b>	<b>2025</b>
Rekeningresultaat	€3.841 mln na belastingen	€ 3.489.000	n.n.b.
Eigen vermogen	€81,273 miljoen	€ 84.762.000	n.n.b.
Vreemd vermogen	€16,6 mln	€ 17.409.000	n.n.b.

## NV Luchthaven Teuge

### Algemeen

Bijdrage aan doelstelling	Luchthaven Teuge biedt voorzieningen voor General Aviation (kleine luchtvaart) en draagt bij aan de recreatieve, educatieve en economische doelstellingen van de gemeente. De luchthaven zet zich in voor de ontwikkeling van duurzaam vliegverkeer en verduurzaming van de luchthaven.
Betrokken partijen	De gemeenten Apeldoorn, Deventer, Voorst en Zutphen.
Bestuurlijk belang/stemverhouding	De gemeente Apeldoorn heeft een belang van 54,62%.

Portefeuillehouder(s) H. van den Berge  
Link naar jaarstukken [Jaarrekening 2024](#)  
Link naar kaderstelling

### Prestatie afspraken

n.v.t.

### Risico's

Besluiten die het Nederlandse vliegverkeer raken, hebben effect op vliegveld Teuge.

### Ontwikkelingen beleid

Het Rijk heeft Teuge op het oog als vertrekpunt voor een vijfde traumahelikopter in Nederland.

### Financiële gegevens

Financiële bijdrage/subsidie Niet van toepassing  
Aandelenbelang 54,61% aandelen

	2023	2024	2025
Rekeningresultaat	€ 461.973	€ 38.096	n.n.b.
Eigen vermogen	€ 1.904.624	€ 1.942.720	n.n.b.
Vreemd vermogen	€ 429.524	€ 353.754	n.n.b.

## NV Orpheus theater/congrescentrum

### Algemeen

Bijdrage aan doelstelling Orpheus draagt met zijn theater- en congresfunctie bij aan de culturele en economische doelstellingen van de gemeente Apeldoorn: een goed vestigingsklimaat voor bedrijven, een goed leefklimaat voor bewoners en een aantrekkelijke stad voor bezoekers.

Betrokken partijen Gemeente Apeldoorn is de grootste aandeelhouder. Daarnaast hebben particulieren en bedrijven een belang in de NV.

Bestuurlijk belang/stemverhouding De gemeente Apeldoorn heeft een prioriteitsbelang van 72,7%.

Portefeuillehouder(s) H. van den Berge (aandeelhouder), P.C.J. Messerschmidt (cultuur)  
Link naar jaarstukken [Jaarverslag 2024](#)

Link naar kaderstelling [Cultuur- en Erfgoednota Apeldoorn 2025-2028](#)  
[Apeldoorns Karakter](#)

### Prestatie afspraken

Er zijn inhoudelijke subsidieafspraken gemaakt. De afspraken betreffen de programmering, de rol van Orpheus in Apeldoorn, publieksbenadering en toegankelijkheid, cultuureducatie en producerende activiteiten.

### Risico's

Het eigen vermogen van de NV is voldoende om operationele financiële tegenvallers op te vangen. Orpheus informeert Apeldoorn als aandeelhouder door het jaar heen actief over de financiële ontwikkelingen en resultaten.

### Ontwikkelingen beleid

In de vastgestelde beleidsnota Cultuur en Erfgoed 2025-2028 staan de beleidsaccenten. Van alle organisaties, dus ook van Orpheus is gevraagd hieraan invulling te geven, ook binnen de reguliere subsidie. De subsidie betreft een gering deel van de omzet van Orpheus. Orpheus wordt geacht mee te bewegen met het gemeentelijk beleid en dit in de bedrijfsvoering op te nemen, al dan niet met het verwerven van externe middelen. In 2025 heeft Orpheus een intentieovereenkomst getekend voor een plan om in de toekomstige Marktwand (naast het Marktpllein) een extra theater van Orpheus te realiseren voor onder meer het opbouwen van decors, try-outs, lezingen en kindertheater.

### Financiële gegevens

Financiële bijdrage/subsidie € 5.138.489

Aandelenbelang 72,7% aandelen

	2023	2024	2025
Rekeningresultaat	€ 1.022.185	€ 392.000	n.n.b.
Eigen vermogen	€ 2.821.000	€ 3.214.000	n.n.b.
Vreemd vermogen	€ 6.375.000	€ 6.672.000	n.n.b.

### Vitens

#### Algemeen

Bijdrage aan doelstelling Vitens is het grootste drinkwaterbedrijf in Nederland. Het verzorgt ook de drinkwatervoorziening in onze gemeente. Vitens is in de afgelopen jaren ontstaan door fusies van lokale en regionale drinkwaterbedrijven. Wij hebben sinds 2007 een belang in Vitens.

Betrokken partijen

Bestuurlijk belang/stemverhouding De gemeente Apeldoorn heeft 1 aandeel.

Portefeuillehouder(s) H. van den Berge

Link naar jaarstukken [Jaarstukken 2024](#)

Link naar kaderstelling

#### Prestatie afspraken

#### Risico's

Er zijn geen risico's.

#### Ontwikkelingen beleid

### Financiële gegevens

Financiële bijdrage/subsidie Niet van toepassing

Aandelenbelang 1 aandeel

	2023	2024	2025
Rekeningresultaat	€ 27,2 mln	€ 34,5 mln	n.n.b.
Eigen vermogen	€ 677,7 mln	€ 713,6 mln	n.n.b.
Vreemd vermogen	€ 1.560 mln	€ 1.684,8 mln	n.n.b.

### BV Ontwikkelingsmaatschappij Vitale Vakantieparken

#### Algemeen

Bijdrage aan doelstelling	Bijdrage aan toeristische recreatieve versterking van vakantieparken
Betrokken partijen	Provincie Gelderland en de gemeenten Putten, Barneveld, Ermelo, Ede, Elburg, Epe en Apeldoorn.
Bestuurlijk belang/stemverhouding	Actieve invulling geven aan de strategische doelstelling van een Vitale Veluwe: samen werken aan een vitaal en aantrekkelijk landelijk gebied. Daarbij consistent handelen in lijn met het bestuursakkoord 'De samenwerking geborgd' en de regionale visie over de transformatie van parken met een beperkt toekomstperspectief. De stemverhouding is overeenkomstig de aandelenverhouding.
Portefeuillehouder(s)	H. van den Berge (aandeelhouder), M. Wenzkowski
Link naar jaarstukken	<a href="#">Jaarstukken 2024</a>
Link naar kaderstelling	n.v.t.

### Prestatie afspraken

### Risico's

Risico's bij opheffing en risico's bij revolverendheid.

### Ontwikkelingen beleid

### Financiële gegevens

Financiële bijdrage/subsidie € 30.000

Aandelenbelang 13,5% aandelen

	2023	2024	2025
Rekeningresultaat	- € 224.064	- € 220.486	n.n.b.
Eigen vermogen	€ 6.738.822	€ 6.518.336	n.n.b.
Vreemd vermogen	€ 16.046	€ 13.925	n.n.b.

### Zonnepark Brinkenweg Exploitatie B.V.

#### Algemeen

Bijdrage aan doelstelling	De B.V. exploiteert een park met zonnepanelen. De opwek van zonne-energie draagt bij aan energieneutraliteit in 2050
Betrokken partijen	Gemeente Apeldoorn; energiecoöperatie De A
Bestuurlijk belang/stemverhouding	Aandelenverhouding 50% gemeente Apeldoorn en 50% De A
Portefeuillehouder(s)	H. van den Berge (aandeelhouder), M. Wenzkowski
Link naar jaarstukken	<a href="#">Jaarstukken 2024</a>
Link naar kaderstelling	

### Prestatie afspraken

### Risico's

Reguliere exploitatierisico's

### Ontwikkelingen beleid

### Financiële gegevens

Financiële bijdrage/subsidie	Niet van toepassing		
Aandelenbelang	50% aandelen		
	<b>2023</b>	<b>2024</b>	<b>2025</b>
Rekeningresultaat	€ 700	€ - 33.000	n.n.b.
Eigen vermogen	€ 217.000	€ 183.000	n.n.b.
Vreemd vermogen	€ 2.096.000	€ 1.877.000	n.n.b.

## PPS constructie

### Kanaalzone Zuid (Schatkamer van Zuid)

#### Algemeen

Bijdrage aan doelstelling	Herontwikkeling plangebied volgens ontwikkelingskader Kanaalzone Zuid.
Betrokken partijen	Woningbouwcorporaties De Woonmensen en Ons Huis.
Bestuurlijk belang/stemverhouding	Wij zijn lid van de projectgroep. Het gaat hier om een publiek-private samenwerking. Wij doen hierin mee voor 50%.
Portefeuillehouder(s)	P.C.J. Messerschmidt
Link naar jaarstukken	
Link naar kaderstelling	

#### Prestatie afspraken

Het zuidelijk deel van de Schatkamer (fase 1 en fase2) is volledig woonrijp opgeleverd waarmee het grootste deel van de ontwikkeling is afgerond. De laatste twee deelgebieden, de Koldewijnlocatie en het Dorpdeel, zijn opgepakt, waarbij de verkoop van 17 kavels ten behoeve van de vrije sector in het Dorpdeel in 2024 is gestart. Met de toekenning van de impuls-gelden in het kader van de WBI voor Kayersmolen Noord zijn de mogelijkheden voor de ontwikkeling van de Koldewijnlocatie groter geworden. In de grondexploitatie zijn op deze locatie 24 sociale huurwoningen opgenomen. De omgevingsplanprocedure is eind 2024 gestart omdat dat van Kayersmolen Noord inmiddels was vastgesteld. Vanuit die locatie was sprake van een hindercirkel die nu is weggenomen. Als de procedure is doorlopen kan worden gestart met bouwrijp maken, de bouw van de woningen waarna het gebied woonrijp kan worden opgeleverd.

#### Risico's

Het belangrijkste risico zijn eventuele tegenvallers in het civieltechnische werk, zoals bodemsaneringen en verrassingen tijdens het bouw- en woonrijp maken. In de exploitatie is een post onvoorzien als buffer tegen risico's. Daarnaast is er een afhankelijkheid voor wat betreft de Koldewijnlocatie met de ontwikkeling Kayersmolen Noord, die door private partijen wordt opgepakt.

#### Ontwikkelingen beleid

#### Financiële gegevens

Financiële bijdrage/subsidie	Niet van toepassing		
Aandelenbelang	50% deelname		
	<b>2023</b>	<b>2024</b>	<b>2025</b>
Rekeningresultaat	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Eigen vermogen	€ 0	€ 0	€ 0
Vreemd vermogen	-/- € 5.824.000	-/- € 1.913.000	-/- € 1.913.000

### Wegener

#### Algemeen

Bijdrage aan doelstelling	De PPS Wegener is oorspronkelijk bedoeld voor de realisatie van kantoren en enkele kavels voor vrijstaande woningen.
Betrokken partijen	Wieap Beheer BV (W. Goudkuil) en de VOF Apeldoornse Vastgoedcombinatie I, een samenwerking tussen 3 vennootschappen

van de familie Roeterdink, de heer Van Berlo en de heer Van Riggelen.

Bestuurlijk  
belang/stemverhouding

Wij zijn lid van de projectgroep. Het gaat hier om een publiek-private samenwerking. Wij doen hierin mee voor 33 1/3 %.

Portefeuillehouder(s)

P.C.J. Messerschmidt

Link naar jaarstukken

[Jaarstukken 2024](#)

Link naar kaderstelling

### Prestatie afspraken

Voor de ontwikkeling van de locatie Wegener is de gemeente Apeldoorn een PPS aangegaan met twee projectontwikkelaars. Dit project is een Publiek-Private Samenwerking waarin de gemeente één van de partijen is. Op 2 juli 2020 is een raadsbesluit genomen waarin het Masterplan Wegener Campus is vastgesteld. Na verwerking van de moties bestaat het masterplan uit 14 grondgebonden woningen en 425 appartementen. Het project Wegener Campus is gelegen in de zone van het "Vorbereidingsbesluit stikstof-emissiearme zone".

### Risico's

Van het project Wegener valt een derde toe aan de gemeente. Voor een mogelijk verlies op de gemeentelijke grondexploitatie is een verliesvoorziening getroffen. De deelname aan de PPS en de bijbehorende risico's zijn afgedekt binnen de Algemene Reserve.

### Ontwikkelingen beleid

Er is jarenlang gezocht naar een uitvoerbaar pad binnen de beschikbare stikstofkaders. De gemeente heeft het afgelopen jaar veel inspanningen verricht om weer perspectief te krijgen voor dit project. Dit bijvoorbeeld door de deelname aan het pilotproject stikstofarme woonwijken van de provincie Gelderland. Deze pilot is inmiddels afgerond en heeft niet tot een gewenst resultaat geleid. De provincie Gelderland heeft recent het voorbereidingsbesluit voor de stroken (zones) van maximaal 500 meter rondom stikstofgevoelige natuur in de Natura 2000-gebieden Veluwe genomen. Op basis hiervan blijkt dat realisatie van het project op dit moment niet mogelijk/haalbaar is in het licht van stikstof en Natura 2000. De gemeente gaat over de actuele situatie en de bijbehorende financiële gevolgen in het voorjaar van 2026 in gesprek met de PPS-partijen.

### Financiële gegevens

Financiële bijdrage/subsidie Niet van toepassing

Aandelenbelang 33 1/3% deelname

	2023	2024	2025
Rekeningresultaat	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Eigen vermogen	€ 0	€ 0	€ 0
Vreemd vermogen	€ 10.552.000	€ 11.013.000	€ 11.183.000

## Stichting

### Stichting Apeldoorns Archief

#### Algemeen

Bijdrage aan doelstelling	Krachtens de Archiefwet 1995 zijn archieven van de overheid van 20 jaar e.o. openbaar. Samen met archieven en documentaire collecties van private instellingen, bedrijven en personen wordt bijgedragen aan versterking van de informatiepositie van inwoners die hiermee kennis kunnen nemen van een zo breed mogelijk gedocumenteerd verleden, cultureel erfgoed, van de Apeldoornse samenleving (Raadsbesluit 28-02-2002 en 01-04-2020). De doelstelling van de stichting is het bewaren, beheren en beschikbaar stellen van archieven en collecties zoals die zijn opgenomen in de archiefbewaarplaats van de gemeente Apeldoorn.
Betrokken partijen	Geen andere partijen
Bestuurlijk belang/stemverhouding	Het college is bevoegd gezag (is formeel raad van toezicht).
Portefeuillehouder(s)	P.C.J. Messerschmidt
Link naar jaarstukken	<a href="#">Jaarstukken 2024</a>
Link naar kaderstelling	

#### Prestatie afspraken

Jaarlijks worden de prestatieafspraken vastgesteld en per kwartaal met CODA besproken over de voortgang ervan.

#### Risico's

Het risico dat de gemeente o.g.v. het aanbestedingsrecht wordt gedwongen de taak zelf uit te voeren of aan te besteden is gemitigeerd met de in 2020 genomen maatregel tot quasi inbesteding door de archieftaak op te dragen aan de Stichting Apeldoorns Archief, waarover het college volledige zeggenschap heeft. De SAA heeft een samenwerkingsovereenkomst met CODA om de archieftaak zoveel mogelijk integraal met de museum- en bibliotheektaken van CODA uit te voeren.

#### Ontwikkelingen beleid

#### Financiële gegevens

Financiële bijdrage/subsidie € 996.820

Aandelenbelang Raad van Toezicht (via college)

	2023	2024	2025
Rekeningresultaat	€ 0	€ 0	€ 0
Eigen vermogen	€ 0	€ 0	€ 0
Vreemd vermogen	€ 0	€ 0	€ 0

### Centrum voor Veiligheid en Digitalisering

#### Algemeen

Bijdrage aan doelstelling	Het Centrum voor Veiligheid en Digitalisering stimuleert innovatie bij Apeldoornse bedrijven en zorgt voor een Leven Lang Ontwikkeling voor medewerkers.
---------------------------	--

Betrokken partijen	Hogeschool Saxion, Universiteit Twente, Politieacademie, gemeente Apeldoorn en vanaf september 2022 ook het Nederlands Instituut Publieke Veiligheid (NIPV) en ROC Aventus
Bestuurlijk belang/stemverhouding	Met de komst van een Centrum voor Veiligheid en Digitalisering wordt de kennisinfrastructuur van de arbeidsmarkt sterker in Apeldoorn en zijn bedrijven en organisatie beter in staat gekwalificeerd personeel te vinden. De gemeente heeft een belang bij het slagen van dit initiatief en is convenantpartner. De kennisinstellingen nemen zitting in het bestuur.
Portefeuillehouder(s)	A.J.M. Heerts
Link naar jaarstukken	<a href="#">Jaarstukken 2024</a>

Link naar kaderstelling

### Prestatie afspraken

- Ontwikkelen van een volwaardige en doorlopende leerlijn van mbo, hbo tot wo - Het ontwikkelen van een Leven Lang Ontwikkel programma voor werkende van Apeldoornse bedrijven- Het ontwikkelen van hoogwaardige kennis, waar mogelijk met- en voor het Apeldoornse bedrijfsleven, in onderzoeksprogramma's- Het stimuleren van ondernemerschap van startende ondernemers en het ondersteunen van bedrijven (scale-ups) met innovatieopgaven onder andere samen met MKB Stedendriehoek en Novelt.- Ontwikkelen van een volwaardige en doorlopende leerlijn van mbo, hbo tot wo - Het ontwikkelen van een Leven Lang Ontwikkel programma voor werkende van Apeldoornse bedrijven- Het ontwikkelen van hoogwaardige kennis, waar mogelijk met- en voor het Apeldoornse bedrijfsleven, in onderzoeksprogramma's- Het stimuleren van ondernemerschap van startende ondernemers en het ondersteunen van bedrijven (scale-ups) met innovatieopgaven onder andere samen met MKB Stedendriehoek en Novelt.- het ontwikkelen van een volwaardige en doorlopende leerlijn van mbo, hbo tot wo - het ontwikkelen van een Leven Lang Ontwikkel programma voor werkende van Apeldoornse bedrijven- het ontwikkelen van hoogwaardige kennis, waar mogelijk met- en voor het Apeldoornse bedrijfsleven, in onderzoeksprogramma's- het stimuleren van ondernemerschap van startende ondernemers en het ondersteunen van bedrijven (scale-ups) met innovatieopgaven onder andere samen met MKB Stedendriehoek en Novelt.

### Risico's

Risico's komen voort uit het doel van dit project. Het hoofddoel is om samen met de kennisinstellingen en het Apeldoornse bedrijfsleven te werken aan een gezond en aantrekkelijk kennis-ecosysteem in Apeldoorn en daarmee de grote vraag naar kennisspecialisten op de arbeidsmarkt op te lossen. Het risico is dat de doelstellingen niet- of onvoldoende gehaald worden aangezien er geen verplichtingen aan deze samenwerking zijn verbonden.

### Ontwikkelingen beleid

In 2026 wordt er een volwaardige doorlopende leerlijn ontwikkeld van mbo-niveau 2 t/m 4, daarvoor wordt onder andere een RIF subsidie door Aventus aangevraagd om het veiligheidsonderwijs te vernieuwen en te verbreden.

- met de Belastingdienst, Achmea en het Kadaster wordt gewerkt aan bij- en omscholing voor werknemers. Alweer voor het vijfde jaar op rij.

- ook met Defensie zijn gesprekken gaande over samenwerking die in 2026 in een convenant worden vastgelegd. Vooral Aventus en Saxion zullen in dit convenant activiteiten ontwikkelen ism de Koninklijke Marechaussee en het OOCL.

- met de Regiodealgelden die in februari 2025 zijn toegekend, wordt ook in 2026 gewerkt aan een groot aantal opgaven waaronder het stimuleren van ondernemerschap van start- en scale-ups en het vergroten van het veiligheidsonderzoek.

- ook de provincie Gelderland heeft bijgedragen toegekend voor de doorontwikkeling van het programma van het CVD. Er is een programma gestart om het MKB cyber bewust te maken en te helpen middels cyberscans om digitaal veiliger te worden. Dit programma loopt succesvol voor het tweede jaar.

## Financiële gegevens

Financiële bijdrage/subsidie € 164.000

Aandelenbelang Voorzitter RvT

	2023	2024	2025
Rekeningresultaat	0	€ 89.764	n.n.b.
Eigen vermogen	0	0	n.n.b.
Vreemd vermogen	€ 3,0 mln	€ 3,1 mln	n.n.b.

# Grondbeleid

## Algemeen

De paragraaf grondbeleid is een verplicht onderdeel van de meerjarenprogrammabegroting en de jaarrekening op grond van de artikelen 9.2.g en 26 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) 2025.

De paragraaf Grondbeleid is in de begroting kaderstellend. In de jaarstukken wordt in deze paragraaf verantwoording afgelegd over wat in deze paragraaf in de begroting is opgenomen.

De paragraaf Grondbeleid bevat op grond van artikel 16 BBV ten minste de volgende onderwerpen:

- a. Een visie op het grondbeleid in relatie tot de realisatie van de doelstellingen van de programma's die zijn opgenomen in de begroting;
- b. Een aanduiding van de wijze waarop de gemeente het grondbeleid uitvoert;
- c. Een actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie;
- d. Een onderbouwing van de gerealiseerde winstneming;
- e. De beleidsuitgangspunten omtrent de reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's van de grondzaken.

Als een gemeente een aparte Nota grondbeleid heeft vastgesteld, mag de paragraaf grondbeleid een samenvattend karakter hebben, waarbij het van belang is dat deze zelfstandig leesbaar blijft. Uw raad heeft in september 2021 de Nota grond- en vastgoedbeleid vastgesteld.

In aanvulling op de paragrafen grondbeleid in de begroting en jaarrekening heeft de gemeente Apeldoorn een meerjarenperspectief grondexploitaties (MPG). Het MPG geeft informatie over de actuele voortgang van de grondexploitaties. In het MPG wordt teruggekeken op het afgelopen jaar en vooruitgekeken naar de komende jaren. De te verwachten ontwikkelingen worden financieel vertaald. Ook wordt een inschatting gemaakt van de risico's. In deze paragraaf vindt u in het stuk over de Vermogenspositie van het grondbedrijf een verkorte weergave van het MPG 2026. Voor uitgebreidere informatie verwijzen wij naar het MPG 2026.

Deze paragraaf grondbeleid is een terugblik op het afgelopen jaar waarin u informatie vindt over:

- a. De visie op het grondbeleid en de uitvoering van het grondbeleid;
- b. Actuele ontwikkelingen voor het grondbedrijf in 2025 met hierin;
  - een overzicht van vastgesteld beleid;
  - een overzicht van de actuele ontwikkelingen;
- c. De vermogenspositie van het grondbedrijf met hierin de volgende onderdelen:
  - een onderbouwing van de gerealiseerde winstneming;
  - een onderbouwing van eventuele gerealiseerde afboekingen;
  - het verloop van de verliesvoorzieningen;
  - de resultaten die we met de lopende grondexploitaties hebben gerealiseerd.
- d. De productiecijfers van het grondbedrijf in 2025.

## De uitvoering van het grondbeleid

Grondbeleid is de manier waarop de gemeente zich beweegt op de grondmarkt. Van het geheel overlaten aan marktpartijen (passief) tot actief verwerven van gronden en opstellen en het transformeren hiervan tot bouwrijpe percelen (actief). Het grond- en vastgoedbeleid is een hulpmiddel om de gemeentelijke inhoudelijke programmatische doelen uit de begroting te verwezenlijken.

In de nota grond- en vastgoedbeleid is de gereedschapskist hiervoor verder uitgewerkt. We kijken hoe het grond- en vastgoedbedrijf ondersteunend kan zijn bij de uitvoering van de ruimtelijke maar ook maatschappelijke ontwikkeling van Apeldoorn. Hierbij streven we naar een zo goed mogelijk integraal resultaat, met een optimale mix van maatschappelijk en financieel rendement.

Omdat ontwikkelingen verschillende uitgangspunten en oorzaken hebben kan hier niet op een algemene wijze op worden gestuurd. We hebben daarom gekozen voor situationeel grondbeleid. Bij situationeel grondbeleid zijn alle vormen van grondbeleid mogelijk en wordt per ontwikkeling bepaald welke rol passend is. We maken hierin onderscheid in regierollen en productierollen. Welke rol we

kiezen bepalen we met een afwegingsmodel: de voorkeursrol is hierbij afhankelijk van de urgentie, potentie en positie van een project. Hoe de gemeente de rollen vervolgens uitvoert is onder andere uitgewerkt in de Werkwijzer Strategische verwervingen, de Nota Kostenverhaal en de Nota Vastgoed- en Gronduitgiftebeleid.

## Het grondbedrijf

Naast de verplichte onderdelen in deze paragraaf grondbeleid, geven wij in deze paragraaf een verantwoording over de inhoud van de paragraaf grondbeleid bij de MPB 2025-2028. De actuele ontwikkelingen die daar zijn beschreven actualiseren wij hieronder.

Vastgesteld beleid		Vaststellingsdatum
Algemeen	Nota Grond- en Vastgoedbeleid	September 2021
	Paragraaf Grondbeleid (MPB 2025-2028)	November 2025
Financieel	Uitvoeringskader Grondbedrijf	April 2025
Specifiek	Nota Grondprijnsbeleid	Juni 2022
	Nota kostenverhaal en financiële bijdragen	September 2024
	Nota Vastgoed- en Gronduitgiftebeleid	September 2024
	Werkwijzer strategische verwervingen	April 2023

In de afgelopen jaren zijn diverse beleidsdocumenten vastgesteld die samen richting geven aan het grondbeleid van gemeente Apeldoorn. Elk document heeft een eigen functie, maar de samenhang ertussen is cruciaal voor een goede bestuurlijke en operationele aansturing. De Nota Grond- en Vastgoedbeleid beschrijft de overkoepelende strategische koers. Vanuit deze nota zijn de onderliggende nota's zoals de Werkwijzer Strategische Verwervingen, Nota Kostenverhaal en de Nota Vastgoed- en Gronduitgiftebeleid opgesteld om nadere invulling te geven aan de verschillende onderdelen. Het Uitvoeringskader Grondbedrijf verbindt deze beleidsstukken. In het uitvoeringskader is de werkwijze vastgelegd en wordt beschreven hoe we de verschillende beleidsnota's in samenhang toepassen in de praktijk. De Kadernota Reserves en Voorzieningen borgt de financiële spelregels en risicoafdekking binnen het bredere gemeentelijke kader.

Actuele ontwikkelingen (onderwerpen in deze paragraaf)
Actualisatie Nota Grond- en Vastgoedbeleid (laatst herzien 2021)
Actualisatie/aanscherping proces verwervingen (laatst herzien 2023)
Actualisatie Nota Grondprijnsbeleid (laatst herzien 2022)
Toevoeging (her-)ontwikkelingsopgaven (projecten) aan het Grondbedrijf
Overige ontwikkelingen

In 2024 en 2025 is een aantal beleidsnota's geactualiseerd. Doordat er weer vaker actief grondbeleid wordt gevoerd, is het wenselijk dat de nota's Grond- en Vastgoedbeleid en de nota Grondprijnsbeleid, die in 2021 en 2022 zijn vastgesteld, de komende tijd worden geactualiseerd. Dit geldt ook voor de werkwijzer strategische verwervingen uit 2023.

### Actualisatie Nota Grond- en Vastgoedbeleid

De Nota Grond- en Vastgoedbeleid is in 2021 vastgesteld door uw Raad. De hoofdlijn van situationeel grondbeleid met de afweging op urgentie, potentie en eigendom is een goed werkend kader gebleken. We constateren echter dat de handvatten voor de maatschappelijke afweging nog een verbeterslag verdienen. In 2026 zal daarom worden gewerkt aan een actualisatie van de Nota Grond- en Vastgoedbeleid,

### Actualisatie en aanscherping proces voor verwervingen

Met het situationele grondbeleid wordt in de laatste jaren vaker gekozen voor een actievere rol op de grondmarkt. Voor verschillende projecten, maar ook voor de uitvoering van diverse beleidsdoelen

(maatschappelijke doeleinden, binnenstedelijke vergroening, etc.) worden panden en gronden aangekocht. In dat kader heeft de gemeenteraad op 6 april 2023 de “Werkwijzer Strategische Verwervingen” vastgesteld. Deze werkwijzer beschrijft voor de verschillende soorten strategische verwervingen een aanpak en verantwoording (financieel en aan de raad). De strategische aankopen zijn in deze nota onderverdeeld in drie categorieën:

1. Aankopen vooruitlopend op een ontwikkeling;
2. Aankopen ten behoeve van het stikstofvraagstuk;
3. Aankopen om (maatschappelijke) vraagstukken te voorkomen of op te lossen.

In de praktijk is gebleken dat de Werkwijzer niet alle vormen van gewenste aankopen afdekt, en dat het wenselijk is om voor alle aankopen van vastgoed en grond hetzelfde proces te doorlopen. Als eerste stap is hiervoor in 2025 het aankoopproces aangescherpt en een checklist voor de te doorlopen stappen opgesteld. In 2026 zal worden gewerkt aan een actualisatie van het beleidskader voor aankopen, als onderdeel van de actualisatie van de Nota Grond- en Vastgoedbeleid.

### **Actualisatie Nota grondprijnsbeleid**

De Nota grondprijnsbeleid is in juni 2022 voor het laatst geactualiseerd. Het is wenselijk om deze vierjaarlijks te actualiseren, waarmee deze voor 2026 op de planning verschijnt. In de nota is vastgelegd op welke manier de gemeente haar grondprijzen bepaalt.

### **Toevoegen (her-)ontwikkelingsopgaven (projecten) aan het Grondbedrijf**

Om de gewenste schaa sprong uit de Omgevingsvisie (2022) te kunnen halen, is het toevoegen van grondexploitatieprojecten voor woningbouw en bedrijven aan het grondbedrijf een onmisbare schakel. Niet alle programmatische doelstellingen worden door de markt opgepakt en gerealiseerd. Dit geldt bijvoorbeeld voor de realisatie van woningbouw voor specifieke doelgroepen, werklocaties en voorzieningen die nodig zijn om de groei van de stad te faciliteren, zoals bijvoorbeeld eerstelijnszorg. De bestaande voorraad van gemeentelijke gronden is in de afgelopen jaren geslonken. Eind 2025 zien wij dat eerste stappen zijn gezet om nieuwe grondexploitaties te openen. Met de toevoeging van de grondexploitaties Ecofactorij II (2023) en Zuidrand eerste fase (Host City, 2025) wordt zowel voor bedrijven als woningbouw gewerkt aan nieuwe grondvoorraden.

Ook in 2026 zullen nieuwe grondexploitaties en kaderwijzigingen aan de raad worden voorgelegd. Op een aantal locaties is in de afgelopen jaren vooruitlopend op de daadwerkelijke verwervingen voorkeursrecht gevestigd. Ook zijn in de laatste jaren diverse verwervingen gedaan. Deze verwervingen zijn toegevoegd aan de strategische grondvoorraad materiële vaste activa (MVA).

### **Nieuwe grondexploitaties en toevoegingen aan de MVA**

In 2025 is de grondexploitatie Zuidrand eerste fase (Host City) geopend. Hiermee worden gronden voor 300 woningen en 200 flexkavels toegevoegd aan de voorraad. Ook wordt gewerkt aan de voorbereiding van een aantal nieuwe grondexploitaties (o.a. Amaliakwartier, Bedrijventerrein Uddel, woonwagenlocaties) en een kaderwijziging (Prinses Beatrixlaan). Deze worden in 2026 en 2027 ter vaststelling aan de raad voorgelegd.

Ook in 2025 zijn in de binnenstad verwervingen gedaan om de doelstelling van de vergroening van de binnenstad te bereiken. Dit betreft een pand aan de Beekstraat 18 en een aantal percelen voor de nieuwe groene verbindingen. Deze locaties horen niet tot de toekomstige strategische voorraad voor een mogelijke grondexploitatie, maar worden na eventuele sloop en inrichting uit de strategische voorraad gehaald en toegevoegd aan de openbare ruimte.

Voor de aanleg en versterking van de groen-blauwe hoofdstructuur en beekdalen is eveneens een aantal percelen verworven. Deze worden toegevoegd aan de strategische voorraad totdat ze definitief zijn ingericht.

Daarnaast wordt uitvoering gegeven aan eerder gevestigde voorkeursrechten voor de ontwikkeling van nieuwe woningbouwlocaties.

### **Gevestigde voorkeursrechten**

In 2022 en 2023 is op een aantal locaties in de stad, voor het bedrijventerrein Ecofactorij II en een nieuw bedrijventerrein in Uddel een voorkeursrecht van eerste koop gevestigd. In 2025 zijn voor de realisatie van woonlocaties voorkeursrechten gevestigd in een groot gebied van de Beekbergsebroek en een perceel aan de Malkenschoten.

Op de volgende locaties rust momenteel een voorkeursrecht, waarbij tijdig een noodzakelijke verlenging is of zal worden voorgelegd in 2026 voor de vervaldatum:

Locatie	Vestigingsgrond	Vervaldatum	(Beoogde) verlenging
Marktwand	Artikel 5 Wvg	15 juni 2026	Q2-2026
Bedrijventerrein Ecofactorij II	Artikel 5 Wvg	11 mei 2026	Q2-2026
Bedrijventerrein Uddel	Artikel 9.1 lid 1 onder c Ow	18 maart 2027	
Markthof	Artikel 9.1 lid 1 onder a Ow	26 juni 2030	
Zuidrand Woningbouw	Artikel 9.1 lid 1 onder c Ow	11 maart 2026	26 februari 2026
Malkenschoten	Artikel 9.1 lid 1 onder c Ow	11 maart 2026	26 februari 2026

### Overige ontwikkelingen

Het grondbedrijf staat niet op zichzelf. Hoe het grondbedrijf zich ontwikkelt, hangt ook af van invloeden die op een ander schaalniveau dan de gemeente spelen. De mondiale ontwikkelingen hebben invloed op de financiële uitgangspunten zoals (hypotheek-)rente en inflatie. Een direct gevolg van deze ontwikkelingen zijn stijgende grondkosten. Ook de krappe arbeidsmarkt heeft invloed op de hoge kosten op de grondmarkt. Dit heeft uiteindelijk ook invloed op de gebiedsontwikkeling en grondopbrengsten waar de gemeente rekening mee houdt. We constateren echter ook enige stabilisatie. De rente is de afgelopen periode gedaald en de inflatie lijkt zich enigszins te stabiliseren. We zien dat de grondopbrengsten stijgen.

De stikstofcrisis heeft nog steeds grote invloed op de woningbouwontwikkeling in Nederland en zorgt voor vertraging bij het tot uitvoer brengen van de woningopgave. Zeker projecten die dicht tegen de Veluwe aanliggen worden sterk beïnvloed door de regelgeving. We spelen hierop in door ook voor stikstofrechten actief op de grondmarkt te zijn.

Daarnaast speelt ook de netcongestie een rol in de snelheid waarmee ontwikkelingen tot uitvoer kunnen komen. Voor elk project wordt daarom ook actief gekeken naar mogelijkheden om ondanks deze beperkingen de ontwikkeling toch van de grond te krijgen.

### Rijks- en provinciale subsidies voor (her-)ontwikkelingsopgaven

Het Rijk heeft in de afgelopen jaren een aantal subsidieregelingen opengesteld, waarmee gebiedsontwikkelingen kunnen worden versneld en er meer betaalbare woningen kunnen worden gerealiseerd. In de afgelopen jaren heeft de gemeente een aantal succesvolle subsidieaanvragen gedaan. Met de subsidiegelden kunnen onrendabele toppen worden afgedekt en maatregelen worden uitgevoerd die de woningbouw ondersteunen en versnellen. De nadruk ligt op de realisatie van de benodigde infrastructurele maatregelen en maatregelen voor vergroening en stikstof.

Vanuit de in 2020 opengestelde regeling Woningbouwimpuls (Wbi) heeft de gemeente in de 2021 (derde tranche) gelden ontvangen voor de projecten Kayersmolen-Noord en Veldhuis. In 2024 is vanuit de zesde tranche Wbi opnieuw een forse subsidie ontvangen, deze keer voor de Kanaalzone Noord. Met deze subsidie worden de investeringen in de openbare ruimte rondom een aantal particuliere ontwikkelingen gedekt.

In 2025 is het gebied Binnenstad-Spoorzone-Kanaalzone (BSK) door het Rijk aangewezen als grootschalige woningbouwlocatie. Hiermee ontstond de mogelijkheid om mobiliteitsgelden en gebiedsbudget aan te vragen. Voor een aantal maatregelen in de BSK (vergroening, reductie van stikstof en maatregelen voor het warmtenet) is in 2025 al een forse rijksbijdrage toegekend. Voor een aantal maatregelen voor infrastructuur is de aanvraag nog niet toegekend, maar worden nog constructieve gesprekken met het rijk gevoerd.

Het rijk heeft de realisatiestimulans ingevoerd om gemeenten te ondersteunen bij de woningbouwopgave. Deze regeling loopt van 2025 tot een 2029. De rijksbijdrage in de vorm van realisatiestimulans wordt bepaald op basis van het aantal woningen waarvan in dat betreffende jaar de bouw is gestart. Woningen waarvoor reeds een WBI-subsidie is ontvangen zijn uitgesloten van deze regeling. In 2025 gaat om 227 woningen wat leidt tot een verwachte bate van € 1,6 miljoen.

### Vermogenspositie van het grondbedrijf

De vermogenspositie van het grondbedrijf wordt bepaald aan de hand van een aantal onderdelen. Dit betreft de winstneming naar aanleiding van de resultaten van de verschillende grondexploitatieprojecten, en het verloop van de verliesvoorzieningen op basis van de geactualiseerde ramingen.

## Resultaat grondbedrijf 2025

In onderstaand overzicht wordt het resultaat grondbedrijf 2025 weergegeven.

Resultaat Grondbedrijf 2025 (bedragen x € 1 miljoen)	Begroot	Werkelijk	Afwijking op begroting	V/N
Winstneming	0,0	-2,3	-2,3	N
Dotatie verliesvoorzieningen	0,0	-2,6	-2,6	N
Vrijval verliesvoorzieningen	0,0	7,1	7,1	V
<b>Totaal</b>	<b>0,0</b>	<b>2,1</b>	<b>2,1</b>	<b>V</b>

In de begroting was op basis van het MPG 2025 geen resultaat opgenomen. Het resultaat ultimo 2025 is een voordeel van € 2,1 miljoen. De afwijking wordt hieronder toegelicht.

### Gerealiseerde winstnemingen

Het grondbedrijf is terughoudend met inboeken van winsten. Reden daarvoor is met name de verplicht toe te passen realisatiemethodiek (percentage of completion) voor winstneming. Dit maakt het lastig voorspelbaar hoeveel winst in een jaar kan worden genomen.

In 2025 zijn binnen 5 grondexploitaties winstmutaties aan de orde geweest vanwege gerealiseerde verkopen en/of verlaging of vrijval van benodigde budgetten. Per saldo zijn de winstneming genomen dan wel terug gedraaid conform de standaard POC-methode met in totaal € 2,3 miljoen.

### Verloop verliesvoorzieningen

In het overzicht hieronder ziet u per complex het verloop van de verliesvoorzieningen in 2025.

Verliesvoorzieningen (bedragen x € 1.000)	Contante waarde 1-1-2025	Rente	Begrotings- wijziging	Mutatie	Contante waarde 1-1-2026	Eindwaarde 1-1-2026	Vershil	Jaar afsluiting
Zuidbroek	66.139	1.323	0	-1.909	65.553	68.174	-2.621	2028
Ecofactorij II	10.997	220	0	-3.630	7.587	9.433	-1.846	2036
Haven Centrum	9.173	184	0	-471	8.886	9.429	-543	2028
Prinses Beatrixlaan	1.919	38	0	315	2.272	2.412	-140	2028
Zuidrand	0	0	1.658	352	2.010	2.175	-165	2029
De Steenbeek	406	8	0	163	577	601	-24	2026
Veldhuis	1.873	37	0	23	1.933	2.051	-119	2028
Overig	4.179	84	0	679	4.942	4.270	672	2025-2033
<b>Totaal</b>	<b>94.685</b>	<b>1.894</b>	<b>1.658</b>	<b>-4.478</b>	<b>93.759</b>	<b>98.545</b>	<b>-4.786</b>	

Per saldo worden de verliesvoorzieningen met bijna € 4,5 miljoen verlaagd. Dit wordt door diverse wijzigingen veroorzaakt.

De grondexploitatie Winkelcentrum Kerschoten wordt afgesloten, waardoor de verliesvoorziening van € 645.000 vrijvalt. De verlaging van de verliesvoorziening voor Zuidbroek van € 1,9 miljoen wordt met name veroorzaakt door de positieve bijstelling van grondopbrengsten. Voor de grondexploitatie Ecofactorij II is de verliesvoorziening met € 3,6 miljoen verlaagd. Dit wordt onder andere veroorzaakt door opnieuw getaxeerde gronduitgifteprijsen, waar echter voor een deel ook hogere kosten voor het bouw- en woonrijpmaken tegenover staan. Daarnaast heeft zich in deze grondexploitatie een stikstofrisico voorgedaan, waardoor de betreffende verliesvoorziening met € 1,8 miljoen is opgehoogd. Voor Haven Centrum is een vrijval van de verliesvoorziening van € 471.000 mogelijk door bijstelling van verwachte kosten.

Vanwege prijspeilcorrecties en nieuwe kostenramingen zijn de verliesvoorzieningen voor Zuidrand Woningbouw fase 1 (€ 352.000) en Prinses Beatrixlaan 301 (€ 315.000) verhoogd. De overige correcties op de verliesvoorzieningen worden ook mede door dit soort correcties veroorzaakt.

Verliesvoorzieningen worden gevormd om verwachte verliezen van grondexploitaties te verwerken. Hiermee wordt de balanswaarde van de betreffende verlieslatende grondexploitaties verlaagd, zodat de gemeentelijke balans een realistisch beeld geeft en niet kunstmatig hoog wordt weergegeven. Als een verliesvoorziening hoger is dan de huidige boekwaarde van de grondexploitatie, moet het meerdere volgens het BBV op de passiefzijde van de balans als reguliere voorziening worden opgenomen. Per 31 december 2025 bedraagt dit een bedrag van € 2,4 miljoen.

## Productiecijfers van het grondbedrijf

Als we kijken naar de productie, dan komt deze voor de woningbouw vrijwel volledig overeen met de prognose voor 2025. De prognose voor de volgende jaren voor de lopende projecten blijft ook vrijwel gelijk. Door de toevoeging van Host City komen er vanaf 2027 nieuwe gronduitgiftes voor woningbouw bij.

Voor de kavels voor bedrijven heeft het college het besluit genomen om de kaveluitgifte van de nog op voorraad zijnde kavels op te schorten. Dit heeft deels te maken met de beschikbaarheid voor eventuele verplaatsingen van bedrijven, en deels met de uitdaging om vergunningen te kunnen verlenen in het kader van stikstof. Voor de overige functies is een aantal uitgiftes eveneens doorgeschoven in de tijd.

In de volgende tabellen worden de ramingen van de opbrengsten en verkoopcijfers in aantallen van het MPG 2025 vergeleken met de realisatie in 2025.

### Opbrengsten verkopen (tabel 1)

De opbrengst woningbouwterreinen is € 759.000 hoger. Er ontstaat hier een voordeel omdat er in Zuidbroek hogere opbrengsten zijn gerealiseerd.

De opbrengst bedrijventerreinen is bijna € 2,3 miljoen lager dan verwacht. Dit komt door de opschorting van de uitgifte van de nog in voorraad zijnde bedrijvenskavels. De eerstvolgende uitgifte is nu pas geraamd in 2027.

De overige verkopen en verkopen voor kantoor en multifunctionele doelen zijn € 1,8 miljoen lager dan verwacht. Hier worden de grootste verschillen veroorzaakt door het doorschuiven van verkopen van de bestaande voorraad in Apeldoorn Noord / Zuidbroek.

Categorie (bedragen x € 1.000)	Raming MPG 2025	Realisatie 2025	Afwijking (min = nadeel)
Woningbouwterreinen	5.221	5.980	759
Bedrijventerreinen	3.185	903	-2.282
Retailterreinen	0	0	0
Kantoorterreinen	315	0	-315
Multifunctionele doelen	946	0	-946
Overig verkopen	1.802	0	-1.802
<b>Totaal</b>	<b>11.469</b>	<b>6.883</b>	<b>-4.586</b>

### Verkopen grond Woningbouw (tabel 2)

Bij de woningbouw sluit de prognose vrijwel volledig aan op de realisatie. In Zuidbroek is grond voor één woning minder geleverd dan verwacht.

Verkopen grond woningbouw (aantal woningen)	Raming MPG 2025	Realisatie 2025	Afwijking (min = nadeel)
Zuidbroek (Wonen)	78	77	-1
Kanaalzone- Pilot Zuid	8	8	0
Veldhuis Molenstraat Centrum	76	76	0
De Steenbeek	17	17	0

Overig	1	1	0
<b>Totaal</b>	<b>180</b>	<b>179</b>	<b>-1</b>

### Opbrengsten verkopen Bedrijventerreinen (tabel 3)

De verkopen van gronden voor bedrijven is ruim 1 hectare lager uitgevallen dan geraamd. Dit komt door het opschorten van de uitgifte van de nog in voorraad zijnde bedrijvenkavels tot 2027 vanwege stikstof problematiek.

Verkopen grond bedrijventerrein (aantal hectares)	Raming MPG 2025	Realisatie 2025	Afwijking (min = nadeel)
Zuidbroek (Apeldoorn Noord II)	0,37	0,00	-0,37
Apeldoorn Noord I	0,66	0,00	-0,66
Noordoostpoort	0,06	0,00	-0,06
<b>Totaal</b>	<b>1,09</b>	<b>0,00</b>	<b>-1,09</b>

### Overige grondverkopen (tabel 4)

Sinds 2024 is er geen voorraad meer voor winkelterreinen. De overige gronden voor maatschappelijke doeleinden en gemengde doeleinden betreffen kavels op meerdere locaties. In 2025 heeft er een grondruiling plaatsgevonden in Zuidbroek. Er zijn meerdere redenen waarom de overige verkopen doorschuiven.

Verkopen grond overig (aantal m2)	Raming MPG 2025	Realisatie 2025	Afwijking (min = nadeel)
Winkelterrein (m2 bvo)	0	0	0
Maatschappelijke doeleinden (m2)	7.950	0	-7.950
Overige verkopen (m2)	10.094	6.666	-3.428
<b>Totaal</b>	<b>18.044</b>	<b>6.666</b>	<b>-11.378</b>

U vindt meer informatie over het grondbedrijf in deze jaarrekening in de verantwoording onder programma 2 en 3, bij taakveld 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur bedrijven en 8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen). In de risicoparagraaf Grondbedrijf leest u over de risico's van het grondbedrijf. Een uitgebreide beschrijving van de resultaten, risico's en de complexen van het grondbedrijf vindt u in het MPG 2026.

# Lokale heffingen

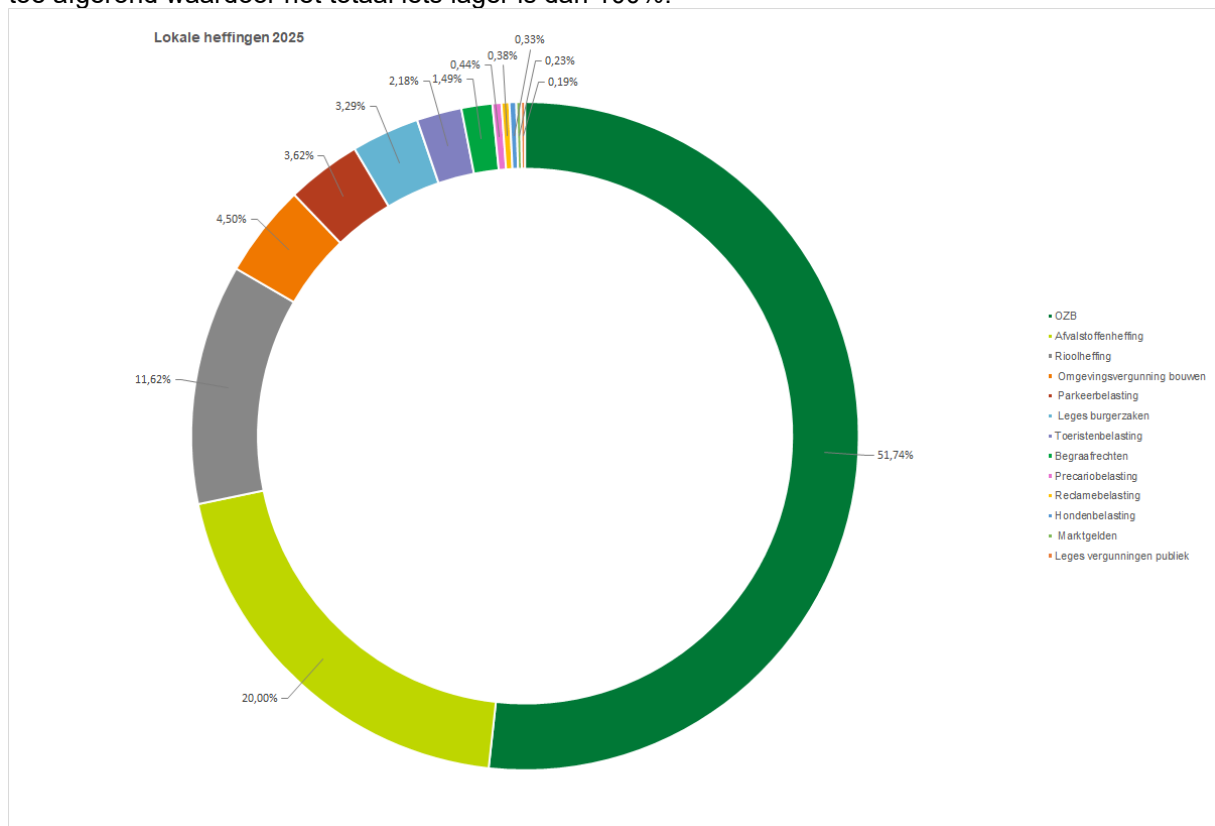
## Inleiding

Meer dan de helft van onze inkomsten kregen we van het rijk via de algemene uitkering uit het gemeentefonds en speciale uitkeringen voor bijvoorbeeld sociale zekerheid en maatschappelijke dienstverlening. Verder hebben we inkomsten uit de bouwgrondexploitatie en inkomsten van gemeentelijke belastingen. De onroerendezaakbelasting (ozb) zorgt voor de meeste inkomsten als het om gemeentelijke belastingen gaat.

De geraamde opbrengsten bedroegen in 2025 afgerond € 120.866.000, terwijl de werkelijke opbrengsten uitkwamen op € 121.300.000.

In deze paragraaf is per gebonden belasting een overzicht opgenomen van de kostendekkendheid. Ook worden de gehanteerde beleidsuitgangspunten en eventuele kruissubsidiëring toegelicht.

Onderstaande grafiek wordt op de website interactief weergegeven. De percentages zijn naar boven toe afgerond waardoor het totaal iets lager is dan 100%.



## Beleidsuitgangspunten

Gemeenten zijn beperkt in de soorten belastingen die ze mogen heffen maar hebben meer vrijheid als het gaat om de wijze van heffen en de hoogte van de tarieven. De belastingsoorten zijn limitatief opgesomd in de wet. De tarieven van deze belastingen worden in beginsel jaarlijks trendmatig verhoogd. Hier kan van worden afgeweken. Het inflatiepercentage baseren we op de trendmatige groei BBP, nationale bestedingen (pNb), zoals opgenomen in de meicirculaire gemeentefonds en bedraagt voor 2025 2,2%.

Naast belastingen heft de gemeente rechten, heffingen en leges voor taken en individuele dienstverlening aan haar burgers. De gemeentelijke kosten voor deze zogenaamde gebonden belastingen worden maximaal kostendekkend doorberekend in de tarieven. De kosten die de gemeente maakt om deze diensten te verlenen, zijn met uitzondering van de leges (5,3%) en de afvaltarieven (8%) in 2025 gemiddeld gestegen met 3,9%.

De gemeentelijke belastingen en retributies die in 2025 in Apeldoorn zijn geheven:

	Belastingen	Rechten/retributies	Bestemmingsheffingen
Besteding	Algemene middelen	Specifieke lasten, verband houdend met individuele diensten	Specifieke lasten, verband houdend met collectieve voorzieningen
Opbrengst	Vrij	Maximaal kostendekkend	Maximaal kostendekkend
Soort	Onroerende-zaakbelastingen	Marktgeden	Afvalstoffenheffing
	Hondenbelasting	Begraafplaatsrechten	Rioolheffing
	Parkeerbelastingen	Leges	
	Precariobelasting		
	Toeristenbelasting*		
	Reclamebelasting*		

\* Voor deze belastingen zijn bijzondere afspraken gemaakt met betrekking tot de besteding.

Het uitgangspunt bij het opstellen van de begroting is dat de heffingen, rechten en retributies maximaal 100% kostendekkend mogen zijn. Er mag geen winst gemaakt worden op producten, taken en/of diensten. Als achteraf en incidenteel blijkt dat door een onverwachte meeropbrengst of lager uitgevallen kosten de kostendekkendheid meer dan 100% is dan wordt dat verschil verwerkt in een egalisatiereserve om fluctuaties in het tarief op te vangen.

In de begroting is weergegeven hoe de berekening van de tarieven en de kostendekkendheid tot stand is gekomen. In deze jaarrekening volgen wij de opzet van de MPB 2025-2028 maar dan op basis van de gerealiseerde opbrengsten en kosten.

In de overzichten van de kostendekkendheid van de gebonden belastingen zijn de overheadkosten apart vermeld. Ook de kosten van het betreffende taakveld en de btw zijn apart opgenomen. Het overheadtarief voor 2025 bedroeg € 41,43 per uur.\* De wijze waarop de rente wordt toegerekend, wordt toegelicht in de Paragraaf Financiering.

\*In de MPB 2025-2028 is in de paragraaf lokale heffingen abusievelijk het overheadtarief van 2024 opgenomen. Bij de berekening van de tarieven 2025 is echter uitgegaan van de genoemde € 41,43.

## Geraamde en werkelijke opbrengsten

de tabel hieronder zijn de geraamde opbrengsten voor 2025 vergeleken met de werkelijke opbrengsten van 2025.

Belastingsoort (bedragen x €1.000)	Geraamd	Werkelijk	Verschil
OZB	62.534	63.246	712
Afvalstoffenheffing	24.172	24.119	-53
Rioolheffing	14.043	14.179	136
Parkeerbelasting	4.372	4.697	325
Omgevingsvergunning bouwen	5.436	5.052	-384
Leges burgerzaken	3.975	3.873	-102
Overig			
Precariobelasting	528	566	38
Hondenbelasting	399	359	-40
Toeristenbelasting	2.639	2.452	-187

Begraafplaatsrechten	1.802	1.999	197
Leges vergunningen publiek domein	228	173	-55
Reclamebelasting	464	315	-149
Marktgeden	274	270	-4
<b>Totaal</b>	<b>120.866</b>	<b>121.300</b>	<b>434</b>

### Benchmark

Het resultaat van de benchmark uit de COELO-atlas vindt u [hier](#). In paragraaf 2.6.4 treft u een overzicht aan met de Apeldoornse woonlasten, de woonlasten conform COELO en soortgelijke gemeenten.

### Onroerende- zaakbelasting (OZB)

De onroerende zaakbelastingen (OZB) zijn de grootste eigen inkomstenbron van gemeenten en bedragen gemiddeld 8% van de totale gemeentelijke inkomsten (exclusief bijdragen uit reserves). De opbrengst valt in de algemene middelen en wordt gebruikt om een deel van de taken van gemeenten te bekostigen en draagt bij aan het voorzieningenniveau van onze gemeente. De gemeenteraad bepaalt bij de begrotingsbehandeling waarvoor de opbrengsten worden ingezet.

De OZB is berekend naar een percentage van de waarde van de onroerende zaak. De WOZ-waarden per 1 januari 2024 waren bepalend voor het belastingjaar 2025. In 2025 zijn voor alle onroerende zaken binnen de gemeentegrenzen nieuwe WOZ-beschikkingen afgegeven die het hele jaar 2025 geldig waren. Uitgangspunt voor de berekening van de tarieven OZB is dat we de opbrengst indexeren op basis van inflatie en rekening houden met volume ontwikkelingen.

Bij de berekening van de tarieven OZB is het uitgangspunt dat gemiddelde waardestijgingen (of waardedalingen) van woningen en niet-woningen geen invloed hebben op het bedrag dat betaald moet worden. Als de gemiddelde woningwaarde bijvoorbeeld met een procent stijgt, dan daalt het tarief ook met een procent, waardoor de aanslag gelijk blijft. Voor 2025 is geïndexeerd met het inflatiepercentage van 2,2%.

De opbrengst van de OZB is in 2025 € 0,7 miljoen hoger uitgevallen dan geraamd. De meeropbrengst is hoofdzakelijk het gevolg van een aanpassing in het uitvoeringsbeleid van Tribuut met betrekking tot leegstandscontroles en meer volume bij de niet-woningen (€ 0,2 miljoen). Door bij een vermoeden van gebruik direct de eigenaar aan te slaan en de informatieplicht nadrukkelijk bij de eigenaar neer te leggen, konden meer gebruikers van niet-woningen in de heffing worden betrokken (€ 0,4 miljoen).

Verder hebben wij een meeropbrengst (€ 0,1 miljoen) ten opzichte van de initiële begroting op de ozb woningen en niet-woningen. Aangezien het hier een nieuwe ingevoerde werkwijze betreft en voor het eerst gewaardeerde niet-woningen gaat kon het effect vooraf niet worden ingeschat en heeft Tribuut geen melding kunnen maken bij het opstellen van de tussenrapportages.

Aangezien het hier een nieuwe ingevoerde werkwijze betreft en voor het eerst gewaardeerde niet-woningen gaat kon het effect vooraf niet kon worden ingeschat en heeft Tribuut geen melding kunnen maken bij het opstellen van de tussenrapportages.

### Rioolheffing

Naast de zorg voor het inzamelen en transporteren van afvalwater hebben gemeenten ook een regenwaterzorgplicht en een regierol bij de aanpak van grondwaterproblemen. De kosten die hiervoor worden gemaakt, worden via de rioolheffing verhaald op gebruikers van woningen en niet-woningen. De aanslagen rioolheffing worden berekend op basis van een percentage van de waarde van de onroerende zaak. De tarieven voor de rioolheffing zijn gebaseerd op de WOZ-waarde van het betreffende onroerend goed (particuliere woning of bedrijfspand).

De afwijkingen in 2025 liggen onder de rapportagegrens en betreffen daarmee een beperkte afwijking ten gunste van de voorziening.

Berekening kostendekkendheid van de rioolheffing (bedragen x € 1.000)		
Kosten taakvelden incl. (omslag)rente	11.301	
Inkomsten taakvelden, excl. heffingen	-211	

Netto kosten taakvelden	11.090	
Toe te rekenen kosten:		
Kwijtschelding	416	
Overhead incl. (omslag)rente	779	
BTW	1.813	
Totale kosten	14.098	
Opbrengst heffingen	14.179	
<b>Dekking</b>		<b>100%</b>

Te storten in de egalisatievoorziening € 81.000.

Percentage van de heffingsmaatstaf (WOZ-waarde) voor berekening rioolheffing		
	2024	2025
gebruikers (woningen en niet woningen)	0,0437	0,0407

### Afvalstoffenheffing

De gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders zijn wettelijk verantwoordelijk voor de inzameling van het afval van huishoudens. Met de afvalstoffenheffing kunnen gemeenten de inzameling van het huishoudelijk afval betalen. De opbrengst van de heffing mag niet voor andere doeleinden worden gebruikt. De belasting wordt geheven naar de maatstaven en de tarieven zoals die opgenomen zijn in de verordening, te weten een vast tarief per perceel, verhoogd met een of meerdere gedifferentieerde tarieven.

Elk huishouden is het vaste gedeelte verschuldigd. Het variabele deel wordt berekend op basis van het aantal aanbiedingen restafval. Het vaste gedeelte bestaat uit één tarief per huishouden, ongeacht de omvang van dat huishouden. Het variabel gedeelte gaat uit van het aantal liters inhoud per aanbiedmiddel.

Circulus voert de inzameling en afvoer van afval uit.

De afvalstoffenheffing valt € 53.000 lager uit dan begroot. De totale financiële uitkomst voor 2025 laat een voordeel zien waarmee er een storting in de voorziening plaatsvindt van € 0,7 miljoen. Dit voordeel is met name tot stand gekomen door bijdragen voor Single Use Plastic (SUP) middelen van het afval producerend bedrijfsleven (Verpact). De definitieve toekenning en hoogte van deze bijdragen voor 2023 en 2024 waren zeer onzeker en zijn pas eind 2025 uitgekeerd. Dit leverde een onverwacht eenmalig voordeel op. Voor een nadere onderbouwing verwijzen wij u naar de financiële verschillen verklaring bij de lasten en de baten bij taakveld 7.3 Afval.

Berekening kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing (bedragen x € 1.000)		
Kosten taakveld incl. (omslag)rente	20.926	
Inkomsten taakveld, excl. heffingen	1.569	
Netto kosten taakveld	19.357	
Toe te rekenen kosten:		
Overhead incl. (omslag)rente	125	
BTW	3.975	
Totale kosten	23.457	
Opbrengst heffingen	24.119	
<b>Dekking</b>		<b>103%</b>

## **Parkeerbelastingen**

Het parkeergedrag van bewoners en/of bezoekers van de gemeente Apeldoorn wordt door de parkeerbelasting gereguleerd. In de gemeente Apeldoorn worden de inkomsten uit de parkeerbelastingen ook gebruikt om de kosten voor parkeervoorzieningen te compenseren. We maken onderscheid tussen parkeren voor bewoners, bezoekers, woon- werk parkeren op de daarvoor aangewezen plaatsen en vergunningen. Het streven is zo min mogelijk auto's langs de openbare weg te laten parkeren en het gebruik van alternatieven voor de auto voor woon- werkverkeer te stimuleren.

De opbrengst parkeergelden is in 2025 € 325.000 hoger dan geraamd. In 2024 was er een vergelijkbaar voordeel. Wij hebben nog geen goed inzicht in de oorzaken en werken aan een goede analyse van de toename van het gebruik van betaalde parkeervoorzieningen.

De ramingen zijn mogelijk behoudender dan de werkelijke realisatie. Het effect van de verlaging van de tarieven hadden wij bijvoorbeeld ingeschat op € 350.000 minder opbrengst, in werkelijkheid is de opbrengst ten opzichte van 2024 gedaald met € 159.000.

## **Precariobelasting**

Precariobelasting wordt geheven als vergoeding voor het gebruik van gemeente/openbare grond. Hieronder valt niet alleen het plaatsen van containers langs- of op de openbare weg, maar bijvoorbeeld ook lichtbakken aan winkels die boven gemeentegrond hangen. Precariobelasting is een ongebonden belasting, waarbij de gemeente volledige vrijheid heeft in de vaststelling van de hoogte van de tarieven. In de verordening worden verschillende maatstaven en tarieven gehanteerd. De tarieven zijn verhoogd met 2,2%. De opbrengst precariobelasting valt € 38.000 lager uit dan begroot.

## **Hondenbelasting**

"Duurzame houders" van een honden betalen hondenbelasting. De maatstaf van heffing is het aantal honden dat wordt gehouden. Het tarief is vrij en bestaat uit een vast bedrag. Onze gemeente kent een oplopend tarief om zodoende het hondenbezit in te perken. Voor kennels geldt een apart tarief. De kosten van uitvoering zijn geïndexeerd met 5,3% ten opzichte van 2024.

De opbrengst hondenbelasting valt € 40.000 lager uit dan begroot.

## *Afschaffing hondenbelasting*

Naar aanleiding van een burgerinitiatief heeft de Tweede Kamer in 2021 gedebatteerd over de hondenbelasting. Een motie om de hondenbelasting uit de Gemeentewet te halen is destijds niet aangenomen. De Tweede Kamer heeft het kabinet wel verzocht om met de gemeenten te onderzoeken of de hondenbelasting kan worden afgeschaft en wat daar de financiële consequenties van zijn. Een overgangstermijn behoort tot de mogelijkheden. In het huidige regeerakkoord (januari 2026) wordt de afschaffing van de hondenbelasting niet genoemd.

## **Toeristenbelasting**

Mensen buiten de gemeente Apeldoorn betalen toeristenbelasting over zakelijke of privé overnachtingen waar een vergoeding voor wordt gevraagd. De belasting wordt geheven naar het aantal overnachtingen in het belastingjaar.

Toeristenbelasting mag vrij besteed worden. Wij heffen onder andere toeristenbelasting om de extra investeringen te bekostigen die nodig zijn voor onze basisvoorzieningen, zoals wegen, riolering en openbare orde en veiligheid. Deze voorzieningen moeten ruimer worden opgezet dan uitsluitend noodzakelijk is voor de inwoners van Apeldoorn. Daarnaast investeren wij in de recreatieve en toeristische aantrekkelijkheid van de gemeente.

De extra opbrengsten als gevolg van de indexatie (geen volume) ten opzichte van de totaalopbrengst sinds 2016 exclusief bestemd voor structuurversterking van de toeristische sector binnen het vastgesteld raads kader van Welkom in Apeldoorn en in het kader van de gebiedsopgave Veluwe. De meeropbrengst als gevolg van deze wijzigingen wordt geormerkt toegevoegd aan het werkbudget van het programma Welkom in Apeldoorn.

De tarieven zijn verhoogd met 2,2%. Er sprake is van een minderopbrengst van € 187.000. De opbrengst heeft betrekking op de toeristenbelasting die in 2024 is afgedragen door de toeristen.

## **Reclamebelasting**

De gemeente Apeldoorn heft reclamebelasting over de openbare aankondigingen zichtbaar vanaf de openbare weg in het centrum van Apeldoorn. De reclame wordt geheven per vestiging en bedraagt een vast bedrag. Voor zover de waarde van de vestiging meer bedraagt dan € 100.000 dan wordt het vaste bedrag vermeerderd met een bedrag per € 1.000 aan waarde.

De reclamebelasting is een algemene belasting en de inkomsten zijn in principe vrij besteedbaar. In Apeldoorn is de opbrengst van de reclamebelasting echter, na aftrek van de gemeentelijke in- en uitvoeringskosten, de dekking voor de subsidie die beschikbaar is gesteld aan de stichting Centrum Management Apeldoorn. Aan de subsidie is de conditie verbonden dat de stichting met haar activiteiten de aantrekkelijkheid van de binnenstad versterkt. De tarieven reclamebelasting zijn verhoogd met 2,2%.

De opbrengst 2025 is € 149.000 lager dan verwacht in verband met leegstand en permanente omzetting van niet-woningen naar woningen in de binnenstad. De afgelopen jaren is de geraamde opbrengst van de reclamebelasting structureel hoger geweest dan wat daadwerkelijk is binnengekomen. Dit komt vooral doordat de begroting ieder jaar automatisch met een vast percentage werd verhoogd. In werkelijkheid blijft de opbrengst al langere tijd ongeveer gelijk.

### Marktgeden

Marktgeld is een retributie voor het innemen van een standplaats op een (gewoonlijk periodiek gehouden) markt. Dit zijn de dag- of weekmarkten waar voor de consument bijvoorbeeld eetwaren en textielwaren te koop zijn. De begroting is in lijn met de realisatie.

De tarieven marktgeden zijn verhoogd met 3,9%. De opbrengst valt € 4.000 lager uit dan begroot.

<b>Berekening kostendekking van de marktgeden (bedragen x € 1.000)</b>		
Kosten taakveld incl. (omslag)rente	275	
Inkomsten taakveld, excl. heffingen	0	
Netto kosten taakveld	275	
Toe te rekenen kosten:		
Overhead incl. (omslag)rente	133	
BTW	7	
Totale kosten	425	
Opbrengst heffingen	270	
<b>Dekking</b>		<b>64%</b>

Ten aanzien van de marktexploitatie is ons doel om binnen twee jaar volledige kostendekking te realiseren. Het traject wordt in 2026 samen met de branche via co-creatie voortgezet waarbij de verzelfstandiging van de markt wordt onderzocht.

### Begraafplaatsrechten

De lijkbezorgings- of begraafplaatsrechten zijn retributies voor het gebruik van de gemeentelijke begraafplaats. Naast een retributie voor de uitgifte en het onderhoud van graven en urnen, regelt de verordening ook de vergoeding voor het gebruik van gemeentelijke diensten in verband met de begraafplaats en het crematorium.

De tarieven van de begraafplaatsrechten zijn in 2025 gemiddeld verhoogd met 3,9 % ten opzichte van het vorige jaar. De baten met betrekking tot de begraafplaatsrechten zijn in 2025 afgerond € 197.000 hoger uitgevallen dan begroot. Deze onverwacht hogere opbrengst is toe te schrijven aan de extra verkoop van graven voor onbepaalde tijd, omzettingen van grafrechten van bepaalde tijd naar onbepaalde tijd en extra verlengingen naar 100 jaar onderhoud. Er zijn in 2025 twee dure klassegraven op de Soerense begraafplaats verkocht.

Traditioneel begraven verliest echter steeds meer terrein ten opzichte van cremieren.

Per saldo is in 2025 afgerond € 167.000 gestort in de voorziening begraafplaatsen. De voorziening bedraagt eind 2025 afgerond € 475.000.

<b>Berekening kostendekkendheid van de begraafplaatsrechten, bedragen x € 1.000</b>		
Kosten taakveld incl. (omslag)rente	1.285	
Inkomsten taakveld, excl. heffingen	190	
Netto kosten taakveld	1.095	
Toe te rekenen kosten:		
Overhead incl. (omslag) rente	695	
Btw	42	
Totale kosten	1.832	
Opbrengt heffingen	1.999	
<b>Dekking</b>		<b>109%</b>

Het dekkingspercentage van 109% is, zoals hierboven gemeld, onverwacht en incidenteel. Tijdens de behandeling van de Meerjarenprogrammabegroting 2026–2029 is het amendement “Onderhoudskosten Parken van herinnering in balans” aangenomen. Daarbij is besloten de tarieven van de grafrechten, overeenkomstig het voorstel voor spoor 1 (vergroting van het belastinggebied), per 2026 met € 110.000 in plaats van € 220.000 gedifferentieerd te verhogen om de begraafplaatsrechten meer kostendekkend te maken.

#### **Leges en rechten**

Wij heffen leges voor het verrichten van diensten die in het individuele belang van de aanvrager zijn. Dat geldt bijvoorbeeld voor de aanvraag van een reisdocument, rijbewijs of vergunning. De leges dekken de kosten van de dienstverlening. De verschillende leges en rechten die worden geheven, zijn in principe verhoogd met 3,9%. Bij de vaststelling van een aantal tarieven is rekening gehouden met wettelijk vastgestelde tarieven.

#### **Leges Burgerzaken**

Bij de vaststelling van een aantal tarieven is rekening gehouden met wettelijk vastgestelde tarieven zoals voor paspoorten en rijbewijzen. Er is sprake van een lagere opbrengst van €102.000 ten opzichte van de begroting. Deze lagere opbrengst wordt verklaard door een lager aantal uitgereikte reisdocumenten en rijbewijzen. De afname heeft ook gezorgd voor een daling de kosten.

<b>Berekening kostendekkendheid van de leges burgerzaken (inclusief Naturalisatie) (bedragen x € 1.000)</b>		
Kosten taakveld incl. (omslag)rente	3.268	
Inkomsten taakveld, excl. heffingen	0	
Netto kosten taakveld	3.268	
Toe te rekenen kosten:		
Overhead incl. (omslag)rente	864	
BTW	61	
Totale kosten	4.197	100%
Opbrengst heffingen	3.873	
<b>Dekking</b>		<b>92%</b>

#### **Leges Publiek Domein**

De opbrengst van de leges vergunningen publiek domein (o.a. winkeltijden, kansspelen, horeca en evenementen) blijft met € 55.000 achter bij de begroting.

<b>Berekening kostendekkendheid van de leges Publiek Domein (bedragen x € 1.000)</b>		
Kosten taakveld incl. (omslag)rente	290	

Inkomsten taakveld, excl. heffingen	0	
Netto kosten taakveld	290	
Toe te rekenen kosten:		
Overhead incl. (omslag)rente	189	
BTW	1	
Totale kosten	480	
Opbrengst heffingen	173	
<b>Dekking</b>		<b>36%</b>

### Omgevingsvergunning activiteit bouwen

In 2025 is voor € 384.000 minder leges ontvangen dan begroot. Dit nadeel wordt gedeeltelijk gedekt door € 212.000 aan lagere lasten. De lagere opbrengsten worden voornamelijk veroorzaakt door de complexe dossiers en langere beroepsprocedures. Hierdoor worden de kosten grotendeels wel gerealiseerd, terwijl de baten uit omgevingsvergunningen achterblijven.

<b>Berekening kostendekkendheid van de leges omgevingsvergunning, activiteit bouwen (bedragen x € 1.000)</b>		
Kosten taakveld incl. (omslag)rente	3.796	
Inkomsten taakveld, excl. heffingen	0	
Netto kosten taakveld	3.796	
Toe te rekenen kosten:		
Overhead incl. (omslag)rente		
BTW	906	
Totale kosten	5.095	
Opbrengst heffingen	5.052	
<b>Dekking</b>		<b>99%</b>

### Lokale lastendruk 2025

In onderstaande tabel wordt een totaalbeeld gegeven van de ontwikkeling van de woonlasten voor een meerpersoonshuishouden.

Onze woonlasten zijn in 2025 € 896,84 voor een meerpersoonshuishouden en volgens Coelo € 876. Coelo wijkt af van onze berekeningen omdat zij werkt met gewogen gemiddelden. Zo gaat Coelo voor de gemiddelde WOZ-waarde uit van de gemiddelde waarde van het voorgaande jaar (bron: CBS), verhoogd met het waardestijgingspercentage (bron: Waarderingskamer).

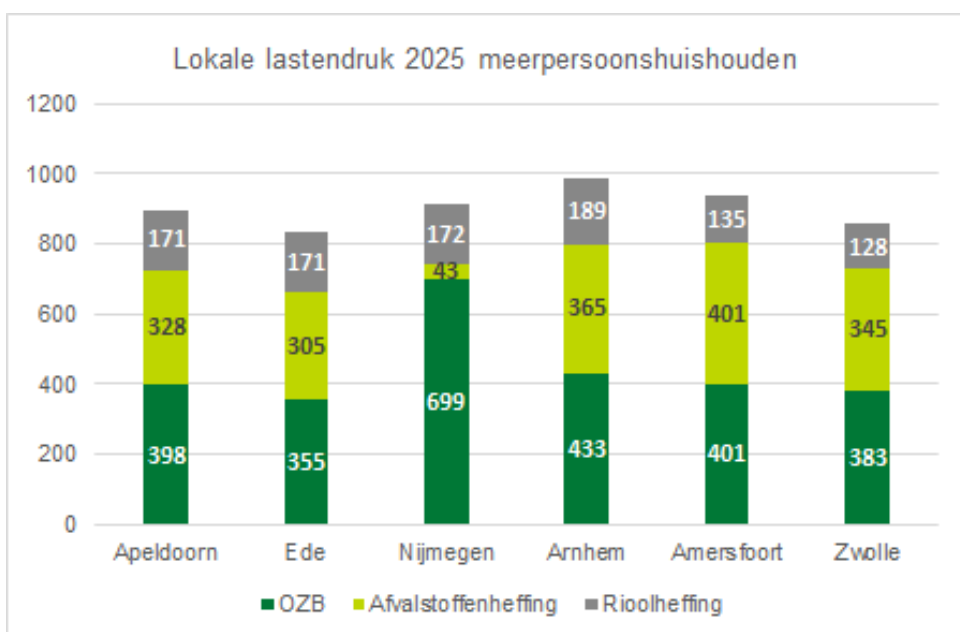
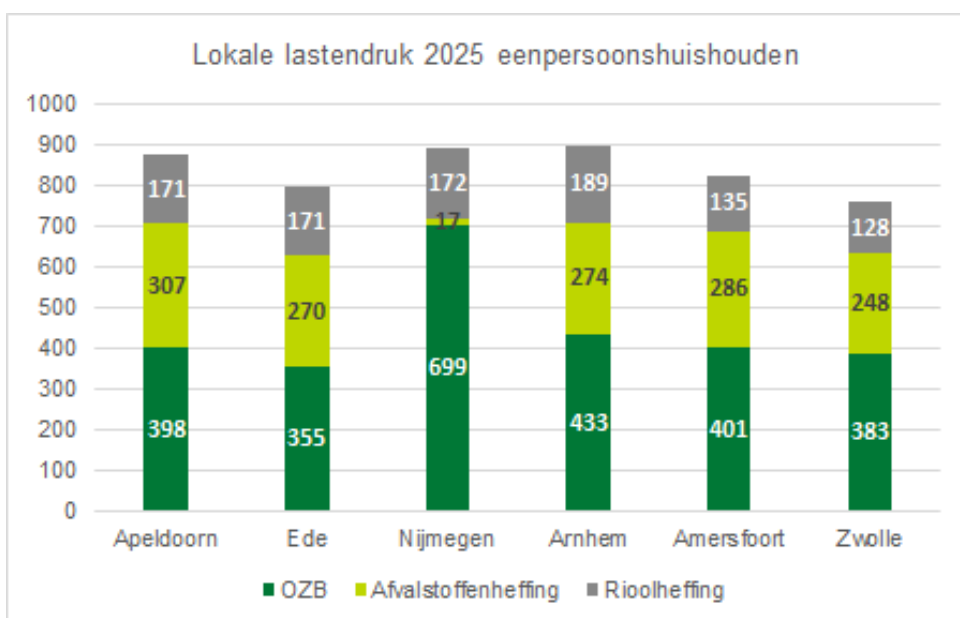
Voor de afvaltarieven gaat Coelo uit van het gemiddeld aanbod van restafval en gft afval per inwoner per gemeente dat het CBS publiceert met daarbij een correctie voor het aanbod bij hogere tarieven (minder afvalaanbod). Wij gaan echter uit van de meest recente gegevens betreffende het afvalaanbod en waardeontwikkeling in onze berekeningen.

Woonlasten meerpersoonshuishouden in €	2025 MPB 2025-2028
Gemiddelde woningwaarde	387.870
Ozb	398,34
Rioolheffing	169,50
Afvalstoffenheffing	329,00
<b>Totaal</b>	<b>896,84</b>

Lokale lastendruk 2025 landelijk gemiddelde in €	1 persoonshuishouden	Meerpersoonshuishouden
OZB	453	453
Afvalstoffenheffing	291	364
Rioolheffing	220	235

### Lokale lastendruk ten opzichte van andere gemeenten

Uit onderstaande grafieken blijkt dat de totale woonlasten van een één persoonshuishouden in Apeldoorn lager is dan in Nijmegen en Arnhem maar hoger dan in Ede, Amersfoort en Zwolle. De totale woonlasten van een meerpersoonshuishouden zijn in 2025 het hoogst in de gemeente Nijmegen, Arnhem en Amersfoort. De gemeente Ede en Zwolle hebben lagere lasten voor een 4 persoonshuishouden dan Apeldoorn. De bedragen zijn overgenomen uit de COELO Atlas van de lokale lasten 2025 en betreffen gemiddelden waardoor zij afwijken van de door ons afgegeven woonlastenplaatje. We hebben bij de berekening van de lasten de gemiddelde WOZ-waarde van Apeldoorn, afgerond € 388.000, gebruikt.



## Kwijtscheldingsbeleid

Apeldoorn hanteert als kwijtscheldingsnorm 100% van de bijstandsuitkering. Voor gepensioneerden geldt 100% van de aow-norm. Apeldoorn maakt daarmee, net als in het overgrote deel van de andere gemeenten in Nederland, gebruik van het recht dat lokale overheden hebben om de landelijke norm van 90% van het bijstandsniveau te verhogen tot maximaal 100% van die norm. Dit houdt in dat als men onder de norm komt, men in aanmerking komt voor gehele of gedeeltelijke kwijtschelding van gemeentelijke belastingen. Het is wettelijk niet mogelijk een hogere kwijtscheldingsnorm (bijvoorbeeld 120%) te hanteren.

Niet voor alle heffingen wordt kwijtschelding verleend. De afvalstoffenheffing, rioolheffing, hondenbelasting (voor 1 hond) en een gedeelte van de onderhoudsrechten graven komen in Apeldoorn in beginsel voor kwijtschelding in aanmerking. Voor het onderhoudsrecht van graven wordt slechts zeer beperkt kwijtschelding aangevraagd en verleend. Voor de afvalstoffenheffing wordt beperkt kwijtschelding (vastrecht en een maximaal aantal ledigingen) verleend, zodat er ook voor de minima een prikkel blijft bestaan om zorgvuldig met hun huishoudelijke afvalstoffen om te gaan. Het maximaal kwijt te schelden bedrag is zodanig vastgesteld dat dit bij "normaal afvalgedrag" toereikend is. Het maximale kwijt te schelden bedrag voor het variabele gedeelte afvalstoffenheffing is voor 2025 € 35. Het tarief voor de rioolheffing is een percentage van de WOZ-waarde.

Tribuut meldt dat het totaal aantal kwijtschelding aanvragen in 2022 en 2023 daalde, mogelijk door de krappe arbeidsmarkt waardoor meer inwoners een betaalde baan hadden. Tribuut analyseert op dit moment de kwijtscheldingsaanvragen over 2025 en zal haar bevindingen melden in haar jaarrekening. We zien dat voor de afvalstoffenheffing meer kwijtschelding is verleend dan begroot. Het betreft hier een correctie doordat alsnog kwijtschelding afvalstoffenheffing (maatwerk) voor voorgaande belastingjaren is verleend.

Belastingsoort (bedragen x € 1.000)	Geraamd	Werkelijk	Vershil
Hondenbelasting	51	16	35
Rioolheffing	415	416	- 1
Afvalstoffenheffing	1.195	1.270	-75
OZB	11	3	8
Grafrechten	0	3	- 3
<b>Totaal</b>	<b>1.672</b>	<b>1.708</b>	<b>-36</b>

# Bedrijfsvoering

Portefeuillehouder

1. [M. Wenzkowski](#)

*Onderstaande tabel wordt op de website weergegeven als interactieve grafiek.*

Lastenverdeling overhead	Realisatie 2025
Huisvestingslasten	10
Overige personele lasten	5
Automatiseringslasten	12
Overige lasten	7
Loonkosten/inhuur	63
Facilitaire lasten	4

## **Doelen & prestaties**

### **1. De dienstverlening en bedrijfsvoering van de gemeente is solide en betrouwbaar en we voldoen aan geldende wet- en regelgeving. Bedrijfsvoering ondersteunt effectief de realisatie van de doelen van de gemeente.**

De dienstverlening en bedrijfsvoering van de gemeente is solide en betrouwbaar en we voldoen aan geldende wet- en regelgeving. Bedrijfsvoering ondersteunt effectief de realisatie van de doelen van de gemeente. Belangrijk daarbij is dat inwoners, ondernemers en organisaties één gemeente ervaren. Standaardisatie en eenvoud vormen onze basis.

#### ***Wat hebben we bereikt in 2025?***

In 2025 hebben we hard gewerkt om de interne en externe dienstverlening te verbeteren. De projecten Grip op inkoop en Grip op inhuur zijn gerealiseerd. Hieronder gaan we in op een aantal in het oog springende ontwikkelingen van 2025.

#### **Privacy risico's terugbrengen en voldoen aantoonbaar aan geldende wet- en regelgeving**

In 2025 is verder ingezet op het borgen van verschillende privacyprocessen en -procedures binnen de organisatie. Zo is er een procedure vastgesteld voor het behandelen van onder andere inzageverzoeken en verwijderverzoeken die organisatiebreed werkt. Ook andere processen en procedures zoals de datalekprocedure en een proces voor het uitvoeren van DPIA's is verder uitgewerkt. Op deze manier zetten wij in op verdere standaardisering van onze processen en procedures wat de efficiëntie ten goede komt. Ook het verwerkingsregister is eind 2025 geactualiseerd waardoor wij voldoen aan onze wettelijke verplichting op dit vlak. Privacy is onderdeel van de bezuinigingsopgave van de gemeente. De capaciteit binnen het team is beperkt en daarom wordt de focus gezet op de grootste risico's en belangrijkste projecten.

Daarnaast zijn in 2025 de projectmatige verbeteractiviteiten rondom de Wet politiegegevens (Wpg) afgerond. Processen zijn geborgd binnen de verantwoordelijke afdelingen en DPIA's (risicoanalyses) zijn uitgevoerd. In 2025 is een externe audit uitgevoerd over 2021-2024 en een interne audit over 2025. Zowel de externe als de interne audit laten grote verbeteringen zien ten opzichte van eerdere audits. Verdere maatregelen om de Wpg (blijvend) te borgen worden genomen binnen de verantwoordelijke afdelingen. Het resultaat van de externe audit bieden wij aan de Autoriteit Persoonsgegevens en de gemeenteraad aan.

#### **Voldoen aan de in de Archiefwet gestelde eisen**

Om meer grip te krijgen op de gemeentelijke informatiehuishouding en de basis beter op orde te brengen en te houden zijn verschillende initiatieven in gang gezet. Projectgroep Informatie Op Orde (IOO) inventariseert per afdeling hoe informatie beter beheerd en opgeslagen kan worden.

Daarnaast is een voorstel voorbereid voor het inrichten van een beheerorganisatie informatiebeheer om zo op het operationele en tactische vlak meer kennis en kunde binnen de organisatie te borgen en daardoor meer in control te komen op het informatiebeheer.

Verder hebben we in 2025 een begin gemaakt om naast de reguliere vernietigingen van analoge en digitale bestanden ook de achterstanden in met name het analoge archief rechtmatig uit te voeren.

Tenslotte zijn in 2025 de kwartaaloverleggen met CODA Archief geïntensiveerd naar maandelijkse overleggen. Op deze manier houden we toezicht op de voortgang van de overeengekomen prestatieafspraken en de besteding van de door de Stichting Apeldoorns Archief (SAA) ter beschikking gestelde gelden.

#### **Beveiligingsrisico's terugbrengen en voldoen aantoonbaar aan geldende wet- en regelgeving in relatie tot informatiebeveiliging**

Naast het op peil houden of, waar nodig, verbeteren van de informatiebeveiliging, lag in 2025 ook de focus op het anticiperen op de aankomende Cyberbeveiligingswet (NIS2) die naar verwachting in Q2 2026 van kracht zal gaan. Deze wet stelt meer en hogere eisen aan de beveiliging van informatie. Om te beoordelen in hoeverre we al aan de eisen uit deze wet voldoen, heeft de gemeente een onafhankelijke IT-auditor de opdracht gegeven een onderzoek (gap-analyse) uit te voeren. De eindresultaten hiervan verwachten we in Q1 2026, waarna planmatige gestuurd zal worden op het voldoen aan de gestelde eisen uit de Cyberbeveiligingswet.

De Cyberbeveiligingswet benadrukt o.a. het belang van bedrijfscontinuïteit, de beveiliging van Operationele Technologie (OT) en risicomanagement. Onze inwoners mogen er vanuit gaan dat onze dienstverlening beschikbaar is. Een goede voorbereiding op potentiële ernstige verstoringen van de dienstverlening verkleint de impact van de verstoring en maakt snel herstel van de dienstverlening mogelijk. In 2025 zijn opnieuw stappen gezet om nog beter voorbereid te zijn op grote verstoringen in de dienstverlening. We hebben waar mogelijk continuïteitsvoorzieningen ingericht voor onze kritische bedrijfsprocessen, zodat we ze na een verstoring weer snel kunnen herstellen. Ook is in 2025 een grotere crisisoefening voorbereid met als scenario de afhandeling van een cyberaanval. De oefening heeft in Q1 2026 plaats gevonden. Een aantal in 2025 geplande verbeteracties nemen we mee naar 2026. Om de coördinatie van de uitvoering van het Bedrijfscontinuïteitsbeleid te verstevigen is dit vanaf 2026 belegd bij de 'coördinator bedrijfscontinuïteitsmanagement'. Tenslotte is in 2025 door de raad extra budget beschikbaar gesteld ten behoeve van de beveiliging van Operationele Technologie (OT) (o.a. riolering/gemalen/pompen, verkeersregelinstallaties, camera's). Dit budget zal vanaf 2026 ingezet worden voor de werving van vakinhoudelijke expertise ter ondersteuning bij de beveiliging van OT-systemen. Voor het voldoen aan de nieuwe wetgeving is de invoering van risicomanagement een belangrijke randvoorwaarde. In 2025 is een project gestart om risicomanagement integraal in te richten voor de vakgebieden concerncontrol, privacy, informatiebeveiliging en informatiebeheer. Dit project zal in 2026 worden afgerond.

### **Werkplekken**

We zien dat medewerkers weer vaker naar het stadhuis komen voor het werk. Hierdoor, en doordat we als organisatie in de afgelopen jaren zijn gegroeid in aantal medewerkers, zijn uitdagingen in onze huisvesting ontstaan. Deze vereisen creativiteit en afspraken over hoe we met de beschikbare ruimte omgaan. Een adviesbureau heeft in 2025 een functioneel ontwerp opgesteld. Dit vormt de basis voor verdere technische en bouwkundige uitwerking. We werken daarmee toe naar een toekomstbestendig huisvestingsconcept waarbij we de druk op vergader- en werkplekken verminderen.

Tegelijkertijd faciliteren we het plaats-onafhankelijk werken onverminderd. Voor het project De Moderne Digitale Werkplek worden op alle gedefinieerde sporen (ontdubbeling applicatieplatform / uitfasering Citrix, standaardisatie werkplek-devices en uitrol Microsoft 365 Teams, Onedrive & Sharepoint) de nodige meters gemaakt en zijn de eerste concrete resultaten opgeleverd. Zo is besloten om de Fairphone als standaard smartphone in te zetten in de hele organisatie en is gestart met de uitrol hiervan. Daarnaast zijn de eerste datamigraties van de schijf naar Microsoft 365 Onedrive doorgevoerd en worden er trainingen in het gebruik van Microsoft 365 applicaties gegeven.

### **Dienstverlening 'Ik ben er voor jou.'**

In 2025 hebben we verschillende stappen gezet in de uitvoering van de gemeentelijke visie op dienstverlening 2023-2026 'Ik ben er voor jou!'. We hebben de gemeentelijke kanaalstrategie 2025-2028 'Bouwen aan vertrouwen' ontwikkeld. Met de kanaalstrategie beschikt de organisatie nu over een gedeelde koers voor samenhangende dienstverlening via alle interactiekanalen (zoals balie, telefoon, website, e-mail). De uitvoering van de kanaalstrategie bevindt zich in de startfase. We zijn begonnen met de Apeldoornse serviceformules, die de kaders vormen voor de inrichting van elk product en elke dienst. Common Ground, landelijke standaarden en samen organiseren geven steeds meer richting aan hoe gemeenten gezamenlijk werken aan digitale dienstverlening. Deze beweging sluit goed aan bij de Apeldoornse ambitie om gegevens beter te verbinden en inwoners meer regie te geven via Mijn Apeldoorn, onder meer door te werken aan een integraal inwonerbeeld. Daadwerkelijk verder bouwen aan deze ambitie zou voor Apeldoorn mogelijk worden met het lidmaatschap van de coöperatieve vereniging Dimpact.

We hebben een analyse uitgevoerd om vast te stellen in hoeverre onze manier van klachtbehandeling voldoet aan de klachtenregeling gemeente Apeldoorn en het wettelijk kader (Awb). De bevindingen hebben we gebruikt om prioriteiten te formuleren voor acties in 2026, namelijk: de aanbevelingen en verbeterpunten worden geagendeerd, de procesbeschrijving wordt aangepast aan de klachtenregeling, en de klachtencoördinator analyseert de uitkomsten en rapporteert de geleerde lessen aan de organisatie en bestuursorganen.

Op het gebied van begrijpelijke taal hebben we trainingen georganiseerd en zijn brieven en webteksten getoetst door het testpanel laaggeletterdheid. De licentie van de klinkende taal tool is voor één jaar verlengd (tot augustus 2026). Wel met minder licenties aangezien een inventarisatie onder de gebruikers heeft opgeleverd dat ruim de helft inmiddels Copilot gebruikt bij het (her)schrijven van brieven. Daarom hebben we na verkenning besloten om voor 2026 trainingen aan te bieden 'duidelijk schrijven mét AI'. Ook hebben we veelgebruikte productpagina's vertaald naar het Engels en hebben we verkend welke technische mogelijkheden er in 2026 beschikbaar komen voor bredere meertalige ondersteuning binnen het nieuwe CMS (Content Management Systeem ten behoeve van websitepublicaties). De digitale toegankelijkheid van Apeldoorn.nl hebben we verder verbeterd door optimalisatie van content. Daarnaast hebben we het aantal ontoegankelijke documenten met ca. 10 procent teruggebracht door oude documenten te verwijderen of te actualiseren en gelijk aan te passen (op een totaal van 800 documenten).

Organisatiebrede afspraken over bereikbaarheid en tijdigheid hebben we geborgd en afdelingen zijn actief aan de slag gegaan met het verbeteren van reactietijden. We zien organisatiebreed vooruitgang, al halen we de gestelde normen nog niet altijd. Onderzoeken naar telefonische bereikbaarheid en digitale reactiesnelheid bevestigen waar verdere verbetering mogelijk is. De uitkomsten zijn besproken en leiden tot vervolgacties.

Het Klantcontactcentrum heet sinds 1 december 2025 het Contactcentrum, in lijn met onze visie op dienstverlening. De gemeente heeft immers geen klanten, maar werkt voor inwoners, ondernemers en organisaties. We hebben gewerkt aan de positionering van het Contactcentrum als centrale ingang voor al het contact waarin het iets kan betekenen, in lijn met onze kanaalstrategie. Zo komen sinds de zomer ook eerstelijnsvragen over bouwen en verbouwen binnen bij het Contactcentrum. Verder hebben we ingezet op het verminderen van herhaalverkeer en het versterken van de digitale vindbaarheid en duidelijkheid van informatie. Voorbeelden hiervan zijn de inzet op het vergroten van de telefonische bereikbaarheid van de organisatie en het nakomen van terugbelbeloften door de organisatie, en het in gebruik nemen van nieuwe software (Signalen) voor het ontvangen en afhandelen van meldingen in de openbare ruimte.

### **I-visie**

Met de ontwikkeling en invoering van de moderne werkplek hebben we een grote stap gezet in de betrouwbaarheid van de bedrijfsvoering en de robuustheid van ons applicatielandschap. Er is een kader voor data-ethiek met werkwijze en een samenwerking met de G40-koplopergemeenten Slimme duurzame verstedelijking. We hebben uit het ecosysteem van inmiddels meer dan 90 marktpartijen met een 13-tal bedrijven partnerships ontwikkeld voor de realisatie van innovatieopdrachten. Ministerie I&W heeft via een speciale uitkering aanvullende middelen beschikbaar gesteld aan Apeldoorn en vijf andere middelgrote gemeenten om de informatievoorziening daadwerkelijk versneld geschikt te maken voor veilige vertrouwde datadiensten.

Deze stappen leiden alleen tot daadwerkelijke resultaten als we de processturing en de kwaliteit van onze data ook daadwerkelijk op een hoger niveau krijgen. In de visie op bedrijfsvoering en de directie-agenda hebben we daarin koers gekozen.

Wat willen we bereiken? Doel	Wat gaan we daarvoor doen? Prestatie	Behalen we onze doelen?			
		Inhoud	Financiën	Planning	Risico's
1.1 Onze organisatie is in control en handelt volgens de afgesproken kaders en normen.	1.1.1 De jaarstukken zijn voorzien van een goedkeurende accountantsverklaring	✓	✓	✓	✓
	1.1.2 We nemen vanuit interne controle en de accountant maatregelen gericht op het beheersen van risico's en het realiseren van doelen	✓	✓	✓	✓
	1.1.3 We zorgen voor tijdige informatievoorziening over de financiële resultaten waarbij de voorspellende waarde van de prognoses wordt verbeterd.	✓	✗	✓	✓
	1.1.4 We krijgen grip op onze inkoopprocessen	✓	✓	✓	✓
	1.1.5 We brengen privacy risico's terug tot een acceptabel niveau en voldoen aantoonbaar aan geldende wet- en regelgeving in relatie tot privacy, waaronder in ieder geval de AVG en Wpg.	✓	✓	✗	✓
	1.1.6 We voldoen aan de in de Archiefwet gestelde eisen	✓	✓	✗	✗
	1.1.7 We brengen beveiligingsrisico's terug tot een acceptabel niveau en voldoen aantoonbaar aan geldende wet- en regelgeving in relatie tot informatiebeveiliging, wat bijdraagt aan een betrouwbare dienstverlening aan onze inwoners.	✓	✓	✗	✓
1.2 We nemen maatregelen ten behoeve van de bedrijfscontinuïteit	1.2.1 We zijn goed voorbereid op onverwachte grote verstoringen van de dienstverlening en bedrijfsvoering, zodat de impact ervan beperkt blijft en we de dienstverlening weer snel kunnen herstellen.	✓	✓	✗	✓
1.3 We voeren de visie op bedrijfsvoering uit	1.3.1 We voeren het uitvoeringsplan van de visie op bedrijfsvoering uit	✓	✓	✓	✓
1.4 De interne dienstverlening aan de organisatie is op orde	1.4.1 We integreren doelrealisatie in de beoordeling van controles.	✓	✓	✓	✓

	1.4.2 Het proces van te verstrekken subsidies is adequaat georganiseerd	✓	✓	✗	✓
	1.4.3 Onze huisvesting is toekomstbestendig	✓	✓	✗	✓
1.5 We voeren de visie op dienstverlening uit.	1.5.1 De inwoner staat centraal in onze dienstverlening. 'Ik ben er voor jou.'	✓	✓	✓	✓
1.6 We voeren de HR-visie uit	1.6.1 We bevorderen ondernemerschap bij onze medewerkers.	✓	✓	✓	✓
	1.6.2 We realiseren een toekomstbestendig personeelsbestand.	✓	✓	✓	✓
1.7 We voeren de I-visie uit	1.7.1 Wij gaan bij de uitvoering van de I-visie van plan naar realisatie.	✓	✓	✓	✓
	1.7.2 Technologie en data worden zodanig ingezet dat dit een maximale positieve opbrengst voor Apeldoorn en de gemeentelijke dienstverlening oplevert.	✓	✓	✓	✓

### **Toelichting**

1.1.3 We werken continue aan het realiseren van deze prestatie. Tegelijk constateren we dat het verschil tussen het geprognosticeerde resultaat in de Tussentijdse rapportage 2025 en het uiteindelijke resultaat in de Jaarrekening 2025 fors is. Dat betekent dat we hier nog stappen moeten zetten. We doen dit door bijstelling van de PenC cyclus zoals op 24 februari jl. besproken met uw Audit-comité en het implementeren van een nieuw financieel systeem op 1 januari 2027.

1.1.5 Niet alle doelen en onderwerpen uit het jaarplan Privacy 2025 zijn behaald, zoals het vastgesteld hebben van alle procedures en processen. Oorzaak is het capaciteitstekort binnen het team en de grote vraag naar adviezen en deelname aan projecten binnen de organisatie.

1.1.6 Niet alle doelstellingen van in de Archiefwet gestelde eisen zijn behaald. Oorzaak is o.a. het ontbreken van een beheerorganisatie informatiebeheer voor de operationele en tactische vraagstukken. Door het ontbreken van een beheerorganisatie informatiebeheer ontbreekt het aan structurele kennis en kunde over informatiebeheer en zijn we niet volledig in control op onze informatiehuishouding.

1.1.7 Omdat de omzetting van de Europese richtlijn voor informatiebeveiliging (NIS2) naar Nederlandse wetgeving (Cyberbeveiligingswet) is uitgesteld tot Q2 2026 waren de definitieve verplichtingen die voortvloeien de Cyberbeveiligingswet in 2025 nog niet bekend. Een deel van de geplande activiteiten om te voldoen aan de nieuwe wetgeving is daarom uitgesteld. Ook niet alle activiteiten uit het 'Jaarplan informatiebeveiliging 2025' hebben we in 2025 kunnen afronden, waaronder o.a. de inrichting van risicomangement. Oorzaak is de beperkte inzetbare capaciteit vanuit het security team en in de organisatie voor de uitvoering van verbeteracties.

1.2.1 Door beperkte capaciteit bij zowel de projectleden, als in de organisatie bij proceseigenaren, kon het project 'bedrijfscontinuïteit' niet volgens planning in 2025 worden afgerond. Het project is in februari 2026 afgerond.

1.4.2 Na een eerdere vertraging in de uitvoering door personele wisseling is in 2025 een belangrijke stap gezet in de professionalisering van het subsidieproces. Op basis van een analyse is een toekomstig, uniform proces nagenoeg uitgewerkt dat het volledige subsidieproces omvat. Van het kiezen van het juiste beleidsinstrument en het opstellen en inrichten van subsidieregelingen tot de behandeling van aanvragen en de evaluatie. In 2026 wordt dit werkproces afgerond.

1.4.3 De huidige werkomgeving past niet meer bij de groei van de organisatie en het hybride werken. Hiervoor is het project huisvesting opgestart die ons gaat faciliteren in het bieden van een passend werkplekconcept. Dit project is gestart in 2025 en vertraagt omdat de onderzoeken naar luchtstromen en klimaatbeheersing langer duren dan vooraf ingeschat. Het totale project neemt in ieder geval het gehele jaar 2026 in beslag.

## Toprisico's

Nr	Risico omschrijving	Kans	Bedrag	Effect	I/S	Indicatie top-risico	
						Financieel	niet-financieel
1741	Geslaagde hackaanval (bv. ransomware)	25%	€ 4.000.000	€ 1.000.000	I	★	★
<p>Risicogebeurtenis: Er is sprake van een geslaagde hackaanval, waardoor de gegevens van de gemeente niet meer te gebruiken zijn doordat ze bijvoorbeeld versleuteld zijn door hacker.</p> <p><u>Beheersmaatregelen</u></p> <p>* Gemeenten gebruiken de normen uit de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) om een basisniveau van beveiliging te garanderen. Hiermee verkleinen we de kans op een geslaagde hackaanval en de impact ervan. Periodiek controleren we of we nog voldoen aan de beveiligingsnormen. Wanneer dat nodig is voeren we verbeteracties uit om (blijvend) te kunnen voldoen aan de beveiligingsnormen.</p>							
<b>Totaal</b>				<b>€ 1.000.000</b>			

\* Als het risico structureel is, wordt het financieel gevolg vermenigvuldigd met 1,75 (zie toelichting opgenomen in de paragraaf 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing', onderdeel Risico's)

\* I/S : Incidenteel / Structureel

## Financiën

Financieel overzicht 2025

bedragen x € 1.000,-

Taakvelden	Begroting			Realisatie			Afwijking		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
<b>Paragraaf bedrijfsvoering</b>									
<b>Bedrijfsvoering</b>									
0.4 Overhead	89.910	4.610	-85.300	88.780	6.115	-82.665	-1.130	1.505	2.635
<i>Subtotaal</i>	89.910	4.610	-85.300	88.780	6.115	-82.665	-1.130	1.505	2.635
<b>Saldo van baten en lasten voor bestemming</b>	<b>89.910</b>	<b>4.610</b>	<b>-85.300</b>	<b>88.780</b>	<b>6.115</b>	<b>-82.665</b>	<b>-1.130</b>	<b>1.505</b>	<b>2.635</b>
<b>0.10 Mutaties reserves</b>									
Bedrijfsvoering	0	652	652	247	687	440	247	35	-212
<i>Subtotaal</i>	0	652	652	247	687	440	247	35	-212
<b>Saldo van baten en lasten na bestemming</b>	<b>89.910</b>	<b>5.262</b>	<b>-84.648</b>	<b>89.027</b>	<b>6.802</b>	<b>-82.225</b>	<b>-883</b>	<b>1.540</b>	<b>2.423</b>

### 0.4 Overhead

Afwijking realisatie t.o.v. begroting (bedragen x € 1.000)	Lasten	Baten	Saldo
0.4 Overhead	1.129 V	1.504 V	2.634 V

### Toelichting op afwijking(en)

#### Lasten

#### Reiskosten woon-werkverkeer (€ 750.000 V, waarvan € 250.000 V – I en € 500.000 V – S)

In 2024 is er een structureel budget beschikbaar gesteld voor reiskosten woon-werkverkeer voor medewerkers van de Gemeente Apeldoorn. Naar verwachting wordt hiervan € 750.000 niet benut, waarvan € 500.000 als structureel voordeel kan worden aangemerkt. Het structurele deel van dit voordeel is reeds ingeboekt voor de bezuinigingstaakstelling. De reden van het voordeel is dat er minder vaak en ver wordt gereisd/gedeclareerd. Een wijziging in het personeelsbestand kan hierop van invloed zijn, zodat slechts een deel van het voordeel als structureel wordt aangemerkt.

#### Concernbrede personeelskosten (€ 662.000 N - I)

Nadeel betreft een niet begrote storting in de Voorziening Verlofsparen. Per jaareinde wordt de hoogte van de voorziening bepaald op basis van gespaarde & opgenomen verlofuren. Aangezien dit jaarlijks fluctueert, is hier geen bedrag voor geraamd.

#### Kapitaallasten MER (€ 537.000 V – I)

Vanwege de opgelopen vertraging van het project Nieuwbouw Datacenter Stadhuis (MER) is er in 2025 incidenteel een voordeel van € 537.000 op de kapitaallasten.

#### Mobiele devices (€ 551.000 N – I)

In het kader van de Moderne Digitale Werkplek wordt elke werkplek omgebouwd tot een laptopwerkplek. In 2025 zijn er meer laptops vervangen dan voorzien; dit heeft diverse redenen. Allereerst was een aantal van de huidige laptops door de ombouw in het kader van de MDW eerder aan vervanging toe. Ten tweede heeft er meer personele expansie (zowel intern als extern) plaatsgevonden dan waar rekening mee was gehouden in de prognose.

#### Werkplekapparatuur derden (€ 375.000 N – I)

Voor derden hebben wij werkplekapparatuur aangeschaft die wij vervolgens weer doorbelasten. Bij de lasten resulteert dit in een nadeel van € 375.000, hiertegenover staat dit bedrag als voordeel bij de baten. Per saldo is er dus geen afwijking.

### **Verzekeringen (€ 321.000 V – I)**

Het voordeel op verzekeringen ontstaat door een combinatie van verschillende factoren. Allereerst door een naverrekening op de Constructie Allrisk (CAR) oftewel Bouw- en Montage verzekering. Ten tweede door een gewijzigde financiële afspraak over het toerekenen van kosten en ten derde door het ophogen van het eigen risico van de brandverzekering. Of dit laatstgenoemde ook een structureel voordeel oplevert, zal het komende jaar uit moeten wijzen.

### **Stelpost Overhead (€ 659.000 V - I)**

Deze stelpost is bedoeld om de groei van de overhead die samenhangt met de groei van de organisatie te dekken. Op € 659.000 van deze stelpost is geen beroep gedaan en valt daarom vrij.

### **Overige verschillen (€ 450.000 V - I)**

Deze post is opgebouwd uit diverse verschillen onder de rapportagegrens.

### **Baten**

#### **Werkplekapparatuur derden (€ 375.000 V – I)**

Voor derden hebben wij werkplekapparatuur aangeschaft die wij vervolgens weer doorbelasten. Bij de baten resulteert dit in een voordeel van € 375.000, hiertegenover staat dit bedrag als nadeel bij de lasten. Per saldo is er dus geen afwijking.

#### **Compensatie energiekosten Stadhuis (€ 290.000 V - I)**

Eind 2022 werden gemeenten verplicht om te stoppen met het Gazprom energiecontract, vanwege zorgen over het overtreden van Europese sancties tegen Rusland na de inval in Oekraïne. Dit heeft hogere energiekosten tot gevolg gehad, waarvoor de gemeente Apeldoorn vanuit het Rijk voor € 290.000 is gecompenseerd.

#### **Werkgebouw Zuid (€ 179.000 V - I)**

Dit betreft deels hogere opbrengsten huurders (€ 94.000), omdat er meer servicekosten zijn doorbelast dan begroot. Hier staan ook hogere lasten tegenover. Daarnaast is er ook voor Werkgebouw Zuid vanuit het Rijk een compensatie ontvangen (€ 85.000) voor de hogere energiekosten als gevolg van het verplicht stoppen met het Gazprom energiecontract.

#### **Overige verschillen (€ 660.000 V – I)**

Deze post is opgebouwd uit diverse verschillen onder de rapportagegrens.

### **0.10 Mutaties reserves Bedrijfsvoering**

<b>Afwijking realisatie t.o.v. begroting (bedragen x € 1.000)</b>	<b>Lasten</b>	<b>Baten</b>	<b>Saldo</b>
0.10 Mutaties reserves	-247 N	35 V	-212 N

#### **Toelichting op afwijking(en)**

##### **Lasten**

Geen afwijking boven de rapportagegrens.

##### **Baten**

Geen afwijking boven de rapportagegrens.

## Algemene Indicatoren

Omschrijving	Rekening 2023	Begroting 2024	Rekening 2024	Begroting 2025	Rekening 2025	Toelichting
Formatie: aantal FTE per 1.000 inwoners	8,2	8,3	8,5	8,5	9,6	
Bezetting: aantal FTE per 1.000 inwoners	8,9	8,2	8,9	8,1	9,4	
Formatieruimte (aantal FTE per 1.000 inwoners)	-0,7	0,1	-0,4	0,5	0,2	
Formatie (excl. Griffie): aantal FTE	1.372	1.411	1.432	1.451	1.625	In 2025 zijn de incidentele middelen omgezet in formatie, daar waar dit van toepassing was.
Bezetting (excl. Griffie): aantal FTE	1.486	1.363	1.504	1.372	1.583	
Formatieruimte (aantal FTE)	-114	48	-72	79	42	
Inhuur (aantal FTE)	275	n.t.b.	328	n.t.b.	269	Over het aantal fte inhuur wordt op realisatiebasis gerapporteerd. De omvang hangt samen met (tijdelijk) invullen van vacatureruimte, vervanging als gevolg van ziekte, projecten, tijdelijke behoefte aan specifieke deskundigheid en opvang van piekwerkzaamheden. Voorts was er sprake van een krappere arbeidsmarkt.
Apparaatskosten: kosten per inwoner	€ 1.050	€ 966	€ 1.175	€ 1.063	€ 1.207	De stijging t.o.v. de begroting kan worden verklaard door een verandering in de definitie van het begrip apparaatskosten.
Externe inhuur: kosten als % van totale loonsom**	25,61%	7,73%	21,49%	9,93%	20,01%	De daling wordt veroorzaakt door afname van de inhuur.
Automatiseringskosten (* € 1 mln.)	€ 17,10	€ 18,10	€ 18,13	€ 18,60	€ 18,63	inclusief loonkosten
Inkoop % uitgaven bij lokale bedrijven	n.t.b.*	40%	n.t.b.*	40%	n.t.b.*	Binnen de kaders van wet- en regelgeving proberen we lokale ondernemers maximale kansen te bieden.
Aantal privacy-incidenten	61		57		56	
Leren en Ontwikkelen: gemiddelde kosten per medewerker	€ 1.577	€ 1.331	€ 1.656	€ 1.301	€ 1.523	
Overhead: % van totale lasten	8,37%	10,70%	10,10%	10,84%	9,03%	Kosten overhead zijn minder hard gestegen dan

						de loonkosten t.o.v. het jaar daarvoor
--	--	--	--	--	--	---

## **Nadere toelichting rechtmatigheidsverantwoording**

### **Inleiding**

In de jaarrekening 2025 is een rechtmatigheidsverantwoording opgenomen. Dit gebeurt in een voorgeschreven format. In de rechtmatigheidsverantwoording staan enkel de afwijkingen die de verantwoordingsgrens overschrijden. De rapporteringsgrens is door de raad vastgesteld op € 300.000. In deze paragraaf staan alle afwijkingen boven die rapporteringsgrens met een toelichting en de verbetermaatregelen die worden getroffen om dat in de toekomst te voorkomen. De rechtmatigheidsverantwoording heeft betrekking op drie criteria: het begrotingscriterium, het voorwaarden criterium en het misbruik en oneigenlijk gebruik criterium. Hieronder gaan we daar per criterium verder op in.

### **Begrotingscriterium**

De begrotingsrechtmatigheid heeft betrekking op het financiële handelen binnen het kader van de geautoriseerde begroting. Dit wordt formeel als volgt omschreven: "Financiële beheershandelingen die ten grondslag liggen aan de baten en lasten (exploitatie), alsmede de balansposten (investeringen), dienen tot stand te zijn gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting en hiermee samenhangende programma's (begrotingscriterium)."

Van begrotingsonrechtmatigheden is sprake als het College van B&W bij de realisatie van doelen en het realiseren van activiteiten:

1. de door de gemeenteraad vastgestelde budgetten voor wat betreft de lasten of investeringsbudgetten overschrijdt,
2. toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves doet die niet door de gemeenteraad zijn vastgesteld, en
3. als bij overschrijdingen van lasten of investeringsbudgetten en/of lagere of hogere baten dan begroot de begroting niet tijdig met begrotingswijzigingen heeft aangepast.

In artikel 189, lid 3 van de Gemeentewet is bepaald dat ten laste van de gemeente lasten en daarmee overeenstemmende balansmutaties worden genomen tot de bedragen die hiervoor op de begroting zijn gebracht. Hogere dan in de (bijgestelde) begroting opgenomen lasten en daarmee samenhangende balansmutaties zijn dan ook altijd onrechtmatig. Ook als deze overschrijdingen tijdig zijn gemeld, maar een begrotingswijziging is niet vastgesteld, zijn deze overschrijdingen in de jaarstukken onrechtmatig.

Voor overschrijdingen van de baten – evenals voor de overschrijdingen van lasten en investeringen - geldt dat deze alleen als onrechtmatig worden beschouwd indien afwijkingen gedurende het begrotingsjaar wel al bekend zijn of behoorden te zijn bij de ambtelijke organisatie/college, maar niet tijdig tot een aanpassing van de begroting hebben geleid of tijdig aan de raad zijn gemeld.

Het is het mogelijk om vooraf afspraken te maken tussen de gemeenteraad en het college van B&W welke begrotingsonrechtmatigheden als gevolg van overschrijding van lasten en/of investeringen als acceptabel (passend in het beleid) worden beschouwd (dus wel onrechtmatig, maar acceptabel).

Over- en overschrijdingen van baten, lasten en kredieten (investeringsbudgetten) worden onder bepaalde omstandigheden als "acceptabel" en/of als "tijdig gemeld" beschouwd. Wat tijdig concreet betekent, wordt bepaald door de 'spelregels' tussen de Gemeenteraad en het College van B&W. Deze spelregels zijn nu in de financiële verordening ex art. 212 Gemeentewet opgenomen. Samengevat:

- Een overschrijding van lasten en investeringsbudgetten ten opzichte van de vastgestelde begroting is altijd een begrotingsonrechtmatigheid, ook als deze tijdig is gemeld. In de rechtmatigheidsverantwoording kan wel worden aangegeven welke overschrijdingen van de lasten en overschrijdingen van investeringsbudgetten (kredieten) op basis van vooraf vastgesteld beleid als acceptabel worden aangemerkt. Deze worden dan niet verder toegelicht.
- Andere begrotingsafwijkingen zoals overschrijdingen van baten en/of overschrijdingen van lasten en baten zijn op zichzelf niet onrechtmatig. Deze kunnen alleen onrechtmatig zijn als die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of te laat aan de raad zijn gemeld. Dit

tijdig melden raakt immers ook het directe budgetrecht en daarmee de kaderstellende rol van de raad. De raad had namelijk op basis van tijdig verstrekte informatie (mogelijk) een aanvullend (ander) besluit kunnen nemen. Ook het melden bij de jaarrekening is als tijdig aangemerkt.

Bij de begrotingsonrechtmatigheid wordt gekeken naar alleen de overschrijdingen op de lasten, en waar nodig de onderschrijding op de baten. Bij de beoordeling van de begrotingsonrechtmatigheid wordt er gekeken naar de stand van het programma, waarbij geen rekening wordt gehouden met de reservemutaties.

Afwijkingen van de programmabegroting 2025	Lasten	Baten
Programma 1 Samenleving	- 18.539	22.626
Programma 2 Leefomgeving	5.653	12.749
Programma 3 Economie en inkomen	4.073	1.797
Programma 4 Bestuur, inwoners en financiën	- 1.036	27.087

x €1.000,-

Uit bovenstaand schema blijkt dat de lasten met een bedrag van € 19,6 miljoen zijn overschreden (betreft programma 1 en 4 ). Daarnaast veroorzaakt een overschrijding van € 2,2 miljoen aan investeringskredieten een begrotingsonrechtmatigheid van € 2,2 miljoen, waarvan € 0,8 miljoen reeds eerder aan de raad is gemeld.

#### *Conclusie*

De begrotingsonrechtmatigheid bedraagt in totaal € 21 miljoen. Hiervan is € 20,4 volgens de afspraken uit de financiële verordening acceptabel. Hiermee resteert € 0,6 miljoen begrotingsonrechtmatigheid die niet acceptabel is.

#### *Verbetermaatregelen*

Niet van toepassing.

#### **Voorwaarden criterium**

Het voorwaarden criterium heeft betrekking op de eisen die worden gesteld bij de uitvoering van de financiële beheershandelingen. De eisen/voorwaarden zijn afkomstig uit diverse wet- en regelgeving, zowel intern als extern. Deze wet- en regelgeving is opgenomen in het door de raad vastgestelde normenkader. Dit normenkader is doorvertaald in een toetsingskader dat de basis is voor de werkprogramma's van de verbijzonderde interne controle. Voor 2025 zijn de volgende processen op basis van financiële omvang, dan wel vanwege de aanwezigheid van een verhoogd (fraude)risico in scope:

- personeel en salarissen,
- inkoop en aanbestedingen,
- factuurafhandeling en betalingen,
- subsidies en overige geldoverdrachten (inkomend en uitgaand),
- grondexploitatie,
- parkeeropbrengsten,
- huren en pachten,
- memorialen,
- treasury en overige balansposten,
- sociale zaken,
- jeugd en Wmo.

Naar aanleiding van de uitgevoerde Verbijzonderde Interne Controle (VIC) zijn er afwijkingen geconstateerd. Deze worden hieronder beschreven. Veelal zijn die ook al gesignaleerd vanuit de eerste lijn of tweede lijn en zijn die gemeld bij de medewerkers van de VIC, zodat zij de impact van de

fout kunnen beoordelen. Naast deze controle worden door de VIC ook aanvullende, gegevensgerichte controles uitgevoerd.

De interne controles op inkoop en aanbestedingen zijn geïntensiveerd.

De VIC heeft de inkopen in het jaar 2025 getoetst aan de Europese aanbestedingsrichtlijnen en de aanbestedingswet. Daaruit zijn net als vorig jaar diverse bevindingen naar voren gekomen maar nu veel kleiner in aantal en omvang. De controle over het jaar 2025 is diepgaander geweest dan vorig jaar vanwege de geconstateerde tekortkomingen in 2024. Dat is gedaan om zo meer zekerheid te verkrijgen. De geconstateerde rechtmatigheidsfouten worden hieronder toegelicht.

#### *Doorloop voorgaande jaren (€ 2,8 miljoen)*

- a. Zorgkosten(€ 740.112)
- b. Aanschaf en onderhoud pompen (€ 214.890)
- c. Onderhoudscontract technische installaties Omnisport (€ 57.056)
- d. Storingen en onderhoud riool (€ 82.019)
- e. Explosieve opruiming (€ 780.809)
- f. Advocaatkosten (€ 252.500)
- g. Diverse abonnementen (€ 79.377)
- h. Telecom (€ 91.930)
- i. Inhuur flexibele arbeidskrachten stedendriehoek (€ 506.786)

#### *Onrechtmatigheid 2025 (€ 651.750)*

De interne controle van crediteuren 2025 levert de volgende bevinding op.

##### a. Postdiensten (€ 651.750)

#### *Conclusie*

Wat we over de gehele linie hebben wij geconstateerd dat:

1. er in een aantal gevallen afgeweken wordt van ons inkoopbeleid bij het kiezen van de aanbestedingsprocedure. Deze constatering zien wij voornamelijk bij enkelvoudig onderhandse aanbestedingen die conform ons inkoopbeleid meervoudig onderhands aanbesteed moeten worden.
2. bij een aantal contracten, die conform de afspraken in het contract schriftelijk verlengd moeten worden, deze schriftelijke verlenging ontbreekt in het inkoopdossier.
3. ondanks de afspraak dat inkopen > € 10.000 een verplichting en een contract tot gevolg hebben, er toch inkopen > € 10.000 gedaan worden zonder verplichting of contract.
4. voor 3 opdrachten de aankondiging van de opdracht ontbreekt op TenderNed.
5. voor de bevindingen uit voorgaande jaren aan het management is geadviseerd om in 2026 te onderzoeken of de onrechtmatigheden opgelost kunnen worden. Dit advies wordt overgenomen.

#### *Verbetermaatregelen*

Het project Grip op Inkoop is mede bedoeld de kans op onrechtmatigheden bij inkoop en aanbestedingen aanzienlijk te verkleinen. De volgende maatregelen zijn genomen en/of onderhanden:

1. In het inkoop- en aanbestedingsbeleid is afgesproken dat bij alle inhuur- en ICT bij vragen er contact moet zijn met team inkoop/inhuur. In de geactualiseerde trainingsmodule komt dit ook aan de orde en we promoten dat deze training ook op afdelingsniveau gegeven kan worden.
2. In de eindpresentatie Grip op Inkoop en Grip op Inhuur is aan zowel de auditcommissie, als aan de bedrijfsvoeringstafel het drie lijnen model nogmaals toegelicht, ook met het oog op Grip op Contracten.
3. Voor constatering 2 wordt de zelfde maatregel opgenomen als bij constatering 2.
4. Voor de aanbestedingen die doorlopen zijn in Negometrix en Mercell is deze stap in enkele gevallen minder goed te herleiden. We hebben eind 2024 afscheid genomen van deze platformen. In TenderNed is het een verplichte stap bij gegunde opdrachten, wanneer een aanbesteding afgerond wordt in TenderNed dus hier doet dit probleem zich niet meer voor.

### **Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium**

Het gaat hierbij om derden die misbruik of oneigenlijk gebruik maken van de gemeentelijke regelingen. Bij misbruik is sprake van het opzettelijk niet, niet tijdig, onjuist of onvolledig verstrekken van gegevens door derden met als doel ten onrechte overheids-subsidies of -uitkeringen te verkrijgen of niet dan wel een te laag bedrag aan heffingen te betalen. Het betreft hier een bewuste misleiding om onrechtmatig of onwettig voordeel te behalen. Dit soort misbruik kan gezien worden als een actie om je onrechtmatig overheids-gelden toe te eigenen. Overigens is niet elke misstap meteen misbruik. Zo is bij fouten meestal geen sprake van een opzettelijke handeling. Daar wordt bijvoorbeeld in het kader van de uitvoering van de Participatiewet in "het goede gesprek" uitdrukkelijk rekening mee gehouden. Van oneigenlijk gebruik is sprake als derden (rechts-)handelingen aangaan om overheidsbijdragen te verkrijgen of te lage heffingen te betalen, terwijl dat eigenlijk niet onze bedoeling is. In dit geval weliswaar in overeenstemming met de bewoordingen van de regelgeving, maar in strijd met het doel en de strekking daarvan.

De beoordeling is gericht op het voorkomen, detecteren en corrigeren van misbruik en oneigenlijk gebruik van overheids-gelden en gemeentelijke eigendommen bij financiële beheershandelingen. De toetsing heeft plaats gevonden binnen de verbijzonderde interne controles. Tijdens deze controles is geen misbruik en oneigenlijk gebruik geconstateerd.

### *Terugvorderingen binnen het Maatschappelijk Domein*

In de kadernota rechtmatigheid 2025 staat dat geconstateerd misbruik waarbij het M&O beleid is toegepast en heeft geleid tot bijvoorbeeld terugvorderingen en het opleggen van sancties niet meer in de rechtmatigheidsverantwoording hoeft te worden opgenomen. De jaarrekening is in deze situatie immers getrouw en de financiële effecten van het misbruik zijn tenietgedaan. Wel moet via de paragraaf bedrijfsvoering inzicht te worden gegeven in de aard en (financiële) impact van het bij de gemeente geconstateerde misbruik. Op grond daarvan is de volgende informatie relevant.

Er is in 2025 een bedrag van € 262.796 geboekt als terugvordering in het kader van misbruik en oneigenlijk gebruik. Het gaat om de inkomensregelingen (algemene bijstand, loaw/z, TOZO, Sociaal vangnet en TONK) naast overige uitkeringen (Bbz, Loonkostensubsidie, wet kinderopvang, Participatiewet, Wmo, Oekraïne, Wet inburgering). Hoofdbestanddeel betreft algemene bijstand. Het betreft terugvorderingen waarvoor de gebruikelijke beheersmaatregelen actief zijn. Daarnaast zijn er ook gelden gerelateerd aan misbruik en oneigenlijk gebruik die naar verwachting niet meer zijn terug te vorderen. Deze komen ten laste van de voorziening debiteuren.

### *Verbetermaatregelen*

Niet van toepassing.

Zie ook de bijlage '[Opvolging van aanbevelingen](#)'.

### **Fraude**

In 2023 heeft het college een nota interne beheersing fraude vastgesteld. Fraude is het opzettelijk misleiden van personen, bedrijven of de overheid. Zaken worden anders voorgesteld dan ze zijn om een voordeel te behalen ten koste van anderen. Daaronder valt zowel interne fraude (door eigen personeel en bestuur) als fraude door derden. In de praktijk is dat onderscheid overigens niet altijd helder te maken. De kans op fraude wordt bepaald door 3 factoren, te weten prikkels en druk, gelegenheid en rationalisatie.

1. Er is in 2025 een vernieuwde frauderisicoanalyse uitgevoerd resulterend in een frauderisicotabel. De voornaamste risico's die hieruit volgen zijn: 1. Het risico dat er betalingen plaatsvinden voor niet aan de gemeente geleverde goederen en diensten of 2. de betaling aan een onjuist persoon.
2. Management override; het risico dat interne beheersingsmaatregelen worden doorbroken door het management.
3. Zorgprestaties zijn niet (volledig) geleverd.

De frauderisico analyse is toegepast op alle processen / posten die betrekking hebben op de jaarrekening 2025. Frauderisico's zijn daarmee geïntegreerd in de reguliere verbijzonderde interne controles. De uitkomst van deze analyse is inzicht in frauderisico's en prioritering van deze risico's om te bepalen welke posten / (deel) processen voorrang hebben in de controle aanpak 2025. De frauderisicotabel is in 2025 niet gewijzigd ten opzichte van het vorige jaar.

Voor de belangrijkste risico's is vastgesteld dat er beheersingsmaatregelen zijn getroffen en bij de Verbijzonderde Interne Controle wordt de werking binnen de reguliere IC-programma's getoetst. Bij fraude kan sprake zijn van samenloop met ondermijning. Door inzet van de Wet Bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (Wet Bibob) kan een gemeente voorkomen dat er onbedoeld wordt meegewerkt aan misbruik van vergunningen, subsidies, vastgoedtransacties of aanbestedingsopdrachten.

In 2025 zijn geen fraudegevallen bekend geworden. O.a. zorgfraude wordt actief preventief opgepakt en waar nodig repressief bestreden. Het dossier inzake de zorgleverancier Karakter is nog altijd onderwerp van gesprek en onderzoek en dus nog niet afgerond.

Wel is vanuit de VIC een significant risico opgenomen op contante geldstromen binnen de organisatie. Er is door de VIC in het proces van de parkeeropbrengsten geconstateerd dat sprake is van een structureel verhoogd frauderisico in de contante geldstromen. Er is geen consequente functiescheiding bij contante afstorting, logging en monitoring van handelingen zijn beperkt en specifieke beheersmaatregelen voor dit risico ontbreken. Het beleggen van verantwoordelijkheden is niet overall expliciet vastgelegd. Dit leidt tot een verhoogd risicoprofiel dat niet past bij de omvang en zichtbaarheid van deze opbrengsten.

### **Integriteit**

De Integriteitscommissie heeft in 2025 vier integriteitsmeldingen ontvangen van medewerkers. Van de vier meldingen was er één niet vatbaar voor onderzoek en waren er twee kwesties waarin de commissie geen rol hoefde te spelen. Deze zijn afgewikkeld door het lijnmanagement en er zijn passende maatregelen getroffen. In één zaak heeft de commissie onderzoek gedaan en is vastgesteld dat er geen sprake was van een integriteitsschending.

In totaal zijn er in 2025 vijf disciplinaire maatregelen opgelegd aan medewerkers in de vorm van een schriftelijke waarschuwing.

# Openbaarheidsparagraaf

## Openbaarheid en Wet open overheid (Woo)

Per 1 januari 2027 moeten bestuursorganen voldoen aan de inspanningsverplichtingen van de Wet open overheid (Woo). Deze wet heeft twee hoofddoelen:

1. Het actief openbaar maken van overheidsinformatie uit de 11 verplichte informatiecategorieën.
2. Het op orde brengen van de informatiehuishouding.

In 2025 heeft de gemeente Apeldoorn belangrijke stappen gezet richting deze wettelijke verplichtingen. De focus lag op het vergroten van de actieve openbaarmaking, het verstevigen van het proces rondom de Woo-verzoeken en het verbeteren van de gemeentelijke informatiehuishouding. De Woo en het informatiebeheer heeft grote raakvlakken met de iVisie. Met de vaststelling van de iVisie heeft de raad gekozen voor een moderne, transparante en betrouwbare overheid. De implementatie van de Wet Open Overheid (Woo) is hierbij een belangrijke stap. Transparantie is niet alleen een wettelijke verplichting, maar ook cruciaal voor het vertrouwen van inwoners en ondernemers in onze dienstverlening.

Apeldoorn werkt aan een stevig fundament voor informatiebeheer. Ook is een project gestart gericht op de inrichting van een integraal bestuurlijk besluitvormingsproces met één ondersteunend informatiesysteem voor de raad, griffie, bestuur, directie en de ambtelijke organisatie. Daarnaast richten we een beheerorganisatie in die afdelingen ondersteunt bij duurzaam en consistent documentbeheer. Voor inwoners en ondernemers betekent dit betere toegang tot informatie. Voor de raad biedt het de zekerheid dat de gemeente voldoet aan wettelijke kaders en transparant handelt. Met deze stappen brengen we de ambities van de iVisie dichterbij en versterken we het fundament voor een moderne en dienstverlenende gemeente.

Gedurende 2025 is de landelijke VNG meerjarenplanning gevolgd en zijn in fases stappen gezet richting volledige naleving.

Reeds openbaar gemaakte categorieën tot en met 2025:

- Wetten en algemeen verbindende voorschriften
- Overige besluiten van algemene strekking
- Organisatie en werkwijze
- Bereikbaarheidsgegevens
- Vergaderstukken raad
- Woo-verzoeken

De gemeente heeft in 2025 voorbereidingen getroffen voor de publicatie van de resterende categorieën, die uiterlijk op 1 januari 2027 openbaar moeten zijn:

- Bestuursstukken
- Convenanten
- Onderzoeken
- Beschikkingen
- Klachten

## Voortgang Implementatie Woo #InfoOpOrde

In 2025 heeft de gemeente Apeldoorn binnen het project Woo #InfoOpOrde concrete stappen gezet op drie fronten:

1. Implementatie Woo: Het publicatieproces is verder verbeterd. Het anonimiseringsproces is heringericht, waardoor de doorlooptijd van publicaties is verkort. Daarnaast is het publicatieplatform afgerond, zodat de gemeente voorbereid is op de publicatie van de resterende categorieën. Ook is gestart met de gefaseerde publicatie van categorieën die nog niet openbaar waren.
2. Informatiehuishouding op orde: Er zijn inventarisaties uitgevoerd en informatiebeheerplannen per afdeling geactualiseerd en geïmplementeerd. De migratie van netwerkmappen naar Teams is in

gang gezet, met zorg voor een procesgerichte aanpak. Gemeentebreed zijn uniforme richtlijnen voor archiveren en beheren ingevoerd, evenals uniforme werkafspraken. De eerste stappen zijn gezet om per afdeling een informatiebeheerplan te implementeren. Archiefmappen uit het netwerk zijn inmiddels verhuisd naar Teams of voorbereid om later opgeschoond, gearchiveerd of vernietigd te worden. Daarnaast is er een voorstel gedaan voor een structurele beheerorganisatie, InfoOpOrde, zodat afdelingen blijvend ondersteund worden bij hun informatiebeheer.

3. Doorontwikkeling informatielandschap: Het zaakstelsel is verder ingericht en ontwikkeld. Generieke voorzieningen zoals SmartDocuments zijn verbeterd en er zijn koppelingen gemaakt met het zaakstelsel en Teams en ValidSign.

### **Voortgang Bestuurlijk Informatieproces (BIP)**

Het BIP wordt doorontwikkeld voor kwaliteit, uniformiteit en transparantie in college- en raadsstukken.

Het uitgangspunt van deze ontwikkeling is: *We leveren kwalitatief goede stukken die volgens een standaard proces eenvoudig kunnen worden geagendeerd en gepubliceerd.* Het proces is inzichtelijk, efficiënt, bindend, met een duidelijke rolscheiding en is rechtmatig en transparant.

In twee projecten werken we aan realisatie van eerdergenoemde uitgangspunten en doelen:

- Ontwerp van het bestuurlijk informatieproces
- Koppeling en inrichting van de systemen

In 2025 zijn we gestart met:

- Het functioneel ontwerp voor de inrichting en realisatie van de ondersteunende systemen, zoals Djuma, iBabs en Parlaeus.
- Procesverbeteringen voor standaardisatie en kwaliteitsborging.

### **Bewustwordingscampagne**

In het kader van de Woo is er een bewustwordingscampagne opgezet gericht op houding en gedrag van medewerkers. We hebben niet alleen ingezet op het ontwikkelen en communiceren van procedures en hulpmiddelen, maar vooral aandacht besteed aan de noodzakelijke gedragsverandering die de Woo vereist door middel van trainingen, nieuwsberichten, demo's, instructiefilmpjes, handreikingen, communicatie over nieuwe werkafspraken.

Concreet hebben we medewerkers actief bewust gemaakt van het belang dat:

- Bepaalde overheidsinformatie altijd transparant en openbaar moet zijn voor inwoners;
- Bewustwording dat openbaarmaking impact heeft op de manier waarop we werken, zoals dossiervorming, vastleggen van besluiten en archiveren.
- Het niet, onjuist of te laat publiceren van overheidsinformatie gevolgen heeft, bijvoorbeeld bij de afhandeling van Woo-verzoeken.

# Bijzondere paragrafen

# Investeringsen

## Inleiding

Deze paragraaf geeft een integraal beeld over de voortgang van de investeringsbudgetten die door de raad zijn toegekend. Het beeld over 2025 laat zien dat de investeringsbudgetten voor uitbreidingsinvesteringen zijn toegenomen. Aangezien de uitvoering van deze investeringen in meerdere jaren plaatsvindt, groeien ook de overlopende investeringsbudgetten. Dit onderstreept het belang van deze paragraaf waarin het totaalbeeld van de investeringen wordt geschetst en het inzicht van de middelen welke gealloceerd zijn aan de investeringen in uitvoering.

## Verschil financiering en dekking

De activa van gemeente Apeldoorn groeien, veranderen en verouderen. Om hierop in te spelen moet de gemeente investeren. Bij investeringen gaan de kosten voor de baat, dus voor het meerjarige nut dat de investering gaat opleveren. Boekhoudkundig wordt hiermee rekening gehouden door het investeringsbudget niet als kosten te zien, maar als een uitgave. De kosten (dekking) worden over toekomstige jaren verdeeld als kapitaallasten (afschrijvingslasten en rentelasten).

Wanneer bijvoorbeeld een tunnel wordt aangelegd met een investeringsbudget van € 20 miljoen dan zijn de bijbehorende afschrijflasten 40 jaar lang telkens € 500.000. Het investeringsbudget van € 20 miljoen is een financieringsvraagstuk. De afschrijvingslast is een dekkingsvraagstuk. De kapitaallasten zijn gerelateerd aan de verwachte gebruiksduur van het bezit (de investering). Deze termijnen zijn vastgelegd in de Financiële Verordening en variëren tussen de 3 en 60 jaar (60 jaar voor de oudere onderwijsgebouwen).

## Verschil autorisatie tussen vervangingsinvesteringen en uitbreidingsinvesteringen

In de Financiële Verordening wordt onderscheid gemaakt tussen vervangingsinvesteringen en uitbreidingsinvesteringen. Vervangingsinvesteringen zijn investeringen die gedaan worden om de bestaande voorzieningen binnen de gemeente op peil te houden conform de eisen van de huidige tijd. Uitbreidingsinvesteringen zijn investeringen die gedaan worden vanwege groei van de gemeente en/of nieuwe wensen en ambities vanuit de gemeente. Voor vervangingsinvesteringen geldt dat deze in de begroting worden opgenomen inclusief bijbehorende kapitaallasten en dat de raad dit investeringsbudget heeft geautoriseerd met het vaststellen van de begroting.

Uitbreidingsinvesteringen worden ook opgenomen in de begroting, maar het vaststellen van de begroting leidt bij deze investeringen alleen tot gereserveerde investeringsruimte. Om de investeringsruimte om te zetten in een investeringsbudget is een raadsbesluit nodig en die kan worden gevraagd door een projectvoorstel in te dienen. Deze methodiek geldt vanaf 2022 en is geformaliseerd in de Financiële Verordening.

## Beschikbare ruimte en budget

Terugkijkend naar het jaar 2025 was er op 1 januari 2025 voor de periode 2025-2028 een bedrag van € 326,4 miljoen aan investeringsruimte beschikbaar. Dit bedrag kan dus pas geïnvesteerd worden nadat via projectvoorstellen de raad hiermee akkoord gaat. Tevens was een bedrag van € 206,9 miljoen aan investeringsbudget beschikbaar voor vervangingsinvesteringen en reeds geaccordeerde uitbreidingsinvesteringen. Onderstaande tabel toont de fasering van deze bedragen over de jaren 2025-2028 op peildatum 1 januari 2025.

Totaal voor investeringen (bedragen x € 1.000)	Fasering 2025	Fasering 2026	Fasering 2027	Fasering 2028	Totaal
Investeringsruimte	75,7	78,6	91,0	81,1	326,4
Investeringsbudget uitbreiding	33,0	29,4	20,2	10,4	93,0
Investeringsbudget vervanging	26,1	27,4	29,6	30,9	113,9
<b>Totaal</b>	<b>134,8</b>	<b>134,4</b>	<b>140,8</b>	<b>122,3</b>	<b>533,3</b>

In het jaar 2025 is € 97,1 miljoen aan investeringsbudget toegekend door de raad, waarvan € 69,1 miljoen een startdatum na 31-12-2025 kent.

## Investeringsen in 2025

De totale gerealiseerde investeringen in 2025 bedragen € 48,2 miljoen en bestaan uit vervangingsinvesteringen (circa € 21 miljoen) en uitbreidingsinvesteringen (circa € 27 miljoen). In de begroting stond circa € 57 miljoen in de planning voor toegekende investeringsbudgetten. Daarnaast was er in investeringsruimte € 75,7 miljoen beschikbaar.

De vervangingsinvesteringen die zijn gerealiseerd betreffen vooral de openbare ruimte (€ 18 miljoen) en automatisering (€ 1,5 miljoen).

De uitbreidingsinvesteringen die zijn gerealiseerd betreffen voornamelijk:

- Onderwijshuisvesting (€ 2 miljoen)
- Het programma Stadmaken op de Veluwe (€ 11 miljoen)
- Uitvoering geven aan de verkeersvisie (€ 4 miljoen)
- Verduurzaming (€ 2 miljoen)
- Verkeer en vervoer (€ 4 miljoen)
- Openbaar groen (€ 1 miljoen)
- Overige projecten (€ 3 miljoen)

Bij de begroting gaan we er vanuit dat een deel (30% bij de grote opgaven) van de uitbreidingsinvesteringen worden gefinancierd door derden, bijvoorbeeld door middel van subsidies. In 2025 was dit € 1,9 miljoen (circa 4% van de totale investeringen).

### **Overlopende investeringsbudgetten**

Uitbreidingsinvesteringen kennen een startjaar en hebben meestal betrekking op meerdere jaren. Daarmee gaat het restant van het investeringsbudget in principe mee naar het volgend boekjaar tenzij de betreffende investering waarvoor het budget beschikbaar is gesteld gerealiseerd is. In dat geval zal het restant-investeringsbudget vrijvallen.

Voor de budgetten van de vervangingsinvesteringen ligt dit net iets anders. Ieder jaar worden de vervangingsinvesteringbudgetten opgenomen in de MPB. Omdat de instandhouding van bijvoorbeeld de openbare ruimte of ICT-infrastructuur een continu proces is, wordt jaarlijks beoordeeld welk deel van het budget nog nodig is om niet-gerealiseerde investeringen (achterstallige investeringen) te kunnen blijven doen.

De financiële omvang van overlopende investeringsbudgetten aan het eind van 2025 (beschikbaar gestelde budgetten met een startjaar 2025 of eerder) bedraagt circa € 174 miljoen. Dit bestaat uit circa € 19,5 miljoen vervangingsinvesteringen en € 154,5 miljoen uitbreidingsinvesteringen.

De overlopende vervangingsinvesteringen betreffen circa € 19,5 miljoen. Een belangrijk deel hiervan (€ 13,5 miljoen) betreft vervanging openbare ruimte. In 2024 is gestart met het maken van een inhaalslag voor vervangingen in de openbare ruimte, omdat in voorgaande jaren minder aan benodigde vervangingsinvesteringen is gerealiseerd en de kwaliteit van de openbare ruimte onder de norm is gedaald. De omvang aan vervangingsinvesteringen voor wegen is gestegen van € 8,5 miljoen in 2024 naar € 13,5 miljoen in 2025. Op andere vervangingsinvesteringen zoals tractie, bruggen, VRI's, revitalisering openbare ruimte en openbare verlichting is in 2025 sprake geweest van minder uitgaven dan begroot. Bij tractie is dat o.a. een gevolg van de omschakeling naar elektrisch vervoer. Deze vervangingskredieten zijn nodig zijn voor het in standhouden van de bestaande openbare ruimte en we verwachten in 2027 deze achterstand te hebben ingelopen. Naast vervangingskredieten voor de openbare ruimte bestaat dit voor € 4,5 miljoen uit vervanging ICT-infrastructuur en € 1,5 miljoen voor overige vervangingen

De € 154,5 miljoen overlopende uitbreidingsinvesteringen betreft:

- € 50 miljoen onderwijshuisvesting
- € 50 miljoen programma Stadmaken op de Veluwe inclusief de bouw van het zwembad
- € 11 miljoen mobiliteit
- € 9 miljoen beken en sprengen
- € 9 miljoen verduurzaming
- € 8 miljoen Omnizorg
- € 6 miljoen groenplan en de openbare ruimte
- € 4 miljoen aankopen strategische voorraden
- € 7 miljoen voor andere projecten

Dit betreft investeringsprojecten waarbij de uitvoering in meerdere jaren is gepland. De overlopende investeringsbudgetten zijn noodzakelijk om de projecten af te ronden.

### **Kapitaallasten**

Uit de investeringen vloeien kapitaallasten voort of anders gezegd: het structurele effect in de exploitatie als gevolg van de investeringen. De kapitaallasten waren in 2025 per saldo € 0,5 miljoen lager dan verwacht. Een verhogend effect komt door (incidentele) extra kapitaallasten omdat op activa extra is afgeschreven (€ 1,9 miljoen). Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt doordat de gronden van Host-city die in een grex zijn opgenomen in 2025. Daartegenover staat een neerwaarts effect van € 2,4 miljoen op de kapitaallasten als gevolg van de aangepaste rekenrente. De kapitaallasten bij begroting hebben we doorgerekend met 1,3% rente, maar in de realisatie was het percentage 0,7%.

#### Vrijval kapitaallasten:

Nadat een investering financieel is afgeschreven, vallen de structurele kapitaallasten vrij. Deze zijn nodig om de bestaande openbare ruimte in stand te houden en is dekking voor de vervangingsinvestering. De omvang van vrijval van kapitaallasten voor de investeringen in de openbare ruimte is beperkt vanwege gewijzigde verslaggevingsregels (BBV). Tot 2017 werden de investeringen in bedrijfsmiddelen met een maatschappelijk nut, zoals wegen, niet geactiveerd. Vanaf 2017 is dit verplicht. Als gevolg van deze stelselwijziging is de dekking vanuit vrijvallende kapitaallasten ook de komende 20 jaar beperkt van omvang.

In de paragraaf weerstandsvermogen is het kengetal kapitaallastenratio opgenomen. Deze ratio zegt iets over de mate van flexibiliteit van de begroting. De kapitaallasten van investeringen drukken langjarig als last op de begroting, waardoor de flexibiliteit van de begroting afneemt. Er geldt geen wettelijke of andere norm voor deze ratio. Er is op dit moment geen zinvolle signaleringswaarde voor dit kengetal te bepalen op basis van literatuur of de praktijk van andere gemeenten. De informatiewaarde zit vooral in de ontwikkeling van de kapitaallastenratio over de tijd.

### **Risico's**

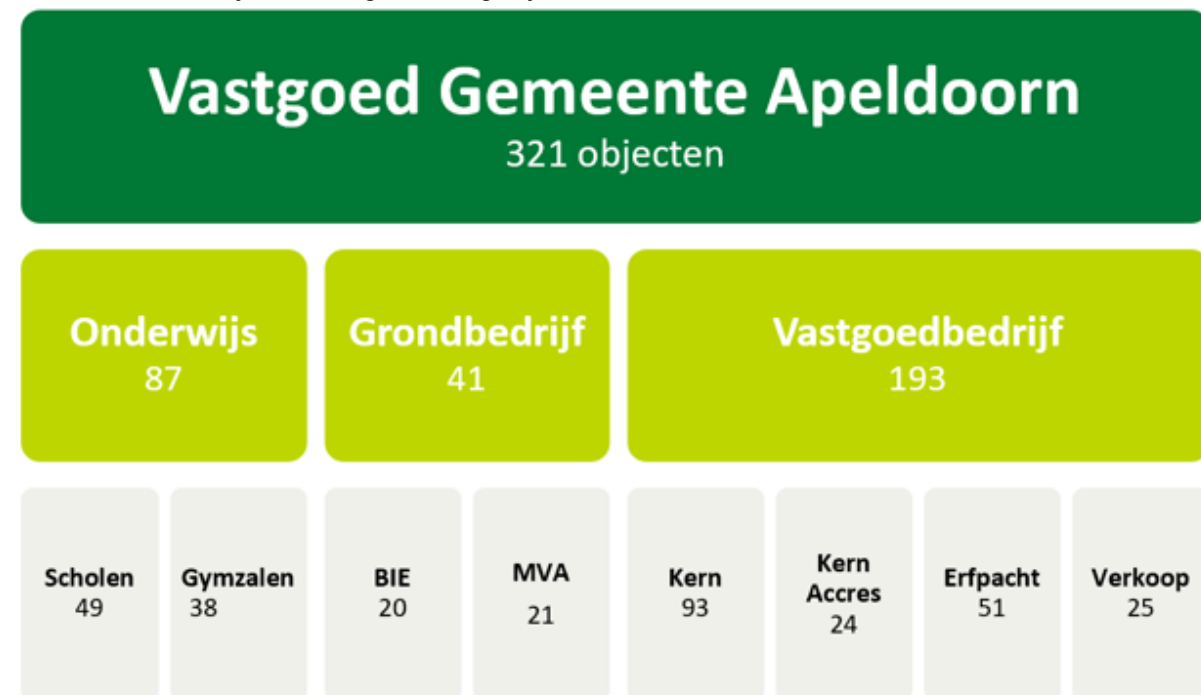
Kapitaallasten bestaan uit 2 componenten: rente en afschrijving. De gehanteerde rekenrente is een belangrijke variabele voor de hoogte van de kapitaallasten. Bij de begroting was gerekend met 1,3%, terwijl de werkelijke rente 0,7% is geworden. Deze lagere rente resulteerde in lagere kapitaallasten, maar de rente kan ook stijgen en dat is een risico voor de toekomst. Wanneer de marktrente stijgt zal dit op termijn ook effect hebben op het rentepercentage waarmee de kapitaallasten worden berekend. Wanneer dit percentage gaat stijgen zullen ook de kapitaallasten van alle investeringen stijgen en daarmee de structurele lasten.

Daarnaast lopen we risico omdat we de kapitaallasten die gepaard gaan met uitbreidingsinvesteringen, zoals voor het programma Stadmaken op de Veluwe en stedelijke mobiliteit, slechts voor 50% in de MPB ramen in de veronderstelling dat we niet alle investeringen volgens de planning kunnen uitvoeren. We hebben met belemmerende interne en externe factoren te maken zoals gebrek aan capaciteit, vergunningenproblematiek, netcongestie, stikstof en bezwaarprocedures.

# Vastgoed

## Inleiding

De gemeente Apeldoorn is eigenaar van veel kadastrale eigendommen. Binnen onze gemeente maken we onderscheid in de gebruiksportefeuille die hoofdzakelijk is ondergebracht bij het Vastgoedbedrijf (193 objecten) en de ontwikkelportefeuille (41 objecten) die valt onder het Grondbedrijf. Beide “bedrijven” vallen onder de verantwoordelijkheid van de afdeling Vastgoed en Grond. Daarnaast heeft onze gemeente een economisch claimrecht op circa 87 schoolgebouwen. Het merendeel van het juridisch eigendom ligt bij de schoolbesturen.



## Actuele ontwikkelingen

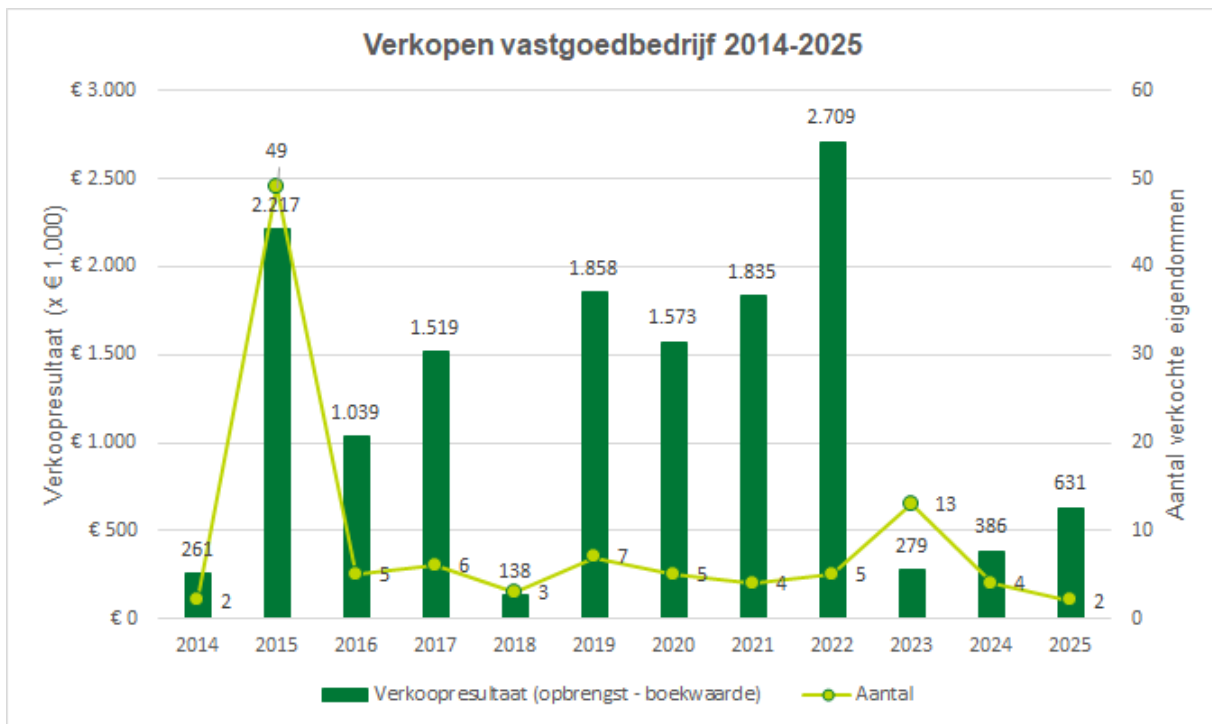
### Beleidskaders

Voor het vastgoed gelden de beleidskaders zoals vastgesteld in de Vastgoednota Apeldoorn (2010), Nota grond- en vastgoedbeleid (2021) en het Uitvoeringskader Vastgoedbedrijf (2017) met bijbehorende werkwijzers. Het Uitvoeringskader met werkwijzers vernieuwen we momenteel en worden in 2026 ter vaststelling aangeboden.

### Verkoop (maatschappelijk) vastgoed

De structurele taakstelling die het Vastgoedbedrijf sinds 2012 heeft gehad, is volledig gerealiseerd. Tot en met 2026 heeft het Vastgoedbedrijf te maken met een incidentele taakstelling. Voor 2024 t/m 2027 is in de MPB 2024-2027 besloten om weer een tijdelijke taakstelling op te nemen van € 250.000 per jaar voor het restant van de verkoopportefeuille. Dit in combinatie met extra inzet voor ondersteuning om de verkoopprocessen te versnellen. Deze taakstelling is gericht op de verkoop van vastgoed die buiten onze grondexploitatie en aangekochte strategische panden vallen. Op 18 april 2024 is tijdens de raadsvergadering de Motie vreemd "Borg de activiteiten en initiatieven" aangenomen. Dit betekent dat de panden in de verkoopportefeuille met een maatschappelijke bestemming on hold zijn gezet in afwachting van de analyse. Deze heeft effect op het verkoopresultaat van 2025 en van 2026.

In onderstaand overzicht is het verkoopresultaat opgenomen van de afgelopen jaren. Zowel in financieel opzicht als voor het aantal verkochte eigendommen van het Vastgoedbedrijf. Medio 2025 zijn de appartementen aan de Paslaan verkocht ad. € 1.9 mio met een boekwaarde van € 1.269.000,-, wat resteert (€ 631.000) kan betrokken worden in de taakstelling en deze is daarmee behaald voor 2025.



De voorraad per medio 2025 bedraagt nog ongeveer 20 locaties, waarvan de verkoop van de Wenumse Watermolen begin 2026 gerealiseerd is en de eigendomsoverdracht in 2027 verwacht wordt. De overige panden zullen in de komende MPB-periode opgestart zal worden. Het laaghangend fruit inmiddels is verkocht. Dit mandje omvat dan ook met name panden met verkoopbeperkingen (zoals lage huur), hoge boekwaarden (met mogelijk een boekhoudkundig verkoopverlies) en lange verkooptrajecten (milieuonderzoeken, type pand). In de komende tijd zullen ook panden vanuit Onderwijshuisvesting via het Vastgoedbedrijf moeten worden verkocht.

#### **Accres dienstverleningsovereenkomst (DVO)**

Na een intensief traject waar zowel ambtelijk als bestuurlijk veel energie in is gestoken tijdens de afgelopen 2 jaar, is eind 2025 de nieuwe dienstverleningsovereenkomst met Accres ondertekend. De nieuwe DVO kent een looptijd van 12 jaar (4+4+4 jaar) en gaat in per 2026 en loopt derhalve tot 2037.

#### **Risico's**

Voor het vastgoedbedrijf onderkennen we een aantal risico's die zijn betrokken bij de paragraaf weerstandsvermogen. Deze vloeien voort uit de reguliere taken van het Vastgoedbedrijf. Het betreft op dit moment met name risico's op financiën en doelstellingen/imago. De risico's omvatten onderhoud, leegstand en afwaardering. Daarnaast zijn in de genoemde paragraaf een aantal specifiekere risico's opgenomen voor het vastgoedbedrijf zoals verduurzaming vastgoed 2.0. In de risicokaart onderhoud Vastgoedbedrijf - als onderdeel van de paragraaf weerstandsvermogen - worden risico's voorzien op het benodigd onderhoudsbudget versus het beschikbaar budget in de MPB. Enerzijds als gevolg van bijvoorbeeld prijsontwikkelingen in de markt versus gemeentelijke indexeringen, maar soms ook door de ontwikkelingen binnen de onderhoudsbegroting van enkele (majeure) panden en uitgevoerde conditiemetingen.

#### **Meerjarige projecten en investeringen**

##### **Verduurzaming gemeentelijk vastgoed 2.0**

Met Verduurzaming 2.0 gaan we flinke een stap verder. We realiseren ons dat er meer nodig is om een duurzaam en toekomstbestendig Apeldoorn te realiseren. We kijken daarom niet meer alleen naar energiebesparing en financieel rendement, maar ook naar de maatschappelijke en ecologische meerwaarde die verduurzaming van ons vastgoed op kan leveren. Voor Verduurzaming 2.0 beschouwen we een grotere gebouwportefeuille en stellen we onszelf een nieuw doel met een nieuw ijkpunt voor onze verduurzamingsopgave: het jaar 2022. We starten dus weer vanaf nul en monitoren de voortgang van de verduurzaming vanaf en ten opzichte van het jaar 2022.

We beschouwen de verduurzaming vanuit vijf verschillende invalshoeken of thema's: (1) energie, (2) ruimte, (3) materialen, (4) water & groen en (5) welzijn. Deze thema's hangen grotendeels met elkaar samen en zijn dus niet los van elkaar te zien. Door ze apart te benoemen helpen ze ons wel om onze visie te structureren en om concrete doelen te stellen. In de door u in 2023 vastgestelde visie verduurzaming gemeentelijk vastgoed 2.0 en de bijbehorende routekaart worden de thema's en route verder toegelicht.

In de Voorjaarsnota 2023 is er al op voorgesorteerd, en vanaf de MPB 2025-2029 zijn uitgewerkte bedragen opgenomen.

Vanuit het dynamische uitvoeringsplan worden er jaarlijks kredietaanvragen ingediend, waarna de uitvoering van de projecten kan worden opgestart. In 2024 is een eerste krediet van circa € 10 miljoen verkregen voor uitvoering in 2024 en 2025. In 2026 zal de eerste monitor opgesteld worden, hierin worden de eerste behaalde resultaten zichtbaar.

### **Hertzbergerpark**

De gemeente Apeldoorn heeft eind 2024 het markante Hertzbergercomplex aangekocht om regie te nemen op de herontwikkeling van dit verwaarloosde, maar architectonisch waardevolle complex. Het maakt deel uit van de bredere gebiedsontwikkeling van het Amaliakwartier. In lijn met een aangenomen motie zijn twee scenario's uitgewerkt: transformatie en sloop/nieuwbouw, elk met meerdere varianten. De raad heeft op 6 november 2025 ingestemd met het verder uitwerken van een businesscase voor het voorkeursscenario transformatie, variant 1A 'Groene Royale Hoofdstad van de Veluwe én stad van Veiligheid', gericht op de realisatie van een innovatieve politie hub met publiek toegankelijke functies en aangevuld met aan veiligheid gerelateerde functies en bijdragen van derden worden onderzocht om de benodigde investering mogelijk te maken.

### **Programma Samenleving**

#### **Brandweerposten**

In de MPB 2025-2028 is in het kader van onontkoombaar een reservering opgenomen voor kapitaallasten ter dekking van een geschatte investering van € 20 miljoen. Deze reservering is bedoeld voor de vervanging van vijf brandweerkazernes in de dorpen. Een aanvraag voor een voorbereidingskrediet is in voorbereiding. Het voorbereidingskrediet zal worden ingezet voor vervolgonderzoek en voor de uitwerking van de plannen tot een Definitief Ontwerp. De VNOG heeft een standaardontwerp (blauwdruk) voor nieuwbouw van brandweerkazernes ontwikkeld, die voldoet aan de laatste wet- en regelgeving. Op basis van locatieonderzoek uitgevoerd door een extern onderzoeksbureau zijn per dorp op basis van multicriteria een aantal potentiële locaties in kaart gebracht. Voor de locaties Klarenbeek en Hoenderloo wordt de blauwdruk ingepast op de huidige locaties. Hiervoor wordt momenteel een programma van Eisen uitgewerkt op basis van de blauwdruk. Voor de andere dorpen wordt gewerkt aan de selectie van een geschikte nieuwe locatie.

#### **Omnizorg**

Op 16 april 2025 heeft de gemeenteraad, op basis van het Definitief Ontwerp, een krediet beschikbaar gesteld voor de gebouwaanpassingen van het pand Omnizorg en de tijdelijke huisvesting van Omnizorg aan Kanaal Noord. De stijging van de eigenaarslasten vanaf begrotingsjaar 2026 is reeds verwerkt in de MPB. De realisatiefase van zowel de verbouwing als de tijdelijke huisvesting is inmiddels gestart. De verbouwing start volgens planning in januari 2026 en zal naar verwachting 15 maanden duren.

#### **CODA (museum/archief)**

Met CODA zijn we in gesprek over een nieuwe huurovereenkomst, onderwerp van gesprek is onder andere de onderhoudsverantwoordelijkheid. Het gehele onderhoud is nu de verantwoordelijkheid van de huurder. De gesprekken over de nieuwe overeenkomst worden in afstemming met de beleidsafdeling opgepakt.

#### **Sportvelden en kleedaccommodaties**

Momenteel is er nog geen vastgesteld accommodatiebeleid voor de sportlocatie. Het accommodatiebeleid zal kaders moeten bieden om tot een gelijk speelveld te komen. Met dit kader kan in de versnipperde afspraken die er nu zijn voor de gemeentelijke accommodaties duidelijkheid worden geschept. En ontstaat er uniformiteit in de afspraken met onze huurders.

#### **Veiligheidscentrum**

Op 27 maart 2025 heeft de gemeenteraad ingestemd met het investeringskrediet voor de realisatie van het Veiligheidscentrum. Inmiddels is de realisatiefase gestart. De benodigde financiële dekking voor dit project is reeds opgenomen in de MPB. In oktober 2025 is de omgevingsvergunning voor het Veiligheidscentrum vastgesteld. In december heeft de staatssecretaris ingestemd met de aanleg van een nieuwe spoorovergang en is het ontwerpbesluit m.b.t. de natuurvergunning gepubliceerd. Gedurende het jaar hebben gesprekken plaatsgehad met potentiële huurders.

### **Sporthal Zuiderpark**

Vanaf 2017 wordt er gewerkt aan de vervanging van sporthal Zuiderpark. Er is besloten om de nieuwe sporthal Zuid op het derde veld van voetbalvereniging Apeldoornse Boys te realiseren. De sporthal zal op deze locatie worden gecombineerd met een nieuw te realiseren turnhal. De uitvraag voor de aanbesteding (Design & Build) wordt momenteel opgesteld en zal naar verwachting in de zomer van 2026 op de markt worden gezet.

In 2024 is in beeld gebracht welke maatregelen nodig zijn om de huidige sporthal nog 5 jaar in de lucht te houden. Met de reeds beschikbare middelen is dit mogelijk, maar er blijven risico's. Naar verwachting zal sport- en turnhal in de zomer van 2028 worden opgeleverd.

### **Zwembad Apeldoorn Noord**

De bouw van het zwembad is in 2025 gestart, de uitvoering ligt op schema en in 2026 zal het hoogste punt worden bereikt. Beoogd wordt dat dat het nieuwe zwembad in september 2027 wordt geopend.

### **Hotel Oranjeoord Hoog Soeren**

Eind 2024 hebben we als gemeente voormalig hotel Oranjeoord in Hoog Soeren aangekocht. Inmiddels is besloten om op deze locatie geschikt te maken voor de opvang van 60 personen. Verbouwingswerkzaamheden worden in 2026 uitgevoerd en vanaf eind 2026 zullen bewoners gebruik gaan maken van het gebouw.

### **Programma Leefomgeving**

#### **Parkeergarage Vlijtseweg (voorheen Griftgarage)**

Het project parkeergarage Vlijtseweg maakt onderdeel uit van het programma Kanaalzone. Het project bevindt zich in de Structuurontwerpfase. Voor diverse infrastructurele en groenprojecten binnen Kanaalzone Noord is een WBI-subsidie aangevraagd en toegekend. Deze subsidie is bedoeld ter dekking van de kosten voor publieke investeringen die nodig zijn om betaalbare woningbouw in het gebied mogelijk te maken. De parkeergarage zal met 584 parkeerplaatsen ruimte bieden aan het parkeerprogramma van woningbouwprojecten op het terrein van Bakkerij Fuite, Vlijtsepark Torens, bezoekers van het zwembad en het huidige maaiveldparkeren t.b.v. onderwijs, Sport Kerschoten en Dansschool. Beoogd wordt dat de parkeergarage na realisatie in eigendom en beheer komt van het Vastgoedbedrijf. In de Voorjaarsnota is in het kader van onontkoombaar een reservering opgenomen voor een exploitatiebijdrage, bedoeld voor de dekking van de eigenaarslasten van de parkeergarage en de huurderexploitatie ervan. Aan het einde van het jaar wordt een definitieve kredietaanvraag plus aanscherping van de exploitatiekosten voorgelegd aan de gemeenteraad.

#### **Woningen Paslaan 1a t/m 1j**

De appartementen aan de Paslaan 1a t/m 1j (boven de rijwielstalling) zijn in juli 2025 verkocht.

#### **Landgoed Woldhuis**

In 2024 is de restauratie van Het Woldhuis 13 voltooid. Bij de zoektocht naar een passende huurder is de ontwikkelvisie richting een Levendig Stadslandgoed meegenomen.

Per 1 maart 2025 is Het Woldhuis 13 verhuurd op basis van een langdurig contract met een looptijd van 20 jaar. De huurders zullen, aan de hand van hun bedrijfsplan, invulling geven aan het door de gemeente gewenste concept van een Levendig Stadslandgoed. Het Woldhuis 11 is via IVN aan dezelfde huurder onderverhuurd. De hoofdreden hiervoor is dat het bedrijfsplan op dit moment nog niet volledig past binnen de vigerende bestemming. Dankzij de onderhuurconstructie kan de huurder echter al in beperkte mate starten binnen de huidige bestemming. Doordat IVN in de tussentijd hoofdhuurder blijft, ontvangt de gemeente de begrote huuropbrengst.

#### **Paragraaf Bedrijfsvoering**

### Ontwikkeling vrijkomende ruimten

Momenteel wordt volop gewerkt aan de ontwikkeling van het Veiligheidscentrum aan de Matenpoort. Doordat de brandweer Werkgebouw Zuid zal verlaten en gaat verhuizen naar een nieuwe kazerne, komt er ruimte vrij in Werkgebouw Zuid. Momenteel worden verschillende scenario's uitgewerkt voor het toekomstig gebruik van Werkgebouw Zuid na vertrek van de brandweer.

### **Onderhoud en vervanging**

Zoals gemeld in de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen betrekken we het onderhoud van de panden van het Vastgoedbedrijf in deze paragraaf.

Met betrekking tot het onderhoud wordt gewerkt met Meerjarenonderhoudsplannen (MJOP's), conform de NEN 2767. In de onderhoudsvoorziening wordt jaarlijks geld gestort en onttrokken voor met name planmatig groot onderhoud. Dit om te voorkomen dat de exploitatiebegroting voor onderhoud teveel fluctueert per jaar. Maar ook om te waarborgen dat we kunnen voldoen aan de onderhoudsverplichting voor ons vastgoed. In 2024 zijn voor een groot deel van ons vastgoed conditiemetingen conform de NEN 2767 opgesteld door een onafhankelijke externe partij. Ook voor de panden die worden verbouwd, nieuw gebouwd of aangekocht zal conform het Uitvoeringskader Vastgoedbedrijf een actualisatie van het huidig MJOP plaatsvinden of een nieuw MJOP worden opgesteld.

Wanneer achterstallig onderhoud wordt vastgesteld ten opzichte van het raads-kader Uitvoeringskader Vastgoedbedrijf 2017 moet een extra storting in de voorziening achterstallig onderhoud worden gedaan. Vooralsnog is deze voorziening alleen aanwezig voor het complex Wenumse Watermolen, welke inmiddels is verkocht. Bij deze locatie was sprake van een situatie waarbij op specifieke onderdelen de continuïteit van gebruik in gevaar was. Dit betrof met name het molengebouw en het waterrad. In de verkoopportefeuille is er sprake bij enkele panden van een *on hold* situatie in het verkoopproces door diverse redenen. Dit maakt dat er bij enkele panden inmiddels sprake is van beperkt achterstallig onderhoud en daarom zullen stappen worden ondernomen om juist deze panden veilig, wind- en waterdicht te kunnen houden.

De onderhoudsvoorziening Vastgoedbedrijf kent een stand van € 6,8 miljoen per 31 december 2025 nadat in 2025 per saldo € 1,0 miljoen is gestort in de voorziening. Deze dient voor de komende 20 jaar voldoende dekkend te zijn. Bij de vaststelling van de Jaarrekening 2023 is destijds een egaliseringsreserve onderhoud gemeentelijk vastgoed ingesteld van € 6 miljoen. In combinatie met de stelpost kapitaallasten vervangingsinvesteringen Vastgoedbedrijf kan daarmee de komende jaren een extra benodigde jaarlijkse dotatie aan de onderhoudsvoorziening plaatsvinden.

In 2024 is gebleken dat we als gemeente onvoldoende reserveren voor het toekomstige eigenarenonderhoud van met name de panden waarvoor Accres het eigenarenonderhoud uitvoert. Als gevolg daarvan is in 2025 via de MPB 2026-2029 € 0,2 miljoen extra structureel geld voor onderhoud aangevraagd en toegekend. Ook is voor circa € 0,3 miljoen structureel aan andere vastgoedbudgetten vrijgespeeld om de jaarlijkse dotatie aan de onderhoudsvoorziening mee te kunnen verhogen. Aanvullend met een taakstelling van circa € 0,6 miljoen per jaar op de onderhoudskosten verwachten we dat de onderhoudsvoorziening voor een periode van 20 jaar weer afdoende is om alle kosten voor eigenarenonderhoud over deze periode op te kunnen vangen. Dit geldt zowel voor het eigenarenonderhoud dat we tot nu toe zelf deden, als voor het onderhoud dat Accres voor onze panden uitvoert en deels naar de gemeente teruggaat. Voor de panden die Accres in opdracht van de gemeente beheert, is in 2025 € 4,2 miljoen aan Accres vergoed voor het totale onderhoud, zowel van uit eigenaar als gebruiker.

### **Jaarrekening 2025 Vastgoedbedrijf**

Financieel gezien loopt het Vastgoedbedrijf door bijna alle programma's van Brede Welvaart en vele taakvelden heen. Het betreft hier de baten en lasten die betrekking hebben op het vastgoed exclusief de bijbehorende lasten bedrijfsvoering. Vanwege onder andere het feit dat eigen huisvesting en stallingsvoorzieningen niet worden verhuurd, is het begrotingsaldo structureel nadelig.

Programma/taakveld	Saldo lasten-baten VGB 2025 (bedragen x € 1.000) exclusief vastgoed onderwijs en Grondbedrijf	2025 begroot	2025 werkelijk	2025 verschil	V/N
P0 taakveld 0.4	Eigen huisvesting	3.765	3.673	91	V
P1 taakveld 1.1	Brandweerposten	356	296	60	V

P1 taakveld 5.2	Zwembaden, sporthallen/-velden, Omnisport	2.286	2.260	27	V
P1 taakveld 5.3	Orpheus, ACEC, Huis voor Schoone Kunsten	-498	-454	-44	N
P1 taakveld 5.4	CODA	-479	-528	49	V
P1 taakveld 5.5	Historische objecten	36	38	-2	N
P1 taakveld 6.1	MFC's, wijkcentra	-42	-73	31	V
P1 taakveld 6.81	Omnizorg	6.225	5.963	261	V
P2 taakveld 1.2	Openbare orde en veiligheid	32	36	-4	N
P2 taakveld 2.2	Parkeergarages, rijwielstallingen	2.032	1.818	213	V
P2 taakveld 5.7	Landgoederen, Berg & Bos, kinderboerderijen, overig	-245	-531	286	V
P2 taakveld 7.3	Afvalverwerking	-353	-202	-150	N
P2 taakveld 7.5	Begraafplaatsen	112	97	15	V
P4 taakveld 0.1	Raadhuis	91	84	7	V
P4 taakveld 0.3	Verkoop, erfpachten, strategische voorraad GRB, overig	2.176	334	1.842	V
P4 taakveld 0.10	Mutaties reserve onderhoud VGB	-1.176	-1.176	0	V
<b>Totaal Vastgoedbedrijf 2025</b>		<b>14.317</b>	<b>11.634</b>	<b>2.683</b>	<b>V</b>

Binnen de programma's zelf vindt u het totaalbeeld voor de specifieke taakvelden. Voor het vastgoedbedrijf gerelateerde deel zijn bovenstaande lasten en baten daarin opgenomen.

Wanneer we inzoomen op de jaarrekening Vastgoedbedrijf 2025, zien we het volgende beeld:

Resultaat 2025 (bedragen x € 1.000)	Begroot	Werkelijk	Saldo	V/N
Kapitaallasten	12.080	14.084	-2.004	N
Onderhoud	7.661	7.939	-278	N
Overige lasten	10.094	9.714	379	V
Mutaties reserves/voorzieningen	0	0	0	V
<b>Totaal lasten</b>	<b>29.835</b>	<b>31.738</b>	<b>-1.903</b>	<b>N</b>
Verhuur/(erf)pacht	-13.660	-14.004	344	V
Verkoopopbrengsten	-340	-4.376	4.036	V
Overige baten	-341	-547	205	V
Mutaties reserves/voorzieningen	-1.176	-1.176	0	V
<b>Totaal baten</b>	<b>-15.517</b>	<b>-20.103</b>	<b>4.586</b>	<b>V</b>
<b>Totaal Vastgoedbedrijf 2025</b>	<b>14.317</b>	<b>11.634</b>	<b>2.683</b>	<b>V</b>

Voor beheer en exploitatie van het totale vastgoedbedrijf is dus een voordeel van € 2,7 miljoen aan de orde. Dit is na overheveling van het budgetoverschot tijdelijke huisvesting (€ 4,2 mio) als ROP naar 2026.

Dit is hoofdzakelijk te verklaren is door:

- Renteverlaging 2025 van 1,3% naar 0,7% (0,6% verlaging) € 1,00 (voordeel)
- Daar tegenover staat een gelijk nadeel op taakveld treasury;
- Verkoopresultaat op vastgoed, overige gronden en snippergroen € 1,20 (voordeel)
- Hogere opbrengsten uit verhuur en (erf)pachten € 0,50 (voordeel)
- Een deel hiervan wordt betrokken bij de begroting 2026 en verder.

- Diverse overige afwijkingen in lasten en baten

€ nihil

Totaal afwijkingen vanuit beheer en exploitatie Vastgoedbedrijf

€ 2,7 (voordeel)

### Ontwikkeling geïnvesteerd vermogen van het vastgoed

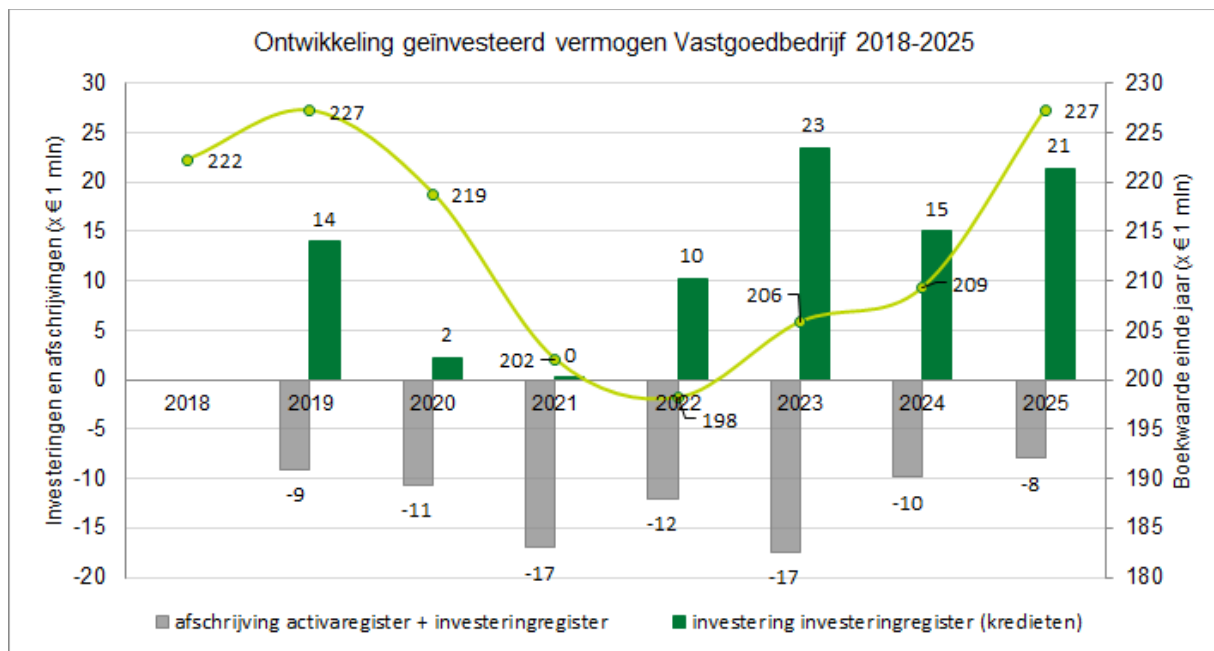
De exploitatie is erop gericht dat we ons vastgoed en gronden goed beheren, exploiteren en onderhouden. Dat is belangrijk in het kader van veiligheid en ook gezien de totale marktwaarde die in ons vastgoed is geïnvesteerd. Daarbij is van belang inzicht te hebben in het geïnvesteerd vermogen (boekwaarde) van het Vastgoedbedrijf. De boekwaarde is inclusief de strategische voorraad, nu nog alleen gronden voor mogelijke toekomstige grondexploitaties.

De boekwaarde van het Vastgoedbedrijf bedraagt eind 2025 circa € 227 miljoen, waarvan circa € 15 miljoen als strategische voorraad grondbedrijf. In 2025 is de boekwaarde met ruim € 8 miljoen gedaald vanwege reguliere afschrijving en met bijna € 6 miljoen gedaald vanwege afwaarderingen en desinvesteringen (verkopen).

In 2025 zijn voor een totaalbedrag van € 0,5 miljoen diverse (kleinere) aankopen aan de orde geweest, met name in de binnenstad.

Overige investeringen leiden ook tot een verhoging van de boekwaarde; in 2025 is dat aan de orde geweest voor circa € 15 miljoen. Dit betreft met name de projecten verduurzaming vastgoed 2.0, verbouwing Omnizorg, renovatie sporthal Matenpark en nieuwbouw zwembad Noord.

In onderstaande grafiek geven we u een beeld van de ontwikkeling van de totale boekwaarde van het vastgoed van het Vastgoedbedrijf in de afgelopen jaren, zoals die ook in onze jaarrekeningen op de balans verantwoord wordt.



# Jaarrekening 2025

# Waarderingsgrondslagen

## Algemeen

De gemeentewet bepaalt dat wij met een jaarrekening, jaarverslag en controleverklaring verantwoording aan u afleggen over het financiële beheer dat wij in het vorige begrotingsjaar hebben gevoerd.

## Grondslagen voor resultaatbepaling

### Algemene grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV), de verordening ex artikel 212 Gemeentewet en conform de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie zoals door de raad in haar vergadering van november 2025 met terugwerkende kracht over 2025 is vastgesteld.

De in de onderhavige jaarrekening gehanteerde grondslagen voor waardering en resultaatbepaling zijn gebaseerd op de veronderstelling van continuïteit van de gemeente.

### Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

Waardering van passiva en activa alsmede de bepaling van het resultaat vinden in principe plaats op basis van historische kosten. Activa en passiva zijn opgenomen tegen verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs, tenzij in deze grondslagen anders is vermeld. Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben, onverschillig of zij tot inkomsten of uitgaven in dat jaar hebben geleid. Baten en lasten, waaronder ook begrepen de heffing van de vennootschapsbelasting, worden daarbij verantwoord tot hun brutobedrag. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar worden genomen als zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidsgelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten verantwoord in het jaar dat uitbetaling plaats vindt. Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt dan ook geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen.

De algemene uitkering is opgenomen conform de best mogelijke schatting gebaseerd op basis van de laatst beschikbare informatie. Ten aanzien van het component aangaande de accresmededeling wordt deze opgenomen conform de in het verslagjaar laatst gepubliceerde accresmededeling. Doorgaans is deze accresmededeling opgenomen in de septembercirculaire. De gevolgen van het bijgestelde accres zoals opgenomen in de meicirculaire van het daarop volgende jaar met effect op het verslagjaar worden verantwoord in de jaarrekening van het daarop volgende jaar.

Dividenden zijn verantwoord in het jaar waarin het besluit tot toekenning van het dividend door de Algemene vergadering van de vennootschap is genomen.

De waarderingsgrondslagen per balansonderdeel worden in het vervolg van deze jaarrekening toegelicht.

## Waarderingsgrondslagen

### Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten) of vervaardigingsprijs (de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige directe kosten), verminderd met de ontvangen subsidies en bijdragen van derden, de jaarlijkse afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.

De kosten van het sluiten van geldleningen (inclusief de betaalde boeterente) en het saldo van agio en disagio worden geactiveerd en over maximaal de looptijd van de lening volledig afgeschreven, te starten vanaf het moment van het in gebruik nemen van het gerelateerde materieel of financieel vast actief.

Indien geen nieuwe lening wordt aangetrokken zijn de kosten van vervroegde aflossing (boeterente) niet geactiveerd, maar als last verantwoord.

Bijdragen aan activa in eigendom van derden worden geactiveerd indien aan de volgende vereisten is voldaan:

- Er is sprake van een investering door een derde.
- De investering draagt bij aan de publieke taak.
- De derde heeft zich verplicht tot het daadwerkelijk investeren op een wijze zoals is overeengekomen.
- De gemeente kan de bijdrage terugvorderen indien de derde in gebreke blijft, of wanneer de gemeente op andere gronden recht kan doen gelden op de activa die met de investering samenhangen.

Op de geactiveerde bijdragen aan activa in eigendom van derden wordt afgeschreven, waarbij de afschrijvingsduur maximaal gelijk is aan de verwachte gebruiksduur van de activa (bij derden) waarvoor de bijdrage aan derden is verstrekt.

#### **Materiële vaste activa**

Materiële vaste activa zijn fysiek aanwezige activa. Het BBV kent de volgende soorten materiële vaste activa:

- investeringen met een economisch nut;
- investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven;
- investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

Investeringen hebben een economisch nut indien ze verhandelbaar zijn en/of indien ze kunnen bijdragen aan het genereren van middelen. Alle investeringen > € 50.000 worden conform de financiële verordening geactiveerd.

Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut worden geactiveerd en over de gebruiksduur afgeschreven.

Alle materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten) of vervaardigingsprijs (de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige directe kosten) verminderd met de ontvangen subsidies en bijdragen die direct gerelateerd zijn aan het actief, de jaarlijkse afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen alsmede de afschrijvingsmethode zijn opgenomen in de Financiële verordening 2025 van de gemeente Apeldoorn, zoals in raadsvergadering in november 2025 met terugwerkende kracht over 2025 is vastgesteld. Afschrijvingen geschieden daarnaast onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar. Op gronden wordt niet afgeschreven, tenzij de grond deel uitmaakt van een investering in de openbare ruimte met maatschappelijk nut. Eventuele boekwinsten bij inruil of afstoting van een kapitaalgoed zijn als incidentele bate in de jaarrekening verwerkt.

De lasten samenhangend met de uitvoering van klein en groot onderhoud, bodemsaneringen en het baggeren van watergangen zijn niet levensduur verlengend en zijn daarom niet geactiveerd, maar direct ten laste van de exploitatie of de gevormde onderhoudsvoorziening (groot onderhoud) voorziening gebracht.

### *Buiten gebruik gestelde vaste activa*

Indien een vast actief buiten gebruik is gesteld, heeft op het moment van buitengebruikstelling een afwaardering van de boekwaarde plaatsgevonden naar de lagere restwaarde.

### *Erfpacht*

In erfpacht uitgegeven gronden worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, waarbij de uitgifteprijs van eerste uitgifte geldt als verkrijgingsprijs. Gronden in eeuwigdurende erfpacht worden gewaardeerd tegen registratiewaarde. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.

### *Warme gronden*

Grondaankopen buiten lopende grondexploitaties worden in de regel aangemerkt als (koude) strategische gronden. Wanneer aan vijf cumulatieve voorwaarden wordt voldaan, zoals beschreven in Notitie grondbeleid in begroting en jaarstukken 2023 (Commissie BBV), mogen we deze aankopen aanmerken als 'warme gronden', waardoor duurzame waardevermindering niet direct noodzakelijk is. Deze worden verantwoord onder materiële vaste activa (artikel 52 lid 1 onderdeel a BBV) tegen de verwervingskosten. Het toerekenen (activeren) van andere kosten is daarbij niet toegestaan.

In de bepaling of er bij deze 'warme gronden' sprake is van een duurzame waardevermindering, zoals bedoeld in artikel 65 BBV lid 1, kan onder de volgende cumulatieve voorwaarden uitgegaan worden van de waarde in toekomstige bestemming in plaats van de geldende bestemming:

- de gronden moeten deel uitmaken van een door de gemeenteraad vastgestelde visie of masterplan voor (een) concrete en binnen afzienbare tijd te starten grondexploitatie(s), waarin de gebiedsontwikkeling van totaalplan naar deelgrondexploitaties is vastgelegd;
- de (toekomstige) bestemming(en)/functies (ontwikkeling) betreffende het plangebied dien(en)t goed onderbouwd te worden;
- de gebiedsontwikkeling mag niet zodanig conflicteren met de uitkomst van de inventarisatie van bedreigingen die de ontwikkeling in de weg kunnen staan, bijvoorbeeld op het gebied van milieu of bereikbaarheid;
- de visie/het masterplan mag niet strijdig zijn met beleid van de provincie en/of rijk;
- periodiek (minimaal eens in de 2 jaar) worden de gronden getaxeerd tegen de waarde volgens de toekomstige bestemming, met inachtneming van de inherente onzekerheden van de ontwikkelmogelijkheden.

### *Stikstofrechten*

Aangekochte stikstofrechten worden verantwoord als onderdeel van de kostprijs. Vervolgens wordt getoetst in hoeverre sprake is van een duurzame waardevermindering (artikel 65 BBV) van het vastgoed met economisch functie door de marktwaarde op basis van taxaties van het vastgoed te bepalen. Indien daar sprake van is, wordt het vastgoed tegen de lagere marktwaarde op de balans opgenomen.

### **Financiële vaste activa**

De financiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten) verminderd met de jaarlijkse aflossingen, afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid op de boekwaarde in mindering gebracht. Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de marktwaarde van de aandelen daalt tot onder de verkrijgingsprijs, vindt afwaardering plaats wegens duurzame waardevermindering.

### **Voorraden**

### *Grond- en hulpstoffen*

Grond- en hulpstoffen worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Indien de marktwaarde lager is dan de verkrijgings- of vervaardigingsprijs worden de grond- en hulpstoffen tegen deze lagere marktwaarde gewaardeerd.

### *Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie*

Het startpunt van een grondexploitatie is het raadsbesluit met de vaststelling van het complex, inclusief grondexploitatiebegroting. Vanaf dat moment wordt de grondexploitatie geopend en kunnen vervaardigingskosten worden geactiveerd.

De onderhanden werken grondexploitatie zijn opgenomen tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met de opbrengst wegens verkopen. Indien de boekwaarde de marktwaarde van de grond overschrijdt, wordt een voorziening voor het verwachte negatieve resultaat getroffen. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. Voor de bepaling van de kosten die tot de vervaardigingsprijs als bedoeld in artikel 63, derde lid, BBV worden gerekend, wordt aangesloten bij de verhaalbare kostensoorten zoals opgenomen in bijlage IV bij het omgevingsbesluit artikel 8.15. Deze kostensoorten vormen het maximum van de aan de bouwgronden in exploitatie toe te rekenen kosten. In de vervaardigingsprijs worden daarnaast de renteomslag doorberekend. De rente is toegerekend over de boekwaarde van de grondexploitatie per 1 januari van het betreffende boekjaar.

Voor winstneming geldt de percentage of completion methode: voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd wordt tussentijds naar rato van de voortgang van de kosten en de opbrengsten winst worden genomen. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:

1. Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat; én
2. De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht; én
3. De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd); én
4. De grondexploitatie niet langer dan 10 jaar loopt.

De verliezen op grondexploitaties worden voorzien zodra deze bekend zijn. De voorziening wordt gewaardeerd op contante waarde. De disconteringsvoet die is gehanteerd in de berekening van de contante waarde ten behoeve van het treffen van een verliesvoorziening voor negatieve grondexploitaties is voor alle gemeenten gelijkgesteld aan het maximale meerjarig streefpercentage van de Europese Centrale Bank voor de inflatie binnen de Eurozone (voor 2025: 2%).

### **Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar**

De uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. Deze voorziening wordt statisch bepaald.

### **Liquide middelen**

De liquide middelen hebben we opgenomen voor de nominale waarde.

### **Overlopende activa**

De overlopende activa hebben we opgenomen voor de nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. Deze voorziening wordt statisch bepaald. In 2025 is de presentatie van de balans aangepast vanwege een actualisatie van het "Informatie voor derden" (IV3 model). De gemeente heeft ervoor gekozen de balansindeling in de jaarrekening te laten aansluiten op deze gewijzigde IV3 systematiek. Dit heeft geleid tot een aangepaste rubricering en in enkele gevallen een gewijzigde benaming van balansposten. Gelijktijdig zijn rubriceringscorrecties doorgevoerd. Het navolgende overzicht geeft inzicht in de balansposten waarop deze wijzigingen betrekking hebben. De wijzigingen hebben geen invloed op het resultaat.

### **Eigen vermogen**

In het BBV worden reserves omschreven als vermogensbestanddelen die als eigen vermogen zijn aan te merken en die vanuit bedrijfseconomisch oogpunt vrij te besteden zijn. De vaststelling van de noodzakelijke omvang van reserves is een zaak van de gemeenteraad. Daarom worden reserves ook

wel onderverdeeld in algemene en bestemmingsreserves. Zodra de raad aan een reserve een bepaalde bestemming heeft gegeven, is er sprake van een bestemmingsreserve. Om die reden kunnen bestemmingsreserves naar de situatie per ultimo verslagjaar geen negatieve stand kennen. Heeft een reserve geen bestemming dan wordt het een algemene reserve genoemd. Mutaties in reserves zijn enkel mogelijk op basis van een raadsbesluit genomen voor het einde van het betreffende begrotingsjaar. De reserves worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

### **Voorzieningen**

Volgens het BBV moeten we voorzieningen vormen in deze vier gevallen:

- Er zijn verplichtingen en verliezen waarvan we de hoogte op de balansdatum niet zeker weten, maar wel redelijk kunnen inschatten;
- Er zijn op de balansdatum risico's die kunnen leiden tot verplichtingen of verliezen, waarvan we de hoogte al redelijk kunnen inschatten;
- We moeten in de toekomst kosten maken. Maar we mogen dan alleen een voorziening maken, als de kosten voor de balansdatum ontstonden en de voorziening bedoeld is om de lasten gelijk te verdelen over een aantal begrotingsjaren;
- We gaan middelen van derden in de toekomst besteden.

Voor het bepalen van de voorziening APPA is een actuariële berekening gemaakt om de toekomstige verplichtingen te bepalen. Hierbij zijn de volgende grondslagen gehanteerd:

- Berekeningsdatum : 31 december 2025
- Rekenrente : 2,954%
- Sterftetafel : GBM/GBV 2018/2023 met leeftijdsterugstelling
- Indexatie: 2,84%

Voor pensioenen, waarvoor bij ASR al een koopsom is betaald, is de gemeente nog wel verantwoordelijk voor de indexering van de pensioenen. Deze indexering, onderdeel van de storting in de voorziening, wordt door ProAmbt berekend op basis van de volgende uitgangspunten:

- de rekendatum voor pensioenaanspraken is 31 december 2025;
- de rekenrente bedraagt 2,954% (RTS 25 jaar per 30 september 2025);
- de contante waarde voor het nabestaandenpensioen van toekomstige pensioenen is opgenomen;
- de contante waarde voor het nabestaandenpensioen van ingegane pensioenen is, waar nodig, opgenomen;
- voor de bepaling van sterfte wordt uitgegaan van periodetafel GBM/V 2010-2015;
- een onbepaald partnersysteem met gehuwdheidsfrequenties en leeftijdsterugstelling volgens de uitgangspunten voor individuele waardeoverdrachten;
- de indexatie van de pensioenen per 1 januari 2026 is opgenomen;

Verliesvoorzieningen binnen het grondbedrijf worden gewaardeerd tegen contante waarde ter hoogte van het voorzienbare verlies. Wanneer de voorziening groter is dan de boekwaarde van de betreffende bouwgrond in exploitatie, wordt het restant van de voorziening dat niet kan worden gesaldeerd, aan de passiva zijde van de balans onder de voorzieningen gepresenteerd.

Overige voorzieningen worden gewaardeerd tegen nominale waarde,

### **Vaste schulden, met een rentetypische looptijd langer dan één jaar**

De vaste schulden zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde (hoofdsom) verminderd met het totaal van de gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

### **Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar**

De netto-vlokkende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

### **Garant- en borgstelling**

De garant- en borgstellingen worden in de niet uit de balans blijkkende verplichtingen tegen de nominale waarde opgenomen.

### **Gebeurtenissen na balansdatum**

Tussen het einde van het boekjaar en de vaststelling van de jaarrekening hebben zich geen gebeurtenissen voorgedaan, die van belang zijn voor het inzicht van de financiële positie van de gemeente Apeldoorn en die niet zijn verwerkt in deze jaarrekening.

### **Vennootschapsbelasting**

Vanaf 2016 zijn wij als gemeente vennootschapsplichtig. In de jaarrekening is dit verwerkt op taakveld 0.9.

### **Incidentele baten en lasten**

Onder incidentele baten en lasten verstaan wij:

- Projecten
- Subsidies voor een bepaalde tijd
- (De realisatie van) budgetten die tijdelijk zijn toegekend
- (De realisatie van) budgetten die structureel zijn geweest, maar eindigen

Deze baten en lasten hebben betrekking op de exploitatiebegroting, zijn in de programma's opgenomen en beïnvloeden het structurele jaarrekeningresultaat. Conform financiële verordening zijn alle posten > € 500.000 in het overzicht incidentele baten en lasten meegenomen.

### **Overhead**

Het BBV schrijft voor dat de kosten van overhead doorberekend mogen worden in de tarieven van gebonden belastingen. Dit doen we met een extracomptabele berekening:

- de kosten van overhead worden centraal geraamd op het taakveld overhead. Vanuit dit taakveld kan vervolgens een overheadtarief per uur berekend worden;
- Op basis van de gerealiseerde uren per gebonden belasting worden de overheadkosten toegerekend.

Het overheadtarief 2025 bedraagt € 41,43.

## ***Grondslagen voor de Rechtmatigheidsverantwoording***

De in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld op basis van de kaders zoals besloten in de financiële verordening en op basis van de kadernota rechtmatigheid. Dat betekent dat:

- De rechtmatigheidsverantwoording toeziet op de financiële rechtmatigheid van baten, lasten, balansmutaties, alsmede de baten en lasten inzake de specifieke uitkeringen op grond van art. 17 Financiële-verhoudingswet;
- De financiële rechtmatigheid waaronder het voorwaardencriterium, het begrotingscriterium en het misbruik & oneigenlijk gebruik criterium omvat:
  - Voor het voorwaardencriterium bestaat de norm uit het normenkader zoals op 22 januari 2026 door de raad is vastgesteld;
  - Voor het begrotingscriterium geldt dat alle overschrijdingen van lasten en investeringskredieten onrechtmatig zijn, waarbij voor een aantal scenario's in de financiële verordening is beschreven wanneer deze overschrijdingen acceptabel zijn. In artikel 9 van

de Financiële verordening gemeente Apeldoorn 2025 is weergegeven welke situaties als acceptabel worden aangemerkt.

Voor over- en overschrijdingen van baten, overschrijdingen van lasten en overschrijdingen van investeringskredieten geldt dat deze als onrechtmatig zijn aangemerkt indien ze niet tijdig aan de raad zijn gemeld. In artikel 6 alsmede in bijlage 2 van de Financiële verordening gemeente Apeldoorn 2024 wordt het begrip tijdigheid nader gedefinieerd. Hierbij worden de TURAP alsmede de jaarrekening gezien als tijdige verantwoordingsinstrumenten.

- Ten aanzien van het Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium is de nota M&O beleid van onze organisatie leidend bij het voorkomen en opsporen van misbruik en oneigenlijk gebruik. Bij geconstateerd misbruik waarbij het M&O beleid niet juist is uitgevoerd is er sprake van een onrechtmatigheid die in de rechtmatigheidsverantwoording wordt opgenomen. Geconstateerd misbruik waarbij het M&O beleid juist is uitgevoerd en op een getrouwe wijze is verwerkt in de jaarrekening, wordt niet betrokken bij het opstellen van de rechtmatigheidsverantwoording. Wel wordt via de paragraaf Bedrijfsvoering inzicht gegeven in de aard en de (financiële) impact van het geconstateerde misbruik.
- De rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld binnen de kaders van de kadernota rechtmatigheid 2025 van de Commissie BBV alsmede onze eigen financiële verordening. Dit betekent dat:
  - Een verantwoordingsgrens van 1% is gehanteerd waarboven cumulatieve fouten en onduidelijkheden in de rechtmatigheidsverantwoording worden opgenomen;
  - Een rapporteringstolerantie van € 300.000 is gehanteerd waarboven fouten en onduidelijkheden in de paragraaf bedrijfsvoering worden opgenomen.

# Balans

## *Algemeen*

De balans is een momentopname en laat een beeld zien van de vermogenstoestand op een specifieke datum. Aan de debetkant van de balans staan de bezittingen (activa). Dat zijn niet alleen tastbare zaken zoals gebouwen en voorraden, maar ook vorderingen die we op anderen hebben. Aan de creditkant van de balans staan de financieringsbronnen (passiva). Dat zijn onder andere de voorzieningen, reserves en schulden op lange en korte termijn.

We hebben de balans ingedeeld volgens het BBV. We hebben een extra kolom Mutatie opgenomen om u een beter beeld te geven van de veranderingen in 2025. Bij de toelichting op de balans geven we per post een verklaring van de grootste veranderingen.

## Balans per 31 december

Activa	bedragen x € 1.000,-		
	31-12-2025	31-12-2024	Mutatie
<u>Vaste activa</u>			
<b>00 Immateriële vaste activa</b>			
- Kosten verbonden aan sluiten geldlening & saldo agio/disagio	-149	-204	55
- Bijdrage aan activa in eigendom van derden	1.103	1.240	-137
<b>01 Materiële vaste activa</b>			
- Economisch nut	491.418	494.867	-3.449
- Economisch nut, met heffingsgrondslag	39.134	41.679	-2.545
- Maatschappelijk nut	132.469	112.313	20.156
<b>02 Financiële vaste activa</b>			
- Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	1.694	1.694	0
- Leningen aan woningbouwcorporaties	7.900	7.900	0
- Overige langlopende leningen	19.175	18.335	840
<i>Totaal Vaste activa</i>	<i>692.744</i>	<i>677.824</i>	<i>14.920</i>
<u>Vlottende activa</u>			
<b>03 Voorraden</b>			
- Overige grond- en hulpstoffen	0	0	0
- Onderhanden werk (incl. bouwgronden in exploitatie)	458	4.101	-3.643
- Vooruitbetalingen	0	0	0
- Voorraad Gereed product en Handelsgoederen	258	258	0
<b>04 Vorderingen op korte termijn (&lt; 1 jaar)</b>			
- Vorderingen op openbare lichamen	34.307	38.667	-4.360
- Overige vorderingen	7.569	7.158	411
- Rekening courant verhoudingen overige niet-financiële instellingen	965	7.259	-6.294
<b>05 Liquide middelen</b>			
- Liquide middelen	670	1.834	-1.164
<b>06 Overlopende activa</b>			
- Nog te ontvangen bijdragen van de EU	148	14	134
- Nog te ontvangen bijdragen van de overige overheid	7.980	7.133	847
- Nog te ontvangen bijdragen van het Rijk	9.156	4.734	4.422
- Overige overlopende activa	8.838	17.389	-8.551
- Nog te ontvangen bijdragen van de Provincie	373	0	373
- Nog te ontvangen bijdragen van Gemeenten	610	0	610
<i>Totaal Vlottende activa</i>	<i>71.332</i>	<i>88.547</i>	<i>-17.215</i>
<b>Totaal Activa</b>	<b>764.076</b>	<b>766.371</b>	<b>-2.295</b>

bedragen x € 1.000,-			
Passiva	31-12-2025	31-12-2024	Mutatie
<u>Vaste passiva</u>			
<b>07 Eigen vermogen</b>			
- Algemene reserve	105.030	149.767	-44.737
- Bestemmingsreserves	136.338	109.306	27.032
- Rekeningresultaat	20.717	3.186	17.531
<b>08 Voorzieningen</b>			
- Voorzieningen	47.232	47.346	-114
<b>09 Schulden met een rentetypische looptijd &gt;1 jaar</b>			
- Obligatieleningen	70.000	90.000	-20.000
- Onderhandse leningen van pensioenfondsen en	20.000	20.000	0
- Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige	147.900	162.900	-15.000
- Onderhandse leningen van openbare lichamen (art 1a Wet Fido)	0	15.000	-15.000
- Onderhandse leningen van overige sectoren (nl)	701	734	-33
- Waarborgsommen	180	186	-6
- Onderhandse leningen van provincies	0	0	0
- Onderhandse leningen van gemeenten	0	0	0
- Onderhandse leningen van overige overheden	15.000	0	15.000
<i>Totaal Vaste passiva</i>	<b>563.098</b>	<b>598.425</b>	<b>-35.327</b>
<u>Vlottende passiva</u>			
<b>05 Schuld aan kredietinstellingen</b>			
- Schuld aan kredietinstellingen	15.921	0	15.921
<b>10 Schulden met een rentetypische looptijd &lt;1 jaar</b>			
- Overige kasgeldleningen	0	0	0
- Overige vlottende schulden	19.361	9.699	9.662
- Overige kasgeldleningen provincies	0	0	0
- Overige kasgeldleningen gemeenten	0	0	0
- Overige kasgeldleningen overheden	0	0	0
<b>11 Overlopende passiva</b>			
- Vooruit ontvangen bijdragen van de EU	289	1.468	-1.179
- Vooruit ontvangen bedragen van het Rijk	103.391	99.074	4.317
- Vooruit ontvangen bijdragen van overige overheden	6.123	13.294	-7.171
- Overige overlopende passiva	48.477	44.412	4.065
- Vooruit ontvangen bijdragen van de Provincie	2.590	0	2.590
- Vooruit ontvangen bijdragen van Gemeenten	4.828	0	4.828
<i>Totaal Vlottende passiva</i>	<b>200.980</b>	<b>167.947</b>	<b>33.033</b>
<b>Totaal Passiva</b>	<b>764.078</b>	<b>766.372</b>	<b>-2.294</b>

<u>Niet uit de balans blijkende rechten en verplichtingen</u>			
- Gewaarborgde geldleningen/borgstellingen	631.983	649.313	-17.330

*\* De bedragen in deze tabel zijn afgerond. Hierdoor kan er een klein verschil ontstaan.*

# Toelichting op de balans

## Immateriële vaste activa

Hieronder ziet u de stand van zaken van de immateriële vaste activa. De immateriële vaste activa bestaan uit bijdragen aan activa in eigendom van derden en (dis) agio.

	Immateriële vaste activa (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 01-01-2025	Herrubricering	Investerings	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden direct gerelateerd aan een actief	Afwaardering wegens duurzame waardevermindering	Boekwaarde 31-12-2025	Rente
001	Kosten verbonden aan sluiten geldlening & saldo agio/disagio	-204	0	0	0	55	0	0	-149	0
003	Bijdrage aan activa in eigendom van derden	1.240	0	0	0	-137	0	0	1.104	8
	<b>Totaal immateriële vaste activa</b>	<b>1.037</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>-82</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>954</b>	<b>8</b>

### Kosten geldleningen en saldo agio

Het negatieve saldo bestaat uit de vooruitontvangen rente voor de gehele looptijd van twee afgesloten leningen. De rente moet worden toegerekend aan het jaar waarop het betrekking heeft, daarom is dit bedrag opgenomen op de balans.

### Bijdrage aan activa in eigendom van derden

In 2025 hebben wij geen nieuwe bijdragen aan activa in eigendom van derden gedaan. De mutatie bestaat uit verminderingen door afschrijving op het bestaande bestand van bijdrage aan activa in eigendom van derden.

## Materiële vaste activa

Hieronder ziet u de stand van de materiële vaste activa per 1 januari 2025, de mutaties en de stand per 31 december 2025.

	Materiële vaste activa (Bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 01-01-2025	Herrubricering	Investerings	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden direct gerelateerd aan een actief	Afwaardering wegens duurzame waardevermindering	Boekwaarde 31-12-2025	Rente
	<u>Investerings met economische nut</u>									
108	Strategische gronden warm	3.419	-2.089	0	0	0	0	-1.330	0	24
078	Strategische gronden koud	12.347	2.013	530	-175	-46	0	-210	14.459	86
004	Gronden en terreinen	44.600	76	954	-441	0	2	0	45.192	312
005	Woonruimten	618	0	0	0	-19	0	0	599	4
006	Bedrijfsgebouwen	372.698	0	13.791	0	-14.197	0	-842	371.451	2.609
007	Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	10.047	0	965	0	-556	-611	0	9.846	70
008	Vervoermiddelen	3.053	0	951	0	-595	0	0	3.409	21
009	Machines, apparaten en installaties	31.672	0	3.825	0	-4.010	-14	-387	31.086	222
010	Overig	10.598	0	1.635	0	-1.126	0	0	11.106	74
109	Erfpacht en gronden	5.815	0	0	-1.546	0	0	0	4.270	41
		<b>494.867</b>	<b>0</b>	<b>22.652</b>	<b>-2.161</b>	<b>-20.549</b>	<b>-622</b>	<b>-2.768</b>	<b>491.418</b>	<b>3.464</b>
	<u>Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven</u>									
013	Bedrijfsgebouwen	14.073	0	481	-888	-662	0	0	13.004	99
014	Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	27.605	0	206	0	-1.475	-206	0	26.130	193
		<b>41.678</b>	<b>0</b>	<b>687</b>	<b>-888</b>	<b>-2.137</b>	<b>-206</b>	<b>0</b>	<b>39.134</b>	<b>292</b>
	<u>Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut</u>									
021	Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	90.839	0	20.508	0	-3.035	-749	0	107.562	636

023	Machines, apparaten en installaties	8.857	0	1.414	0	-353	-13	0	9.905	62
024	Overig	12.617	0	2.959	0	-299	-275	0	15.002	88
		<b>112.313</b>	<b>0</b>	<b>24.881</b>	<b>0</b>	<b>-3.687</b>	<b>-1.038</b>	<b>0</b>	<b>132.469</b>	<b>786</b>
	<b>Totaal materiële vaste activa</b>	<b>648.857</b>	<b>0</b>	<b>48.220</b>	<b>-3.049</b>	<b>-26.372</b>	<b>-1.867</b>	<b>-2.768</b>	<b>663.021</b>	<b>4.542</b>

### Herrubricering

Er zijn in 2025 twee wijzigingen doorgevoerd op balanscategorieën. De bovenstaande staat toont de juiste positie in de eindbalans. De mutaties zijn verwerkt in de kolom Herrubricering.

### Toelichting bij desinvestering en afwaardering wegens duurzame waardevermindering

In de kolom desinvestering kunt u zien dat we een deel van onze materiële vaste activa hebben gedesinvesteerd. Bij de afwaardering wegens duurzame waardevermindering heeft een afwaardering plaatsgevonden. Daarnaast heeft er in verband met de verkoop van materiële vaste activa een desinvestering plaatsgevonden.

### Bijdragen van derden

Volgens het BBV trekken we bijdragen van derden af van investeringen die we activeren.

### Investeringen met een maatschappelijk nut

In deze categorie staan investeringen in de openbare ruimte. Dit zijn investeringen die we in tegenstelling tot de investeringen in materiële vaste activa met een economisch nut, niet zomaar kunnen verkopen. Hiervoor is geen markt. Volgens het BBV moeten we met ingang van 2017 alle investeringen met een maatschappelijk nut activeren, waar we ze voorheen in één keer ten laste van het resultaat brachten. Hierdoor staan de nieuwe investeringen in deze categorie ook nog niet in verhouding met de afschrijvingen. Deze verhouding zal in de komende jaren langzaam beter worden.

### Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

In deze categorie staan investeringen waarvan we de kapitaallasten in de tarieven kunnen verwerken. Bijvoorbeeld de investeringen in riolering.

### Activa in erfpacht Materiële vaste activa (01.2)

Bij de gronden en terreinen horen € 5,8 miljoen (per 1-1-2025) gronden die we hebben uitgegeven in erfpacht. In 2025 heeft er een afkoop van een erfpacht plaatsgevonden die u terugvindt in de kolom desinvestering.

### Strategische gronden - Materiële vaste activa (01.1)

Dit betreft gronden die strategisch zijn aangekocht met oog op mogelijke toekomstige in te stellen grondexploitaties.

In 2025 hebben 2 strategische aankopen plaatsgevonden die leiden tot een verhoging van de boekwaarde met € 530.000.

Van de strategische gronden was € 3,4 miljoen als "warme" grond aangemerkt in de jaarrekening 2024. In 2025 is € 1,3 miljoen daarvan ingebracht in de geopende grondexploitatie Zuidrand woningbouw fase I. Het restant van € 2,1 miljoen is teruggebracht naar de koude strategische grondvoorraad.

Zie voor een verdere toelichting ook de [paragraaf Investeringsen](#).

## Financiële vaste activa

Hieronder ziet u de stand van de financiële vaste activa per 1 januari 2025 en 31 december 2025, inclusief de rekening courant verhouding met het SVN.

02 Financiële vaste activa (bedragen x € 1.000)	1-1-2025	Verstrekte leningen	Ontvangen aflossingen	31-12-2025
<b><u>Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen</u></b>				
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	1.694	0	0	1.694
<b><u>Leningen aan woningbouwcorporaties</u></b>				
Leningen aan woningbouwcorporaties	7.900	0	0	7.900
<b><u>Overige langlopende leningen</u></b>				
Overige langlopende leningen	18.336	2.254	-1.415	19.174
<b>Overige uitzettingen met een looptijd &gt; 1 jaar</b>	0	0	0	0
<b>Totaal Financiële vaste activa</b>	<b>27.930</b>	<b>2.254</b>	<b>-1.415</b>	<b>28.768</b>

### Kapitaalverstrekkingen aan Deelnemingen

Dit betreft aandelen in verbonden partijen. Deze aandelen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde. Voor een totaal overzicht van de aandelen van verbonden partijen verwijzen we naar de [paragraaf Verbonden partijen](#).

### Leningen aan woningbouwcorporaties

De lening loopt af in 2030.

### Overige Langlopende leningen

Er is een aanvullende storting voor nieuwe duurzaamheidsleningen gedaan en is de rente bijgeboekt op de vordering bij de stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederland. Bij het afsluiten van erfpachtovereenkomst voor het parkeerterrein met Stichting Apenheul is ook een lang lopende vordering op Apenheul ontstaan. Daarnaast zijn er enkele nieuwe leningen, in verband met de kunstgrasregeling, aan sportverenigingen verstrekt. Bovenstaande mutaties vindt u per saldo terug in de kolom verstrekte leningen. Verder waren er reguliere aflossingen op diverse leningen.

Zie voor een verdere toelichting ook de [paragraaf Financiering](#).

### Overige uitzettingen > 1 jaar.

Er zijn geen overige uitzettingen.

## Vorraden

Hieronder ziet u de stand van de voorraden per 31 december 2024 en 31 december 2025.

bedragen x € 1.000,-

03 Voorraden	31-12-2025	31-12-2024	Mutatie
<u>Onderhanden werk (incl. bouwgronden in exploitatie)</u>			
- Grondbedrijf projecten	91.862	89.875	1.987
- Voorziening Grondbedrijf	-91.403	-85.774	-5.629
	<b>458</b>	<b>4.101</b>	<b>-3.643</b>
<u>Voorraad gereed product en handelsgoederen</u>			
- Voorraad inkoop/verkoop panden	258	258	0
	<b>258</b>	<b>258</b>	<b>0</b>
<b>Totaal voorraden</b>	<b>717</b>	<b>4.360</b>	<b>-3.643</b>

### Onderhanden werk (inclusief bouwgronden)

De boekwaarde van de bouwgronden in exploitatie (BIE) is in 2025 door kosten, opbrengsten en winstneming per saldo met € 2,0 miljoen gestegen naar € 91,9 miljoen. In de verantwoording van de programma's 2 (taakveld 8.2) en 3 (taakveld 3.2) vindt u een toelichting op deze kosten en opbrengsten binnen het Grondbedrijf.

De mutatie van de BIE in 2025 wordt in de onderstaande tabel in totaal weergegeven.

bedragen x € 1.000,-

03 Voorraden	1-1-2025	Vermeerdering	Vermindering	31-12-2025
<u>Onderhanden werk (incl. bouwgronden in exploitatie)</u>				
- Grondbedrijf projecten	89.875	1.987	0	91.862
- Voorziening Grondbedrijf	-85.774	-15.108	9.479	-91.403
	<b>4.101</b>	<b>-13.121</b>	<b>9.479</b>	<b>458</b>

### Voorziening Grondbedrijf

De BIE verliesvoorzieningen betreffen het deel van de boekwaarde dat in de toekomst naar verwachting niet meer wordt terugverdiend. Deze verliesvoorzieningen worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de grondexploitaties (voorraden). Als de verliesvoorziening groter is dan de boekwaarde van de betreffende grondexploitatie wordt het meerdere op basis van het Besluit Begroting en Verantwoording opgenomen onder de voorzieningen aan de passivazijde van de balans. In het volgende jaar wordt deze post weer gekoppeld aan de betreffende grondexploitatie. Feitelijk betreft dit een presentatiecorrectie in de balans, waar geen financieel resultaat mee is gemoeid.

#### De vermeerdering ad € 15,1 miljoen bestaat uit de volgende componenten.

Aan de voorzieningen wordt conform regelgeving een rente toegevoegd van 2%, in 2025 was dit € 1,9 miljoen. De vermeerdering wordt voor € 8,9 miljoen veroorzaakt door terugdraaien van de bovengenoemde voorziening aan de passiefzijde. Dit betreft een presentatiecorrectie zonder financieel effect, zoals hierboven beschreven. Daarnaast is de verliesvoorziening voor Zuidrand woningbouw fase 1 verhoogd met € 2,0 miljoen. Tenslotte zijn er enkele kleinere vermeerderingen van de verliesvoorzieningen van tezamen € 2,3 miljoen".

#### De vermindering ad € 9,5 miljoen bestaat uit de volgende componenten.

De vermindering wordt voor € 1,9 miljoen veroorzaakt door een verbetering van het verwachte resultaat op de grondexploitatie Zuidbroek. Dit door verlaging van de kosten bouw- en woonrijp maken en hogere grondopbrengsten van de grondexploitatie Zuidbroek.

De vermindering wordt voor € 3,6 miljoen veroorzaakt door een verbetering van het verwachte resultaat op de grondexploitatie Ecofactorij II. Dit door de verlaging van de kosten bouw- en woonrijp maken en hogere grondopbrengsten van de grondexploitatie Ecofactorij II.

De vermindering wordt voor € 2,4 miljoen veroorzaakt door de eerder genoemde presentatiewijze van de voorzieningen Grondbedrijf. Het deel van de voorziening dat hoger is dan de boekwaarde van een complex, in dit geval € 2,4 miljoen, wordt op de passiefzijde verantwoord.

Het afsluiten van een tweetal grondexploitaties leidt tot een vrijval van de verliesvoorzieningen met € 1,0 miljoen. De afboeking van de boekwaarde voor € 0,7 miljoen is verwerkt in de balanspost Onderhanden werk van de BIE.

Tenslotte zijn er enkele kleinere verminderingen van de verliesvoorzieningen.

Per saldo is de totale voorziening Grondbedrijf voor geraamde verliezen - actief en passief samen - in 2025 met € 0,9 miljoen afgenomen.

Conform artikel 52d van de BBV-voorschriften wordt hieronder in totaal het verwachte eindresultaat (op eindwaarde) van de complexen weergegeven.

Dat betekent een verwacht resultaat (eindwaarde) van € 93 miljoen nadeel aan het eind van de afzonderlijke grondexploitaties met dat prijspeil. In het Meerjaren Perspectief Grondexploitaties (MPG) 2026 worden de complexen nader besproken, alleen dan op contante waarde. De contante waarde van alle complexen per 1 januari 2025 bedraagt € 92 miljoen nadeel. Het verschil betreft de te hanteren discontovoet ("rekenrente") van 2%.

Voor de verliesgevende grondexploitaties is het nadeel reeds afgedekt via de aanwezige (verlies)voorzieningen.

bedragen x € 1.000

Boekwaarde 1-1-2025	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Boekwaarde 31-12-2025	Geraamde kosten	Geraamde opbrengsten	Geraamd eindresultaat
€ 89.875	€ 9.824	€ 7.837	€ 91.862	€ 142.650	€ 141.734	€ 92.779

## Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Vorderingen op korte termijn zijn geld en zaken die we binnen een jaar tegoed hebben. In het overzicht hieronder ziet u een opsomming van de vorderingen op korte termijn.

bedragen x € 1.000,-

04	Vorderingen op korte termijn (< 1 jaar)	31-12-2025	31-12-2024	Mutatie
<u>Overige vorderingen</u>				
04.45	Debiteuren	5.078	4.583	495
04.79	Overige debiteuren	10.163	11.175	-1.012
04.80	Voorziening debiteuren	-7.672	-8.600	928
	<b>Sub-totaal</b>	<b>7.569</b>	<b>7.158</b>	<b>411</b>
<u>Rekening courant verhoudingen overige niet-financiële</u>				
04.46	Rekening courant verhouding met het Rijk		7.000	-7.000
04.81	Rekening courant verhoudingen overige niet-financiële inst.	965	258	707
	<b>Sub-totaal</b>	<b>965</b>	<b>7.258</b>	<b>-6.293</b>
<u>Vorderingen op openbare lichamen</u>				
04.82	BTW-compensatiefonds	31.079	36.106	-5.027
04.85	Debiteuren openbare lichamen	3.228	2.561	667
	<b>Sub-totaal</b>	<b>34.307</b>	<b>38.667</b>	<b>-4.360</b>
<b>Totaal</b>	<b>Vorderingen op korte termijn (&lt; 1 jaar)</b>	<b>42.841</b>	<b>53.083</b>	<b>-10.242</b>

### Overige vorderingen

De overige vorderingen bestaan uit reguliere debiteuren en overige debiteuren. De overige debiteuren bestaan met name uit de belastingdebiteuren en bijstandsdebiteuren (Stadsbank).

De voorziening debiteuren wordt per debiteurensoort bepaald. We doen dat omdat de verschillende soorten debiteuren ieder hun eigen risicoprofiel hebben.

We hebben de voorzieningen voor dubieuze debiteuren op de volgende manier berekend:

- De voorziening algemene debiteuren hebben we bepaald op basis van een dynamische beoordeling met individuele toetsing van debiteuren.
- De voorziening bijstandsdebiteuren (Stadsbank) hebben we bepaald op basis van een dynamische beoordeling.
- De voorziening belastingdebiteuren hebben we bepaald op basis van een dynamische beoordeling van de debiteuren, met individuele toetsing van debiteuren.

### Rekening-courant verhoudingen

We hebben een rekening-courant met het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (SVN). We hebben daar geld op gestort, maar het fonds heeft voor dat bedrag dat nog open staat per 31/12 nog geen leningen verstrekt.

Schatkistbankieren is sinds 2013 een onderdeel van de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido). Kort samengevat houdt dat in dat gemeenten liquide middelen die ze tijdelijk over hebben moeten "stallen" bij het Rijk. Per eind 2025 hadden wij geen middelen meer in de Schatkist bij het Rijk. In onderstaande tabel schatkistbankieren ziet u dat we in 2025 liquide middelen bij het Rijk hebben gestald en dat we binnen de bandbreedtes van de wet zijn gebleven.

### Vorderingen op openbare lichamen

Dit zijn vorderingen die we hebben op de Belastingdienst en overige overheden.

### Tabel schatkistbankieren

<b>Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)</b>				
<b>Drempelbedrag</b>	<b>10.610</b>			
	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	380	1.033	1.469	1.131
Ruimte onder het drempelbedrag	10.231	9.578	9.141	9.479
Overschrijding van het drempelbedrag	0	0	0	0
<b>(1) Berekening drempelbedrag</b>				
Begrotingstotaal verslagjaar	805.193	0	0	0
Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	500.000	0	0	0
Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	305.193	0	0	0
Drempelbedrag	10.610	0	0	0
<b>(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen</b>				
	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	34.166	93.975	135.159	104.096
Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	380	1.033	1.469	1.131

## Liquide middelen

Hieronder ziet u de samenstelling van onze liquide middelen. Liquide middelen zijn contant geld dat we in kas hebben, en onze tegoeden bij de banken.

bedragen x € 1.000,-

05	Liquide middelen	31-12-2025	31-12-2024	Mutatie
<u>Kas / bank</u>				
05.1	Kas	8	9	-1
05.3	Kruisposten			
05.2	Bank	662	1.825	-1.163
<b>Totaal</b>	<b>Liquide middelen</b>	<b>670</b>	<b>1.834</b>	<b>-1.164</b>

Het betalingsverkeer loopt via de BNG. We hebben een kredietfaciliteit bij onze bank tot een bedrag van € 30 miljoen. Van deze faciliteit hebben we € 15,921 miljoen opgenomen, deze staat bij Liquide Middelen aan de passiva kant van de balans.

## Overlopende activa

### Nog te ontvangen bijdragen

Op de post Nog te ontvangen bijdragen staan de opbrengsten die we in 2025 als baten hebben opgenomen in de exploitatie, maar die we nog niet hebben ontvangen. We verantwoorden de opbrengsten als opbrengst in de exploitatie en zetten als tegenboeking de post Nog te ontvangen bedragen op de balans. Op het moment dat we de opbrengst ontvangen, boeken we die af van de balanspost en vervalt de openstaande vordering. De nog te ontvangen bedragen hebben we verdeeld over de diverse overheden. Zie tevens de 'Verloopstaat overlopende activa mede-overheden' onderaan deze toelichting.

### Overige overlopende activa

Onder de overige overlopende activa vallen onder andere de bedragen die we vooruit hebben betaald. Dat zijn betalingen die we in 2025 hebben gedaan, maar die we in 2025 niet in de exploitatie hadden meegenomen. We 'parkeren' die betalingen op de balans en nemen ze later als kosten alsnog op in de exploitatie 2026. Ook vallen onder deze categorie de nog te ontvangen bedragen van niet zijnde overheidsinstellingen.

bedragen x € 1.000,-

06	Overlopende activa	31-12-2025	31-12-2024	Mutatie
	<u>Nog te ontvangen bijdragen van de EU</u>			
06.50	Nog te ontvangen bijdragen van de EU	148	14	134
	<u>Nog te ontvangen bijdragen van het Rijk</u>			
06.51	Nog te ontvangen bijdragen van het Rijk	9.156	4.734	4.422
	<u>Nog te ontvangen bijdragen van de Provincie</u>			
06.96	Nog te ontvangen bijdragen provincie	373	664	-291
	<u>Nog te ontvangen bijdragen van Gemeenten</u>			
06.97	Nog te ontvangen bijdragen gemeenten	610	857	-247
	<u>Nog te ontvangen bijdragen van de overige overheid</u>			
06.98	Nog te ontvangen bijdragen ov.overh.	7.980	5.613	2.367
	<u>Overige overlopende activa</u>			
06.53	Overige overlopende activa	8.838	17.389	-8.551
<b>Totaal</b>	<b>Overlopende activa</b>	<b>27.105</b>	<b>29.271</b>	<b>-2.166</b>

### 06.50 Nog te ontvangen bijdragen van de EU

Het saldo is een klein bedrag aan nog te ontvangen subsidies van de EU.

### 06.51 Nog te ontvangen bijdragen van het Rijk

De stijging van de overlopende posten betreft hier onder andere een hogere nog te ontvangen bijdrage voor vluchtelingen uit Oekraïne (plus € 2,5 miljoen).

### 06.96 Nog te ontvangen bijdragen provincie

Nieuwe categorie overlopende activa. Diverse kleinere posten.

### 06.97 Nog te ontvangen bijdragen gemeenten

Nieuwe categorie overlopende activa. Diverse kleinere posten.

### 06.98 Nog te ontvangen bijdragen overige overheid

De toename van de overlopende posten wordt grotendeels veroorzaakt door een vooruitbetaald bedrag DVO Circulus over januari 2026 (€ 1,8 miljoen).

### 06.53 Overige overlopende activa

Het grootste deel van deze posten heeft een terugkerend karakter en fluctueert jaarlijks enigszins. De mutatie ten opzichte van 2024 is met name te verklaren doordat een lagere overlopende post van een PPS Zuid West Poort (minus € 3 miljoen) en de variabele vergoeding afvalstoffenheffing wordt per 2025 gemeld onder 'Nog te ontvangen bijdragen overige overheid' (minus € 1,8 miljoen).

### Faciliterend grondbeleid

Onder de overige overlopende activa is een bedrag opgenomen van € 0,8 miljoen als verhaalbare kosten in het kader van het faciliterend grondbeleid.

### Verloopstaat overlopende activa mede-overheden

06	Overlopende activa (bedragen x € 1.000)	1-1-2025	Verminderingen	Vermeerderingen	31-12-2025	Mutatie
	<u>Nog te ontvangen bijdragen van de EU</u>					
	Diversen < € 300.000	14	14	148	148	134
		<b>14</b>	<b>14</b>	<b>148</b>	<b>148</b>	<b>134</b>
	<u>Nog te ontvangen bijdragen van het Rijk</u>					
06.01	Bommenregeling	2.989	2.258	2.585	3.316	327
06.02	Oekraïne	44	0	2.544	2.588	2.544
06.03	Realisatiestimulans	0	0	1.589	1.589	1.589
06.04	Algemene uitkering	1.060	1.060	907	907	-153
06.05	Kindertoeslagaffaire	407	407	521	521	114
	Diversen < € 300.000	234	218	218	234	0
		<b>4.734</b>	<b>3.943</b>	<b>8.365</b>	<b>9.156</b>	<b>4.422</b>
	<u>Nog te ontvangen bijdragen provincie</u>					
06.06	Subsidie Provincie Gelderland 2024	600	600	0	0	-600
	Diversen < € 300.000	64	34	343	373	309
		<b>664</b>	<b>634</b>	<b>343</b>	<b>373</b>	<b>-291</b>
	<u>Nog te ontvangen bijdragen gemeenten</u>					
06.07	Regio	0	0	587	587	587
06.08	Epe regio	492	492		0	-492
	Diversen < € 300.000	365	365	23	23	-342
		<b>857</b>	<b>857</b>	<b>610</b>	<b>610</b>	<b>-247</b>
	<u>Nog te ontvangen bijdragen van de overige overheid</u>					
06.09	Tribuut Toeristenbelasting	2.717	2.717	2.610	2.610	-107
06.10	Afval 2025	0	0	1.907	1.907	1.907
06.11	Heffingen DVO Circulus	1.120	1.120	1.834	1.834	714
06.12	Lucrato resultaat	756	756	520	520	-236
06.13	Tribuut precariobelasting	494	494	453	453	-41
06.14	Heffingen CIREC tm 2024-11	349	349		0	-349
	Diversen < € 300.000	177	177	656	656	479
		<b>5.613</b>	<b>5.613</b>	<b>7.980</b>	<b>7.980</b>	<b>2.367</b>
	<b>Totaal overlopende activa medeoverheden</b>	<b>11.882</b>	<b>11.061</b>	<b>17.446</b>	<b>18.267</b>	<b>6.385</b>

## Eigen vermogen

Het eigen vermogen van onze gemeente bestaat uit verschillende reserves. In deze paragraaf gaan we alleen in op de hoofdzaken rond deze reserves. De bijlagen die we hieronder noemen, geven een uitgebreider beeld van de diverse reserves en de veranderingen die er in 2025 waren.

[Bijlage: Staat van reserves en voorzieningen](#)

[Bijlage: Specificatie Apeldoorn Ontwikkelt Fonds](#)

[Bijlage: Specificatie Algemene Reserve](#)

[Bijlage: Specificatie bestemmingsreserve overlopende projecten](#)

Het overzicht hieronder laat de stand van het eigen vermogen per 31 december 2025 zien.

bedragen x € 1.000,-

07 Eigen vermogen	31-12-2025	31-12-2024	Mutatie
<u>Algemene reserve</u>			
07.54 Algemene reserve	105.030	152.953 *	-47.923
<u>Bestemmingsreserves</u>			
07.55 Bestemmingsreserves	136.338	109.306	27.032
<u>Rekeningresultaat</u>			
07.56 Saldo van de Rekening	20.717	0	20.717
<b>Totaal Eigen vermogen</b>	<b>262.085</b>	<b>262.259</b>	<b>-174</b>

\* inclusief jaarrekeningresultaat jr-2024 (€ 3.186.000)

### Mutaties reserves

Hieronder geven we een korte toelichting op de belangrijkste reserves en de ongewone veranderingen in 2025. Volgens het BBV bestaat het eigen vermogen uit drie categorieën: algemene reserve, bestemmingsreserves en het saldo van de jaarrekening.

#### Algemene reserve (07.54)

In de beginbalans is het voordelig rekeningresultaat van vorig jaar verrekend met de Algemene reserve. Voor een totaal overzicht van de mutaties verwijzen wij u naar de bijlage '[Algemene Reserve](#)'.

#### Bestemmingsreserves (07.55)

##### [Bestemmingsreserve Apeldoorn Ontwikkelt Fonds \(toename € 10,4 miljoen\)](#)

Naar aanleiding van de vaststelling Nota Reserves en Voorzieningen 2023-2026 is de Bestemmingsreserve Ontwikkeling Apeldoorn omgezet in de Bestemmingsreserve Apeldoorn Ontwikkelt Fonds (AOF). In de bijlage '[Specificatie Apeldoorn Ontwikkelt Fonds](#)' ziet u welke bedragen uit het AOF we in 2025 hebben gebruikt en welke bedragen we erin hebben gestort.

##### [Reserve overlopende projecten \(ROP\) \(toename € 3,5 miljoen\)](#)

Elk jaar blijven op diverse projecten exploitatiebudgetten over. Er wordt getoetst in hoeverre deze budgetten in latere jaren nodig zijn om de doelen van de projecten te behalen of in hoeverre de budgetten kunnen vrijvallen ten behoeve van de integrale afweging. Wij stellen voor aan uw raad om € 18,9 miljoen exploitatiebudget naar de komende jaren door te schuiven via deze reserve. We doen dit voorstel in overeenstemming met de kaderstelling Nota Reserves en Voorzieningen 2023.

In de jaarrekening 2024 is € 15,3 miljoen in de reserve overlopende projecten meegenomen naar 2025. Van dit overlopende budget zijn in 2025 uitgaven gedaan ter grootte van € 7,5 miljoen. Er wordt voorgesteld om, getoetst aan de richtlijnen, € 6,7 miljoen als reserve overlopende projecten mee te nemen naar boekjaar 2026. Het resterende deel van € 1,1 miljoen valt vrij in 2025.

Vanuit 2025 stellen wij voor € 12,1 mln over te hevelen naar 2026. In totaal komt het saldo dat we overhevelen uit op € 18,9 miljoen.

Van de € 18,9 miljoen die als reserve overlopende projecten wordt meegenomen naar boekjaar 2026 is € 5 miljoen (26,5 %) ten behoeve van de implementatie van NIKA (natuurinclusief en klimaatadaptatief bouwen), € 4,4 miljoen (23,4 %) ten behoeve van Tijdelijke huisvesting Omzorg en € 3,2 miljoen (17 %) ten behoeve van uitstel sloop en extra afschrijving oude pad op de locatie van het

Veiligheidscentrum. Het overige deel van de Reserve overlopende projecten bestaat verder uit diverse kleinere projecten.

Voor een gedetailleerd overzicht verwijzen wij naar de bijlage '[Specificatie reserve overlopende projecten](#)'.

#### Reserve hoger onderwijs (afname € 0,9 miljoen)

In 2017 heeft de Raad de reserve hoger onderwijs in het leven geroepen. Het doel is om meer hoger onderwijsactiviteiten te laten plaatsvinden. In latere jaren zijn extra middelen toegevoegd om een aantal concrete doelen te kunnen verwezenlijken. Dit heeft ertoe geleid dat deze reserve een onbestemd deel heeft en een aantal concrete doelstellingen heeft die geormerkt zijn. Het bestemde deel is € 4.302.774 groot en het onbestemde € 476.075.

#### Reserve ophogen activeringsgrens (afname € 0,9 miljoen)

Naar aanleiding van de besluitvorming inzake de nota reserves en voorzieningen is de reserve ophogen activeringsgrens ingesteld. De onttrekking à € 0,9 mln betreft wat nodig is om de verhoging van de activeringsgrens te egaliseren.

#### Reserve groene compensaties (toename € 0,3 miljoen)

De reserve kent twee doelen:

1. Om nieuwe bomen aan te planten als gevolg van het kappen zonder vergunning in de witte gebieden
2. Overgenomen verplichtingen om bos- en natuur te compenseren;

Als gevolg van projecten die indieners verplichten tot het betalen van een bedrag voor bos- en groencompensatie ontvangt de gemeente tussentijds bedragen. De kosten van de aanleg worden bekostigd middels een onttrekking uit deze reserve.

#### Reserve Warmtenet Kerschoten (toename € 25,3 miljoen)

De bestemmingsreserve Warmtenet Kerschoten is in 2025 door de raad ingesteld vanwege de gemeentelijke deelname in Warmte voor de Wijk. De waarde hiervan wordt bepaald door de waarde van de gemeentelijke aandelen in het bedrijf. Naast het benodigde eigen vermogen zullen door de gemeente (agio)stortingen worden gedaan. Deze middelen worden gestort voor specifieke doeleinden. Zo ziet de bijdrage ORT toe op het rendabel maken van de business case. Dit houdt in dat de gemeente hiervoor een verliesvoorziening moet treffen bij de jaarrekening.

Om de benodigde financiële middelen beschikbaar te houden ter dekking van de te treffen verliesvoorziening en de uitgestelde agiostorting kosten volloop, is voor deze middelen de nieuwe bestemmingsreserve ingesteld en de benodigde middelen hieraan toegevoegd. De bestemmingsreserve kan dan gedeeltelijk vrijvallen op het moment dat een verliesvoorziening c.q. afwaardering moet plaatsvinden waardoor het geen impact heeft op het jaarresultaat.

#### Reserve Onderwijshuisvesting (toename € 3,6 miljoen)

In het *Financieel Perspectief 2025* is in de bijlage Onderwijshuisvesting (pagina 47–48) de actuele lijn vastgelegd rondom de reserve onderwijshuisvesting, zoals besproken bij de behandeling van de perspectievennota 2025 in de gemeenteraad (juli 2024).

Daarin is beschreven dat vanaf 2029 nieuwe bandbreedtes voor de reserve gaan gelden:

- een bovengrens van € 2,5 miljoen
- een minimumsaldo van € 1 miljoen

Deze aanpassing hangt samen met het normaliseren van het doel van de reserve. De reserve wordt voortaan uitsluitend ingezet voor incidentele lasten, zoals het afboeken van bestaande boekwaardes en het opvangen van incidentele tekorten binnen onderwijshuisvesting. Structurele lasten worden hiermee niet langer via de reserve gedekt.

Deze wijzigingen zijn in aanloop op de actualisatie van de Nota Reserves en Voorzieningen, die dit jaar geactualiseerd wordt en waar de nieuwe uitgangspunten in mee worden genomen.

#### Reserve Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen (MO/BW) (afname € 12,5 miljoen)

De reserve MO/BW dekt investeringen voor de transformatie naar beschermd thuis en de tijdelijke huisvesting van Omzorg. In de MPB 2025-2028 is een aangepaste hoogte van het plafond van de bestemmingsreserve MO/BW vastgesteld op € 12,8 miljoen. Dit bedrag is opgebouwd uit € 7,1 miljoen

voor de overgang van Beschermd Wonen naar Beschermd Thuis en € 5,7 miljoen voor de tijdelijke huisvesting Omnizorg. In 2025 is € 7,9 miljoen onttrokken om te komen tot het nieuw vastgestelde plafond. Daarnaast is € 4,65 miljoen onttrokken m.b.t. de tijdelijke huisvesting Omnizorg. Het saldo van de reserve per 31-12-2025 betreft € 7,1 miljoen voor de overgang van Beschermd Wonen naar Beschermd Thuis en een restantbedrag van € 1,025 miljoen voor de tijdelijke huisvesting Omnizorg.

#### Reserve minder milieubelastende sportvelden (afname € 0,3 miljoen)

Reserve is bestemd voor de dekking van meerkosten van vervanging van kunstgrasvelden door minder milieubelastende velden. Reserve is in 2023 opgericht en is in de jaren 2023 en 2024 gevoed met € 1.150.000 per jaar. In 2025 zijn er drie velden vervangen waarvoor € 100.000 per veld beschikbaar is gesteld. De boekingen hiervan zien we terug via budget kunstgrasvelden en leidt tot een onttrekking aan de reserve in 2025 van € 300.000.

#### Reserve frictiekosten (geen mutatie in 2025)

Het doel van de reserve frictiekosten is het bevorderen van arbeidsmobiliteit. Onder andere om verwachte toekomstige organisatieontwikkelingen te kunnen dekken. Bij een voordelig resultaat zal het saldo van het Loopbaancentrum (LBC) in de reserve worden gestort, gemaximeerd op € 2.000.000 volgens de nota reserves en voorzieningen. Een nadelig resultaat van het LBC zal worden onttrokken. Aangezien de reserve op zijn maximum staat, heeft er geen afstorting plaatsgevonden naar de reserve.

#### Reserve gebiedsgericht grondwaterbeheer (GGBA) (geen mutatie in 2025)

In het verleden hebben bedrijven verontreiniging veroorzaakt, waarbij met name ontvetters/reinigingsmiddelen in de ondergrond en het grondwater terecht zijn gekomen. Dit is een proces dat zich vaak gedurende decennia heeft afgespeeld. Deze verontreinigingen zijn inmiddels in het grondwater op diepten van 40 à 60 m beneden maaiveld terechtgekomen, waarbij ze zich (vaak) hebben vermengd met verontreinigingen uit andere bronnen. Deze verontreinigingen vormen een soort vlek, die zich over een groot gebied kan verspreiden; dit noemen we een pluim. Van deze pluimen kan vaak echter niet meer worden herleid vanuit welke bron ze zijn gekomen. De bronnen zelf zijn allemaal reeds gesaneerd.

Zolang de verontreiniging zich bevindt op de genoemde diepten is er geen humaan risico en hoeft er wettelijk geen actie te worden ondernomen. Praktisch is dat op genoemde diepten technisch ook niet of nauwelijks mogelijk. Anders wordt het als de verontreinigingen via kwel in lager gelegen gebieden aan de oppervlakte komen, bijvoorbeeld in vijvers of waterspeelplekken voor kinderen in woonwijken. Op het moment dat dit scenario zich voordoet, is de gemeente op basis van haar zorgtaak in kader van de omgevingswet, verplicht om te saneren of maatregelen te nemen.

In de huidige situatie heeft de gemeente de onderzoeks- en saneringsverplichtingen overgenomen van de eigenaren. Met Provincie Gelderland is overeengekomen dat Gemeente Apeldoorn één keer in de vijf jaren een monitoring verricht.

Naar aanleiding van jaarrekening 2021 is deze reserve qua opzet opnieuw bekeken of deze niet beter als voorziening kon worden gecategoriseerd.

Het is echter niet mogelijk om het risico of de eventuele verplichting naar redelijke wijze te bepalen/berekenen, aangezien het niet duidelijk is of de verontreiniging ooit aan de oppervlakte zal komen en indien wel, wanneer, waar en in welke mate. Derhalve is de reserve in stand gehouden. In 2025 zijn er geen mutaties geweest.

#### Bedrijfsvoeringsreserve (per saldo geen mutatie in 2025)

Deze reserve is per 31 december 2025 € 2,0 miljoen. Dit saldo is het resultaat van de verrekening van het saldo loonsom met de reserve en de onttrekking van de door de directieraad toegekende claims. De Raad heeft de bovengrens van deze reserve vastgesteld op een maximum van € 2,0 miljoen. Naar aanleiding hiervan is in 2025 € 0,9 mln afgeroomd ten gunste van het resultaat, mede omdat de stand van de reserve per 1 januari 2025 ook al € 2,0 mln was.

#### Egalisatiereserve Vastgoed (afname € 1.2 miljoen)

Deze egalisatiereserve dekt in samenhang met de vrijval vanuit de stelpost kapitaallasten vervangingen vastgoedbedrijf met ingang van 2024 de extra storting in de onderhoudsvoorziening vastgoedbedrijf.

Bij de Jaarrekening 2023 is als bestemmingsvoorstel deze (egalisatie)reserve ad € 6 miljoen ingesteld. Met ingang van 2024 is een extra storting in de onderhoudsvoorziening Vastgoedbedrijf aan de orde geweest. In samenhang met een steeds grotere vrijval vanuit de stelpost kapitaallasten vervangingen Vastgoedbedrijf, dekt deze reserve de komende jaren die extra storting af.

Voor Egalisatiereserves geldt dat tekorten en overschotten voor het vastgestelde doel kunnen worden onttrokken, dan wel gestort, zonder dat hiervoor een afzonderlijk Raadsbesluit vereist is. De mutatie wordt bij de jaarrekening verantwoord.

#### Reserve sportactiviteiten (toename < € 0,1 miljoen)

Ondersteuning van sportactiviteiten. De storting of onttrekking wordt jaarlijks door de raad in de MPB vastgesteld, dan wel middels een apart raadsbesluit.

Specifieke doelen van bestedingen uit de reserve zijn:

- Reorganisatie accommodaties (velden), zoals vervanging grasveld voetbalvereniging Groen Wit
- Reservering voor co-financiering bij subsidieaanbod ministerie/provincie
- Sportevenementen

#### Reserve Hoogspanning de Maten (afname < € 0,1 mln)

Reserve ten behoeve van het onder de grond brengen van hoogspanningslijnen De Maten en Woudhuis-Osseveld

#### Reserve topsportevenementen (afname € 0,2 miljoen)

De Topsportevenementenreserve is in 2009 door de raad ingesteld om het mogelijk te maken regelmatig te participeren in het naar Apeldoorn (in het bijzonder Omnisport) halen van topsportevenementen. De wisselende evenementenagenda zorgt voor fluctuaties, die met deze egalisatiereserve worden opgevangen. Het saldo rekeningresultaat op budget topsportevenementen wordt toegevoegd of onttrokken aan de reserve. In 2025 is dit een onttrekking, het saldo wordt hiermee nul.

## Voorzieningen

Dit is de stand van de voorzieningen per 31 december 2025. Zie voor meer detail de bijlage '[Staat van reserves en voorzieningen](#)'.

bedragen x € 1.000,-

08 Voorzieningen	31-12-2025	31-12-2024	Mutatie
Voorzieningen			
08.57 Voorzieningen	47.232	47.345	-113
<b>Totaal Voorzieningen</b>	<b>47.232</b>	<b>47.345</b>	<b>-113</b>

\* inclusief jaarrekeningresultaat jr-2024 (€ 3.186.000)

### Voorzieningen

#### Voorziening bovenwijks / sociaal deficit / landschapsversterking (afname € 0,2 miljoen)

De voorziening wordt gevoed door bijdragen van particuliere ontwikkelaars, zowel bedrijven als burgers. De verschuldigde bijdrage zijn vastgelegd in Anterieure Contracten (AC)

Boekingsgang:

\* Gedurende het jaar worden bijdragen bovenwijks van derden verantwoord op taakveld 08100111.

De boekingen komen van de eenheid:

- Omgevingsrecht en Vergunningen uit AC-overeenkomsten n.a.v. omgevingsplanwijzigingen v.w.b. kleine initiatieven, en;

- PPIM voor AC-overkomsten gesloten met ontwikkelaars via Particuliere Projecten

Per kwartaal worden de ontvangen bijdragen overgeboekt naar de voorziening Bovenwijks.

\* Uitgaven worden rechtstreeks in de voorziening geboekt d.m.v. dekkingsbronnen en zijn gebaseerd op een raadsbesluit.

#### Voorziening groot onderhoud stadhuis (toename ongeveer € 0,1 miljoen)

In 2020 is een MJOP opgesteld voor het stadhuis. De onderhouds- en/of vervangingskosten voor onder meer beveiligingsinstallaties, terreininrichting, binnenschilderwerk en sanitair zijn in dit meerjarenplan verwerkt. Na het opstellen van het MJOP in 2020 zijn op basis van inventarisatie nog een aantal zaken toegevoegd aan het MJOP. Dit betreft de periode tot en met 2023. In 2025 is begonnen met de actualisatie van het MJOP, die in 2026 zal worden afgerond. Deze zal worden meegenomen in de nota reserves en voorzieningen 2026-2029.

#### Voorziening onderhoud Post Noord (toename < € 0,1 miljoen)

In 2020 is een MJOP opgesteld voor Gemeentewerf Noord. De onderhouds- en/of vervangingskosten voor onder meer beveiligingsinstallaties, terreininrichting, binnenschilderwerk en sanitair zijn in dit meerjarenplan verwerkt.

In 2025 is begonnen met de actualisatie van het MJOP, die in 2026 zal worden afgerond. Deze zal worden meegenomen in de nota reserves en voorzieningen 2026-2029.

#### Voorziening onderhoud Post Zuid (toename < € 0,1 miljoen)

In 2020 is een MJOP opgesteld voor Werkgebouw Zuid. De onderhouds- en/of vervangingskosten voor onder meer beveiligingsinstallaties, terreininrichting, binnenschilderwerk en sanitair zijn in dit meerjarenplan verwerkt.

In 2025 is begonnen met de actualisatie van het MJOP, die in 2026 zal worden afgerond. Deze zal worden meegenomen in de nota reserves en voorzieningen 2026-2029.

#### Voorziening onderhoud raadhuis (nieuw, toename < € 0,1 miljoen)

In 2022 is een MJOP opgesteld voor het Raadhuis. De onderhouds- en/of vervangingskosten voor onder meer beveiligingsinstallaties, terreininrichting, binnenschilderwerk en sanitair zijn in dit meerjarenplan verwerkt.

#### Voorziening Huisvuilrechten (toename € 0,7 miljoen)

De voorziening huisvuilrechten is een voorziening om fluctuaties in de baten en lasten van de inzameling van huishoudelijk afval op te vangen zodat ongewenste schommelingen in het tarief van de

afvalstoffenbelasting worden afgevlakt. De voorziening wordt gevoed met baten als gevolg van afvalstoffenheffing en baten welke worden verkregen doordat gesorteerd afval als grondstof wordt aangeboden. Aan de voorziening worden kosten onttrokken welke moeten worden gemaakt voor het inzamelen van het afval, kosten voor de invordering van de afvalstoffenheffing en kosten voor toezicht op het gedrag van de burgers van gemeente Apeldoorn.

#### Voorzieningen riolering (toename € 0,1 miljoen)

Deze voorziening is conform de BBV-voorschriften in 2014 ingesteld om de kosten te betalen van vervanging en groot onderhoud. Elk jaar wordt een bedrag in de voorziening gestort op grond van het gemeentelijk rioleringsplan. En elk jaar wordt het bedrag dat daadwerkelijk nodig is om de kosten van groot onderhoud en vervanging te betalen, uit de voorziening gehaald. We kennen de volgende drie rioleringsvoorzieningen: voorzieningen groot onderhoud WRP, spaar- en egalisatievoorziening WRP en de voorziening (vervangings)investeringen WRP.

#### Voorziening Exploitatie Begraafplaatsen (toename € 0,2 miljoen)

De gemeente exploiteert een vijftal begraafplaatsen. Deze exploitatie bestaat enerzijds uit de kosten rond uitgifte en onderhoud en anderzijds uit de jaarlijkse opbrengsten. Schokeffecten worden opgevangen door middel van de voorziening.

#### Voorziening verlofsparen (toename € 0,7 miljoen)

In de CAO van 2022 is vastgesteld dat er afspraken zijn gemaakt over de mogelijkheid van verlofsparen en het harmoniseren van bovenwettelijk verlof. Door middel van het instellen van een voorziening verlofsparen wordt jaarlijks een zo nauwkeurig mogelijke inschatting gemaakt van de (toekomstige) verplichting.

De voorziening heeft een technisch karakter, omdat deze voortvloeit uit wettelijke regelgeving. Aan het einde van het jaar wordt op basis van een opgave van de afdeling P&O bepaald hoe hoog de voorziening moet zijn. De gespaarde verlofuren worden tegen het voor dat jaar geldende uurtarief behorende bij de salarisschaal van de medewerker gestort in de voorziening.

#### Voorziening APPA (toename 2,4 miljoen)

Op basis van de wet APPA zijn de gemeenten verantwoordelijk voor het pensioen van de (oud) bestuurders. Het voorstel van het kabinet is om deze pensioenen van de politieke ambtsdragers naar het nieuwe pensioenstelsel op dezelfde wijze te behandelen als die van overheidsmedewerkers die vallen onder het ABP. De BZK heeft recentelijk een onderzoek gedaan naar de omvang van de overdrachtswaarde van de APPA naar het ABP. De Gemeente Apeldoorn heeft meegedaan aan dit onderzoek. De uitkomsten van het onderzoek geven aan welk vermogen er nodig is wanneer de Wet toekomst pensioen per 1-1-2025 al van toepassing zou zijn en de pensioenen per die datum naar het ABP zouden zijn overgebracht.

Voor het bepalen van de voorziening is een actuariële berekening gemaakt om de toekomstige verplichtingen te bepalen. Hierbij zijn de volgende grondslagen gehanteerd:

- Berekeningsdatum : 31 december 2025
- Rekenrente : 2,954%
- Sterftetafel : GBM/GBV 2018/2023 met leeftijdsterugstelling
- Indexatie: 2,84%

Voor gepensioneerden en niet-gepensioneerden zijn dezelfde grondslagen gehanteerd. In de berekeningen zijn de niet ingegane pensioenen herrekend naar de AOW-leeftijd (aan de hand van de huidige uitruilfactoren), zoals vermeld op de site van de SVB.

Voor pensioenen, waarvoor bij ASR al een koopsom is betaald, is de gemeente nog wel verantwoordelijk voor de indexering van de pensioenen. Deze indexering, onderdeel van de storting in de voorziening, wordt door ProAmbt berekend op basis van de volgende uitgangspunten:

- de rekendatum voor pensioenaanspraken is 31 december 2025;
- de rekenrente bedraagt 2,954% (RTS 25 jaar per 30 september 2025);

- de contante waarde voor het nabestaandenpensioen van toekomstige pensioenen is opgenomen;
- de contante waarde voor het nabestaandenpensioen van ingegane pensioenen is, waar nodig, opgenomen;
- voor de bepaling van sterfte wordt uitgegaan van periodetafel GBM/V 2010-2015;
- een onbepaald partnersysteem met gehuwdheidsfrequenties en leeftijdsterugstelling volgens de uitgangspunten voor individuele waardeoverdrachten;
- de indexatie van de pensioenen per 1 januari 2026 is opgenomen;

Naar aanleiding van de hiervoor genoemde actuariële berekening is er € 2,4 miljoen bijgestort.

#### Voorziening Vastgoedbedrijf (toename € 1,0 miljoen)

In 2025 is in totaal € 2,7 miljoen toegevoegd en € 1,3 miljoen onttrokken aan de voorziening. Een deel van de geplande werkzaamheden 2025 is doorgeschoven naar 2026 vanwege afhankelijkheid van de besluitvorming MPB 2025-2028 voor de aanpassingen in de parkeergarage Orpheus en vanwege noodzakelijk nader onderzoek naar de te nemen brandveiligheidsmaatregelen voor Omnisport. In 2025 zijn nieuwe MJOP's opgesteld voor het Vastgoedbedrijf. De uitkomst past binnen de budgettering 2025 en verder van deze voorziening.

#### Voorziening achterstallig onderhoud vastgoed (afname < € 0,1 miljoen)

Bij de jaarrekening 2022 is deze voorziening ingericht met oog op noodzakelijk herstel aan de watermolen en tegengaan van de onderspoeling voor de Wenumse Watermolen.

Daartoe is er een dotatie destijds gedaan van € 750.000.

In 2024 is vanwege meevallende kosten een vrijval van € 250.000 aan de orde geweest. Na verwachting wordt de wijziging van de nieuwe omgevingsplan in 2027 vastgesteld. Daarna zal de uiteindelijke overdracht plaatsvinden van de molen bij de notaris. Na de overdracht zullen we bezien of de voorziening kan vrijvallen.

#### Voorziening bodemsanering Holthuis (afname € 0,1 miljoen)

Bij de jaarrekening 2022 is deze voorziening ingericht met oog op een verplichte bodemsanering aan het Holthuis. Daartoe is er een dotatie destijds gedaan van € 425.000. In 2025 is € 105.000 onttrokken voor uitvoering en interne begeleiding. De afrondende werkzaamheden worden in 2026 uitgevoerd.

#### Voorziening verliesgevende grondexploitaties (afname € 6,6 miljoen)

De voorziening verliesgevende grondexploitaties is een waarde correctie op de actief post voorraden, onderdeel bouwgrond in exploitatie. Om die reden wordt deze voorziening onder deze post aan de activazijde van de balans opgenomen en toegelicht in de toelichting van de balans. Wanneer de voorziening echter groter is dan de boekwaarde van de betreffende bouwgrond in exploitatie, dient het restant van de voorziening dat niet kan worden gesaldeerd, aan de passiefzijde van de balans onder voorzieningen te worden gepresenteerd. Ultimo 2025 betreft dit € 2,4 miljoen.

#### Voorziening tijdelijke flexwoningen (toename < € 0,1 miljoen)

In 2023 zijn er op de locatie Dubbelbeek, 84 tijdelijke flexwoningen neergezet voor de duur van maximaal 15 jaar. Onttrekking/aanweding is bedoeld voor kosten die gemaakt worden voor het bouwrijp maken van de nieuwe toekomstige grond en het verplaatsen van de flexwoningen van de huidige locatie (Dubbelbeek) naar de nieuwe nog nader te bepalen locatie.

#### Voorziening Herzbergerpark (afname € 0,3 miljoen)

In december 2024 heeft de gemeente Apeldoorn het Hertzbergerpark aangekocht. Aangezien het panden betreft die achterstallig onderhoud behoeven, of beter gezegd, in verval zijn, heeft de gemeente Apeldoorn deze voorziening getroffen. Bij de opbouw van de voorziening is niet zozeer gekeken naar de kosten van achterstallig onderhoud, omdat het voornemen is om een gedeelte te slopen en een ander gedeelte te renoveren. Wel zijn de kosten voor sloop, sanering en wind- en water dicht maken geraamd zodat het object dat blijft bestaan, niet verder verslechterd.

De resultaten van de aanbesteding voor het slopen en saneren worden op zijn vroegst in de zomer van 2026 verwacht.

## Schulden met een rentetypische looptijd >1 jaar

De schulden op lange termijn zijn alle schulden waarvan de rente langer dan 1 jaar vaststaat. In onderstaande tabel is te zien hoe de schulden op lange termijn eind 2025 op de balans stonden.

bedragen x € 1.000,-

09	Schulden met een rentetypische looptijd >1 jaar	31-12-2025	31-12-2024	Mutatie
<u>Obligatieleningen</u>				
09.58	Obligatieleningen	70.000	90.000	-20.000
<u>Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige</u>				
09.60	Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	147.900	162.900	-15.000
<u>Onderhandse leningen van overige overheden</u>				
09.62	Onderhandse leningen van overige overheden	15.000	15.000	0
<u>Onderhandse leningen van overige sectoren (nl)</u>				
09.63	Onderhandse leningen van overige sectoren (nl)	701	734	-33
<u>Onderhandse leningen van pensioenfondsen en</u>				
09.59	Onderhandse leningen van pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	20.000	20.000	0
<u>Waarborgsommen</u>				
09.66	Waarborgsommen	180	186	-6
<b>Totaal</b>	<b>Schulden met een rentetypische looptijd &gt;1 jaar</b>	<b>253.781</b>	<b>288.820</b>	<b>-35.039</b>

### Kortlopende schulden rentetypisch afgedekt

In het verleden hebben we € 75 miljoen kortlopende schulden omgezet in langlopende schulden. Daarvoor hebben we rente-instrumenten gebruikt bij de BNG (rating: AAA). Het gaat in alle gevallen om payers-swaps. Een overzicht van deze rente-instrumenten is opgenomen in het overzicht swaps onder bijlage Treasury. We hebben ook de reguliere leningen in die bijlage opgenomen naar aanleiding van de motie Ledig de leningenportefeuille. In het verleden heeft Apeldoorn met de BNG rente-afspraken gemaakt in de vorm van swaps. Het zijn payer-swaps, waarbij Apeldoorn lange, vaste rente betaalt en de Euribor ontvangt. De marktwaarde van swaps wordt berekend door het vaste percentage dat op de swap wordt betaald af te zetten tegen de actuele rente die voor de resterende looptijd van de swap geldt. Wanneer de actuele rente hoger is, is er een positieve marktwaarde (Apeldoorn ontvangt dan geld om de swap te ontbinden) en wanneer de actuele rente lager is, is de waarde negatief (Apeldoorn moet dan betalen om de swaps te ontbinden). De rente per ultimo 2025 was hoger dan de contractuele rente op de swap, waardoor de marktwaarde positief is. Op basis van het verschil in rente en de resterende looptijd is deze negatieve waarde € 5,15 miljoen.

### Contractuele rente en marktrente

Leningen kunnen een zogenaamde marktwaarde krijgen, doordat de rente in de markt steeds verschillend is. De marktwaarde ontstaat als de actuele rente afwijkt van de rente van een langlopende lening die we eerder hebben afgesloten. Is de actuele marktrente lager dan heeft de lening voor ons een negatieve marktwaarde, is de marktrente hoger dan heeft de lening voor ons een positieve marktwaarde. De marktwaarde berekenen we als volgt. We trekken de rente van de 'oude' lening af van de actuele rente. Het verschil 'vermenigvuldigen' we met de hoofdsom van de lening. De uitkomst daarvan vermenigvuldigen we met de resterende looptijd van de lening. Op het eind van de looptijd van de lening is de resterende looptijd nul. Er is dan dus geen verschil meer en de marktwaarde is dan dus nul.

Nu de rente in 2025 per saldo is gestegen, zien we een licht oplopend beeld van de verschillen tussen de actuele rente en de rente waartegen de leningen in het verleden zijn afgesloten. We hebben over onze totale financieringspositie een berekening gemaakt van het verschil bij de contractuele rente en de huidige marktrente. In de paragraaf financiering gaan we nader in op de marktwaarde van de reguliere leningen met een vaste rente en de leningen met een rente-instrument per 31 december 2025.

### Garantstellingen

Naast de schulden in dit overzicht staan wij voor ruim € 637 miljoen garant voor geldleningen van onder andere woningbouwcorporaties en NHG hypotheke van voor 2011 en rechtstreekse garanties. In de paragraaf Financiering vindt u een toelichting daarover.

### Looptijden en rente

Van de resterende rente-instrumenten had 40% aan het begin een looptijd tussen 20 en 30 jaar en bij de andere 60% 50 jaar. De rentes variëren van 2,52% tot 4,08%.

### Rentelast van de schulden op lange termijn

Hieronder hebben we een overzicht opgenomen van de rentelast die in 2025 voortvloeide uit de schulden op lange termijn. Voor een vergelijking hebben we daarnaast de gegevens over 2024 gezet. U ziet dan dat de rentelast wederom is afgenomen, naar een nog lager niveau dan vorig jaar. Dat komt doordat er geen nieuwe langlopende leningen zijn aangetrokken. Er zijn wel leningen afgelost gedurende het jaar. Meer informatie hierover vindt u in de paragraaf Financiering.

(bedragen x € 1.000)		2025	2024
<b>Rentelast schulden met een rentevaste periode &gt; 1 jaar</b>			
09.1	Obligatieleningen	444	634
09.2	Pensioenfondsen en verzekerings instellingen	0	0
09.3	Banken en overige financiële instellingen	3.411	3.551
09.4	Binnenlandse bedrijven	153	153
09.5	Overige binnenlandse sectoren	41	42
<b>Totaal rentelast</b>		<b><u>4.049</u></b>	<b><u>4.380</u></b>

## Schulden met een rentetypische looptijd <1 jaar

De schulden op korte termijn zijn alle schulden waarvan de rente korter dan 1 jaar vaststaat. In onderstaande tabel is te zien hoe de schuld op korte termijn eind 2025 op de balans stond.

bedragen x € 1.000,-

10	Schulden met een rentetypische looptijd <1 jaar	31-12-2025	31-12-2024	Mutatie
	<u>Overige vlottende schulden</u>			
10.73	Overige vlottende schulden	19.361	9.700	9.661
<b>Totaal</b>	<b>Schulden met een rentetypische looptijd &lt;1 jaar</b>	<b>19.361</b>	<b>9.700</b>	<b>9.661</b>

### Overige vlottende schulden (10.73)

Onder deze post staan de facturen die wij nog moeten betalen (crediteuren). Deze post is toegenomene omdat we meer gebruikmaken van de ruimere betaaltermijn.

## Overlopende passiva

### Vooruit ontvangen bedragen

Dit zijn bedragen die we in 2025 hebben ontvangen, maar die niet te maken hebben met het boekjaar 2025. Het is geld dat we hebben gekregen voor prestaties die we in 2026 of later gaan leveren of uitvoeren. We mogen dat geld niet in de exploitatie opnemen en 'parkeren' het daarom tijdelijk op de balans. We hebben de bedragen verdeeld naar de diverse overheden. De bedragen die we van andere instellingen vooruitbetaald hebben gekregen, staan bij overige overlopende passiva.

### Overige overlopende passiva

Hieronder vallen onder andere bedragen die we nog moeten betalen. Het zijn kosten voor diensten die in 2025 zijn geleverd, maar waarvoor we de factuur nog niet hebben betaald. We hebben de kosten in 2025 al wel in de exploitatie opgenomen.

bedragen x € 1.000,-

11	Overlopende passiva	31-12-2025	31-12-2024	Mutatie
	<u>Vooruit ontvangen bijdragen van de EU</u>			
11.74	Vooruit ontvangen bijdragen van de EU	289	1.468	-1.179
	<u>Vooruit ontvangen bedragen van het Rijk</u>			
11.75	VOB het Rijk	103.391	99.074	4.317
	<u>Vooruit ontvangen bijdragen van de Provincie</u>			
11.105	Vooruit ontvangen bijdr. provincies	2.590	2.046	544
	<u>Vooruit ontvangen bijdragen van Gemeenten</u>			
11.106	Vooruitontvangen bijdragen gemeenten	4.828	3.892	936
	<u>Vooruit ontvangen bijdragen van overige overheden</u>			
11.107	Vooruitontvangen bijdragen ov.overh	6.123	7.356	-1.233
	<u>Overige overlopende passiva</u>			
11.77	Overige overlopende passiva	48.477	44.412	4.065
	<b>Totaal Overlopende passiva</b>	<b>165.698</b>	<b>158.248</b>	<b>7.450</b>

Per 1-1-2025 wordt in verband met een IV3-wijziging het onderdeel 'Vooruit ontvangen bijdragen overige overheid' opgesplitst in 'Vooruit ontvangen bijdragen provincie', 'Vooruit ontvangen bijdragen gemeenten' en 'Vooruit ontvangen bijdragen overige overheid'.

Op totaal niveau is de overlopende passiva met € 7,4 miljoen toegenomen.

Deze post laat vaker fluctuaties zien. Ditmaal springen de vooruit ontvangen bedragen van het Rijk en de overige overheden in het oog. Dit betreft subsidies die wij hebben ontvangen, maar waarvan de prestatie nog niet geleverd is. Zie hiervoor de hieronder weergegeven 'Verloopstaat overlopende passiva mede-overheden'.

### Verloopstaat overlopende passiva mede-overheden

11	Overlopende passiva (bedragen x € 1.000)	1-1-2025	Verminderingen	Vermeerderingen	31-12-2025	Mutatie
	<u>Vooruitontvangen bijdragen de EU</u>					
11.01	Europees Sociaal Fonds (ESF)	1.391	1.492	314	213	-1.178
	Diversen < € 300.000	77			77	0
		<b>1.468</b>	<b>1.492</b>	<b>314</b>	<b>290</b>	<b>-1.178</b>
	<u>Vooruitontvangen bijdragen van het Rijk</u>					
11.02	WBI Kanaalzone	18.139	0	0	18.139	0
11.03	Regiodeal 3D	10.194	0	4.080	14.275	4.080
11.04	Verduurzaming slecht geïsoleerde woningen	9.550	0	3.565	13.114	3.565
11.05	Ontwikkeling, realisatie en werking van Flexcity	12.480	0	0	12.480	0
11.06	Wet inburgering	4.402	3.697	4.342	5.047	645
11.07	WBI Veldhuis	4.909	0	0	4.909	0

11.08	Onderwijsachterstandenbeleid	3.994	3.994	4.707	4.707	714
11.09	WBI Kayersmolen	3.263	0	0	3.263	0
11.10	SPUK tijd. stim.maatr. veilig,slim, doelmatig+duurz. gebr. mob.infrastruct.	1.250	278	1.989	2.961	1.711
11.11	Tijd.uitk. cap.decentr.overh. tbv klimaat- en energiebeleid	1.210	128	1.312	2.394	1.184
11.12	Tijdelijke impulsmaatregeling klimaatadaptatie	2.818	570	0	2.248	-570
11.13	Rijksbijdrage Integraal Zorg Akkoord (IZA)	1.867	0	140	2.007	140
11.14	Regionale gelden HG	1.696	1.696	1.993	1.993	297
11.15	Impulsaanpak winkelgebieden (Oranjerie)	1.498	0	449	1.947	449
11.16	Oekraïne	225	-232	1.351	1.809	1.584
11.17	SPUK stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen E120	0	0	1.662	1.662	1.662
11.18	Ventilatie in scholen (SUVIS)	1.833	442	0	1.391	-442
11.19	Tozo	1.781	753	318	1.346	-435
11.20	Rijksbijdrage Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)	1.094	0	107	1.201	107
11.21	VSV	267	267	1.083	1.083	815
11.22	Regionale struc NPLW	452	0	291	743	291
11.23	Meeneemregeling WEB	662	662	674	674	12
11.24	Energiearmoede	2.246	1.649	0	597	-1.649
11.25	NPO gelden	1.121	1.121	264	264	-857
11.26	SPUK stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023 E84	494	0	0	494	0
11.27	Cleantech Regiodeal	882	441	0	441	-441
11.28	Subsidieregeling sanering verkeerlawaaai (Gevelsanering OVIJ)	472	50	0	422	-50
11.29	Proeftuinen aardgasvrije wijken (Warmtenet Kerschoten)	6.125	5.705	0	420	-5.705
11.30	Regionale gelden DUUP	501	501	192	192	-309
11.31	Startbouwimpuls (Teresiakerk)	438	325	0	113	-325
11.32	Impuls jongerencultuur	404	404	16	16	-388
11.33	Meerkosten Energie Openbare zwembaden	477	477	0	0	-477
11.34	Onderwijshuisvesting Oekraïense leerlingen	431	431	0	0	-431
11.35	Huisvesting kwetsbare doelgroepen	415	415	0	0	-415
	SPUK divers	1.100	868	317	549	-551
	Diversen < € 300.000	383	222	331	492	109
		<b>99.074</b>	<b>24.865</b>	<b>29.183</b>	<b>103.392</b>	<b>4.318</b>
	<u>Vooruitontvangen bijdragen provincie</u>					
11.36	GEUS SPUK	0	0	511	511	511
11.37	WBI Veldhuis	271	0	80	351	80
11.38	Subsidie Prov.Gld/ Spoorstraat	518	518	0	0	-518
	Diversen < € 300.000	1.257	344	815	1.728	471
		<b>2.046</b>	<b>862</b>	<b>895</b>	<b>2.079</b>	<b>33</b>
	<u>Vooruitontvangen bijdragen gemeenten</u>					
11.39	MOBW regio	3.422	3.422	2.338	2.338	-1.084
11.40	Zorg- en Veiligheidshuis	1.736	0	0	1.736	0
	Diversen < € 300.000	470	470	755	755	285
		<b>5.628</b>	<b>3.892</b>	<b>3.093</b>	<b>4.828</b>	<b>-800</b>
	<u>Vooruitontvangen bijdragen van overige overheid</u>					
11.41	WVS 2024	4.281	4.281	4.564	4.564	283
	Diversen < € 300.000	1.339	1.267	1.487	1.559	220
		<b>5.620</b>	<b>5.548</b>	<b>6.051</b>	<b>6.123</b>	<b>503</b>

	Totaal overlopende passiva medeoverheden	113.835	36.659	40.047	117.223	3.388
--	--	---------	--------	--------	---------	-------

## Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen

Wij kennen ook verplichtingen en rechten die niet in de balans zijn opgenomen.

### Niet uit de balans blijvende verplichtingen:

Als eerste de garantstellingen. We staan als gemeente garant voor een aantal leningen. Hierbij kunt u denken aan leningen voor bijvoorbeeld woningbouwverenigingen. Het totaal aan leningen waarvoor wij garant staan bedraagt € 631,9 miljoen.

Risico op gemeentegaranties (bedragen x € 1 mln)	Restant bedrag 1-1-2025	% van totaal 1-1-2025	Restant bedrag 31-12-2025	% van totaal 31-12-2025
Rechtstreekse garantstelling	8,0	1,2%	7,4	1,2%
Als achtervang met WSW-garantie	427,7	66,3%	431,5	68,3%
Als achtervang NHG (tot 2011)	209,0	32,4%	193,0	30,5%
<b>Totaal</b>	<b>644,7</b>	<b>100,0%</b>	<b>631,9</b>	<b>100,0%</b>

Daarnaast zijn wij met leveranciers meerjarige contracten aangegaan. Dit geeft een financiële verplichting in toekomstige jaren. De waarde van deze verplichtingen is € 273,2 miljoen.

### Niet uit de balans blijvende rechten:

Wij kennen ook rechten die niet in de balans zijn opgenomen, dit betref stikstofrechten (kg NH<sub>3</sub>). Om ruimtelijke ontwikkelingen te kunnen realiseren zijn stikstofrechten benodigd. Enerzijds kan vastgoed worden aangekocht dan staat de taxatiewaarde (uitgaande van onttrekking aan de agrarische functie) op de balans. De waarde van stikstofrechten worden niet apart gewaardeerd. Anderszijds kan enkel stikstofrechten gekocht worden, ook dan worden de stikstofrechten niet apart gewaardeerd. De stikstofrechten worden ten laste van de exploitatie geboekt. De rechten zijn via de salderingsovereenkomst gebonden aan bepaalde projecten, de rechten zijn dus niet vrij in te zetten. Op dit moment is er geen reden aan te nemen dat deze rechten een beperkte houdbaarheid hebben. De waarde van de stikstofrechten per 31-12-2025 bedraagt € 2,1 miljoen euro. Voorgaand jaar per 31-12-2024 was dit een waarde van € 140.000. In het boekjaar 2025 hebben een drietal stikstof aankopen plaatsgevonden.

## Overzicht van baten en lasten (programmarekening)

bedragen x € 1.000,-

Taakveld/programma	Primaire begroting 2025			Begroting 2025			Rekening 2025			Afwijkingen 2025			Rekening
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	2024
<b>Paragraaf bedrijfsvoering</b>													
0.4 Overhead	89.231	4.718	-84.514	89.910	4.610	-85.299	88.780	6.115	-82.666	1.129	1.504	2.634	-78.593
<b>Sub-totaal programma</b>	<b>89.231</b>	<b>4.718</b>	<b>-84.514</b>	<b>89.910</b>	<b>4.610</b>	<b>-85.299</b>	<b>88.780</b>	<b>6.115</b>	<b>-82.666</b>	<b>1.129</b>	<b>1.504</b>	<b>2.634</b>	<b>-78.593</b>
<b>Programma 1 Samenleving</b>													
1.1 Crisisbeheer en brandweer	14.561	93	-14.468	14.561	93	-14.468	14.078	0	-14.078	483	-93	390	-13.587
1.2 Openbare orde en veiligheid	11.401	1.252	-10.149	13.748	1.222	-12.526	10.685	1.274	-9.411	3.063	52	3.115	-11.009
4.2 Onderwijshuisvesting	20.587	1.027	-19.560	20.944	1.027	-19.917	19.730	2.681	-17.049	1.214	1.653	2.867	-15.161
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	17.418	9.824	-7.594	18.501	10.945	-7.556	19.133	11.954	-7.179	-631	1.009	377	-6.009
5.1 Sportbeleid en activering	3.488	561	-2.927	3.815	659	-3.157	4.128	886	-3.243	-313	227	-86	-3.453
5.2 Sportaccommodaties	15.192	5.496	-9.696	15.820	5.616	-10.204	16.149	5.696	-10.453	-329	80	-249	-8.698
5.3 Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	15.652	3.601	-12.051	15.384	3.601	-11.783	16.049	4.041	-12.008	-665	441	-224	-10.872
5.4 Musea	2.483	1.321	-1.162	2.487	1.321	-1.166	2.481	1.359	-1.121	6	38	44	-1.062
5.5 Cultureel erfgoed	2.213	125	-2.088	2.934	125	-2.809	2.782	127	-2.655	152	2	154	-1.450
5.6 Media	6.817	0	-6.817	7.436	146	-7.289	7.436	146	-7.289	0	0	0	-6.561
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	30.982	8.077	-22.904	33.748	8.720	-25.028	50.812	26.545	-24.267	-17.064	17.826	762	-14.772
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-30.843
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	59	0	-59	59	0	-59	102	0	-102	-42	0	-42	0
6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	9.680	0	-9.680	9.788	0	-9.788	9.981	230	-9.750	-193	230	38	0

6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	13.903	81	-13.822	14.824	667	-14.157	15.014	947	-14.067	-189	280	90	0
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-9.497
6.60 Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	11.399	325	-11.074	11.399	325	-11.074	9.160	432	-8.728	2.239	107	2.346	0
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-43.193
6.711 Huishoudelijke hulp WMO	17.400	744	-16.657	17.400	744	-16.657	18.048	733	-17.315	-648	-10	-658	0
6.712 Begeleiding WMO	30.046	0	-30.046	30.046	0	-30.046	27.090	95	-26.996	2.955	95	3.050	0
6.713 Dagbesteding WMO	0	0	0	0	0	0	2.224	0	-2.224	-2.224	0	-2.224	0
6.714 Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	60	0	-60	60	0	-60	61	0	-61	-1	0	-1	0
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-73.369
6.751 Jeugdhulp ambulante lokaal	760	0	-760	1.095	0	-1.095	1.186	0	-1.186	-91	0	-91	0
6.752 Jeugdhulp ambulante regionaal	24.628	0	-24.628	48.832	0	-48.832	48.152	149	-48.003	680	149	829	0
6.753 Jeugdhulp ambulante landelijk	0	0	0	636	0	-636	772	0	-772	-135	0	-135	0
6.761 Jeugdhulp met verblijf lokaal	0	0	0	0	0	0	3	0	-3	-3	0	-3	0
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	38.751	0	-38.751	22.012	0	-22.012	26.547	157	-26.390	-4.535	157	-4.378	0
6.763 Jeugdhulp met verblijf landelijk	2.673	0	-2.673	2.116	0	-2.116	2.010	0	-2.010	106	0	106	0
6.791 PGB Wmo	1.267	0	-1.267	1.267	0	-1.267	1.216	0	-1.216	50	0	50	0
6.792 PGB Jeugd	1.291	0	-1.291	707	0	-707	684	0	-684	23	0	23	0
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-43.116
6.811 Beschermd wonen (Wmo)	36.392	800	-35.592	37.060	800	-36.260	42.415	1.013	-41.402	-5.354	213	-5.141	0
6.812 Maatschappelijke en vrouwenopvang (Wmo)	14.041	1.825	-12.216	15.804	1.825	-13.979	12.018	1.945	-10.073	3.786	120	3.906	0
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-4.408

6.821 Jeugdbescherming	7.146	0	-7.146	4.017	0	-4.017	4.755	43	-4.712	-738	43	-695	0
6.822 Jeugdreclassering	374	0	-374	429	0	-429	608	0	-608	-178	0	-178	0
6.91 Coördinatie en beleid Wmo	6.282	165	-6.117	6.282	165	-6.117	6.312	0	-6.312	-29	-165	-195	0
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd	3.425	110	-3.315	3.425	110	-3.315	3.575	0	-3.575	-150	-110	-260	0
7.1 Volksgezondheid	8.528	404	-8.124	12.129	3.982	-8.147	11.913	4.264	-7.648	216	283	499	-6.803
<b>Sub-totaal programma</b>	<b>368.898</b>	<b>35.832</b>	<b>-333.067</b>	<b>388.767</b>	<b>42.093</b>	<b>-346.673</b>	<b>407.306</b>	<b>64.719</b>	<b>-342.587</b>	<b>-18.539</b>	<b>22.626</b>	<b>4.087</b>	<b>-303.861</b>
<b>Programma 2 Leefomgeving</b>													
0.63 Parkeerbelasting	0	4.371	4.371	0	4.371	4.371	11	4.698	4.687	-11	326	315	5.056
1.2 Openbare orde en veiligheid	428	0	-428	378	0	-378	271	0	-271	108	0	108	-288
2.1 Verkeer en vervoer	23.405	1.422	-21.982	24.740	2.263	-22.477	23.677	2.814	-20.864	1.062	551	1.613	-20.864
2.2 Parkeren	6.066	3	-6.063	6.509	0	-6.509	8.657	2.340	-6.317	-2.149	2.340	192	-6.908
2.5 Openbaar vervoer	112	0	-112	112	0	-112	56	0	-56	56	0	56	-59
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	26.640	1.716	-24.924	33.147	1.716	-31.431	26.334	2.725	-23.610	6.813	1.009	7.822	-22.243
7.2 Riolering	10.307	14.061	3.754	10.432	14.186	3.754	10.606	14.390	3.784	-174	205	31	3.419
7.3 Afval	22.419	27.648	5.229	22.419	27.648	5.229	23.326	28.706	5.380	-907	1.059	151	5.257
7.4 Milieubeheer	11.743	2.878	-8.866	13.758	8.680	-5.077	15.397	13.863	-1.533	-1.639	5.183	3.544	-6.900
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	1.510	2.202	692	1.510	2.202	692	1.513	2.134	622	-3	-68	-70	575
8.1 Ruimte en leefomgeving	10.644	1.209	-9.435	20.963	517	-20.446	23.085	3.906	-19.179	-2.122	3.388	1.267	-11.793
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	10.682	10.682	0	13.758	12.100	-1.658	9.931	9.445	-486	3.827	-2.655	1.172	4.534
8.3 Wonen en bouwen	9.626	5.288	-4.338	9.940	5.544	-4.396	9.149	6.956	-2.194	791	1.411	2.202	-5.618
<b>Sub-totaal programma</b>	<b>133.582</b>	<b>71.479</b>	<b>-62.102</b>	<b>157.666</b>	<b>79.228</b>	<b>-78.438</b>	<b>152.013</b>	<b>91.977</b>	<b>-60.036</b>	<b>5.653</b>	<b>12.749</b>	<b>18.402</b>	<b>-55.833</b>
<b>Programma 3 Economie en inkomen</b>													
3.1 Economische ontwikkeling	6.373	0	-6.373	6.567	0	-6.567	4.625	65	-4.560	1.941	65	2.006	-3.595
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	11.972	11.972	0	9.930	9.930	0	5.684	6.643	959	4.246	-3.287	959	-519
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	889	479	-411	889	479	-411	872	331	-542	17	-148	-131	-327
3.4 Economische promotie	3.273	0	-3.273	3.288	0	-3.288	2.654	4	-2.650	634	4	638	-2.769

5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	643	0	-643	643	0	-643	561	27	-534	82	27	109	-1.091
6.3 Inkomensregelingen	94.982	68.975	-26.007	96.676	68.975	-27.701	97.714	71.690	-26.024	-1.038	2.715	1.677	-24.790
6.4 WSW en beschut werk	21.470	0	-21.470	23.252	0	-23.252	22.697	0	-22.697	555	0	555	-22.704
6.5 Arbeidsparticipatie	8.126	20	-8.106	10.605	20	-10.585	12.970	2.442	-10.528	-2.365	2.422	57	-8.217
<b>Sub-totaal programma</b>	<b>147.729</b>	<b>81.446</b>	<b>-66.284</b>	<b>151.851</b>	<b>79.403</b>	<b>-72.448</b>	<b>147.778</b>	<b>81.201</b>	<b>-66.578</b>	<b>4.073</b>	<b>1.797</b>	<b>5.870</b>	<b>-64.012</b>
<b>Programma 4 Bestuur, inwoners en financiën</b>													
0.1 Bestuur	12.707	165	-12.542	12.697	165	-12.532	14.880	209	-14.671	-2.183	44	-2.139	-13.873
0.2 Burgerzaken	6.060	3.999	-2.061	6.600	3.999	-2.601	6.305	3.873	-2.432	296	-126	170	-2.119
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	6.194	1.682	-4.512	14.735	1.682	-13.053	6.907	4.695	-2.211	7.828	3.014	10.842	-7.499
0.5 Treasury	9.589	11.293	1.704	9.589	11.293	1.704	5.981	7.125	1.143	3.607	-4.168	-561	1.234
0.61 OZB Woningen	2.333	30.405	28.073	2.333	30.405	28.073	2.343	30.367	28.024	-10	-38	-48	26.792
0.62 OZB niet-woningen	347	32.129	31.782	347	32.129	31.782	347	32.879	32.531	0	749	749	30.521
0.64 Belastingen overig	60	1.791	1.731	60	1.791	1.731	43	1.937	1.894	17	146	163	1.555
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds	0	470.257	470.257	0	484.653	484.653	0	501.439	501.439	0	16.786	16.786	464.169
0.8 Overige baten en lasten	-2.342	360	2.702	-2.838	413	3.251	7.563	11.281	3.717	-10.401	10.867	466	3.437
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	0	0	0	0	189	0	-189	-189	0	-189	-190
3.4 Economische promotie	6	2.639	2.633	6	2.639	2.633	6	2.452	2.445	0	-187	-187	2.901
<b>Sub-totaal programma</b>	<b>34.953</b>	<b>554.721</b>	<b>519.768</b>	<b>43.529</b>	<b>569.169</b>	<b>525.641</b>	<b>44.565</b>	<b>596.256</b>	<b>551.691</b>	<b>-1.036</b>	<b>27.087</b>	<b>26.051</b>	<b>506.927</b>
<b>Saldo van lasten en baten programma's (excl. mutaties reserves)</b>	<b>774.394</b>	<b>748.195</b>	<b>-26.199</b>	<b>831.722</b>	<b>774.504</b>	<b>-57.218</b>	<b>840.442</b>	<b>840.267</b>	<b>-174</b>	<b>-8.720</b>	<b>65.763</b>	<b>57.043</b>	<b>4.628</b>
<b>0.10 Mutaties reserves</b>													
Paragraaf bedrijfsvoering	0	0	0	0	652	652	247	687	440	-247	35	-212	2.303
Programma 1 Samenleving	540	14.975	14.435	540	19.996	19.456	12.185	18.837	6.653	-11.645	-1.158	-12.804	-13.558
Programma 2 Leefomgeving	47.150	13.202	-33.948	64.923	46.038	-18.885	74.043	44.594	-29.450	-9.120	-1.444	-10.565	-20.570
Programma 3 Economie en inkomen	5.850	2.317	-3.533	5.850	3.555	-2.295	7.982	2.170	-5.812	-2.132	-1.384	-3.517	-941

Programma 4 Bestuur, inwoners en financiën	1.300	50.531	49.231	1.300	59.589	58.289	2.924	51.984	49.060	-1.624	-7.605	-9.229	31.324
<b>Saldo mutaties reserves</b>	<b>54.840</b>	<b>81.024</b>	<b>26.185</b>	<b>72.613</b>	<b>129.830</b>	<b>57.218</b>	<b>97.382</b>	<b>118.273</b>	<b>20.891</b>	<b>-24.769</b>	<b>-11.557</b>	<b>-36.326</b>	<b>-1.442</b>
<b>Saldo van lasten en baten programma's (excl. resultaat)</b>	<b>829.233</b>	<b>829.219</b>	<b>-14</b>	<b>904.334</b>	<b>904.334</b>	<b>0</b>	<b>937.823</b>	<b>958.540</b>	<b>20.717</b>	<b>-33.489</b>	<b>54.206</b>	<b>20.717</b>	<b>3.186</b>
<b>Overgeboekt resultaat naar balans</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>-20.717</b>	<b>-20.717</b>	<b>0</b>	<b>-20.717</b>	<b>-20.717</b>	<b>-3.186</b>
<b>Saldo van lasten en baten programma's</b>	<b>829.233</b>	<b>829.219</b>	<b>-14</b>	<b>904.334</b>	<b>904.334</b>	<b>0</b>	<b>937.823</b>	<b>937.823</b>	<b>0</b>	<b>-33.489</b>	<b>33.489</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

De primaire begroting is inclusief de eerste begrotingswijziging.

# Wet Normering Topinkomens (WNT)

## Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publiek en semi-publieke sector (WNT)

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publiek en semi-publieke sector (WNT) heeft als belangrijkste uitgangspunt dat alle partijen, zowel (beoogde) topfunctionarissen als instellingen, openbaar hun maatschappelijke verantwoordelijkheid dragen. De wet schrijft voor dat financiële gegevens van topfunctionarissen openbaar gemaakt moeten worden. In de onderstaande tabel zijn deze gegevens opgenomen.

Bij het opstellen van deze paragraaf hebben wij de Beleidsregels toepassing WNT van 27 februari 2014, inclusief de wijziging van 12 maart 2014, van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties als uitgangspunt gehanteerd.

Gegevens 2025 (bedragen x € 1)	S. de Bruin	S.M. Stam
<b>Functiegegevens</b>	Gemeentesecretaris	Raadsgriffier
Aanvang en einde functievervulling in 2025	01/01 t/m 31/12	1/1 t/m 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	1
Dienstbetrekking?	ja	ja
<b>Bezoldiging</b>		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	172.673	145.689
Beloningen betaalbaar op termijn	23.310	23.186
Subtotaal	195.983	168.875
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	246.000	246.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
<b>Bezoldiging</b>	<b>195.983</b>	<b>168.875</b>
Het bedrag van de overschrijding, en	N.v.t.	N.v.t.
de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.

Gegevens 2024 (bedragen x € 1)	S. de Bruin	S.M. Stam
<b>Functiegegevens</b>	Gemeentesecretaris	Raadsgriffier
Aanvang en einde functievervulling in 2024	01/01 t/m 31/12	1/1 t/m 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	1
Dienstbetrekking?	ja	ja
<b>Bezoldiging</b>		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	163.026	139.936
Beloningen betaalbaar op termijn	23.378	22.966
Subtotaal	186.404	162.902
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	233.000	233.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
<b>Bezoldiging</b>	<b>186.404</b>	<b>162.902</b>

Het bedrag van de overschrijding, en	N.v.t.	N.v.t.
de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.

Er zijn geen belastbare vaste en variabele onkostenvergoedingen uitgekeerd.  
Het bezoldigingsmaximum was voor 2024 voor gemeenten € 233.000. Voor 2025 bedraagt dit bedrag € 246.000.

Het weergegeven toepasselijke WNT-maximum per persoon of functie is berekend naar rato van de omvang (en voor topfunctionarissen tevens de duur) van het dienstverband, waarbij voor de berekening de omvang van het dienstverband nooit groter is dan 1,0 fte. Mevrouw de Bruin en mevrouw Stam zijn het gehele jaar in dienst geweest

#### **Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT**

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen die in 2025 een bezoldiging boven het toepasselijke WNT-maximum hebben ontvangen, of waarvoor in eerdere jaren een vermelding op grond van de WOPT of de WNT heeft plaatsgevonden of had moeten plaatsvinden. Er zijn in 2025 geen ontsluitkeringen aan overige functionarissen betaald die op grond van de WNT dienen te worden gerapporteerd.

Wij herkennen ons in de door de Minister van BZK in zijn kamerbrief d.d. 27 februari 2014 onderkende uitvoeringsproblemen met betrekking tot externe niet-topfunctionarissen. In lijn met paragraaf 6 van de (gewijzigde) Beleidsregels toepassing WNT leggen wij geen verantwoording af over externe niet-topfunctionarissen.

## Incidentele lasten en baten

In dit overzicht zijn de incidentele baten en lasten vermeld. Onder incidentele baten en lasten verstaan wij:

- Projecten
- Subsidies voor een bepaalde tijd
- (De realisatie van) budgetten die tijdelijk zijn toegekend
- (De realisatie van) budgetten die structureel zijn geweest, maar eindigen

Deze baten en lasten hebben betrekking op de exploitatiebegroting, zijn in de programma's opgenomen en beïnvloeden het structurele jaarrekeningresultaat. Conform financiële verordening zijn alle posten > € 500.000 in dit overzicht meegenomen.

Programma	Taakveld	Betreft	Toelichting (waarom incidenteel?)	(Bedragen x € 1.000)		Begroting 2025		Realisatie 2025	
				Baten	Lasten	Baten	Lasten		
1	5.5	80 jaar vrijheid	80 jaar vrijheid: Dit betreft incidentele middelen die beschikbaar zijn gesteld om 80 jaar vrijheid te vieren.	0	1.042	0	1.030		
1	4.3	Actieplan preventie Jeugdzorg & Onderwijs	Actieplan preventie Jeugdzorg & Onderwijs: Dit betreft onderdelen uit het actieplan die niet structureel zijn. De onderdelen 'regie' en 'verbinding school-thuis / schoolmaatschappelijk werk' zijn wel structureel en zitten hier niet in.	0	1.589	0	1.756		
1	6.8	Tijdelijke huisvesting Omnizorg	Tijdelijke huisvesting Omnizorg: Omnizorg wordt tijdelijk ergens anders gehuisvest. Dit leidt in 2025 tot incidentele lasten.	0	5.675	0	1.221		
1	6.1	Actieplan welzijn	Actieplan welzijn: in de MPB 2023-2026 zijn incidentele middelen voor de jaren 2023 t/m 2026 beschikbaar gesteld voor uitvoering van het actieplan welzijn.	0	1.000	0	849		
1	6.2	Preventieaanpak zorg	Preventie aanpak zorg: in de MPB 2023-2026 zijn incidele middelen voor de jaren 2023 t/m	0	500	0	414		

			2026 beschikbaar gesteld voor extra preventieve activiteiten.				
1	6.3	Actieplan armoede	Actieplan armoede: Er zijn incidentele middelen voor 2025 en 2026 beschikbaar gesteld om een bredere doelgroep extra te ondersteunen.	0	1.300	0	1.266
1	3.1	Hoger onderwijs uit reserve	Hoger onderwijs uit reserve: dit betreft de geplande incidentele uitgaven voor hoger onderwijs die uit de reserve hoger onderwijs worden gedekt.	0	816	0	738
1	1.2	Veiligheidscentrum	Veiligheidscentrum: Dit betreft incidentele middelen die nodig zijn voor de bouw van het Veiligheidscentrum aan de Matenpoort.	0	3.200	0	0
1	4.2	Incidentele bedragen onderwijshuisvesting uit reserve	Incidentele bedragen onderwijshuisvesting uit reserve: het gaat met name om eenmalig extra afschrijvingen op onderwijshuisvesting.	0	1.173	0	0
1	5.2	Omnisport	Betreft benodigde inzet van brandwacht vanwege de vervanging van de brandmeldinstallatie.	0	300	0	442
1	4.2	OHV - OHBA	Nieuwkomersbekostiging - eenmalige ontvangst voor 20 jaar	0	0	975	0
1	4.2	OHV - Eigen Risico brand	Brand Ugchelen	0	0	0	750
1	0.10	Mutatie reserves	Alle reservemutaties bij de gemeente Apeldoorn zijn incidenteel. Een uitsplitsing van de reservemutaties is opgenomen in de programmaverantwoording	14.974	140	18.837	12.185
2	5.7	Marshoeve	Marshoeve: Dit betreft een onontkoombaar bedrag voor de beëindiging van de Marshoeve. De kosten komen voort uit lopende acties.	0	825	0	1.608
2	0.3	Onrendabele top uitbreiding woonwagendplaatsen	Onrendabele top uitbreiding woonwagendplaatsen: Dit betreft een reservering voor de verwachte tekorten die ontstaan bij de grondexploitatie van de realisatie van nieuwe woonwagendplaatsen en	0	840	0	0

			uitbreiding van bestaande woonwagenstandplaatsen.				
2	5.7	Agenda Klimaatadaptatie en natuur	Agenda Klimaatadaptatie en natuur: Het bedrag voor 2025 is beschikbaar gesteld bij de MPB 2024-2027. Het betreft incidentele exploitatielasten om deze klimaatagenda uit te voeren.	0	1.350	0	1.519
2	8.1	Stadmaken/BSK ontwikkelportfolio formatie	Stadmaken/BSK ontwikkelportfolio formatie: dit betreft incidentele middelen voor het ontwikkelportfolio Stadmaken/BSK die gedekt worden uit de reserve AOF	0	785	0	660
2	8.1	Programmabureau Stadmaken op de Veluwe/IPOR	Programmabureau Stadmaken op de Veluwe/IPOR: dit programmabureau is tijdelijk waardoor het met incidentele middelen uit de reserve AOF wordt gedekt.	0	3.300	0	3.173
2	7.4	Energietransitie beschikbaar uit AOF	Energietransitie beschikbaar uit AOF: deze middelen zijn beschikbaar gesteld vanuit de reserve AOF voor in centele uitgaven Energietransitie	0	803	0	0
2	2.1	Herstelwerkzaamheden na aanleg saneringsprojecten (gas, water en glasvezel)	Na vervanging van gas- en waterleidingen en aanleg van glasvezel dient de openbare ruimte weer op orde te worden gebracht. Hiervoor ontvangen wij bijdragen van derden en maken wij herstelkosten	1.192	1.192	1.192	1.192
2	2.1	Liander netwerkkosten	Onze netwerkbeheerder heeft bij een na/herberekening geconstateerd dat zij de gemeente Apeldoorn over de jaren 2018 tot en met 2024 teveel in rekening heeft gebracht. Omdat wij als kleinverbruiker geregistreerd staan ontvangen wij geen factuurspecificaties waardoor wij deze omissie niet hebben kunnen constateren. De correctie leidt tot een éénmalig voordeel.	0	0	518	0
2	2.2	Rijwielstallingen	Verkoop en afboeking van boekwaarde van de appartementen boven vm Kijkshop	0	0	1.269	1.269

2	2.2	Parkeren Apeldoorn West	In 2025 is de exploitatie van het parkeerterrein Berg en Bosch en het overloopterrein langs de JC Wilsaan overgedragen aan de Apenheul. De helft van de kosten van de overdrachtsbelasting komt voor rekening van de gemeente Apeldoorn (€ 396.000). De overdracht van de boekwaarde van een aantal goederen van Accres naar de Apenheul (€ 107.000) loopt via de exploitatie van de gemeente Apeldoorn. De incidentele opbrengst betreft de vergoeding die Apenheul betaalt voor overname van de exploitatie.	0	0	1.010	503
2	8.1	Particuliere projecten	Verplaatsingsvergoeding Royal Talens - Veldhuis	7.000	0	6.894	0
2	8.2	Grondbedrijf niet-bedrijven	Kasstroom 2025 excl balansmutatie incl winstneming en mutaties verliesvoorzieningen	6.823	13.758	9.116	9.931
2	8.2	Grondbedrijf niet-bedrijven	Mutatie balanspost onderhanden werk/voorraden	5.277		328	
2	0.10	Mutatie reserves	Alle reservemutaties bij de gemeente Apeldoorn zijn incidenteel. Een uitsplitsing van de reservemutaties is opgenomen in de programmaverantwoording	3.555	5.850	44.594	74.043
3	3.1	Binnenstadsfonds	Binnenstadsfonds: Om de binnenstad een impuls te geven willen we, op basis van een actieprogramma, een groot aantal acties uitvoeren. Het actieprogramma is geen nieuwe visie, maar een integraal stuk dat de opgaven, projecten en acties bundelt die nodig zijn om de binnenstad de goede kant op te sturen.	0	500	0	0
3	3.4	Evenementenfonds	Evenementenfonds: In december 2023 is de Kadernota Evenementen 2024 door de gemeenteraad vastgesteld. In de nota zijn verschillende ambities vastgelegd in een uitvoeringsagenda. Om uitvoering te kunnen geven aan deze ambities is een financiële impuls nodig. We nemen € 500.000 aan investeringsruimte op om te kunnen investeren in infrastructurele verbeteringen op bestaande	0	1.000	0	275

			evenemententerreinen zoals het Zwitsalterrein of de Bosweide. Daarnaast nemen we eenmalig een bedrag van € 1 miljoen op voor vergelijkbare investeringen op evenemententerreinen die niet in eigendom bij de gemeente zijn.				
3	3.1	Programma werklocaties	De gemeenteraad heeft middelen in het AOF beschikbaar gesteld voor de uitvoering van het programma werklocaties. De kosten in 2025 zijn beperkt gebleven tot de kosten van personele inzet. Alle kosten en opbrengsten voor grondexploitaties worden volgens de BBV als incidenteel aangemerkt.	0	1.500	0	194
3	3.2	Grondbedrijf bedrijven	Kasstroom 2025 excl balansmutatie incl winstneming en mutaties verliesvoorzieningen. Alle kosten en opbrengsten voor grondexploitaties worden volgens de BBV als incidenteel aangemerkt.	4.683	9.930	4.991	5.684
3	3.2	Grondbedrijf bedrijven	Mutatie balanspost onderhanden werk/voorraden	5.247	0	1.652	0
3	0.10	Mutatie reserves	Alle reservemutaties bij de gemeente Apeldoorn zijn incidenteel. Een uitsplitsing van de reservemutaties is opgenomen in de programmaverantwoording	1.755	5.850	2.170	7.982
4	0.3	Kanaalzone Noord	Verplaatsingsvergoeding locatie Fuite		9.000		0
4	0.8	PPS Wegener	Stikstofproblematiek: Zoals gemeld in de paragraaf weerstandsvermogen van de Jaarrekening 2024 werd destijds een stikstofrisico voorzien. Op grond van nader onderzoek hierop nemen we dit risico als verlies in deze jaarrekening				3.098
4	0.3	Erfpachten vnl grb	Betreft afboeking van de boekwaarde van de erfpacht Ecofactorij/Jsseldijk vanwege de ontvangen afkoop van de canon			1.545	1.545
4	0.3	Verkoop panden	Verkoopopbrengst t.o.v. taakstelling	250	0	631	0

4	0.10	Mutatie reserves	Alle reservemutaties bij de gemeente Apeldoorn zijn incidenteel. Een uitsplitsing van de reservemutaties is opgenomen in de programmaverantwoording	49.355	1.300	51.984	2.924
bedrijfsvoering 0.4		Verbeteren financiële informatie	Verbeteren financiële informatie: De financiële informatie wordt momenteel als onvoldoende ervaren. Om deze te verbeteren is een plan van aanpak opgesteld. Dit gaat onder andere om de implementatie van een nieuw financieel systeem. Hiervoor zijn incidentele middelen beschikbaar gesteld.	0	1.163	0	1.230
bedrijfsvoering 0.10		Mutatie reserves	Alle reservemutaties bij de gemeente Apeldoorn zijn incidenteel. Een uitsplitsing van de reservemutaties is opgenomen in de programmaverantwoording	0	0	687	247
<b>Totaal</b>				<b>100.111</b>	<b>75.681</b>	<b>148.393</b>	<b>137.728</b>
Waarvan mutatie reserves				69.639	13.140	118.272	97.381
<b>Totaal excl. Mutatie reserves</b>				<b>30.472</b>	<b>62.541</b>	<b>30.121</b>	<b>40.347</b>

# Rechtmatigheidsverantwoording

## Inleiding

In de werkwijze inzake de rechtmatigheidsverantwoording (zie ook paragraaf Bedrijfsvoering – rechtmatigheid) classificeren we over- en onderschrijdingen van de lasten en baten als onrechtmatig. De afwijkingen kunnen wel acceptabel zijn. De afspraken daarover zijn opgenomen in de Financiële verordening 2025 zoals uw raad die heeft vastgesteld.

## Verantwoordelijkheid college van burgemeester en wethouders

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten niet alleen getrouw in de jaarrekening worden opgenomen, maar ook voldoen aan een drietal rechtmatigheidscriteria. Dit betreft het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre die criteria zijn nageleefd. Meer concreet houdt dit in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Daarvoor is het door de raad op 27 januari 2026 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving van toepassing.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag, dat de raad heeft bepaald en 1% van de totale lasten exclusief toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves bedraagt. Dat komt neer op € 8,4 miljoen. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2025 van de Commissie BBV van september 2025.

## Bevinding

Het college stelt vast dat de omvang van de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen € 24,5 miljoen bedragen. Dat is hoger dan het daarvoor gestelde grensbedrag van € 8,4 miljoen. Van de niet rechtmatig tot stand gekomen verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties is volgens het college overigens een bedrag van € 20,4 miljoen acceptabel op basis van door de gemeenteraad vastgestelde afspraken en wettelijke verplichtingen die moeten worden nageleefd conform wet en regelgeving en regels conform de BBV. Dit betreffen bijvoorbeeld begrotingsoverschrijdingen die reeds eerder gemeld zijn aan de Raad, waarbij de hogere kosten gedekt worden door direct gerelateerde hogere opbrengsten of waarbij sprake is van onvoorziene situaties. Maar de grootste overschrijding die acceptabel is, zijn de open eind regelingen binnen programma 1 (met name uitkeringen). Tot slot zijn er in deze jaarrekening twee voorzieningen aangevuld tot het noodzakelijke niveau om aan de prognose van de te verwachte verplichtingen te kunnen voldoen.

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met de raad aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het college ook beschreven welke actie het onderneemt om de vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

Begrotingscriterium	x € miljoen
1A. Overschrijding lasten programma's.	19,6
1B. Overschrijding investeringsbudgetten.	1,4
2. Ongeautoriseerde reservemutaties.	0,0
3. Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of niet tijdig aan de raad zijn gemeld.	0,0
<b>Totale begrotingsonrechtmatigheid (1+2+3)</b>	<b>21,0</b>
4. Waarvan acceptabel: Totaal van de begrotingsonrechtmatigheden dat past binnen het vooraf vastgestelde beleid en daarmee vooraf als acceptabel is geïdentificeerd. In de rechtmatigheidsverantwoording wordt verwezen naar dit vooraf vastgestelde beleid.	20,4

Waarvan niet acceptabel: De niet acceptabele begrotingsonrechtmatigheden worden inhoudelijk in de rechtmatigheidsverantwoording en in de paragraaf bedrijfsvoering toegelicht.	0,6
<b>Voorwaardencriterium</b>	
5. Inkopen ten onrechte niet Europees aanbesteed	3,5
<b>M&amp;O criterium</b>	
6. Bevindingen:	0,0
<b>Totale omvang van de onrechtmatigheid</b>	<b>24,5</b>
Waarvan acceptabel	20,4
Waarvan niet acceptabel	4,1

# Bijlagen

# Staat van reserves en voorzieningen

## Staat van reserves

Naam (bedragen x €1.000)	Beginbalans	Vermeerderingen	Verminderings	Eindbalans	Minimum	Maximum	Doel en bijzonderheden
<b>Algemene reserve</b>							
Algemene Reserve	152.953 *	1.300	49.223	105.030			Met ingang van 2023 is de algemene reserve grond samengevoegd met de algemene reserve. De algemene reserve heeft een tweeledige functie: (a) een deel risico reserve (buffer) en (b) een vrij te besteden deel.
<b>Algemene reserve</b>	<b>152.953</b>	<b>1.300</b>	<b>49.223</b>	<b>105.030</b>			
<b>Bestemmingsreserve</b>							
Reserve Overl. Projecten	15.313	18.853	15.313	18.853	0	n.v.t.	Geormerkte gelden
Reserve Hoger onderwijs	5.655		876	4.779	n.v.t.	n.v.t.	Gemeentelijke bijdrage in Hoger onderwijs (campus en Bachelor opleidingen)
Reserve ophogen activeringsgrens	1.313		911	401	0, 3.000		Meerjarige dekking voor hogere lasten ivm ophogenactiveringsgrens
Reserve groene compensaties	630	255		884	0		Aanplant nieuwe bomen ter compensatie gekapte bomen
Reserve Warmtenet Kerschoten		25.273		25.273			Dekking van t.z.t. te treffen verliesvoorzieningen zodat er geen effect is voor het jaarrekeningresultaat

Reserve onderwijshuisvesting	9.551	3.613		13.163	op termijn positief 10 jaar	n.v.t.	Reserve t.b.v. opvang fluctuaties in de uitgaven/inkomsten
Reserve MO/BW	20.672		12.547	8.125	n.v.t.		Dekking investeringen t.b.v. van de transformatie naar beschermd thuis; het tot en met 2024 gestorte bedrag is voldoende; er wordt in komende jaren niet meer bijgestort.
Reserve minder milieubel. sportveld	2.300		300	2.000	0	2.300	ter dekking duurzaamheidsmaatregelen kunstgras
Reserve frictiekosten	2.000			2.000	0	n.v.t.	Middelen om de mobiliteit te bevorderen
Resv gebiedsgericht grondwaterbeheer	1.321			1.321	n.v.t.	n.v.t.	Ter dekking van kosten voor grondwaterbeheer
Bedrijfsvoeringreserve	2.000	1.624	1.624	2.000	0	2.000	Waarborgen continuïteit van de bedrijfsvoering
Egalisatiereserve onderh.VGB	4.843		1.176	3.667			Deze egalisatiereserve dekt in samenhang met de vrijval vanuit de stelpost 'kapitaallasten vervangingen vastgoedbedrijf' met ingang van 2024 de extra storting in de onderhoudsvoorziening gemeentelijk vastgoed.
Reserve AOF	37.028	46.646	36.274	47.400	0	n.v.t.	Gecombineerde reserve voor diverse doeleinden
Reserve sportactiviteiten	242	6		248			Ondersteuning van sportevenementen

Reserve Hoogspanning de Maten	6.251		29	6.221	n.v.t.	n.v.t.	Het ondergronds brengen van hoogspanningslijnen in de wijk De Maten
Reserve topsportevenementen	188	-188			0	n.v.t.	Regelmatig financieel kunnen participeren in topsportevenementen
<b>Bestemmingsreserve</b>	<b>109.306</b>	<b>96.082</b>	<b>69.050</b>	<b>136.338</b>			
<b>Totaal</b>	<b>262.259</b>	<b>97.382</b>	<b>118.273</b>	<b>241.368</b>			

\* inclusief jaarrekeningresultaat jr-2024 (€ 3.186.000)

## Staat van voorzieningen

Verloopstaat voorzieningen jaarrekening 2025 (bedragen x € 1.000)	Beginbalans	Vermeerderingen	Verminderingen	Vrijval	Eindbalans	Doel en bijzonderheden
Spaar- en egalisatievoorziening WRP	4.513	92	0	0	4.606	Egalisatievoorziening gekoppeld aan geormerkte tarieven / leges met als doel egaliseren van lasten en baten
Verliesvoorziening GRB passief	8.916	2.361	8.916	0	2.361	Wanneer de voorziening groter is dan de boekwaarde van de betreffende bouwgrond in exploitatie, dient het restant van de voorziening dat niet kan worden gesaldeerd, aan de passiefzijde van de balans onder de voorzieningen te worden gepresenteerd.
Voorziening (vervangings)Investerings WRP	1.182	2.632	2.665	0	1.150	De bijdragen aan toekomstige (vervangings-)investerings, waarvoor een heffing wordt geheven als bedoeld in artikel 35 lid 1b BBV
Voorziening achterstallig onderhoud	282	0	67	0	216	Ter dekking kosten achterstallig onderhoud vastgoedportefeuille
Voorziening APPA	5.507	2.386	0	0	7.894	Pensioenopbouw (oud-)bestuurders; pensioenverplichtingen oud-bestuurders voor 2002 lopen nog via de exploitatie; in 2026 zal dit worden overgeheveld naar de voorziening.
Voorziening bodemsanering Holthuis	160	0	105	0	55	Ter dekking van kosten bodemsanering Holthuis
Voorziening Bovenwijks	4.038	282	519	0	3.801	Ter dekking van kosten voor bovenwijkse voorzieningen
Voorziening expl. begraafplaatsen	308	167	0	0	475	Ter dekking van toekomstige kosten onderhoud begraafplaatsen
Voorziening groot onderh stadh org	1.093	210	90	0	1.213	Ter dekking van toekomstig onderhoud
Voorziening Groot Onderhoud WRP	644	851	807	0	689	De voorziening maakt het mogelijk om fluctuaties in de uitgaven aan het groot onderhoud op te vangen ten aanzien van pompen en gemalen.

Voorziening Hertzbergerpark	5.257	0	260	0	4.997	Ter dekking van achterstallig onderhoud
Voorziening Huisvuilrechten	7.103	702	0	0	7.805	Egalisatievoorziening gekoppeld aan geormerkte tarieven / leges met als doel egaliseren van lasten en baten
Voorziening onderhoud Post Noord	0	26	19	0	7	Ter dekking van toekomstig onderhoud
Voorziening onderhoud Post Zuid	269	103	62	0	310	Ter dekking van toekomstig onderhoud
Voorziening onderhoud raadhuis	62	32	0	0	94	Ter dekking van toekomstig onderhoud
Voorziening Onderhoud Vastgoed	5.815	2.788	1.773	0	6.831	De voorziening dient primair als doel een gelijkmatige verdeling van onderhoudslasten.
Voorziening tijdelijke flexwoningen	770	24	0	0	794	Ter dekking van toekomstige plaatsingskosten
Voorziening verlofsparen	1.423	662	0	0	2.085	Miv van 2022 bestaat de mogelijkheid om verlof te sparen; de voorziening geeft een zo nauwkeurig mogelijke benadering van de verplichting
Voorziening zaken onder de rechter	0	1.850	0	0	1.850	Ter dekking vorderingen/zaken onder rechter
<b>Totaal</b>	<b>47.345</b>	<b>15.170</b>	<b>15.283</b>	<b>0</b>	<b>47.233</b>	

## Specificatie Apeldoorn Ontwikkelt Fonds (AOF)

Apeldoorn Ontwikkelt Fonds (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025 primair	Begroting 2025 na wijziging	Rekening 2025
<b>Stand per 1-1</b>	40.741	37.028	37.028
<b><u>Voeding AOF</u></b>			
<b>Schaalsprong Apeldoorn 2040 inclusief strategische aankopen</b>			
- strategische verwervingen/negatieve grondexploitaties	15.165	15.165	15.165
- Stadmaken/BSK ontwikkelportfolio formatie	785	785	785
<b>Bedrijventerreinen en economie</b>			
Programma werklocaties (MPB 2025-2028)	5.850	5.850	5.850
<b>Onrendabele top energietransitie en warmtenet</b>			
- Warmtenet	17.000	17.000	17.000
- Overdimensioneren warmtecentrale Kerschoten	3.500	3.500	3.500
- Energietransitie (MPB 2024-2027)	650	650	650
- Energietransitie (MPB 2025-2028)	9.000	9.000	9.000
<b>Versterking van het sociaal fundament</b>			
- Onrendabele top zorgwoningen	1.000	1.000	1.000
- Herschikken budget zorgwoningen	-2.000	-2.000	-2.000
- Herschikken budget Oekraïnegelden	-5.500	-5.500	-5.500
<b>Totaal voeding</b>	<b>45.450</b>	<b>45.450</b>	<b>45.450</b>
<b><u>Mutaties 2025</u></b>			
<b>Schaalsprong Apeldoorn 2040 inclusief strategische aankopen</b>			
- Stadmaken/BSK ontwikkelportfolio formatie	-785	-785	-660
- Programmabureau Stadmaken op de Veluwe/IPOR	-3.300	-3.470	-3.173
- Herzbergerpark		-263	-263

- Verhuiskostenvergoeding Talens		-7.000	-7.000
- Stikstof aankoop		-146	-146
- Stikstof aankoop		-1.815	-1.815
- WBI- aanvraag Kanaalzone		-5.500	
- Grex Hostcity		-1.658	-1.658
- Bijdrage onderzoek en sloop Hoofdstraat 80-82		-309	-258
- Afwaardering boekwaarde Marktplein			-25
<b>Bedrijventerreinen en economie</b>			
Bedrijventerreinen	-400	0	
Programma werklocaties		-1.500	-194
<b>Onrendabele top energietransitie en warmtenet</b>			
- onrendabele top energietransitie	-803	-803	
- Warmte voor de Wijk		-20.550	-20.550
- storting restant energietransitie			1.196
<b>Versterking van het sociaal fundament</b>			
- Bijdrage t.b.v. opvang vluchtelingen		-547	-533
<b>Totaal onttrekkingen</b>	<b>-5.288</b>	<b>-44.345</b>	<b>-35.078</b>
<b>Stand AOF per 31-12-2025</b>	<b>80.903</b>	<b>38.133</b>	<b>47.400</b>

### Toelichting

De raad heeft bij het vaststellen van de nota Reserves en Voorzieningen 2023 op 11 mei 2023 ingestemd met het vervallen van de aparte spelregels voor de BROA en het omzetten van deze reserve naar een Ontwikkelfonds. In de MPB 2024-2027 zijn nadere criteria opgenomen en is voorgesteld om dit Fonds voor de volgende doelen te gebruiken:

1. schaa sprong Apeldoorn 2040 inclusief strategische aankopen (prioritair: BSK, Zuidrand en Uddel);
2. ontwikkeling en onrendabele top van bedrijventerreinen;
3. onrendabele top energietransitie en warmtenet;
4. versterken van het sociaal fundament.

Ook zijn de volgende criteria vastgesteld:

- het AOF moet recht doen aan de bestuurlijke keuzes die eerder zijn gemaakt zoals bij de Omgevingsvisie 2040 en bij de Kadernota Maatschappelijke Ontwikkeling;
- in het fonds worden maatschappelijke opgaven opgenomen die belangrijk zijn voor de ontwikkeling van Apeldoorn 2040 en die niet in de jaarlijkse exploitatie van de MPB passen;
- het gaat om incidentele opgaven waarbij de uitvoering zich over meerdere jaren uitstrekt;
- jaarlijks wordt bij de MPB afgewogen of een nieuwe ambitie aan het Ontwikkefonds moet worden toegevoegd inclusief de benodigde dekkingsmiddelen;
- voeding van het AOF gebeurt via de MPB of de Voorjaarsnota met een onderbouwing op hoofdlijnen van de ambitie. Hiermee worden de middelen in het fonds gereserveerd, maar het college kan het geld nog niet uitgeven;
- onttrekking uit het AOF vindt plaats met een door de raad vastgesteld bestedingsplan en begrotingswijziging. Op dat moment ontstaat in het AOF een project met een fasering van de uitgaven. Als het bestedingsplan al in de MPB concreet onderbouwd kan worden, dan is geen apart raadsbesluit meer nodig;
- voor overheveling tussen projecten in het AOF is instemming van de raad nodig.

## **Ontwikkelingen AOF 2025**

### **Voeding AOF**

Om de realisatie van de ambities die samenhangen met het AOF mogelijk te maken, is in de MPB 2025-2028 een storting in deze reserve geraamd van ruim € 45 miljoen ten gunste van de verschillende schotten. Dit bedrag is ook daadwerkelijk aan de reserve toegevoegd in 2025.

### **Uitgaven ten lasten van het AOF**

Hieronder worden per schot van het AOF de belangrijkste ontwikkelingen 2025 ten aanzien van de uitgaven toegelicht.

#### **Schaalsprong Apeldoorn 2040 inclusief strategische aankopen**

De geraamde personele inzet voor onder andere het programmabureau Stadmaken op de Veluwe en de inzet in de IPOR fase is grotendeels besteed. De niet uitgegeven middelen blijven beschikbaar voor volgende jaren.

Na opstelling van de MPB 2025 heeft de raad ingestemd met de volgende toepassingen:

- € 7 miljoen aan verhuiskostenvergoeding Talens;
- € 0,3 miljoen als bijdrage in de kosten voor Herzbergerpark;
- € 2 miljoen voor stikstofaankopen;
- € 5,5 miljoen als cofinanciering voor de WBI Kanaalzone;
- € 1,7 miljoen als bijdrage in de Grex Host City;

- € 0,3 miljoen als bijdrage in de kosten van onderzoek en sloop Hoofdstraat 80-82.

Deze bedragen zijn als begrotingswijziging toegevoegd aan de doorrekening van het AOF en zijn grotendeels ook uitgegeven in 2025. De geraamde bijdrage van € 5,5 miljoen als cofinanciering voor de verplaatsingsvergoeding aan Bakkerij Fuite is nog niet besteed. In de overeenkomst is afgesproken dat de eerste betaling zal plaatsvinden bij inwerking treden van de anterieure overeenkomst. Deze anterieure overeenkomst is nog niet overeengekomen in het boekjaar 2025, maar wordt naar verwachting in het voorjaar 2026 ondertekend. De transactie schuift hierdoor een jaar door, hiermee is er geen resultaatteffect. In de eerste begrotingswijziging van 2026 zal de cofinanciering van € 5,5 miljoen euro opnieuw worden begroot.

### **Bedrijventerreinen en economie**

In het derde kwartaal van 2024 heeft de raad het programma werklocaties vastgesteld. Voor het totale programma is € 5,85 miljoen beschikbaar gesteld. In 2025 zijn, afgezien van personele inzet, nog geen kosten gemaakt. De daadwerkelijke uitvoering start in 2026. Het restant budget schuift door naar volgende jaren.

### **Onrendabele top energietransitie en warmtenet**

Op 18 december heeft de raad ingestemd met het Definitief Investeringsbesluit warmtenet Kerschoten. De in het AOF gereserveerde bijdrage van € 20,55 miljoen is gestort in de bestemmingsreserve Warmtenet Kerschoten.

In 2025 zijn meer Rijksmiddelen voor het onderdeel Energietransitie beschikbaar gesteld, waardoor de geraamde onttrekking van € 0,8 miljoen niet nodig bleek. Daarnaast is er capaciteit ten laste gebracht van de rijksmiddelen voor een bedrag van circa € 1,2 miljoen. Dit leidt tot een voordeel op de exploitatie. Deze middelen zijn toegevoegd aan het AOF.

### **Versterking van het sociaal fundament**

Binnen dit schot zijn middelen gereserveerd voor toekomstige uitgaven op het brede gebied van opvang vluchtelingen. Voor het jaar 2025 zijn extra middelen beschikbaar gesteld voor onder andere basiskwaliteit huurwoningen voor de opvang van Oekraïners, extra capaciteit op leerplicht om het verzuim op de Internationale Schakel Klas naar beneden te brengen en extra ondersteuning op taalparticipatie. Deze middelen zijn grotendeels besteed in 2025.

## Specificatie Algemene reserve

Algemene Reserve (bedragen x € 1.000)	Begroot	Realisatie
<b>Stand per 31-12-2024</b>	<b>149.767</b>	<b>149.767</b>
Resultaat jaarrekening 2024	3.186	3.186
<u>Bestemmingsvoorstellen uit resultaat 2024:</u>		
- Wet open overheid	-140	-140,4
- IT landschap schuldhulpverlening	-232	-232
- Joods vastgoed Apeldoornsche Bosch	-400	-400
- Lokaal huiselijk geweld	-158	-157,8
- Uitvoering plan van aanpak dak- en thuislozen	-629	-629
- Veilige steden	-30	-30
Actieplan welzijn	-1.000	-1.000
Preventieaanpak zorg	-500	-500
Aanpak wonen en zorg	-205	-205
Energietransitie	-250	-250
Storting in AOF ivm Actieprogramma Veluwe	-1.311	-1.311
Besparing Huis van de Stad	270	270
Bijdrage uit netto vrije ruimte	1.030	1.030
Bijdrage uit algemene reserve voorstellen MPB 2024-2027	-27.292	-27.292
Bijdrage uit algemene reserve voor Zwembad Noord	0	0
Overheveling naar AOF voor programma energietransitie	-9.000	-9.000
Overheveling naar AOF voor programma werklocaties	-5.850	-5.850
Bijdrage uit algemene reserve voorstellen MPB 2025-2028	-1.859	-1.859
Eerste begrotingswijziging 2025	-367	-366,75
Voorschieten WBI ivm verplaatsingsvergoeding	-3.500	0
Prognose resultaat 2025 ogv Turap	82	0
Prognose uitkomsten septembercirculaire	2.000	0
<b>Stand per 31-12-2025</b>	<b>103.612</b>	<b>105.030</b>
<b>Jaarrekeningresultaat</b>		<b>20.717</b>

## Specificatie reserve overlopende projecten

Prog	Subprog	Omschrijving	31-12-2024	Realisatie in 2025	Vrijval in 2025	Budget 2024 naar 2026	Budget 2025 naar 2026	Totaal budget naar 2026	I/S	Toelichting (bedragen x € 1.000)
1	Gezondheid	Stelpost afboeken boekwaarde Omnizorg	1.038	1.037	1	-	-	-	I	De raad heeft in 2025 ingestemd met de verbouwing van Omnizorg, waardoor installaties en delen van het gebouw worden ontmanteld en vervangen en een bijzondere waardevermindering noodzakelijk is. Op basis van gemaakte inschattingen is hiervoor in totaal € 1.037.045 afgeboekt op installaties en gebouw. Van de stelpost van € 1.038.000 is hiermee € 1.037.045 benut; het restant van € 955 laten wij vrijvallen.
1	Gezondheid	Tijdelijke huisvesting Omnizorg	976	976	-	-	4.405	4.405	I	In de MPB 2023–2026 is € 1.200.000 beschikbaar gesteld voor de tijdelijke huisvesting van Omnizorg. Het restant van € 976.297 is eind 2024 via de reserve overlopende projecten (ROP) doorgeschoven naar 2025 en in dat jaar volledig besteed. In april 2025 heeft de Raad aanvullend € 4.650.000 toegekend uit de bestemmingsreserve MO/BW voor de voorbereiding, realisatie, het gebruik en de verwijdering van de tijdelijke huisvesting aan de Noorderlaan 61. De realisatie vindt plaats in 2025–2027. Het benodigde budget in 2026–2027 bedraagt € 4.405.412. Dit bedrag wordt overgeheveld naar 2026.
		<b>Totaal Programma 1 - Gezondheid</b>	<b>2.014</b>	<b>2.013</b>	<b>1</b>	<b>-</b>	<b>4.405</b>	<b>4.405</b>		
1	Onderwijs & opleiding	Actieplan Jeugdzorg & Onderwijs	366	366	-	-	-	-	I	Deze ROP is volledig besteed in 2025.

		<b>Totaal Programma 1 - Onderwijs &amp; opleiding</b>	<b>366</b>	<b>366</b>	-	-	-	-	
1	Sociaal kapitaal	Joods vastgoed	100	100	-	-	-	-	I De verbouwing van het herinneringscentrum Apeldoornsche Bosch is in 2025 afgerond.
1	Sociaal kapitaal	80 jaar vrijheid	225	225	-	-	-	-	I Het budget is verspreid over twee jaren beschikbaar gesteld Het budget 2024 is volledig besteed, conform plan. Uitzondering vormt de openstelling van de bunker aan de Loolaan (zie hieronder)
1	Sociaal kapitaal	Locatie kosten Zwembad Noord	270	127	-	143	-	143	I Een deel van de werkzaamheden worden in 2026 uitgevoerd: de huur, het onderhoud en de herstelmaatregelen van 2 tijdelijke bruggen; werkzaamheden aan het sportveld van de scheidsrechtersvereniging; onderhoudswerkzaamheden aan de Musschenbroekstraat en het aanpassen van de inritconstructie en het werkterrein t.b.v. de bouw van de parkeergarage.
1	Sociaal kapitaal	80 jaar vrijheid; openstelling bunker Loolaan	-	-	-	-	100	100	I Een onderdeel van de activiteiten is de openstelling naar de bunker aan de Loolaan. Daarvoor is onderzoek nodig, dat is dit jaar opgestart en loopt door naar medio 2026. Verder zijn maatregelen nodig op de bunker publieksvriendelijker te maken.
		<b>Totaal Programma 1 - Sociaal kapitaal</b>	<b>595</b>	<b>452</b>	-	<b>143</b>	<b>100</b>	<b>243</b>	
1	Subjectief welzijn	Stad en veiligheid	94	50	44	-	-	-	I Deze ROP is deels besteed in 2025, het restant valt vrij.
1	Subjectief welzijn	Verhoogde en versnelde instroom statushouders	208	208	-	-	-	-	I Deze ROP is volledig besteed in 2025.
1	Subjectief welzijn	POK middelen	300	300	-	-	-	-	I Deze ROP is volledig besteed in 2025.
1	Subjectief welzijn	Verbeteren toegankelijkheid (onderdeel budget Inclusie/cultuursensitief werken)	170	170	-	-	-	-	I Deze ROP is volledig besteed in 2025.

1	Subjectief welzijn	Faciliteitenbesluiten/HAR	823	323	-	500	-	500	I	De diverse uitkeringen die wij van het Rijk/COA hebben ontvangen als vergoeding voor onze inzet op het gebied van asiel- en statushouderopvang hebben wij in 2025 niet volledig in kunnen zetten. Belangrijkste oorzaken daarvan zijn dat wij er niet in zijn geslaagd om (een) nieuwe locatie(s) te vinden voor nareizigers opvang, en er onvoldoende doorstroming naar woningen was voor statushouders van onze wettelijke taakstelling. Ook zijn nog geen locaties in beeld voor het faciliteren van de verplaatsing van de COA noodopvang Beekbergen naar elders. Volgend jaar zetten wij de inspanningen voort om tot oplossingen te komen voor het wegwerken van de achterstand huisvesting statushouders (evt onderzoek en aankoop/ verbouwing panden). Ook verwachten wij voor volgend jaar een grotere groep nareizigers te moeten begeleiden bij hun inburgering i.v.m. het wegwerken van achterstanden van de IND. Wij willen daarnaast extra investeren om de ruimte die nu aan mensen geboden wordt in het AZC om aan het werk te gaan, te benutten. Het voorstel is daarom om een bedrag van €500.000 over te hevelen naar 2026.
1	Subjectief welzijn	Versnelling Vitaliteitsagenda's	-	-	-	-	65	65	I	In het kader van de ombuigingen nieuw voor oud is besloten om vanaf 2026 alleen nieuwe vitaliteitsagenda's op te stellen voor gebieden waarin de vitaliteit onder druk staat. Tegelijk is eenmalig extra budget beschikbaar gesteld om versnelling van de vitaliteitsagenda's mogelijk te maken. Het is niet gelukt om dit jaar voor alle gebieden een vitaliteitsagenda op te stellen, voor twee gebieden lopen de

										activiteiten door naar 2026. Het gaat om kosten van projectleiding en uitvoeringskosten.
1	Subjectief welzijn	Organisatiekosten stedelijke expertieseteams	-	-	-	-	271	271	S	Voor de doorontwikkeling van Samen055 en extra capaciteit aan de toegang is eenmalig extra budget noodzakelijk.
1	Subjectief welzijn	Huisvesting huisartsen	-	-	-	-	69	69	I	Voor de jaren 2024 en 2025 is incidenteel budget van 2 x € 100.000 ter beschikking gesteld ten behoeve van de huisvesting van huisartsenpraktijken. Dit vraagt om de inzet van een projectleider vanuit P.P.I.M. om de bestuurlijke keuze te implementeren en onderdeel te maken van de integrale werkwijze van de gemeente op dit terrein. Het bestuurlijke besluitvormingsproces hierover is verstraagd. Dat betekent dat deze projectleider voor een groot gedeelte ook nog in 2026 werkzaam zal zijn.
1	Subjectief welzijn	Uitstel sloop en extra afschrijving oude pand op locatie Veiligheidscentrum	-	-	-	-	3.200	3.200	I	Het gevolg van de uitspraak van de Raad van State omtrent stikstof van afgelopen december, is dat er voor de bouw van het Veiligheidscentrum een milieuvergunning is vereist. Deze milieuvergunning is momenteel aangevraagd. Hierdoor loopt de sloop van het oude gebouw vertraging. De gereserveerde incidentele middelen (€ 3,2 miljoen) voor het Veiligheidscentrum niet in 2025 zullen worden besteed. Deze afwijking is ook gemeld in de Turap 2025.
		<b>Totaal Programma 1 - Subjectief welzijn</b>	<b>1.594</b>	<b>1.050</b>	<b>44</b>	<b>500</b>	<b>3.605</b>	<b>4.105</b>		
2	Natuurlijk kapitaal	Biodiversiteit	200	200	-	-	-	-	I	Deze ROP is volledig besteed in 2025.
2	Natuurlijk kapitaal	NIKA	5.000	-	-	5.000	-	5.000	I	Bij de MPB 2024–2027 is besloten een exploitatiebudget beschikbaar te stellen voor het inrichten van een subsidieregeling ten

									<p>behoefte van NIKA (natuurinclusief en klimaatadaptief bouwen) bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen. Hiervoor is een bedrag van € 5 miljoen beschikbaar gesteld. In de zomer van 2024 is het NIKA beleid bestuurlijk vastgesteld en is de subsidieregeling van start gegaan. In de tweede helft van 2024 is de regeling geïmplementeerd en breed gecommuniceerd. De subsidieregeling blijft open totdat het subsidieplafond is bereikt. Er is in 2025 nog geen subsidie beschikbaar gesteld. In 2026 worden drie toezeggingen verwacht met een gezamenlijke waarde van € 1,8 miljoen. Verder zijn diverse andere projecten in beeld gebracht die naar verwachting zullen leiden tot volledige benutting van het beschikbare budget. Op basis van de huidige inzichten verwachten wij dat het volledige bedrag van € 5 miljoen nodig zal zijn voor de uitvoering van de subsidieregeling.</p> <p>Het NIKA beleid blijft van kracht. Een verlaging van het subsidieplafond is mogelijk, maar zou betekenen dat ontwikkelaars meer eigen financiële middelen moeten inzetten voor vergroening. Dit kan strijdig zijn met de verwachtingen die zijn gewekt via de communicatie rondom de regeling.</p> <p>Het budget dient voor 2027 en verder, conform de geldende financiële spelregels, opnieuw te worden vastgesteld.</p>
2	Natuurlijk kapitaal	Programma Veluwe	1.427	1.427	-	-	734	734	I De uitvoering van een aantal projecten die in 2025 zijn opgestart binnen het programma Veluwe loopt door naar 2026 en 2027. Het college heeft zich in regionaal verband tot een bijdrage verplicht. Het gaat dan om o.a. de uitvoering van het gebiedsplan GEUS (Garderen, Elspeet, Uddel en Speuld) en de

										Europese subsidieprojecten LEADER IJsselvallei en GEUS.
2	Natuurlijk kapitaal	Aanpak Hittestress	500	428	-	72	-	72	I	We hebben budget van 2024 meegenomen naar 2025 voor de afwaardering en sloop van beekstraat 18, de winkel Dier en Tuin ten behoeve van een koelteplek. De afwaardering heeft plaatsgevonden, echter wordt de sloop niet volledig gerealiseerd voor het jaareinde. De opdracht is reeds aan een aannemer verstrekt en een deel van de kosten zijn reeds gemaakt in 2025. Restant land in 2026.
2	Natuurlijk kapitaal	Impulsgelden ten behoeve van de openbare ruimte	-	-	-	-	112	112	I	Vanuit de impulsgelden worden bewonersinitiatieven in de openbare ruimte mogelijk gemaakt. Om tot uitvoer te komen moeten we materialen bestellen (zoals bijvoorbeeld speeltoestellen) en aannemers inhuren om de werkzaamheden uit te voeren. Deze initiatieven zijn inmiddels toegezegd, maar de levering van producten en de beschikbaarheid van de aannemers zorgen ervoor dat de werkzaamheden pas begin 2026 in uitvoer komen. Voorbeelden van deze initiatieven zijn: speeltoestel 't Schip , voetbaldoeltjes Lange Grafte, speeltoestel Neptunesstraat, herinrichting De Korenaar Beemte Broekland, speelweide Ugchelen Buiten.
		<b>Totaal Programma 2 - Natuurlijk kapitaal</b>	<b>7.127</b>	<b>2.055</b>	<b>-</b>	<b>5.072</b>	<b>846</b>	<b>5.918</b>		
2	Ruimtelijke samenhang	Klein asfaltonderhoud	150	150	-	-	-	-	I	Deze ROP is volledig besteed in 2025.
2	Ruimtelijke samenhang	Intensivering toezicht energiematregelen	99	99	-	-	-	-	I	Deze ROP is volledig besteed in 2025.
2	Ruimtelijke samenhang	Energiearmoede	883	276	607	-	-	-	I	Dit bedrag was beschikbaar gesteld om huishoudens in een kwetsbare positie

										vanwege de gestegen energielasten te ondersteunen bij het nemen van maatregelen om de energierekening te verlagen. Voor de uitvoering in 2025 was circa € 276.000 benodigd en € 607.000 valt, gezien de spelregels van de ROP, vrij in het jaarrekeningresultaat.
2	Ruimtelijke samenhang	Wet Kwaliteitsborging	88	-	-	88	-	88	I	In 2024 is de omgevingswet van start gegaan. De Wet kwaliteitsborging is hier 1 op 1 aan gekoppeld. De exploitatie van de omgevingswet, waar de WKB onderdeel van is, is niet sluitend. Hiervoor is in de MPB 2025-2028 een claim voor onontkoombaar nieuw beleid opgenomen. Bij het bepalen van de omvang van de claim is rekening gehouden met de incidentele compensatie die door het Rijk beschikbaar is gesteld. Deze incidentele compensatie wordt in de MPB ingezet voor de jaren 2026 en deels 2027 en is in de MPB 2026-2029 verwerkt. Daarna beschouwen we de structurele lasten als onontkoombaar. In de MPB is deze dekking door middel van de reserve overlopende projecten expliciet in programma 2 - leefomgeving bij "onontkoombare nieuwe ontwikkelingen" opgenomen. De incidentele middelen van het Rijk van € 88.000 nemen we mee naar 2026 in reserve overlopende projecten.
2	Ruimtelijke samenhang	Implementatie - doorontwikkeling Omgevingswet	820	-	-	820	-	820	I	In 2024 is de omgevingswet van start gegaan. De exploitatie van de Omgevingswet is niet sluitend. Hiervoor is in de MPB 2025-2028 een claim voor onontkoombaar nieuw beleid opgenomen. Bij het bepalen van de omvang van de claim is rekening gehouden met de incidentele compensatie die door het Rijk beschikbaar is gesteld. Deze incidentele compensatie wordt in de MPB ingezet voor de

										jaren 2026 en deels 2027 en is in de MPB 2026-2029 verwerkt. Daarna beschouwen we de structurele lasten als onontkoombaar. In de MPB is deze dekking door middel van de reserve overlopende projecten expliciet in programma 2 - leefomgeving bij "onontkoombare nieuwe ontwikkelingen" opgenomen. De incidentele middelen van het Rijk van € 819.763 nemen we mee naar 2026 in reserve overlopende projecten.
2	Ruimtelijke samenhang	Onrendabele top woonwagenstandplaatsen	-	-	-	-	840	840	I	Onrendabele top woonwagenstandplaatsen (€ 840.000 – I) In 2024 is het besluit genomen om een onderzoek te starten naar uitbreiding van woonwagenstandplaatsen bij De Haere. Hiervoor was een projectleider nodig die niet snel voorhanden was, maar inmiddels wel gevonden is. Hierdoor loopt het hele project een vertraging op van minimaal een half jaar. In de tweede helft van 2025 wordt gestart met het onderzoek. De grondexploitatie wordt waarschijnlijk in 2026 geopend.
2	Ruimtelijke samenhang	Extra reinigingswerkzaamheden Centrum / binnenstad	-	-	-	-	53	53	I	Om het centrum een jaar lang een extra schoonmaakimpuls te geven (vanwege klachten van ondernemers in de binnenstad), is er € 106,740,- beschikbaar gesteld. Het betreft in dit geval geen boekjaar, maar beslaat de periode juli 2025 tot en met juni 2026.
		<b>Totaal Programma 2 - Ruimtelijke samenhang</b>	<b>2.040</b>	<b>525</b>	<b>607</b>	<b>908</b>	<b>893</b>	<b>1.801</b>		
3	Economisch kapitaal	Actieplan Transformatie Binnenstad	150	25	-	125	150	275	I	De subsidieregeling Transformatie Binnenstad staat twee jaar open voor aanvragen, 2025 en 2026. De aanvragen blijven nog wat achter, maar vanwege het vastgestelde subsidieplafond (€ 300.000) zullen de

										middelen beschikbaar moeten blijven voor de uitvoering in 2026.
3	Economisch kapitaal	MKB Dienstverlening	150	150	-	-	-	-	I	Uitvoering loopt, bijdrage is in 2025 betaald.
3	Economisch kapitaal	Actieplan binnenstad	-	-	-	-	500	500	I	Het eenmalige budget dat in de MPB 2025-2028 voor het Actieplan binnenstad beschikbaar is gesteld is nog niet besteed. De acties die dit jaar uitgevoerd zijn worden bekostigd uit regulier beschikbare budgetten en investeringskredieten. Er is vooralsnog geen structureel budget beschikbaar gesteld, maar het voorstel is om het beschikbaar gestelde budget over te hevelen naar 2026 en 2027 voor de uitvoering van activiteiten uit het actieplan.
3	Economisch kapitaal	Evenementenfonds	-	-	-	-	725	725	I	Het eenmalige budget voor het evenementenfonds (€ 1 miljoen) is nog niet volledig benut. We hebben in 2025 bijgedragen in aanpassingen van het evenemententerrein in Beekbergen en aan de ApeldoornCup. In 2026 zullen locatieprofielen opgesteld moeten worden voor onze evenemententerreinen en onderzoeken we alternatieve evenementenlocaties. Verder verwachten we nog bij te kunnen dragen aan verbeteringen van o.a. het Zwitsalterrein en het Marktpllein.
		<b>Totaal Programma 3 - Economisch kapitaal</b>	<b>300</b>	<b>175</b>	<b>-</b>	<b>125</b>	<b>1.375</b>	<b>1.500</b>		
3	Consumptie & inkomen	Actieplan armoede	220	97	123	-	-	-	I	Deze ROP is volledig besteed in 2025.
3	Consumptie & inkomen	Bijzondere bijstand en vroegsignalering	340	71	269	-	-	-	I	Deze ROP is volledig besteed in 2025.
3	Consumptie & inkomen	Alleenverdienersproblematiek	146	146	-	-	229	229	I	Gemeenten verstrekken voor de jaren 2025, 2026 en 2027 een tegemoetkoming aan

										huishoudens die te maken hebben met de alleenverdienersproblematiek. In de meicirculaire 2025 is hiervoor € 245.000 beschikbaar gesteld. Van dit budget resteert naar verwachting circa € 220.000, dat beschikbaar moet blijven voor 2026. Gemeenten ontvangen via de belastingdienst een lijst met bekende rechthebbende huishoudens. Het exacte aantal rechthebbende huishoudens kan echter niet vooraf volledig worden vastgesteld. Het Rijk heeft daarom in eerste instantie een ruim budget toegekend, inclusief een opslag van 50%. Na afloop van het jaar volgt een aangepaste lijst op basis van de definitieve inkomstengegevens over 2025. Hierdoor zullen in 2026 nog aanvullende rechthebbende huishoudens aanspraak maken op de tegemoetkoming over 2025.
3	Consumptie & inkomen	ICT Schuldhulpverlening	-	-	-	-	403	403	I	De voorbereiding van de aanbesteding is naar verwachting afgerond in kwartaal 1-2026 met de publicatie van de aanbesteding in april 2026. Volledige implementatie is voorzien eind 2026.
		<b>Totaal Programma 3 - Consumptie &amp; inkomen</b>	<b>706</b>	<b>315</b>	<b>391</b>	<b>-</b>	<b>632</b>	<b>632</b>		
4	Bestuur, inwoners & financiën	Sloop Noorderlaan 61 tbv tijdelijke huisvesting Omnizorg	58	58	-	-	-	-	I	Deze ROP is volledig besteed in 2025.
		<b>Totaal Programma 4 - Bestuur, inwoners &amp; financiën</b>	<b>58</b>	<b>58</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>		
BDV	Bedrijfsvoering	Mobiele devices	235	235	-	-	-	-	I	Deze ROP is volledig besteed in 2025.
BDV	Bedrijfsvoering	Mobiele devices/POW/Project Huisvesting (INF)	200	200	-	-	-	-	I	Deze ROP is volledig besteed in 2025.

BDV	Bedrijfsvoering	PMO onderzoek (arbo kosten)	-	-	-	-	80	80	S	Het periodiek medisch onderzoek (PMO) wordt dit jaar niet uitgevoerd en doorgeschoven naar 2026. Het voorstel is om het restant budget over te hevelen naar 2026 (80K). De te verwachten kosten van het onderzoek zijn ca 145K. Hiervoor is het structurele budget niet toereikend.
BDV	Bedrijfsvoering	Project huisvesting	77	77	-	-	117	117	I	Er is structureel budget ter dekking van kosten voor de aanschaf van bel en teamsellen binnen het project huisvesting. Dit budget wordt vanaf 2026 ingezet ter dekking van de bijbehorende kapitaallasten. Hierdoor kan het budget in 2025 worden ingezet ter dekking van materiele kosten binnen het project. Door vertraging in het project zullen de bijbehorende kosten worden doorgeschoven naar 2026. Dit budget wordt ingezet ter dekking van kosten van externe bureaus die worden ingezet voor noodzakelijke doorrekeningen.
BDV	Bedrijfsvoering	Griffie	-	-	-	-	50	50	S	Het voorstel is om € 50.000 mee te nemen vanuit het raadsbudget ten behoeve van opkomstbevordering, verkiezingscommunicatie en incidentele extra kosten rondom de gemeenteraadsverkiezingen. Dit is inclusief het organiseren en uitvoeren van de uitslagenavond, De kosten voor een dergelijke avond zullen al snel € 25.000 bedragen voor geluid, av middelen, aankleding, catering, inhuur avondvoorzitter, etc. Hierdoor is het budget voor volgend jaar niet toereikend.
		<b>Totaal Paragraaf Bedrijfsvoering</b>	<b>512</b>	<b>512</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>247</b>	<b>247</b>		
		<b>Totaal</b>	<b>15.313</b>	<b>7.521</b>	<b>1.043</b>	<b>6.748</b>	<b>12.105</b>	<b>18.853</b>		

# SiSa bijlage

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026								
Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	
FIN	B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek  Gemeenten	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T)	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T)	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee)  Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2	Normbedragen voor e (ja/nee)  Nee: reeks 1/ Ja: reeks 2	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			<i>Aard controle D2</i> <i>Indicator: B2/01</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/02</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/03</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/04</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/05</i>	
			68	160	Ja	Ja	Nee	
			<b>Reeks 1</b>  Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3)  <b>Keuze werkelijke kosten</b>  <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/06</i>	<b>Reeks 1</b>  Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3)  <b>Keuze werkelijke kosten</b>  <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/07</i>				
		<b>Reeks 1</b>	<b>Reeks 1</b>	<b>Reeks 1</b>	<b>Reeks 1</b>	<b>Reeks 1</b>	<b>Reeks 1</b>	

	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3)	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3)	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3)
	<b>Werkelijke kosten</b>	<b>Werkelijke kosten</b>	<b>Keuze werkelijke kosten</b>	<b>Keuze werkelijke kosten</b>	<b>Werkelijke kosten</b>	<b>Werkelijke kosten</b>
	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/08</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/09</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/10</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/11</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/12</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/13</i>
	€417.822	€ 1.027.824			€0	€0
	<b>Reeks 2</b>	<b>Reeks 2</b>	<b>Reeks 2</b>	<b>Reeks 2</b>	<b>Reeks 2</b>	<b>Reeks 2</b>
	Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel d x aantal PVA's (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten en/of PVA's cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)
	<b>Keuze normbedragen</b>	<b>Keuze normbedragen</b>	<b>Keuze normbedragen</b>	<b>Keuze normbedragen</b>	<b>Keuze normbedragen</b>	<b>Keuze normbedragen</b>
	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/14</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/15</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/16</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/17</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/18</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/19</i>
	€30.552	€174.841	€249.764	€572.153	€129.268	€296.124
	<b>Reeks 2</b>	<b>Reeks 2</b>	<b>Reeks 2</b>	<b>Reeks 2</b>	<b>Totaal</b>	
	Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden) cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling	
	<b>Keuze normbedragen</b>	<b>Keuze normbedragen</b>	<b>Keuze normbedragen</b>	<b>Keuze normbedragen</b>		
	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/20</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/21</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/22</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/23</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/24</i>	
	€127.073	€370.553	€0	€ 0	€954.479	

BZK	C62	<b>Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagena ffaire</b>	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen  <i>Aard controle R Indicator: C62/01</i>	Eindverantwoording (Ja/Nee)  <i>Aard controle n.v.t. Indicator: C62/02</i>				
			€ 5.085	Nee				
BZK	C92	<b>Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid</b>	Besteding (jaar T)  <i>Aard controle R Indicator: C92/01</i>	Bedrag doorgeschoven naar t+1  <i>Aard controle R Indicator: C92/02</i>	Aantal informatiepunten dat de gemeente financiert  <i>Aard controle n.v.t. Indicator: C92/03</i>	Aantal vragen dat in het afgelopen jaar bij de Informatiepunten in de gemeente behandeld is  <i>Aard controle n.v.t. Indicator: C92/04</i>	Aantal gebruikte leermiddelen  <i>Aard controle n.v.t. Indicator: C92/05</i>	
			€ 161.817	€ 0	8	1.237	1	
OC W	D8	<b>Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)</b>  Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO)  <i>Aard controle R</i>	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO)  <i>Aard controle R</i>	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, ouders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO)  <i>Aard controle R</i>	Correctie besteding (jaar T-1)  <i>Let op bij correctie verder verwerken bij indicator 05</i>  <i>Aard controle R</i>	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)  <i>Aard controle R</i>	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T)  <i>Aard controle R</i>

			<i>Indicator: D8/01</i>	<i>Indicator: D8/02</i>	<i>Indicator: D8/03</i>	<i>Indicator: D8/04</i>	<i>Indicator: D8/05</i>	<i>Indicator: D8/06</i>
			€ 0	€ 0	€ 4.576.309	€ 0	€ 3.993.540	€ 4.707.001
		Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen		Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandbeleid	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen		Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandbeleid	
			<b>Bedrag</b>	<b>Bedrag</b>	<b>Bedrag</b>	<b>Bedrag</b>		
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D8/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: D8/08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D8/09</i>	<i>Aard controle R Indicator: D8/10</i>		
		1						
		2						
		100						
<b>OC W</b>	<b>D10</b>	<b>Volwasseneneducatie</b>	Verstrekke uitkering (jaar T) (inclusief eventuele prijsbijstelling)	Reservering educatie voorgaand jaar (jaar T-1) [beschikking OCW]	Totaal beschikbare middelen educatie (jaar T)	Besteding (jaar T) educatie	Reservering besteding educatie in (jaar T) voor volgend kalenderjaar (jaar T+1 )	Onttrekking besteding educatie in (jaar T) van volgend kalenderjaar (jaar T+1 )
		Contactgemeenten					Bij lagere besteding dan beschikbare middelen	Bij hogere besteding dan beschikbare middelen
			<i>Aard controle R Indicator: D10/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: D10/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: D10/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: D10/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: D10/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: D10/06</i>
		1	€ 3.021.810	€ 662.293	€ 3.684.103	€ 3.009.946	€ 674.157	€ 0
			Onderbesteding jaar T					
			Automatisch berekend					
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D10/07</i>					
		1	€ 0					

OC W	D12	Regionale meld- en coördinatiefunctie  Besluit regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten Regeling vsv voor de jaren 2021 t/m 2025  Contactgemeenten	Besteding (jaar T) contactgemeente	Correctie besteding contactgemeente (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D12/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D12/02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D12/03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D12/04</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: D12/05</i>	
			€ 1.835.506	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
OC W	D12 A	Regionaal programma voortijdig schoolverlaten  Besluit regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten Regeling vsv voor de jaren 2021 t/m 2025  Contactgemeenten	Besteding (jaar T) contactgemeente	Besteding aan contactschool (jaar T)	Totale besteding (jaar T) (automatisch ingevuld)	Correctie totale besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T)
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D12A/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D12A/02</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: D12A/03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D12A/04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D12A/05</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D12A/06</i>
			€ 719.486	€ 0	€ 719.486	€ 0	€ 267.366	€ 1.082.791
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: D12A/07</i>					
			Nee					

OC W	D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs	
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D14/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D14/02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D14/03</i>	
			€ 844.911	€ 0	€ 12.465	
			Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Opgebouwde reserve (jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D14/04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D14/05</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D14/06</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: D14/07</i>
			€ 0	€ 1.121.405	€ 264.030	Nee
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs
<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: D14/08</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D14/09</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: D14/10</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D14/11</i>			
1						
2						

		10						
OC W	D21	Specifieke uitkering Impuls Jongerencultuur	Naam instelling of samenwerkingsverband	Besteding (jaar T) per instelling of samenwerkingsverband	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per instelling of samenwerkingsverband	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Eventuele toelichting	
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D21/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: D21/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D21/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D21/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D21/05</i>	
			1 Ereprijs	€ 0	€ 15.000	Nee		
			2 Stichting Gigant	€ 0	€ 163.500	Nee		
			3 Geld.Prod.Huis	€ 0	€ 15.000	Nee		
			4 Orpheus	€ 0	€ 65.000	Nee		
			5 NJON	€ 0	€ 15.000	Nee		
			6 Coda	€ 0	€ 65.000	Nee		
			7 Don Bosco	€ 0	€ 20.750	Nee		
			8 St. Inkluzie	€ 0	€ 4.425	Nee		
			9 St. Saxion	€ 0	€ 5.000	Nee		
			10 De Klup	€ 0	€ 4.940	Nee		
			11 Nat. St. ter Bevordering van Vrolijkheid	€ 0	€ 10.000	Nee		
			12 B. van Tilburg	€ 5.000	€ 5.000	Nee		
			13 P. Lammers	€ 5.000	€ 5.000	Nee		
			14 Stichting Nathan	€ 5.000	€ 5.000	Nee		
			15 R. Windeveld	€ 5.000	€ 5.000	Nee		
			16					
			55					
OC W	D23	Regeling eenmalige specifieke uitkering en subsidies lokale bibliotheekvoorzieningen	Beschikingsnummer/referenti enummer	Aard van de activiteit besteding (jaar T)	Besteding (jaar T)	Indien van toepassing: bedrag dat wordt meegenomen van 2025 naar 2026.	Aard van de activiteit Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)

			<i>Aard controle n.v.t</i> <i>Indicator: D23/01</i>	<i>Aard controle n.v.t</i> <i>Indicator: D23/02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D23/03</i>	<i>Aard controle n.v.t</i> <i>Indicator: D23/04</i>	<i>Aard controle n.v.t</i> <i>Indicator: D23/05</i>	<i>Aard controle n.v.t</i> <i>Indicator: D23/06</i>
		1	SB230121	b) De verruiming van bemande openingstijden	€ 146.489	€ 73.244	b) De verruiming van bemande openingstijden	€ 149.489
		2						
		100						
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: D23/07</i>					
		1	Nee					
		2						
		100						
<b>Ien W</b>	<b>E3</b>	<b>Subsidieregeling sanering verkeerslawaaï</b>	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Overige bestedingen (jaar T)	Besteding (jaar T) door meerwerk dat o.b.v. art. 126 Wet geluidshinder ten laste van het Rijk komt	Correctie over besteding (t/m jaar T)	Kosten ProRail (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 6 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen
		<b>Subsidieregeling sanering verkeerslawaaï</b> Provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wgr)	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E3/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: E3/02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: E3/03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: E3/04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: E3/05</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: E3/06</i>
			1 2019.023.03	€ 17.128	€ 0	€ 0	-€ 4.196	€ 0
			2 2018.019.03	€ 8.785	€ 0	€ 0	€ 1.433	€ 0
			3 2019.025.03	€ 10.509	€ 0	€ 0	€ 15.889	€ 0
			4 2019.026.03	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

			5							
			100							
				Hieronder per regel één projectnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Cumulatieve bestedingen ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T)	Cumulatieve overige bestedingen (t/m jaar T)	Cumulatieve Kosten ProRail (t/m jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 6 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen	Correctie over besteding kosten ProRail (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
					Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie			
				<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E3/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E3/08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E3/09</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E3/10</i>	<i>Aard controle R Indicator: E3/11</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E3/12</i>	
			1	2019.023.03	€ 58.168	€ 0	€ 0		Ja	
			2	2018.019.03	€ 10.218	€ 0	€ 0		Ja	
			3	2019.025.03	€ 43.668	€ 0	€ 0		Ja	
			4	2019.026.03	€ 0	€ 0	€ 0		Ja	
			5							
			100							
<b>Ien W</b>	<b>E21</b>	<b>Regeling specifieke uitkering circulaire ambachtscentra</b>		Beschikingsnummer	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cofinanciering (jaar T)	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	
		Gemeenten en GR'en								
				<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E21/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: E21/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E21/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: E21/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E21/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E21/06</i>	
			1	IENW/BSK/2025/51829	€ 50.000	€ 50.000	€ 0	€ 0	Nee	
			2							

		Kopie beschikingsnummer	Is voldaan aan artikel 15 van de regeling specifieke uitkering circulaire ambachtscentra? (Ja/Nee)	Toelichting aan welke voorwaarde(n) van artikel 15 vd regeling word(t)(en) niet voldaan? (a of/en b of/en c)? (verplicht als bij 06 Nee is ingevuld)				
		<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E21/07</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E21/08</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E21/09</i>				
	1	IENW/BSK/2025/51829	Ja					
	2							
<b>Ien W</b>	<b>E44</b>	<b>Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027</b>	Beschikingsnummer	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Besteding (jaar T) ten laste van cofinanciering	Besteding (t/m jaar T) cofinanciering cumulatief	Eindverantwoording (Ja/Nee)
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E44/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: E44/02</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E44/03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: E44/04</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E44/05</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E44/06</i>
	1	31179268	€ 484.170	€ 667.929	€ 983.012	€ 1.350.529	Nee	
	2	31194990	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
	35							
			Kopie beschikingsnummer	Naam/nummer maatregel	Maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) - per maatregel			
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E44/07</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E44/08</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E44/09</i>			
	1	31179268	1		Nee			
	2	31194990	1		Nee			
	110							

			Kopie beschikkingsnummer	Zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	Correctie besteding (jaar T-1) ivm SiSa tussen medeoverheden	Correctie cofinanciering (jaar T-1) ivm SiSa tussen medeoverheden
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44/10</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44/11</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44/12</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44/13</i>
		1	31179268	Nee	€ 279.305	€ 0
		2	31194990	Nee	€ 0	€ 0
		110				
<b>Ien W</b>	<b>E84</b>	<b>Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023</b>	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee)
		Provincies en Gemeenten	<i>Aard controle R Indicator: E84/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E84/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: E84/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E84/04</i>
			€ 0	€ 179.326	€ 179.326	Nee
			Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheidsmaatregelen per type maatregel (stuks, meters)	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E84/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E84/06</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E84/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E84/08</i>
		1	321 Aanleg van een vrijliggend fietspad of vrijliggend fiets-/bromfietspad (op 50-, 60- en 80 km/h wegen) aantal in Meters	Nee	0	
		2	331 Drempel aantal in Stuks	Nee	4	

			3	337 Aanleg van een fietsstraat op een 30 km/h weglaantal in Meters	Nee	540			
			4	380 Het volwaardig afwaarderen van een 80 km/uur weg naar een 60 km/uur weglaantal in Meters	Nee	0			
			5						
			100						
<b>len W</b>	<b>E85</b>	<b>Tijdelijke regeling specifieke uitkeringen intelligente verkeersregelininstallaties</b>		Aantal geïnstalleerde intelligente verkeersinstallaties in (jaar T)	Cumulatief aantal geïnstalleerde intelligente verkeersinstallaties (t/m jaar T)	Totale besteding aan het project (jaar T)	Cumulatieve besteding aan het project (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
				<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: E85/01</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E85/02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: E85/03</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E85/04</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E85/05</i>	
			2		38	€ 167.578	Nee	Nee	
<b>len W</b>	<b>E87 B</b>	<b>Tijdelijke regeling stimuleren maatregelen tweede fase Deltaprogramma zoetwater (SiSa tussen medeoverheden)</b>		Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Beschikingsnaam/nummer	Totale besteding (jaar T)	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T)	Totale eigen bijdrage en bijdrage van derden (jaar T)	Cumulatieve eigen bijdrage en bijdrage van derden (t/m jaar T)
				<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E87B/01</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E87B/02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: E87B/03</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E87B/04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: E87B/05</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E87B/06</i>
			1	030004 Provincie Overijssel	S2023-0001011	€ 391.663	€ 1.640.554	€ 293.747	€ 1.230.414
			2						
			10						
				Kopie beschikingsnaam/nummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)				

		Aard controle n.v.t. Indicator: E87B/07		Aard controle n.v.t. Indicator: E87B/08				
	1	S2023-0001011	Nee					
	2							
	10							
len	E10	Tijdelijke stimuleringsregeling slim, veilig, doelmatig en duurzaam gebruik van mobiliteitsinfrastructuur 2023-2027	Projectcategorie	Besteding (jaar T-1) aan projectkosten voor het totale project	Besteding (jaar T) aan projectkosten voor het totale project	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Project afgerond in jaar T (Ja/Nee)	Zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)
W	3			<i>Geldt alleen voor SiSa 2023</i>				
			Aard controle n.v.t. Indicator: E103/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E103/02	Aard controle R Indicator: E103/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E103/04	Aard controle n.v.t. Indicator: E103/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E103/06
	1	A	€ 0	€ 207.850	€ 499.585	Nee	Nee	
	2	C	€ 0	-€ 31.645	€ 35.645	Nee	Nee	
	3	E	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	Nee	
	4	H	€ 0	€ 251.651	€ 525.683	Nee	Nee	
	5							
	16							
		Kopie projectcategorie	Correctie besteding (jaar T-1) ivm aan medeoverheden overgeboekte middelen	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Beschikking kenmerk			
			Aard controle n.v.t. Indicator: E103/07	Aard controle R Indicator: E103/08	Aard controle n.v.t. Indicator: E103/09	Aard controle n.v.t. Indicator: E103/10		
	1	A	€ 365.724	Nee	31196245/5000006890			
	2	C	€ 72.930	Nee	31196245/5000006890			

			3	E	€ 0		31196245/5000006890 & 31210098/5000007674
			4	H	€ 71.697	Nee	31196245/5000006890
			5				
<b>Ien W</b>	<b>E12 0</b>	<b>Regeling specifieke uitkering stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2025-2030</b>		Totale besteding (Jaar T)	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) t/m Jaar T?(ja/nee)
				<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: E120/01</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator E120/02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: E120/03</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E120/04</i>
				€ 0	€ 0	€ 0	Nee
				Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond t/m (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids- maatregelen per type maatregel (stuks, meters)	Eventuele toelichting, indien noodzakelijk
				<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E120/05</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E120/06</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E120/07</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E120/08</i>
			1	417 Vervangen verharding fietspad	Nee	0	
			2	421 Vrijliggend fietspad - b=2,5 meter	Nee	0	
			3	421 Vrijliggend fietspad - b=2,0 meter	Nee	0	
			4	448 Aanleg van een fietsoversteek via een middeneiland, alleen bij een kruispunt op 50-wegen	Nee	0	
			5	431 Drempel	Nee	0	
			6	440 Saneren van langsparkeren of parkeerstroken langs de rijbaan	Nee	0	

			7	449 Aanleg van een snelheidsremmend plateau voor een fietsoversteek, alleen bij een kruispunt op 50-wegen	Nee	0			
			8	444 Veilig inrichten van 30 km/uur wegen	Nee	0			
			9	430 Aanleg van een kruispuntplateau ETW-ETW 30km/h	Nee	0			
			10	455 Aanleg van een gebiedsontsluitingsweg 30 km/u (GOW30)	Nee	0			
			11	419 Aanleg plateau kruispunt GOW/ETW	Nee	0			
			12	435 Inrichten van schoolzone met snelheidsverlagende maatregelen	Nee	0			
			13	443 Aanleg van een rotonde binnen de bebouwde kom	Nee	0			
			14						
			50						
<b>EZ</b>	<b>F20</b>	<b>Regeling specifieke uitkering Impulsaanpak winkelgebieden</b>		Beschikingsnummer	Projectnaam	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Toelichting afwijking besteding (jaar T) conform projectplan	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cofinanciering (jaar T)
				<i>Aard controle n.v.t. Indicator: F20/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: F20/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: F20/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: F20/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: F20/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: F20/06</i>
			1	SPUKIW23-03578124	Oranjerie Apeldoorn	€ 0	0	€ 0	€ 119.722
			2						
			3						
			4						
				Kopie beschikingsnummer	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)	Aantal verblijfobjecten binnen panden waarvan realisatie renovatie/transformatie gestart is (jaar T) komt overeen met de fasering uit de	Cumulatief aantal verblijfobjecten binnen panden renovatie/transformatie gerealiseerd (t/m jaar T)	Aantal verblijfobjecten binnen panden waarvan realisatie sloop-nieuwbouw gestart is (jaar T) komt overeen met de fasering uit de projectaanvraag (Ja/Nee)	Cumulatief aantal verblijfobjecten binnen panden sloop-nieuwbouw gerealiseerd (t/m jaar T)

	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: F20/07</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: F20/08</i>	projectaanvraag (Ja/Nee)  <i>Aard controle D1</i> <i>Indicator: F20/09</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: F20/10</i>	<i>Aard controle D1</i> <i>Indicator: F20/11</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: F20/12</i>
1	SPUKIW23-03578124	€ 737.517	Nee	0	Nee	0
2						
3						
4						
	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: F20/13</i>	<i>Aard controle D1</i> <i>Indicator: F20/14</i>	Toelichting (verplicht indien bij indicator F20/14 'Nee' is ingevuld)  <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: F20/15</i>	Samenwerkingsoveree nkomst aanwezig (ja/nee)  <i>Aard controle D2</i> <i>Indicator: F20/16</i>	Eindverantwoording (ja/nee)  <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: F20/17</i>	
1	SPUKIW23-03578124	Nee	In 2025 heeft de Raad van State het ingediende beroep in 2024 door de gebiedsomgeving Oranjerie ongegrond verklaard. Daarmee kan de gemeente door met het projectplan, maar heeft de beroepsprocedure wel voor vertraging gezorgd.	Ja	Nee	
2						
3						

		4							
SZ W	G2	<b>Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2025</b>  Alle gemeenten verantwoord voor het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)	
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			I.1 Participatiewet (PW)	I.1 Participatiewet (PW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	
		<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/05</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/06</i>		
		€ 62.145.023	€ 1.186.030	€ 1.594.694	€ 5.290	€ 153.734	€ 1.200		
		Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (exclusief Rijk)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslag affaire		
		Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente		
		I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	I.7 Participatiewet (PW)	I.7 Participatiewet (PW)	Participatiewet (PW)		
		<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/07</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/08</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/09</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/10</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/11</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/12</i>		
		€ 371.124	€ 122.900	€ 0	€ 5.385.419	€ 25.197	€ 9.586		

			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijte schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)				
			Gemeente Participatiewet (PW) <i>Aard controle D2</i> <i>Indicator: G2/13</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: G2/14</i>				
			€ 9.154	Ja				
<b>SZ</b>	<b>G3</b>	<b>Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2025</b>  <b>Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004</b>  Alle gemeenten verantwoordden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking  Gemeente  <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/01</i>	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)  Gemeente  <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/02</i>	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)  Gemeente  <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/03</i>	Besteding (jaar T) Bob  Gemeente  <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/04</i>	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)  Gemeente  <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/05</i>	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob)  Gemeente  <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/06</i>
			€ 26.550	-€ 2.330	-€ 3.626	€ 0	€ 0	€ 0
			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB)	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	

			Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire		
			Gemeente <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/07</i>	Gemeente <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/08</i>	Gemeente <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/09</i>	Gemeente <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/10</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: G3/11</i>	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	
<b>SZ</b>	<b>G4</b>	<b>Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2025</b>	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T) levensonderhoud	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) levensonderhoud	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig)
		Alle gemeenten verantwoord voor het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr		Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: G4/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G4/02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G4/03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G4/04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G4/05</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G4/06</i>
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	-€ 1.123	€ 0	€ 17.564	€ 65.216	€ 1.133
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	-€ 1.034	€ 0	€ 15.567	€ 125.072	€ 3.804
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	-€ 1.041	€ 0	€ 17.196	€ 58.549	€ 1.395
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	-€ 87	€ 0	€ 1.871	€ 1.982	€ 72
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	-€ 63	€ 0	€ 1.620	€ 3.291	€ 125

6	Totaal	-€ 3.348	€ 0	€ 53.818	€ 254.110	€ 6.529
	Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)		
		Gemeente	Gemeente	Gemeente		
	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/08</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/09</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/10</i>		
1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0			
				Ja		
2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0			
				Ja		
3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0			
				Ja		
4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0			
				Ja		
5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0			
				Ja		
6	Totaal	0	0	N.v.t.		
	Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	
		<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/11</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/12</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/13</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/14</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/15</i>
1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)					
2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)					

3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)				
4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)				
5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)				
6	Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	Kopie regeling	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Levensonderhoud-Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslag affaire	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	
		Gemeente	Gemeente	Gemeente	
		<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle D2</i>	<i>Aard controle R</i>	
		<i>Indicator: G4/16</i>	<i>Indicator: G4/17</i>	<i>Indicator: G4/18</i>	<i>Indicator: G4/19</i>
1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0		€ 0
2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0		€ 0
3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0		€ 0
4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0		€ 0
5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0		€ 0

		6	Totaal	0	0	0	
<b>SZ W</b>	<b>G10</b>	<b>Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2025</b>	Besteding (jaar T)  Gemeente  <i>Aard controle R Indicator: G10/01</i>	Baten (jaar T) (exclusief Rijk)  Gemeente  <i>Aard controle R Indicator: G10/02</i>	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)  Gemeente  <i>Aard controle n.v.t. Indicator: G10/03</i>		
		Alle gemeenten verantwoord voor het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	€ 1.916.379	€ 754	Ja		
<b>SZ W</b>	<b>G12</b>	<b>Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_ gemeentedeel 2025</b>	Gederfde baten die voortvloeiën uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire  Gemeente  <i>Aard controle R Indicator: G12/01</i>	Gederfde baten die voortvloeiën uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire  Gemeente  <i>Aard controle R Indicator: G12/02</i>	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)  Gemeente  <i>Aard controle n.v.t. Indicator: G12/03</i>		
		Alle gemeenten verantwoord voor het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	€ 1.509	€ 0	Ja		
<b>SZ W</b>	<b>G13</b>	<b>Onderwijsroute_ deel gemeente 2025</b>	Bestedingen onderwijsroute (jaar T)  Gemeente	Baten onderwijsroute (jaar T) (exclusief Rijk)  Gemeente	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T)  Gemeente	Baten overige voorzieningen (jaar T) (exclusief Rijk)  Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)

		Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Aard controle R Indicator: G13/01	Aard controle R Indicator: G13/02	Aard controle R Indicator: G13/03	Aard controle R Indicator: G13/04	Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05	
			€ 81.060	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	
<b>VW S</b>	<b>H1</b>	<b>Ministeriële regeling heroïnebehandeling</b>  Gemeenten	Feitelijke bezetting behandelpaatsen (jaar T)  <b>Afspraak</b>  Aard controle D1 Indicator: H1/01	Feitelijke bezetting behandelpaatsen (jaar T)  <b>Realisatie</b>  Aard controle D1 Indicator: H1/02	Besteding (jaar T)  Aard controle R Indicator: H1/03			
			20	10	€ 706.192			
<b>VW S</b>	<b>H30</b>	<b>Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026</b>	Totaalbedrag (jaar T) toegekend  Aard controle n.v.t. Indicator: H30/01	Reservering 2025 voor 2026 (maximaal 10% van toegekende budget 2025 kan worden meegenomen naar 2026)  Aard controle R Indicator: H30/02	Besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T)  Aard controle R Indicator: H30/03	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T)  Aard controle R Indicator: H30/04	Voldaan aan afspraken in akkoorden (Ja/ Nee/ n.v.t.)?  Aard controle n.v.t. Indicator: H30/05	Toelichting  Aard controle n.v.t. Indicator: H30/06
			€ 2.925.101	€ 207.056	€ 2.718.045	€ 7.210.670	Ja	N.v.t.
			Meegewerkt aan de monitoring (Ja/Nee/ n.v.t.)?  Aard controle n.v.t. Indicator: H30/07	Eindverantwoording (Ja/Nee)  Aard controle n.v.t. Indicator: H30/08				
			Ja	Nee				

VWS	H35	Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026	Beschikingsnummer	Zijn activiteiten verricht zoals vermeld in artikel 3 van de regeling (jaar T) (Ja/Nee)	Is meegewerkt aan monitoring zoals gesteld in artikel 7 lid 2 in de regeling (jaar T) (Ja/Nee)	Besteding (jaar T) Zelfstandige uitvoering	Correcties besteding (T-1) inclusief uitvoering door medeoverheden	Eindverantwoording (jaar T) (Ja/Nee)
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H35/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H35/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H35/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: H35/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: H35/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H35/06</i>
			1045513	Ja	Ja	€ 1.333.164	€ 961.615	Nee
VWS	H40	Specifieke uitkering IZA transformatiemiddelen 2024 - 2027	Beschikingsnummer	Zijn de geplande mijlpalen volgens de coördinerend zorgverzekeraars gerealiseerd (Ja/Nee)?	Bestedingen (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen - Zelfstandige uitvoering	Correcties Bestedingen (jaar T-1) ten laste van Rijksmiddelen - Zelfstandige uitvoering	Correcties Bestedingen (jaar T-1) ten laste van Rijksmiddelen - Uitvoering door medeoverheden	Cumulatieve Bestedingen (tot en met jaar T) ten laste van Rijksmiddelen - aan niet gerealiseerde mijlpalen inclusief uitvoering door medeoverheden
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H40/01</i>	<i>Aard controle D1 Indicator: H40/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: H40/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: H40/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: H40/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: H40/06</i>
			90003211	Ja	€ 47.794	€ 0	€ 0	€ 47.794
			Eindverantwoording? (Ja/Nee)					
			<i>Aard controle n.v.t.</i>					

		<i>Indicator: H40/07</i>					
		Nee					
<b>VR</b>	<b>J4</b>	<b>Regiodeals 5e tranche</b>	Naam actielijn/ programmalijn/ pijler	Besteding per actielijn/ programmalijn/ pijler (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Besteding regionale financiering (jaar T) per actielijn/ programmalijn/ pijler.	Correctie indicator jaar T- 1 ten laste van Rijksmiddelen per actielijn actielijn/ programmalijn /pijler.	Correctie indicator jaar T- 1 ten laste van regionale financiering per actielijn actielijn/ programmalijn /pijler.
			Zelfstandige uitvoering (excl. SiSa tussen medeoverheden)	Zelfstandige uitvoering (excl. SiSa tussen medeoverheden)			
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J4/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: J4/02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: J4/03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: J4/04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: J4/05</i>
			1 Duurzaam	€ 2.079.052	€ 0		
			2 Divers	€ 2.130.565	€ 0		
			3 Dichtbij	€ 884.850	€ 0		
			4 Krachtige regio	€ 68.400	€ 0		
			5 VAT-kosten	€ 55.857	€ 0		
			6				
			15				
			Kopie Naam actielijn/ programmalijn/ pijler	Totale cumulatieve besteding per actielijn/ programmalijn/ pijler (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Totale cumulatieve besteding regionale financiering (t/m jaar T) per actielijn/ programmalijn/ pijler.	Toelichting	
			Inclusief uitvoering door derden	Inclusief uitvoering door derden			
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J4/06</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J4/07</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J4/08</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J4/09</i>	
			1 <i>Duurzaam</i>	€ 2.079.052	€ 0		
			2 <i>Divers</i>	€ 2.130.565	€ 0		

			3	<i>Dichtbij</i>	€ 884.850	€ 0		
			4	<i>Krachtige regio</i>	€ 68.400	€ 0		
			5	<i>VAT-kosten</i>	€ 81.679	€ 0		
			6					
			15					
				Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	Totale compensabele BTW (t/m jaar T) deel rijksbijdrage	Eindverantwoording (Ja/Nee)		
				<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J4/10</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: J4/11</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J4/12</i>		
				Nee	€ 1.667	Nee		
<b>VR</b>	<b>J4B</b>	<b>Regiodeals 5e tranche</b>		Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Kenmerk/ beschikingsnummer	Naam actielijn/ programmalijn/ pijler	Besteding van de Rijksbijdrage per actielijn/ programmalijn/ pijler (jaar T)	Besteding regionale financiering (jaar T) per actielijn/ programmalijn/ pijler.
<b>O</b>				SiSa tussen medeoverheden				
				<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J4B/01</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J4B/02</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J4B/03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: J4B/04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: J4B/05</i>
			1	Provincie Gelderland	2025-009018	Programmalijn A: Nieuwe perspectieven voor de (Gouden randen van de) Veluwe	€ 0	€ 0
			30					
				Hieronder verschijnt de code conform de keuzes gemaakt bij indicator C96B/01	Totale cumulatieve besteding van de Rijksbijdrage per actielijn/ programmalijn/ pijler (t/m jaar T)	Totale cumulatieve besteding regionale financiering (t/m jaar T) per actielijn/ programmalijn/ pijler.	Toelichting	

			In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen					
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J4B/06</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: J4B/07</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: J4B/08</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J4B/09</i>		
		1	<i>Provincie Gelderland</i>	€ 0	€ 0			
		30						
			Totale compensabele BTW (t/m jaar T) deel rijksbijdrage	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: J4B/10</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J4B/11</i>				
			€ 0	Nee				
<b>VR</b>	<b>J9</b>	<b>Specifieke uitkering woningbouwimpuls</b>	Projectnaam/nummer	Aantal woningen waarvan bouw is gestart in (jaar T) komt overeen met fasering uit de projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 15 verplicht	Afgesproken datum van start bouw van de eerste woning uit de projectaanvraag binnen 3 jaar na toekenning gehaald? (Ja/Nee)	Aantal woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (t/m jaar T)	Aantal betaalbare woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (t/m jaar T)	Aantal gerealiseerde woningen (t/m jaar T)
<b>O</b>		<b>Tranche 1 t/m 7 Gemeenten</b>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J9/01</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J9/02</i>	<i>Aard controle D1</i> <i>Indicator: J9/03</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J9/04</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J9/05</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J9/06</i>
			1 WBI Veldhuis	Nee	Nee	0	0	0
			2 WBI Kayersmolen Noord	Nee	Ja	20	17	20
			3 WBI Kanaalzone Noord	Ja	Nee	0	0	0
			4					
			20					

	Kopie projectnaam/nummer	Uitvoering WBI- maatregelen verloopt conform fasering projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 15 verplicht	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Opbrengsten (jaar T)	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T)
	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J9/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J9/08</i>	<i>Aard controle R Indicator: J9/09</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J9/10</i>	<i>Aard controle R Indicator: J9/11</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J9/12</i>
1	WBI Veldhuis	Nee	€ 524.917	€ 3.444.391	€ 1.084.329	€ 1.084.329
2	WBI Kayersmolen Noord	Nee	€ 323.065	€ 1.847.473	€ 0	€ 123.421
3	WBI Kanaalzone Noord	Ja	€ 684.329	€ 770.416	€ 0	€ 0
4						
20						
	Kopie projectnaam/nummer	Prijscategorieën woningen komen overeen met projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 15 verplicht	Toelichting afwijking(en)	Eindverantwoording/ project afgerond (ja/nee)		
	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J9/13</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J9/14</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J9/15</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J9/16</i>		

		1	WBI Veldhuis	Ja	<p>Door onder meer de stijging van de kosten is het tekort op het plan verder gestegen en is optimalisatie noodzakelijk voor de financiële onderbouwing van het plan. Samen met de ontwikkelaar is de gemeente Apeldoorn bezig met planoptimalisatie. In het plan zijn extra woningen toegevoegd. Het relatieve aandeel betaalbare woningen in het aangepaste plan bedraagt circa 70% (beschikking is 79% betaalbaar). In absolute zin is het aantal betaalbare woningen echter niet afgenomen; het aantal betaalbaar is conform beschikking. Met deze aanpassing is het financieel tekort op het plan niet afgenomen. Uit de businesscase blijkt dat het tekort op het plan, ook na planaanpassing, is toegenomen ten opzichte van de aanvraag. De gemeente Apeldoorn voldeed in eerste instantie niet aan de voorwaarde van de WBI. Specifiek; de gemeente Apeldoorn</p>	Nee	
--	--	---	--------------	----	--	-----	--

				voldeed niet aan de voorwaarde van start bouw binnen drie jaar. Oorzaak is een beroepsprocedure bij de Raad van State. In 2025 heeft de Raad van State een positieve uitspraak gedaan voor de gemeente Apeldoorn. In 2025 heeft de gemeente Apeldoorn een definitief wijzigingsverzoek ingediend. Hierop heeft de RVO positieve uitspraak gedaan. Het wijzigingsverzoek is akkoord bevonden en heeft het niet behalen van start bouw binnen drie jaar geen gevolgen voor een mogelijke terugbetaling van de subsidie.		
--	--	--	--	---	--	--

		2	WBI Kayersmolen Noord	Nee	<p>Het plan Kayersmolen-Noord waarvoor WBI-subsidie is toegekend omvat 651 woningen. In mei 2024 is gestart met de bouw van de eerste woningen. Direct nadat de vergunning onherroepelijk werd, is de transformatie van de voormalige school naar 20 appartementen van start gegaan. De werkzaamheden zijn inmiddels afgerond en de woningen zijn in september 2025 opgeleverd. Hiermee is voldaan aan de subsidievoorwaarde dat binnen 3 jaar na toekenning van de subsidie (15 december 2021) moet zijn gestart met de bouw van de eerste woningen. De 20 appartementen zijn na realisatie door één van de ontwikkelaars verkocht aan een Apeldoornse corporatie deze gaat er 17 verhuren als sociale huurwoning en 3 in de middenhuur.</p> <p>Het bestemmingsplan dat de realisatie van de volgende 450 woningen mogelijk</p>	Nee	
--	--	---	-----------------------	-----	--	-----	--

				<p>moet maken is op 16 september 2024 vastgesteld. De beroepstermijn liep tot 18 november 2024. In totaal zijn 3 beroepschriften ingediend. Op 1 augustus 2025 heeft zitting bij de Raad van State plaatsgevonden. Vlak voor de zitting is 1 beroep ingetrokken. De Raad van State heeft, mede vanwege de complexe problematiek, de uitspraak 2x verdaagd en aangegeven te verwachten vóór het einde van 2025 uitspraak te doen.</p> <p>De resterende 181 aangevraagde woningen dienen te worden gerealiseerd als bouwfase 3. Met 1 eigenaar was hierover geen overeenstemming. Deze eigenaar is nu in gevorderd stadium over verkoop aan een ontwikkelaar. Met deze partij zijn wij in overleg over de planontwikkeling.</p> <p>Eén van de onderdelen waarvoor subsidie is ontvangen betreft de</p>	
--	--	--	--	--	--

			<p>sanering van het gasvulpunt. De ontmanteling heeft plaatsgevonden in het 3e kwartaal van 2023. In het 4e kwartaal 2023 was de intrekking van de omgevingsvergunning onherroepelijk. Daarmee is dit onderdeel afgerond.</p> <p>In de AO voor de eerste 470 woningen (bouwfasen 1 en 2) is het volgende woningprogramma vastgelegd:  Sociale huur : 33%  Middeldure huur : ≥ 10 – 28% (de exploitanten zijn vrij in de verdeling tussen huur en koop bij de categorie middelduur, met dien verstande dat één van beide minimaal 10% moet bedragen)  Middeldure koop : ≥ 10 – 28%  Totaal betaalbaar : 71%</p> <p>Dure koop/huurwoningen : 29%</p> <p>Voor het gehele plangebied is in de plannen 35% sociale huur opgenomen. Bij het sluiten van de AO voor de 3e bouwfase en realisatie conform het</p>	
--	--	--	---	--

				stedenbouwkundig plan komt het aandeel sociale huur weer op 35%. In de middeldure sector is aan de ontwikkelaars wat meer ruimte gegeven om te schuiven tussen koop- en huurwoningen.		
--	--	--	--	---	--	--

		3	WBI Kanaalzone Noord	Ja	<p>Subsidie beschikt in april 2024. Termijn van drie jaar nog niet verstreken. Het college is akkoord gegaan met de Anterieure Overeenkomst voor het project Vlijtsepark Torens. In 2025 is ook het Omgevingsplan ter inzage gelegd, ditzelfde geldt voor de parkeergarage Vlijtseweg. Voor de zomer van 2026 is het de verwachting dat de Omgevingsplannen van Zwitsal, Fuite en Wilhelm Tell ter inzage worden gelegd. Een belangrijke stap in de woningbouwontwikkeling is de verplaatsing van bakkerij Fuite uit het projectgebied. Voor de zomer van 2026 is de gemeenteraad akkoord gegaan met de verplaatsingsvergoe ding. De bakkerij moet voor 1-7-2027 het projectgebied hebben verlaten. In het najaar van 2026 is de AO getekend voor de Vlijtsepark Torens, zijn twee omgevingsplannen (parkeergarage Vlijtseweg en</p>	Nee	
--	--	---	----------------------	----	--	-----	--

				Vlijtsepark Torens) ter inzage voorgelegd (verwachte vaststelling mei 2026), AO voor locatie Fuite wordt opgesteld en in maart 2026 naar het college gebracht, aanbesteding voor parkeergarage Vlijtseweg wordt begin 2026 gepubliceerd, omgevingsplannen voor Zwitsal en Fuite worden voor de zomer van 2026 ter inzage gelegd, kredieten voor revitalisering Vlijtseweg en parkeergarage Vlijtseweg zijn voor het college goedgekeurd, besluit raad in februari 2026 en de visie op de Kanaaloeverpark wordt in april 2026 opgeleverd.	
		20			

VR O	J17	Realisatiestimulans	Aantal betaalbare woningen bouw gestart (jaar T), waarvoor nog geen rijksbijdrage is verstrekt, als bedoeld in artikel 2.1. van de regeling.	Geprognostiseerde aantal betaalbare woningen bouw gestart (jaar T+1), waarvoor nog geen rijksbijdrage is verstrekt, als bedoeld in artikel 2.1. van de regeling.	Correctie aantal betaalbare woningen bouw gestart (jaar T-1), waarvoor nog geen rijksbijdrage is verstrekt, als bedoeld in artikel 2.1. van de regeling.			
			<i>Aard controle D1 Indicator: J17/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J17/02</i>	<i>Aard controle D1 Indicator: J17/03</i>			
			227	428	0			
			Aantal betaalbare woningen bouw gestart in jaar T in het NPLV-gebied, waarvoor nog geen rijksbijdrage is verstrekt, als bedoeld in artikel 2.1. van de regeling.	Bestedingen (jaar T) ten behoeve van activiteiten ter verbetering van bovenplanse openbare ruimte en collectieve maatschappelijke voorzieningen in de NPLV-gebieden, als bedoeld in artikel 3.1 van de regeling (excl. Compensabele Btw) .	Bestedingen (jaar T) aan compensabele btw ten behoeve van activiteiten ter verbetering van bovenplanse openbare ruimte en collectieve maatschappelijke voorzieningen in de NPLV-gebieden, als bedoeld in artikel 3.1 van de regeling.	Bestedingen (jaar T) ten behoeve van de financiering van capaciteitsondersteuning voor de uitvoering van de woningbouwopgave in de NPLV-gebieden, als bedoeld in artikel 3.5 van de regeling (excl. Compensabele Btw).	Bestedingen (jaar T) aan compensabele btw ten behoeve van de financiering van capaciteitsondersteuning voor de uitvoering van de woningbouwopgave in de NPLV-gebieden, als bedoeld in artikel 3.5 van de regeling.	
<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J17/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: J17/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: J17/06</i>	<i>Aard controle R Indicator: J17/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: J17/08</i>				
1	0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0			
2								

VR O	J18	Regeling specifieke uitkering isolatieopgave Nationaal Programma Lokale Warmtetransitie	Beschikkingnummer	Besteding (jaar T) uitgesplitst in indicatoren J18/03 en J18/04	Besteding (jaar T) ten behoeve van het aanstellen of aannemen van een regiocoördinator en/of organiseren of inhuren van expertise voor of op andere wijze ondersteunen van de isolatieopgave in de regio zoals bedoeld in artikel 2, tweede lid, onderdeel a en onderdeel b	Besteding (jaar T) ten behoeve van het organiseren van een regionaal afstemmingsoverleg en/of op regionaal niveau naar behoefte leggen van een verbinding met andere bovenlokale opgaven die gerelateerd zijn aan de isolatieopgave zoals bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel a en onderdeel b	Eindverantwoording (Ja/Nee)		
				<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J18/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: J18/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J18/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J18/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J18/05</i>	
			1	2025-0000114591	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
		2							
VR O	J30	Specifieke uitkeringen proeftuinen aardgasvrije wijken 2e ronde	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) te laste van Rijksmiddelen	Aantal (t/m jaar T) aardgasvrij gemaakte bestaande woningen en andere gebouwen in de wijk	Aantal (t/m jaar T) aardgasvrij-readygemaakte bestaande woningen en andere gebouwen in de wijk	Aanvraag is volgens plan/aanvraag uitgevoerd (Ja/Nee)	Eventuele toelichting op niet volgens plan/aanvraag uitgevoerde projecten	
			Gemeenten	Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Indicator 06 verplicht als hier 'Nee' wordt ingevuld	Verplicht als bij indicator 05 'Nee' is ingevuld			
			<i>Aard controle R Indicator: J30/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J30/02</i>	<i>Aard controle D2 Indicator: J30/03</i>	<i>Aard controle D2 Indicator: J30/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J30/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J30/06</i>	
			€ 981.590	€ 1.857.726	0	0	Nee	Eerste aansluiting staat gepland in 2028.	

		Eindverantwoording (Ja/Nee)						
		Aard controle n.v.t. Indicator: J30/07						
		Nee						
VR	J32	Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen	Beschikingsnummer /naam	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Zijn de begrotingsposten waarvoor een uitkering is aangevraagd uitgevoerd? (Ja/Nee/N.v.t.)	Toelichting (verplicht als bij indicator 05 nee is ingevuld)
O		Gemeenten	Aard controle n.v.t. Indicator: J32/01	Aard controle R Indicator: J32/02	Aard controle n.v.t. Indicator: J32/03	Aard controle n.v.t. Indicator: J32/04	Aard controle D2 Indicator: J32/05	Aard controle n.v.t. Indicator: J32/06
	1	SUVIS21-00870447	€ 72.169	€ 72.169	Ja	Ja		
	2	SUVIS21-00901260	€ 34.841	€ 34.841	Ja	Ja		
	3	SUVIS21-00870423	€ 64.569	€ 64.569	Ja	Ja		
	4	SUVIS21-00870429	€ 9.853	€ 9.853	Ja	Ja		
	5	SUVIS21-00870441	€ 23.852	€ 23.852	Ja	Ja		
	6	SUVIS21-00870435	€ 42.242	€ 42.242	Ja	Ja		
	7	SUVIS21-00870453	€ 34.220	€ 34.220	Ja	Ja		
	8	SUVIS21-01183397	€ 103.107	€ 103.107	Ja	Ja		
	9	SUVIS21-2-02378926	€ 59.520	€ 59.520	Ja	Ja		
	10	SUVIS21-2-02368780	€ 66.101	€ 66.101	Ja	Ja		
	11	SUVIS21-00744524	€ 86.595	€ 86.595	Ja	Ja		
	12	SUVIS21-2-02381263	€ 84.221	€ 84.221	Ja	Ja		
	13	SUVIS21-2-02511332	€ 0	€ 0	Ja	Nee	Activiteiten zijn nooit uitgevoerd	
	14	SUVIS21-2-02511340	€ 292.572	€ 292.572	Ja	Ja		
	15	SUVIS21-2-02732732	€ 0	€ 0	Ja	Nee	Activiteiten zijn nooit uitgevoerd	
	16	SUVIS21-2-03060536	€ 0	€ 0	Nee	N.v.t.		

			17	SUVIS21-2-03055354	€ 0	€ 0	Nee	N.v.t.	
			18	SUVIS21-2-03064320	€ 0	€ 0	Ja	Nee	Activiteiten zijn nooit uitgevoerd
			19	SUVIS21-2-03066671	€ 0	€ 0	Ja	Nee	Activiteiten zijn niet herleidbaar uitgevoerd
			20						
			100						
<b>VR</b>	<b>J55</b>	<b>Aanpak energiearmoede</b>		Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten
<b>O</b>				<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J55/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: J55/02</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J55/03</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J55/04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: J55/05</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J55/06</i>
			129		€ 62.676	€ 734.365	114	€ 331.114	€ 748.568
				Het aantal huishoudens dat ondersteuning –bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen.	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten			
				<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J55/07</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: J55/08</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J55/09</i>			

			136	€ 495.459	€ 1.418.846			
			Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips)	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen)	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.)	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.)	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/energie rekening tot gevolg.	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/10</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/11</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/12</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/13</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/14</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/15</i>
			189	83	114	90	136	15
<b>VR</b>	<b>J75</b>	<b>Regiodeals 3e tranche</b>	Betreft pijler	Besteding per pijler (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Cofinanciering per pijler (jaar T)	Totale besteding per pijler (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Totale cofinanciering per pijler (t/m jaar T)	Toelichting
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J75/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: J75/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: J75/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: J75/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: J75/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J75/06</i>
			1. cleantech werkt	-€ 443.395	€ 1.557.354	€ 2.576.004	€ 4.049.919	
			2. Groene Groei	-€ 691.179	€ 2.221.088	€ 3.756.837	€ 4.812.982	
			3. Vatkosten	€ 0	€ 0	€ 225.000	€ 0	
			4.					
			5.					
			6.					
			Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	Totale uitvoeringskosten (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen Inclusief uitvoering door derden	Totale compensabele BTW (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)		

			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J75/07</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J75/08</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: J75/09</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J75/10</i>		
			Nee	€ 54.903	€ 181.424	Ja		
<b>VR</b>	<b>J94</b>	<b>Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties</b>	Beschikingsnummer	Besteding (jaar T), in J94/06 t/m J94/08 opgesplitst	Het totaal aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen dat voldoet aan artikel 6, eerste lid, onderdeel a	Het aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen met een WOZ-waarde boven het gemeentelijk gemiddelde (peildatum 2024) of een WOZ-waarde van boven € 477.000	Bedrag dat van de vijfde kolom van bijlage III en bijlage IV besteed is aan doe-het-zelfmaatregelen, inclusief activiteiten als bedoeld in artikel 2, derde lid (zoals ondersteuning vanuit gemeente) (alleen van toepassing voor tranche 2 en tranche 3).	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan gerichte ondersteuning en/of het bedrag waarvoor derden met de benodigde expertise zijn ingeschakeld als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel b
<b>O</b>			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J94/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: J94/02</i>	<i>Aard controle D1</i> <i>Indicator: J94/03</i>	<i>Aard controle D1</i> <i>Indicator: J94/04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: J94/05</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: J94/06</i>
	1	LAI23-03500139 (tranche 1)		€ 860.416	830	39	€ 0	€ 69.503
	2							
	100							
		Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is ten behoeve van uitvoering als bedoeld in artikel 2, tweede lid, onderdeel c		Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan die energiebesparende isolatiemaatregelen, eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen.	Eindverantwoording (ja/nee)			
		<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J94/07</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J94/08</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J94/09</i>				
	1	€ 0	€ 790.913	Nee				

			2						
			100						
VR O	J95	Regeling specifieke uitkering regionale structuur Nationaal Programma Lokale Warmtetransitie	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Activiteiten verricht conform aanvraag (Ja/Nee)	Eventuele toelichting - verplicht als bij de vorige indicator "nee" is ingevuld	Eindverantwoording (Ja/Nee)		
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: J95/01</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J95/02</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J95/03</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J95/04</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J95/05</i>		
			€ 132.783	€ 197.454	Ja		Nee		
VR O	J97	Regeling huisvesting grote gezinnen vergunninghouders 2023	Beschikingsnummer	Besteding per project (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Cumulatieve besteding per project (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Project is volgens aanvraag, artikel 2, lid 1 uitgevoerd (Ja/Nee) Indicator 05 verplicht als hier 'Nee' wordt ingevuld	Eventuele toelichting op niet volgens aanvraag uitgevoerde projecten Verplicht als bij indicator 04 'Nee' is ingevuld	Plaatsingeenheidsnummer van het grote gezin dat in het object is gehuisvest	
				<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J97/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: J97/02</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J97/03</i>	<i>Aard controle D1</i> <i>Indicator: J97/04</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J97/05</i>	<i>Aard controle D2</i> <i>Indicator: J97/06</i>
			1	HGGV24-03738128	€ 44.158	€ 44.158	Ja		PLE 200550394 en PLE 200555487
			2	HGGV24-03777176	€ 8.732	€ 8.732	Ja		PLE 200529735
			3	HGGV25-03851100	€ 7.046	€ 7.046	Ja		PLE 200563148
			4	HGGV25-03854245	€ 2.061	€ 2.061	Ja		PLE 200577561
			5	HGGV25-03882089	€ 8.891	€ 8.891	Ja		PLE 200603192
			6	HGGV25-03892878	€ 19.544	€ 19.544	Ja		PLE 200580798
			7	HGGV25-03899260	€ 14.130	€ 14.130	Ja		PLE 200601883
			8	HGGV25-03905649	€ 25.321	€ 25.321	Ja		PLE 200577671
			9						
10									
		Kopie beschikingsnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)						



			Aard controle n.v.t. Indicator: J105/07	Aard controle n.v.t. Indicator: J105/08	Aard controle n.v.t. Indicator: J105/09	Aard controle n.v.t. Indicator: J105/10	Aard controle n.v.t. Indicator: J105/11	Aard controle D1 Indicator: J105/12
			1 2023-0000096094	€ 0	Nee	De SPUK is aangevraagd voor 35 woningen, waarvan 21 betaalbaar. O.b.v. DAEB-overeenkomst (2025) worden dit er 26, waarvan 17 betaalbaar	17	N.v.t.
			2					
			20					
			Kopie projectnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			Aard controle n.v.t. Indicator: J105/13	Aard controle n.v.t. Indicator: J105/14				
			1 2023-0000096094	Nee				
			2					
			20					
<b>VR</b>	<b>J10</b>	<b>Meerjarige stimuleringsregeling flex- en transformatiewoningen 2023</b>	Beschikingsnummer	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatief aantal volledig gerealiseerde woonruimten (t/m jaar T)	Cumulatief aantal gerealiseerde woonruimten voor statushouders en/of Oekraïense ontheemden (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)
<b>O</b>	<b>7</b>		Aard controle n.v.t. Indicator: J107/01	Aard controle R Indicator: J107/02	Aard controle n.v.t. Indicator: J107/03	Aard controle n.v.t. Indicator: J107/04	Aard controle n.v.t. Indicator: J107/05	Aard controle n.v.t. Indicator: J107/06
			1 SFT2023-03630326	-€ 2.185	€ 542.533	84	96	Ja
			2					
			20					
<b>VR</b>	<b>J11</b>	<b>Ontwikkeling, realisatie en werking van Flexcity</b>	Besteding (jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
<b>O</b>	<b>3</b>							

			Aard controle R Indicator: J113/01	Aard controle n.v.t. Indicator: J113/02				
			€ 1.746.420	Nee				
<b>VR O</b>	<b>J20 9</b>	<b>Meerjarige regeling voor huisvesting aandachtsgroepen</b>	Beschikingsnummer	Projectnaam	Besteding (jaar T) per project	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) - per project  Inclusief uitvoering door derde vanaf SiSa 2023	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T) - per project	Aantal woonruimten waarvan de werkzaamheden zijn gestart in (jaar T)
			Aard controle n.v.t. Indicator: J209/01	Aard controle n.v.t. Indicator: J209/02	Aard controle R Indicator: J209/03	Aard controle n.v.t. Indicator: J209/04	Aard controle D2 Indicator: J209/05	Aard controle n.v.t. Indicator: J209/06
			1 RHA2023-03511465	Zwaanspreng	€ 0	€ 8.500	€ 0	0
			2 RHA2023-03511576	Laan van Zodiac	€ 0	€ 0	€ 0	0
			10					
			Kopie Projectnaam	Aantal volledig gerealiseerde woonruimten (t/m jaar T)	De uitvoering loopt volgens de planning (ja/nee)	Zelfstandige uitvoering (ja/nee)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			Aard controle n.v.t. Indicator: J209/07	Aard controle n.v.t. Indicator: J209/08	Aard controle n.v.t. Indicator: J209/09	Aard controle R. Indicator: J209/10	Aard controle n.v.t. Indicator: J209/11	
			1 Zwaanspreng	1	Ja	Ja	Nee	
			2 Laan van Zodiac	0	Ja	Ja	Nee	
			10					
<b>KG G</b>	<b>K28</b>	<b>Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid</b>	Besteding apparaatskosten (jaar T) : salarissen en sociale lasten voor ambtelijk personeel	Besteding apparaatskosten (jaar T): kosten voor ingeleend personeel	Besteding apparaatskosten (jaar T): overige goederen en diensten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) apparaatskosten	Besteding (jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten

			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: K28/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: K28/02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: K28/03</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: K28/04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: K28/05</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: K28/06</i>
			€ 2.521.419	€ 2.690.222	€ 29.306	€ 11.521.361	€ 0	€ 0
		Eindverantwoording (Ja/Nee)						
		<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: K28/07</i>						
		Nee						
<b>L35</b>	<b>Regeling provinciale maatregelen landelijk gebied (RpmI) (SiSa tussen medeoverheden)</b>	Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Besteding (jaar T) aan directe uitvoeringskosten ten laste van Rijksmiddelen	Eindverantwoording (Ja/Nee)?				
<b>N</b>	<b>B</b>							
		SiSa tussen medeoverheden	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: L35B/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: L35B/02</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: L35B/03</i>			
		1 030005 Provincie Gelderland	€ 101.198	Nee				
		2						
		3						
		Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Naam maatregelpakket	Besteding (jaar T) ten laste van rijksmiddelen per maatregelpakket				
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: L35B/04</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: L35B/05</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: L35B/06</i>			
		1 030005 Provincie Gelderland	<i>Uitvoering gebiedsaanpak GEUS</i>	€ 101.198				

			2						
			60						
<b>Aen</b>	<b>M6</b>	<b>Bekostigingsregeling huisvesting vergunninghouders in doorstroomlocaties</b>	Berekening totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per dag per geplaatste vergunninghouder in een doorstroomlocatie (jaar T-1)	Berekening totaal cumulatief te ontvangen aanvullende vergoeding per dag per in de doorstroomlocatie geplaatste vergunninghouder die gekoppeld is aan een andere deelnemende gemeente in de regio (jaar T-1)	Besteding (jaar T-1) t.b.v. de transitie				
<b>M</b>		Gemeenten	<i>Geldt alleen voor SiSa 2025</i>	<i>Geldt alleen voor SiSa 2025</i>	<i>Geldt alleen voor SiSa 2025</i>				
			<i>Aard controle R Indicator: M6/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: M6/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: M6/03</i>				
			Berekening totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per dag per geplaatste vergunninghouder in een doorstroomlocatie (jaar T)	Berekening totaal cumulatief te ontvangen aanvullende vergoeding per dag per in de doorstroomlocatie geplaatste vergunninghouder die gekoppeld is aan een andere deelnemende gemeente in de regio (jaar T)	Besteding (jaar T) t.b.v. de transitie	Berekening totale besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)		
			<i>Aard controle R Indicator: M6/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: M6/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: M6/06</i>	Som van de bestedings- en berekeningsindicatoren (04/05 en 06)	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: M6/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: M6/08</i>	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		

Aen M	M16	Bekostigingsregeling opvang onthemden Oekraïne	Vul in totaal te ontvangen normbedrag per gerealiseerde gemeentelijke plek per dag (GOO) (jaar T)	Vul in verschil bij hogere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst van M16/01 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO)	Vul in vrijwillige teruggave bij lagere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst onder M16/01 (jaar T) – uitzonderingsbepaling (GOO)	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringskosten	Besteding (jaar T) van uitvoering ten behoeve van de transitie	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (GOO en POO)
		Gemeenten	<i>Aard controle R Indicator: M16/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: M16/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: M16/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: M16/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: M16/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: M16/06</i>
			€ 17.618.348	€ 596.349		€ 273.207	€ 15.617	€ 580.736
		Totaal bedrag vorderingen (/ onrechtmatig uitgekeerde) verstrekkingen GOO en POO (jaar T)	<i>Aard controle R Indicator: M16/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: M16/08</i>	<i>Aard controle R Indicator: M16/09</i>	<i>Aard controle D2 Indicator: M16/10</i>	<i>Aard controle D2 Indicator: M16/11</i>	
			€ 10.578	€ 19.152	€ 1.351.152	01-02-2024	01-01-2026	
		Berekening totale besteding (jaar T)  Som indicatoren 01/02/04/05/06/07/08 verminderd met 09	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: M16/12</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: M16/13</i>				
			€ 17.762.835	€ 98.739.776				

# Treasury

## Overzicht swaps

Naam bank	Rating bank vlgs Moody's	
BNG	AAA	€ 75.000.000

Soort	Nummer	Omschrijving	Relatie	Hoofdsom	Ingangsdatum	Einddatum	Modaliteiten
<u>Structuur</u>	<u>3</u>	<u>200804</u>					
Lening	200814	Lening 200814	Prov Drenthe	10.000.000	27-11-2008	27-11-2030	Roll-over: € 10.000.000,00 / 1,98%.
Swap	200804	Derivaat 200804	BNG	10.000.000	27-11-2008	27-11-2030	Bet. 11 Y <4,0750%>, Ont. 3 M <2,066%>
<u>Structuur</u>	<u>4</u>	<u>200901</u>					
Lening	200904	Lening 200904	Gem Dordrecht	20.000.000	1-7-2009	1-7-2039	Roll-over: € 20.000.000,00 / 1,98%.
Swap	200901	Derivaat 200901	BNG	20.000.000	1-7-2009	1-7-2039	Bet. 30 Y <2,5350%>, Ont. 3 M <2,016%>
<u>Structuur</u>	<u>13</u>	<u>201002</u>					
Lening	201008	Lening 201008	Gem Zwolle	25.000.000	20-12-2010	20-12-2060	Roll-over: € 25.000.000,00 / 2,02%.
Swap	201002	Derivaat 201002	BNG	25.000.000	20-12-2010	20-12-2060	Bet. 50 Y <2,5250%>, Ont. 6 M <2,134%>
<u>Structuur</u>	<u>14</u>	<u>201003</u>					
Lening	201201	Lening 201201	BNG bank	20.000.000	23-8-2012	23-8-2062	Roll-over: € 20.000.000,00 / 2,00%.
Swap	201003	Derivaat 201003	BNG	20.000.000	23-8-2012	23-8-2062	Bet. 50 Y <2,7580%>, Ont. 6 M <2,077%>
		Totaal		75.000.000			

De marktwaarde van de swaps betreft per 31-12-2025 € 5,15 miljoen positief. Zie ook de toelichting op de balans.

## Overzicht opgenomen leningen

Lening#	Einde looptijd	Rente %	Restant hoofdsom op begindatum	Som stortingen in periode	Som aflossingen in periode	Som exploitatierente in periode	Restant hoofdsom op einddatum
201501	2025	0,89	20.000.000	0	20.000.000	14.104	0
201603	2025	0,575	15.000.000	0	15.000.000	76.562	0
201602	2026	0,68	15.000.000	0	0	102.000	15.000.000
201801	2026	0,769	20.000.000	0	0	153.767	20.000.000
201701	2027	1,02	15.000.000	0	0	153.000	15.000.000
201702	2027	0,965	10.000.000	0	0	96.500	10.000.000
201803	2028	1,075	20.000.000	0	0	215.000	20.000.000
201903	2028	0	20.000.000	0	0	0	20.000.000
201901	2029	0,9	20.000.000	0	0	180.000	20.000.000
201904	2029	0,12	10.000.000	0	0	12.000	10.000.000
201906	2029	0,197	10.000.000	0	0	19.700	10.000.000
200814	2030	4,075	10.000.000	0	0	413.160	10.000.000
201004	2030	4,08	7.900.000	0	0	322.320	7.900.000
199905	2039	5,6	352.834	0	15.627	19.538	337.207
200810	2038	4,9	10.000.000	0	0	490.000	10.000.000
199906	2039	5,6	381.547	0	16.898	21.128	364.649
200904	2039	2,535	20.000.000	0	0	514.042	20.000.000
201008	2060	2,525	25.000.000	0	0	638.750	25.000.000
201201	2062	2,758	20.000.000	0	0	559.261	20.000.000
202001	2026	0,245	20.000.000	0	0	49.000	20.000.000
			<b>288.634.381</b>	<b>0</b>	<b>35.032.525</b>	<b>4.049.832</b>	<b>253.601.856</b>

# EMU

	Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Realisatie 2025
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-174
2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	29.311
3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie minus de vrijval van de voorzieningen ten bate van de exploitatie	-113
4	Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	46.353
5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overige, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	3.387
6	Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa:	3.049
	Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord	
7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	6.536
8	Baten bouwgrondexploitatie:	6.952
	Baten voor zover transacties niet op exploitatie verantwoord	
9	Lasten op balanspost Voorzieningen voor zover deze transacties met derden betreffen	
10	Lasten ivm transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten	
11	Verkoop van effecten:	
a	Gaat u effecten verkopen? (ja/nee)	Nee
b	Zo ja wat is bij verkoop de verwachte boekwinst op de exploitatie?	Nvt
	<b>Berekend EMU-saldo</b>	<b>-10.478</b>

Bovenstaande tabel geeft een inzicht in het verschil tussen werkelijke inkomsten en werkelijke uitgaven op transactiebasis. Met name het Rijk (lees CBS) gebruikt deze informatie om te bepalen hoe de Nederlandse Overheid in zijn geheel is ontwikkeld in haar Schuld (EMU-tekort) binnen de normen van Europa. Zie ook de financieringsparagraaf.

## Overzicht lasten en baten per taakveld

bedragen x € 1.000,-									
Taakveld/programma	Begroting 2025			Rekening 2025			Verschil		
	Lasten	Baten	Verschil	Lasten	Baten	Verschil	Lasten	Baten	Verschil
<b>99 resultaat</b>									
Resultaat Resultaat	0	0	0	0	-20.717	-20.717	0	-20.717	-20.717
<b>Sub-totaal</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>-20.717</b>	<b>-20.717</b>	<b>0</b>	<b>-20.717</b>	<b>-20.717</b>
<b>0.1 Bestuur</b>									
Programma 1 Samenleving	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Programma 4 Bestuur, inwoners en financiën	12.697	165	-12.532	14.880	209	-14.671	2.183	44	-2.139
<b>Sub-totaal</b>	<b>12.697</b>	<b>165</b>	<b>-12.532</b>	<b>14.880</b>	<b>209</b>	<b>-14.671</b>	<b>2.183</b>	<b>44</b>	<b>-2.139</b>
<b>0.10 Mutaties reserves</b>									
Paragraaf bedrijfsvoering	0	652	652	247	687	440	247	35	-212
Programma 1 Samenleving	540	19.996	19.456	12.185	18.837	6.653	11.645	-1.159	-12.803
Programma 2 Leefomgeving	64.923	46.038	-18.885	74.043	44.594	-29.450	9.120	-1.444	-10.565
Programma 3 Economie en inkomen	5.850	3.555	-2.295	7.982	2.170	-5.812	2.132	-1.385	-3.517
Programma 4 Bestuur, inwoners en financiën	1.300	59.589	58.289	2.924	51.984	49.060	1.624	-7.605	-9.229
<b>Sub-totaal</b>	<b>72.613</b>	<b>129.830</b>	<b>57.217</b>	<b>97.381</b>	<b>118.272</b>	<b>20.891</b>	<b>24.768</b>	<b>-11.558</b>	<b>-36.326</b>
<b>0.2 Burgerzaken</b>									
Programma 4 Bestuur, inwoners en financiën	6.600	3.999	-2.601	6.305	3.873	-2.432	-295	-126	169
<b>Sub-totaal</b>	<b>6.600</b>	<b>3.999</b>	<b>-2.601</b>	<b>6.305</b>	<b>3.873</b>	<b>-2.432</b>	<b>-295</b>	<b>-126</b>	<b>169</b>
<b>0.3 Beheer overige gebouwen en gronden</b>									
Programma 4 Bestuur, inwoners en financiën	14.735	1.682	-13.053	6.907	4.695	-2.211	-7.828	3.013	10.842
<b>Sub-totaal</b>	<b>14.735</b>	<b>1.682</b>	<b>-13.053</b>	<b>6.907</b>	<b>4.695</b>	<b>-2.211</b>	<b>-7.828</b>	<b>3.013</b>	<b>10.842</b>
<b>0.4 Overhead</b>									
Paragraaf bedrijfsvoering	89.910	4.610	-85.299	88.780	6.115	-82.666	-1.130	1.505	2.633
<b>Sub-totaal</b>	<b>89.910</b>	<b>4.610</b>	<b>-85.299</b>	<b>88.780</b>	<b>6.115</b>	<b>-82.666</b>	<b>-1.130</b>	<b>1.505</b>	<b>2.633</b>

<b><u>0.5 Treasury</u></b>									
Programma 4 Bestuur, inwoners en financiën	9.589	11.293	1.704	5.981	7.125	1.143	-3.608	-4.168	-561
<b>Sub-totaal</b>	<b>9.589</b>	<b>11.293</b>	<b>1.704</b>	<b>5.981</b>	<b>7.125</b>	<b>1.143</b>	<b>-3.608</b>	<b>-4.168</b>	<b>-561</b>
<b><u>0.61 OZB Woningen</u></b>									
Programma 4 Bestuur, inwoners en financiën	2.333	30.405	28.073	2.343	30.367	28.024	10	-38	-49
<b>Sub-totaal</b>	<b>2.333</b>	<b>30.405</b>	<b>28.073</b>	<b>2.343</b>	<b>30.367</b>	<b>28.024</b>	<b>10</b>	<b>-38</b>	<b>-49</b>
<b><u>0.62 OZB niet-woningen</u></b>									
Programma 4 Bestuur, inwoners en financiën	347	32.129	31.782	347	32.879	32.531	0	750	749
<b>Sub-totaal</b>	<b>347</b>	<b>32.129</b>	<b>31.782</b>	<b>347</b>	<b>32.879</b>	<b>32.531</b>	<b>0</b>	<b>750</b>	<b>749</b>
<b><u>0.63 Parkeerbelasting</u></b>									
Programma 2 Leefomgeving	0	4.371	4.371	11	4.698	4.687	11	327	316
<b>Sub-totaal</b>	<b>0</b>	<b>4.371</b>	<b>4.371</b>	<b>11</b>	<b>4.698</b>	<b>4.687</b>	<b>11</b>	<b>327</b>	<b>316</b>
<b><u>0.64 Belastingen overig</u></b>									
Programma 4 Bestuur, inwoners en financiën	60	1.791	1.731	43	1.937	1.894	-17	146	163
<b>Sub-totaal</b>	<b>60</b>	<b>1.791</b>	<b>1.731</b>	<b>43</b>	<b>1.937</b>	<b>1.894</b>	<b>-17</b>	<b>146</b>	<b>163</b>
<b><u>0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds</u></b>									
Programma 4 Bestuur, inwoners en financiën	0	484.653	484.653	0	501.439	501.439	0	16.786	16.786
<b>Sub-totaal</b>	<b>0</b>	<b>484.653</b>	<b>484.653</b>	<b>0</b>	<b>501.439</b>	<b>501.439</b>	<b>0</b>	<b>16.786</b>	<b>16.786</b>
<b><u>0.8 Overige baten en lasten</u></b>									
Programma 4 Bestuur, inwoners en financiën	-2.838	413	3.251	7.563	11.281	3.717	10.401	10.868	466
<b>Sub-totaal</b>	<b>-2.838</b>	<b>413</b>	<b>3.251</b>	<b>7.563</b>	<b>11.281</b>	<b>3.717</b>	<b>10.401</b>	<b>10.868</b>	<b>466</b>
<b><u>0.9 Venootschapsbelasting (VpB)</u></b>									
Programma 4 Bestuur, inwoners en financiën	0	0	0	189	0	-189	189	0	-189
<b>Sub-totaal</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>189</b>	<b>0</b>	<b>-189</b>	<b>189</b>	<b>0</b>	<b>-189</b>
<b><u>1.1 Crisisbeheer en brandweer</u></b>									
Programma 1 Samenleving	14.561	93	-14.468	14.078	0	-14.078	-483	-93	390
<b>Sub-totaal</b>	<b>14.561</b>	<b>93</b>	<b>-14.468</b>	<b>14.078</b>	<b>0</b>	<b>-14.078</b>	<b>-483</b>	<b>-93</b>	<b>390</b>
<b><u>1.2 Openbare orde en veiligheid</u></b>									

Programma 1 Samenleving	13.748	1.222	-12.526	10.685	1.274	-9.411	-3.063	52	3.115
Programma 2 Leefomgeving	378	0	-378	271	0	-271	-107	0	107
<b>Sub-totaal</b>	<b>14.126</b>	<b>1.222</b>	<b>-12.904</b>	<b>10.956</b>	<b>1.274</b>	<b>-9.682</b>	<b>-3.170</b>	<b>52</b>	<b>3.222</b>
<b><u>2.1 Verkeer en vervoer</u></b>									
Programma 2 Leefomgeving	24.740	2.263	-22.477	23.677	2.814	-20.864	-1.063	551	1.613
<b>Sub-totaal</b>	<b>24.740</b>	<b>2.263</b>	<b>-22.477</b>	<b>23.677</b>	<b>2.814</b>	<b>-20.864</b>	<b>-1.063</b>	<b>551</b>	<b>1.613</b>
<b><u>2.2 Parkeren</u></b>									
Programma 2 Leefomgeving	6.509	0	-6.509	8.657	2.340	-6.317	2.148	2.340	192
<b>Sub-totaal</b>	<b>6.509</b>	<b>0</b>	<b>-6.509</b>	<b>8.657</b>	<b>2.340</b>	<b>-6.317</b>	<b>2.148</b>	<b>2.340</b>	<b>192</b>
<b><u>2.5 Openbaar vervoer</u></b>									
Programma 2 Leefomgeving	112	0	-112	56	0	-56	-56	0	56
<b>Sub-totaal</b>	<b>112</b>	<b>0</b>	<b>-112</b>	<b>56</b>	<b>0</b>	<b>-56</b>	<b>-56</b>	<b>0</b>	<b>56</b>
<b><u>3.1 Economische ontwikkeling</u></b>									
Programma 3 Economie en inkomen	6.567	0	-6.567	4.625	65	-4.560	-1.942	65	2.007
<b>Sub-totaal</b>	<b>6.567</b>	<b>0</b>	<b>-6.567</b>	<b>4.625</b>	<b>65</b>	<b>-4.560</b>	<b>-1.942</b>	<b>65</b>	<b>2.007</b>
<b><u>3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur</u></b>									
Programma 3 Economie en inkomen	9.930	9.930	0	5.684	6.643	959	-4.246	-3.287	959
<b>Sub-totaal</b>	<b>9.930</b>	<b>9.930</b>	<b>0</b>	<b>5.684</b>	<b>6.643</b>	<b>959</b>	<b>-4.246</b>	<b>-3.287</b>	<b>959</b>
<b><u>3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen</u></b>									
Programma 3 Economie en inkomen	889	479	-411	872	331	-542	-17	-148	-131
<b>Sub-totaal</b>	<b>889</b>	<b>479</b>	<b>-411</b>	<b>872</b>	<b>331</b>	<b>-542</b>	<b>-17</b>	<b>-148</b>	<b>-131</b>
<b><u>3.4 Economische promotie</u></b>									
Programma 3 Economie en inkomen	3.288	0	-3.288	2.654	4	-2.650	-634	4	638
Programma 4 Bestuur, inwoners en financiën	6	2.639	2.633	6	2.452	2.445	0	-187	-188
<b>Sub-totaal</b>	<b>3.294</b>	<b>2.639</b>	<b>-655</b>	<b>2.660</b>	<b>2.456</b>	<b>-205</b>	<b>-634</b>	<b>-183</b>	<b>450</b>
<b><u>4.2 Onderwijshuisvesting</u></b>									
Programma 1 Samenleving	20.944	1.027	-19.917	19.730	2.681	-17.049	-1.214	1.654	2.868
<b>Sub-totaal</b>	<b>20.944</b>	<b>1.027</b>	<b>-19.917</b>	<b>19.730</b>	<b>2.681</b>	<b>-17.049</b>	<b>-1.214</b>	<b>1.654</b>	<b>2.868</b>

<b><u>4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken</u></b>									
Programma 1 Samenleving	18.501	10.945	-7.556	19.133	11.954	-7.179	632	1.009	377
<b>Sub-totaal</b>	<b>18.501</b>	<b>10.945</b>	<b>-7.556</b>	<b>19.133</b>	<b>11.954</b>	<b>-7.179</b>	<b>632</b>	<b>1.009</b>	<b>377</b>
<b><u>5.1 Sportbeleid en activering</u></b>									
Programma 1 Samenleving	3.815	659	-3.157	4.128	886	-3.243	313	227	-86
<b>Sub-totaal</b>	<b>3.815</b>	<b>659</b>	<b>-3.157</b>	<b>4.128</b>	<b>886</b>	<b>-3.243</b>	<b>313</b>	<b>227</b>	<b>-86</b>
<b><u>5.2 Sportaccommodaties</u></b>									
Programma 1 Samenleving	15.820	5.616	-10.204	16.149	5.696	-10.453	329	80	-249
<b>Sub-totaal</b>	<b>15.820</b>	<b>5.616</b>	<b>-10.204</b>	<b>16.149</b>	<b>5.696</b>	<b>-10.453</b>	<b>329</b>	<b>80</b>	<b>-249</b>
<b><u>5.3 Cultuurpresentatie, -productie en -participatie</u></b>									
Programma 1 Samenleving	15.384	3.601	-11.783	16.049	4.041	-12.008	665	440	-225
<b>Sub-totaal</b>	<b>15.384</b>	<b>3.601</b>	<b>-11.783</b>	<b>16.049</b>	<b>4.041</b>	<b>-12.008</b>	<b>665</b>	<b>440</b>	<b>-225</b>
<b><u>5.4 Musea</u></b>									
Programma 1 Samenleving	2.487	1.321	-1.166	2.481	1.359	-1.121	-6	38	45
<b>Sub-totaal</b>	<b>2.487</b>	<b>1.321</b>	<b>-1.166</b>	<b>2.481</b>	<b>1.359</b>	<b>-1.121</b>	<b>-6</b>	<b>38</b>	<b>45</b>
<b><u>5.5 Cultureel erfgoed</u></b>									
Programma 1 Samenleving	2.934	125	-2.809	2.782	127	-2.655	-152	2	154
<b>Sub-totaal</b>	<b>2.934</b>	<b>125</b>	<b>-2.809</b>	<b>2.782</b>	<b>127</b>	<b>-2.655</b>	<b>-152</b>	<b>2</b>	<b>154</b>
<b><u>5.6 Media</u></b>									
Programma 1 Samenleving	7.436	146	-7.289	7.436	146	-7.289	0	0	0
<b>Sub-totaal</b>	<b>7.436</b>	<b>146</b>	<b>-7.289</b>	<b>7.436</b>	<b>146</b>	<b>-7.289</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b><u>5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie</u></b>									
Programma 2 Leefomgeving	33.147	1.716	-31.431	26.334	2.725	-23.610	-6.813	1.009	7.821
Programma 3 Economie en inkomen	643	0	-643	561	27	-534	-82	27	109
<b>Sub-totaal</b>	<b>33.790</b>	<b>1.716</b>	<b>-32.074</b>	<b>26.895</b>	<b>2.752</b>	<b>-24.144</b>	<b>-6.895</b>	<b>1.036</b>	<b>7.930</b>
<b><u>6.1 Samenkracht en burgerparticipatie</u></b>									
Programma 1 Samenleving	33.748	8.720	-25.028	50.812	26.545	-24.267	17.064	17.825	761
<b>Sub-totaal</b>	<b>33.748</b>	<b>8.720</b>	<b>-25.028</b>	<b>50.812</b>	<b>26.545</b>	<b>-24.267</b>	<b>17.064</b>	<b>17.825</b>	<b>761</b>

<b><u>6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen</u></b>									
Programma 1 Samenleving	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<b>Sub-totaal</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b><u>6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO</u></b>									
Programma 1 Samenleving	59	0	-59	102	0	-102	43	0	-43
<b>Sub-totaal</b>	<b>59</b>	<b>0</b>	<b>-59</b>	<b>102</b>	<b>0</b>	<b>-102</b>	<b>43</b>	<b>0</b>	<b>-43</b>
<b><u>6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd</u></b>									
Programma 1 Samenleving	9.788	0	-9.788	9.981	230	-9.750	193	230	38
<b>Sub-totaal</b>	<b>9.788</b>	<b>0</b>	<b>-9.788</b>	<b>9.981</b>	<b>230</b>	<b>-9.750</b>	<b>193</b>	<b>230</b>	<b>38</b>
<b><u>6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal</u></b>									
Programma 1 Samenleving	14.824	667	-14.157	15.014	947	-14.067	190	280	90
<b>Sub-totaal</b>	<b>14.824</b>	<b>667</b>	<b>-14.157</b>	<b>15.014</b>	<b>947</b>	<b>-14.067</b>	<b>190</b>	<b>280</b>	<b>90</b>
<b><u>6.3 Inkomensregelingen</u></b>									
Programma 3 Economie en inkomen	96.676	68.975	-27.701	97.714	71.690	-26.024	1.038	2.715	1.677
<b>Sub-totaal</b>	<b>96.676</b>	<b>68.975</b>	<b>-27.701</b>	<b>97.714</b>	<b>71.690</b>	<b>-26.024</b>	<b>1.038</b>	<b>2.715</b>	<b>1.677</b>
<b><u>6.4 WSW en beschut werk</u></b>									
Programma 3 Economie en inkomen	23.252	0	-23.252	22.697	0	-22.697	-555	0	555
<b>Sub-totaal</b>	<b>23.252</b>	<b>0</b>	<b>-23.252</b>	<b>22.697</b>	<b>0</b>	<b>-22.697</b>	<b>-555</b>	<b>0</b>	<b>555</b>
<b><u>6.5 Arbeidsparticipatie</u></b>									
Programma 3 Economie en inkomen	10.605	20	-10.585	12.970	2.442	-10.528	2.365	2.422	57
<b>Sub-totaal</b>	<b>10.605</b>	<b>20</b>	<b>-10.585</b>	<b>12.970</b>	<b>2.442</b>	<b>-10.528</b>	<b>2.365</b>	<b>2.422</b>	<b>57</b>
<b><u>6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)</u></b>									
Programma 1 Samenleving	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<b>Sub-totaal</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b><u>6.60 Hulpmiddelen en diensten (Wmo)</u></b>									
Programma 1 Samenleving	11.399	325	-11.074	9.160	432	-8.728	-2.239	107	2.346
<b>Sub-totaal</b>	<b>11.399</b>	<b>325</b>	<b>-11.074</b>	<b>9.160</b>	<b>432</b>	<b>-8.728</b>	<b>-2.239</b>	<b>107</b>	<b>2.346</b>
<b><u>6.71 Maatwerkdienstverlening 18+</u></b>									

Programma 1 Samenleving	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<b>Sub-totaal</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b><u>6.711 Huishoudelijke hulp WMO</u></b>									
Programma 1 Samenleving	17.400	744	-16.657	18.048	733	-17.315	648	-11	-658
<b>Sub-totaal</b>	<b>17.400</b>	<b>744</b>	<b>-16.657</b>	<b>18.048</b>	<b>733</b>	<b>-17.315</b>	<b>648</b>	<b>-11</b>	<b>-658</b>
<b><u>6.712 Begeleiding WMO</u></b>									
Programma 1 Samenleving	30.046	0	-30.046	27.090	95	-26.996	-2.956	95	3.050
<b>Sub-totaal</b>	<b>30.046</b>	<b>0</b>	<b>-30.046</b>	<b>27.090</b>	<b>95</b>	<b>-26.996</b>	<b>-2.956</b>	<b>95</b>	<b>3.050</b>
<b><u>6.713 Dagbesteding WMO</u></b>									
Programma 1 Samenleving	0	0	0	2.224	0	-2.224	2.224	0	-2.224
<b>Sub-totaal</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>2.224</b>	<b>0</b>	<b>-2.224</b>	<b>2.224</b>	<b>0</b>	<b>-2.224</b>
<b><u>6.714 Overige maatwerkarrangementen (Wmo)</u></b>									
Programma 1 Samenleving	60	0	-60	61	0	-61	1	0	-1
<b>Sub-totaal</b>	<b>60</b>	<b>0</b>	<b>-60</b>	<b>61</b>	<b>0</b>	<b>-61</b>	<b>1</b>	<b>0</b>	<b>-1</b>
<b><u>6.72 Maatwerkdienstverlening 18-</u></b>									
Programma 1 Samenleving	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<b>Sub-totaal</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b><u>6.751 Jeugdhulp ambulantly lokaal</u></b>									
Programma 1 Samenleving	1.095	0	-1.095	1.186	0	-1.186	91	0	-91
<b>Sub-totaal</b>	<b>1.095</b>	<b>0</b>	<b>-1.095</b>	<b>1.186</b>	<b>0</b>	<b>-1.186</b>	<b>91</b>	<b>0</b>	<b>-91</b>
<b><u>6.752 Jeugdhulp ambulantly regionaal</u></b>									
Programma 1 Samenleving	48.832	0	-48.832	48.152	149	-48.003	-680	149	829
<b>Sub-totaal</b>	<b>48.832</b>	<b>0</b>	<b>-48.832</b>	<b>48.152</b>	<b>149</b>	<b>-48.003</b>	<b>-680</b>	<b>149</b>	<b>829</b>
<b><u>6.753 Jeugdhulp ambulantly landelijk</u></b>									
Programma 1 Samenleving	636	0	-636	772	0	-772	136	0	-136
<b>Sub-totaal</b>	<b>636</b>	<b>0</b>	<b>-636</b>	<b>772</b>	<b>0</b>	<b>-772</b>	<b>136</b>	<b>0</b>	<b>-136</b>
<b><u>6.761 Jeugdhulp met verblijf lokaal</u></b>									
Programma 1 Samenleving	0	0	0	3	0	-3	3	0	-3

<b>Sub-totaal</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>3</b>	<b>0</b>	<b>-3</b>	<b>3</b>	<b>0</b>	<b>-3</b>
<b><u>6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal</u></b>									
Programma 1 Samenleving	22.012	0	-22.012	26.547	157	-26.390	4.535	157	-4.378
<b>Sub-totaal</b>	<b>22.012</b>	<b>0</b>	<b>-22.012</b>	<b>26.547</b>	<b>157</b>	<b>-26.390</b>	<b>4.535</b>	<b>157</b>	<b>-4.378</b>
<b><u>6.763 Jeugdhulp met verblijf landelijk</u></b>									
Programma 1 Samenleving	2.116	0	-2.116	2.010	0	-2.010	-106	0	106
<b>Sub-totaal</b>	<b>2.116</b>	<b>0</b>	<b>-2.116</b>	<b>2.010</b>	<b>0</b>	<b>-2.010</b>	<b>-106</b>	<b>0</b>	<b>106</b>
<b><u>6.791 PGB Wmo</u></b>									
Programma 1 Samenleving	1.267	0	-1.267	1.216	0	-1.216	-51	0	51
<b>Sub-totaal</b>	<b>1.267</b>	<b>0</b>	<b>-1.267</b>	<b>1.216</b>	<b>0</b>	<b>-1.216</b>	<b>-51</b>	<b>0</b>	<b>51</b>
<b><u>6.792 PGB Jeugd</u></b>									
Programma 1 Samenleving	707	0	-707	684	0	-684	-23	0	23
<b>Sub-totaal</b>	<b>707</b>	<b>0</b>	<b>-707</b>	<b>684</b>	<b>0</b>	<b>-684</b>	<b>-23</b>	<b>0</b>	<b>23</b>
<b><u>6.81 Geëscaleerde zorg 18+</u></b>									
Programma 1 Samenleving	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<b>Sub-totaal</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b><u>6.811 Beschermd wonen (Wmo)</u></b>									
Programma 1 Samenleving	37.060	800	-36.260	42.415	1.013	-41.402	5.355	213	-5.142
<b>Sub-totaal</b>	<b>37.060</b>	<b>800</b>	<b>-36.260</b>	<b>42.415</b>	<b>1.013</b>	<b>-41.402</b>	<b>5.355</b>	<b>213</b>	<b>-5.142</b>
<b><u>6.812 Maatschappelijke en vrouwenopvang (Wmo)</u></b>									
Programma 1 Samenleving	15.804	1.825	-13.979	12.018	1.945	-10.073	-3.786	120	3.906
<b>Sub-totaal</b>	<b>15.804</b>	<b>1.825</b>	<b>-13.979</b>	<b>12.018</b>	<b>1.945</b>	<b>-10.073</b>	<b>-3.786</b>	<b>120</b>	<b>3.906</b>
<b><u>6.82 Geëscaleerde zorg 18-</u></b>									
Programma 1 Samenleving	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<b>Sub-totaal</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b><u>6.821 Jeugdbescherming</u></b>									
Programma 1 Samenleving	4.017	0	-4.017	4.755	43	-4.712	738	43	-695
<b>Sub-totaal</b>	<b>4.017</b>	<b>0</b>	<b>-4.017</b>	<b>4.755</b>	<b>43</b>	<b>-4.712</b>	<b>738</b>	<b>43</b>	<b>-695</b>

<b><u>6.822 Jeugdreclassering</u></b>									
Programma 1 Samenleving	429	0	-429	608	0	-608	179	0	-179
<b>Sub-totaal</b>	<b>429</b>	<b>0</b>	<b>-429</b>	<b>608</b>	<b>0</b>	<b>-608</b>	<b>179</b>	<b>0</b>	<b>-179</b>
<b><u>6.91 Coördinatie en beleid Wmo</u></b>									
Programma 1 Samenleving	6.282	165	-6.117	6.312	0	-6.312	30	-165	-195
<b>Sub-totaal</b>	<b>6.282</b>	<b>165</b>	<b>-6.117</b>	<b>6.312</b>	<b>0</b>	<b>-6.312</b>	<b>30</b>	<b>-165</b>	<b>-195</b>
<b><u>6.92 Coördinatie en beleid Jeugd</u></b>									
Programma 1 Samenleving	3.425	110	-3.315	3.575	0	-3.575	150	-110	-260
<b>Sub-totaal</b>	<b>3.425</b>	<b>110</b>	<b>-3.315</b>	<b>3.575</b>	<b>0</b>	<b>-3.575</b>	<b>150</b>	<b>-110</b>	<b>-260</b>
<b><u>7.1 Volksgezondheid</u></b>									
Programma 1 Samenleving	12.129	3.982	-8.147	11.913	4.264	-7.648	-216	282	499
<b>Sub-totaal</b>	<b>12.129</b>	<b>3.982</b>	<b>-8.147</b>	<b>11.913</b>	<b>4.264</b>	<b>-7.648</b>	<b>-216</b>	<b>282</b>	<b>499</b>
<b><u>7.2 Riolering</u></b>									
Programma 2 Leefomgeving	10.432	14.186	3.754	10.606	14.390	3.784	174	204	30
<b>Sub-totaal</b>	<b>10.432</b>	<b>14.186</b>	<b>3.754</b>	<b>10.606</b>	<b>14.390</b>	<b>3.784</b>	<b>174</b>	<b>204</b>	<b>30</b>
<b><u>7.3 Afval</u></b>									
Programma 2 Leefomgeving	22.419	27.648	5.229	23.326	28.706	5.380	907	1.058	151
<b>Sub-totaal</b>	<b>22.419</b>	<b>27.648</b>	<b>5.229</b>	<b>23.326</b>	<b>28.706</b>	<b>5.380</b>	<b>907</b>	<b>1.058</b>	<b>151</b>
<b><u>7.4 Milieubeheer</u></b>									
Programma 2 Leefomgeving	13.758	8.680	-5.077	15.397	13.863	-1.533	1.639	5.183	3.544
<b>Sub-totaal</b>	<b>13.758</b>	<b>8.680</b>	<b>-5.077</b>	<b>15.397</b>	<b>13.863</b>	<b>-1.533</b>	<b>1.639</b>	<b>5.183</b>	<b>3.544</b>
<b><u>7.5 Begraafplaatsen en crematoria</u></b>									
Programma 2 Leefomgeving	1.510	2.202	692	1.513	2.134	622	3	-68	-70
<b>Sub-totaal</b>	<b>1.510</b>	<b>2.202</b>	<b>692</b>	<b>1.513</b>	<b>2.134</b>	<b>622</b>	<b>3</b>	<b>-68</b>	<b>-70</b>
<b><u>8.1 Ruimte en leefomgeving</u></b>									
Programma 2 Leefomgeving	20.963	517	-20.446	23.085	3.906	-19.179	2.122	3.389	1.267
<b>Sub-totaal</b>	<b>20.963</b>	<b>517</b>	<b>-20.446</b>	<b>23.085</b>	<b>3.906</b>	<b>-19.179</b>	<b>2.122</b>	<b>3.389</b>	<b>1.267</b>
<b><u>8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)</u></b>									

Programma 2 Leefomgeving	13.758	12.100	-1.658	9.931	9.445	-486	-3.827	-2.655	1.172
<b>Sub-totaal</b>	<b>13.758</b>	<b>12.100</b>	<b>-1.658</b>	<b>9.931</b>	<b>9.445</b>	<b>-486</b>	<b>-3.827</b>	<b>-2.655</b>	<b>1.172</b>
<b><u>8.3 Wonen en bouwen</u></b>									
Programma 2 Leefomgeving	9.940	5.544	-4.396	9.149	6.956	-2.194	-791	1.412	2.202
<b>Sub-totaal</b>	<b>9.940</b>	<b>5.544</b>	<b>-4.396</b>	<b>9.149</b>	<b>6.956</b>	<b>-2.194</b>	<b>-791</b>	<b>1.412</b>	<b>2.202</b>
<b>Totaal</b>	<b>904.333</b>	<b>904.333</b>	<b>1</b>	<b>937.824</b>	<b>937.823</b>	<b>-5</b>	<b>33.491</b>	<b>33.490</b>	<b>-6</b>

# BBV Indicatoren

In de [regeling Beleidsindicatoren](#) zijn de beleidsindicatoren opgenomen die met ingang van begrotingsjaar 2017 moeten worden opgenomen in de programma's. De meest actuele set beleidsindicatoren en bijbehorende gegevens kunt u vinden op de website [apeldoorn.incijfers.nl](http://apeldoorn.incijfers.nl) via de tegel "[Beleidsindicatoren BBV](#)", waar u kunt doorklikken op diverse onderwerpen.

De vergelijking van de Gemeente Apeldoorn ten opzichte van andere 100.000 - 300.000 gemeenten per 6 maart 2026 vindt u [hier](#). Deze informatie is ook terug te vinden op de website [Waarstaatjegemeente.nl](http://Waarstaatjegemeente.nl) via de tegel 'Besluit Begroting en Verantwoording'. De vijf indicatoren voor het taakveld 'bestuur en ondersteuning' worden door gemeenten zelf ontsloten ([Paragraaf Bedrijfsvoering](#)).

Voor de gemeenten is door de Vereniging Nederlandse Gemeenten en Kwaliteitsinstituut Nederlandse Gemeenten (KING), met raadpleging van enkele gemeenten, een lijst van indicatoren ontwikkeld en samengesteld. Daarbij golden een aantal belangrijke uitgangspunten:

- De indicatoren leveren een bijdrage aan de versterking van het horizontaal toezicht.
- De raadsleden worden daarmee in staat gesteld om op maatschappelijke effecten te kunnen sturen.
- De indicatoren zijn van toepassing op alle gemeenten.
- De indicatoren zijn gebaseerd op landelijke bronnen waardoor er geen extra informatie uitvraag hoeft te worden gedaan en zodat gemeenten automatisch deelnemen.
- Er worden bestaande bronnen gebruikt.
- De indicatoren worden regelmatig door de bronnen gepubliceerd.

# Opvolging van aanbevelingen

Onderzoeken rekenkamer commissie		
<i>Actiepunt</i>	<p><b>Rekenkamerrapport Blijf bouwen aan vertrouwen</b></p> <p>1: Geef het college de opdracht om het reeds opgestarte project “Participatiewet in Balans &amp; Vertrouwen werkt” voortvarend uit te voeren, de huidige beleidsambities uit te werken in concrete handelingskaders (met name met betrekking tot de Participatiewet) en deze werkwijze vervolgens actief uit te dragen binnen de organisatie.</p> <p>2: Geef het college de opdracht om actief aan de slag te gaan met gedragsverandering ten aanzien van “werken vanuit vertrouwen”. Het reeds opgestarte project “Participatiewet in Balans &amp; Vertrouwen werkt”, specifiek gericht op het thema Maatschappelijke Ontwikkeling, kan hiervoor als kapstok benut worden.</p> <p>3: Geef het college de opdracht een structuur van intervisie, casusoverleg en reflectie op te zetten, om zo het lerend vermogen van de organisatie te stimuleren. Het organiseren van de “blik van buiten”, van de inwoner, zou hier onderdeel van uit moeten maken. Er kan hierbij geleerd worden van de plekken in de organisatie waar dit al actief gebeurt. Deze werkwijze kan breder uitgerold en geborgd worden.</p> <p>4: Geef het college de opdracht om actiever in te zetten op een organisatieverandering gericht op houding en gedrag, in ieder geval daar waar het de thematiek vanuit het rapport “Blind voor mens en recht” betreft. Relevante aandachtspunten hierbij zijn: aan- en uitspreken op gedrag, doelgericht werken, een adaptieve houding ten aanzien van nieuwe ontwikkelingen en de relatie ambtelijke organisatie – politiek bestuur. Zichtbaar leiderschap en voorbeeldgedrag vanuit de ambtelijke en bestuurlijke top zijn cruciaal om de gewenste verandering te realiseren. Wij bevelen aan hen ook in de verandering te betrekken. Aangezien al langer wordt gewerkt aan een organisatieverandering is het wenselijk te reflecteren waarom de resultaten nog niet voldoende zichtbaar zijn en waar bijgestuurd dient te worden.</p>	
	<b>Status</b>	<b>Planning geborgd</b> december 2026
	<p><i>Toelichting</i></p> <p>1: Het afgelopen jaar hebben wij intensief en doelgericht gewerkt aan het versterken van onze uitvoering op basis van vertrouwen, in lijn met uw uitgangspunten en de Apeldoornse visie Vertrouwen Werkt. Uit onze analyse bleek dat wij bij de start van dit traject in circa 67% van de aanvragen daadwerkelijk op basis van vertrouwen werkten, terwijl in ongeveer 33% nog sprake was van een meer controlerende benadering. Dit inzicht was voor ons aanleiding om gericht en samenhangend bij te sturen. We hebben de Poortcriteria herijkt, de groene en rode stroom opnieuw scherp gedefinieerd, professionals getraind op vakmanschap en professionele oordeelsvorming, en de dossiervorming en vastlegging aangescherpt. Daarnaast is de samenwerking met de backoffice met o.a. Handhaving, en Lucrato geïntensiveerd en is de structurele, steekproefsystematiek verbeterd. Projectplan loopt tot 1 juli 2026. In mei leveren we nieuw projectplan op voor de periode 1 juli - 31 december 2026</p> <p>2: Deze gedrag verandering geven we o.a. vorm door een opleiding in te kopen bij Stimulans die wordt gegeven in de periode Q2 - Q4 2026 aan alle 100 collega's bij Gemeente - Lucrato - en regio gemeenten, waarbij we ingaan op mensbeeld en casuïstiek. We trainen op basis van echte verhalen en situaties, en bouwen zo aan een echte mindset van werken op basis van vertrouwen. De training wordt</p>	

	<p>opgevoeld door een cyclus van intervisie en casusbespreking in 2027 e.v. Leergang vindt plaats mei tot en met december 2026, voor alle medewerkers en teamleiders. Afgerond in 2026. Zal via methodisch en cyclisch werken intern een vervolg krijgen, nader te bepalen.</p> <p>3: "We hebben in het ontwikkelde sturingsmodel een structurele en organisatiebrede werkwijze voor intervisie, casusoverleg en reflectie ingericht, met als doel het lerend vermogen van de organisatie duurzaam te versterken. Deze werkwijze ondersteunt professionals in het werken op basis van vertrouwen en draagt bij aan continue kwaliteitsverbetering. Onderdeel hiervan is expliciet het organiseren van de 'blik van buiten', waaronder het perspectief van de inwoner en, waar passend, externe (ervaring)deskundigheid. Daarbij kan worden geleerd van onderdelen binnen de organisatie waar deze werkwijze al succesvol wordt toegepast, om deze aanpak vervolgens breder uit te rollen en te borgen. In het vastgestelde sturingsmodel is deze werkwijze inhoudelijk al verankerd. Het model gaat uit van een bottom-up gesprekscyclus, waarbij iedere professional minimaal één keer per kwartaal een reflectief gesprek voert met een collega of kwaliteitsmedewerker, gericht op casuïstiek, dilemma's en professioneel handelen. Daarnaast vindt jaarlijks een resultaat- en ontwikkelgesprek plaats met de leidinggevende, waarin ook de indicatoren voor werken op basis van vertrouwen worden besproken. Ter ondersteuning hiervan is een dashboard ontwikkeld waarin professionals hun eigen indicatoren kunnen inzien. Deze informatie vormt de basis voor gezamenlijke gesprekken over trends, patronen en ontwikkelpunten, zowel op individueel, team- als organisatieniveau. Hiermee wordt reflectie geen vrijblijvende activiteit, maar een structureel onderdeel van sturing, verantwoording en leren. Het dashboard en het sturingsmodel zijn vanaf 1 januari jl. beschikbaar, en we gaan hier heel 2026 mee aan de slag. Bedoelde gesprekscyclus start nu."</p> <p>4: We werken nadrukkelijk aan het aan- en uitspreken op gedrag, feedback geven en ontvangen en een adaptieve houding ten aanzien van nieuwe maatschappelijke en wettelijke ontwikkelingen. Ook werken we intentionaal aan de relatie tussen ambtelijke organisatie en politiek bestuur. Dit zijn geen losse interventies, maar samenhangende elementen van professioneel handelen in een context waarin vertrouwen, maatwerk en rechtstatelijkheid centraal staan. Zichtbaar leiderschap en voorbeeldgedrag van leidinggevendenden zijn hierbij cruciaal om de gewenste cultuurverandering daadwerkelijk te realiseren. Wij betrekken daarom naast alle medewerkers ook de leidinggevendenden bij de verandering, niet alleen als opdrachtgever, maar ook als deelnemer en rolmodel, deelnemer aan de eerder genoemde leergang. De Rekenkamer heeft terecht vastgesteld dat het geven en ontvangen van feedback een structurele zwakke plek vormt; hier ligt een duidelijke sleutel voor verbetering.</p>			
<p><i>Actiepunt</i></p>	<p><b>Toezicht en Handhaving Openbare Orde en Veiligheid Maart 2021</b></p> <p>College: Draag zorg voor een geactualiseerd handhavingskader en maak een duidelijker koppeling tussen de verschillende indicatoren en doelstellingen.</p> <table border="1" data-bbox="421 1086 2045 1134"> <tr> <td data-bbox="421 1086 1344 1134"><b>Status</b></td> <td data-bbox="1344 1086 1635 1134"><b>Planning geborgd</b></td> <td data-bbox="1635 1086 2045 1134">september 2026</td> </tr> </table> <p><i>Toelichting</i></p> <p>Er staat een inhuuropdracht voor een beleidsadviseur op de borden. In week 5 wordt het aanbod met ons gedeeld en hopen we dat er een goede kandidaat bij zit die we zsm kunnen aannemen om het handhavingskader met de daarbij horende uitvoeringsplannen te laten schrijven. Het handhavingsuitvoeringsplan Vitale Vakantieparken wordt maandag 9 februari 2026 in het portefeuilleoverleg besproken en gaat daarna door voor besluitvorming naar het college.</p>	<b>Status</b>	<b>Planning geborgd</b>	september 2026
<b>Status</b>	<b>Planning geborgd</b>	september 2026		
<p><i>Actiepunt</i></p>	<p><b>Rekenkamerrapport: Op zoek naar Brede welvaart in Apeldoorn</b></p> <p>Kom tot een eenduidige invulling van het concept Brede welvaart en kom tot een implementatieplan Brede welvaart.</p>			

	<b>Status</b>	<b>Planning geborgd</b>	december 2026
	<p><i>Toelichting</i></p> <p>Naar aanleiding van het onderzoek is een raads werkgroep ingesteld. Het doel hiervan is om de kaders voor Brede Welvaart verder te concretiseren, zodat de nieuwe gemeenteraad hierop kan voortbouwen. Dit gebeurt in nauwe samenspraak met het college en de organisatie. Op basis van de opgedane ervaringen heeft het college een aanzet gegeven voor het gezamenlijke gesprek, waaronder een eenduidige invulling van het concept. De opbrengsten uit de werkgroep worden benut om verdere stappen te zetten. Het college heeft hiermee een eerste invulling gegeven, maar verdere uitwerking is afhankelijk van de uitkomsten van de raads werkgroep en het op te stellen implementatieplan.</p>		

<b>Follow-up accountant</b>			
<i>Bevinding</i>	<b>Voorspellend vermogen</b>		
	<p>Wij vragen aandacht voor het verbeteren van het voorspellend vermogen en het realistisch begroten, omdat bijvoorbeeld in het resultaat voor bestemming wel een grote afwijking zit tussen begroot en realisatie.</p> <p>Kijk kritisch naar het voorspellend vermogen, gezien de ontwikkelingen en grote opgaven.</p> <p>Ga in gesprek over de huidige P&amp;C-cyclus en afspraken over bijstellingen van de begroting versus mogelijk extra rapportagemomenten en/of bijstellen van de regels voor begrotingswijzigingen.</p>		
	<b>Proceseigenaar</b>	Afdelingshoofd Financiën en Control	<b>Planning geborgd</b> december 2026
	<p><i>Toelichting</i></p> <p>Er wordt nog steeds kritisch gekeken naar het voorspellend vermogen door steeds te blijven investeren op de hygiëne van de cijfers (investering data kwaliteit). We koersen op vervanging van het financieel systeem per 1-1-2027 en daar wordt dit in meegenomen. Overigens blijft er dan nog steeds een mate van onvoorspelbaarheid door de financieringen vanuit het Rijk. We zien inmiddels dat (op het totaal) begroting en realisatie dicht bij elkaar liggen. Het realistisch begroten draagt hierin bij. De financiële verordening biedt ruimte om meer begrotingswijzigingen door te voeren. Tot nu toe is Apeldoorn echter terughoudend op dit punt waardoor de verantwoording in de jaarrekening optimaal tot zijn recht komt. Door meer begrotingswijzigingen worden verschillen tussentijds weggewerkt, waardoor afwijkingen tussen (bijgestelde) begroting en jaarrekening geringer worden.</p>		
<i>Bevinding</i>	<b>Financiële positie</b>		
	<p>In het kader van de bezuinigingen moeten er duidelijk afspraken worden gemaakt over hoe de raad geïnformeerd wordt over de gerealiseerde ombuigingen. Geadviseerd wordt hierover ook goede afspraken te maken met het college.</p>		
	<b>Proceseigenaar</b>	Afdelingshoofd financiën en Control	<b>Planning geborgd</b> december 2026
	<p><i>Toelichting</i></p>		



	<p><b>Proceseigenaar</b> Afdelingshoofd Interne dienstverlening <b>Planning geborgd</b> december 2026</p> <p><i>Toelichting</i></p> <p>Bij de toets via de VIC bleek dat de onrechtmatigheden niet in de inkoop/aanbestedingen zitten, maar met name bij de invulling van het contractbeheer en contractmanagementzaken. Grip op Inkoop en het vullen van het ISP-next systeem is hierin een goed hulpmiddel, maar het gemeente breed aandacht geven aan de functies contractbeheer en contractmanagement zal de meerwaarde creëren. Dit jaar is tijdig de samenwerking met de VIC gezocht om op de steekproefdossiers en via een pareto-analyse op de grootste crediteuren tijdig te kunnen schakelen op completering van dossiers.</p>
<i>Bevinding</i>	<p><b>Aanbestedingen - proces</b></p> <p>In de paragraaf bedrijfsvoering is ook gereflecteerd op de maatregelen die worden getroffen om het proces beter op orde te krijgen (in het kader van het verbetertraject). Het is hierbij belangrijk dat met deze maatregelen nu daadwerkelijk resultaat wordt geboekt en tot structurele verbetering wordt gekomen. Concreet zien wij dit jaar (naast de reeds in afgelopen jaren gerapporteerde aanbevelingen) concrete aandachtspunten in het verbeteren van de archivering van aanbestedingsdocumenten en het beter en tijdig op orde krijgen van de dossiervoering van de aanbestedingsdossiers waardoor conclusies navolgbaar zijn.</p> <p><b>Proceseigenaar</b> Afdelingshoofd Interne dienstverlening <b>Planning geborgd</b> december 2026</p> <p><i>Toelichting</i></p> <p>Het inkoop – en contractbeheer en contractmanagementproces is vastgesteld; er zijn proceseigenaren en procesbeheerders ingesteld. Voor de vulling van ISP next zijn knoppentrainingen en procestrainingen gemaakt en waar posities bemand zijn worden deze trainingen gegeven aan de beheerders en managers van de aangegane inkoopcontracten. Deze beheerders en managers zijn verantwoordelijk voor het compleet maken van de inkoopdossiers.</p>
<i>Bevinding</i>	<p><b>Risicomanagement</b></p> <p>Aandachtspunten risicomanagement:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• implementatie risicobeheersingssysteem voor totaaloverzicht risicovolle projecten (inclusief de niet-concernrisico's)</li> <li>• aandacht voor concretere onderbouwing risico's op gebied van cyber en klimaat</li> <li>• pas statistische simulatie toe (bijv Monte_Carlo simulatie)</li> <li>• investeer in centrale sturing en centraal inzicht (bijv via integrale risicomanager)</li> </ul> <p>Beter beschrijven van de risico's: een aandachtspunt betreft het concreet beschrijven van waar het risico nu echt in zit. Dit is nu bij een aantal risico's te summier beschreven.</p> <p><b>Proceseigenaar</b> Afdelingshoofd Financiën en Control <b>Planning geborgd</b> december 2026</p> <p><i>Toelichting</i></p>

	Er is een geactualiseerde kadernota risicomanagement 2025-2028 door het college en de raad vastgesteld in 2025. De implementatie van de hierin opgenomen wijzigingen vindt momenteel plaats. Eerste verkenning voor de mogelijkheden van het toepassen van de Monte Carlo simulatie heeft plaatsgevonden.
<i>Bevinding</i>	<b>Reserve overlopende projecten</b> Het proces rondom het instellen, het beheer en het afsluiten van een ROP-project kan nog worden verbeterd. Het proces van totstandkoming van een ROP is zorgvuldig, maar kan subjectief zijn. Wij adviseren het gebruik van de ROP te evalueren.
	<b>Proceseigenaar</b> Afdelingshoofd Financiën en Control <b>Planning geborgd</b> december 2026
	<i>Toelichting</i> Een eerste evaluatie heeft plaatsgevonden en is besproken met de directie. De richtlijnen voor 2025 blijven onveranderd. Eventuele wijzigingen in de richtlijnen worden meegenomen bij de actualisatie van de Nota Reserves en voorzieningen in 2026. Het bestuurlijke proces voor de reserve overlopende projecten bij de jaarstukken 2025 is vervroegd door al in december, na afstemming met de directie, het college een lijst met voorgestelde boekingen te laten vaststellen, zodat dit tijdig verwerkt kan worden in de jaarrekening.
<i>Bevinding</i>	<b>Reserve overlopende projecten en reserve Apeldoorn Ontwikkelt Fonds</b> Wij adviseren de raad kritisch de specifieke toelichting van beide reserves te beoordelen en het college waar nodig te bevragen of de budgetten daadwerkelijk uitgevoerd gaan worden. Ook is het belangrijk dit te betrekken in de analyse van de financiële positie.
	<b>Proceseigenaar</b> Afdelingshoofd Financiën en Control <b>Planning geborgd</b> december 2026
	<i>Toelichting</i> Primair is dit een advies aan de raad. Vanuit de organisatie kan het volgende gezegd worden: vanuit organisatie en college wordt kritisch getoetst op de ROP's. Bij de actualisatie van de Nota reserves en voorzieningen (voorzien eind 2026/begin 2027) zullen ook de spelregels rondom de ROP's worden geactualiseerd.
<i>Bevinding</i>	<b>Projectmatig werken</b> Projectmatig werken kan verbeteren via gebruik van specifiek hiervoor geschikte software.
	<b>Proceseigenaar</b> Afdelingshoofd PPIM <b>Planning geborgd</b> december 2026
	<i>Toelichting</i> Het projectmatig werken is de backbone van hoe we werken. Het Expertisecentrum faciliteert en stimuleert het werken volgens het APMW. Dit doet zij o.a. door het faciliteren van projectstartups, het geven van trainingen en het toetsen via projectscans. Afgelopen jaar is een verkenning naar tooling geweest, maar hier zijn geen concrete stappen in gezet. Het geeft namelijk spanning met de visie op dienstverlening met het speerpunt van standaardisatie in de ICT-omgeving. Er wordt in 2026 vol ingezet op houding en gedrag omdat we denken dat hier nog stappen in kunnen worden gemaakt.
<i>Detailbevinding</i>	<b>Subsidies (verstrekt)</b> Controles bij verstrekte subsidies in 1e lijn vinden onvoldoende zichtbaar plaats.

	<p><b>Proceseigenaar</b> Afdelingshoofd Interne dienstverlening <b>Planning geborgd</b> december 2026</p> <p><i>Toelichting</i></p> <p>De directie heeft opdracht gegeven om:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. een uitvoeringsteam subsidie op te richten,</li> <li>2. processen uitgaande subsidies te (her)ontwerpen en vast te laten stellen door de directie en</li> <li>3. de subsidieregelingen te bundelen in één regeling.</li> </ol> <p>2025 wordt in projectvorm met alle benodigde disciplines (waaronder VIC) uitvoering gegeven aan deze deelopdrachten. De aanbeveling zal bij de (her)inrichting van de subsidieprocessen en uitvoeringsteam worden meegenomen. Er loopt hiervoor een project genaamd Grip op uitgaande subsidies.</p>
<i>Detailbevinding</i>	<p><b>Subsidies (inkomend)</b></p> <p>Er is geen centraal inzicht op de volledige verantwoording en de juiste afgrenzing van de ontvangen subsidies.</p>
	<p><b>Proceseigenaar</b> Afdelingshoofd Concernzaken <b>Planning geborgd</b> december 2026</p> <p><i>Toelichting</i></p> <p>In de 1e lijn nog geen controle wordt uitgevoerd op de volledigheid van de inkomende subsidies. Centralisatie van subsidieaanvragen wordt momenteel afgedwongen door geen e-herkenning meer te verstrekken aan medewerkers voor het aanvragen van subsidie. Hierdoor wordt niet afgedwongen dat alle aanvragen en beschikkingen worden geregistreerd. Daarnaast ontbreekt er een controle of aan de subsidievoorwaarden wordt voldaan.</p> <p>In de 2e lijn, worden nog geen controles uitgevoerd, zoals bijvoorbeeld een aansluitcontrole tussen de inning van de subsidiegelden en de ontvangsten in CODA. Een register waar is opgenomen welke bedragen, op welke tijdstippen als onderdeel van een regeling moeten worden ontvangen, ontbreekt.</p> <p>De 3e lijn (de VIC) heeft om deze redenen zelf een aantal deelwaarnemingen verricht.</p> <p>De implementatie (gereed Q3 2025) van het subsidievolgsysteem SVS) zal dit veranderen.</p>
<i>Detailbevinding</i>	<p><b>Waardering activa</b></p> <p>Wij vragen uw aandacht voor het periodiek taxeren van uw bezit (ook specifiek de strategische gronden).</p>
	<p><b>Proceseigenaar</b> Afdelingshoofd Vastgoed &amp; Grond <b>Planning geborgd</b> december 2025</p> <p><i>Toelichting</i></p> <p>In het kader van het MPG taxeren wij de gronden en opstallen in de strategische voorraad en opstallen in de grondexploitaties periodiek, dit is onderdeel van de standaardwerkwijze. Ten behoeve van het MPG 2026 is een 'Plan van aanpak taxaties in het kader van MVA tbv MPG 2026' opgesteld, deze wordt jaarlijks geactualiseerd. Dit is een van de stukken die wij ter beschikking stellen aan de accountant.</p>
<i>Detailbevinding</i>	<p><b>Verplichtingenadministratie</b></p>

	<p>De organisatie heeft nog niet alle verplichtingen vastgelegd in de verplichtingenadministratie. Verplichtingenadministratie dient verder te worden geoptimaliseerd.</p>
	<p><b>Proceseigenaar</b> Afdelingshoofd Financiën en Control <b>Planning geborgd</b> mei 2026</p>
	<p><i>Toelichting</i></p> <p>Vanaf 2026 werken alle afdelingen met ISPNNext voor het beheren van de inkoopcontracten. In ISPNNext wordt ook de verplichting aangevraagd. We monitoren de voortgang van het gebruik. Tegelijkertijd werken we aan de werkwijze voor 2027 en verder in de werkgroep FIT.</p>
<i>Detailbevinding</i>	<p><b>Betaalproces</b></p> <p>Bij bankoverschrijvingen en wijzigingen crediteurenstamgegevens altijd countercalls (nabellen) doen met reeds bekende contractpersonen om vast te stellen dat verzoeken niet frauduleus zijn.</p>
	<p><b>Proceseigenaar</b> Afdelingshoofd Financiën en Control <b>Planning geborgd</b> april 2026</p>
	<p><i>Toelichting</i></p> <p>Voor het registreren van nieuwe crediteuren en IBAN wijzigingen bij bestaande crediteuren moet altijd eerst het IBAN nummer schriftelijk geverifieerd worden. Wanneer dit een interne betaelopdracht (privé personen) betreft moet de indiener een bewijsstuk aanleveren van de privé persoon die zijn/haar gegevens bevestigt. Ook vindt er een naam/nummer controle plaats binnen BNG.</p> <p>Bij het doen van handmatige (spoed)betalingen worden de achterliggende stukken gecontroleerd en wordt vóór betaling een naam/nummer controle uitgevoerd. Wanneer de naam van het rekeningnummer afwijkt van de naam op de achterliggende stukken vindt er geen betaling plaats en zal worden overlegd met de indiener.</p>
<i>Detailbevinding</i>	<p><b>Prestatielevering</b></p> <p>Ontwikkel centraal beleid en procedures voor vastlegging prestatieverklaring.</p>
	<p><b>Proceseigenaar</b> Afdelingshoofd Financiën en Control <b>Planning geborgd</b> december 2026</p>
	<p><i>Toelichting</i></p> <p>In de huidige werkwijze kan de prestatieverklaring op twee manieren plaatsvinden:</p> <p>Directe PV: de factuur wordt via de workflow in de werkvoorraad van de prestatieverklaarder (PVer) geplaatst. De PVer maakt het ontvangstbewijs aan en legt de prestatie vast.</p> <p>Indirecte PV: de factuur wordt via de workflow in de werkvoorraad van een indirecte PVer geplaatst, zoals een managementassistent of bedrijfsvoerder. De indirecte PVer stuurt in de workflow een informatieverzoek naar de collega die verantwoordelijk is voor de prestatie van de opdracht. Na akkoord van deze collega maakt de indirecte PVer het ontvangstbewijs aan en legt de prestatie vast.</p> <p>De per 1 januari 2027 te implementeren werkwijze bevindt zich momenteel in de ontwikkelfase binnen project FIT.</p>
<i>Detailbevinding</i>	<p><b>Overlopende passiva</b></p>

	<p>Binnengekomen kostenfacturen in 2025 die betrekking hebben op 2024 zijn ten onrechte niet als verplichting opgenomen per eind 2024. Dit wordt veroorzaakt door het totaal van facturen die onder de grens van € 20.000 (de grens waarboven de gemeente een verplichting opneemt) blijven. Wij adviseren deze grens te heroverwegen ofwel een meer diepgaande interne controle achteraf uit te voeren op de volledigheid van lasten en schulden.</p>
	<p><b>Proceseigenaar</b> Afdelingshoofd Financiën en Control <b>Planning geborgd</b> juni 2026</p>
	<p><i>Toelichting</i></p> <p>Bij de jaarrekening 2025 is er strakker gestuurd op het sneller verwerken van facturen. Dit heeft bij de jaarrekening 2025 niet tot een verbetering geleid. Het sneller verwerken van facturen rondom het jaarrekeningproces blijft onze aandacht houden.</p>
<i>Detailbevinding</i>	<p><b>Fiscale aspecten inhuur</b></p> <p>Aandacht voor de inhuur inzake de fiscale aspecten (Wet DBA).</p>
	<p><b>Proceseigenaar</b> Afdelingshoofd Personeel en Organisatie <b>Planning geborgd</b> december 2026</p>
	<p><i>Toelichting</i></p> <p>Door de directie is het uitgangspunt vastgesteld eind 2025 geheel te voldoen aan de Wet DBA. Gedurende het jaar zijn alle contracten in beeld gebracht en waar mogelijk beëindigd dan wel aangepast. Er zijn nog enkele overloopsituaties. Voor nieuwe situaties is een werkproces ingericht waarin de inhuurdesk de uitgangspunten bewaakt om te werken conform de wet DBA.</p>
<i>Detailbevinding</i>	<p><b>Cybersecurity IT</b></p> <p>Actualiseer het patchmanagement en formaliseer dit en beleg verantwoordelijkheid omtrent opvolging kwetsbaarheidsscans in de organisatie.</p>
	<p><b>Proceseigenaar</b> Afdelingshoofd Informatie <b>Planning geborgd</b> december 2025</p>
	<p><i>Toelichting</i></p> <p>Als gevolg van de nieuwe NIS2/Cybersecuritywet (naar verwachting van kracht in Q2 2026) heeft in 2025 een nulmeting door een IT-auditor plaatsgevonden. Uit deze nulmeting kwam onder andere naar voren dat veel maatregelen technisch aanwezig en effectief zijn, maar dat de beheersing sterk afhankelijk van individuele teams, expertise, en best-effort werkwijzen. Dit geldt onder meer voor kwetsbaarhedenbeheer. Om te voorkomen dat de beheersing van onder meer kwetsbaarhedenbeheer sterkt afhankelijk van individuele teams expertise en best-effort werkwijzen blijft, wordt in 2026 het kwetsbaarhedenbeheerproces beschreven, worden uniforme werkinstructies voor kwetsbaarhedenbeheer vastgelegd en wordt op reguliere basis over kwetsbaarhedenbeheer gerapporteerd.</p>
<i>Detailbevinding</i>	<p><b>IT - derdenverklaring (20a)</b></p> <p>Er is geen sprake van een derdenverklaring in relatie tot uitbestede IT processen van TotalLink.</p>
	<p><b>Proceseigenaar</b> Afdelingshoofd Informatie <b>Planning geborgd</b> december 2026</p>
	<p><i>Toelichting</i></p>



	<p>Tref waarborgen voor de volledigheid van de personeelsmutaties; het is mogelijk om handmatig personeelsmutaties door te voeren in het systeem; onderzoek de mogelijkheden om de workflow in YouForce technisch af te dwingen en als dat technisch niet mogelijk is, het advies om periodiek een uitdraai van de salarismutaties te maken en deze (zichtbaar) aan te sluiten op de lijst gecontroleerde mutaties.</p>
	<p><b>Proceseigenaar</b> Afdelingshoofd Interne Dienstverlening <b>Planning geborgd</b> december 2026</p>
	<p><i>Toelichting</i></p> <p>De al genomen beheersmaatregelen zijn naar ons inzicht voldoende. In 2025 werd elke 4 maanden een overzicht van de mutaties aangeleverd aan de Verbijzonderde Interne controle. Zij vroegen dan de achterliggende stukken op van een aantal mutaties en van een aantal medewerkers die in de betreffende periode in- en uit dienst zijn gegaan. De steekproef is in heel 2025 gedaan door VIC. Voor 2026 hebben we een andere afspraak gemaakt met de VIC. We gaan maandelijks een mutatieoverzicht aanleveren en een overzicht van de medewerkers die in- en uitdienst zijn gegaan.</p>
<i>Detailbevinding</i>	<p><b>Ontwikkeling VIC</b></p> <p>Investeer in ontwikkeling VIC met duidelijke koers / stip op de horizon</p>
	<p><b>Proceseigenaar</b> Afdelingshoofd Concernzaken <b>Planning geborgd</b> december 2026</p>
	<p><i>Toelichting</i></p> <p>Aan die rolzuiverheid wordt gewerkt met toepassing van het zogeheten 3-lijnenmodel. Bij elk controlerapport wordt die ontwikkeling meegenomen.</p>
<i>Detailbevinding</i>	<p><b>GRC-tool</b></p> <p>Het gebruik van een GRC-tool door de gehele organisatie kan bijdragen aan betere informatievoorziening en samenwerking door handmatige werkzaamheden en controles worden geautomatiseerd.</p>
	<p><b>Proceseigenaar</b> Afdelingshoofd Financiën en Control <b>Planning geborgd</b> december 2026</p>
	<p><i>Toelichting</i></p> <p>Op dit moment is opdracht geformuleerd en projectovereenkomst opgesteld en akkoord. Volgende stap is het aanstellen van een projectleider die een projectplan opstelt en aan de slag gaat met voorbereiding, inrichting en implementatie. Uiterlijk aan het eind van Q1 gaan we hiermee van start.</p>
<i>Detailbevinding</i>	<p><b>Fraude</b></p> <p>Concretiseer uitvoering fraudepreventieprogramma en actualiseer frauderisico-analyse.</p>
	<p><b>Proceseigenaar</b> Afdelingshoofd Concernzaken <b>Planning geborgd</b> december 2025</p>
	<p><i>Toelichting</i></p> <p>De 'Nota Interne Beheersing Fraude' (looptijd 2023-2026). Er is voorafgaand aan het auditplan VIC 2025 beoordeeld of de in de nota opgenomen frauderisicoanalyse en uitgangspunten nog aansluiten op de actuele situatie. Dat is het geval. Voor het auditplan is een</p>

	<p>frauderisico-analyse opgesteld, geactualiseerd waar nodig en geconstateerd dat er geen wezenlijk ander fraudebeeld is ontstaan dan in de nota beschreven.</p> <p>In de uitvoering van de interne controleprogramma's van de VIC is bij de parkeeropbrengsten wel als bevinding opgenomen dat specifieke fraudebeheersing voor contante geldstromen moet worden geïmplementeerd, inclusief functiescheiding, afstortcontrole, logging en periodieke monitoring, inclusief surprise counts en managementreview.</p> <p>In 2026 zullen we contante geldstromen als bijzonder aandachtspunt in het auditplan opnemen.</p>				
<i>Detailbevinding</i>	<p><b>Aanlevering t.b.v. (interim)controle door PWC</b></p> <p>Veel VIC-dossiers, aanbestedingen en begrotingsrechtmatigheid zijn niet tijdig opgeleverd en op onderdelen van onvoldoende kwaliteit. Hierover is weliswaar openlijk met ons gecommuniceerd, maar dit zorgt wel voor een langere doorlooptijd van het proces. Het is belangrijk te beoordelen op welke wijze Apeldoorn dit structureel gaat borgen zodat de kwetsbaarheid wordt verminderd. Wij begrijpen dat dit o.a. zit in het vergroten van de VIC-capaciteit en zorgen dat in de brede organisatie betere documentatie beschikbaar is.</p> <table border="1"> <tr> <td><b>Proceseigenaar</b></td> <td>Afdelingshoofd Concernzaken</td> <td><b>Planning geborgd</b></td> <td>maart 2026</td> </tr> </table> <p><i>Toelichting</i></p> <p>In 2025 is dit aanzienlijk verbeterd. De accountant constateert in de bestuursbrief 2025 over de bevindingen van de interim-controle dat "dit jaar positieve stappen zijn gezet in de versterking van de VIC. Zo is er geïnvesteerd in de capaciteit van de VIC. Daarnaast is er vanuit de VIC een audit jaarplan opgesteld. Wij merken dat deze basis leidt tot een meer tijdige en gestructureerde oplevering."</p>	<b>Proceseigenaar</b>	Afdelingshoofd Concernzaken	<b>Planning geborgd</b>	maart 2026
<b>Proceseigenaar</b>	Afdelingshoofd Concernzaken	<b>Planning geborgd</b>	maart 2026		

# Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

[Klik hier](#) voor de controleverklaring van de onafhankelijke accountant op de digitale jaarrekening.